

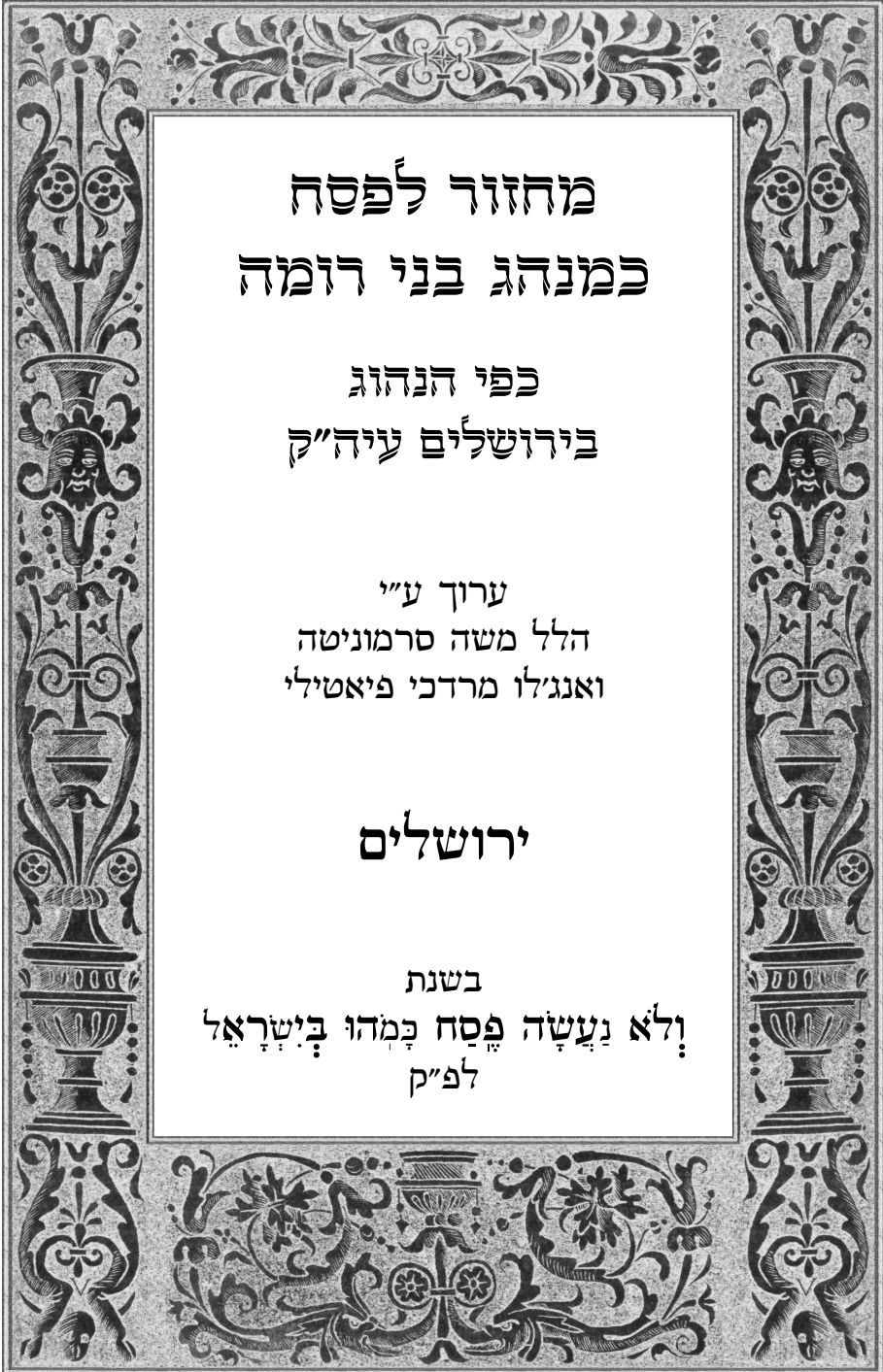
סדר תפילות
כמנהג בני רומה
לכל ימות השנה

כפי הנהוג
בירושלים עיה"ק

ערוך ע"י
הלל משה סרמוניטה
ואנג'לו מרדכי פיאטילי

ירושלים

בשנת
יהיו לרצון אמריי פי
והגיון לבי לפניה יהוה צורי וגאלי
לפ"ק

מחזור לפסח
כמנהג בני רומה

כפי הנהוג
בירושלים עיה"ק

ערוך ע"י
הלל משה סרמוניטה
ואנג'לו מרדכי פיאטילי

ירושלים

בשנת
ולא נעשה פסח קמהו בְּיִשְׂרָאֵל
לפ"ק

עימוד:

a0504107181@gmail.com

עיצוב כללי:

d.c.dav111@gmail.com

תוכנת תג,

הרב דניאל הירש ווייסמאן נ"י

ירושלים

©

כל הזכויות שמורות לעורכים:

hillser@netvision.net.il

ampiattelli@gmail.com

נדפס בדפוס ע.ר. בתל אביב

בחוורש ניסן תשפ"ד

הקדשה

בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם

Questo machazor di Pesach
è stato offerto da Yonà e Jeremy Fargion
in ricordo dei cari scomparsi:

Yvette Frenkiel Braha ז"ל

i nonni:

Rachele e Clem ז"ל

Nina e Victor ז"ל

Alfonso e Rina ז"ל

Moshe e Taube ז"ל

gli zii:

Daniele ז"ל

Deny e Sion ז"ל

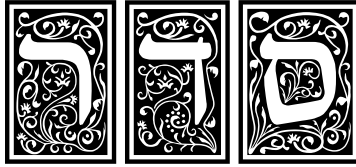
Raffaele e Giuliana ז"ל

יהי זכרם ברוך לעד

תוכן הענינים

<p>קריאה ליו"ט ראשון של פסח 137</p> <p>קריאה לשבת חול המועד 141</p> <p>קריאה ליום שביעי של פסח 144</p> <p>ברכת הגומל 149</p> <p>הפטרה ליו"ט ראשון של פסח ... 152</p> <p>הפטרה לשבת חוה"מ של פסח .. 153</p> <p>הפטרה ליו"ט יום ז' של פסח 155</p> <p>תפילה לשלום המדינה 159</p> <p>מי שברך לחיילי צה"ל 159</p> <p>הזכרת נשמות 161</p> <p>סדר מוסף של פסח 165</p> <p>עמידה למוסף של פסח 167</p> <p>עושה שלום ליו"ט א' של פסח... 177</p> <p>עושה שלום לז' של פסח 179</p> <p>קידוש לשחרית של פסח 190</p> <p>סדר מנחה של פסח 193</p> <p>קריאות למנחת שבת של פסח ... 201</p> <p>עמידה למנחה של פסח 207</p> <p>מגילת שיר השירים 215</p> <p>ערבית למוצ"ש, יו"ט ולחוה"מ ... 225</p> <p>עמידה של ערבית למוצ"ש, למוצאי יו"ט ולימי חוה"מ 231</p> <p>סדר ספירת העומר 246</p> <p>הבדלה על הכוס 248</p> <p>תפילת שחרית של חול המועד .. 251</p> <p>זמירות 253</p> <p>עמידה לשחרית חוה"מ פסח 272</p>	<p>סדר ביעור חמץ 1</p> <p>סדר שריפת חמץ 2</p> <p>סדר עירובין 3</p> <p>עירובי בתים וחצרות 3</p> <p>עירוב תחומין 4</p> <p>עירובי תבשילין 4</p> <p>סדר הדלקת נרות 6</p> <p>סדר מנחה לערב פסח 9</p> <p>עמידה למנחה של ערב פסח 12</p> <p>סדר קבלת שבת 21</p> <p>תפילת ערבית של פסח 23</p> <p>עמידה לליל פסח 30</p> <p>קידוש לליל יו"ט של פסח 43</p> <p>תפילת שחרית ליו"ט של פסח 49</p> <p>ברכות השחר 50</p> <p>זמירות 60</p> <p>רשות לנשמת של פסח 76</p> <p>נשמת 79</p> <p>רשות לקדיש 81</p> <p>יוצר ליו"ט ראשון של פסח 85</p> <p>סילוק ליו"ט א' של פסח 91</p> <p>יוצר לשבת חוה"מ של פסח 93</p> <p>יוצר לז' של פסח 98</p> <p>אופן לז' של פסח 101</p> <p>עמידה לשחרית של פסח 109</p> <p>סדר הלל 114</p> <p>סדר הוצאת ספר תורה 123</p>
--	--

עמידה למנחה לחול המועד של פסח	סדר הלל לחול המועד של פסח.. 279
326 כשחל בחול	סדר קריאות לשאר ימי הפסח... 288
333 תפילות לשבת חול המועד	קריאה ליום א' של חוה"מ פסח.. 288
335 עמידה לליל שבת חוה"מ	קריאה ליום ב' של חוה"מ פסח.. 292
339 עמידה לשחרית שבת חוה"מ	קריאה ליום ג' של חוה"מ פסח... 294
344 עמידה למנחת שבת חוה"מ	קריאה ליום ד' של חוה"מ פסח.. 296
351 מסכת אבות	קריאה ליום ה' של חוה"מ פסח.. 298
382 פרק קנ"ג תורה	תפילת מוסף לחול המועד פסח.. 305
390 לוח קיצורי מקורות	עמידה למוסף לחוה"מ של פסח.. 307
394 מפתח הפיוטים והתפילות	מנחה לחול המועד של פסח..... 323

ביעור חמץ

אור לארבעה עשר בניסן שהוא ליל ערב פסח אוחז בעל הבית או שלוחו את הנר ובודק בסלים ובתיבות ובחורין ובסדקין, כל מקום הראוי למצוא שם חמץ, וקודם שיברוק יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַונוּ עַל-בְּעוֹר חֻמֵּץ:

ובודק בכל מקום שהוא צריך לבדוק ומחפש בכל מה שיש לו לחפש. ומנהג שלא לשוח בין ברכה לביטול, ואם שח אינו צריך לחזור ולברך.

מקורות ומקבילות

סדר ציור חמץ. שנה"ל, סדר פסח, סי' רז; סת"ר סי' מג; מח' רומניא, דף קח ע"א. **אור ליד צניסן.** משנ' פסחים פ"א, מ"א; ירושלמי פסחים פ"א, ה"א; שנה"ל, סדר פסח, סי' רז; סת"ר סי' מג, ענין צדיקת החמץ; סה"ת סי' יט; מח' רומניא, דף קח ע"א. **אוחז... את הנר.** ע"פ מכיל' דרשב"י פ"ב, פ' ה; צבלי פסחים, דף ז סוף ע"ב; תוספתא פסחים (ליצרמן), פ"א, ה"א; שנה"ל, סדר פסח, סי' רז; סת"ר סי' מג. **וקודם שיברוק יברך.** ע"פ שנה"ל, סדר פסח, סי' רז; פסקי ריא"ז עמ"ס פסחים, פ"א ה"א, אות כד; שה"ג עמ"ס פסחים, דף ד ע"א, אות ה. ראו גאה"ל או"ח, סי' תלג, ס"ק א; מח' רומניא, דף קח ע"א. **ברכת על ציור חמץ.** צבלי פסחים, דף ז ע"ב; מש"ט שמי' (צובר), פ' יב; סדו' רס"ג עמ' קלא; פסקי ריא"ז פסחים פ"א, ה"א, אות כד; שנה"ל, סדר פסח, סי' רז; סת"ר סי' יט; מח' רומניא, דף קח ע"א. **צריך אתה ה' תה' קוט, יב.** **מלך העולם.** ע"פ ירמ' י, ה' תה' י, עז. **אשר קדשנו במצותיו.** סי' מל"ה, פ"ר לו, ד"ה ולפיכך חייבין. **ולונו.** צבלי צרכות, דף כג ע"א, ע"פ דב' ה, א; ר"ח עמ"ס שבת, דף כג ע"א; ילקו"ש תורה, רמז תתקיא, ד"ה ועשית; שנה"ל, ענין שבת, סי' נט, וסדר פסח, סי' רז. **על ציור חמץ.** ע"פ שמי' יב, טו; צבלי פסחים, דף ה ע"א, 'השבתו שאר מצתיכס, מערב יוס עוב'. **צעור - פיטוי,** ע"פ דב' כו, יג, כ"כ; סי' האורה ח"ב, סי' ה, שריפת החמץ; ראב"ה ח"ב, מס' פסחים, סי' תלא; שנה"ל, סדר פסח, סי' רז; כ"י כ"ה, דף 43. **אין אומרים ברכת זמן.** מנהגי מהר"ש מנישעט, סי' יט, אות ג; שו"ת רשב"א, ח"א, סי' שעט; שנה"ל, סדר פסח, סי' רז וראו גם מש"כ צסס אחיו רצב"א; סת"ר סי' מג, ד"ה ולריך הצדק; מנהגי מהר"ל, הל' צדיקת חמץ, אות טו. **ובודק בכל מקום.** ע"פ פסקי ריא"ז עמ"ס פסחים, פ"א ה"ה, אות ד; שנה"ל, סדר פסח, סי' רז. **ומנהג שלא לשוח בין ציור חמץ ובי.** שנה"ל, סדר פסח, סי' רז, צסס רב האוי גאון; סת"ר סי' מג, ד"ה ולריך; כ"י כ"ה, דף 342. **בסדו' רס"ג עמ' קלב,** 'לא ידבר עד שיגמור'. צמח' רומניא, דף קח ע"א, 'ויש מדקדקין שלא להסית עד גמר הצדיקה'.

ח"ג והערות

אוחז בעל הבית. בדינים שמובאים בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז, קד"א ושד"ל: אוחז הבקי, אך האחריות על בעל הבית או על שלוחו. וקודם שיברוק יברך. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל כתוב: זבככר או פרוסה ראשונה שהוא מוצא מברך, והמקור בשבה"ל, סדר פסח, סי' רז, בשם רש"י. אולם השו"ע או"ח, סי' תל"ב, ס"א, על סמך מסקנת הגמ' ממסכת פסחים דף ז ע"ב כתב: קודם שיתחיל לברוק יברך. **ביעור חמץ.** כ"ה במח' קד"א ושד"ל, בחיריק, וכן דעת רש"ם בסדו' עמ' 12 בביאורים, וריעב"ץ בלח"ש פ"א, מ"א. בסחב"ר, מח' רמ"ז ורומניא: **ביעור חמץ.**

אחר שהשלים לבדוק יבטל אותו בלשון הזה:

**כָּל־חֲמִירָא דְאָפָא בְרִשׁוּתֵי דְלָא יִדְעָנָא בְּהַ לְבָטִיל וְלֵהוּי
כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:**

סדר שריפת חמץ

ביום י"ד בטרם תכלה השעה הרביעית גומרים לאכול, ואח"כ שורפין החמץ המוצנע מאמש ומבער כל שאר החמץ מביתו עד סוף השעה החמישית וחוזר ומבטל כל החמץ שברשותו ואומר:

**כָּל־חֲמִירָא דְאָפָא בְרִשׁוּתֵי דְחֲמִיתָהּ וְדָלָא חֲמִיתָהּ דְבַעֲרִתָּהּ
וְדָלָא בַעֲרִתָּהּ לְבָטִיל וְלֵהוּי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:**

מקורות ומקבילות

אחר שהשלים לבדוק וכו'. ע"פ פסקי רי"ד עמ"ס פסחים, דף ו ע"ג; שבה"ל, סדר פסח, סי' רז; סת"ר סי' מג, ד"ה מלאת; מח' רומניא, דף קה ע"ג. **כל חמירא דאיכא ברשותי וכו'.** ע"פ צבלי פסחים, דף ו ע"ג; פסקי רי"ד; שדר"א פרי' לו, שאילתא עד; מש"ט שמי' (צובר), פ' יג; רס"ג עמ' קלג; סה"ת סי' יט, וזהו סדר ציעור; מח' רומניא, דף קה ע"ג. **חמירא - שאור.** רש"י עמ"ס מנחות, דף מג ע"א, ד"ה חמירא ארכסא. **שורפין החמץ.** פסקי רי"ד עמ"ס פסחים, דף כז ע"ג; פסקי ריא"ז פסחים, פ"א ה"ד, אות ג; שבה"ל, סדר פסח, סי' רז. **עד סוף השעה החמישית.** ראו משנ' פסחים פ"א, מ"ד ורע"ב ד"ה תולין כל חמש; תוספות רי"ד עמ"ס צ"ק, דף קעז ע"א, אות מז; שבה"ל, סדר פסח, סי' רת. **כל חמירא וכו' לחמיתיה.** סה"ת סי' יט, והיאך דין הצערה; מח' רומניא, דף קה ע"ג.

ה"ג והערות

כל חמירא וכו'. נוסח זה מופיע במח' רמ"ז ובולוניה, וכן בכ"י אחדים של שבה"ל. בסחב"ר הנוסח: כל חמירא דאית ברשותי ולא חזיתיה. יהי בטיל וחשיב כעפרא וכחספא תבירא דלית ביה מששא. במח' רומניא ופי' קד"א מובא נוסח: כָּל־חֲמִירָא דְאָפָא בְרִשׁוּתֵי דְלָא חֲמִיתָהּ [קד"א: חֲמִיתָהּ] וְדָלָא בַעֲרִתָּהּ לְבָטִיל וְלֵהוּי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא. ולהווי כעפרא דארעא. כ"ה במח' רמ"ז. בכ"י כ"ה, מח' קד"א, כ"י ושבה"ל, ללא תיבת דארעא וכן הוא ביכל חמירא הבא. נוסח לביטול חמץ. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז ובולוניה הנוסח לביטול חמץ אחר השריפה לא מופיע, כנראה מפני שמדינא דגמ' אין חיוב לבטל בבוקר. אולם בפי' קד"א על האתר מובא הנוסח הנ"ל בחלקו, והשלמתו כאן ממח' שד"ל. דְחֲמִיתָהּ וְדָלָא חֲמִיתָהּ. במח' רומניא: דְחִייתָהּ וְדָלָא חִייתָהּ.

סדר עירובי בתים וחצרות

ביו"ט שחל בשבת או בשבת חוה"מ בחצר שדרים בה דיירים אחדים ואין עירוב כולל לעיר, אסור להוציא ולהכניס עד שיעשה עירוב חצרות.

יזכה את העירוב ע"י אחר לכל הדיירים ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַוֵנוּ עַל־מִצְוֹת עֵרֹוּב:

ויאמר:

בְּדֵן יִהְיֶה שָׂרָא לָנָא לְאַפּוּקֵי וּלְעִוְלֵי מִבֵּית פְּלוֹנֵי לְבֵית פְּלוֹנֵי וּמִבֵּית פְּלוֹנֵי לְבֵית פְּלוֹנֵי. מֵעֲלִית לְתַחְתִּית וּמִתַּחְתִּית לְעֲלִית. וּמִן־הַחֲצֵר לְבֵתִים וּמִן־הַבֵּתִים לְחֲצֵר. וּמִכָּל־הַבֵּתִים שְׁנַתְּנוּ בְּעֵרֹוּב מְזָה לְזָה לָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל:

וכל זמן שהעירוב קים אין צריכים לעשות עירוב אחר, אלא שנהגו לערב מפסח לפסח, כדי שלא תשתכח תורת עירוב. ואם אבד או נאכל העירוב מבעוד יום, אסורים להכניס ולהוציא עד שיערבו. אבל אם אבד או נאכל משחשיכה מותרים לאותה שבת ולשבת אחרת צריכים לערב.

מקורות ומקבילות

עירובין. צבלי שבת, דף יד ע"ג; פסקי רי"ד עמ"ס מגילה, דף יד ע"א; פסקי רי"א עמ"ס עירובין, פ"ב ה"ב, אות יט"ב. עירובי בתים. שבה"ל, ענין שבת, סי' קב. עירובי חצרות. שבה"ל, ענין שבת, סי' נט; סה"ת סי' י; מח' רומניא, דף תמ"א ע"א. חצר שדרים. סה"ת סי' י. יזכה את העירוב. סה"ת ענין עירובי חצרות; שבה"ל, ענין שבת, סי' נט; סה"ת סי' יא, תיקון העירוב; סה"ת סי' י. נוסח ברכת על מנחת עירוב של בתים וחצרות. סרע"ג ח"ב, סי' קמ"ד; פס"ו שמי, פ"י טז, סי' ה; מש"ט שמי, פ"י טז, סי' י. ד"ה מחנו צעה"ב; הלק"ט, הל' עירובין, אות י; סה"ת ענין עירובי חצרות; רמב"ם, הל'

ח"ג והערות

לְאַפּוּקֵי וּלְעִוְלֵי. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: לְאַפּוּקֵי וּלְעִוְלֵי. במח' רומניא: לְטַלְטוּלֵי וּלְאַעוּלֵי. מִבֵּית פְּלוֹנֵי לְבֵית פְּלוֹנֵי וּמִבֵּית פְּלוֹנֵי לְבֵית פְּלוֹנֵי. במח' רומניא: ימבתים לחצר ומחצר לבתים. לְתַחְתִּית וּמִתַּחְתִּית לְעֲלִית. במח' בולוניה: לְתַחְתִּית וּמִתַּחְתִּית לְעֲלִית. ומן־החצר לְבֵתִים. כ"ה במח' שר"ל. במח' רמ"ו ובולוניה: זמן־החצר לְבֵתִים. במח' רומניא: לָנָא ולכל דדיירין בהאי דרתא ובוה מסתיים הנוסח. שנתנו בְּעֵרֹוּב. במח' בולוניה: שנתנו בְּעֵרֹוּב.

עירובין, פ"א, ה"ז; טור או"ח, סי' שנה; שבה"ל, ענין שבת, סי' נט; סה"ת סי' יא, ריש תיקון העירוב; סה"ת סי' י, סדר העירוב; מח' רומניא, דף תמ"א ע"א. נוסח בדין וכו' לאפוקי ולעוולי. ט"פ סרע"ג ח"ב, סי' קמ"ד; פס"ו שמי, פ"י טז, סי' ה; מש"ט שמי, פ"י שבלת, פט"ז; הלק"ט, הל' עירובין, אות י; סה"ת ענין עירובי חצרות; טור או"ח, סי' שנה; שבה"ל, ענין שבת, סי' נט, וכו' קב; סה"ת סי' יא, תיקון העירוב; סה"ת סי' י; מח' רומניא, דף תמ"א ע"א, צנווייס. דיני עירוב ואם אבד או נאכל. ש"ע או"ח, סי' שסח.

סדר עירובי תחומין

אסור לצאת בשבת ויו"ט מחוץ לעיר יותר מאלפים אמה, ואם יצטרך לצאת עוד עד אלפים אמה נוספות יניח הערוב בע"ש או בערב יו"ט לפני חשכה ויברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַונו עַל-מִצְוֹת עֵרֹוב:**

ואחר כך יאמר:

**בְּזֶה הָעֵרֹוב יְהִי מִתֵּר לִי לַיִלךְ מִמָּקוֹם זֶה אֶלְפִים אָמָה
לְכָל-רוּחַ (כשחל בשבת: בְּשַׁבָּת ו)בְּיֹום טוֹב זֶה:**

סדר עירובי תבשילין

יום טוב שחל להיות בערב שבת, מביא מערב יו"ט ככר לחם ובשר או לחם ודג וביצה, בין צלויים בין מבושליו, ונותנין ביד אחר ואומר לו זכה בערוב זה, חלק מתנה לכל בני עירי ומברך:

מקורות ומקבילות

עירובי תחומין. צבלי עירובין, דף נא ע"א; פסקי רי"ד; שד"ח פ"ה בשלה, ש' מה; טור אר"ח, סי' של; ריב"ז ופסקי רי"ד עמ"ס שנת, דף לד ע"א; פסקי רי"ז עירובין, פ"א ה"ג, אות א; שנה"ל, ענין שנת, סי' לו. **אסור ללאת בשבת.** ירושלמי עירובין פ"ד, ה"א; מכדרי בשלה, מס' דויסע, פ"ה; צבלי עירובין, דף נא ע"א, ע"פ שמו"ט, כג; פסקי רי"ד; ויקו"ש מ"ו, רמז תתקס; שד"ח פ"ה בשלה, ש' מה; שנה"ל, ענין שנת, סי' לו; סת"ר סי' יא, ענין עירובין. **ויברך על מנחת עירובי עבר עירובי תחומין.** המנהיג, הל' עירובי תבשילין, עמ' תקט; קוש"ק עמ"ס צרכות, דף לה ע"א, ד"ה על הסוכה, בשם ר"י צ"ר יקר; רמב"ם הל' עירובין, פ"ו הל' כד; טור אר"ח, סי' תטו; אבודרהם, עירובי תחומין. **זוה העירוב.** ע"פ טור אר"ח, סי' תט; אור"ח ח"א, דין עירובי תחומין, אות עד; חו"א ח"ב, כלל נו, ס"ט. **עירובי תבשילין.** צ"ר פ"ה, לה, סי' ג; מדת"ג פ"ה לך לך, סי' א; ירושלמי צילה פ"ב, ה"א; צבלי פסחים, דף מו ע"ב; ר"ח; מש"ט פ"ה בשלה, פ"ה טו, סי' ה, 'זכני צור"ח וכו'; רמב"ם, הל' יו"ט, פ"ו, ה"א; שנה"ל, ענין שנת, סי' קכו וסדר עלרת, סי' רמב"ה; סת"ר סי' נו, ענין עירובי תבשילין; פסקי רי"ד עמ"ס צילה, דף עו ע"ב; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות א; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא, דף תמא ע"א. **יו"ט שחל להיות בערב שנת.** צבלי צילה, דף עו ע"ב; סרע"ג ח"ב, סי' קמד; הלק"ל, הל' יו"ט, סי' יא; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ענין עירובי תבשילין; סה"ת סי' בו; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות א; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. **פת ותבשיל.** ראו ירושלמי צילה, פ"ב, ה"א [דף י ע"א]; צבלי צילה, דף עז ע"א. ע"פ הל"פ הל' יו"ט, ד"ה וכשם שאין; הלק"ל, הל' יו"ט, סי' יא; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ד"ה חבו סדר; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. **ככר לחם.** סה"ק כלל עירובי תבשילין; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, חבו סדר העירוב; כ"י כ"ה, דף 344. **תבשיל אחד.** ע"פ תוספתא צילה (ליברמן), פ"ב ה"ב; ירושלמי צילה, פ"ב, ה"א [דף י ע"א]; צבלי צילה, דף עז ע"א; ר"ח; סרע"ג ח"ב, סי' קמד; ספה"מ סי' ב; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות ד; שה"ג עמ"ס צילה, דף י ע"א, ד"ה שאם הולך. ראו שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו. **צין גלויים בין מבושלין.** ע"פ צבלי צילה, דף עז ע"ב; פסקי רי"ד; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ד"ה חבו סדר; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות ג. **ונותנין ביד אחר... זכה בעירוב זה.** ע"פ צבלי עירובין, דף פ ע"א; רי"ד; פסקי תוס' רי"ד; רמב"ם, הל' יו"ט, פ"ו, ה"ה; טור אר"ח, סי' תקכו; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ד"ה והמערב; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. **ומנרך על וכו'.** פס"ו שמו"ט, פ"ה טו, סי' כג; סה"ק כלל עירובי תבשילין; הלק"ל, הל' יו"ט,

ח"צ והערות

סדר עירובי תחומין. לא מופיע בכ"י ב"ה, מח' רמ"ו, בולוניא, רומניא וכן במהד' אחרות, והסדר כאן עפ"י מח' הרב מ"ע הרטום, ח"א. וראו מה שהשיג הראב"ד על הרמב"ם הל' עירובין, פ"ו, הל' כד.

מ"ו, רמז תתקס; שד"ח פ"ה בשלה, ש' מה; שנה"ל, ענין שנת, סי' לו; סת"ר סי' יא, ענין עירובין. **ויברך על מנחת עירובי עבר עירובי תחומין.** המנהיג, הל' עירובי תבשילין, עמ' תקט; קוש"ק עמ"ס צרכות, דף לה ע"א, ד"ה על הסוכה, בשם ר"י צ"ר יקר; רמב"ם הל' עירובין, פ"ו הל' כד; טור אר"ח, סי' תטו; אבודרהם, עירובי תחומין. **זוה העירוב.** ע"פ טור אר"ח, סי' תט; אור"ח ח"א, דין עירובי תחומין, אות עד; חו"א ח"ב, כלל נו, ס"ט. **עירובי תבשילין.** צ"ר פ"ה, לה, סי' ג; מדת"ג פ"ה לך לך, סי' א; ירושלמי צילה פ"ב, ה"א; צבלי פסחים, דף מו ע"ב; ר"ח; מש"ט פ"ה בשלה, פ"ה טו, סי' ה, 'זכני צור"ח וכו'; רמב"ם, הל' יו"ט, פ"ו, ה"א; שנה"ל, ענין שנת, סי' קכו וסדר עלרת, סי' רמב"ה; סת"ר סי' נו, ענין עירובי תבשילין; פסקי רי"ד עמ"ס צילה, דף עו ע"ב; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות א; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא, דף תמא ע"א. **יו"ט שחל להיות בערב שנת.** צבלי צילה, דף עו ע"ב; סרע"ג ח"ב, סי' קמד; הלק"ל, הל' יו"ט, סי' יא; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ענין עירובי תבשילין; סה"ת סי' בו; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות א; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. **פת ותבשיל.** ראו ירושלמי צילה, פ"ב, ה"א [דף י ע"א]; צבלי צילה, דף עז ע"א. ע"פ הל"פ הל' יו"ט, ד"ה וכשם שאין; הלק"ל, הל' יו"ט, סי' יא; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ד"ה חבו סדר; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. **ככר לחם.** סה"ק כלל עירובי תבשילין; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, חבו סדר העירוב; כ"י כ"ה, דף 344. **תבשיל אחד.** ע"פ תוספתא צילה (ליברמן), פ"ב ה"ב; ירושלמי צילה, פ"ב, ה"א [דף י ע"א]; צבלי צילה, דף עז ע"א; ר"ח; סרע"ג ח"ב, סי' קמד; ספה"מ סי' ב; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות ד; שה"ג עמ"ס צילה, דף י ע"א, ד"ה שאם הולך. ראו שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו. **צין גלויים בין מבושלין.** ע"פ צבלי צילה, דף עז ע"ב; פסקי רי"ד; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ד"ה חבו סדר; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות ג. **ונותנין ביד אחר... זכה בעירוב זה.** ע"פ צבלי עירובין, דף פ ע"א; רי"ד; פסקי תוס' רי"ד; רמב"ם, הל' יו"ט, פ"ו, ה"ה; טור אר"ח, סי' תקכו; שנה"ל, סדר עלרת, סי' רמו; סת"ר סי' נו, ד"ה והמערב; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. **ומנרך על וכו'.** פס"ו שמו"ט, פ"ה טו, סי' כג; סה"ק כלל עירובי תבשילין; הלק"ל, הל' יו"ט,

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַונו עַל־מִצְוֹת עֵרוּב:**

ואחר כך יאמר:

**בְּדִן (עֵרוּבָא) יְהֵא שְׂרִי לָנָא לְבִשּׁוּלֵי וְלֹאֲפוּיֵי וְלִטְמוּנֵי
וְלֹאֲדִלוּקֵי שְׁרָגָא וְלִמְעַבְד כָּל־מַה־דְּצָרִיד לָנָא מִיּוֹמָא
טָבָא לְשַׁבְתָּא לָנָא וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל דְּסָמִיכִין עַל־עֵרוּבָא הֵדִין:**

ונוטל את העירוב ומצניעו במקום שיהא משתמר יפה, שאם העירוב נאכל או נאבד עד שלא אפה ובשל לצורך השבת, הרי זה כאילו לא ערב ואסור לו לאפות ולבשל מיו"ט לשבת. ונהוג לאכול עירוב התבשילין בסעודה שלישית בשבת.

ה"ג והערות

על־מִצְוֹת עֵרוּב. במח' רומניא: על מצות ערובי תבשילין. בשבחה"ל: להניח עירובין תבשילין. ראו קוש"ק עמ"ס ביצה, דף ו ע"א, ד"ה כשעושין, בשם מעשה הגאונים. בדין עֵרוּבָא. תיבת 'עֵרוּבָא' איננה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה, רומניא ושר"ל. יְהֵא שְׂרִי. במח' רמ"ו: יְהֵא שְׂרִי. לְבִשּׁוּלֵי וְלֹאֲפוּיֵי וְלִטְמוּנֵי. בכ"י כ"ה: לְבִשּׁוּלֵי וְלִטְמוּנֵי וְלֹאֲפוּיֵי. במח' רומניא: לֹאֲפוּיֵי וְלִטְמוּנֵי וְלִבְשׁוּלֵי וְלֹאֲפוּיֵי. וְלֹאֲדִלוּקֵי שְׁרָגָא. כ"ה במח' בולוניה ורומניא. בכ"י כ"ה תיבות אלו אינן. במח' רמ"ו: מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְתָּא וְגִיטֵי זו צריכה עיין, שהרי נמצאת בשורה הבאה. במח' שר"ל: וְלֹאֲדִלוּקֵי שְׁרָגָא. כָּל־מַה־דְּצָרִיד לָנָא. במח' רומניא: לָנָא כַל צֶרְכָא. מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְתָּא. בכ"י כ"ה תיבות אלו באות לפני יולמעבד כל מה' וכו'. וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל. במח' רומניא ללא תיבת יִשְׂרָאֵל. דְּסָמִיכִין עַל־עֵרוּבָא הֵדִין. בכ"י כ"ה: הֵדִירִים בַּמְדִּינָה זו. במח' רומניא: דְּסָמִיכִין עֲלָנָא.

מקורות ומקבילות

ס' יא; ספ"ר, הל' עירובין, ס' קל"ה; מחו"ו ס' רפד; שבה"ל, סדר עלרות, ס' רמ"ו; סת"ר ס' נו, חכו סדר העירוב; סה"ת ס' כו; כ"י כ"ה, דף 344; מח' רומניא. נוסח על מלות ערובי של עירובי תבשילין. סרע"ג ח"ב, ס' קמ"ד; פסו"ו שמו, פט"ז, ס' ה; הלק"ט, הל' יו"ט, ס' יא; ס' מדצ"מ, סדר פסח, ד"ה נהגה טור אר"ח ס' תקכו; שבה"ל, סדר עלרות, ס' רמ"ו; סת"ר ס' נו, ד"ה חכו; סה"ת ס' כו, חכו משפט העירוב. נוסח בדין וכו' לנשולי ולאפוויי. סרע"ג ח"ב, ס' קמ"ד; פסו"ו שמו, פ' טו, ס' כג; ע"פ סה"ק כלל עירובי תבשילין; ספ"ר, הל' עירובין, ס' קל"ה; מחו"ו ס' רפד; אר"ז, ח"ב, הל' יו"ט, ס' שמו; גשם הירושלמי; שבה"ל, סדר עלרות, ס' רמ"ו; סת"ר ס' נו, חכו סדר העירוב; סה"ת ס' כו; מח' רומניא, דף תמ"א ע"א. ראו הלק"ט, הל' יו"ט, ס' יא. ולטמוני. פסקי רוקחני, ס' קמ"א, גשם הגאונים.

אשה הנוהגת להתפלל בכל יום תפילת המנחה, תתפלל קודם הדלקת הנרות. ואם האיש שעדיין לא התפלל מנחה מדליק הנרות, יכול להדליק בתנאי שלא מקבל עליו יו"ט או שבת.

מבעוד יום מברכים ומדליקים:

ליום טוב:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַוֵּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שְׁלִשְׁתַּיִם (ביום טוב שחל בשבת: שְׁלִשְׁתַּיִם) וְשָׁלַח-

יּוֹם טוֹב:

לשבת חול המועד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַוֵּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שְׁלִשְׁתַּיִם:

מקורות ומקבילות

ה"ג והערות להדליק נר של יו"ט. מנהגו שאין הנשים מברכות שהחיינו לאחר ההדלקה, אלא יוצאות ידי חובתן בקידוש, וככל האנשים. והשי"ח"א, סי' קז, וכן הרעק"א, או"ח סי' רסג, ס"ה, תומכים במנהגינו, וכתבו, "יש מקומות שהנשים נוהגות לברך זמן בהדלקת נר יום טוב ואין לזה יסוד. מיהו, אין למחות בהן בחזקת היד".

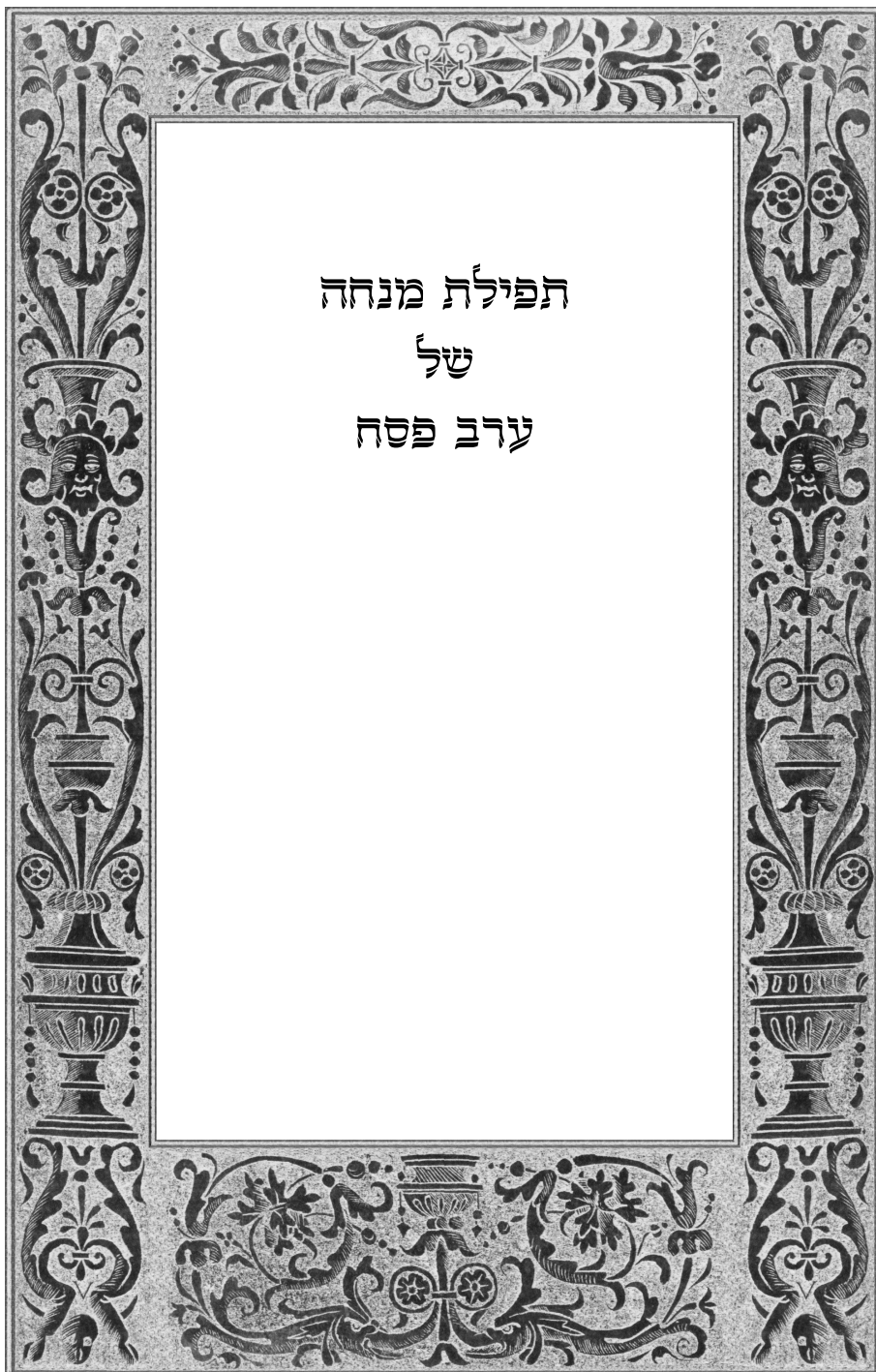
מזכרים ומדליקים. מרת צילה, סוף הקדמה לפרישה ודרישה, יו"ד; דגול מרצבה או"ח, סי' רסג, ס"ה; משנ"צ סי' רסג, ס"ק כז. ראו מג"א או"ח, סי' רסג, ס"ק יב. **נוסח צרכת להדליק נר של יו"ט.** מרכזי עמ"ס שבת, ריש סי' רעג, וראצ"ה ח"ג, הל' יו"ט, סי' קצט, צשס הירושלמי פ' הרואה; או"ח ח"ב, הל' ע"ש, סי' יא, ראצ"ה ח"ג, הל' יו"ט, סי' תשיב, והגהות מיימוניות הל' שבת, פ"ה ה"א אות א, צשס הירושלמי פ' המצוא

כדי; סה"ק ענין הדלקת הנר; הגהות אשרי עמ"ס צילה, פ"ד, סי' ז; לק"י ח"א, עמ' מט, ענין ג. **הדלקת נרות שבת.** משנ" שבת פ"ב, מ"ו; צצ"ל שבת, דף כה ע"ב; ר"ח; פסקי רי"ד; שדר"א, פרי תלזה ש' סד, ופרי' צהעלותך ש' קכב; סרע"ג ח"ב, סי' א; מש"ט ש"מ פ"י בשלח, פט"ז; תשו' רמ"ג, או"ח סי' ס; סה"ק ענין הדלקת הנר; רמב"ם, הל' שבת, פ"ה, ה"א; פסקי רי"א"ז שבת פ"ב ה"א אות ו; שבה"ל, ענין שבת, סי' נח, וסי' נט; סת"ר סי' יב ענין הדלקת הנר; סה"ת סי' יא. **נוסח צרכת להדליק נר של שבת.** סרע"ג ח"ב, סי' א; סדור רס"ג עמ' קט; תשו' רמ"ג, או"ח סי' ס; טור או"ח, סי' רסג; מחו"ו סי' קב; ראצ"ה ח"א, עמ"ס שבת, סי' קצט; רמב"ם, הל' שבת, פ"ה, ה"א; שבה"ל, ענין שבת, סי' נט; סה"ק ענין הדלקת הנר; סת"ר סי' יב ענין הדלקת הנר; סה"ת סי' יא ענין הדלקת הנר.

תפילת מנחה

של

ערב פסח

סדר מנחה לערב פסח

לְמַנְצַח עַל-הַגִּתִּית. לְבָנֵי-קָרַח מְזֻמָּר: מֵהַיָּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה
צָבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם-כָּלְתָהּוּ נַפְשֵׁי לַחֲצֹרוֹת יְהוָה. לְבִי וּבִשְׂרִי
יִרְנְנוּ אֵל אֱלֹהֶיךָ: גַּם-צִפּוֹר מִצְאָה בַּיִת וּדְרֹרוּ קִן לָהּ אֲשֶׁר-שָׂתָה
אֶפְרָתִיָּה. אֶת-מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צָבָאוֹת. מְלֹכֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ.
עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹזֵלוֹ בְּךָ. מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם: עֲבָרִיו
בְּעַמְקֵי הַבְּכָא מַעֲיֵן יִשִּׁיתוּהוּ. גַּם-בְּרֻכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחֵיל אֱלֹהֵי-חֵיל.
יִרְאֶה אֱלֹהֵי-אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צָבָאוֹת שָׁמְעָה תְּפִלָּתִי. הַאֲזִינָה
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פָּנָי מִשִּׁיחָךָ: כִּי טוֹב־יוֹם
בַּחֲצִיֶּיךָ מֵאֶלֶף. בַּחֲרֹתֵי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹהֵי. מְדוֹר בְּאֶהֱלִירִשְׁעֵ: כִּי
שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים. חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה. לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהַלְכִים
בְּתַמִּים: יְהוָה צָבָאוֹת. אֲשֶׁרֵי אָדָם בִּטַּח בְּךָ:

בק"ק רומה מוסיפים:

וּנְשַׁלְמָה פָּרִים שְׁפִתֵינוּ. בַּמָּקוֹם קָרְבַן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרֵבִים:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם.
אֶת-קָרְבַּנִי לְחָמִי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי
בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה. כְּבָשִׂים בְּגִי-שָׁנָה
תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת
הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים: וְעִשְׂרִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה.
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד. הָעִשְׂיָה בְּהַר סִינִי לְרִיחַ
נִיחֹחַ אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד. בַּקֶּדֶשׁ הַסֶּדֶךְ נִסְךְ
שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים. כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר
וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

אֵתָה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אֶת-)קִטְרֹת הַסַּמִּים. פְּטוֹם
הַקִּטְרֹת. הַצָּרִי וְהַצִּפּוֹן. הַחֲלָבָנָה וְהַלְּבֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים
שִׁבְעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֹלֶת גֶּרֶד וְכֶרֶם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עֶשֶׂר
שִׁשָּׁה עֶשֶׂר מָנֶה. הַקִּשְׁטֹ שְׁנַיִם עֶשֶׂר וְקִלּוּפָה שֶׁלֹּשָׁה. וְקִנְמוֹן תַּשְׁעָה.

בורית כְּרִשְׁיָנָה תִּשְׁעָה קִבִּין. יֵין קִפְרִיסִין סָאִין תְּלַת וּמִבִּין תְּלַתָּא. וְאִם
אִין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין מִבִּיא חֲמַר חוֹרִין עֵתִיק. מִלַּח סְדוּמִית רְבַע. מִעֲלָה
עֵשֶׂן כָּל־שָׁהוּא. רַבִּי נָתַן אוֹמֵר אֵף כֶּפֶת הַיֶּרֶדָן כָּל־שָׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ
דְּבַשׁ פְּסָלָהּ. אִם חֲסַר אַחַת מִכָּל־סִמְמָנֶיהָ חַיֵּב מִיָּתָהּ:

רַבִּין שָׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצָּרִי אֵינּוּ אֵלָּא שָׂרָף הַנוּטָף מֵעֵצֵי
הַקִּטָּף. בּוֹרִית כְּרִשְׁיָנָה שְׁשָׁפִין בָּהּ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי שְׁתֵּהָא נָאָה.
יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׁוֹרִין בּוֹ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי שְׁתֵּהָא עֲזוּה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים
יִפִּין לָהּ. אֵלָּא שָׁאִין מִכְּנִיסִין מִי רַגְלִים בְּמִקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

וְעַרְבָּה לִיהוֹה מְנַחֵת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. כִּימֵי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קִדְמָנִית:

יּוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ. אֲשֶׁרֵי
הָעַם שִׁיחָה אֱלֹהֵיו:

תִּהְיֶה לְדוֹר. אֲרוּמָךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֹךְ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל־יוֹם אַבְרָכָךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֹךְ לְעוֹלָם וְעַד:
גְּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אִין חֲקַר: דוֹר לְדוֹר
יִשְׁבַּח מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְּרֵי
נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ גּוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרָנָה:
זְכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְעוּ וְצַדִּיקְתְּךָ יִרְגְּנוּ: חֲנּוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֲרָךְ
אֲפִים וּגְדֻלַּת־חֶסֶד: טוֹב יְהוָה לְכָל־אֲרַחְמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ

יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יְבָרְכֹכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ
 וּגְבוּרַתְךָ יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיָהּ אָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר
 מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוָר
 וְדָר: סוּמָךָ יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל
 אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה גִּוְתַן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְרֵךְ
 וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־
 מַעֲשָׂיו: קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו: לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת:
 רָצוֹן־יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה
 אֶת־כָּל־אֲהַבָּיו: וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תַּהֲלֵת יְהוָה יְדַבֵּר.
 פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קֹדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הִלְלוּ־יְיָ:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֲלָמָא דְּבִרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעֲגָלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וַאֲמָרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמְרִין בְּעֲלָמָא. וַאֲמָרוּ אָמֵן:

לעמידה של מנחה לימי חוה"מ החלים בחול עוברים לעמ' 326.

עמידה למנחה של ערב פסח

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה: מִלֶּךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד.
מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים.
מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךְ בַּעַל
גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מִלֶּךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.
וְנִצְאָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

בחזרה אומרים:

כִּתְּרֵי יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עִם-קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כָּלֶם קִדְּשָׁה לָךְ
יִשְׁלֹשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל-יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר.
קו"ח: קִדְּשׁוּ קִדְּוֹשׁ קִדְּוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
חזן: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יְאֹמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְּרֵי
קִדְּשׁוֹ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יְמִלֶּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר
וְדָר. הַלְלוּ-יָהּ:

לְדוֹר וְדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי-הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקִדְּוֹשׁ. וְשִׁבְחֶךָ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל מִלֶּךְ גָּדוֹל
וְקִדְּוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקִּדְּוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאָנוּשׁ בִּינָה. וְחַנּוּן מֵאֲתָךְ
דַּעַה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבֵנו אֲבֵינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וּקְרַבֵנוּ מִלְּכֵנוּ
לְעִבּוֹדְתְךָ. וְהַחְזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סִלַּח־לָנוּ אֲבֵינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל־לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי
אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חַנּוּן הַמְרַבֵּה
לְסִלּוּחַ:

רְאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ. וּגְאֹלֵנוּ מִלְּכֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן
שְׂמֹךְ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֶזֶק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאנוּ יְהוָה (אֱלֹהֵינוּ) וְנִרְפָא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה. כִּי תִהְיֶה לָנוּ
אַתָּה. וְהֵעֵלָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מִכּוֹתֵינוּ (וּלְכָל־
תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת־כָּל־
מִינֵי תְבוּאָתָה. וְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָה עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה
וְשַׁבַּע אֶת־הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה. רוּחָה וְהַצְלַחָה
בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבְרַךְ אֶת־שָׁנוֹתֵינוּ בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת
הַמְבוֹרְכוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרַךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ. וְשָׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּיֹתֵינוּ. (וּמְבַצְּנוּ
יַחַד מֵאֲרֻבַּע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ לְאֲרָצֵנוּ). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה וְיִוְעֲצֵינוּ כְּבַתְחֻלָּה. וְתַמְלִךְ
עָלֵינוּ אֶתְּהָ (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים).
בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצונזר:

<p>וְלַמְשַׁמְרִים בְּלִתְּהוּי תְקוּהָ. וְכָל־ הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֶיךָ עִמָּךְ מְהֵרָה יִכָּרְתוּ. וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעְקַר וּתִשָּׁבֵר. וְרַתְּכִיֶּע אֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיֶע זְדִים:</p>	<p>וְלַמְלַשִּׁינִים בְּלִתְּהוּי תְקוּהָ. וְכָל־ הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרְתוּ. וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעְקַר וּתִשָּׁבֵר. וְרַתְּכִיֶּע אֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיֶע זְדִים:</p>
---	---

עַל־הַחֲסִידִים וְעַל־הַצְּדִיקִים וְעַל־גְּרֵי הַצְּדִק וְעַל־פְּלִיטַת
עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְתַן
שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתָּ. וְשִׂים חֲלֻקְנוּ
עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גִבוּשׁ כִּי־בָךְ בְּטַחְנוּ מֶלֶךְ עוֹלָמִים. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לַצְּדִיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבְנֶה אוֹתָהּ בְּנֵן עוֹלָם
בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

אֶת־צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ בְּמְהֵרָה תִצְמַיֵחַ. וּמְרַגְנוּ תְרוּם בִּישׁוּעָתְךָ.
כִּי לִישׁוּעָתְךָ קָוִינוּ כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִצְמַיֵחַ
קָרָן יְשׁוּעָה:

שִׁמְע קוֹלְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל
בְּרַחֲמִים וּבְרִצּוֹן אֶת־תְּפִלָּתְנוּ וְאֶת־תְּחִנָּתְנוּ. כִּי אָב
מְלֵא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם. וְלֹא נָשׁוּב רִיקָם
מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתָם שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
וְתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד
עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם
עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְחֲזִיר בְּרַחֲמָיו
שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָל־בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־
שִׁחֲחֵיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיֵינוּ
וְתַחֲנֵנוּ וְתִאַסּוּף גְּלוּרֵינוּ
מֵאַרְבַּע כְּנָפֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ
בְּאַמֶּת וּבְלֵבב שָׁלֵם. עַל־
שָׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אֵל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹרֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדְךָ וְעַל־נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל־נַסִּיךָ שְׁבָכְלֵיוֹם וַיּוֹם
עִמָּנוּ וְעַל־נַפְּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׁבָכְלֵעֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
וְהַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
וּמֵעוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עוֹבַתָּנוּ וְלֹא־
הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֶךָ נְאֻה לְהוֹדוֹת:

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
 פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
 אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
 וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבְּרַכְנוּ וּלְבָרַךְ אֶת-כָּל-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
 תְּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נְצוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכַל-הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַ עֲצָתְם וְתִמְקַלְקַל מִחֻשְׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שִׁתְּפַתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֶכְמָה. שַׁעֲרֵי בִינָה. שַׁעֲרֵי דַעָה. שַׁעֲרֵי
 פְּרָנְסָה וְכֻלְכָּלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 שִׁתְּבַנֶּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ):

במקום שכלו ג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע החזן לקדושה: בחזרת הש"ץ הקהל צריך לעמוד ולכוין לכל הברכות ולענות "ברוך הוא וברוך שמו" אחרי "ברוך אתה ה'", "ואמן" אחר כל ברכה:

החזן אומר:

יְתַגְדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא • בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ • וְיִמְלִיךְ
מְלִכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב • וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ • לְעָלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא •

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרִכְתָּא • שִׁירְתָּא • תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָּא
דְאָמִירֵן בְּעֵלְמָא • וְאָמְרוּ אָמֵן:

תְּתַקַּבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל • קָדָם אַבוּהוֹן
דְבִשְׁמֵיָא • וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל • וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו • הוּא בְרַחֲמָיו • יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל • אָמֵן:

לאחר מנחה גדולה יש אומרים 'עלינו לשבח' (לקמן עמ' 39) ולאחריו קדיש יתום. לאחר מנחה קטנה אם יש בבה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים כאן מזמור של יום (לקמן עמ' 182 ואילך) או מזמור ס"ז (כמנהג ק"ק רומה) כדלקמן ואחריו קדיש יתום.

לְמַנְצַח בְּנִגְיַת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחַנְנוּ וּיְבָרְכֵנוּ • יָאֵר פְּגִיו
אֲתָנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דְרַבְרָב • בְּכָל-גְּזוֹיִם יִשׁוּעַתְדָּךְ:
יִזְרוּךְ עַמִּיסוֹ אֱלֹהִים • יִזְרוּךְ עַמִּים כְּלָם: יִשְׁמְחוּ וּיְרַנְּנוּ לְאֵמִים •

כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא־מִיִּסּוּ בְּאֶרֶץ תְּנַחֵם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים
 אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־סֵם: אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
 אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:

יְתַגְדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ
 בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיא.

יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדַּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא דְאִמְרִין
 בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

תפילת ערבית
לליל יום טוב
של פסח

סדר קבלת שבת

ביום טוב שחל בשבת, ובשבת חוה"מ אומרים:

מזמור לדוד. הבו ליהוה בני אלים. הבו ליהוה כבוד ועז:
הבו ליהוה כבוד שמו. השתחוו ליהוה בהדרת-קדש:
קול יהוה על-המים. אל-הכבוד הרעים. יהוה על-מים רבים:
קול-יהוה בכח. קול יהוה בהדר: קול יהוה שבר ארוזים וישבר
יהוה את-ארוזי הלבנון: וירקידם כמו-עגל. לבנון ושריץ כמו
בן-ראמים: קול-יהוה חיצב להבות אש: קול יהוה יחיל מדבר.
יחיל יהוה מדבר קדש: קול יהוה יחולל אילות ויחשף יערות.
ובהיכלו. כלו אמר כבוד: יהוה למבול ישב וישב יהוה מלך
לעולם: יהוה עז לעמו יתן. יהוה יברך את-עמו בשלום:

יש מוסיפים תפילת רבי נחוניא בן הקנה:

אנא. בכח גדלת מינה. תתיר צרורה: קבל רנת עמך. שגבנו
טהרנו גורא: נא גבור. דורשי יחודה. כבבת שמרם:
ברכס. טהרם. רחמם. צדקתך תמיד גמלם: חסין קדוש. ברב
טובך נהל עדתך: יחיד גאה. לעמך פנה. זוכרי קדשתך: שועתנו
קבל ושמע צעקתנו. יודע תעלומות:
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה:

לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה:

שמור וזכור בך-בור אחד.	השמיענו אל המיחד.
יהוה אחד ושמו אחד.	לשם ולתפארת ולתהלה:
לקראת שבת לכו ונלכה.	כי-היא מקור הברכה.
מראש מקדם נסוכה.	סוף מעשה במחשבה תחלה:

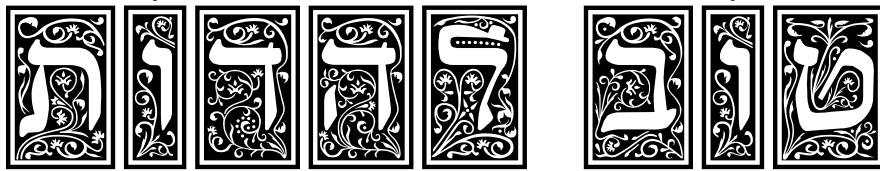
מְקוֹדֵשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה.	קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה.
רַב לָךְ שָׁבֶת בְּעַמְּקֵי הַבְּכָא.	וְהוּא יַחְמוּל עֲלֶיךָ חֲמֵלָה:
הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפְרֵי קוּמִי.	לְבַשְׁיוּ בַגְּדֵי תַפְאֲרֵתְךָ עַמִּי.
עַל־יַד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי.	קִרְבָּה אֶל־נַפְשֵׁי גְאֻלָּה:
הַתְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי.	כִּי בָּא אֲוֶרֶךְ קוּמִי אֲוֵרִי.
עוֹרֵי עוֹרֵי שִׁיר דְּבָרִי.	כְּבוֹד יְהוָה עֲלֶיךָ נִגְלָה:
לֹא תְבוּשִׁי וְלֹא־תִקְלָמִי.	מֵה־תִּשְׁתַּחֲוִי וּמֵה־תִּתְהַמֵּי.
בָּךְ יַחֲסוּ עַנְיֵי עַמִּי.	וְנִבְנְתָה עִיר עַל־תִּלְּהָ:
וְהָיוּ לְמִשְׁסוּדֵי שׁוֹסֵיךָ.	וְרַחֲקוּ כָל־מְבַלְעֶיךָ.
יֵשִׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ.	כַּמְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כְּלוֹהֶ:
יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרָצִי.	וְאֶת־יְהוָה תַּעֲרִי־צִי.
עַל־יַד אִישׁ בֶּן־פְּרָצִי.	וְנִשְׁמַחָה וְנִגְיִלָה:
בּוֹאֵי בְּשָׁלוֹם עֲטֹרֶת בַּעֲלָהּ.	גַּם בְּשִׂמְחָה (בְּרִנָּה) וּבְצִהָלָהּ.
תּוֹךְ אֲמוּנֵי עַם סְגָלָהּ.	בּוֹאֵי כָלָהּ. בּוֹאֵי כָלָהּ:

לפי מנהג ק"ק רומה מוסיפים:

תּוֹךְ אֲמוּנֵי עַם סְגָלָהּ.	בּוֹאֵי כָלָהּ שָׁבֶת מְלֻכְתָּא.
לָכֵּה דוּדֵי לְקִרְאֵת כְּלָהּ.	פְּנֵי שָׁבֶת נִקְבְּלָהּ:
בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל	בְּיוֹם־שָׁבֶת קָדֵשׁ:

הכל אומרים:

מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשָּׁבֶת:

לַיהוָה וּלְזִמְרָה לְשִׁמְחָה עֲלִיּוֹן: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִדֶּךָ וְאֱמוּנָתְךָ
 בְּלֵילוֹת: עַל־עֲשׂוֹר וְעַל־גָּבֶל. עַל־יְהִיּוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמְחַתְנִי
 יְהוָה בְּפִעֲלֶךָ. בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַגֵּן: מִה־גִּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה.
 מְאֹד עָמְקוּ מַחֲשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ־בְּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא־יִבִּין
 אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֹן.
 לְהַשְׁמַדְם עַד־יְעָד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלַם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ
 יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאָבְדוּ. יִתְפָּרְדּוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֹן: וְתִרְם
 כְּרָאִים קֶרְנֵי. בְּלַתִּי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וְתִבֹט עֵינֵי בְּשׂוּרֵי. בַּקָּמִים
 עַל־יֶרְעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי: צְדִיק כְּתֹמֵר יִפְרַח. כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן
 יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה. בְּחֻצֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד
 יִגֻּבּוֹן בְּשִׁיבָה. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יֵשֶׁר יְהוָה.
 צוּרֵי וְלֹא־עוֹלָתָה בּוֹ:

יְהוָה מְלֹךְ גָּאוֹת לְבִשׁ. לְבִשׁ יְהוָה עוֹ הַתְּאֹזֵר. אֶף־תִּכּוֹן תִּבְל
 בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כְּסֵאֶךָ מֵאֵז. מַעֲזֵלִים אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹתוֹ
 יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם: מִקְלֹתוֹ מִים
 רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבָּרֵי־יָם. אֲדִיר בְּמְרוֹם יְהוָה: עֲדַתְךָ נֶאֱמְנוּ
 מְאֹד. לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

מקורות ומקבילות

טוב לזודות לה. תה"ו 35, ב"טז; מנח' רומניא, דף קט ע"ה ודף קל ע"ה. ס' מנח. מנח' רומניא, דף קט ע"ה.

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר,
בליל שבת אומרים אחד משני הפזמונים הבאים או שניהם:
משפיל מכתם שירו רעים • לְכַבּוֹד אִישׁ תָּם וְתָמִים דְּעִים:
גַּם אָמְרוּ מֵהַטּוֹב וּמֵהַנְּעִים • יֶלֶד הַנְּמוּל לְשִׁמּוֹנָה:
אֲשִׁיר הַיּוֹם לְבְרִית מִלֵּה • זְמַרָה שְׁגִיזוֹן וְתִהְלֵה:
תּוֹדוֹת אֶקְרִיב בְּדַמּוֹת עוֹלָה • וּכְמוֹ תוֹרִים וּבְגִיּוֹנָה:
יהי שלום בְּחִילָנוּ וּשְׁלוֹהַּ בְּיִשְׂרָאֵל •
בְּסִמָּן טוֹב בֶּן בָּא לָנוּ • בְּיָמָיו יָבּוֹא גּוֹאֵל:
הַיְלָד יְהִי רַעְנָן • בְּצֵל שְׂדֵי יִתְלַוְנָן:
וּבַתּוֹרָה יִתְבּוֹנָן • יֵאלֶף דָּת לְכָל־שׂוֹאֵל: בְּסִמָּן וְכוּ

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

הקהל אומר ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

<p>ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר כָּלָה מַעֲשָׂיו בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי • וַיִּקְרָאֵהוּ שֶׁבַת־קִדְשׁ • מַעֲרַב וְעַד עָרַב • וַנִּתְּנוּ מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ • בּוֹרֵא יוֹמָם</p>	<p>ליו"ט שחל בחול: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים • וּבְחֻכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים • וּבְתִבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים • וּמַחְלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים • וּמְסַדֵּר אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם</p>
--	---

ח"ג והערות

תפילת ערבית של יו"ט. במח' רמ"ו, בולוניה
ושד"ל: יורד החזן וכו' ומנעים קולו ואומר ברכו.
בכ"י כ"ה, דף 54א: 'אומר והוא רחום, ברכו וכו'

השוו סרע"ג ח"ב, סי' ג. במח' רומניא, דף קט ע"ב, החזן מתחיל מפסוק יי הושיעה וכו'. ברכות ק"ש. בסת"ב,
מח' רמ"ו, בולוניה, אשכנז ורומניא, דף קט ע"ב ודף קלז ע"ב, באו פיוטים המשולבים עם ברכות ק"ש, לפני
ולאחריה.

מקורות ומקבילות

תפילת ערבית של פסח. סרע"ג ח"ב, סי' עז; סד' רס"ג עמ' קו.
ברכו את וכו'. כ"י כ"ה, דף 54ב.

המשך ליו"ט שחל בחול:

בְּרִקיעַ כְּרִצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹמָם
וְלַיְלָה. גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי-חֹשֶׁךְ
וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי-אֹר. הַמַּעֲבִיר יוֹם
וּמְבִיא לַיְלָה. הַמַּבְדִּיל בֵּין-יוֹם
וּבֵין-לַיְלָה. יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ.
וּשְׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יִמְלֹךְ
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

המשך ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ:

וְלַיְלָה. גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי-חֹשֶׁךְ
וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי-אֹר. הַמַּעֲבִיר
יוֹם וּמְבִיא לַיְלָה. הַמַּבְדִּיל
בֵּין-יוֹם וּבֵין-לַיְלָה. יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁמוֹ. וּשְׁמוֹ חַי וְקַיִם
תָּמִיד הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

**אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֶּת. תוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדָּת. עַל-כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
בְּשֹׁכְבֵנוּ וּבְקוֹמָנוּ תִּן-בְּלִבֵּנוּ. לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רִצּוֹנְךָ. וְנִשְׁמַח וְנַעֲלֹז
בְּדַבְרֵי (תְּלִמוּד) תוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ (וְחֻקֹּתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יִמִּינוּ וּבָהֶם נִהְגָה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאַהֲבַתְךָ
אֶל-תִּסֵּר מִמֶּנּוּ עַד-נִצָּח נִצָּחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב
אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:**

הקורא ק"ש כיוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש
האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון 'על לבבך', 'על לבבכם'. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא
מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה. אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד. צריך להאריך בדלי"ת
של 'אחד', וצריך להתין בזמן של 'תזכרו' ושל 'זוכרתם'. אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

המתפלל יחיד אומר: **אֵל מְלֹךְ נְאֻמָּן:**

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בלחש: **בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:**

וְאַהֲבַתְּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-
מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוָה הַיּוֹם

עַל-לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתֶּם לְבִנְיָהּ וּדְבַרְתֶּם בָּסֶם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל-יְדֶיךָ
וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם. לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם
וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי מְטֵר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמְלֻקוֹשׁ.
וְאִסַּפְתִּי דִגְנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ.
וְאִכְלֹת וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסִרְתֶּם
וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְהוָה
בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מְטֵר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת-יְבוּלָהּ. וְאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת-דְּבַרֵי אֱלֹהֵי עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם.
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבַּר בָּסֶם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם. כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם.
וְנָתַנּוּ עַל-צִיצִית הַכַּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא-תִתְּוּרוּ
אֲחֵרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי. וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם:

אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹדֹת
לְכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

הַחֲזוֹן חוֹזֵר וְאוֹמֵר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

ליו"ט שחל בחול:

וְאִמּוֹנָה כָּל־זֹאת וְקִיָּם עָלֵינוּ. כִּי
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאִין
זוּלָתוֹ. וְאִנְחָנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדְנוּ
מִיַּד מְלָכִים. הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְּכָנוּ מִכַּף
כָּל־עֲרִיצִים. הַיֹּאֵל הַנּוֹפְרֵעַ לָנוּ
מִצְרַיִם. הַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל־אוֹיְבֵי
נַפְשָׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא־
נִתֵּן לַמּוֹט רַגְלָנוּ: הַמְדַרְיֵכְנוּ עַל־
בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיִּרַם קַרְנֵנוּ עַל־
כָּל־שׁוֹנְאֵינוּ. (הָאֵל) הַעוֹשֶׂה לָנוּ
נִסִּים וּנְקָמָה בַּפְּרַעֲוִי. אוֹתוֹת
וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי־חָם. הַמַּכֶּה
בְּעֵבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם. וַיּוֹצֵא
יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ מִתּוֹכָם לְחַרּוֹת
עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר בְּנֵי בֵּין־גְּזֵרֵי יַם־
סוּף. אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם
בְּתַהוֹמוֹת טַבַּע. וְרָאוּ בְּנִים אֶת־
גְּבוּרָתוֹ. שִׁבְחוּ וְדָוְדוּ לְשִׁמּוֹ.
וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עַל־יְדֵיהֶם.
מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה

ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ:

וְאִמּוֹנָה בְּשַׁבְּעֵי קִיָּמָה
גְּזֵרַת דְּבַרְתָּ.
הַקְּשִׁבְנוּ וְשִׁמְעֵנוּ זְכוֹר.
חֲמִדַת טְהוֹרִים יִירָשׁוּהָ.
כְּתוּבָה הִיא לְרֹאשׁ
אַרְבַּעַה. מֵעַת גְּתָנָה.
שְׂמַחְבָּה לֵב יִשְׂרוּן. עֲדָה
פְּדִיתִי. אֶצְדִּיקָה קִנִּיתִי.
רוֹמַמְתָּ שַׁבַּת תְּמִיד.
בִּינָךְ וּבִינֵינוּ אוֹת הִיא
לְעוֹלָם. כִּי־שִׁשְׁרַת יָמִים
עוֹלָמְךָ תִּקְנֶנָּה. וּבְשַׁבְּעֵי
נַחְתִּי. לְמַעַן שְׁתַּנַּיֵּחַ לְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ
שִׁבְחוּ וְזָמְרוּ בְּרוּךְ הוּא.
מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ
שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה.
וְאָמְרוּ כָּל־ס. מִי־כַמְכָה
בְּאֵלֵם יְהוָה. מִי כַמְכָה
נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ. נוֹרָא תַהֲלֵת
עֲשֵׂה פְּלֵא: שׁוֹמְרֵי שַׁבְּעֵי

המשך ליו"ט שחל בחול:

בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־סָם מִי־
 כַּמְכָּה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי כַּמְכָּה
 נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֹא מַלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ בּוֹקֵעַ
 יָם לִפְנֵי מִשָּׁה זֶה אֵלֵי עָנוּ
 וְאָמְרוּ יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 וְנֶאֱמַר כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב
 וְגָאֵל מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ בְרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

המשך ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ:

רָאוּ גְבוּרֹתֶיךָ עַל־הַיָּם יַחַד
 כָּל־סָם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ
 יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 תַּחֲשִׁישׁ יִשׁוּעָה לְשׁוֹמְרֵי עֲנִיָּה
 תִּפְדֶּדָה לְצֹאנְךָ וְאֵל־יְהוָה
 עוֹד לְבֹזֶה כַּפְתּוֹב וְהוֹשַׁעְתִּי
 לְצֹאנִי וְלֹא־תִהְיֶינָה עוֹד
 לְבֹז בְרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאֵל
 יִשְׂרָאֵל:

הַשְּׂכִיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ לְחַיִּים
 (טוֹבִים) וְלְשָׁלוֹם וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ
 וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ וְתִקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנו (מְהֵרָה)
 לְמַעַן שְׂמֹךְ וְהִסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דָּבָר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן וְאֲנָחָה
 וְשֹׁבֵר (וְהִסֵּר) שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּשְׂמַר צִאֲתָנוּ וּבּוֹאֲנוּ
 מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ בְרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה פּוֹרֵשׁ סֶכֶת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל־
 יְרוּשָׁלַיִם (אָמֵן):

בשבת אומרים בעמידה:

וְשִׂמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדַרְתֶּם
 בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעֹלָם
 כִּי־עָשִׂית יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 שָׁבַת וַיִּנְפָשׁ:

מקורות ומקבילות

חותמים 'פורש סוכת שלום' כ"ו כ"ה, דף 54ה; מנח' רומניא, דף קי ע"ה. ושמרו בני ישראל וכו'. כ"ו כ"ה, דף 54ה; מנח' רומניא,

אֱלֹהֵינוּ מוֹעֲדֵי יְהוָה מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ. אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם
בְּמוֹעֲדָם:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבִרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמֵּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

בשבת וחזה"מ עוברים לעמ' 335.

מקורות ומקבילות

דף קי ע"א. אלה מועדי ה'. ויק' כג, ד; סה"ת סוף סי' כג; כ"י כ"ה, דף 54א; מנח' רומניא, דף קי ע"א; מנח' פרס, דף נז
ע"ב; שה"ג עמ"ס ברכות, דף ב ע"ב, אות ד. קדיש. כ"י כ"ה, דף 54א.

עמידה לליל פסח

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.

בא' פסח: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם | בנ' של פסח: מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מִלֶּךְ מַמְיֵת וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לָאֵל. כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. וְשִׁבְחֶךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵי לֹא־יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מִלֶּךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

מקורות ומקבילות

עמידה לליל פסח. סרע"ג ח"ב, סי' עז; סד' רס"ג עמ' קן; שנה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סת"ר סי' מט, ד"ה בשני; כ"ו כ"ה, דף 54א; מנח' רומניא, דף קי ע"א. **ברכת אבות.** סת"ר סי' מט, ד"ה בשני ימים. **ברכת גבורות.** סת"ר סי' מט, ד"ה בשני ימים. **מוריד הטל.** ע"פ ספ"ו יב, ג; בצלי העניות, דף ג ע"א; אגב"ר פ' מדי; סרע"ג ח"א, סי' לח; שה"ג עמ"ס העניות, דף א ע"א; ראו ר"ח ופסקי רי"ד עמ"ס העניות, דף ג ע"א; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות התפילה. **ברכת קדושה.** סת"ר סי' מט, ד"ה בשני ימים.

**אַתָּה בַּחֲרַתְנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קֹדְשֵׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתְנוּ מִלְכָּנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל
 וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת:**

במוצאי שבת מוסיפים:

**וּתְוֹדִיעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ. וּתְלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי
 רְצוֹנְךָ. וּתְתֵן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בְּאַהֲבָה מִשְׁפָּטִים יִשְׂרָיִם וְתוֹרוֹת אֱמֶת. חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים.
 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאֱדָס וְחֵי בָהֶם: וּתְנַחֲלֵנוּ זְמַנֵי שִׁשּׁוֹן**

ח"ג והערות

וְרוֹמַמְתָּנוּ. בסדו' רס"ג ומח' רומניא: יְרוֹמַמְתָּנוּ. בכ"י כ"ה, עמידה לשבת ופסח, דף 54א, עמידה למוצאי שבת ופסח, דף 54ב תיבה זו איננה, אבל בעמידה לפסח הרגילה, דף 54א כבפנים. קְדֻשָּׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. בסרע"ג וסחב"ר: יְקֻדְשֵׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקִרְבַּתְנוּ מִלְכָּנוּ. בכ"י כ"ה יש מקומות: יְקֻרְבַּתְנוּ מִלְכָּנוּ, ויש מקומות כבפנים. וְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כ"ה במח' רומניא ושר"ל. במח' רמ"ו, בולוניה ונירנברג: וְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. בסדו' רס"ג: יְהַגְּדוֹל הַגְּבוּר הַנּוֹרָא. לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת. בסרע"ג ללא תיבת יְמִצְוֹת. בסחב"ר ופסקי רי"ד: יַלְעֲשׂוֹת בָּהֶם. בְּאַהֲבָה מִשְׁפָּטִים. כה"ג גם בסרע"ג ופסקי רי"ד. בסדו' רס"ג, סחב"ר, בכ"י ב"ה ומחוי' ללא תיבת יְבִיאֲהֶבָה. וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים. בסחב"ר: זְתוֹרוֹת וְחֻקִּים וְלֵאמֹר תִּיבַת אֱמֶת. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וְכוּ' בָּהֶם. כל זה אינו מופע בסדו' רס"ג.

מקורות ומקבילות

קְדוּשַׁת הַיּוֹם. תוספתא ברכות פ"ג, ה"ב; צבלי צ"ה, דף 71 ח ע"א; רמב"ם, סד"ת, סוף נוסח הקדוש. נוסח הנרצה. מוזכר צבצבלי יומא, דף פז ע"ב; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' ע; סדו' רס"ג עמ' ק; סחב"ר, כ"י שכתר, עמ' 182; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות האמלעיות; כ"י כ"ה, דף 54 א"ב; מח' רומניא, דף קי ע"ב. אַתָּה נַחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. ע"פ דב' ז, ז; יד, ג; סח"ר ס' מט, ד"ה בשני ימים. אַתָּה נַחַרְתָּנוּ. ע"פ דב' ז, ז; ח; מ"א י, ט; ירמ' לא, ב. וְרִצִיתָ בָּנוּ. ע"פ תה' קמט, ד. וְרוֹמַמְתָּנוּ. ע"פ תה' עה, יא. מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת. ע"פ זכ"ח, ה; כג; תד"ר (איש שלום), פ"י יח, ד"ה בוא ורצה; תד"ר (איש שלום), פ"י ח, ד"ה פעם אחת; פדר"א פ"י כט, 'משבעים לשונות שצ"ח וכו'. קְדוּשַׁתְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. ע"פ שמ"ג כב, ל; לא, יג; ויק' יא, מג"מ; ב"מ טו, מ; דב' כו, עזריט. וְקִרְבַּתְנוּ מִלְכָּנוּ לַעֲבוֹדְתֶךָ. ע"פ דב' ד, לר"מ. מִלְכָּנוּ. ע"פ ש"א יב, יב; ישע' לג, כב. לַעֲבוֹדְתֶךָ. ע"פ שמ"ג כג, כה. וְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. ע"פ יח"ז ז, ט; מ"א ח, מב. הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. ע"פ ישע' יב, ו; תה' זט, ג. עָלֵינוּ קָרָאת. ע"פ ירמ' יד, ט; ישע' מה, ג. רָאוּ יְרוּשְׁלַיִם תַּעֲנִית פ"ג, ה"ו; דב"ר (ליברמן), פ"י דבריו, ס' כז; ולק"ו ש' יח"ז רמז ח, ד"ה ומה תעשה. כְּמוֹלָאֵי שַׁבַּת אֲוִמְרִים זְתוֹדִיעֵנוּ. ע"פ סחב"ר, כ"י שכתר, עמ' 243; שבה"ל, סדר פסח, סוף ס' ריע. נוסח ותודיענו משפטי צדקך. ע"פ צבלי ברכות, דף לג ע"ב; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' נג; סדו' רס"ג, עמ' קא, מתחיל מ'ותתן לנו; סחב"ר, כ"י שכתר, עמ' 243; סד"ר ס' קב; מחוי' ה"ל פסח, ס' קג; רמב"ם, ה"ל תפילה, פ"ב, ה"ב; סח"ר ס' נג; כ"י כ"ה, דף 354; מח' רומניא, דף קי ע"ב. וְתוֹדִיעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ. ע"פ דב' ד, ה; תה' זד, יב. לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי. ע"פ ויק' כב, לא; דב' כה, ח; נחמ' י, ל; צבלי ברכות, דף ח ע"א. לַעֲשׂוֹת... רְצוֹנְךָ. ע"פ תה' מ, ט; קמג, י; משנ' אבות, פ"ה, מ"ב. וְתֵתֵן לָנוּ הָאֱלֹהִים מִשְׁפָּטִים. ע"פ דב' ד, ה; יחז' כ, יא"י; נחמ' ט, יג; סרע"ג ח"ב, ס' נג; בסדו' רס"ג עמ' קא, מתחיל נוסח ההבדלה למוצ"ש, וכן במח' פרס, דף עד ע"ב. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם וְכוּ'. ויק' יח, ה; יחז' כ, יא; נחמ' ט, כט. וְתַנַּחֲלֵנוּ. ע"פ פדר"ך פ"י כה, ד"ה ד"ה יספת, 'ליתן לישראל מועד'. רָאוּ צְמַדְב"ר פ"י כה, ס' כג, 'ליתן לנו את המועדים' וכו'; מנח"ג (וורשא), פ"י פינחס, ס' טו. זְמַנֵי שִׁשּׁוֹן. דב' טז, יד; מתע"ד פ"י טז, ס' יד; צבלי פסחים, דף קט ע"א, 'חייב אדם לשמח

זט, ג. עָלֵינוּ קָרָאת. ע"פ ירמ' יד, ט; ישע' מה, ג. רָאוּ יְרוּשְׁלַיִם תַּעֲנִית פ"ג, ה"ו; דב"ר (ליברמן), פ"י דבריו, ס' כז; ולק"ו ש' יח"ז רמז ח, ד"ה ומה תעשה. כְּמוֹלָאֵי שַׁבַּת אֲוִמְרִים זְתוֹדִיעֵנוּ. ע"פ סחב"ר, כ"י שכתר, עמ' 243; שבה"ל, סדר פסח, סוף ס' ריע. נוסח ותודיענו משפטי צדקך. ע"פ צבלי ברכות, דף לג ע"ב; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' נג; סדו' רס"ג, עמ' קא, מתחיל מ'ותתן לנו; סחב"ר, כ"י שכתר, עמ' 243; סד"ר ס' קב; מחוי' ה"ל פסח, ס' קג; רמב"ם, ה"ל תפילה, פ"ב, ה"ב; סח"ר ס' נג; כ"י כ"ה, דף 354; מח' רומניא, דף קי ע"ב. וְתוֹדִיעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ. ע"פ דב' ד, ה; תה' זד, יב. לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי. ע"פ ויק' כב, לא; דב' כה, ח; נחמ' י, ל; צבלי ברכות, דף ח ע"א. לַעֲשׂוֹת... רְצוֹנְךָ. ע"פ תה' מ, ט; קמג, י; משנ' אבות, פ"ה, מ"ב. וְתֵתֵן לָנוּ הָאֱלֹהִים מִשְׁפָּטִים. ע"פ דב' ד, ה; יחז' כ, יא"י; נחמ' ט, יג; סרע"ג ח"ב, ס' נג; בסדו' רס"ג עמ' קא, מתחיל נוסח ההבדלה למוצ"ש, וכן במח' פרס, דף עד ע"ב. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם וְכוּ'. ויק' יח, ה; יחז' כ, יא; נחמ' ט, כט. וְתַנַּחֲלֵנוּ. ע"פ פדר"ך פ"י כה, ד"ה ד"ה יספת, 'ליתן לישראל מועד'. רָאוּ צְמַדְב"ר פ"י כה, ס' כג, 'ליתן לנו את המועדים' וכו'; מנח"ג (וורשא), פ"י פינחס, ס' טו. זְמַנֵי שִׁשּׁוֹן. דב' טז, יד; מתע"ד פ"י טז, ס' יד; צבלי פסחים, דף קט ע"א, 'חייב אדם לשמח

המושך למוצאי שבת:

ומועד קדש וְחַגֵי נְדָבָה. וְתוֹרֵישְׁנו קְדֻשַׁת שַׁבַּת וְכְבוֹד מוֹעֵד
וְחַגֵּיגַת הַרְגָל. וּבֵין קְדֻשַׁת שַׁבַּת לְקְדֻשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּת.
וְאֵת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ מִשְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבְּדִלָּת
וְקְדֻשָּׁתוֹ. וְקְדֻשָּׁתוֹ אֶת־עַמּוֹד יִשְׂרָאֵל בְּקְדֻשָּׁתוֹ:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבְּתוֹת לְמִנוּחָה
(וּמוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה. חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם

מקורות ומקבילות

וכו'. ומועד קדש. ע"פ ויק' כג, כד; עזר' ג, ה; ירושלמי
מו"ק, פ"ג, ה"ג [דף ט ע"א], 'כדי שיהו אוכלין ושותין ויגיעין
בחוה"מ; של"ה מס' סוכה, פרק נר מצוה, סי' לה. וחגי מנחה.
ע"פ דב' טז, י; טז, טז; משנ' חגיגה פ"א, מ"ה; צבלי חגיגה,
דף ת, סוף ע"א. ותורישנו. ע"פ שמ' לא, טז; צבלי צילה,
דף טז ע"א, 'ל'ישראל נתן'; צבלי סנהדרין, דף נח ע"ב, 'נכרי
ששבת חייב מיתה'. קדשת שנת. ע"פ שמ' טז, כג; לא, יד;
ויק' כג, ג; ישע' נח, יג; ירמ' ח, כב; ספי"ו א, י; ב, לא.
וכבוד מועד. ע"פ משנ' אבות פ"ג, מש' יא; צבלי פסחים, דף
קוח ע"א, ע"פ שמ' לד, ת. וחגיגת הרגל. ע"פ שמ' כג, יד;
משנ' חגיגה פ"א, מ"ו; צמדצ"ר פ"ר כ, ס' יד, 'אומה החוגגת
שלש רגלים; מזה"ה מו' מז, ס' ד. וצין קדשת שנת לקדשת
יורט. ע"פ שמ' יב, טז; משנ' צילה פ"ה, מ"ב; מגילה פ"א,
מ"ה. הכדלת. מש"ע שמ, פ"ר יב, ס' כ, ע"פ ויק' כ, כה"כ.
ואת יום השביעי. ע"פ צ"ר ב, ב"ג; שמ' טז, כט"ל; ויק' כג, ג;
נחמ' ט, יד. יום השביעי... מששת ימי המעשה. ע"פ צ"ר ב, ג;
שמ' לא, יג"ח; ישע' נח, יג; ירמ' ח, כה"כ; נחמ' יג, ט"כ;
ספי"ו ב, כה"ל. הגדול והקדוש. ע"פ שמ' טז, כג; חוספתא
צרכות (ליצרמן), פ"ג, ה"ז; משר"א פ"ר כ, סוף עמ' 365,
'גדולה היא השבת'. ששת ימי המעשה. ע"פ שמ' לא, טז; יחז' מו,
א; ספי"ו ב, כה. הכדלת וקדשת. ע"פ שמ' טז, כג; כ,
ח"א; ויק' כג, ג; נחמ' יג, כג; ספי"ו ב, ל"ה. וקדשת את
עמך ישראל. ע"פ שמ' יט, ד"ה ירמ' ב, ג; ספי"ו ב, ל"ב;
ויק"ר פ"ר כד, ס' ב. בקדשתך. ע"פ ויק' יט, ב; תדא"ר

ח"ג והערות

ומועד קדש וְחַגֵי נְדָבָה. בסדו' רס"ג: 'מועד קודש
חגי נדבה'. בסחב"ר: 'חגי נדבה ומועד קודש'. וְכְבוֹד
מועד. בסדו' רס"ג וסחב"ר: 'כבוד מועד'. וחגיגת
הרגל. בסדו' רס"ג נוסף 'והוה'. וּבֵין קְדֻשַׁתוֹ. בסרע"ג,
סדו' רס"ג, סחב"ר ומח' רומניא: 'בין קדשת'. לקדשת
יום טוב. בסחב"ר ללא תיבת 'טוב'. וְאֵת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי.
בסרע"ג: 'יום השביעי'. בסחב"ר: 'יום' וללא תיבת
'השביעי'. מכאן ועד וְקְדֻשָּׁתוֹ אֶת־עַמּוֹד וכו' אינו מופיע
בפסקי רי"ד. הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ. בסרע"ג ומח' רומניא
ללא תיבות אלו. יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בסדו' רס"ג: 'ימי'
וללא תיבת 'המעשה'. בסחב"ר: 'ימי בראשית'. הַבְּדִלָּת
וְקְדֻשָּׁתוֹ וְקְדֻשָּׁתוֹ. בסרע"ג: 'קדשת וקדשת והבדלת'.
בסדו' רס"ג: 'קדשת' וממשיך 'זאתן לנו וכו'. בסחב"ר
ומח' רומניא: 'קדשת' והבדלת וקדשת. אֶת־עַמּוֹד
יִשְׂרָאֵל. בסחב"ר ומח' רומניא: 'לעמך ישראל'. יי
אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. תיבת 'באהבה' איננה בסדו' רס"ג.
בסחב"ר ללא שם אלקות. וּמוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה.
בסחב"ר: 'מועדים לשמחה'. חַגִּים וְזִמְנִים. כן הוא
בסדו' רס"ג, סחב"ר, מח' נירנברג ורומניא, וכך נוהגים.
בסרע"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל: 'חגים
וזמנים'. אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ. בסחב"ר:
'ביום המנוח הזה וביום'. אֶת־יוֹם חַג הַמִּצּוֹת. בסרע"ג
וסדו' רס"ג: 'יום חג המצות'.

(א"ש שלום), פ"ר כד, ד"ה מוכן שמעתי; אה"מ, ר' עקיבא, עמ' 423, ד"ה ש"ן. ותתן לנו היא באהבה וכו'. מוכר צבלי צרכות,
דף לג ע"ב; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' טז; סדו' רס"ג עמ' קו; רש"י צילה, דף ח ע"א, ד"ה ולאמר קדושת; מח' רומניא, דף
ק ע"ב. ותתן... באהבה שבתות. ע"פ צבלי שבת, דף י ע"ב, 'מתנה טובה יש לי צבית גמי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל,
לך והודיעים'. שבתות למנוחה. רמב"ם, סד"ת, נוסח צרכות האמלעיות; מח"ר ה"ל פסח ס' קא. מועדים. ע"פ ויק' כג, ד.
לשמחה. ע"פ דב' טז, יד; צבלי פסחים, דף קט ע"א; שבה"ל, סדר עלות, ס' רסב. חגים. ע"פ ישע' כט, א; יחז' מה, ח.
וזמנים. ע"פ ספי"ו ו, לג; צבלי צרכות, דף מט ע"א; פסר"ב חוספתא, פ"ר ג.

(בשבת: השַׁבָּת הַזֶּה וְאֵת־יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתֵנוּ מִקְרָא
קָדְשׁ. זְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר. וְזָכְרוּנוּ וְזָכְרוּן אֲבוֹתֵינוּ.
וְזָכְרוּן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזָכְרוּן מֹשֶׁיךָ בֶן־דָּוִד עֶבְדְּךָ. וְזָכְרוּן
כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
וּלְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן בְּיוֹם (בשבת: השַׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) חַג הַמִּצּוֹת

מקורות ומקבילות

חג המצות הזה. ע"פ שמ"ג, טו; ויק"ג, כג; ו; ספי"ו מט, לז;
מס"ו פ"ד י"ג, ה"א. מקרא קדש. שמ"ג, יב; טז; מס"ו פ"ד י"ג,
ה"א. אורח יעלה ויבוא. החכר בתוספתא ברכות פ"ג, ה"ו;
מס"ו פ"ד י"ג, ה"ה; בצלי שבת, דף לד ע"א, ד"ה אל. נוסח יע"ג ח"ב,
ס"ו טז; תוס' ברכות, דף לד ע"א, ד"ה אל. נוסח יע"ג
ח"ב, ס"ו מד וס"ו טז; סד"ג רס"ג עמ' קג ועמ' קן בקולור;
רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות התפילה; מחו"ו ס"ו לז; כ"ו כ"ה,
דף 54 א"ב ודף 55א; מח' רומניא, דף קי ע"ב. יעלה. ע"פ
שמ"ג, כג. ויבוא. ע"פ שמ"ג, ט. יגיע. ע"פ צ"ר, כה, יג.
יראה. ע"פ צ"ר, כב, יד. ויראה. ע"פ יע"ג טו, ז; תוס' י"ג,
והש"י; צ"מ ל"ה, טז; בצלי יומא, דף פו ע"ב, 'מתפלים ממנו
בדברים'. וישמע. ע"פ שמ"ג, כד; תה"ד, ד; ספ"ב, ב, יד.
ויפקד. ע"פ צ"ר, ג, כד; שמ"ג, טז; ש"א, ב, כא; ספי"ה יג, כ.
ויזכר. ע"פ שמ"ג, כד; ירמ"ו, טו; ספי"ג, א. זכרונו.
ע"פ שמ"ג, כה; כט; תה"ק, ד; קטו, יב; צ"מ טז, ה. וזכרון
אבותינו. ע"פ שמ"ג, ב, כד; מד"ז, שה"ש (צובר), פ"ד א, ס"ד, ד.
'...מעשי אבות חכרונם בא לפניך; תדא"ר סוף פ"ד, כו, 'זכרון
אבותם לפניו'. וזכרון ירושלים. ע"פ ירמ"ו, נא, ג; תה"ק, ו.
ירושלים עירך. ע"פ מ"א י"א, לז; דני"ט, טו. משיח בן דוד.
ע"פ ש"א כב, נא; כג, א; ישי"א, א. דוד ענדך. ע"פ ש"ב
ז, ה; תה"ק לז, י. וזכרון וכו' ישראל. ע"פ שמ"ג, יב; ירמ"ו
ב, ג; ירושלמי סוטה פ"ג, ה"ד, '...זכרונות שנאמרו בצורה
לטובה'. עמך בית ישראל. ע"פ יחז"ל, ל. לפניך. ע"פ צ"ר
טז, ז; שמ"ג, כג, י; צמ"י, ט; ספ"ב, ד, כג. לפליטה. צ"ר מה, ז;
עזר"ט, ט. ת. לטובה. ע"פ דב' כה, יא; ירמ"ו, כד, ו; סח"ש, ג, ו.
לחן ולחסד. ע"פ צ"ר י"ג, יט; יט; חס"ב, ב, ז; ספ"ט א, א; לו"ה, ה,
שמעון, ד, ה. ולחסד ולרחמים. ע"פ תה"כ, כה, ו; דני"א, ט;
ספ"ט ה, א; ת"מ א, יא. ולרצון. ע"פ שמ"ג, כה, לה; ישע"י
מט, ח; מחו"ו ס"ו לז. בשבת אומרים: ציוס השבת! שו"ת
מהר"ל, ס"ו ג, דמדברי המרדכי, רמז רפא, והרא"ש עמ"ס
שבת, פ"ב, ס"ו טז, נראה להזכיר 'שבת' ביעלה ויבוא. צמח'
רומניא דפ' קשטא: 'ציוס המנוח' וראו מהר"ל (מנהגים), ה"ל תפילת יו"ט, אות ג; רמ"א אור"ח, ס"ו תפ"ו, ס"ג. וכזה הט"ז
ס"ק ב, 'אפי' לוחם גדולים שאין מסכימים להזכירו, אין למוח בשוב אדם אם מזכירו'. חג המצות הזה. ע"פ שמ"ג, טו;

ח"ג והערות

חרותנו. כן איתא במח', וללא תוספת של יו"ד וכו'
בלו"א, ס"ו תי, שהמשיל בה יו"ד, הרי זה לבטלה.
מקרא קדש. בסרע"ג, מח' נירנברג ורומניא: יְצַאֲהָבָה
מקרא קדש. בסד"ו רס"ג: 'בשמחה מקרא קדש.
בסחב"ר: 'מקרא קדוש'. יעלה ויבוא. במח' רומניא:
'יעלה ויבא'. יִרְאֶה וְיִרְצֶה. כ"ה בסרע"ג, מח' רמ"ו
(ערבית של פסח, ערבית, מנחה ונעילה ליוה"כ, ערבית
לסוכות ושחרית לש"ע), בולוניא (ערבית ושחרית של
פסח, מנחה ונעילה ליוה"כ, ערבית לסוכות), רומניא
בעמידות ושר"ל. בסרע"ג לר"ה, סחב"ר ומח' רומניא
ברה"מ, דף כו ע"א וקטו ע"ב: יִרְאֶה וְיִרְצֶה. בסד"ו רס"ג:
'יראה' וללא תיבת יְרַצֶה. בכ"י כ"ה (רוב הפעמים),
מח' רמ"ו ובולוניא (ר"ח, שבועות, ר"ה ויוה"כ, שחרית
לסוכות וש"ע): יִרְאֶה וְיִרְצֶה. בכ"י כ"ה בפסח שחל
בחול: יירצה ויראה. וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד. בסרע"ג, סחב"ר,
כ"י כ"ה (בפעם הראשונה) ומח' רומניא: יִשְׁמַע וְיִפְקֹד,
אבל בשאר המקומות שבכ"י כ"ה כבפנים. וְיִזְכֹּר
זכרונו. בסחב"ר: 'זוכר זכרונו ופקדונו'. וְזָכְרוּן
אבותינו. בסחב"ר וכ"י כ"ה: 'זכרון אבותינו'. וְזָכְרוּן
ירושלים. כה"ג בסרע"ג, סחב"ר, מח' רומניא ושר"ל
בימות השנה. בסד"ו רס"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא
ושר"ל בכל החגים: זְכָרוֹן יְרוּשָׁלַיִם. וְזָכְרוֹן מֹשֶׁיךָ...
וְזָכְרוֹן. בכ"י כ"ה: 'זכרון משיח... זכרון'. לְפָנֶיךָ
לְפָלִיטָה. תיבת לְפָלִיטָה לא מופיעה בסד"ו רס"ג, כ"י
כ"ה, מח' הקדומים ורומניא וכאן בסרע"ג, סחב"ר, מח'
נירנברג ושר"ל. במח' רומניא: יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ. לְחַן
וּלְחַסֵּד. תיבות אלו אינן מופיעות בסחב"ר ומח' רומניא.
וּלְרַצוֹן. תיבה זו איננה בסרע"ג, סחב"ר, כ"י כ"ה (בפעם
הראשונה) ומח' רומניא, אבל בשאר המקומות שבכ"י
כ"ה כבפנים. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם חַג הַמִּצּוֹת.

הַזֶּה • זָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה • וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה •
וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים • בְּדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים • וְחוּס וְחַנּוּן
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו • כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ • כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
וְרַחֵם אֶתָּה:

וְהַשִּׁיאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ • לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה
וּלְשָׁלוֹם • כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבִרְכָנוּ • כִּן תְּבָרְכֵנוּ
סֵלָה • קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ • שִׁבְעֵנו מִטּוֹבְךָ •
שִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעַתְךָ • וְטַהַר לְבָבוֹ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת • וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שְׂבִתוֹת

מקורות ומקבילות

ויק' כג, ו: ספ"ו מט, לב. זכרנו ה'א' בו לטובה. ע"פ נחמ' ה, יט; יג, לא; ספ"ט א, א; זור"ה, נפתלי, ה, ה. יש שעוים אמן על כל פסקא. ויש שעוים רק בסוף. שזה"ל, ענין תפילה, ס' כג. ראו שכה"ג, הנהיג טור, זור"ה ס' חכב, אות א' ואלוה רצה זור"ה, ס' חכב, ס"ק א; מאמר מרדכי ס' קט, ס"ק ו; אילת השחר עמ"ס שבת, דף קוט ע"ב. ופקדנו בו לנרכה. ע"פ זר' כה, א; לפ' ב, ז; פסר"ב (ווגל) פי מג, ס' ט. והושיענו. ע"פ מ"ב יט, יט; ספ"ב ב, יד. בו לחיים טובים. ע"פ ישע' ד, ג; תה' כה, ה; סו, ט; סרע"ג; מח' רומניא, בדבר - צדיבור. ע"פ תה' לג, ו. ללא ו' צתיבה, כן הוא בכ"י כ"ה ומח' הקדמונים; סרע"ג ח"ב, ס' מד; סד' רס"ג עמ' קג. ישועה. ע"פ ישע' יב, ג; כו, א; נב, ז. ורחמים. ע"פ דב' יג, יח; ישע' נד, ז; זכ' א, טו. וחוס - לשון רחמים ותחנונים, ע"פ רח"מ, רבי עקיבא, עמ' 429; יוא' ב, יח; יול' ד, יא. וחוס וחננו. ע"פ מ"ב יג, כג. וחננו. רח"מ, הלל, עמ' 133, ד"ה אהצתי, 'חננו אדונינו המלך וכו', לווה המלך' וכו'; ילקו"ש תו', רמז תשי, סוף ד"ה יאר ה'. כי אליך עיינו. ע"פ דה"ב כ, יב; תה' קכג, א; קמה, טו. כי אל מלך. ע"פ תה' לה, ג. אל מלך חנון ורחום אהה. ע"פ יול' ד, ב; תה' פו, טו; נחמ' ט, ח. חנון ורחום אהה. נחמ' ט, לא; ע"פ תה' קג, ח; צ"ס ב, יא. והשיאנו ה' אלהינו וכו'. מחבר צירושלמי זרכות פ"ט, ה"ב; מס"ו פ"י יט, ה"ה; סרע"ג ח"ב, ס' עז; סד' רס"ג עמ' קו; רמז"ס, סד"ת, נוטה זרכות האמלנויות; מח' רומניא, דף קי ע"ב. והשיאנו. סד"ר ס' קב ומחור' ס' שכה, ע"פ דב' יב, כו. זרכות. ע"פ דב' טו, ח. מועדיך. ע"פ ויק' כג, ד. ולשמחה. ע"פ דב' טו, יד. כאשר אמרת ורצית לברכנו. ע"פ דב' טו, ח. ותן חלקנו בתורתך. מש"י אבות פ"ה, מ"ב; ירושלמי זרכות פ"ד, ה"ב; אד"ג נו"ס, פ' מה, ד"ה עשרה חלקים; אסת"ר פ"ר א, סוף ס' ח; פסו"ו קה', פ"ב, ס' י. שבענו מטובך. ע"פ נחמ' ט, כה. שמחנו בישועתך. ע"פ ישע' כה, ט. וטהר לבנו. ע"פ תה' גא, יב. לענדך נחמת.

ח"ג והערות

בסחב"ר: 'ביום המנוח הזה ויום חג המצות'. לחיים טובים. במעט מקומות בכ"י כ"ה ללא תיבת 'טובים', אבל ברובן כבפנים. ישועה ורחמים. בכ"י כ"ה (בפעם הראשונה): ישועה ברחמים, אבל בשאר המקומות כבפנים. וחוס וחננו. בסרע"ג, סחב"ר, כ"י כ"ה (בפעם הראשונה) ומח' רומניא: 'חוס וחננו, אבל בשאר המקומות שבכ"י כ"ה כבפנים. והושיענו. במח' רומניא נוסף: 'מל'טנו מכל-צרה ומחלה מ'ינון ואנחה ח'נו ו'ענו והושיענו. כ"י אלקיך עיינו. תיבות אלו אינן בסרע"ג ח"ב, ס' מד וס' יעו ובחלק מהמקומות בכ"י כ"ה. ורחום אהה. בסחב"ר: זרחם אתה. במח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל ורומניא: זרחום אהה. ולשמחה ולשלוש. בסרע"ג: בשמחה ובשלוש. בסד' רס"ג ומח' נירנברג: 'לשמחה ולשלוש. בסחב"ר ומח' רומניא ללא תיבת 'לשמחה. כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבִרְכָנוּ. כה"ג גם במח' רומניא. בסרע"ג, סד' רס"ג וסחב"ר: 'כאשר רצית ואמרת לברכנו. כִּן תְּבָרְכֵנוּ סֵלָה. כה"ג גם בסרע"ג, סד' רס"ג ומח' רומניא. בסחב"ר תיבות אלו אינן מופיעות. שִׁבְעֵנו מִטּוֹבְךָ שִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעַתְךָ. בסרע"ג: זשבענו מטובך ושמה לבנו בישועתך. בסד' רס"ג: זשמח נפשנו בישועתך. במח' רומניא: 'שִׁבְעֵנו מִטּוֹבְךָ וְשִׂמְחָה אֶת־נַפְשָׁנוּ בִּישׁוּעַתְךָ. בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן. לא מופיע בסחב"ר ומח' רומניא. וּבְשִׂשׁוֹן שְׂבִתוֹת. בסחב"ר: זששון שבת.

ומועדֵי קִדְשֶׁךָ • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • מְקַדֵּשׁ (בשבת: השַׁבָּת
וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׁעָה • וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ • וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלְתֶם מְהֵרָה
בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן • וְתִהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ • וְתַחֲזִיגָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
כְּמֵאֶז • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ • שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ •
עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־נְשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ • וְעַל־נְסִיךְ שְׂבָכְל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׂבָכְל־עַתָּה • עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים • הַטוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ •
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסְדֶיךָ וּמַעֲוֹלִם קוִינֵנוּ לָךְ • לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל־כָּלֶם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ תָּמִיד • כָּל־הַחַיִּים
יִוְדוּךָ סֵלָה • וַיִּהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטוֹב בְּאַמַּת • בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה • הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם • טוֹבָה וּבְרָכָה • (חַיִּים) • חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים • עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ • בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כְּלָנוּ כְּאַחַד בְּאוֹר
פְּנִיךָ • כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים •
אַהֲבָה וְחֶסֶד • צְדָקָה • בְּרָכָה • יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם •
וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרַךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

מקורות ומקבילות

ע"פ ש"א יב, כד. מקדש ישראל. ע"פ יח' לו, כח. מקדש ישראל והזמנים. והוספה לשנת. צבלי פסחים, דף קח ע"ב; שדר"א
פרי יתרו, שאילתא גז, ד"ה דמחוייבין; רמב"ם, סד"ת, נוסח צרכות האמונעיות; שצה"ל, סדר פסח, סי' ריעו; סת"ר סי' מטו,
וס"י גז. צרכת עבודה. סרע"ג ח"ב, סי' עז; סדו' רס"ג עמ' קו; כ"י כ"ה, דף 54א; סת"ר סי' מטו, ד"ה בשני ימים. צרכת
הודאה. סרע"ג ח"ב, סי' עז; סדו' רס"ג עמ' קו; כ"י כ"ה, דף 54א; סת"ר סי' מטו, ד"ה בשני ימים. צרכת שיש שלום. סרע"ג

תָּמִיד בְּכַל־עֵת וּבְכַל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּסִים וְלִמְצוֹתֶיךָ
תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי. וְנַפְשֵׁי כְּעַפְרָה לְכָל תַּהֲיֶיהָ. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שְׁפַל־הַקְּמִים עָלַי לְרַעְיָה. תִּפְרַע עֲצָתְךָם וּתְקַלְקַל מַחְשְׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שֶׁתִּפְתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֶכְמָה. שַׁעֲרֵי בִינָה. שַׁעֲרֵי דַעְהָ. שַׁעֲרֵי
פְרִנְסָה וְכֻלְכָּלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי. וְהִגִּיזוּן לְבָבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:
עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שֶׁתִּבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

בשבת החזן והקהל אומרים בעמידה:

(יוֹם הַשַּׁבָּת)

וַיִּכְלְוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיִּכְלֵ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּוֹ
שָׁבַת מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

מקורות ומקבילות

ה"ג והערות

ח"ג, ס"ו עז; סדו' רס"ג עמ' קן; כ"ו כ"ה, דף 54א; סת"כ ס"ו מע, ד"ה
שני ימים. ויכלו השמים. ריבז"ן עמ"ס שבת, דף כד ע"ב, ד"ה ש"ן הוירד.
עפ"י שו"ע או"ח ס"ו תפ"ז ס"ד, וכך מנהג
הספרדים. אולם הרמ"א כתב שם שלא נוהגים לאמרו, וכך גם מופיע במח' הקדומים שלא לאמרו. וברומה נהוג
לומר רק מז' בצאת ישראל' לאחר הקדיש.

בשבת חוה"מ ובשביעי של פסח שחל בשבת החזן אומר ברכת מעין שבע:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
אֵל עֲלִיּוֹן קַנָּה (בְּרַחֲמָיו) שָׁמַיִם וָאָרֶץ:**

החזן והקהל אומרים יחד:

**מִגֵּן אֲבוֹת בְּדַבְּרוֹ. מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ
שָׂאִין כְּמוֹהוּ. הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קְדָשׁוֹ. כִּי בָם
רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפְחָד. וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ
בְּכָל-יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם.
מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ הַשְּׁבִיעִי. הַמְּנִיחַ בְּקַדְשָׁהּ לְעַם מְדֻשָּׁנֵי
עֲנֵג. וְזָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:**

החזן מסיים לבד:

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רָצָה בְּמַנוּחָתָנוּ. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ. שִׁמְחֵנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ. וְטַהַר לְבָבֵנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וְהַנְּחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קְדָשְׁךָ. וְיִשְׁמְחוּ בְּךָ כָּל-יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי
שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:**

החזן אומר:

**יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מְלִכּוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

ח"ג והערות

ברכת מעין שבע. במח' רמ"ו ובולוניה כתוב שיש לומר בליל ראשון של פסח. במח' רומניא, דף קיא ע"א, כתב: זאין אומר ברכה מעין שבע. בפ"י קד"א כתב שיש נוהגים שלא לאמרה, מפני שהלילה הזה משומר מן המויקים וכך מובא גם במח' שד"ל וכן כתב הרב מ"ע הרטום שאין לאמרה.

מקורות ומקבילות

ברכת מעין שבע - אין מזכיר יו"ט. ע"פ 333ו שבת, דף כד ע"ב וריב"ז; ר"ח; פסקי רי"ד; שד"ח פ"י וישלח, שחילתא טו, ד"ה צרם לריך שבת ור"ח; סרע"ג ח"ב, ס"ו אה; שנה"ל, ענין שבת, ס"ו פ וסדר פסח, ס"ו ריט; סת"ר ס"ו מט, ד"ה צשני יומים. ראה צמחמתנו. ריב"ז ע"מ"ס שבת, דף כד ע"ב, ד"ה ש"ן היורה.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמִיא.
 יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן כָּל-בִּרְכָתָא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
 דְּבִשְׁמִיא. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמִיא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לפי מנהג ק"ק רומה בליל יו"ט ראשון אומרים:

בֵּית יַעֲקֹב מַעַם לַעֲזוֹ:	בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.
יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו:	הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ.
הִירְדֵן יִסָּב לְאַחֹר:	וְהָיָה רְאֹדָה וַיִּגָּס.
גְּבְעוֹת כְּבִנְיָצָאן:	וְהָהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים.
הִירְדֵן תִּסָּב לְאַחֹר:	מֵהַלְהֵ הָיָה כִּי תִגּוֹס.
גְּבְעוֹת כְּבִנְיָצָאן:	וְהָהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים.
מִלְפְּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:	מִלְפְּנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ.
חִלְמֵיִשׁ לְמַעֲיָנוּ-מִיָּם:	וְהַהָפְכֵי הַצּוֹר אֲגַם-מִיָּם.

מקורות ומקבילות

צאאת ישראל ממצרים. תה' קוד, ח"ה; צבלי צרכות, דף ט ע"ה, 'לח נגאלו אלח צערב' וכו'. ראו צבלי סנהדרין, דף קא ע"ה, ע"פ מש' טו, כג; מס' כלה פ"ה, ה"ד; מס'ו פ"ה יח ה"ב.

החזן אומר בקול רם:

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.
שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
הָאָרְצוֹת. שְׁלֵא שָׁם חִלְקֵנוּ כְּהֵם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל-הַמוֹנִם. שְׁהֵם
מִשְׁתַּחֲוִים לְהֵבֶל וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאִנּוּ
כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. (שְׁהוּא) נוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסֵּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם
מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֹזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵין
עוֹד מְלַבְּדוֹ. אֲמַת מְלַכְנוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. כְּכַתוּב בְּתוֹרָתְךָ. וַיַּדְעַת
הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לִבְבְּךָ. כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת. אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִקְוָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֲרַת עֲזֶךָ.
לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן-הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יַכְרִתוּן.
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכָל-בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ.
לְהַפְּנוֹת אֱלֹהֶיךָ כָּל-רְשָׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיַּדְעוּ כָּל-יוֹשְׁבֵי תִבְלָה.
כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל-בָּרָךְ. תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקְרְאוּ וַיִּתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם עַל
מְלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמְּלָכוֹת
שִׁלְּךָ הֵיא. וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכְבוֹד. כְּכַתוּב בְּתוֹרָתְךָ.
יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְכַתוּב. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד:

מקורות ומקבילות

עלינו לשבת. לבוש, אר"ח סימן תפז, ס"ב.

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

יש אומרים 'ברכו' ומנהגנו שלא לאמרו.

בשבת חוה"מ סופרים כאן את העומר לקמן עמ' 246.

בשביעי של פסח סופרים כאן את העומר:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל-סְפִירַת הָעֹמֶר:

הַיּוֹם לְעֹמֵר שֵׁשָׁה יָמִים:

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁתִּשָּׂב
עַבֹּדֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לְמִקוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:

לְמַנְצָח בְּנִגְיַת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ. יָאֵר פְּנֵי
 אֶתְנֵנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָבָד. בְּכָל־גּוֹיִם יִשׁוּעַתְךָ:
 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים.
 כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים
 אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָה. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
 אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֶפְסֵי־אֶרֶץ:

ואומר קדיש יתום.

פיוט לר' דניאל בן יהודה דיין:

יְגַדֵּל אֱלֹהִים חַי וַיִּשְׁתַּבַּח.	נִמְצָא וְאִין־עַת אֶל־מְצִיאֹתוֹ:
אֶחָד וְאִין יְחִיד כְּיַחֲדוֹ.	נֶעְלַם וְגַם אִין־סוּף לְאֶחָדוֹתוֹ:
אִין לוֹ דְּמוּת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף.	לֹא־נֶעְרֹךְ אֵלָיו קְדָשְׁתּוֹ:
קְדָמוֹן לְכָל־דְּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא.	רֵאשׁוֹן וְאִין־רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל־נוֹצָר.	יֹרֵה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שִׁפְעַ נְבוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֶל־	אֲנָשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ:
לְאֶקֶם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמַשָּׂה עוֹד.	נִבְיָא וּמַבִּיט אֶת־תְּמוֹנָתוֹ:
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֶל־	עַל־יַד נִבְיָאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ:
לְאִי־חֲלִיף הָאֵל וְלֹא־יִמִּיר	דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ:
צוּפָה וַיִּודַע סְתָרֵינוּ.	מַבִּיט לְסוּף דְּבָר בְּקַדְמוּתוֹ:
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעֵלוֹ.	נוֹתֵן לְרָשָׁע רָע כְּרַשְׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקַץ יָמִין מְשִׁיחָנוּ.	לְפָדוֹת מִחֲכֵי קֶץ יִשׁוּעָתוֹ:
מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרוּב חֶסְדּוֹ.	בְּרוּךְ עַד־יְעַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
(אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וּנְבוֹאָתוֹ:)	

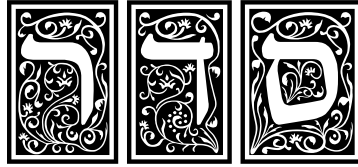
בְּטָרִם כָּל־יִצִיר נִבְרָא:	אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מְלֹךְ.
אֲזֵי מְלֹךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:	לָעֵת נַעֲשֶׂה כְּחֻצּוֹ כָּל־
לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נִזְרָא:	וְאַחֲרֵי כִכְלוֹת הַכֹּל.
וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאָרָה:	וְהוּא הָיָה וְהוּא הַיְוָה.
לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחֲבִירָה:	וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַיִ.
וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:	בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלִית.
וְצוֹר חֲבֵלִי בְּעֵת צָרָה:	וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי.
מְנַת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא:	וְהוּא נְסִי וּמְנוֹסֵי.
בְּעֵת אֵישָׁן וְאַעִירָה:	בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי.
יִהְוֶה לִי וְלֹא אֵירָא:	וְעַם־רוּחֵי גְוִיֵּתִי.

ואומרים בנחת:

בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר.
 לֹא־נִפְּל דְבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרָיו הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד
 מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

מקורות ומקבילות

גרוך ב' אשר נתן מנוחה. מ"ח ת, נו; ראו מח' פרס, דף יב ע"א.

קידוש לליל יו"ט של פסח

אם חל בשבת אומרים:

(יום הששי):

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל-מְלֶאכֶתוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּוֹ
שָׁבַת מְכַל-מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

כשחל יום טוב בחול מתחילים מכאן:

**אֱלֹהֵינוּ מוֹעֲדֵינוּ יְהוָה מְקַרְאֵי קוֹשֵׁי
אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:**

סְבָרֵינוּ מְרַנְּנֵינוּ (הקהל עונה: לְחַיִּים).

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.

בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

מקורות ומקבילות

קידוש ליו"ט. מדר"י פ"י יתרו, מס' דבדש, פ"ז ז, ד"ה זכור
ושמור, ע"פ ויק' כג, לז; צבלי פסחים, דף קח ע"ב; ילקוט
תוי, רמז רל"ה; סרע"ג ח"ב, סי' ע"ח, וסי' נ"א. **נוסח הקידוש.**
כ"י כ"ה, דף 45א; מח' רומניא, דף קיא ע"ב. **אין קידוש**
נחור"מ. ע"פ צבלי שבת, דף כד ע"א; ר"ח; פסקי רי"ד; פסקי

ח"ג והערות

אֱלֹהֵינוּ מוֹעֲדֵינוּ יְהוָה. בסחב"ר, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו,
בולוניא, רומניא, פרס, דף נט ע"א, ושר"ל 'פסוק זה'
ויסברי מרנן לחיים: לא מופיעים בכל החגים ונוסף כנראה
ע"פ המנהג הספרדי.

רי"ז ע"מ"ס שבת, פ"ב ה"ה, אות כו; שבה"ל, סדר עזרת, סי' רלח.
סי' פ"ה; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריח; סת"ר סי' מז; מח' רומניא. **יום הששי.** צ"ח א,
סדר קידוש ליל שבת. **ויכולו השמים וכו'.** צ"ח ב, א"ג; סרע"ג ח"ב, סי' פ"א; מח' פרס, דף נט ע"א; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריח;
מח' רומניא. **אלה מועדי ה'.** ויק' כג, ד. ראו מדר"י פ"י יתרו, מס' דבדש, פ"ז ז, ד"ה זכור ושמור, ע"פ ויק' כג, לז. **סברי**
מרנן. ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"י פקודי, סי' ב; רמ"א א"ח סי' קע"ד, ס"ה; צ"ח א"ח סי' קע"ד, סק"ט. **הקהל עונה.** דע"ז ויק'
י, ט ע"פ צבלי שבת, דף סז ע"ב; שבה"ל, סדר זרקות, סי' קמ; סת"ר סי' כד. **צפה"ג.** צבלי פסחים, דף קג ע"א; סרע"ג ח"ב,
סי' ע"ח, וסי' פ"ה; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריח; סת"ר סי' מז; מח' רומניא.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
מִכָּל־עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל־לְשׁוֹן. וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן
לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה וּמוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה. חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. (בשבת: אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה
וְאֶת־יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתָנוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ.
זָכַר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם. כִּי־בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁת מִכָּל־הָעַמִּים
(בשבת: וְשִׁבְתוֹת) וּמוֹעֲדֵי קִדְּשָׁךְ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה
וּבְשִׂשׁוֹן הַנְּחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקְדָּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת
וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בליל יו"ט ראשון בלבד החל בחול, מומשיך בעמוד 46.

מקורות ומקבילות

אשר צחר בנו מכל עם. מש"ט (צורה), שמי פרי צה, פי יצ; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריח; סת"ר סי' מז; מל"ה פרי' לו, ד"ה ולפיקר. **נוסח הנכונה.** סרע"ג ח"ב, סי' עח, סי' פא וסי' קלג; סדו' רס"ג עמ' קלה; מחו"ו סי' שטו; רמז"ס, ה"י שבת, פכ"ט, ה"ט; מח' רומניא. **שבתות למנוחה.** סרע"ג ח"ב, סי' פא; סדו' רס"ג עמ' קלה; כ"י כ"ה, דף 45 א. **מועדים.** ע"פ ויק' כג, טו; ויק' כג, ו; ספ"ו מט, לג; מס"ו פרי' יט, ה"א. **מקרא קדש.** שמי יצ, טז; מס"ו פרי' יט, ה"א. **הזכרת ילימ.** צבלי פסחים, דף קח ע"ב; פסקי רי"ד. **מקדש ישראל והזמנים.** צבלי פסחים, דף קח ע"ב; סת"ר סי' מז, סדר ההגדה, וסי' נד, ענין חג השבועות. **מקדש ישראל.** ע"פ יחו' לו, כח. **מקדש השנת וישראל והזמנים.** סדו' רס"ג עמ' קלה; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריח.

ח"ג והערות

מִכָּל־לְשׁוֹן. בסחב"ר, כשחל בשבת ובמוצ"ש: זמכל לשון, אבל כשחל בחול כבפנים. **וְתַתֵּן לָנוּ.** בסדו' רס"ג: זיתן לנו, אבל כשחל בשבת כבפנים. **יְי אֱהִינוּ בְּאַהֲבָה.** בסדו' רס"ג ללא תיבת 'בְּאַהֲבָה'. **בשבת: שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה וּמוֹעֲדִים.** אינו מופיע בסחב"ר. **בסרע"ג,** סדו' רס"ג ומח' רומניא ללא וי"ו החיבור. **מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחֲגִים.** בסחב"ר, קידוש למוצ"ש, אינו מופיע. **חֲגִים וְזִמְנִים.** כן הוא בסרע"ג ח"ב, סי' עח, סדו' רס"ג ומח' רומניא. **בסרע"ג ח"ב,** סי' פא, כשחל בשבת, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: **חֲגִים וְזִמְנִים. וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן.** בסחב"ר, קידוש למוצ"ש, אינו מופיע. **במח' רומניא נוסף:** **יָמִים טוֹבִים לְיִשׁוּעָה. אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת.** **בסרע"ג:** **זְיוֹם הַמְנוּחָה.** בסחב"ר ומח' רומניא: **את יום המנוחה. וְאֶת־יוֹם חַג.** בסרע"ג וסדו' רס"ג: **זְיוֹם חַג בְּאַהֲבָה מִקְרָא.** כן הוא בסרע"ג, סחב"ר ומח' רומניא. **בסדו' רס"ג:** **בְּשִׂמְחָה מִקְרָא.** בסרע"ג כשחל בשבת, **וְז.** כ"י כ"ה, מח' רמ"ו וּבולוניה תיבת 'בְּאַהֲבָה' איננה (במח' שר"ל נדפס באותיות זעירות בלתי מנוקדות) **ויש מוסיפים אותה רק כאשר החג חל בשבת. וְשִׁבְתוֹת וּמוֹעֲדִים.** בסרע"ג: **זְשִׁבֵת וּמוֹעֲדִים.** בסחב"ר: **שִׁבֵת וּמוֹעֲדִים. וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךְ.** כה"ג בסרע"ג, סחב"ר, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ורומניא, בין בחול ובין בשבת. בסדו' רס"ג: **מוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךְ** וללא הברל בן חול לשבת. **לפי מח' שר"ל רק כאשר חל בשבת אומרים: זְמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךְ. בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן.** אינו מופיע בסרע"ג, סדו' רס"ג, סחב"ר ומח' רומניא. **בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן.** בסדו' רס"ג וסחב"ר, כשחל יו"ט בשבת: **בְּשִׂמְחָה וּשְׂשׁוֹן,** אבל בסחב"ר כשחל יו"ט במוצ"ש כבפנים.

**הַמַּעֲשֵׂה הַבְּדִלָּתַּת וְקִדְשָׁתָּהּ. וְקִדְשָׁתָּהּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתְךָ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבָדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:**

בליל יו"ט ראשון בלבד מברכים:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךָ הָעוֹלָם. שְׁהַחֲיֵנוּ וְקַיְמָנוּ
וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:
שׁוֹתִים אֶת הַיַּיִן.**

מקורות ומקבילות

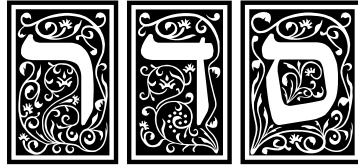
וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' נג; מש"ט שמי, פ"י יב, סי' כ; רמ"ש עמ"ס פסחים פ"ו, סי' יא; מרדכי עמ"ס פסחים, תוספת מערבי פסחים, רמז תרי"א; מחו"ו, הל' פסח סי' סו; שה"ג עמ"ס פסחים, דף כ"א ע"א, אות ג; שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' יח; מח' רומניא. **המבדיל בין קודש לקודש.** מש"נ חולקן פ"א, מ"ז וגמ' דף כו ע"ב; רש"י שבת, דף קד ע"ב, ד"ה לא הוי. **בליל יו"ט א.** ע"פ סה"ת סוף סי' כד; מח' רומניא, דף קל"ח ע"א. **צרכת שהחיינו.** ירושלמי פסחים פ"א, ה"ה [דף ע"ב]; מש"ט שמי, פ"י יב, סי' כ; סרע"ג ח"ב, סי' ע"ח וסי' פ"א; סדו' רס"ג עמ' קל"ה; שבה"ל, סדר פסח, סי' רי"ח; סה"ק ענין אימתו זמן; סת"ר סי' מז. **נוסח צרכת שהחיינו.** ירושלמי סוכה פ"ג, ה"ד; צבלי צרכות, כגון דף לו ע"ב, וצעוד מקומות; תוספתא צרכות פ"ו, ה"י; מש"ט שמי פ"י צ"א פ"י ג, סי' ט; סרע"ג ח"ב, סי' ע"ח; סדו' רס"ג עמ' רל"ז; פסקי ר"ד פסחים דף ז ע"ב; פסקי ריא"ז צרכות פ"ע, ה"ג, אות ז; שבה"ל, ענין תוכה, סי' קפ"ה. וגרסת השדר"א ד' פ"י חאת הצרכה, ש' קע"א, הנוסח הוא 'אשר החיינו'.

ח"ג והערות

הַבְּדִלָּתַּת וְקִדְשָׁתָּהּ. בסרע"ג וסדו' רס"ג: 'קדשת' וללא 'הבדלת'. במש"ט: 'הבדלתי' וללא 'וקדשת'. בסחב"ר, כ"י שכטר, עמ' 148: 'הבדלתה קידשתה', אבל בעמ' 184 כבפנים. במח' רומניא בכל החגים: 'קדשת' והבדלת. וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. כה"ג במח' רמ"ז ובולוניא בכל החגים ובמח' רומניא בחג הסוכות. קטע זה איננו בסדו' רס"ג וכ"ה וראו תוספות עמ"ס פסחים, דף קד ע"א, ד"ה בעי למימר ותוספות ר"ד. בסרע"ג: 'הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך'. בסחב"ר ומח' רומניא על אתר ובשבועות: 'וקדשת לעמך ישראל בקדשתך', במח' רומניא לר"ה: 'וקדשת לעמך ישראל בקדשתך'. והגיענו לזמן הזה. במח' רמ"ז (בפסח וגם בחנוכה): 'לזמן, הלמ"ד בחיריק, וכ"כ המג"א, או"ח, ריש סי' תרעו, בשם הרש"ל ומש"מ, עמוד העבודה, ימי חנוכה, סי' תתקפ. במח' בולוניא, בחנוכה נקוד בפתח, ואילו בקידוש ליליל פסח נקוד בחיריק. ודעת לק"י, או"ח ח"א, עמ' קלא, ענין ד, שיש לומר תמיד בפתח.

תפילת שחרית
ליום טוב
של פסח

תפילת שחרית של פסח

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַצַּגְנוּ עַל-נְטִילַת יָדַיִם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר יָצַר אֶת-הָאָדָם
בְּחֻמָּה וּבְרָא בּוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים. גְּלוּי
וַיְדוּעַ לִפְנֵי כֶסֶף כְּבוֹדְךָ. שָׂאם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם
אֶחָד מֵהֶם. אִין כָּל-בְּרִיָּה יְכוּלָה לַעֲמוֹד לִפְנֵיךָ שְׁעָה אַחַת.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַרוּפָא לְכָל-בֶּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵי. נִשְׁמָה שְׁנַתְתָּ בִּי טְהוֹרָה. אַתָּה בְּרֵאתָה בִּי. אַתָּה
נִפְחַתָּה בִּי. וְאַתָּה מְשַׁמְרָה בְּקִרְבִּי. וְאַתָּה עֲתִיד
לְטַלְּהָ מִמֶּנִּי. וְאַתָּה עֲתִיד לְהַחְזִירָה בִּי לַעֲתִיד לָבוֹא. אֱלֹהֵי
כָּל-זְמַן שֶׁהַנִּשְׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה (הַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: מוֹדָה) אֲנִי לִפְנֵיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי וְאַלֹהֵי אֲבוֹתַי. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּחַזֵּר נְשָׁמוֹת
לִפְגָּרִים מֵתִים:

כשנכנס לבית הכנסת יאמר:

שׁוֹיִתִּי יְהוָה לְנִגְדֵי תְמִיד. כִּי מִימֵינִי בַל-אָמוּט:

וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדְךָ אָבוֹא בִיתְךָ. אֲשֶׁתַּחֲוֶה אֶל-הֵיכַל-קֹדֶשְׁךָ
בִּירְאָתְךָ: מֵה־טָבוֹ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב. מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:
אָבוֹאָה לְמִשְׁכַּנְתֶּיךָ. אֲשֶׁתַּחֲוֶה לְהַדוּם רַגְלֶיךָ: וְאֲנִי תַפְלְתִּי-
לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן. אֱלֹהִים בְּרַב-חֲסִדְךָ. עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ:

לפני עטיפת הטלית יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַונו לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:**

יש נוהגים לומר קודם הברכות 'אדון עולם', לעיל עמ' 42.

ברכות השחר

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לְשִׁכּוֹי בֵּינָה
לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:**

נוסח מחזור בולוניא ושד"ל:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא
עָשִׂי עֲבָד (נ"א: עֲבָדֵי הַנְּשִׁים
אוֹמְרוֹת: שְׁפָחָה):**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁעָשִׂי
יִשְׂרָאֵל:**

נוסח מחזור רמ"ו ושו"ע (סי' מו, ד):

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא
עָשִׂי גוֹי:**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא
עָשִׂי עֲבָד (נ"א: עֲבָדֵי הַנְּשִׁים
אוֹמְרוֹת: שְׁפָחָה):**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא עָשִׂי אִשָּׁה
(הַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: שְׁעָשִׂי כְּרִצּוֹנוֹ):**

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עֲוֹנוֹת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְתִיר אֲסוּרִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְגַבִּיחַ שְׁפָלִים:

(בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיֵּעָף כָּח):

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְלַבֵּשׁ עַרְמִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. זֹמַרְךָ כְּפֹפִיִּם:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. רוֹמַע הָאָרֶץ
 עַל-הַמַּיִם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְכִּין מִצְעָדֵי-גִבּוֹר:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל
 בְּגִבּוֹרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל
 בְּתַפְאָרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁעֵשִׂיתָ לִּי כָּל-צָרָכֵי:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמַּעֲבִיר חֻבְלֵי שָׁנָה
 מֵעֵינַי וּתְנוּמָה מֵעַפְעָפִי:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּרְגְּלֵנִי לְדָבָר
 מִצְוָה. וְאֶל-תִּרְגְּלֵנִי לְדָבָר עֲבָרָה וְעוֹן. וְהַשְׁלֵט בִּי יִצָּר
 טוֹב. וְאֶל-תִּשְׁלֵט בִּי יִצָּר רָע. וְחִזְקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֵלְקִי
 בְּתוֹרָתְךָ. וְאֶל-תְּבִיאֵנִי לְיַדִּי חֶטָּא וְלֹא-לְיַדִּי נֶסֶיִן וְלֹא-לְיַדִּי
 בְּזִיוֹן. וְכוּף יִצְרֵי לְהַשְׁתַּעֲבֵד לָךְ. וְהַכְנַע עֲרָפִי לְשׁוֹב אֵלֶיךָ.
 וְחַדֵּשׁ כְּלִיֹּתַי לְשִׁמּוֹר פְּקוּדֶיךָ. וּמַלְּאֵת לִבִּי וְאֶת-לִבִּב זְרַעִי
 לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת-שְׁמֶךָ. וְלַעֲשׂוֹת הַטוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ.
 וּמְקַרְבֵּנִי לְכָל-מַה-שְּׂאֵהְבָתָּ. וּרְחַמְנִי מִכָּל-מַה-שְּׁשִׁנְאַתָּ. וּמְקַרְבֵּנִי
 עָלַי וְעַל-זְרַעִי וְעַל-זְרַע זְרַעִי מִמְקָרָא שְׁכֵתוֹב. וּמַלְּאֵת אֱלֹהֶיךָ
 אֶת-לִבְבְּךָ וְאֶת-לִבִּב זְרַעֶךָ. לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-
 לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּךָ אֲמַר
 יְהוָה רֹחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בְּפִיךָ. לֹא-יִמוּשׁוּ

מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַעךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם.
 וְנוֹדַע בְּגוֹיִם זֶרַעִים וְצִאֲצָאִיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים. כָּל-רְאִיהֶם
 יִכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ יְהוָה: לֹא יִיגְעוּ לָרִיק וְלֹא יִלְדוּ
 לְבִהְלָה. כִּי זֶרַע בְּרוּכֵי יְהוָה הִמָּה וְצִאֲצָאִיהֶם אִתָּם: וְהָיָה
 טָרִם-יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה. עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע: כִּי
 אֶצְקֵם מִים עַל-צִמָּא וְנִזְלִים עַל-יְבֹשֶׁה. אֶצְקֵם רוּחִי עַל-זֶרַעךָ
 וּבִרְכֹתֵי עַל-צִאֲצָאִיךָ: וְצִמְחוּ בִּבֵין חֲצִירֵי. כְּעֶרְבִים עַל-יְבֹלֵי-
 מַיִם: זֶה יֹאמַר לִיהוָה אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם-יַעֲקֹב. וְזֶה יִכְתֹּב
 יְדוֹ לִיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה: וַיְהִי כַחֲלוֹל זֶרַעךָ וְצִאֲצָאִי
 מֵעֵיךָ כַּמַּעֲתִיו. לֹא-יִבְרַת וְלֹא-יִשְׁמַד שְׁמוֹ מִלְּפָנָי: וְתַהֲיֶה לִי
 לְמִשְׁגָּב וּמִבְטָח וּמִגְדֹּל-עֵז וּבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי. וְלִהְצִיל
 נַפְשִׁי מִשַּׁחַת וּמִכָּל-צָרָה וּתְגַנְנִי (הַיּוֹם וּבְכָל-יּוֹם). לְחֹן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל-רוּאֵי. וְגַמְלֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. שְׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם
 וּבְכָל-יּוֹם מֵעַזֵי פָּנִים וּמֵעֲזוֹת פָּנִים. וּמֵיֶצֶר הָרַע וּמֵאָדָם
 רָע. וּמִחֲבֵר רָע. וּמִשְׂכֵּן רָע. וּמִלְּשׁוֹן הָרַע וּמִשְׁטָן הַמִּשְׁחִית.
 וּמִדִּין קָשָׁה וּמִבְּעַל דִּין קָשָׁה. בֵּין שְׂהוּא בֶן-בְּרִית וּבֵין שְׂאִינוּ
 בֶּן-בְּרִית וּמִדִּינָה שֶׁל-גִּיהֶנָּם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
 וְצִוָּנוּ עַל-דְּבָרֵי תוֹרָה: (ו)הָעֶרֶב נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת-
 דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ. וּבְפִיפּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ
 וְצִאֲצָאֵינוּ. (וְצִאֲצָאֵי צִאֲצָאֵינוּ) וְצִאֲצָאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל.

כָּלֵנוּ יִרְאֵי שְׁמֶךָ. וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְהָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
מִכָּל־הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צֹו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם. אֶת־קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ גִּיחָחִי תִשְׁמְרוּ
לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
לִיהוָה. כְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד:
אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקָר וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
הָעֲרָבִים: וְעִשְׂרִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה. בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית
רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד. הָעֵשֶׂה בָּהֶר סִינֵי לְרִיחַ גִּיחָח אִשָּׁה
לִיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד. בַּקֹּדֶשׁ הַסֹּף נִסְךְ
שֶׁכֶר לִיהוָה: וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים. כְּמִנְחַת
הַבֶּקָר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ גִּיחָח לִיהוָה:

בשבת מוסיפים:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת. שְׁנֵי־כֶבֶשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֲשָׂרִים
סֹלֶת מִנְחָה בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ.
עַל־עֹלֹת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

תורה

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו
לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמֹר לָהֶם:
יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יִשְׂאֵל

יְהוָהוּ פָּנָיו אֵלַיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְאֲנִי אֲבָרְכֶם:
 וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. לְמַעַן
 תִּשְׁכַּלּוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן:

נביאים

לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפֶּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלֵהָ
 לְמַעַן תִּשְׁמַר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכְּתוּב בּוֹ. כִּי־אֲזוּ תִצְלַיֵחַ
 אֶת־דְּרָכְךָ וְאֲזוּ תִשְׁכַּל: הֲלוֹא צוֹיִתִּיךָ חֶזֶק וְאַמֶּץ אֶל־תַּעֲרֹץ
 וְאֶל־תַּחַת. כִּי עִמָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּלְךָ:
 גִּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׂמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

כתובים

אֲשֶׁר־י הָאִישׁ אֲשֶׁרוֹ לֹא הֵלֵךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים. וּבְדַרְךָ חֲטָאִים
 לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵאצִּים לֹא יָשָׁב: כִּי אִם בְּתוֹרַת
 יְהוָה חִפְצוֹ. וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵהָ: וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל
 עַל־פְּלָגֵי מַיִם. אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא־יִבּוֹל. וְכֹל
 אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:

משנה

מֵאִימָתִי קוֹרִין אֶת־שְׁמַע בְּעֶרְבֵית. מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנְסִין
 לֶאֱכֹל בְּתְרוּמָתָן. עַד סוֹף הָאֲשִׁמּוֹרַת הָרֵאשׁוֹנָה.
 דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים עַד חֲצוֹת. רַבֵּן גְּמְלִיאֵל
 אוֹמֵר עַד שִׁיעֻלָּה עִמּוּד הַשַּׁחַר:

תלמוד

תָּנָא. הֵיכָא קָאִי דְקַתְּנִי מֵאִימָתִי. וְתוּ. מֵאִי שְׁנָא דְקַתְּנִי
 בְּעֶרְבֵית בְּרִישָׁא. לְתַנִּי דְשַׁחַרִּית בְּרִישָׁא. תָּנָא אֲקָרָא

קאי. דכתיב ובשכבך ובקומך. והכי קתני. אימתי זמן קרית
שמע דשכיבה. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן.
ואי בעית אימא. יליף מבריתו של עולם. דכתיב ויהי ערב
ויהי בקר יום אחד: אי הכי. סיפא דקתני בשחר מברך
ברישא. לתני בערב מברך ברישא. תנא ערבית תנא ברישא.
והדר תנא בשחרית. ואדקאי בשחרית. מפרש מלי דשחרית.
והדר מפרש מלי דערבית:

אי זה הוא מקומן של זבחים. קדשי קדשים שחיטתן
בצפון. פר ושעיר של יום הכפורים שחיטתן
בצפון. וקבול דמן בכלי שרת בצפון. ודמן טעון הזיה על-בין
הבדים. ועל הפרכת. ועל מזבח הזהב. מתנה אחת מהן
מעכבת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח
החיצון. ואם-לא נתן. לא עכב:

פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שחיטתן בצפון. וקבול
דמן בכלי שרת בצפון. ודמן טעון הזיה על-הפרכת
ועל-מזבח הזהב. מתנה אחת מהן מעכבת. שירי הדם היה
שופך על יסוד מערבי של-מזבח החיצון. אם-לא נתן. לא
עכב. אלו ואלו נשרפין בבית הדשן:

חטאת הצבור והיחיד. אלו הן חטאת הצבור. שעירי ראשי
קדשים ושל-מועדות. שחיטתן בצפון. וקבול דמן
בכלי שרת בצפון. ודמן טעון ארבע מתנות על-ארבע קרנות.
ביצד. עלה בכבש. ופנה לסובב. בא-לו לקרן דרומית
מזרחית. מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית
דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. ונאכלים

לפנים מן-הקלעים. לזכרי כהנה. בכל-מאכל ליום ולילה.
 עֲד־חֲצוֹת:

הַעוֹלָה קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. שְׁחִיטָתָהּ בַּצֶּפוֹן. וְקָבוּל דָּמָהּ בְּכָלִי
 שָׂרֵת בַּצֶּפוֹן. וְדָמָהּ טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
 וְטָעוֹנָה הַפֶּשֶׁט. וְנִתְּנָח. וְכָלִיל לְאֲשִׁים:

זְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר וְאֲשָׁמוֹת. אֱלוֹ הֵן אֲשָׁמוֹת. אֲשֶׁם גְּזוּלוֹת.
 אֲשֶׁם מְעִילוֹת. אֲשֶׁם שְׁפָחָה חֲרוּפָה אֲשֶׁם גְּזִיר. אֲשֶׁם
 מְצוֹרַע. אֲשֶׁם תְּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצֶּפוֹן. וְקָבוּל דָּמָן בְּכָלִי שָׂרֵת
 בַּצֶּפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִים לַפְּנִים
 מִן-הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כֹהֲנָה. בְּכָל-מֵאֲכָל. לְיוֹם וּלְלֵילָה. עַד חֲצוֹת:

הַתּוֹדָה וְאֵיל גְּזִיר קִדְשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל-מְקוֹם
 בְּעֶזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
 וְנֶאֱכָלִין בְּכָל-הָעִיר. לְכָל-אָדָם. בְּכָל-מֵאֲכָל. לְיוֹם וּלְלֵילָה. עַד
 חֲצוֹת. הַמּוֹרֵם מֵהֵן כִּיּוֹצֵא בָהֶן. אֱלֹא שֶׁהַמּוֹרֵם נֶאֱכָל לְכַהֲנִים.
 לְנִשְׂיָהֶם לְבָנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

שְׁלָמִים קִדְשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל-מְקוֹם בְּעֶזְרָה. וְדָמָן
 טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִים בְּכָל-
 הָעִיר. לְכָל-אָדָם. בְּכָל-מֵאֲכָל. לְשְׁנֵי יָמִים וּלְלֵילָה אֶחָד. הַמּוֹרֵם
 מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם. אֱלֹא שֶׁהַמּוֹרֵם נֶאֱכָל לְכַהֲנִים. לְנִשְׂיָהֶם
 וּלְבָנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קִדְשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל-
 מְקוֹם בְּעֶזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן מִתְּנָה אַחַת. וּבִלְבָד
 שִׁיתָן כְּנֶגֶד הַיְסוּד. שָׁנָה בְּאֲכִילָתָן. הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לְכַהֲנִים.

וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל-אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל-הָעִיר. בְּכָל-מֵאֲכָל. לְשָׁנֵי
 יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֱלֹא בַלַּיְלָה. וְאֵינוֹ
 נֶאֱכָל אֱלֹא עַד-חֲצוֹת. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֱלֹא לְמִנּוּיָו. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל
 אֱלֹא צְלִי:

ברייתא דרבי ישמעאל

רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר. בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרָשָׁת.
 א^א מִקַּל-וְחֹמֶר. ב^ב מִגְזֵרָה שְׁוֵה. ג^ג מִבְּנִין אָב מִכְתוּב אֶחָד.
 מִבְּנִין אָב מִשְׁנֵי כְּתוּבִים. ד^ד מִכָּלֵל וּפְרָט. ה^ה מִפְּרָט וּכְלָל.
 ו^ו מִכָּלֵל וּפְרָט וּכְלָל. ז^ז אִי אַתָּה דָן אֱלֹא כְּעֵין הַפְּרָט. ח^ח מִכָּלֵל
 שֶׁהוּא צָרִיךְ לְפְרָט. וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לְכָלֵל. ט^ט וּכְלֵד דְּבַר
 שֶׁהִיא בְּכָלֵל וַיֵּצֵא מִן-הַכָּלֵל לְלַמֵּד. לֹא לְלַמֵּד עַל-עֲצוּמוֹ
 בְּלִבָּד יֵצֵא. אֱלֹא לְלַמֵּד עַל-הַכָּלֵל כָּלוּ יֵצֵא. י^י וּכְלֵד דְּבַר
 שֶׁהִיא בְּכָלֵל. וַיֵּצֵא לְטַעוֹן טַעוֹן אַחַר שֶׁהוּא כְּעֵנִינוּ. יא^{יא} יֵצֵא
 לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחֲמִיר. יב^{יב} וּכְלֵד דְּבַר שֶׁהִיא בְּכָלֵל וַיֵּצֵא לְטַעוֹן
 טַעוֹן אַחַר שֶׁלֹּא כְּעֵנִינוּ. יג^{יג} יֵצֵא לְהַקֵּל וּלְהַחֲמִיר. יד^{יד} וּכְלֵד דְּבַר
 שֶׁהִיא בְּכָלֵל וַיֵּצֵא לְדוֹן בְּדַבַּר הַחֲדָשׁ. אי אַתָּה יָכוֹל לְהַחְזִירוֹ
 לְכָלֵל. עד שֶׁיִּחְזְרוּ הַכְּתוּבִים לְכָלֵל בְּפְרוּשׁ. יז^{יז} דְּבַר הַלְּמִד
 מִעֵנִינוּ. וְדַבַּר הַלְּמִד מִסּוּפוֹ. יח^{יח} וְכֵן שְׁנֵי כְּתוּבֵי הַמִּכְחִישִׁין זֶה
 אֶת-זֶה. עד שֶׁיָּבֵא הַכְּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

אֵלּוּ דְּבָרִים שָׁאִין לָהֶם שְׁעוֹר. הַפֶּאֶה וְהַבְּכוּרִים וְהָרְאִיוֹן
 וְגַמְלֵיּוֹת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה. אֵלּוּ דְּבָרִים שְׁאֵדָם
 אוֹכֵל פְּרוּתֵיהֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהִקְרָן מִיָּמַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.
 כְּבוֹד אָב וְאִם. וְגַמְלֵיּוֹת חֲסָדִים. וְהַבְּאֵת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם
 לְחֵבְרוֹ. וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כָּלָם:

אָמַר רַבִּי זִירָא. בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן הַחֲמִירוּ עַל-עַצְמָן.
שָׂאֵפְלוּ רוֹאוֹת טַפַּת דָּם כְּחַרְדָּל. יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ
שִׁבְעָה נְקִיִּים:

תִּנָּא דְּבִי אֵלֵיהּ כָּל-הָאוֹמֵר הִלְכָה וְשׁוֹנָה בָּהּ מִבְּטָח לוֹ
שְׁהוּא בֶן-הָעוֹלָם הֵבֵא שְׁנַאֲמַר. הִלִּיכוֹת עוֹלָם לוֹ.
אֶל-תִּקְרִי הִלִּיכוֹת אֱלָא הִלְכוֹת:

מִזְכִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלִילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה.
הָרִי אֲנִי כְּבֶן-שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמַר יְצִיאַת
מִצְרַיִם בְּלִילוֹת. עַד שֶׁדָּרְשָׁה בְּזוֹמָה שְׁנַאֲמַר. לְמַעַן תִּזְכֹּר
אֶת-יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ הַיְמִים.
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הִלִּילוֹת. וְחַכְמִים אוֹמְרִים. יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה.
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהִבִּיא אֶת-יְמֹת הַמְּשִׁיחַ:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא. תִּלְמִידֵי חַכְמִים מְרַבִּים
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר. וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֶל-תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֱלָא בְּנֵיךָ. יְהִי-שְׁלוֹם בְּחִילְךָ.
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן-הַתּוֹעִים.
(וְנִתֵּן לָנוּ תּוֹרַתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת. דְּהוּא יִפְתַּח לְבָנוּ
לְתּוֹרַתוֹ וְיִשִּׂים בְּלִבָּנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ בְּלִבָּב שְׁלֵם). לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבַהֲלָה.
וְנִירַשׁ חֲקִיךָ. וְנִזְכֶּה לְתִלְמוּד תּוֹרָה וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים וְלַחַיִּי
הָעוֹלָם הֵבֵא:

יש אומרים כאן קדיש דרבנן:

יְתַגְדֵּל וַיְתַקַּדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפָּאֵר וַיְתַרְוֶם וַיְתַנְשֵׂא וַיְתַהַדֵּר וַיְתַעֲלֶה וַיְתַהַלֵּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְמָא לְעֵלְמָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא דְאִמְרִין
בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבָּנָן. וְעַל-תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל-כָּל-תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן
(דִּיִּתְבִּין) דְעַסְקִין בְּאִוְרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל-
אַתְרָא וְאַתְרֵי. יְהֵא (לְנָא ו) לְהוֹן וּלְכוּן שְׁלָמָא וְחַנּוּא וְחַסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי
אַרְיֵכִי) וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן-קַדְשֵׁי מְרֵה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

תורה

עומדים ונוהגים לומר פעמיים:

יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ לְעֹלָם וָעֶד:

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל
בְּעַשָׂיו. בְּנִי-צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֶרֶךְ וָדָר. הִלְלוּ-יָהּ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵים אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל. עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם.
וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל הָאָרֶץ. אָמֵן וְאָמֵן:

מִזְמוֹר לְתוֹדָה. הֲרִיעוּ לַיהוָה כָּל-הָאָרֶץ:
עֲבְדוּ אֶת-יְהוָה בְּשִׂמְחָה. בָּאוּ לִפְנֵי בְרִנָּה:
דַּעוּ כִּי-יְהוָה הוּא אֱלֹהִים. הוּא-עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ.
עֲמוּ וְצֹאן מִרְעִיתוֹ: בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה.
חִצְרֹתָיו בְּתִהְלָה. הוֹדוּ-לוֹ בְּרִכּוֹ שְׂמוֹ:
כִּי-טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְעַד-דָּר וָדָר אֲמוֹנָתוֹ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב. הוֹדוּ לַאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים.
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים. הוֹדוּ לְעֹלָם חַסְדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם.

מקורות ומקבילות

זמירות לפסח. ספ"ר, ה"י פסח, ס"ו רנ"ג: כ"ו כ"ה, דף 55.

לַעֲשֵׂה אֲוָרִים גְּדֹלִים.
 אֶת־הַשָּׁמַשׁ לְמַמְשַׁלַּת בַּיּוֹם.
 אֶת־הַיָּרֵחַ וְכּוֹכְבֵים לְמַמְשַׁלּוֹת בַּלַּיְלָה.
 לְמַכָּה מִצָּרִים בְּבְכוּרֵיהֶם.
 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכֶם.
 בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעֵ נְטוּיָה.
 לְגַזֵּר יַם־סוּף לְגִזְרִים.
 וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ.
 וַנִּעַר פְּרַעֲיָה וַחִילוֹ בַּיַם־סוּף.
 לְמוֹלִיד עָמוּ בַמִּדְבָּר.
 לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים.
 וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים.
 לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי.
 וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן.
 וַנִּתֵּן אֶרֶצָם לְנַחֲלָה.
 נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו.
 שֶׁבַשְׁפִּלְנוּ זָכַר לָנוּ.
 וַיִּפְרָקֵנוּ מִצָּרֵינוּ.
 נָתַן לָחֶם לְכָל־בָּשָׂר.
 הוֹדּוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם.
 הוֹדּוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ.
 שִׁירוּ לוֹ זָמְרוּ לוֹ.
 הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קְדֹשׁוֹ.
 דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ.
 הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתוֹ:
 שִׁיחוּ בְּכָל־גּוֹפְלֵאֲתוֹ:
 יִשְׁמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְהוָה:
 בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תִּמְיֵד:

זָכְרוּ נִפְלְאוֹתַי אֲשֶׁר עָשָׂה.
 זָרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ.
 הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 זָכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.
 אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹתֵינוּ.
 וַיַּעֲמִידֵהָ לְיַעֲקֹב לְחֵק.
 לֵאמֹר לְךָ אֶתֶן אֶרֶץ כְּנָעַן.
 בְּהִיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר.
 וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי
 לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעַשְׂקֶם
 אֶל־תִּגְעוּ בְּמַשִּׁיחֵי
 שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ.
 סִפְרוּ בַגּוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ.
 כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד
 כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים.
 הוֹד וְהִדְרָ לְפָנָיו.
 הָבּוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים.
 הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ.
 הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהִדְרַת־קֹדֶשׁ:
 אֶף־תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל־תִּמּוֹט:
 וַיֹּאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ:
 יַעֲלֶץ הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בוֹ:
 מִלְּפָנֵי יְהוָה כִּי־בָא לְשֹׁפֵט
 כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
 וּמִבְּצִנּוֹ וְהִצִּילָנוּ מִן־הַגּוֹיִם.
 מִפְּתִיו וּמִשְׁפָּטֵי־פִיהוֹ:
 בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
 דָּבַר צְוָה לְאַלְף דּוֹר:
 וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק:
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
 חֶבֶל נִחַלְתְּכֶם:
 כַּמְעַט וְגָרִים בָּה:
 וּמִמְמַלְכָּה אֶל־עַם אַחֵר:
 וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מַלְכִים:
 וּבִגְבִיאֵי אֶל־תִּרְעוּ:
 בַּשָּׂרוֹ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם יִשׁוּעָתוֹ:
 בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:
 וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
 וַיְהוֶה שָׁמַיִם עָשָׂה:
 עֵז וְחִדּוּהַ בְּמִקְמוֹ:
 הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֵז:
 שְׂאוּ מִנְּחָהּ וּבֵאוּ לְפָנָיו
 חִילוֹ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ.
 יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ
 יִרְעֶם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ.
 אִזּוּ יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיַּעַר.
 הוֹדוּ לַיהוָה: אֶת־הָאָרֶץ:
 וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָעֵנוּ.
 לְהַדוֹת לְשֵׁם קֹדֶשְׁךָ.

לְהִשְׁתַּבַּח בְּתֵהֶלְתְּךָ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעַם אָמֵן
 וְהִלֵּל לַיהוָה:

לְמַנְצִיחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּמַעֲשֵׂה
 יָדָיו מִגִּיד הַרְקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יִבְיַע אָמַר וּלְלַיְלָה לְלַיְלָה
 יַחֲוֶה־דַעַת: אֵין־אָמַר וְאֵין דְּבָרִים. בְּלִי גִשְׁמַע קוֹלָם: בְּכָל־
 הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִבֵּל מְלִיָּהֶם. לְשִׁמְשׁ שָׁם־אֵהֵל בָּהֶם:
 וְהוּא בְּחַתָּן יֵצֵא מִחֻפָּתוֹ. יִשִּׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּיִן אֶרֶח: מִקְצֵה
 הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וְתִקּוּפָתוֹ עַל־קְצוֹתֶם וְאֵין נִסְתָּר מִחֻמָּתוֹ: תּוֹרַת
 יְהוָה תְּמַיִמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֵדוּת יְהוָה נְאֻמָּנָה מִחֻכְמַת פִּתִּי:
 פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרִים מְשֻׁמְחֵי־לֵב. מַצּוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת
 עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מְשֻׁפְּטֵי־יְהוָה אֶמֶת.
 צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת
 צוּפִים: גָּם־עֲבֹדְךָ נִזְהָר בָּהֶם. בְּשִׁמְרָם עֵקֵב רַב: שְׂגִיאוֹת
 מִי־יִבִּין. מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי: גָּם מִזִּדִּים חֲשׂוֹךְ עֲבֹדְךָ אֵל־יִמְשְׁלוּ־בִי
 אֲזִי אֵיתֶם וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי. וְהִגִּיוֹן לְבִי
 לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

בשבת חוה"מ מדלגים על מזמור זה:

יְהוָה מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ. יִשְׁמְחוּ אֵיִם רַבִּים: עֲנֵן וְעַרְפָּל סְבִיבּוֹ.
 צְדָק וּמְשֻׁפֵּט מְכוֹן כְּסָאוֹ: אֵשׁ לְפָנָיו תִּלְךָ וְתִלְהֵט סְבִיב
 צָרוֹ: הָאִירוּ בְּרָקִיו תִּבֵּל. רְאֵתָה וְתַחַל הָאָרֶץ: הָרִים כְּדוֹנָג
 נִמְסוּ מִלְּפָנָי יְהוָה. מִלְּפָנָי אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ: הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צְדָקוֹ
 וְרְאוּ כָל־הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יִבְשׁוּ כָל־עֲבֹדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְּלִים
 בְּאֵלִילִים. הַשְׁתַּחֲוּוּ־לוֹ כָּל־אֱלֹהִים: שִׁמְעָה וְתִשְׁמְחוּ צִיּוֹן וְתִגְלָנָה

בְּנוֹת יְהוּדָה. לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה: כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲלִיּוֹן
עַל־כָּל־הָאָרֶץ. מְאֹד נִעְלִיתָ עַל־כָּל־אֱלֹהִים: אֲהַבִּי יְהוָה שְׂנְאוֹ
רַע. שָׁמַר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו. מִיַּד רָשָׁעִים יִצִּילֶם: אֹרֶךְ יָרַע לְצַדִּיק
וְלִישְׂרֵי־לֵב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בִּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קְדָשׁוֹ:

יְהוָה מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים. יֵשֶׁב כְּרוּבִים תִּנּוּט הָאָרֶץ: יְהוָה
בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרַם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל
וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא: וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אֲהַב. אַתָּה כּוֹנֵנֶת מִישְׂרִים.
מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עֹשִׂית: רוּמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲדָם רַגְלָיו. קְדוֹשׁ הוּא: מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנָיו
וְשִׁמּוֹאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ. קִרְאִים אֶל־יְהוָה וְהוּא יַעֲנֶם: בְּעַמּוּד
עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם. שָׁמְרוּ עֲדוֹתָיו וְחַק נִתְּנ־לָמוֹ: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אַתָּה עֲנִיתֶם. אֵל גֹּשֵׁא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקַּם עַל־עֲלִילוֹתֶם: רוּמְמוֹ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶר קְדָשׁוֹ. כִּי־קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיב אֶפֶס
וְלֹא־יַעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחִסְדֶּיךָ. כִּי
מֵעוֹלָם הֵמָּה: אַתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמְּנִי. חִסְדֶּךָ
וְאַמְתָּךְ תִּמְיֵד יִצְרוּנִי: תִּנּוּ עֵז לְאֱלֹהִים. עַל־יִשְׂרָאֵל גְּאוּתוֹ
וְעֵז בְּשַׁחֲקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקוֹד־שֵׁיךָ. אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתְּנוּ
עֵז וְתַעֲצֻמוֹת לְעַם. בְּרוּךְ אֱלֹהִים: יְהוָה אֲדִנְיֵנוּ מִה־אֲדִיר
שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ. יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ. מִשְׁגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁר־י אָדָם בִּטָּח בְּךָ: יְהוָה הַפִּיר
עֲצַת־גּוֹיִם. הִנִּיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד.
מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ לְדָר וְדָר: קִוָּה אֶל־יְהוָה. חֲזַק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ
וְקִוָּה אֶל־יְהוָה: אֶל־נִקְמוֹת יְהוָה. אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא

שִׁפֹּט הָאָרֶץ. הָשֵׁב גְמוּל עַל-גָּאִים: עֲזַרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנו
עַל-דְּבַר כְּבוֹד-שִׁמְךָ. וְהִצִּילֵנו וְכַפֵּר עַל-חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שִׁמְךָ:
וַיֵּרָם קִרְוֹן לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל-חַסִּידֶיךָ. לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ.
הִלְלוּ-יְיָ: מְגִד־לְעֹז שֵׁם יְהוָה. בּוֹ-יִרוּץ צִדִּיק וְנִשְׁגָּב: עֲשֵׂה-עִמִּי
אוֹת לְטוֹבָה. וַיֵּרְאוּ שָׂנְאֵי וַיִּבְשׂוּ. כִּי-אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי
וְנַחַמְתָּנִי: וַיֵּרָא בַצָּר לָהֶם. בְּשִׁמְעוֹ אֶת-רִנָּתָם: וַיִּזְכֹּר לָהֶם
בְּרִיתוֹ וַיִּנְחַם כָּרֵב חֲסָדוֹ: וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים. לְפָנָי כָּל-
שׁוֹבֵיהֶם: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּמְבַצְּנוּ מִן-הַגּוֹיִם. לְהַדּוֹת
לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ. לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֲלֶתְךָ: אַתָּה תִקּוּם תִּרְחַם צִיּוֹן.
כִּי-עַתָּה לְחִנּוּנָה כִּי-בָא מוֹעֵד: וְחִפְּרָה הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה.
כִּי-מִלֶּךְ יְהוָה צָבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגַּד וּמְנִי כְבוֹד:
וְאָמַר בְּיָוִם הַהוּא. הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִנִּינוּ לוֹ וַיִּוֹשִׁיעֵנוּ. זֶה יְהוָה
קִנִּינוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִישׁוּעָתוֹ: בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אָמֵן
וְאָמֵן: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יְיָ מֵעַמְסֵ-לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סִלָּה:
בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן-הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר
כָּל-הָעַם אָמֵן. הִלְלוּ-יְיָ:

הִלְלוּ יְיָ

הִלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה:	הִלְלוּ אֶת-שֵׁם יְהוָה.
בְּחֲצוֹת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ:	שְׁעֵמֲדִים בְּבַיִת יְהוָה.
וּמְרוּ לְשִׁמּוֹ כִּי נְעִים:	הִלְלוּ-יְיָ כִּי-טוֹב יְהוָה.
יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ:	כִּי-יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְיָ.
וְאֲדַנִּינוּ מִכָּל-אֱלֹהִים:	כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי-גָדוֹל יְהוָה
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.	כָּל אֲשֶׁר-חָפֵץ יְהוָה עֲשֵׂה.
מֵעֵלָה נְשֹׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ.	בַּיָּמִים וְכָל-תְּהוֹמוֹת:

בְּרָקִים לְמַטֵּר עֲשֵׂה.
 שְׁהִכֵּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם.
 שְׁלַח אוֹתוֹת וּמִפְתִּים
 בְּפִרְעֹה וּבְכָל־עַבְדָּיו:
 וְהִרְג מַלְכִים עֲצוּמִים:
 וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן
 וְנָתַן אֶרֶצָם גִּחְלָה.
 יִהְיֶה שִׁמְךָ לְעוֹלָם.
 כִּי־יִדִין יְהוָה עַמּוֹ
 עַצְבֵי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב.
 פְּהֵלָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ.
 אֲזַנִּים לָהֶם וְלֹא יֵאָזְנוּ.
 כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם.
 בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה.
 בֵּית הַלְוִי בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה.
 בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן.

הַלְלוּ־יָהּ:

עומדים ואומרים:

בְּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בְּרוּךְ אֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בְּרוּךְ גּוֹזֵר
 וּמְקַיֵּם. בְּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וְקַיֵּם לְנֶצַח. בְּרוּךְ עוֹשֶׂה
 בְּרֵאשִׁית. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הָאָרֶץ. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הַבְּרִיּוֹת.
 בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שֶׁכָּר טוֹב לִירְאָיו. בְּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל. בְּרוּךְ
 הוֹאֵ וּבְרוּךְ שְׁמוֹ. בְּרוּךְ אֲתָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל

מקורות ומקבילות

ברוך שאמר. סדו' רס"ג עמ' קכ.

הַמֶּלֶךְ הַמְהַלֵּל. הַמְשַׁבַּח וְהַמְפָּאֵר בְּפִי עַמּוֹ וּבִלְשׁוֹן כָּל־חַסִּידָיו
וְעַבְדָּיו. וּבִשְׂרֵי דָוִד עַבְדְּךָ נְהַלֵּלְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְשַׁבְּחֶךָ
וְנִרְוִמְמֶךָ וְנִגְדֵלְךָ וְנִמְלִיכֶךָ. וְנִזְכִּיר אֶת־שִׁמְךָ מִלְכְּנוּ אֱלֹהֵינוּ
יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר עַד־יַעַד שִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ מְהַלֵּל בַּתְּשַׁבְּחוֹת (נ"א: בַּתְּשַׁבְּחוֹת):

ע"כ עומדים:

רק בשבת אומרים: **מזמור שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת:**

טוֹב לְהַדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִינוּ: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִידְךָ
וְאִמּוֹנְתְךָ בַּלַּיְלוֹת: עַל־עֲשׂוֹר וְעַל־נָבֶל. עַל־יְהוֹנָן בְּכִנּוֹר: כִּי
שָׁמַחְתָּנִי יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ. בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּן: מִהֲגִדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ
יְהוָה. מְאֹד עָמְקוּ מַחְשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדַע וְכֹסֵל
לֹא־יִבִין אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶח רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֻלֵי
אָוֶן. לְהַשְׁמַדֵם עַד־יַעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם יְהוָה: כִּי הִנֵּה
אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאָבְדוּ. יִתְפָּרְדּוּ כָּל־פְּעֻלֵי אָוֶן:
וְתָרֵם כְּרָאִים קַרְנֵי. בַּלְתִּי בְּשִׁמֹן רַעֲנָן: וַתִּבֹט עֵינֵי בְּשׂוֹרֵי.
בְּקָמִים עַל־יָם מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אֲזִנִּי: צְדִיק כַּתְּמֵר יִפְרַח. כְּאֲרוֹ
בְּלִבָּנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה. בַּחֲצָרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ:
עוֹד יְנוּבּוֹן בְּשִׁיבָה. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יֵשֶׁר יְהוָה.
צוּרֵי וְלֹא־עוֹלָתָה בּוֹ:

יְהוָה מֶלֶךְ גָּאוֹת לְבִשׁ. לְבִשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאֹזֵר. אֶף־תִּכּוֹן תִּבְל
בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כְּסֹאֶךָ מֵאֵז. מֵעוֹלָם אַתָּה: נִשְׂאוּ נְהַלּוֹתָו

מקורות ומקבילות

רק בשנת אומרים. סדו' רס"ג עמ' קכ; אור"ח ח"א, דין מלכה זכריות. אות כו; מנהג מרשלייאה, תפילה לימות החול, עמ' 98; כ"י כ"ה, דף 55א; חיצור החשובה למאירי, משיב נפש, מאמר 3 פר' יב; חדושי הרא"ה עמ"ס זכריות, פר' ה, ד"ה פ"ו וסדר תפלה. טוב להדות לה'. תה' 33, זיטו; סה"ת סוף סי' כג; כ"י כ"ה, דף 55א; מח' רומניא, דף קג ע"א.

יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת דְּכֵיִם: מְקוֹלוֹתוֹ מִיַּם
 רְבִים אֲדִירִים מְשֻׁבְּרֵי־יָם. אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמָנוּ
 מְאֹד. לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

אָרְךָ יָמִים אֲשֶׁבִיעֶהוּ וְאַרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי:

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְהוָה
 מְבָרָךְ. מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֶרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאוֹ.
 מְהִלָּל שֵׁם יְהוָה: רַם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
 יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם. יְהוָה זְכָרְךָ לְדֶרֶךְ־וָדָר: יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הַכִּין
 כֶּסֶף וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל־מְשָׁלָה: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וְיֵאמְרוּ
 בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם
 וָעַד: יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעַד. אֲבָרוּ גּוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְהוָה הַפִּיר
 עֲצַת־גּוֹיִם. הִנֵּיא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עֲצוּ עֲצָה וְתַפְּרוּ. דַּבְּרוּ דָבָר
 וְלֹא יָקוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֲצַת יְהוָה
 הִיא תִקּוּם: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תִּעֲמֹד. מַחֲשָׁבוֹת לִבּוֹ לְדֶרֶךְ וָדָר:
 כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי. הוּא־אֲצִוֶּה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן. אֹהֶה
 לְמוֹשֵׁב לּוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לּוֹ יְהוָה. יִשְׂרָאֵל לִסְגָּלָתוֹ: כִּי־בּו יִשְׂמַח
 לְבָנוּ. כִּי בָשָׂם קֹדֶשׁוֹ בְּטַחְנוֹ: כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ
 לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יַכְפִּיר עֵוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב
 אָפוּ וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמַּתּוֹ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־
 קְרִיאָנוּ) אֲשֶׁר־י תְּמִימֵי־דְרֹךְ. הַהֲלֹכִים בְּתוֹרַת יְהוָה:

**אֲשֶׁר־י יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁפְכָה
 לּוֹ. אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוֹה אֱלֹהֵיו:**

**תְּהִלָּה לְדָוִד. אַרְוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
 וָעַד: בְּכָל־יּוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִילָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעַד:**

גָּדוֹל יְהוָה וּמְהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוָר לְדָוָר יִשְׁבַּח
מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הֲדָר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וּדְבָרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעֹזוֹ נִרְאֵתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכַר רַב־
טוֹבֶךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקָתֶךָ יִרְגִּנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֶרְךָ אֲפִים
וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־יְרַחֲמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ
יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הֲדָר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוֹמֵךְ
יְהוָה לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל־אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
וְאַתָּה נֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֹסֵיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קִרְאָיו. לְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאִיו
יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
אֲהַבָּיו. וְאֶת־כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה יִדְבֹּר פִּי.
וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וַאֲנַחְנוּ נִבְרַךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְהוָה:

הַלְלוּ־יְהוָה הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה: אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיֵּי. אֲזַמְרָה
לְאֱלֹהֵי בְּעוֹדָי: אֶל־תִּבְטְחוּ בְּגִדֵיבַיִם. בְּבֶן־אָדָם
שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה: תִּצַּא רוּחוֹ יִשָּׁב לְאֲדָמָתוֹ. בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ
עֲשֵׂתֵנִתּוֹ: אֲשֶׁר־יִשְׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ. שִׁבְרוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
עֲשֵׂהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם. הַשְׁמֵר אֵמֶת
לְעוֹלָם: עֲשֵׂה מִשְׁפָּטוֹ לְעַשׂוֹקִים נִתֵּן לֶחֶם לָרְעֵבִים. יְהוָה
מִתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה פִּקַּח עוֹרִים. יְהוָה זָקֵף כְּפוּפִים. יְהוָה

אֱהָב צְדִיקִים: יְהוָה שׁוֹמֵר אֶת-גְּרָמַיִם. יְתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד
וְדַרְדַּר רְשָׁעִים יַעֲתֵב: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֹר
וָדֹר. הַלְלוּ-יָהּ:

הַלְלוּ יְהוָה כִּי-טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ. כִּי-נַעֲמִים נְאוּה תְהִלָּה: בּוֹנֵה
יְרוּשָׁלַם יְהוָה. נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס: הֶרְפֵּא לְשִׁבְרֵי
לֵב וּמַחֲבֵשׁ לְעַצְבוֹתֶם: מוֹנֵה מִסְפָּר לְכוֹכְבִים. לְכֹלֵם שָׁמַיִם
יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב-כֹּחַ. לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
עַנּוּיִם יְהוָה. מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עַד־אֶרֶץ: עֲנֵנו לִיהוָה בְּתוֹדָה.
זָמְרוּ לְאֱלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכֹסֶה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמְכִין לְאֶרֶץ
מְטָר. הַמְצַמִּיחַ הַרִים חֲצִיר: נוֹתֵן לְבֵהמָה לַחֲמָה. לְבִנְי עֹרֵב
אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בְּגִבּוֹרַת הַסּוֹס יִחַפֵּץ. לֹא-בְשׂוֹקֵי הָאִישׁ
יִרְצֶה: רוֹצֵה יְהוָה אֶת-יִרְאָיו. אֶת-הַמִּיחֲלִים לְחֶסֶד: שְׂבַחֵי
יְרוּשָׁלַם אֶת-יְהוָה. הַלְלֵי אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן: כִּי-חֹזֵק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ.
בְּרַךְ בְּנֵיךָ בְּקִרְבֶּךָ: הַשֵּׁם-גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם. חֵלֵב חֹטִים יִשְׁבִּיעֶךָ:
הַשְׁלַח אֲמַרְתוּ אֶרֶץ. עַד-מְהֵרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ: הַנִּתֵּן שֶׁלֵּג בְּצִמְרֵי.
כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפּוֹר: מִשְׁלֵיךְ קִרְחוֹ כְּפֹתִים. לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי
יַעֲמֵד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֶם. יִשָּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ-מַיִם: מִגִּיד דְּבָרוֹ
לְיַעֲקֹב. חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל-גּוֹי.
וּמִשְׁפָּטִים בְּלִידְעוּם. הַלְלוּ-יָהּ:

הַלְלוּ יְהוָה אֶת-יְהוָה מִן-הַשָּׁמַיִם. הַלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים:
הַלְלוּהוּ כָל-מַלְאָכָיו. הַלְלוּהוּ כָל-צְבָאוֹ: הַלְלוּהוּ
שֶׁמֶשׁ וַיְרַח. הַלְלוּהוּ כָל-כוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמַי הַשָּׁמַיִם
וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם יְהוָה. כִּי הוּא צוּה
וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם. חֲקִנָתוֹ וְלֹא יַעֲבֹר: הַלְלוּ

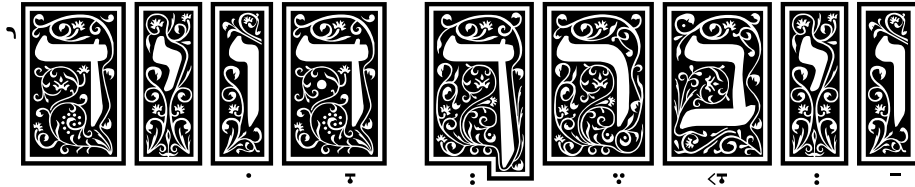
אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ. תְּנִינִים וְכָל־תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֵּג
 וְקִיטּוֹר. רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל־גְּבְעוֹת. עֵץ פְּרִי
 וְכָל־אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה. רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי־אָרֶץ
 וְכָל־לְאֻמִּים. שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת.
 זְקֵנִים עַם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. כִּי־נִשְׁגַּב שָׁמוֹ לְבָדוֹ.
 הוֹדוּ עַל־אָרֶץ וְשָׁמַיִם: וַיֵּרָם קָרְזוֹ לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חַסִּידָיו
 לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבּוֹ. הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ יְהוָה שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ. תְּהַלְתּוּ בְּקֹהֶל חַסִּידִים:
 יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹי. בְּגִי־צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמִלְכָם:
 יְהַלְלוּ שָׁמוֹ בְּמַחֲזֵל. בְּתַף וְכִנּוֹר יִזְמְרוּ־לוֹ: כִּי־רוּצָה יְהוָה בְּעַמּוֹ.
 יִפְאֵר עֲנֻוִים בִּישׁוּעָה: יַעֲלוּ חַסִּידִים בְּכַבּוֹד. יִרְנְנוּ עַל־
 מִשְׁכַּבּוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרַב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת
 נִקְמָה בְּגוֹיִם. תּוֹכַחוֹת בְּלְאֻמִּים: לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם בְּזַקִּים
 וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוֹזַל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר
 הוּא לְכָל־חַסִּידָיו. הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ־אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ: הַלְלוּהוּ
 בְּגִבּוֹרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתַף וּמַחֲזֵל. הַלְלוּהוּ
 בְּמִנִּים וְעִנְיָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעַ. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
 כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה. הַלְלוּ־יָהּ: כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה. הַלְלוּ־יָהּ:

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמִלֵךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אָמֵן וְאָמֵן:

עומדים (עד סוף שירת הים) ואומרים:

אֶת־יְהוָה לְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְהוָה הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה
 וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד כִּי־כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לְךָ יְהוָה
 הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרֹאשׁ: וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ
 וְאַתָּה מוֹשִׁיל בְּכָל וּבִידֶךָ כַּח וּגְבוּרָה וּבִידֶךָ לְגִדְל וְלַחֲזֹק לְכָל:
 וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ וּמְהִלִּים לְשֵׁם תְּפָאֶרְתֶּךָ:
 וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמֶם עַל־כָּל־בְּרָכָה וְתִהְיֶה: אַתָּה־הוּא
 יְהוָה לְבִדְךָ אַתָּה־הוּא יְהוָה לְבִדְךָ. אַתָּה עֲשִׂית אֶת־הַשָּׁמַיִם
 שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם. הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ. הַיַּמִּים וְכָל־
 אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת־כָּל־סוּרִים. וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִיִּים:

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֹשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם לָהֶם חֲמָה
 מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
 מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שַׁפַּת הַיָּם: וַיִּרְא
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ
 הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בִּיהוָה וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוּ:

אֲזַיִּשִׁיר־מִשֶּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיהוָה וַיֹּאמְרוּ
 לֵאמֹר. אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה. סוּס
 וַרְכָבוֹ רָמָה בַּיָּם: עֲזִי וּזְמַרְתָּ יְהוָה וַיְהִי־לִי
 לִישׁוּעָה. יְהוָה אֱלֹהֵי וַאֲנִי־וְיְהוָה אֱלֹהֵי

אָבִי וְאֶרְמָנְדוּ: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה. יְהוָה
שְׁמוֹ: מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יִרְהַב בָּיִם. וּמִבְחָר
שְׁלֹשִׁי טָבְעוּ בַיַּם־סוּף: תְּהַמֵּת יְכַסִּימוּ. יִרְדּוּ בַמְצוּלָת כָּמוֹ־
אָבוֹן: יְמִינֶךָ יְהוָה נֶאֱדָרִי בְכַח. יְמִינֶךָ
יְהוָה תִּרְעֵץ אוֹיֵב: וּבְרַב גְּאוּנֶךָ תִּהְרַס
קַמִּיד. תִּשְׁלַח חֲרָנֶךָ וְאֶכְלָמוּ כְּקֶשׁ: וּבְרוּחַ
אֲפִידֶךָ נִעְרָמוּ מַיִם נִצְבּוּ כְּמוֹ־נֹד
נְזִלִים. קִפְאוּ תְדוּמַת בְּלָבִיִּם: אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֵּף אֲשִׁיג אֶחְלַק שְׁלָל. תִּמְלֶאמֶנּוּ
נַפְשֵׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדַי: נִשְׁפָּת
בְּרוּחֶךָ כִּסְמוּ יָם. צְלָלוּ כְּעוֹפֹרֶת בְּמַיִם
אֲדִירִים: מִי־כִמְכָרָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
כְּמָכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ. נוֹרָא תִהְלֵת עֲשֵׂה
פְּלֶא: נְשִׂיתִ יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִית
בְּחִסְדֶּךָ עִסְיוֹ גְּאֵלֶת. נִהְלֵת בְּעֵזֶךָ אֶל־גְּוִה
קֹדֶשְׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יְרֹ־גָזוֹן. חֵיל
אֲחוֹ יִשְׁבִּי פְּלֶאֶת: אֲזוּ נִבְדְּלוּ אֱלוֹפֵי
אֲדוּם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֲזֻמוּ רַעַד. נִמְגּוּ
כָּל־ יִשְׁבִּי כְּנַעַן: תִּפְּלַעְלֵהֶם אֵימָתָה
וּפְחַד. בְּגִדְלֵךָ זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן. עַד־
יַעֲבֹר עִמָּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עִסְיוֹ
קִנִּיתִ: תִּבְאֲמוּ וְתִשְׁעֲמוּ בְּהַר גְּחֻלָּתְךָ מְכוּן
לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֵלֶת יְהוָה. מִקֹּדֶשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנֵנוּ
יָדֶיךָ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעַד:
יְהוָה מִלֹּךְ. יְהוָה מִלֹּךְ. יְהוָה מִלֹּךְ לְעֹלָם וָעַד:

כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמִשְׁלַל בְּגוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת־הָרַע עֲשׂוּ וְהִיתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְהוָה
 לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

כָּל־בְּרוּאֵי מַעְלָה וּמַטָּוּה.

יעידון יגידון כלם כאחד. יהוה אחד ושמו אחד:

שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת שְׁבִילָךְ. וְכָל־מִבֵּין יְסוּדִים יִסְפְּרוּ
 אֶת־גְּדֻלָּתְךָ. וּמֵהֶם יִכִּירוּ כִּי הַכֹּל שִׁלְךָ. וְאַתָּה הָאֵל (הַמֶּלֶךְ)
 הַמֵּיחָד. יעידון יגידון כלם כאחד. יהוה אחד ושמו אחד:

לְבָבוֹת בְּחֻשְׁבֵּם עוֹלָם בְּנוֹי. יִמְצְאוּ כָּל־יֵשׁ בְּלִתְךָ שְׁנוּי.
 בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקַל הַכֹּל מְנוּי. כָּלֶם נִתְּנוּ מֵרַעַה אֶחָד.
 יעידון יגידון כלם כאחד. יהוה אחד ושמו אחד:

מֵרֵאשׁ וְעַד־סוּף יִשְׁלַךְ סֶמֶן. מִזְרַח וּמֵעֶרֶב צָפוֹן וְתִמְנָן.
 שָׁחַק וְתַבֵּל לָךְ עַד נְאֻמָּן. מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד.
 יעידון יגידון כלם כאחד. יהוה אחד ושמו אחד:

הַכֹּל מִמֶּךָ נִזְבַּד זָבוּד. אַתָּה תַעֲמִד וְהֵם יֵאָבְדוּ אָבוּד.
 לָכֵן כָּל־יִצוֹר לָךְ יִתֵּן כְּבוֹד. כִּי מֵרֵאשׁ וְעַד־סוּף הָלוֹא אָב
 אֶחָד. יעידון יגידון כלם כאחד. יהוה אחד ושמו אחד:

וּבִתְוֹרֶתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר. שָׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יְהוָהוּ אֶחָד:

יְהִי־חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: מַלְכוּתְךָ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים. וּמִמְשַׁלְתְּךָ מַלְכֵנוּ
 בְּכָל־דּוֹר וָדָר. שְׁאֵתָה הוּא אֲדִיר בְּקִדְשָׁהּ וְלָךְ נָאֵה הַמְּלוּכָה.
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ:

לְדָוִד בְּשִׁנּוֹתָו אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אָבִימֶלֶךְ וַיִּגְרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ׃
 אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת׃ תְּמִיד תִּהְלֶתוּ בְּפִי׃
 בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי׃ יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׂמְחוּ׃ גִּדְלוּ לַיהוָה אֹתִי
 וּגְרוּמָמָה שְׁמוֹ יַחְדּוֹ׃ דַּרְשֵׁתִי אֶת־יְהוָה וְעֲנֵנִי׃ וּמִכָּל־מְגִוֹרוֹתַי
 הִצִּילָנִי׃ הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנִהְרוּ׃ וּפְנִיָהֶם אֶל־יַחְפְּרוּ׃ זֶה עָנִי מִקְרָא
 וַיהוָה שָׁמַע׃ וּמִכָּל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוּ׃ חֲנָה מִלְּאֲד־יְהוָה סְבִיב
 לִירְאִיו וַיַּחֲלִצֵם׃ טַעְמוֹ וַרְאוּ כִי־טוֹב יְהוָה׃ אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַגָּבֵר
 יַחְסֶה־בוֹ׃ יִרְאוּ אֶת־יְהוָה קֹדְשָׁיו׃ כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו׃
 בְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ׃ וּדְרָשׁוּ יְהוָה לֹא־יַחְסְרוּ כָּל־טוֹב׃ לָכוּ־
 בָּנִים שָׁמְעוּ־לִי׃ יִרְאֵת יְהוָה אֶל־מַדְכָּם׃ מִי־הָאִישׁ הַחֲפִץ חַיִּים׃
 אֲהַב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב׃ נָצַר לְשׁוֹנֵךְ מִרַע וּשְׁפָתֶיךָ מִדְּבַר
 מִרְמָה׃ סוֹר מִרַע וְעָשָׂה־טוֹב׃ בִּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרַדְּפֵהוּ׃ עֵינֵי יְהוָה
 אֶל־צַדִּיקִים וְאֲזִנּוֹ אֶל־שׁוֹעֲתִים׃ פִּגְנֵי יְהוָה בְּעֵשִׂי רַע׃ לְהַכְרִית
 מֵאֶרֶץ זָכָרִם׃ צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמִכָּל־צָרוֹתֶם הִצִּילֶם׃ קָרוֹב
 יְהוָה לְגִשְׁפְּרֵי־לֵב וְאֶת־דַּבְּאֵי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃ רַבּוֹת רַעוֹת צַדִּיק
 וּמִכָּל־ם יִצִּילֵנוּ יְהוָה׃ שֹׁמֵר כָּל־עֲצֻמוֹתָיו׃ אַחַת מֵהֲנֶה לֹא
 נִשְׁבְּרָה׃ תְּמוֹתֶת רָשָׁע רָעָה וְשִׁנְאֵי צַדִּיק יֶאֱשָׁמוּ׃ פִּדְהָ יְהוָה
 נַפֶּשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאֱשָׁמוּ כָּל־הַחֲסִים בּוֹ׃

בשבת חוה"מ מדלגין 'רשות לנשמת', וממשיכים בעמ' 79.

לְנִשְׁמַת שֶׁל פֶּסַח

עומד החזן ואומר בקול ובנעימה רק את הבית הראשון והאחרון, ואנשי הקהל יאמרו את שאר הבתים:

בְּקָר אֲעִיר אֶקְרֹאָךְ • וּבְיִשָּׁר יִלָּב אֹדְךָ •
יִזְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאָךְ • כִּי־הִפְלֵאתָ לְגִדְוֹדֶיךָ •

בְּקָר אֲעִיר אֶקְרֹאָךְ • וּבְיִשָּׁר יִלָּב אֹדְךָ •
יִזְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאָךְ • כִּי־הִפְלֵאתָ לְגִדְוֹדֶיךָ •

נְדַדְתִּי תוֹךְ עֲגֻלָּה יִפְה־פִיָּה • וַתִּכְבַּד מוֹט וְעַל •
עֲנֹת בַּחֲמַר רוֹדְפֵי • טוֹב גַּם בְּטִיט אוֹתָם גְּעַל •
עַד פִּקְחָתִי עֵינַי וּפְרִי • וְאֶקְרָא מוֹדַד מִי־שָׁעוֹל •

מקורות ומקבילות

צוקר אעיר. ע"פ תה"ו, ט. צוקר... אקראך. ע"פ תה"ו, ד; חוספתא זרכות (ליצרמן), פ"ג, ה"ו, ע"פ תה"ו, יח. אקראך. ע"פ תה"ו, פ; ז; או"י ג, ט. וציושר לנב אודך. ע"פ תה"ו קוט, ז; לב; יא; או"י לג, ג. אודך. ע"פ ש"צ כב, ג; ישע"י, א. יזדו שמים פלאך. ע"פ תה"ו, פט, ו; יט, ב. פלאך. ע"פ שמו"ר, יא; ישע"י כה, א. כי הפלאת לגדודיך. ע"פ שמו"ר, יח; תה"ו, עח, יב. נדדתי תוך עגלה. ע"פ זר' טו, יג; שמו"ר, א; תה"ו, קה, כג. עגלה יפה פיה - ארץ מזרים. ורמ"מ, כ. ותכבד מוט ועול. ע"פ שמו"ר, א; יא"ד; ה, ט; תה"ו, קה, כה. מוט ועול. ע"פ ויק' כו, יג; יח' לד, כז. ענות. ע"פ שמו"ר, א; יא; דב' כו, ו; תה"ו, קה, כד"כה; מתע"ד כו, ז. ענות צחומר רודפי. ע"פ שמו"ר, א; יד. רודפי. ע"פ שמו"ר, יד.

ח"ג והערות

רשות לנשמת של פסח. לרבי בנימין בן יואב מן הכנסת מרומה. סי' בנימן. וכי שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' כב, שהוא במשקל שש תנועות ויתר. עגלה יפה-פיה. כתב הרד"ק על הפסוק, 'יפי-פיה' מצרים, שני מילים, וענינו מילה אחת, דהיינו 'יפה-פיה'. אכן הפייטן הפסיק באמצע המילה וחילקה לשתיים, מפני החריזה. לפי זה צריך להיות פ"א של 'פיה' רפה, מפני שהוא בסמוך. רודפי טוב. גם כאן תיבת 'טוב' שייכת למשפט הראשון וכן בהמשך הפיוט נקט הפייטן בדרך זו.

ח"ג - כג. צטיט אותם געול. ע"פ שמו"ר, פ"ר, כה, ס"ח, 'ישראל שהיו משוקעים צטיט וצלצטים צמלרים'; מדר"ג פ"ר בשלח, ס"ו, ה. געול. ע"פ שמו"ר, א; יב; צבלי סוטה, דף יא ע"א, 'מלמד שהיו דומין צטיייהם כקוליס'. עד פקחתי וכו'. שמו"ר פ"ר, כה, ס"ו, ה, '...כשהיו צמלרים והיו משעצדים בהם, התחילו לזעקם ותולין עטייהם להקצ"ה' וכו'. פקחתי עין. ע"פ או"י, יד, ג. ואקרא מודד מי שעול אנה וכו'. ע"פ שמו"ר, ב; כג; דב' כו, ז. מודד. ע"פ חזק' ג, ו; שמו"ר, פ"ר, כה, ס"ו, ט, 'אמר הקב"ה לישראל, צמדה שאדם מודד בה מודדין לו'. מודד מי שעול - הקב"ה. ע"פ ישע"י, יב.

וַיֵּצְאוּ שְׁשִׁים חֹמְדֵי • וַיֵּצְאוּ שְׁשִׁים חֹמְדֵי •
 וּבִגְדָם פִּזְּ שִׁיר וּקְרָאָה • וּבִגְדָם פִּזְּ שִׁיר וּקְרָאָה •
 כִּי כָל־רוּחַ יִירָאָה • כִּי כָל־רוּחַ יִירָאָה •

בְּקָר אָעִיר אֶקְרָאָה • וּבְיִשְׂר לִבָּב אוֹדָה •
 יוֹדוּ שָׁמַיִם פְּלֶאָה • כִּי־הִפְלֵאתָ לַגְּדוּדֵיָהּ •

נוֹסֵף עָלָיו יְגוֹן וְצִיר • עֵת רִדְף אַחֲרֵי עֵמֶךָ •
 לְגִזּוֹר הַיָּם נִמְתָּ לְצִיר • וַיַּעֲבֵר־בוּ כָל־אֶמְךָ •
 טָבַע־בוּ תַנְיִן מַעְצִיר • אֶת־יִזְוֹנְתְּךָ בְּנְאוּמְךָ •
 לִכֵּן כָּל־עֵת אֶמְצָאָה • רוּחֵי גַם־נִפְשֵׁי תוֹדָה •
 נִשְׁמַת כָּל־חַי תִּקְרָאָה • כִּי־גִבַּר עָלֵי חַסְדֵיָהּ •

בְּקָר אָעִיר אֶקְרָאָה • וּבְיִשְׂר לִבָּב אוֹדָה •
 יוֹדוּ שָׁמַיִם פְּלֶאָה • כִּי־הִפְלֵאתָ לַגְּדוּדֵיָהּ •

ח"ג והערות

י, ו נאמר: זבגני חם כוש ומצרים ופוט וקנען; משמע שהם אומות שונות. ואף שדל כתב ע"ז: 'פוט, אומרים שהיא Lybia, ואולי משום מה שנאמר עליהם בתוספתא מס' יומא (ליברמן), פ"ב, ה"ז: 'אלכסנדריא של מצרים שהיו מפתמיין'. ובגד פ"ן, כ"ה במח' בולוניה. במח' רמ"ז: זבגד פ"ן. וישיר לך. במח' רמ"ז ובולוניה: וישיר לך. לגזור היס נמת. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניה. ובנראה הוא הלשון המקורי. ראו שו"ת נוב"י, מהדו' קמא, או"ח, סי' ב, ולו"א סי' תפא ס"ב, מהדו' אוצרנו. יש נוסחאות: 'לגזור היס נאמת'.

מקורות ומקבילות

ויאלו ששים. ע"פ תה' קה, מג. זבגד - ישראל. ע"פ שמו' ד, כב; דב' יד, א. זבגד פן שיר. ע"פ שמו' טו, א. כי כל רוח ייראה. ע"פ דב' ו, כד; ירמ' י, ז; מויכ' ז, ח; תה' קי"א, ו; מש' כד, כח. ירון למאוד לכבודך. ע"פ מש' יח, ו; ירמ' ג, טז; מלא' א, ו; תה' קמה, יא"יב; נחמ' ט, ה; דה"א טז, כח. לכבודך. ע"פ ש"א ב, לו ישע' כד, טו; מש' ג, ט. יגון וליר עת רדף. ע"פ שמו' יד, ח"יח - כה"כח. רדף אחרי עמך. ע"פ שמו' יד, ח. לגזור היס נמת לזיר. ע"פ שמו' יד, טז. לזיר - למשה רבינו. ע"פ מש' יג, ח, ופי' רש"י. ויעבור בו כל אומך. ע"פ שמו' יד, כב; טו, יט. אומך. ע"פ שמו' ג, י; דב' כו, טו; לב, ח, ועוד רבים. טבע בו תנין מעליר. ע"פ שמו' יד, כח; טו, א. תנין. מכד"י יתרו, מס' דעמלק, פ"ה א, 'אשר הליל אחכס מיד מזרים ומיד פרעה, מיד התנין הגדול, ע"פ יחו' כט, ג. מעליר את יונתך. ע"פ שמו' ד, כג; ה, א"ב; ז, טו ועוד. זבגאומך. ע"פ שמו' ז, יג - כב; ח, יא; ט, יב - לה. לכן כל עת אמאלך. ע"פ תה' לב, ו; או"י כז, י. אמאלך. ע"פ דב' ד, כט; ירמ' כט, יג. רוחי גם נפשי. ע"פ ישע' כו, ט. נפשי תודך. ע"פ ישע' לח, יט; תה' מט, יט. תודך. ע"פ ישע' לח, יח; ירמ' ל, יט ותי"ו; תה' קמז, ז. נשמת כל חי תקראך. ע"פ ישע' יב, ד; זכ' ט; זכ' יד, ט. כי גבר עלי חסדך. ע"פ תה' קח, ב.

החזן אומר בקול ובנעימה:

כָּל־חַי תְּבָרַךְ אֶת־שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל־בָּשָׂר תְּפָאֵר
וּתְרוּמָם זְכוּרָךְ מִלְּכִנּוּי מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם אֲתָהּ הוּא אֱלֹהֵינוּ.
וּמִבְלַעֲדֶיךָ אֵין־לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל
מִפְּרָגָם וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין־לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵינוּ אֲתָהּ:

בשבת חוה"מ מדלגים על קטע זה:

אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלֹהֵי כָל־בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל־
תּוֹלְדוֹת. הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת (נ"א: הַתְּשַׁבְּחוֹת).
הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחָסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְהוֶה לְאֲיָנוּם
וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ גְּרֹדְמִים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים
וְרוֹפֵא חוֹלִים:

וְלֶךְ (לְבָרְךָ) אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

אֱלֹהֵינוּ מִלֹּא שִׁירָה כִּי־ם. וְלִשְׁנוֹנוֹ רִנָּה כְּהַמּוֹן גְּלוֹי.
וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח בְּמִרְחָבֵי רִקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
כְּשֶׁמֶשׁ וַיִּרְחַח (נ"א: וְכִירְחַח). וַיְדַיְנוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ
קָלוֹת כְּאַיִלוֹת. אֵין אָנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וְלְבָרְךָ אֶת־שִׁמְךָ עַל־אֲחַת מֵאֵלֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
וְרַבֵּי רַבּוֹת (פְּעָמִים) הַטּוֹבוֹת (נְפִלְאוֹת) שְׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ

מקורות ומקבילות

בקול ובנעימה. רש"י עמ"ס ברכות, דף ו' ע"א, ד"ה במקום רנה ועמ"ס העניית, דף עז' ע"א, ד"ה נעימה. משנת. כ"י כ"ה, דף 55.

וְעַם־אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם גְּאֻלְתָּנוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ בְּרַעַב
 זָנְתָנוּ וּבִשְׁבַע כָּל־כֹּלְתָנוּ מִחָרֵב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדְּבַר מַלְטָתָנוּ
 וּמִחֲלָאִים רָעִים וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ: וְעַד־הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ
 וְלֹא־עֲזָבוּנוּ אֱלֹהֵינוּ רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶּיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִכְן
 אֲבָרִים שְׁפִלְגַת בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאֵפֵינוּ וְלִשׁוֹן
 אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת־שִׁמְךָ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ כִּי כָל־פֶּה לְךָ יוֹדֶה וְכָל־לִשׁוֹן בְּךָ תִּשְׁבַּע וְכָל־בֶּרֶךְ
 לְךָ תִּכְרַע וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה וְכָל־הַלְּבָבוֹת יִירְאוּךָ
 וְכָל־קָרֵב וְכָל־יֹתֵם יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ כַּדְּבַר שֶׁנֶּאֱמַר כָּל עֲצֻמוֹתַי
 תִּאֲמַרְנָה יְהוָה מִי כָמוֹךָ:

בשבת חוה"מ מדלגים על קטע זה:

מִי יִדְמֶה־לְךָ וּמִי יִשׁוּהֶ־לְךָ וּמִי יַעֲרֹךְ־לְךָ וּמִי־יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ
 וּכְגִבּוֹרְתֶךָ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֲזָךָ הַגָּדוֹל וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ הַגִּבּוֹר
 לְנִצָּחַ נוֹרְאוֹתֶיךָ נִהְלָלְךָ וּנְשַׁבְּחֶךָ וּנְבָרְךָ אֶת־שֵׁם קִדְשֶׁךָ
 וְדוֹד עֲבָדֶיךָ אָמַר לְפָנֶיךָ בְּרַכֵּי גַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה וְכָל־קָרְבֵי
 אֶת־שֵׁם קִדְשׁוֹ:

מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנֵי אֲבִיּוֹן מִגְּזֻלוֹ: וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים
 בַּיהוָה לַיִּשְׂרָאֵל גְּאוּנָה תְהִלָּה:

בְּפִי (כָּל־)	יִשְׂרָאֵל	תִּתְרוֹמֵם
וּבִדְבָרֵי	צַדִּיקִים	תִּתְבָּרֶךְ
וּבִלְשׁוֹן	חַסִּידִים	תִּתְקַדֵּשׁ
וּבִקְרֵב	קְדוֹשִׁים	תִּתְהַלָּל

וּבְמִקְהֵלוֹת (נ"א: וּבְמִקְהֵלוֹת) רַבְבוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
 יִתְפָּאֵר שְׁמֶךְ וְזִכְרֶךְ מְלַכְנֵנוּ בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר.
 שְׁכֵן חוֹבֵת כָּל־הַיְצוּרִים מְלַפְנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 לְהוֹדוֹת לְהִלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדִּיר וּלְקַדֵּשׁ.
 עַל־כָּל־דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת (ו"א: וְתַשְׁבְּחוֹת) שְׁאָמַר דָּוִד
 בְּיָשִׁי עֲבָדֶךָ מְשִׁיחֶךָ (וּבִכּוֹן):

עומדים ואומרים:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךְ לְעַד מְלַכְנֵנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ
 בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי כִי לָךְ נָאָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשַׁבְּחָה הִלֵּל וְזִמְרָה עֲזוֹ וּמְשֻׁלָּה נִצַּח גְּדֻלָּה
 וּגְבוּרָה תְהִלָּה וְתִפְאֳרָתוֹ קְדוּשָׁה וּמְלִכוּתוֹ בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת
 מְעַתָּה וְעַד־עוֹלָם בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל
 בְּתַשְׁבְּחוֹת (ו"א: בְּתַשְׁבְּחוֹת) אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת
 הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים אָמֵן:

בשבת וחזה"מ מדלגין על ה'רשות', ואומרים חצי קדיש, לקמן עמ' 84.

רשות לקדיש

יְהִי שְׁמֶךְ אֲרוֹמְמֶךָ וְצִדְקָתְךָ לֹא־אֲכַסֶּה: הַאֲזַנְתִּי
 וְהֶאֱמַנְתִּי לֹא אֶשְׂאֵל וְלֹא
 אֲנַסֶּה: וְאֵיךְ אֹמַר כְּלִי חוֹמֵר אֵלֵי יוֹצְרוֹ מֵהַתַּעֲשֶׂה:

מקורות ומקבילות

יה שמך ארוממך. ט"פ ישע' כה, א. יה... ארוממך. ט"פ שמו' טו, ב; תה' ג; קית, כה. ולדקתך לא אכסה. ט"פ תה' מ, יא; לא, טז; טא, טו; צג"ס מז, ט. האזנתי. ט"פ שמו' טו, כו. והאמנתי. ט"פ תה' כו, יג; קית, סו. לא אשאל ולא אנסה. הלשון ט"פ ישע' ז, יב. ולא אנסה. ט"פ שמו' יז, ב; דב' ו, טז; צגלי העניות, דף ט ט"א. ואיך אומר כלי וכו' מה תעשה. ט"פ ישע' מה, ט; ראו גם כט, טז; י, טו. כלי חומר אלי יוצרו. ט"פ ירמ' יח, ד. אלי יוצרו מה תעשה. ט"פ ישע'

ח"ג והערות

רשות לקדיש. פיוט לרבי יהודה הלוי. פעמיים סימן יהודה, בבית הראשון ובראשי החרוזים. ראו יהודה הלוי, שירים, ערך, הוסף הקדמות והערות, ישראל לוי, ת"א, אוניברסיטת תל אביב, תשס"ז, עמ' 173. ואיך אומר כלי חומר. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניה. כנראה צ"ל: ואיך יאמר כלי חומר, ראו לוי.

**דְרִשְׁתִּיהוּ פְּגַשְׁתִּיהוּ לְמַגְדֵּל עֵז וְצוּר מַחְסֵה: הַבְּהִיר כְּאוֹר
 מְזֵהִיר. בְּאֵין מֶסֶךְ וְלֹא מִכְסֵה.
 יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:**

**הַדְרֵת כְּבוֹדָךְ וְעֵז יְדָךְ. מְסַפְּרִים הַשָּׁמַיִם: בְּעֵת עֲלוֹתָם וּבְעֵת
 פְּנוֹתָם. וּבְעֵת שְׁחוֹתָם אַפִּים: וּמְלֹאכִים נְהַלְכִים. בְּתוֹךְ
 אֲבִינֵי־אֵשׁ וּמַיִם: יַעֲיֹדוּךָ וְיִוְדוּךָ. בּוֹרֵא גֵיב שְׁפֹתַיִם: כִּי תִסְבֵּל
 וְלֹא תִבֵּל. בְּלֵי זְרוּעַ וְיָדַיִם: תַּחְתִּיּוֹת וְעֲלִיּוֹת. וְהַחַיּוֹת וְהַכֶּסֶּא.
 יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:**

**וּמִי יִמְלֵל כְּבוֹד מְחֹלֵל. הַשְּׁחָקִים בְּאַמוֹנָתוֹ: חֵי עוֹלָם אֲשֶׁר
 נִעְלָם. בְּגִבְהַי רוּם מְעוֹנָתוֹ: וּבִרְצוֹתוֹ בְּבֶן בֵּיתוֹ. בְּאַהֲלוֹ**

ח"ג והערות

יצור מחסיה. כ"ה במח' רמזו ואצל לויך. במח' בולוניה נראה: יצור מחסיה. **בְּאֵין מֶסֶךְ.** כ"ה במח' רמזו ובולוניה. אצל לויך: **יְקָלִי מֶסֶךְ.** הַדְרֵת כְּבוֹדָךְ וְעֵז יְדָךְ. כ"ה במח' רמזו ובולוניה, אמנם במח' בולוניה, בטעות הכיף סופית נוקד בקמ"ץ. אצל לויך: יְהַדֵּר כְּבוֹדָךְ וְעֵז יְדָךְ. וּבְעֵת פְּנוֹתָם וּבְעֵת. כ"ה במח' רמזו ובולוניה. אצל לויך: יְעֵת פְּנוֹתָם וְעֵת. **יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא.** לפי לויך לא חוזרים על זה לאחר כל בית, אלא רק בבית הראשון. במח' רמזו ובולוניה, תיבת "ישתבח" באה לבדה באמצע השורה. הַשְּׁחָקִים בְּאַמוֹנָתוֹ. כ"ה במח' רמזו ובולוניה. אצל לויך: יִשְׁחָקִים בְּאַמְיָרְתוֹ.

מקורות ומקבילות

מה, ט. דרשתי. ע"פ תה' לד, ה; קוט, ו. פגשתי. למגדל עוז. ע"פ תה' סא, ד. ולור מחסה. ע"פ תה' מו, ב; ישע' כה, ד; יוא' ד, טו. הכהיר כאור המזחיר. ע"פ אי' לו, כא. **בְּאֵין מֶסֶךְ וְלֹא מִכְסֵה.** שה"ר פ"ר, ב, ס"ו א' [ט], 'בסוגי ראו אוחיו, ע"פ דב' ה, ד; פדר"ך (מגדלצויס), פ"י ה, ס"ו ה; מלת"ה סט, א. **יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא.** ע"פ תה' קח, א; קמו, יב. ב"ר פ"ר מה, ס"ו ז, 'על כל שנה ושנה שישראל משבחין וכו'. **וּבְעֵת פְּנוֹתָם וּבְעֵת.** ע"פ ישע' ס, יב-יג; צבלי פסחים, דף קטז ע"ב [פ"י, מ"ה]; מ"ס פ"ר יט, ה"ו. **וּבְעֵת פְּנוֹתָם וּבְעֵת.** ע"פ דני' יא, לו. **הַדְרֵת כְּבוֹדָךְ.** ע"פ תה' כט, ב; קמה, ה. **וְעֵז יְדָךְ.** ע"פ תה' פט, יד; סח"ש יב, יח. **מִסְפְּרִים הַשָּׁמַיִם.** ע"פ תה' יט, ב. **בְּעֵת עֲלוֹתָם וּבְעֵת פְּנוֹתָם.** ע"פ מלא' א, יא; ישע' נט, יט; תה' קיג, ג. ראו צבלי סנהדרין,

דף לא ע"ב. **שְׁחוֹתָם אַפִּים.** ע"פ נחמ' ט, ו; שמו"ר פ"ר מה, ס"ו ב, 'השמש והירח והכוכבים צאים להשתחוות לפניו וכו'; מדר"ג (וורשא), פ"ר כי תשא, ס"ו לו. הלשון ע"פ ישע' מט, כג. **בְּתוֹךְ אֲבִינֵי אֵשׁ וּמַיִם.** יחז' כח, יד. **אֵשׁ וּמַיִם -** ע"פ ב"ר פ"ר ד, ס"ו ז, 'רצ אמר אש ומים. רצי אנה בר כהנא אמר, משום רב נטל הקב"ה אש ומים, ופתקן זה צוה ומהן נעשו שמים'. **וְיִוְדוּךְ.** תה' סו, ד. **בוֹרֵא גֵיב שְׁפֹתַיִם.** ישע' מ, יט. **כִּי תִסְבֵּל.** ע"פ ישע' מו, ד. **גֵּיב זְרוּעַ וְיָדַיִם -** צבלי גוף. ע"פ דב' ד, טו; ישע' מה, ט. **תַּחְתִּיּוֹת וְעֲלִיּוֹת.** ע"פ ב"ר, פ"ר כב, ס"ו יא, 'לעליונים והתחתונים אתה סובל; ולקו"ש תורה, רמז לת, ד"ה כי תעבוד. הלשון ע"פ יהו' טו, יט. **וְהַחַיּוֹת וְהַכֶּסֶּא.** צבלי הגיגה, דף יב ע"ב, '...וחיות הקדש, ומלאכי השרת, וכסא הכבוד, מלך אל חי רם ושם שוכן עליהם'. **וּמִי יִמְלֵל.** ע"פ תה' קו, ב. **וּמִי יִמְלֵל כְּבוֹד מְחֹלֵל.** צבלי מגילה, דף יח ע"א, ע"פ תה' קו, ב, אי' לו, כ. ותה' סה, ב; מדר"ה מ"ו יט, ס"ו ג, 'הארכן וכל מה שיש בה אינן יכולין לספר שבחו של הקב"ה'. **מְחֹלֵל -** הקב"ה. מ"ש' כו, ו, ופי' ש"י. **הַשְּׁחָקִים בְּאַמוֹנָתוֹ.** ע"פ תה' לו, ו, ה, יא. **חֵי עוֹלָם.** ע"פ דב' לב, מ; ירמ' י, ה; דני' יב, ז; שמו"ר פ"ר מה, ס"ו ו. **אֲשֶׁר נִעְלָם.** ע"פ שמו' לג, כ; מדר"ג (וורשא), פ"ר חיי שרה, ס"ו ג; צבלי ברכות, דף י ע"א; ויק"ר פ"ר ד, ס"ו ה; מדר' שו"ט מ"ו קג, ד. **בְּגִבְהַי רוּם.** ע"פ אי' יא, ח. **בְּגִבְהַי רוּם מְעוֹנָתוֹ.** ע"פ ישע' לג, ה - טו; תה' לג, ד. **רוּם -** מל' הרמה וגבהות. ע"פ מל"ז מ"ש' כה, ג. **מְעוֹנָתוֹ.** ע"פ דב' לג, כז; ירמ' כה, לו; זכ' ב, ה; תה' סח, ו. **וּבִרְצוֹתוֹ בְּבֶן בֵּיתוֹ.** ע"פ צמ"י יב, רה; ויק"ר פ"ר כז, ס"ו ה, 'בחר הקב"ה במשה', ע"פ תה' קו, כג; מדר"א (צוהר), ויק', פ"ר ה, ס"ו ב. **בְּבֶן בֵּיתוֹ -** זה משה רבינו. ע"פ צמ"י יב, ז; במדצ"ר פ"ר ד, ס"ו א, 'בן ביתו זה משה'; דב"ר (ווילנא), פ"ר ב, ס"ו כט. **בְּאַהֲלוֹ שֵׁת שְׂכִינָתוֹ.** ע"פ שמו' כה, ח"ט;

שַׁת שְׁכִינְתּוֹ: וְשֵׁם מְרֹאוֹת לְנְבוּאוֹת. לְהַבִּיט אֶל־גְּדֻלָּתוֹ: וְאִין תְּבַגִּית וְאִין תְּכַנִּית. וְאִין קִין לְתַבּוּנְתּוֹ: רַק מְרֹאֵי בְּעֵין נְבִיאָיו. כְּמֶלֶךְ רָם וּמְתַנְשֵׂא. יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:

דְּבַר גְּבוּרוֹת בְּלִי סְפוּרוֹת. וּמִי יִסְפֹּר תְּהִלּוֹתָיו: אֲשֶׁרִי אִישׁ אֲשֶׁר יְחִישׁ. לְהַזְכִּיר עַז גְּדֻלּוֹתָיו: וְיִסְמַךְ בְּאֵל תּוֹמֵךְ. עוֹלָם עַל־גְּבוּלוֹתָיו: וְיַעֲרִיצוּ שׁוֹב וְרָצוּא. לְהַצְדִּיק דִּין עֲלִילוֹתָיו: וְיִוְדֶה עַל־אֲשֶׁר פָּעַל. כִּי לְמַעַנּוּ פְּעִלּוֹתָיו: כִּי יֵשׁ יוֹם לֹאֵל אִיוִם. וְדִין עַל־כָּל־הַמַּעֲשֵׂה. יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:

מקורות ומקבילות

כט, מגדמו; מ, לדלה; תה' עת, ס. מראות לנבואות. ע"פ צמ' יב, ו; יח' א, א; מדת"ג (וורשא), פרשת לו, ס' יג, 'שכינתו חן נגלה עליו באספקלריא מאירה, אלא בחלוס וחיון'. להביט אל גדולתו. ע"פ שמ' לג, יא; צמ' יב, ח; מדת"ג (וורשא), פ' בראשית, ס' א; צבלי ברכות, דף ז ע"א; ויק"ר פ' א, ס' יד. ואין חננית ואין חכמית. דב' ד, טו; ישע' מ, כה; אה"מ, אברהם אבינו, עמ' 4. הלשון ע"פ דב' ד, טז. ואין קץ לתבונתו. ע"פ ישע' מ, כח; מ, יב"ח; ירמ' לב, חדיט; תה' קמז, ה; מש' כה, ל. רק מראיו בעין נביאיו. ע"פ צמ' יב, ו. בעין נביאיו. ע"פ ישע' כט, ו. כמלך רם ומתנשא. ע"פ ישע' ו, א; דה"א כט, יא. דבר גבורות. ע"פ תה' קו, ב; קמה, ד; אוי' מא, ד; צ"ס יח, ג. עלי ספורות. ע"פ תה' עא, טו. ומי יספר תהלותיו. ע"פ תה' קו, ב. אשרי איש. תה' א, א. להזכיר עוז גדולותיו. ע"פ ישע' יב, ד; תה' קמח, יג; דה"א טז, ח"ו. ויסמך צאל. ע"פ ישע' כו, ד; ירמ' ח, ז; תה' קיב, ז. צאל תומך. ע"פ ישע' מא, ו; מז, א; תה' קמה, יד; מד"א (צובר), צ' פ' ב, ס' כה, 'תמכתך בימין דקך, זה הקב"ה'. שולס על גבולותיו. ע"פ ירמ' ה, כב. ויערילו שוב ורואו. ע"פ מד"א (צובר), ויק' פ' א, א, א, 'המלאכים כשמשבחים אותו אויגס יודעים מקומו; אה"מ, כתפוח צעלי היער, עמ' 262, 'עומדים ע' אלף רבוא מלאכים, וכלם מאש לבנה, וכלם משבחים לפני הקב"ה'. שוב ורואו. ע"פ יח' א, יד. להצדיק דין עלילותיו. ע"פ דב' לב, ד; תה' לב, טז. ויודה על אשר פעל. ע"פ תה' סד, ו. אשר פעל. ע"פ צמ' כג, כג; ישע' ה, יב; מא, ד; מג, יג; תה' מו, ט. כי למענו פעלותיו. ע"פ מש' טז, ד; ישע' מג, ז; צ"ס מג, כז; מש' אבות פ"ו, מ"א; מדת"ג פ' בראשית, ס' יב; תד"ו (איש שלום), פ' יח, ד"ה חמשה קנינין. כי יש יום לאל וכו'. ע"פ ישע' ב, יב ותי"ו; מלא' ג, יט; שמו"ר פ' טו, סוף ס' טו, ז'כן לט"ל כשיכנסו כל העכו"ם וכו'. הלשון ע"פ ירמ' לא, ה. לאל איוס. ע"פ דב' ז, כה; נחמ' ט, לב. איוס. ע"פ חבק' א, ז. ודין על כל המעשה. ע"פ קה' ג, ח; שמו"ר פ' יח, ס' ד, 'לעת"ל הוא עומד ודן את עולמו בעמידה', ע"פ זכ' יד, ד, לפ' ג, ח; מדת"ג (וורשא), פ' פקודי, ס' ג; מדת"ג מז' מא, ס' ד.

ח"ג והערות

וְשֵׁם מְרֹאוֹת. כ"ה במח' רמ"ו, בשי"ן שמאלית, אלא שבטעות באה פתח מתחת לאות ש'. במח' בולוניה: וְשֵׁם מְרֹאוֹת, בשי"ן ימנית. מראות לנבואות. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. אצל לוי: 'מראות לנבואות'. להביט אל־גְּדֻלָּתוֹ. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. אצל לוי: 'להביט אל־תְּמִנְתּוֹ'. עולם על־גְּבוּלוֹתָיו. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. אצל לוי: 'עולם על־רְוּעוֹתָיו'. לְהַצְדִּיק דִּין. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. אצל לוי: 'יְצַדִּיק דִּין'. דִּין עֲלִילוֹתָיו. במח' בולוניה נשמטה העי"ן בטעות ומוכח כן, שהרי הניקוד נמצא שם. עַל־אֲשֶׁר פָּעַל. כ"ה במח' רמ"ו ואצל לוי. במח' בולוניה: 'על־אשר יפעל'.

הַשְׁתוֹנֵן וְהַכּוֹנֵן. וְהַתְּבוֹנֵן בְּסוּדְךָ: וְהַבְּטָת מָה אַתָּה. וּמֵאֵין
 יְסוּדְךָ: וּמִי הַכִּינֶךָ וּמִי הִבִּינֶךָ. וְכַח מִי יְנִידְךָ: וְהַבֵּט
 אֶל-גְּבוּרֹת אֵל. וְהַעִירָה כְּבוֹדְךָ: חֶקֶר פְּעֻלָּיו. רַק אֱלֹיו.
 אֶל-תְּשַׁלַּח יָדְךָ: כִּי תִדְרֹשׁ. בְּסוּף וּבְרֵאשׁ. בְּמַפְלָא וּבְמִכְסָּה.
 יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא וּלְעֵלְמֵי
 עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. לְעֵלְא לְעֵלְא
 מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

השתונן. ע"פ תה"ע, כ"ה ורש"י. והכונן - הזדמן. ע"פ ישע' נח, יג ורש"י. והנצת מה אלה. ע"פ מש' אבות פ"ג, מ"ח, 'מאין באת? מטפה סרוהו'; ויק"ר פרי' יח, ס' א; מדה"י פרי' חיי, ס' ז. ומאין יסודך. ע"פ צר' ב, ג, ז; יט; צ"ס ח, א; לג, י. ומי הכיך. ע"פ צר' ב, ז. והנעט אל גבורות אל. ע"פ ירמ' טו, כח. והעירה כבודך. ע"פ תה"ט, ט. חקור פעליו. ע"פ צבלי חגיגה, דף יג ע"א. חקור... רק אליו אל תשלח. ע"פ חיי' יח, ו; צ"ס ג, כד"כ; יח, ב. רק אליו אל תשלח ידך. הלשון מאי' ח, יב. אל תשלח ידך. צר' כב, יב. כי תדרוש וכו' ונמטסה. ע"פ צ"ס ג, כח; צבלי חגיגה, דף יג ע"א; צ"ר פרי' ת, סוף ס' ב; ילקו"ש יחז' רמח שלט. בסוף ובראש. ע"פ קה' ג, יא; צ"ר פרי' ט, ס' ב. קדיש. סה"ת ס' כג; כ"י כ"ה, דף 55א.

השתונן והכונן. כ"ה במח' רמ"ז, בולניא ואצל לוי. בכ"י המאה השי"ז: וְהַתְּבוֹנֵן. וְהַכּוֹנֵן. וְהַבְּטָת מַה אַתָּה. כ"ה אצל לוי. במח' רמ"ז ובולניא: וְהַבְּטָתָּה מַה אַתָּה. חקר פְּעֻלָּיו. כ"ה אצל לוי. במח' בולניא: חֶקֶר פְּעֻלָּיו, וכן נראה ממח' רמ"ז. בְּמַפְלָא וּבְמִכְסָּה. במח' רמ"ז: 'בְּמַפְלָא וּבְמִכְסָּה'. במח' בולניא: 'בְּמַפְלָא וּבְמִכְסָּה'. אצל לוי: 'בְּמַפְלָא וּבְמִכְסָּה'.

ליז"ט ראשון של פסח

אָנְעִים חֲדוּשֵׁי שִׁירִים.	שָׁכַר אֶמֶת מִיִּשְׂרָאֵל.
אַעֲנֶדְנּוּ עֲטָרוֹת מְשׁוֹרְרִים.	שִׁיר הַשִּׁירִים.
אַחַת לְאַחַת מְשִׁיקוֹת.	בְּהִירוֹת כְּרָכְמִי רְשָׁקוֹת.
אָמַר וְחָרַת נַחֲשָׁקוֹת.	יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת:
בְּחֶרְבוֹת הוֹלַכְתָּ נְאֻמְנִיךָ.	תִּלְעַטְתָּם שֶׁד מְשֻׁמְנִיךָ.
בְּלוֹתָם רַעֲנִי שְׁמֻנִיךָ.	לְרִיחַ שְׁמֻנִיךָ:
בֵּן עָמוּס מְשַׁחֲרִיךָ.	יִדְעֵתָ טוֹב סַחֲרִיךָ.
בְּקֶשֶׁה מְנַעִים לְשַׁחֲרִיךָ.	מְשַׁכְּנִי אַחֲרִיךָ.
גְּדֹלָה לֹא נְאוּהָ.	הָאִמְרָתִי בְּגָרְס תְּאוּהָ.
גְּדֹלְתִי כְּשִׁמְעֵתִי כְּאוּהָ.	שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנְאוּהָ:

מקורות ומקבילות

אנעים חדושי שירים. ע"פ ישע' מז, י, תה' לג, ג, ספ"ט יב, א. שְׁכַר אֶמֶת. מש' יא, יח. אֲעַנְדֵנו עֲטָרוֹת מְשׁוֹרְרִים. ע"פ ח"ו לא, לו. שִׁיר הַשִּׁירִים. שה"ש א, א. אַחַת לְאַחַת מְשִׁיקוֹת. ע"פ יח"ו ג, יג. יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת. שה"ש א, ב. חֶרְבוֹת הוֹלַכְתָּ נְאֻמְנִיךָ. ע"פ ישע' מח, כא. לְרִיחַ שְׁמֻנִיךָ. שה"ש א, ג. יִדְעֵתָ טוֹב סַחֲרִיךָ. ע"פ מש' ג, יד. מְשַׁכְּנִי אַחֲרִיךָ. שה"ש א, ד. הָאִמְרָתִי בְּגָרְס תְּאוּהָ. ע"פ תה' קיט, כ. שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנְאוּהָ. שה"ש א, ה.

ח"נ והערות

יוצר לא' של פסח. מיוסד ע"פ סדר א"ב כפול. כל בית חותם בפסוק משיר השירים ובבית שני סימן 'שבת' הקטן בירבי משה מעיר רומא יחיה ויגדל בתורה ובמצות. ושד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' כב, כתב: שיהיה ראש ישיבה בעיר רומא, זה שמונה מאות שנה. שָׁכַר אֶמֶת. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו: שָׁכַר אֶמֶת. אֲעַנְדֵנו עֲטָרוֹת. במח' רמ"ו ובולוניה: אֲעַנְדֵנו עֲטָרוֹת. במח' שד"ל: אֲעַנְדֵנו עֲטָרוֹת. תִּלְעַטְתָּם שֶׁד. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. במח' שד"ל: יִדְעֵתָ טוֹב סַחֲרִיךָ. שֶׁד מְשֻׁמְנִיךָ. כ"ה במח' רמ"ו וכ"י. במח' בולוניה: שֶׁד מְשֻׁמְנִיךָ. במח' שד"ל: שֶׁד מְשֻׁמְנִיךָ. בְּלוֹתָם רַעֲנִי. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. בכ"י המאה הש"ו ובמח' רמ"ו: בְּלוֹתָם רַעֲנִי. בֵּן עָמוּס. במח' בולוניה ושד"ל: בֵּן עָמוּס, במח' רמ"ו אין בהירות. כְּשִׁמְעֵתִי כְּאוּהָ. כ"ה במח' בולוניה. במח' רמ"ו: כְּשִׁמְעֵתִי כְּאוּהָ.

גַּם כְּדָבוּר בְּחֶרֶת.
 גִּרְלָ וְחָבֵל וְחֶבֶל גְּבַחֶרֶת.
 דוֹד אָהֵב דְּגוּלִי.
 דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל מְגִדִּילִי.
 דַּעוֹת פְּרוּק מִדַּעִי.
 דָּרַשׁ נָא לְיוֹדְעֵי.
 הִגַּהֲתִי אֹר לְאֲרוּסֹתַי.
 הִכְרַעְתִּי וְהוֹדַעְתִּי תְבוּסֹתַי.
 הִקְרַנְתִּי זִיו שְׁלוֹחֲךָ.
 הִגַּת עֲנוּק שִׁיחֲךָ.
 וְרוּחֶךָ הֶעֱבִיר לְהַב־
 וְהִנְחִיל לְנֶעֱר נְאֻהֵב־
 וְחַפֵּץ שְׂרוֹת אֹהֵבו־
 וְשָׂר בְּחֹלֶת אֹהֵבו־
 זִקְר מְשׁוֹל חֲמוֹר־
 זָבַד סְמִים שְׁמֵר־

כָּרְנוֹת עֶשֶׂר גְּסַחֶרֶת.
 אֶל־תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֶרֶת:
 טַעְמִיו הִגִּיד־לִי.
 הִגִּידָה לִּי:
 נָעַם הַזֹּהִיר לְיַדְעֵי.
 אִם־לֹא תִדְעֵי:
 בּוֹזָה זָרוּעוֹ הַבְּסֹתַי.
 לְסִסְתִּי:
 יִשְׂרָתִי שְׂמֵתִי לְגִוְחֲךָ.
 נְאוּ לְחִיֶּךָ:
 רְבֵבָה מְדַגֵּל בְּאֵהֵב־
 תּוֹרֵי זֵהֵב:
 בְּפִסְגָּה נִגְלָה בְּלֵהֵבו־
 עַד־שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ:
 יְפוּי כַחוֹ לְאִמֵּר־
 צָרוֹר הַמָּרוֹ:

מקורות ומקבילות

גורל וחבל נכחרת. ע"פ דצ' לב, ט; פדר"א פ' כד; ילקוט' תהי', רמז תרסז. אל תראוני שה"ש א, ו. דודי אהב דגולי. ע"פ שה"ש ב, ד. הגידה לי שה"ש א, ז. דרוש לא לדעי. ע"פ מ"א כב, ה. אם לא תדעי שה"ש א, ח. לוספתי שה"ש א, ט. נאוו לחיך. שה"ש א, י. לנער נאנע - עס ישראל. ע"פ הוש' יא, א. תורי זהב. שה"ש א, יא. כנסה נגלה נלענו. ע"פ שם' ג, ב. ושר בחולת אהנו. ע"פ שה"ש ב, ה. עד שהמלך נמסנו. שה"ש א, יב. לרור המור. שה"ש א, יג.

ח"ג והערות
 גרל וחבל. כ"ה במח' רמ"ז. במח' בולוניא: אָדֵל וְחֶרֶת. במח' שד"ל: אָדֵל וְחֶבֶל. דוד אהב. כ"ה במח' בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ז: ידוב אהב. אהב דגולי. כ"ה בכ"י. במח' בולוניא ושד"ל, וכן נראה במח' רמ"ז. נ"א: אהב דגולי. דעות פרוק. במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל: דעות פרוק. פרוק מדעי. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. במח' שד"ל: פרוק מרעי, וכן הציע הקד"א לתקן. בוזה זרועו הבסתי. בכ"י: הבסתי, ולפי נוסח צ"ל: הבסתי, בצירי, לשון תבוסה. במח' רמ"ז, קד"א ושד"ל: הבסתי, בחי"ת. ופירשו מלשון יחבסה שבחז"ל, לשון חבטה ושבורה. זיו שלוחיך. כ"ה במח' רמ"ז. במח' בולוניא: זיו שלוחיך. הגות ענוק. בכ"י: הגות ענוק. במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל: הגות ענוק. ענוק שיחך. כ"ה במח' בולוניא. ורוחך העביר. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. במח' שד"ל: ורוחך העביר, וכן הציע הקד"א לתקן. העביר להב. בכ"י: העביר לְהַב. וְחַפֵּץ שְׂרוֹת. במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל: וְשָׂר בְּחֹלֶת אֹהֵבו־. כ"ה במח' בולוניא ושד"ל, אמנם האות ש'

זרע נדמה לעפר.	מוניו לשחת עפר.
זרע פדיון וכפר.	אשכל הכפרו:
חן אפדתיך רעיתי.	שמן וטוב מרעיתי.
חבבתיך בכפל בראיתי.	הנך יפה רעיתי:
חזרתי גמול לדודי.	הדרו בלשון חדודי.
חבבתי נעימי ידידי.	הנך יפה דודי:
טבס בחור בארזים.	מלכים מגלה רזים.
טורים פוסלים וגורזים.	קרות בתינו ארזים:
טפטוף געם גרון.	ערכתי לראשון ואחרון.
טהר משפן וארון.	אני חבצלת השרון:
ירצה כריח ניחוחים.	ירודים בסוגר בקחים.
ילקט יקבץ נדחים.	כשושנה בין החוחים:
יקום אויביו לגער.	רגל יום מבער.
יציל באי שער.	כתפוח בעצי היער:

מקורות ומקבילות

לשחת עפר. ע"פ תה"ל, י. אשכול הכפר. שה"ש א, יד. שמן וטוב מרעיתי. ע"פ יחז' לר, יד. הנך יפה רעיתי. שה"ש א, טו. הנך יפה דודי. שה"ש א, טו. נחור כארזים. שה"ש ה, טו. קורות נתינו ארזים. שה"ש א, ח. לראשון ואחרון. ע"פ ישע' מד, ו; מנח, יב. אני חבצלת השרון. שה"ש ב, א. ירצה. ויק' כב, כו. כריח ניחוחים. ע"פ צר' ה, כא. בסוגר נחחים. ע"פ יחז' יט, ט. ילקט יקבץ. ע"פ ישע' יא, יב. ילקט יקבץ נדחים. ע"פ דב' ל, ד; ישע' נ, ח; תה"ל קמח, ב. נדחים. ישע' כו, יג. כשושנה בין החוחים. שה"ש ב, ב. יקום אויביו לגער. ע"פ תה"ל סח, ב. רגל יום מצוער. ע"פ מלא' ג, יט. באי שער. צר' כג, י; ע"פ שמו' לב, כו. כתפוח בעצי היער. שה"ש ב, ג.

ח"צ והערות

בפתח. בכ"י המאה הט"ז ובמח' רמ"ז: ישר בחולת אהבו. זרע נדמה. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניא ושר"ל. בכ"י: יפה נדמה. זרע פדיון. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניא ושר"ל. בכ"י: יפה פדיון. אפדתיך רעיתי. במח' רמ"ז ובולוניא: אפדתיך רעיתי, וכן בכ"י. במח' שר"ל: אפדתיך רעיתי. חבבתיך בכפל. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. במח' שר"ל: חבבתיך בכפל. בכפל בראיתי. כ"ה במח' בולוניא ושר"ל. במח' רמ"ז: בכפל בראיתי. הדרו בלשון חדודי. כ"ה במח' בולוניא. בכ"י הדלית דגושה. במח' שר"ל: הדרו בלשון חדודי, וכ"ה במח' רמ"ז, רק הדלית רפוייה. חבבתי נעימי. כ"ה במח' רמ"ז. במח' בולוניא: חבבתי נעימי. במח' שר"ל: חבבתי נעימי. ילקט יקבץ נדחים. כן נראה נכון וכ"ה בפירושו קד"א (אבל לא בפנים). במח' רמ"ז, בולוניא, שר"ל וכ"י: ילקט יקבץ נדחים. רגל יום מבער. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. במח' שר"ל: רגל יום מבוער.

רַבּוֹתַי עֲנִידֵנִי זֵין.	בְּבִדְנִי מְשׁוּטֵט בְּעֵין.
הִבִּיאַנִי אֶל-בֵּית הַיֵּין:	כּוּזֵן לֵב וְעֵין.
וּמְלוֹאֵי מְחִזֵּק וּתְשִׁישׁוֹת.	כְּלַכְלַנִי תְמוֹר אֲשִׁישׁוֹת.
סְמִכּוֹנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת:	כְּלַלְנִי בְּשִׁתֵּי אֲשׁוֹת.
מְרֹאֵשׁ רֵאשִׁית הַפְּרִישִׁי.	לְבִי בְּחֵן וּדְרִישִׁי.
שְׂמֵאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי:	לְפָנַי יַעֲבֹר בְּרֵאשִׁי.
אֶלְפָתִי בְּשִׁיחַ שְׁפֹתוֹתֶיכֶם.	לְקַבֵּל בְּאֵהֵב מוֹסְרוֹתֶיכֶם.
הַשְּׂבִיעֵתִי אֶתְכֶם:	לוֹחֵץ וְלֹא-לְהַתְּגַר-וֹתֶיכֶם.
יָרֵד וּפְלֵג דּוֹדִי.	מְנַה דֶּר מוֹעֲדִי.
קוֹל דּוֹדִי:	מְדַלֵּג הַר לְעוֹדְדִי.
חָלַל נִקְרַת מִקְצָבִי.	מִכּוֹסֵף צוֹר מִחְצָבִי.
דּוֹמָה דּוֹדִי לְאֶבֶי:	מִפְּעֵלֶם הַלֵּיץ בֵּי.
יִפְּהַ וְהִדָּר גּוֹרְלִי.	נְעִימוֹת נֶצַח הַגְּדִילִי.
עֲנֵה דוֹדִי וְאָמַר לִי:	נְעִימִים חֲבָלִים לְהַגְּדִילִי.

מקורות ומקבילות

משוטט בעין. ע"פ זכ"ה, י. הביאני אל בית היין. שה"ש
 3, ד. סמכני באשיות. שה"ש 3, ב. שמאלו תחת לראשי.
 שה"ש 3, ו. השבעתי אתכם. שה"ש 3, ז. מדלג הר. ע"פ
 שה"ש 3, ח. לעודדי. ע"פ ח"ה קמ"ו, ו. קול דודי. שה"ש
 3, ח. לור מחלני. ע"פ ישעי' נ"א, ט. דומה דודי ללבי.
 שה"ש 3, ט. נעימות נלח. ע"פ ח"ה ט"ז, י"א. והדר גורלי.
 ע"פ ח"ה ט"ז, ב. נעימים חבלים. ע"פ ח"ה ט"ז, ו. ענה
 דודי ואמר לי. שה"ש 3, י.

אשיות. לשון רבות של אש, כמו אשנים, וכ"ה בכ"י בחיריק. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: בשתי אשיות. ראשית
 הפריש. במח' רמ"ו, בולוניה, שר"ל וכ"י: ראשית הפריש. אלפתי בשיח. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: אלפתי
 בשיח. מנה דר. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. לדעת הקד"א, כן נראה נכון, מלשון מנין ומספר. במח' רמ"ו וכ"י:
 מנה דר. דר מועדי. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל, וכן נראה הנכון. במח' רמ"ו: דר מועדי. צור מחצבי. כ"י
 במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: צור מחצבי. חלל נקרת. כ"ה במח' בולוניה. לפי הקד"א נראה שהניקוד
 נכון. במח' רמ"ו ושר"ל: חלל נקרת. מפעלם הליץ בי. כ"ה במח' רמ"ו. במח' בולוניה ושר"ל: מפעלים הליץ
 בי. נעימות נצח. כ"ה בכ"י. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: נעימות נצח. ענה דודי ואמר לי. כ"ה במח' רמ"ו
 ושר"ל, וכ"ה בפס' שלפנינו. במח' בולוניה: ענה דודי ואמר לי.

ח"נ והערות

כוון לב. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: כיון לב.
 ובכ"י המאה השני: כיון לב. תמור אשיות. כ"ה במח'
 בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: תמור אשיות. ומלואי
 מחזק. במח' רמ"ו: יולאוי מחזק, בבולוניה: מלוי מחזק,
 ובשר"ל: מלאוי מחזק. בכ"י המאה השני: יולאוי מחזק,
 והקד"א כתב שהוא שיבוש גמור וצ"ל: מלואי מחזק, ואנו
 קבלנו את תקונו והוספנו ויז בתחילת התיבה להשלים את
 שם עיר המחבר. מחזק ותשיות. במח' רמ"ו ובולוניה:
 מחזק ותשיות. במח' שר"ל: מחזק תשיות. בשתי

נְאוֹר בְּעֵת עֶבֶר.	הַדְרִי בְּטוֹב דְּבַר.
נְבוּל קֶשׁ יַעֲבֵר.	כִּי־הִנֵּה הִסְתּוֹ עֶבֶר:
סֶגֶר אוֹיְבֵי לְקַרְץ.	וַיֵּרֶם קַרְנֵי בְּעָרְץ.
סֵלֶד מְכַנֵּף הָאָרֶץ.	הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בְּאָרְץ:
סוּגָה סִכְסֵךְ מְפִיגָהּ.	יֶסֶד בֵּית־חֻגְגֵיהָ.
סְחוֹר בְּאַתְנַנֵּי מוֹנֵיהָ.	הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פְּלִיָּה:
עֵלֶק שֶׁבֶר לְגִלְעֵ.	גָּרְרוּ וּמְקִלְעוּ בְּקִלְעֵ.
עֵלוּמָה בְּסַחֲוֹרֵת סִלְעֵ.	יוֹנְתִי בְּחַגְנֵי הַסֶּלְעֵ:
עֶטֶר כְּעֵב עוֹלִים.	דַּעַךְ עוֹפְרֵת מְשׁוּלִים.
עֲנֹ גְזֵי שְׁעוֹלִים.	אַחְזוּ־לָנוּ שְׁעֵלִים:
פְּאוֹר עֲנוּד כְּלִילֵי.	לְבַדְנֵי כְּתַרְנֵי וְהַכְּלִילֵי.
פּוּדֵי וְעֹז מְגִדְלֵי.	דוּדֵי לִי?
פְּנוֹתֵי מְהֻמוּהַ יוֹם.	בְּקִשְׁתִּי פְּנֵי אֲיִם.
פְּרוֹת מְתֵי וּפְדִיּוֹם.	עַד־ שִׁפְחוּ־הַיּוֹם:

מקורות ומקבילות

נאוֹר. תה"ע, ה. כי הנה הסתיו עבר. שה"ש ב, יא. סגר
 אויבֵי. ע"פ ש"א כו, ת. וירם קרני בערץ. ע"פ ש"א ב, א.
 מכנף הארץ. ישע' כד, טז. הנללים נראו בארץ. שה"ש ב, יב.
 סוגה. שה"ש ז, ג. התאנה חנטה פניה. שה"ש ב, יג. יונתי
 בחגו הסלע. שה"ש ב, יד. אחזו לנו שועלים. שה"ש ב, טו.
 פודי. ע"פ תה"לד, כג. ועוז מגדלי. ע"פ תה"סא, ד. דודי
 לי. שה"ש ב, טז. עד שיפוח היום. שה"ש ב, ח.

ח"נ והערות

הַדְרִי בְּטוֹב. הדלית בדגש, כ"ה בכ"י, בקד"א ובשד"ל.
 במח' רמ"ו ללא דגש. בְּטוֹב דְּבַר. במח' רמ"ו, בולוניא
 ושד"ל: בְּטוֹב דְּבַר. נְבוּל קֶשׁ. כן נראה נכון, שהרי
 היא האות האחרונה של הארבעת החרוזות המתחילות
 בנו"ן. וכ"ה במח' קד"א, שד"ל וכ"י. נ"א: נְבוּל קֶשׁ.
 נ"א: נְבוּל קֶשׁ. קֶשׁ יַעֲבֵר. כ"ה במח' בולוניא ושד"ל.
 במח' רמ"ו: קֶשׁ יַעֲבֵר. סֵלֶד מְכַנֵּף הָאָרֶץ. כן ניקוד
 האות ל' בכ"י ומח' קד"א, וכן נראה מפירושו. במח'
 בולוניא ושד"ל: סֵלֶד מְכַנֵּף הָאָרֶץ, ובמח' רמ"ו נראה
 סְחוֹר בְּאַתְנַנֵּי. כ"ה במח' בולוניא. במח' רמ"ו: סְחוֹר
 בְּאַתְנַנֵּי. במח' שד"ל: סְחוֹר בְּאַתְנַנֵּי. באתנני מוֹנֵיהָ. במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל: באתנני מוֹנֵיהָ. גָּרְרוּ וּמְקִלְעוּ.
 כ"ה במח' בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ו: גָּרְרוּ וּמְקִלְעוּ. וּמְקִלְעוּ בְּקִלְעוּ. כ"ה במח' רמ"ו, שד"ל וקד"א, וא"כ איננו
 מורה על הידיעה. נ"א: וּמְקִלְעוּ בְּקִלְעוּ, וכ"ה בכ"י, וא"כ מורה הוא על הידיעה. פְּאוֹר עֲנוּד. כ"ה במח' בולוניא
 ושד"ל. במח' רמ"ו: פְּאוֹר עֲנוּד.

צָדֵק נִאֲלַמְתִּי בְּעֹבוּבֵי.
צִעְרוֹנֵי לֵילוֹת לְעֹבְבֵי.
צִעַקְתִּי תְּקוּמָם נָא.
צִדְקָה כְּדַבְּרְךָ תְּקַיְמֵנִי.
קָשׁוּט נְכוּחִים אֲמָרִים.
קִרְבָּתִי חֲבָלִים מִשְׁמָרִים.
קִיּוֹם שֹׁטֵר כְּשִׁבְרָתִי.
קַלְעֵתִי וּמַלְבֵּן נְעֻבְרָתִי.
רְצוֹן בְּרַכְוָה אֲשִׁיתְכֶם.
רְזוּ אָדוֹם סוֹתְכֶם.
רַחֲשֵׁתִי לָרֵב עֲלִילָה.
רְאוֹת רְבוּץ מַעְלָהּ.

תְּפַלְתִּי סָתַם וְעֹבְבֵי.
עַל־מִשְׁכְּבֵי.
וְקִרְנוֹת צִדִּיק תִּרְוַמְנָה.
אֲקוּמָה נָא.
רִשָּׁם וְחָרַט לְשׁוֹמְרִים.
מִצְאוֹנֵי הַשְּׁמָרִים.
הִלְכָתִי קְדוּרָנִית וְהַשְּׁבָרָתִי.
כַּמְעֵט שֶׁעֲבַרְתִּי.
וּמִשְׁנֵה תַּחַת בְּשִׁתְּכֶם.
הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם.
בְּעַד תוֹר הַמַּעְלָה.
מִי זֹאת עֲלָהּ.

ח"ג והערות

צִעְרוֹנֵי לֵילוֹת. כ"ה במח' בולוּנִיא וכך נראה ממח' רמ"ז. במח' שד"ל: צִעְרוֹנֵי לֵילוֹת. צִעַקְתִּי תְּקוּמָם נָא. כ"ה במח' רמ"ז, בולוּנִיא ושד"ל, אמנם במח' בולוּנִיא נראה 'צִעַקְתִּי'. בכ"ז: צִעַקְתִּי תְּקוּמָם נָא, ולא ברור מהו. שוב נמצא ברש"י, ישע' לג, כ, שהוא לשון שח והשפלה, וא"כ יש לפרשו, 'השפלתִי תְּקוּמָם נָא'. כְּדַבְּרְךָ תְּקַיְמֵנִי. במח' רמ"ז, בולוּנִיא ושד"ל: 'כְּדַבְּרְךָ תְּקַיְמֵנִי', כמו הכתיב בלמען תצדק בדוברך, שהוא מלא ו'. ראו רש"י תה' נא, ו' 'מקראות גדולות הכתר', מהד' מנחם כהן. קִרְבָּתִי חֲבָלִים. כ"ה במח' רמ"ז. במח' בולוּנִיא ושד"ל: 'קִרְבָּתִי חֲבָלִים'. קִיּוֹם שֹׁטֵר כְּשִׁבְרָתִי - לשון

מקורות ומקבילות

תפלתִי סתם. ע"פ איכ"ג, ה; צנלי צרכות, דף לז ע"ב. על משכְבֵי. שה"ש ג, א. לעקתי. תה' פח, ב. וקרנות לדיקים תרוממנה. ע"פ תה' עה, יא. לזקה כדנדך תקימנה. ע"פ ישע' מה, כג. אקומה נא. שה"ש ג, ב. מלאוֹנֵי הַשְּׁמָרִים. שה"ש ג, ג. הלכתי קדורנית. ע"פ מלא' ג, יד. והשברתי. ירמ' ח, כא. כמעט שעברתי. שה"ש ג, ד. צרכה אשיתכם. ע"פ יחז' מד, ל. ומשנה תחת צשחכם. ע"פ ישע' סא, ז. אדום סותכם. ע"פ ישע' סג, ב. סותכם. ע"פ דב' כב, יב. השנעתי אתכם. שה"ש ג, ה. לרב עלילה. ע"פ ירמ' לב, יט. בעד תור המעלה. ע"פ דה"א ח, ח. מיז את עולה. שה"ש ג, ו.

תקוה, כ"ה בכ"ז, וכן מסתבר. במח' רמ"ז, בולוּנִיא ושד"ל: קִיּוֹם שֹׁטֵר כְּשִׁבְרָתִי, וכן בפי הקד"א לשון 'שבירה'. הִלְכָתִי קְדוּרָנִית. כ"ה במח' רמ"ז, בולוּנִיא ושד"ל. בכ"ז המאה הש"ו: 'הִלְכָתִי קְדוּרָנִית'. קְדוּרָנִית וְהַשְּׁבָרָתִי. כ"ה במח' בולוּנִיא ושד"ל. במח' רמ"ז: קְדוּרָנִית וְהַשְּׁבָרָתִי. תַּחַת בְּשִׁתְּכֶם. כ"ה במח' בולוּנִיא, שד"ל ובפס' שלפנינו. במח' רמ"ז: תַּחַת בּוֹשְׁתְּכֶם, להורות על הקמץ קטן, ולא שיש לקרותו בחולם. שאם כן, יהיו שני שוואים נעים כאחד, וזה לא יכול להיות ע"פ הכללי הדקדוק. רְזוּ אָדוֹם סוֹתְכֶם. כ"ה במח' רמ"ז וכ"ז. בקד"א ואף בפירושו, ובשד"ל: רְזוּ אָדוֹם סוֹתְכֶם. אמנם אפשר לראות את מחיקת הצנוורה בקד"א. רְאוֹת רְבוּץ מַעְלָה. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ז ובולוּנִיא: רְאוֹת רְבוּץ מַעְלָה.

מוֹשְׁבוֹ רְשָׁמְנֵי לְרוּמָמוֹ.	שׁוּנֵי כְּמִלְאָכֵי מְרוֹמוֹ.
הִנֵּה מִטְּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה:	שְׁתִּילִים צְדִיקִים כְּלָמוֹ.
צְדָקוֹת מְגִיָּה עָרְבִי.	שׁוּמֵי בָּלָב וְקָרְבִי.
כָּלֶם אַחֲזֵי חָרְבִי:	שֵׁכֶל זְמִירוֹת עָרְבִי.
וְשֵׁם תְּפֹאֶרֶת כְּלָלוֹ.	תִּלְף עַל־הַכְּלִילוֹ.
אֶפְרָיִן עֹשֶׂה לוֹ:	תִּלֵּל כֶּסֶף שָׁלוֹ.
תָּאֵב וּפֶיץ לְהַכְסֶּף.	תָּאֵב זְקוּק כְּסָף.
עֲמוּדָיו עֹשֶׂה כְּסָף:	תּוֹכוֹ עֹשֵׂי בְּכֶסֶף.

לְיוֹ"ט א' שֶׁל פֶּסַח

צְאָנְהוּ וְרֵאֵינָה שְׂמִיחַת יוֹם חֲתֻנָּה. הִנֵּךְ בְּרוּרָה גְדוּלָּה וְקִטְנָה:
שְׁנֵיךָ תְּקִיפוֹת לְחֵתוּךָ נְאֻמָּנָה. כְּחוֹט

ח"ג והערות

כְּמִלְאָכֵי מְרוֹמוֹ. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: 'כְּמִלְאָכֵי מְרוֹמוֹ. מוֹשְׁבוֹ רְשָׁמְנֵי. כ"ה במח' בולוניה. במח' רמ"ו: מוֹשְׁבוֹ רְשָׁמְנֵי. במח' שר"ל: מוֹשְׁבוֹ רְשָׁמְנֵי. שׁוּמֵי בָּלָב. כ"ה במח' שר"ל. במח' רמ"ו: שׁוּמֵי בָּלָב, וּבּוֹלוֹנִיא נִשְׁמַט הַנִּיקוּד מִתַּחַת לְאוֹת מ'. בָּלָב וְקָרְבִי. כ"ה בכ"י. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: בָּלָב וְקָרְבִי. מְגִיָּה עָרְבִי. כ"ה במח' רמ"ו. במח' בולוניה ושר"ל: מְגִיָּה עָרְבִי. תִּלְף עַל־הַכְּלִילוֹ. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: תִּלְף עַל־הַכְּלִילוֹ. תָּאֵב זְקוּק כְּסָף. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל. בכ"י: תָּאֵב זְקוּק כְּסָף. סִילוּק לְא' שֶׁל פֶּסַח. לרבי שבתי בירבי משה מרומה. מיוסד ע"ס שה"ש. הרב מ"ע הרטום כתב שאין לומר פִּיטֹט זֶה, אֶךְ בְּשָׁנִים הַאֲחֵרוֹנוֹת נִהְגוּ לְאָמְרוֹ.

מקורות ומקבילות

שְׁתִּילִים לְדִיקִים כּוֹלְמוֹ. ע"פ חת' קכח, ג. הנה מטמו שלשלמה. שה"ש ג, ז. שומי גלג וקרב. ע"פ ירמ' לא, לב. זמירות ערב. ע"פ חיו' לה, ו. כולס אחוזי חרב. שה"ש ג, ח. ושם תפארת. ע"פ דב' כו, יט. אפריון עשה לו. שה"ש ג, ט. תאב זקוק כסף. ע"פ מל"א ג, ג. עמודיו עשה כסף. שה"ש ג, ו. לאינה וראינה שמחת יום חתונה. ע"פ שה"ש ג, יח. הכך. שה"ש ד, ח. צרורה - מוצתרה. ע"פ דה"א טו, מא. ופי' רש"י. גדולה וקטנה. ע"פ ישע' ס, כב; מדה"ג (ורש"א), פח' חיי שרה, סו' ה, 'לעוה"צ כלס יהיו לדיקיס'. שניך. שה"ש ד, ג. כחוט השני. שה"ש ד, ג.

השני ילידי שעשוע שושנה: כמגדל דויד בניו לתלפיות מעונה.
 שני שדיך רבוץ מלון שכינה: עד שיפוח בשמים ראש ולבונה.
 בלך יפה ברה פחמה ולבנה: אתי מלבגון תשוריו מראש אמנה.
 לבבתני אחתי כלה. שמרתך כבבת עינא: מהיפו הגיוניך
 בתלמוד ובמשנה. נפת תטפנה שפתותיך למלך מפאר בכל פנה:
 יפה כתרצה ונאוה בהדורים. ברה כנדגלות אימה בהדרים:
 הסבי השליכי ירב וסברים. למחולל כל מכלכל משברים: שניך
 יאכלו הרצית פדרים. לינת צדק בה מתדירים: כפלח הרמון
 ורדים הדורים. המשל רקתך בתאב הדורים: ששים המה בששה
 סדרים. נתנו מרעה אחד למסדרים: אחת מעלמות חשובה
 כתדירים. יונה בתנדיב. הביעי אדורים:
 למיסד עז מפי מאדרים. רם ומנשא אדיר באדירים.
 המאיר לארץ ולדרים:

ח"ג והערות

עד שיפוח בשמים וכו'. בכ"י יש כאן שינוי בסדר הבתים. כבבת עינא. כ"ה במח' רמזו וכ"י בלשון ארמית, מפני החריזה. נ"א: 'כבבת עינה'. בלשה"ק ה"א מיותרת, ועם כינוי לנקבה, צריך מפיך, כמו שהוא במח' שד"ל. אך אין מפיך ה"א חורות עם ה"א רפה. למחולל כל מכלכל. כ"ה במח' בולוניה. במח' רמזו ושד"ל: למחולל כל-מכלכל. המשל רקתך. בכ"י המאה ט"ו, במח' רמזו ושד"ל: 'המשל רקתך'. בששה סדרים. כ"ה בכ"י ובמח' שד"ל, בבית, וכן מסתבר. במח' רמזו ובולוניה: 'ששה סדרים'.

מקורות ומקבילות

ילידי שעשוע. ע"פ ירמ' לא, יט. שושנה. שה"ש ג, ג. כמגדל דויד בניו לתלפיות. שה"ש ד, ד. מעונה. ע"פ ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ה; צבלי ברכות, דף ל ע"א; פסר"צ פי' לג, ד"ה למדינו רבינו; מדה"ג פ"ו וישלח, ס"ו כח. שני שדיך. שה"ש ד, ה. עד שיפוח. שה"ש ד, ו. בשמים ראש ולבונה. ע"פ ד, יד. כולך יפה. שה"ש ד, ז. ברה כחמה. שה"ש ו, ו. ולבנה. ע"פ חוספתא סוכה פ"ב, ה"ו; צבלי סוכה, דף כט ע"א; מנכר"י מס' דפסחא, סוף פ"א; שמו"ר פ"ו, טו, ס"ו כז. אתי מלבגון תשוריו מראש אמנה. ע"פ שה"ש ד, ח. לבבתני אחתי כלה. שה"ש ד, ט. שמרתך כבבת עינא. ע"פ זכר' ג, יב. מה יפו. שה"ש ד, י. הגיוניך - התבוננות צלב. ע"פ יהו' א, ח ופי' רש"י. בתלמוד ובמשנה. ע"פ מס'ו פ"ו, טו, הל' ה"ו; צבלי פסחים, דף ג ע"א, 'אשרי מי שכל לכתו ותלמודו צידו'. נפת תטפנה שפתותיך. שה"ש ד, יא. למלך מפאר. ע"פ אה"מ, היכלות, עמ' 111. יפה כתרלה וכו' איומה. ע"פ שה"ש ו, ד. ונאוה בהדורים. צבלי שבת, דף קלג ע"ב, 'זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו צמזום', ע"פ שמי' טו, ב; צ"ק, דף ט ע"ב, 'הידור מלוא עד שליש'. הסבני שה"ש ו, ה. שניך. שה"ש ו, ו. כפלח הרמון. שה"ש ו, ז. ששים המה. שה"ש ו, ח. נתנו מרועה אחד. קה' יב, יא. אחת. שה"ש ו, ט. צת נדיב. שה"ש ז, ג. המאיר לארץ ולדרים. ע"פ חו' כה, ג.

לשבת וחזה"מ של פסח

אור ישע מאשרים.	שמור זדה מכשרים.
אהודנו בידידיו כשרים.	שיר השירים.
אילת אווי תשוקות.	לחלוח עיוף שוקקות.
אסמי שבוע להשקות.	ישקני מנשיקות:
ברוכי מעלמות משמניך.	מושלי גנזכי מכמניך.
בשמתם תמרוק סממניך.	לריח שמניך:
בני ביתך וחוריך.	הגם חזר סחוריך.
בית מדין צחוריך.	משכני אחריך.
גאה ורב ענודי.	הודי מבנות גנה.
גם כי דוה.	שחורה אני ונאזה:

מקורות ומקבילות

אור ישע. ע"פ תה"כ, כז, א. שיר השירים. שה"ש א, א. אילת אווי תשוקות. ע"פ מש"ה, יט. אסמי שבוע. ע"פ מש"ג, י. ישקני מנשיקות. שה"ש א, ג. מעלמות משמניך. ע"פ שה"ש א, ג. גנזכי ע"פ דה"א כח, יא. בשמתם תמרוק. ע"פ שה"ש ג, יב. לריח שמניך. שה"ש א, ג. בית מדין לחוריך. ע"פ שופ"ה, י; צבלי עירובין, דף נד ע"ג; תד"א פרי"א, ד"ה אמרה דבורה. משכני אחריך. שה"ש א, ד. גאה ורב ענוה. ע"פ מש"טו, לג. שחורה אני ונאזה. שה"ש א, ה.

ה"ג והערות

אור ישע מאשרים. לרבי שלמה הבללי. מיוסד ע"ס א"ב כפול, וחתום בכל חרוז, תחילת פסוק משיר השירים. וראו בתש"ו מהרש"ל, סי' כט, ובמבוא למכב"ר מאת שד"ל, עמ' יב, כב. יוצר זה נמצא גם במח' גולד-פרנקל ע"פ כ"י, עמ' 80; מח' רומניא, דף קיט ע"ב; מח' לחג פסח, מנהג פולין רייסן, ללא פיהם מעהרין, לייפציג, תרכ"א; סידור פיזרו, עמ' 62. עיוף שוקקות. בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ז: 'ענות שוקקות'. אסמי שבע. בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ז ובולוניא: 'אסמי

שבע'. בשמתם תמרוק. לשון 'לבשם'. כן הניקוד בקד"א, רו"ה, גולד' וכן נראה מסדור פיזרו. הגם חזר סחוריך. ע"פ מח' רמ"ז, או"ה, ומחזורי אשכנז, והוא מלשון תרגום של סביב, שהוא 'סחור סחור', וללא זי"ד כלפי הקב"ה. בית מדין צחוריך. כ"ה במח' רו"ה ורייסן, בחולם. נ"א: 'בית מדין צחוריך'.

גַּחַל בֵּי מַחְרַחֲרֵת. קָרַב רִגְזוֹ סַחְרַחֲרֵת.
 גַּחַן קְדוֹרְגִית כַּחֲרֵת. אֶל־תִּרְאוּנִי שְׂאֲנֵי שְׁחַרְחֲרֵת:
 דּוֹלֵי וּמְכַמְדֵי בְּדָלֵי. שׁוֹטְפֵת כְּלִילוֹ גְּדָלֵי.
 דָּגְלֵי עֵז מְגַדְלֵי. הַגִּידָה לִּי:
 דְּרַבּוּנֵי מִלְּמַד מְרַדְעֵי. נִתּוֹן רוּעָה דְרַדְעֵי.
 דָּן וְהוֹכִיחַ פְּדֵעֵי. אֶס־לֹא תִדְעֵי:
 הִדְרִיךְ סוֹס לְמִגְנוֹסְתֵי. בָּיִם בְּקַע לְבִסִּיסְתֵי.
 הֵמִירוֹ וּמִלֵּא בְּפִסְתֵי. לְסִסְתֵי:
 הִתְרַנֵּי מְלֵי חֵיךְ. רְטִית גְּזוּמֵי מְחֵיךְ.
 הִזֶּה וְהִבָּא לְתַחֵיךְ. נָאוּוֹ לְחֵיךְ:
 וְחַגְנֵי חֵן מְצַהֵב. בְּנִצּוֹל צוֹל רַהֵב.
 וְכַבִּיר הַצְּבִיר יַהֵב. תוֹרֵי זַהֵב:
 וְלִבֵּי גַם בּוֹ. יִדְעֵ סִיג סָבוֹ.
 וְסָר בְּאוֹכַל עֲשׂוֹבוֹ. עַד־שֶׁהֶמְלֵךְ בְּמִסְבוֹ:
 זִמֵּן זִמֵּן מְזוֹמוֹר. יַחּוֹר עֲרִיצִים לְזִמְרוֹ.
 זְבַלְגֵי בְּצַר לְכִמְרוֹ. צְרוֹר הִמְרוֹ:
 זְלוּל כְּרוֹם סִפְרוֹ. הִזִּיל כְּרָבוֹם חִפְרוֹ.
 זִיף חוֹב מְסַפְרוֹ. אֶשְׁבֵּל הַכְּפָרוֹ:

מקורות ומקבילות

גחן קדורגית. ע"פ מלא' ג, יד. אל תראוני שאני שחרחרת.
 שה"ש א, ו. טוטפת כלילו גדלי. תוספות עמ"ס צרכות, דף ו
 ע"א, ד"ה מי כעמד. דגלי מגדל עוז. ע"פ מש' יח, י. הגידה
 לי. שה"ש א, ז. מלמד מרדעי. ע"פ שופ' ג, לא. אס לא
 תדעי. שה"ש א, ח. בים בקע ע"פ תה' עח, יג. לסוסתי.
 שה"ש א, ט. הזה והבא. ע"פ דה"צ כ, יב. לאו לחיך.
 שה"ש א, י. תורי זהב. שה"ש א, יא. עד שהמלך במסבו.
 שה"ש א, יב. עריצים לזמור. ע"פ ישע' כה, ה. צרור המור.
 שה"ש א, יג. אשכול הספר. שה"ש א, יד.

ח"ג והערות

גחל בני. כ"ה במח' רמ"ז, רו"ה, רייסן וגולד. במח'
 שד"ל לא ברור האם באות כ"ף או ב"ית. נ"א: גחל בני.
 כי מחרחרת. במח' רמ"ז ובולוניה: כי מחרחרת.
 נתון רועה דרדעי. ע"פ מח' שד"ל, רו"ה, רייסן וגולד.
 נ"א: נתון רועה דרדעי. המירו ומלא בפסתי. ע"פ
 מח' שד"ל, רו"ה ורייסן. נ"א: המירו ומלא בפסתי.
 רטית גומי. נ"א: רטית נמי. כרום ספר. נ"א: כרום
 ספר. כרכום חפר. במח' רמ"ז ובולוניה: כרכום
 חפר, וראו פירוש רו"ה.

וְחַפֵּץ חֲלָבֵי רְעוּתֵי.	חֶשֶׁק חֶבֶת רְעוּתֵי.
הַגָּד יִפֹּה רְעִיתִי:	חֲוָה לְחַפֵּת יְרִיעֵתִי.
דָּן בְּרוּוֵי דוּדֵי.	חֵשׁ חֲפָשִׁי מְדוּדֵי.
הַגָּד יִפֹּה דוּדֵי:	חֲנֻנְתִּי חֲתָנִי יְדִידֵי.
הָרִים עוֹקֵר וּתְרוֹזִים.	טְלִטֵל פְּנִיקְטֵי גִתְרוֹזִים.
קָרוֹת בְּתִינוּ אֲרוֹזִים:	טָס מִטַּע מְזֻרוֹזִים.
יִתְגַּנֵּי רֶחֶם מִצְהָלֵת.	טִירַת בֵּיתוֹ נְאֻצְלֵת.
אֲנִי חֲבֻצְלֵת:	טַכְסִים חֲתָנָה מְצֻלְצְלֵת.
חֲרוּשִׁים דּוּשִׁים תִּיחֻחִים.	יַעֲלוּ רוּם מְתוּחִים.
כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחֻחִים:	יָאִים עֲרָבִים נִיחֻחִים.
יִתֵּר שְׂאֵת מְזַעֵר.	יִצִּיץ לֹא לְמִצְעֵר.
כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר:	יִפְרַח לֹוֵי מְעַר.
הַרְבֵּנִי מִלֹּא עֵין.	כְּתַרְנִי מִהַכְּשֵׁר זֵין.
הִבִּיאֲנִי אֶל-בֵּית הַיֵּין:	כְּתַב רְאִיָּה וּמְגִין.
יִסְרְנִי קִשׁוֹת מְקַשְׁשׁוֹת.	כְּלָכֵל עֲדָנֵי מְתַשְׁשׁוֹת.
סְמִכּוֹנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת:	כּוֹנֵנִי חוֹלֵת תְּשִׁישׁוֹת.

מקורות ומקבילות

הַגָּד יִפֹּה רְעִיתִי. שה"ש א, טו. חֲפָשִׁי מְדוּדֵי. ט"פ טה' פא, ז.
הַגָּד יִפֹּה דוּדֵי. שה"ש א, טז. טָס מִטַּע מְזֻרוֹזִים. ראו חשי
ט"ט ט. קָרוֹת בְּתִינוּ אֲרוֹזִים. שה"ש א, ת. אֲנִי
חֲנֻנְתִּי. שה"ש ב, א. כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחֻחִים. שה"ש ב, ג. כְּתַפּוּחַ
בְּעֵצֵי הַיַּעַר. שה"ש ב, ג. הִבִּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיֵּין. שה"ש ב, ד.
סְמִכּוֹנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת. שה"ש ב, ה.

ח"ג והערות

וְחַפֵּץ חֲלָבֵי רְעוּתֵי. כ"ה במח' רוויה, רייסן וגולד,
לשון רצון, כדמתרגמין ירענא. נ"א: וְחַפֵּץ חֲלָבֵי רְעוּתֵי.
חֵשׁ חֲפָשִׁי. כ"ה במח' רוויה, רייסן וגולד, וכן נראה
הנכון. בכ"י המאה הטיז חש חופשי. ובמח' רמ"ז
ובולוניה: חש חפשי. חֲפָשִׁי מְדוּדֵי. כ"ה במח' רמ"ז,
שד"ל, רוויה, רייסן וגולד. נ"א: חֲפָשִׁי מְדוּדֵי. ברווי
דודי. כ"ה במח' רמ"ז, שד"ל, רוויה רייסן וגולד. נ"א:

בְּרוּוֵי דוּדֵי. פְּנִיקְטֵי נִתְרוֹזִים. במח' רמ"ז פְּנִיקְטֵי נִתְרוֹזִים. יָאִים עֲרָבִים נִיחֻחִים. כ"ה במח' רמ"ז ושד"ל.
במח' רוויה, רייסן וגולד: יָאִים עֲרָבִים נִיחֻחִים. יִתֵּר שְׂאֵת מְזַעֵר. במח' רוויה, רייסן וגולד: יִתֵּר שְׂאֵר מְזַעֵר.
יִפְרַח לֹוֵי. בכ"י המאה ט"ז ובמח' רמ"ז: יִפְרַח לֹוֵי. כְּתַרְנִי מִהַכְּשֵׁר. בכ"י המאה ט"ז ובמח' רמ"ז: כְּתַרְנִי
מִהַכְּשֵׁר. ובבולוניה כְּתַרְנִי מִהַכְּשֵׁר, אך בפירוש כמו שכתוב בפנים. קִשׁוֹת מְקַשְׁשׁוֹת. נ"א: קִשׁוֹת מְקַשְׁשׁוֹת.
חוֹלֵת תְּשִׁישׁוֹת. נ"א: חוֹלֵת תְּשִׁישׁוֹת, נ"א: חוֹלֵת תְּשִׁישׁוֹת, ראה מח' גולד.

גַּם צִיָּה כְּהוֹרִישִׁי.	לֹא דָרַךְ כְּהַפְלִישִׁי.
שְׂמַאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי:	לְמַסָּךְ וּפְנּוּי טָרְשִׁי.
דְּאִים כְּעֵב לְמַשְׁכֶּם.	יָב אֶחָד וּשְׁכֶם.
הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם:	לְאַסִּירִים יַחְפֹּץ בְּסַכֶּם.
לְחֵץ עֲקֻרְבֵי גְדוּדֵי.	מְבוּר תַּחְתִּיּוֹת רְדוּדֵי.
קוֹל דוּדֵי:	מֵהָר קִדְר מְדוּדֵי.
בֵּית חַיִּים הַצִּיבִי.	מִבֵּית חֶמֶר קֶצְבִי.
דוּמָה דוּדֵי לְצִבִי:	מְצַפִּי מְצַפִּי מְצַבִּי.
תִּקְוֹת שְׁלוֹשׁ גּוֹרְלֵי.	נַחֲלַת שְׁפָרָה לִי.
עֲנֶה דוּדֵי וְאָמַר לִי:	נְעִימוֹת כְּמֹר לִי.
וְרַק אֵין דְּבָר.	גַּם תַּתִּי סָבָר.
כִּי־הִגְדִּי הַסְתּוֹ עֵבֶר:	גּוֹסוּ גּוֹדֵדוֹ כְּבָר.
רֹאשׁ פְּרוּז הֶרֶץ.	סְרָסוֹר זְרוּז מְרֶץ.
הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ:	סְלוּל שְׁלוֹם וְתֶרֶץ.
הַפֶּק מִמְתִּיק פִּיגְיָה.	סִפֶּק עֵתִיק מְפִיגְיָה.
הַתְּאֲנָה חֲנֻטָּה פִּגְיָה:	סִלַּת סִלַּת סְפוּגְיָה.

ח"ג והערות

עקרבני גדודי. כ"ה במח' רמ"ז, רו"ה, רייסן וגולד. נ"א:
 עקרבני גדודי. מבית חמר קצבי. כ"ה במח' רו"ה, רייסן
 וגולד, כמו 'ספרי, מספרי; קברי, מקברי. נ"א: מבית חמר
 קצבי. נעימות כמר לי. במח' רו"ה, רייסן וגולד: נעימות
 כמר לי. ראש פרוז. ראה רו"ה. נ"א: ראש פרוז. פרוז
 הרץ. כ"ה במח' רמ"ז, רו"ה, רייסן וגולד. נ"א: פרוז הרץ.
 סלול שלום. כ"ה במח' רמ"ז, רו"ה, רייסן וגולד. נ"א: סלול
 שלום. שלום ותרץ. כ"ה במח' רו"ה, רייסן וגולד. נ"א: שלום ותרץ.
 ממתיק פיגיה. ראו פי גולד. סלל
 סלת. כ"ה במח' רמ"ז, רו"ה, רייסן וגולד. נ"א: סלת סלת.

מקורות ומקבילות

שמאלו תחת לראשי. שה"ש 3, ג. השנעתי אתנס. שה"ש
 3, ג. קול דודי. שה"ש 3, ט. דומה דודי לפני. שה"ש
 3, ט. ענה דודי ואמר לי. שה"ש 3, י. כי הנה הסתו
 ענה. שה"ש 3, יא. הנלנים נאלו נארץ. שה"ש 3, יב.
 התאנה חנטה פגיה. שה"ש 3, יג.

עֲקֻלְתוֹן נוֹשֵׁף קָלַע. עֲרֹדִים עִם עֵלִים.
 עָרַב שְׁלִשׁוֹל כְּהִקְלַע. עֲנִין לֹא מַעֲלִים.
 וּפִיתוֹם מְכַשֵּׁף נִצְלַע. פְּתִיגִיל וְעִגִיל בְּדָלִי.
 יוֹנְתִי בַּחֲגוּי הַסֵּלַע. פְּנִים בְּפְנִים הַשְּׂדִיִּלִי.
 מְדוּ זָדוּ שְׁעוֹלִים. פֶּעַל בַּס תְּפִיחָה.
 אַחְזוּ-לְגוֹ שְׁעֵלִים. פֶּקֶד דָּר טְפִיחָה.
 עֲנוּק פְּנוּק קְדָלִי. צְמַצֵּם שְׂכֵנוּ מְרַכְבִּי.
 דוּרְי לִי. צְפִיתִי פֹה עֲבוּבִי.
 שְׁכָר לֹא-קָפוּחָה. צְבִי קֹדֶשׁ מְנָה.
 עַד שְׁיִפּוּחָה. צִיּוֹן רֹאשׁ אֲמָנָה.
 יוֹם חֲנוּךְ כְּרַכְבִּי. קְרַצְתִּי רַצְתִּי בְּאוֹמְרִים.
 עַל-מִשְׁכְּבִי. קַלְקַלְתִּי שְׂמָנִים שְׂמָרִים.
 מְקוֹם מְבַחַר מְנָה. קִנְיִן כִּי-שִׁבְרֵתִי.
 אֲקוּמָה נָא. קְדוּשֵׁי לוּלִי חֲבֵרֵתִי.
 טְפַתִּי נְפַתִּי בְּמוֹרִים. רֹשֶׁם אֶסֶר בְּצַבְאוֹתֵיכֶם.
 מְצִאוּנִי הַשְּׂמָרִים. רַחוּק דְּחוּק אוֹתְכֶם.
 וְטוֹב לֹא סִבְרֵתִי.

מקורות ומקבילות

עקלתון. ישע' כו, א. יונתי בחגוי הסלע. שה"ש ב, יד.
 אחזו לנו שועלים. שה"ש ב, טו. דודי לי. שה"ש ב, טז.
 עד שיפוח. שה"ש ב, ח. על משכבי. שה"ש ג, ח. ציון
 ראש אמנה. ע"פ שה"ש ד, ח. אקומה נא. שה"ש ג, ב.
 מלאוני השומרים. שה"ש ג, ג. כמעט שעברתי. שה"ש
 ג, ד. השנעתי אתכם. שה"ש ג, ה.

ח"ג והערות
 נושף קלע. כ"ה במח' שד"ל, רוויה, רייסן וגולד' וכן נראה
 לפי הענין. נ"א: עוֹשֵׁף קָלַע. עֲרֹדִים עִם עֵלִים. נ"א:
 'עֲרֹדִים עִם עֵלִים'. פֶּעַל בַּס. לפירוש רוויה, הוא מלרע.
 אמנם, לפי פירוש קד"א ומח' גולד', הוא מלעיל. בַּס תְּפִיחָה.
 נ"א: 'בַּס תְּפִיחָה'. מְבַחַר מְנָה. כ"ה במח' רמ"ו, שד"ל,
 רוויה ורייסן. נ"א: 'מְבַחַר מְנָה'. רַצְתִּי בְּאוֹמְרִים. כ"ה
 בנוסחאות רומי. במח' רוויה, רייסן וכל כ"י בגולד': יְרַצְתִּי
 באומרים, וע"י בפירוש קד"א. קִנְיִן כִּי-שִׁבְרֵתִי. כ"ה
 בנוסחאות רומי. במח' רוויה, רייסן וגולד': יְקִנְיִן כִּי-שִׁבְרֵתִי.

ריש גלי כהעלה.	יונה תמה עלה.
רגשו בני-עולה.	מי זאת עלה:
שרות שפריר שטתו.	מטות ורבוא חטתו.
שער צא ושטתו.	הנה מטתו:
שירת ערבוב מלערב.	אמנות אבוב ערב.
שירות נבוב הרב.	כלם אחזי הרב:
תאב פסק לו.	מלאות בני טרסקלו.
תטליל חסה לו.	אפריון עשה לו:
תאר פנים מהכסף.	נעמו ידידות כוסף.
תבנית אורג יוסף.	עמודיו עשוה כסף:

יוצר לז' של פסח

אפל המוני. נגלה לעיני. וישע יהוה: ביעת בקע ים
 גואל. נגלה כבוד-אל. וירא
 ישראל. גער בערף מקשה. ונשבר עלו הקשה. אז ישיר-

מקורות ומקבילות

ה"ג והערות

הגשו. תה"ב, א. בני עולה. ש"ב, ג, לה. מי זאת עולה. ש"ב, ג, ו. הנה מטתו. ש"ב, ג, ז. כולם אחזי חרב. ש"ב, ג, ח. אפריון עשה לו. ש"ב, ג, ט. עמודיו עשה כסף. ש"ב, ג, י. וישע ה' שמי יד, ל. וירא ישראל שמי יד, ל. אז ישיר משה. שמי טו, א.

רוויה, רייסן וגולד. נ"א: 'אמנות אבוב ערב'. שירות נבוב. כן נראה עיקר וכן הנוסח העיקרי במח' שד"ל, בפי קד"א, ברוויה, רייסן וגולד. במח' רמ"ז: 'שירת נבוב'. תאב פסק לו. בכ"י, במח' רוויה, רייסן וגולד: 'תאיו פסק לו'. מלאות בני. נ"א: 'מלאות בני'. תאר פנים. נ"א: 'תאר פנים'. פנים מהכסף. בכ"י המאה ט"ז ובמח' רמ"ז: 'פנים מהכסף', וכ"ה במח' רוויה, רייסן וגולד. נעמו ידידות. נ"א: 'נעמו ידידות'. כוסף. נ"א: 'כוסף'. אפל המוני. מיוסד ע"ס א"ב והתוס' בסופו שמו של המחבר סימן אליה. נמצא גם במח' רומניא, דף קמג ע"ב. במח' רמ"ז, שד"ל, קד"א וכ"י, הוא יוצר לשמיני של פסח. נגלה לעיני. במח' רומניא: 'נגה לעיני'. בערף מקשה. במח' רומניא: 'בערף מקשה'.

מִשֶׁה׃ בְּרַחֲמָיו אֵלֵי שָׁעַ. וְהוֹשִׁיעַ וְנוֹשָׁע. הַנִּקְדָּשׁ בְּשִׁיר וַיֹּשֻׁעַ.
קְדוֹשׁ׃

דְּבָרָה כְּלָה בְּדוּוּיָהּ. וְשִׁמְחָה בְּלִבָּשָׁה עֲדִיָּהּ. עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה.
הַפִּיל עַל-אוֹיְבִים אִמָּהּ. בָּאָף וְקִצְף וְחִמָּהּ. יְהוָה אִישׁ
מִלְחָמָה׃ וּמַצְרִים כָּלוּ. בְּתוֹדֵיִם הִצְלִילוּ. מִרְכַּבַּת פָּרְעֹה
וְחִילוֹ׃ אֲשׁוּרֵר לִיָּהּ בְּזֹאת. עֵינֵי לַחֲזוֹת. אֶת-הַשִּׁירָה הַזֹּאת.
קְדוֹשׁ׃

זָד לָבָס וְשִׁמְמוֹ. בְּחֶרֶן-אָף גִּזְעָמוֹ. תַּהֲמַת יְכַסִּימוֹ׃ חֲבָלוֹ
כָּל-מְעַנִּי. וְשָׂרוֹ כָּל-מֵאֲמִינִי. יְמִינֶךָ יְהוָה׃ טָבְעוּ בַשְּׂאוֹנֶךָ.
וְשָׁקְעוּ כָּל־סַם בְּחֶרֶן-אָף. וּבִרְבַּב גְּאוֹנֶךָ׃ יָם עֲלֵיהֶם כְּהַצִּיפֶךָ. יָרְדוּ
בְּקִצְפֶךָ. וּבִרְוַח אַפִּיךָ׃

כָּשָׁל כַּחֲסִם לְהִתְאַיֵּב. לְרֹדֶף אַחֲרֵימוֹ וּלְדַיֵּב. אָמַר אוֹיֵב׃
לְהִתְאַזְרֵם בְּכַחֲךָ. וּלְתַנּוֹת שְׂבַחֲךָ. גִּשְׁפַת בְּרוּחֲךָ׃ מוֹשִׁיעַ
גְּאוּלָּיִם. מְשׁוֹרְרִים וּמְהַלְלִים. מִי־כַמְכָה בְּאֵלֶם׃ גִּגְד כָּל-מַחְנֶיךָ.
לְמַחֲזֵן רֹאשׁ מוֹנֶיךָ. נְטִיתִי יְמִינֶךָ׃

ח"ג והערות

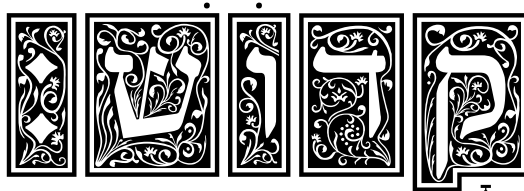
מקורות ומקבילות

ברחמיו אלי שָׁעַ. כ"ה במח' רומניא ושד"ל. במח' רמ"ז ובלוניא: 'ברחמיו אלישָׁע', בתיבה אחת וצ"ב מהות תיבה זאת. והוֹשִׁיעַ וְנוֹשָׁע הַנִּקְדָּשׁ. במח' רומניא: יְהוֹשֻׁעַ וְנוֹשָׁע \ וְנִקְדָּשׁ. בָּאָף וְקִצְף. במח' רומניא: 'בָּאָף וּבְקִצְף'. אֲשׁוּרֵר לִיָּהּ בְּזֹאת עֵינֵי. במח' רומניא: 'אֲשׁוּרֵר לִיָּהּ בְּזֹאת \ בְּעֵינֵי. בְּחֶרֶן אָף גִּזְעָמוֹ. כ"ה במח' שד"ל. בכ"י המאה ט"ו, מח' רמ"ז: 'בְּחֶרֶן אָף זִעְמוֹ. במח' רומניא: 'בְּחֶרֶן אָף זִעְמוֹ. בולוניא: 'בְּחֶרֶן אָף זִעְמוֹ. במח' רומניא: 'בְּחֶרֶן אָף זִעְמוֹ. חֲבָלוֹ כָּל-מְעַנִּי. במח' רומניא: 'חֲבָלוֹ מְעַנִּי. וְשָׂרוֹ כָּל-'. במח' רומניא ללא תיבת 'כָּל'. עֲלֵיהֶם כְּהַצִּיפֶךָ. כ"ה במח' רמ"ז. במח' בולוניא, רומניא ושד"ל: 'יָם עֲלֵיהֶם כְּהַצִּיפֶךָ'. כַּחֲסִם לְהִתְאַיֵּב. במח' רומניא: 'כַּחֲסִם לְהִתְאַיֵּב. אַחֲרֵימוֹ וּלְדַיֵּב. במח' רומניא ללא תיבת 'אַחֲרֵימוֹ'. לְהִתְאַזְרֵם בְּכַחֲךָ. במח' רומניא: 'לְהִתְאַזְרֵם בְּכַחֲךָ'. וּלְתַנּוֹת שְׂבַחֲךָ. כ"ה במח' רמ"ז ורומניא דפ' ויניציאה. במח' בולוניא, רומניא דפוס קושטא ושד"ל: 'זִלְתַּנּוֹת שְׂבַחֲךָ'. לְמַחֲזֵן רֹאשׁ מוֹנֶיךָ. במח' בולוניא: 'מַחֲצֵת רֹאשׁ מוֹנֶיךָ'.

סַעֲתָ בַעֲנָן כְּבוֹדְךָ • לְהַנְחוֹת צֶאֱן יְדֹךָ • גִּחִית בְּחֶסֶדְךָ: עַם בְּךָ
 יַעֲלוּזוּן • בְּתוֹךְ הַיָּם כְּגִזּוֹן • שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן: פֶּרְעָה וַחֲלוֹ
 כְּהַצֵּלְלוּ • אָדוּם וּמוֹאָב חֲלַחְלוּ • אֲזַ נְבִהְלוּ: צָרַח קוֹל בְּאַהֲלֵיהֶם •
 בְּנִפְל כָּל־חֲלִילֵיהֶם • תִּפְל עֲלֵיהֶם:

קְדוּשִׁים בְּשִׁבְטְךָ תִרְעֵמוּ • וּבְנִיךָ תִרְבִּיץ מִטְעֵמוּ • תִּבְאֵמוּ
 וְתִטְעֵמוּ: רוֹמֵם בֵּית־תְּפִלְתְּךָ • לְהַשְׁמִיעַ תְּהִלְתְּךָ • בְּהַר
 גִּחְלִתְךָ: שִׁכֵּן יְדִידֶיךָ • בָּאֵי עֲדֶיךָ • מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנֵנוּ יְדִידֶיךָ:
 תִּתְפָּאֵר בְּשֵׁלֶשׁ לְמַלְךָ • בְּהַמְלִיכֶם שְׂרָפִים לְמַלְךָ • יְהוֹהוּ יְמַלְךָ:
 תִּתְקַדֵּשׁ בְּעַם עוֹלָם • בְּמַעֲרִיצֶיךָ בְּהַלּוּלִים • יְהוֹהוּ יְמַלְךָ
 לְעֵלָם: תִּעֲרֵץ בְּקִרְיַת מוֹעֵד • בְּסוֹד מְלָכִים לְהַעֲד • יְהוֹהוּ
 יְמַלְךָ לְעֵלָם וְעַד:

אַשׁוּרֵר לֵיהָ בְּזֹאת • עֵינֵי לַחֲזוֹת • אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת •

מקורות ומקבילות

נחית כחֶסֶדְךָ. ש"מ טו, יג. שִׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן. ש"מ טו, יד.
 אֲזַ נְבִהְלוּ. ש"מ טו, טו. תִּפְלוּ עֲלֵיהֶם. ש"מ טו, טז. תִּבְאֵמוּ
 וְתִטְעֵמוּ. ש"מ טו, טז. רוֹמֵם בֵּית תְּפִלְתְּךָ. ע"פ טר"ו ט, טז.
 לַהֲשִׁיעַ תְּהִלְתְּךָ. ע"פ תה"ו לה, כח. כְּהַר גִּחְלִתְךָ. ש"מ טו, טז.
 מִקְדָּשׁ ה' כּוֹנְנֵנוּ יְדִידֶיךָ. ש"מ טו, טז. ה' יְמַלְךָ. ש"מ טו, יח. ה'
 יְמַלְךָ לְעֵלָם. ש"מ טו, יח. ה' יְמַלְךָ לְעֵלָם. ש"מ טו, יח.

ח"ג והערות

בַּעֲנָן כְּבוֹדְךָ. כ"ה במח' רמ"ו ושד"ל. במח' בולוניה
 ורומניא: 'בַּעֲנָן כְּבוֹדְךָ'. בְּךָ יַעֲלוּזוּן. במח' רומניא:
 'בְּךָ יַעֲלוּזוּן'. פֶּרְעָה וַחֲלוֹ כְּהַצֵּלְלוּ. במח' רומניא:
 'פֶּרְעָה וְעַמּוֹ כְּהַצֵּלְלוּ'. נ"א: 'פֶּרְעָה וַחֲלוֹ כְּהַצֵּלְלוּ'.
 וּמוֹאָב חֲלַחְלוּ. במח' רומניא: 'וּמוֹאָב חֲלַחְלוּ'. כָּל־
 חֲלִילֵיהֶם. במח' רומניא ללא תיבת 'כָּל'. בְּשִׁבְטְךָ
 תִרְעֵמוּ. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו: 'בְּשִׁבְטְךָ

תִרְעֵמוּ. במח' רומניא: 'בְּשִׁבְטְךָ תִרְעֵמוּ'. וּבְנִיךָ תִרְבִּיץ. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל וכ"י. נ"א: 'וּבְנִיךָ תִרְבִּיץ'.
 בְּהַר גִּחְלִתְךָ. במח' רומניא: 'בְּנִיךָ תִרְבִּיץ'. בֵּית תְּפִלְתְּךָ וְכו'. תְּהִלְתְּךָ וְכו'. במח' רומניא: 'בֵּית תְּפִלְתְּךָ... תְּהִלְתְּךָ'.
 לַהֲשִׁיעַ תְּהִלְתְּךָ. כְּנַמְצָא בַּסּוֹךְ שִׁלְפִינֵנוּ וְכו'. נראה. במח' רס"ד-רס"ה גם כולן בסגול, גם 'תְּהִלְתְּךָ'.
 תִּתְפָּאֵר בְּשֵׁלֶשׁ. במח' רומניא: 'תִּתְפָּאֵר בְּשֵׁלֶשׁ'. בְּהַמְלִיכֶם שְׂרָפִים. במח' רומניא: 'בְּהַמְלִיכֵנוּ שְׂרָפִים'.
 בְּמַעֲרִיצֶיךָ בְּהַלּוּלִים. כ"ה במח' רמ"ו ושד"ל. במח' בולוניה: 'בְּמַעֲרִיצֶיךָ בְּהַלּוּלִים'.
 אֶשׁוּרֵר לֵיהָ וְכו'. איננו במח' רומניא ובמקום בית זה, חוזר על אות ב: 'בְּרַחֲמֵינוּ אֱלֵי שַׁע \ וְהוֹשִׁיעַ וְנוֹשַׁע \ הַנְּקִדָּשׁ
 בְּשִׁיר וְיִשַׁע \ קְדוּשָׁה'.

אופן לז' של פסח

ותען ליהם מרים. שירו ליהוה כִּי־גָאָה גָאָה.

סוס ורכבו רמה בים:

אסר רכבו בשלישי חילו. גמולו להשיב־לו דין הבהילו:

סוס ורכבו רמה בים:

העיר חמה ונאם ארדה. זעומי גליזים חשב להדהף:

סוס ורכבו רמה בים:

טביעת מצולה ירדו שלישי. כעופרת צללו לגיוני פרשיו:

סוס ורכבו רמה בים:

מרכבות פרעה גוערו בתוך ים. סתמו תהומות עליהם מיים:

סוס ורכבו רמה בים:

פריצת גזרים צגו כחומות. קפאו בלבים רביזי תהומות:

סוס ורכבו רמה בים:

שלמים עברו שפעת בקיעה. תהומות דרכו תמור גיא רקועה:

סוס ורכבו רמה בים:

יש נוהגים לומר לפני ברכו:

קדושי אל תנו שבח ותודה. וברכו וכו'.

ח"ג והערות

אופן לז' של פסח. מיוסד ע"ס א"ב, וראו במבוא למכב"ר מאת שד"ל, עמ' כב. הרב מ"ע הרטום כתב שאין לומר פיוט זה, אך בשנים האחרונות נהגו לאמרו. נמצא גם במח' רומניא, דף קלט ע"ב. דין הבהילו. במח' רומניא: דין וְהִבְהִילוּ. וְנָאֵם אַרְדֵּף. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניא ורומניא: וְנָסֵי לֵאלֹהֵי, וכן הוא בכ"י. זְעוּמֵי גֵלִי. במח' רומניא: זְעוּמֵי גֵלִי. נוערו בתוך ים. כ"ה בכ"י, מבנין פועל, וכן מסתבר.

מקורות ומקבילות

ותען להם מרים. שמו יד, כא. אסר רכבו. ע"פ שמו יד, ו. בשלישי חילו. ע"פ שמו יד, ז. גמולו להשיב לו. ע"פ ישעי' נט, יח. סוס ורכבו רמה בים. שמו יד, כא. טביעת מצולה ירדו שלישי. ע"פ שמו טו, ד. כעופרת צללו. ע"פ שמו טו, ו. לגיוני פרשיו. ע"פ שמו יד, כח. מרכבות פרעה נוערו בתוך ים. ע"פ שמו טו, ד. סתמו תהומות. ע"פ שמו טו, ה. עליהם מי הים. ע"פ שמו טו, יט. קפאו בלב ים. ע"פ שמו טו, ח.

במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל: זערו בתוך ים, נוסח זה קשה להולמו. במח' רומניא: זערו בתוך ים. עליהם מיים. במח' רומניא: עליהם בלב ים. צגו כחומות. במח' רומניא: צגו תהומות. שפעת בקיעה. במח' רומניא: שפעת בקועה. תמור גיא רקועה. במח' רומניא באו עוד שתי שורות. קדושי אל תנו שבח ותודה. חרוז אחרון של הפיוט יעידון כל עבדיך לגדלך, הנמצא גם במנהג רומניא, מאת ר' יצחק מנילישטאינה אשכנזי (ראו: כ"י לונדון, הספרייה הבריטית, Add. 26968 (מרגוליות 616), דף 340א). יש המשמישים סיומת פיוט זה ע"פ החוברת של הרב מ"ע הרטום, אך לפי מנהג ק"ק רומה אומרים אותה.

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל אומר והחזן אחריו:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ואומר החזן והצבור לוחשין עמו:

יום טוב החל בחול, בק"ק רומה אומרים היוצר של שבת כדלהלן, ללא הקטע 'לא אל אשר שבת מכל המעשים'.

ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. יוֹצֵר
אור ובורא חֲשֵׁךְ. עֹשֶׂה שָׁלוֹם ובורא
אֶת־הַכֹּל. אור עוֹלָם אוֹצֵר חַיִּים. אורות מְאֹפֵל
אָמַר ויְהִי. הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יִשְׁבְּחוּךָ. וְהַכֹּל
יֹאמְרוּ. אֵין־קְדוּשׁ כִּי־הוּא. הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סְלָה
יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל הַפּוֹתַח בְּכָל־יוֹם דְּלִתּוֹת
שַׁעֲרֵי מִזְרַח. וּבּוֹקֵעַ חֲלוֹנֵי רְקִיעַ. וּמוֹצִיא חֶמֶה
מִמְּקוֹמָהּ וְלִבְנֵה מִמְּכוּן שְׂבֵתָהּ. וּמְאִיר לְעוֹלָם
כָּלוּ. וְלִישְׁבֵי שְׂבָרָא בְּמִדַּת רַחֲמִים. הַמְּאִיר
לְאָרֶץ וְלְדָרִים עֲלִיָּהּ. הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם
תְּמִיד. מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. מְהַרְבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ
יְהוָה בָּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתִי. מְלֹאָה הָאָרֶץ
קִנְיָנְךָ: הַמְּלַךְ הַמְּרוֹמֵם לְבָדוֹ מֵאֵז. הַמְּהַלֵּל.
הַמְּשַׁבַּח וְהַמְּפָאֵר וְהַמְּתַנַּשֵּׂא מִימּוֹת עוֹלָם.
אֱלֹהֵי עוֹלָם. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם עָלֵינוּ.

יו"ט החל בחול אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם. יוֹצֵר אור
ובורא חֲשֵׁךְ עֹשֶׂה
שָׁלוֹם ובורא אֶת־
הַכֹּל. הַמְּאִיר לְאָרֶץ
וְלְדָרִים עֲלִיָּהּ.
הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־
יוֹם תְּמִיד. מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית. מְהַרְבּוֹ
מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה. בָּלֵם
בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתִי.
מְלֹאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ:

מקורות ומקבילות

החזן אומר. סרע"ג ח"ב, סוף סי' כח. צרנו את ה' סה"ת. ברכות ק"ש. בסחב"ר, כ"י שכטר, עמ' 212, באו פיוטים
סוף סי' כג, סדר חובת; כ"י כ"ה, דף 55א.

אמ"ה \ הפותח לנו שערי רחמים המאיר עיני המחכים לו יוצר אור וכו' את הכל \ אור עולם אוצר חיים אורות
מאופל אמר ויהי וכן הוא במח' רומניא, דף קלח ע"ב, (אך במקום 'שערי רחמים' אומרים: 'שערי מזרח').

ח"ג והערות

המשך ליו"ט החל בחול:

הַזְמִלְךָ הַזְמְרוֹמָם
 לְבִדּוֹ מֵאֵז. הַמְהַלֵּל.
 הַמְשַׁבַּח וְהַמְפָּאֵר
 וְהַמְתַּנְשֵׂא מִימּוֹת
 עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם.
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן
 עֲזֹנוּ. צוּר מְשׁוֹבְנוּ.
 מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. מְשׁוֹבֵב
 בְּעַדְנוּ. אֵל בְּרוּךְ
 גָּדוֹל דְּעוּה. הַכִּין
 וּפָעַל זְהָרֵי חַמָּה.
 טוֹב יֵצֵר כְּבוֹד—
 לְשִׁמוֹ. מְאֹרוֹת נִתֵּן
 סְבִיבוֹת עֵזוֹ. פְּנוֹת
 אֲצַבְאוֹת קְרוֹשִׁים
 רוֹמְמֵי שְׂדֵי תַמְיֵד
 יִסְפְּרוּ כְבוֹד—אֵל
 וּקְדוֹשָׁתוֹ:

יִתְבַּרְךָ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ
 בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל—

המשך ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ:

אֲדוֹן עֲזֹנוּ. צוּר מְשׁוֹבְנוּ. מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. מְשׁוֹבֵב
 בְּעַדְנוּ. אֵין עֲרוֹךְ לְךָ וְאֵין זוּלָתְךָ. אֶפְסֵי בְלָתְךָ
 וְאֵין דּוֹמָה לְךָ. אֵין עֲרוֹךְ לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מִלְּכֵנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם
 הַבֶּא. אֶפְסֵי בְלָתְךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ.
 וְאֵין דּוֹמָה לְךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לְתַחִית הַמַּתִּים:

אֵל אֲדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים. בְּרוּךְ הוּא
 וּמְבָרֵךְ בְּפִי כָל־נְשָׁמָה. גָּדֹלוֹ וְטוֹבוֹ
 מְלֵא עוֹלָם. דַּעַת וְתְבוּנָה סְבָבִים אוֹתוֹ:
 הַמְתַּנְשֵׂא עַל־חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. וְנִהְדָּר בְּכְבוֹד
 עַל־הַמְּרַכְבָּה. זְכוּת וּמִישׁוּר לִפְנֵי כְסֹאוֹ. חֶסֶד
 וְרַחֲמִים מְלֵא כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאֹרוֹת שְׂפָרָא
 אֱלֹהֵינוּ. יֵצֵרְם בְּדַעַה בְּבִינָה וּבְהַשְׁכֵּל. פָּחַ
 וּגְבוּרָה נִתֵּן בְּהֵם. לְהִיּוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תִּבְלִ:
 מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים גְּגֵה. נְאֻה זִיוִם בְּכָל־
 הָעוֹלָם. שְׂמַחִים בְּצִאתָם שְׁשִׁים בְּבוֹאֵם. עֲשִׂים
 בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: פָּאֵר וְכְבוֹד נּוֹתְנִים
 לְשִׁמוֹ. אֲהַלָּה וְרִנָּה לְזִכְרֵ מַלְכוּתוֹ. קְרָא
 לְשִׁמְשׁ וַיִּזְרַח־אוֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוֹרֵת הַלְבָנָה:
 שְׁבַח נּוֹתְנִים־לוֹ כָּל־אֲצַבְאֵ מְרוֹם. תַּפְאֲרֵת
 וּגְדֻלָּה. שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ:

(ל) אֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מְכַל־הַמַּעֲשִׂים. וּבִיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסֵּא
 כְבוֹדוֹ. תַּפְאֲרֵת עֲטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה. עֲנֵג קְרָא
 לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי. זֶה שִׁיר וְשְׁבַח לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי.
 שְׁבוּ שְׁבַת אֵל מְכַל־מְלֵאכְתּוֹ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 מְשַׁבַּח וְאוֹמֵר. מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי:

המשך ליו"ט החל בחול:

הָאָרֶץ מִתְחַתֵּי.
וְעַל כָּל־שֶׁבַח
מַעֲשֵׂי יְיָ.
וְהַמְּאֹרֹת אֲשֶׁר
יִצְרָתֵי הַמָּוֶה
יִפְאָרוּךְ סֵלָה:

המשך ליו"ט שחל בשבת ולשבת חוה"מ:

לְפִיכֶן יִפְאָרוּ לְאֵל כָּל־יְצוּרָיו. וְשֶׁבַח (יְקָר)
וְגִדְלָה יִתְּנוּ לְמֶלֶךְ שָׁנְתָן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ:
שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדֵּשׁ. וְזִכְרֶךָ מִלְּפָנֵינוּ
יִתְפָּאֵר. בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
מִתְחַת. וְעַל־כָּל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂי יְיָ. וְהַמְּאֹרֹת
אֲשֶׁר יִצְרָתֵי הַמָּוֶה יִפְאָרוּךְ סֵלָה:

בין בחול ובין בשבת ממשיכים "תתברך" וכו':

תִּתְבָּרַךְ (לְנִצָּח) צוּרֵנוּ מִלְּפָנֵינוּ וְגִאֲלָנוּ. בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים. יִשְׁתַּבַּח
וְיִתְפָּאֵר שִׁמְךָ (לְעַד) מִלְּפָנֵינוּ. יוֹצֵר מְשֻׁרְתִּים. וְאֲשֶׁר
מְשֻׁרְתֵינוּ כָּל־עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמְשֻׁמֵּיעִים בְּיִרְאָה יָחִיד
בְּקוֹל. דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם. כָּל־אֱהוּבִים. כָּל־
בְּרוּרִים. כָּל־גְּבוּרִים. כָּל־עוֹשִׂים בְּאִמָּה וּבְיִרְאָה רְצוֹן
קוֹנֵיהֶם. וְכָל־פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָה. (בְּשִׁירָה
וּבְזִמְרָה) וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמְקַדְּשִׁים (וּמְעַרְיִצִים
וּמְמַלְיָכִים) אֶת־שֵׁם הָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. קְדוֹשׁ
הוּא. וְכָל־מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מְזֵה. וְנוֹתְנִים
בְּאֵהָבָה רְשׁוֹת זֶה לְזֵה. לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצֵרֶם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשׁוֹפָה
בְּרוּרָה בְּנִעִימָה וּבְקִדְשָׁהּ. כָּל־כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאִמָּה וְאוֹמְרִים
בְּיִרְאָה. קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ. יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: וְהַאֲפָנִים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ כָּל־בְּרֵעֵשׂ גְּדוֹל. מִתְנַשְּׂאִים
לְעַמְתָּם. מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְּנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם לְעַד זְמִירוֹת
יֹאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוּת (ג"א: וְתִשְׁבְּחוּת) יִשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבָדוּ

(מְרוֹם וְקְדוֹשׁ). פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בְּעַל מְלַחְמוֹת.
 זוֹרֵעַ צְדָקוֹת. נוֹרָא תְהִלָּתוֹ. בּוֹרָא רְפוּאוֹת. מְצַמִּיחַ יְשׁוּעוֹת.
 אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת. הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מְעַשֶׂה בְּרֵאשִׁית.
 כְּאָמֹר. לְעֹשֶׂה אוֹרִים גְּדֹלִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: וּבְחֲסִדּוֹ נִתְּנָם
 לְהַאֲרִי עַל־הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבְּתֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֲמֵלָה גְּדוֹלָה וַיִּתְּרָה
 חֲמֵלָתָ עָלֵינוּ. אָבִינוּ מְלַכְנוּ. בְּעֵבוֹר אֲבוֹתֵינוּ שְׂבֻטָחוּ
 בָּךְ. וַתִּלְמַדְם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי חַיִּים. כֵּן תִּחְנְגֵנוּ וַתִּלְמַדְנוּ.
 אָבִינוּ אֵב הַרְחֻמָּן. הַמְּרַחֵם. רַחֵם נָא עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלַבְנוּ (בִּינָה)
 לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיב לְשִׁמּוֹעַ. לְלַמּוֹד וְלִלְמַד. לְשָׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת
 וְלַקְיָם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהַאֲרִיָּה עֵינֵינוּ
 בְּתוֹרַתְךָ. וְדַבֵּק לַבָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחֲד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה
 אֶת־שְׁמֶךָ. כִּי־שָׁם קִדְשְׁךָ הַגְּדוֹל בְּאַמֶּת נִקְרָא עָלֵינוּ. עֲשֵׂה
 עִמָּנוּ (חֲסִד) בְּעֵבוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הָאֵל הַגְּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא.
 מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קַרְנֵנוּ וַתִּמְלֹךְ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
 שְׁמֶךָ. כִּי־בָךְ בְּטַחְנוּ לֹא גִבוּשׁ. וּבְשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל חָסִינוּ. לֹא־
 נִכְלָם וְלֹא־נִכְשַׁל לָעַד וְלָעוֹלָמִי עַד. כִּי־אָבִינוּ וְאֱלֹהֵינוּ אַתָּה.
 וְרַחֲמֶיךָ וְחֲסִדֶיךָ הַרְבִּים אֱלֹהֵינוּ נִצַּח סְלָה וְעַד. וְנִגְיָלָה
 וְנִשְׁמַחָה בִישׁוּעָתְךָ. (מְהֵרָה) וְהִבֵּא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה
 מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ. וַתּוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ.
 כִּי־אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אַתָּה. וּבָנוּ בְּחֵרֶת מְכַל־עַם וְלִשׁוֹן.
 וּמְרַבְּתֵנוּ (מְלַכְנוּ) לְשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל סְלָה בְּאַמֶּת. לְהוֹדוֹת לָךְ
 וְלִיַּחֲדֶךָ בְּאַמֶּת וּבְאַהֲבָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בְּעַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

הקורא ק"ש כיוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה: צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה. אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד: צריך להאריך בדליית של יאחד, וצריך להתין בוין של יזכרו ושל יזכרתם: אין השי"ן צריך להנמך את קולו בפסוקי התוכחה:

המתפלל יחיד אומר: אל מלך נאמן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַהֲבַת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-
מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
עַל-לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וּדְבַרְתָּ בָּם. בְּשַׁבְּתֶךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתֶּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יָדְךָ
וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם. לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם
וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי מְטֵר-אֲרֻצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמְלֻקּוֹשׁ.
וְאִסַּפְתִּי דַגְּנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׁדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ.
וְאִכְלֹתָ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסִרְתֶּם
וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְהוָה
בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מְטֵר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת-יְבוּלָהּ. וְאַבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶּם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם.
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם. בְּשַׁבְּתֶךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֶּךָ
בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־פְּנֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם.
וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכֹּהֵן פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וְעָשִׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא־תָתְּוּרוּ
אֲחֵרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי. וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיוֹת
לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיבּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

הַחֲזִן חוּזֵר וְאוֹמֵר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

וַיִּצְיֵב. וְנִכּוֹן. וְקִיָּם. וַיִּשָּׂר. וְנֶאֱמָן. וְאֶהוּב. וְחֲבִיב. וְנַחְמָד.
וְנַעִים. וְנוֹרָא. וְאֲדִיר. וּמְתַקֵּן. וּמְקַבֵּל. וְטוֹב. וַיִּפֶּה.
הַדְּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵת הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ.
צוּר יַעֲקֹב. מֶגֶן יִשְׁעָנוּ. לְדוֹר וָדוֹר הוּא קִיָּם. וּשְׁמוֹ קִיָּם.
וְכִסְאוֹ נִכּוֹן. וּמְלֻכוֹתוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְעֵד קִיָּמָת (נ"א: קִיָּמָת). וּדְבָרָיו
חַיִּים וְקִיָּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנַחְמָדִים לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
עַל־אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ. עַל־בְּנֵינוּ וְעַל־דוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל־כָּל־דוֹרוֹת
זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ. עַל־הָרָאשׁוֹנִים וְעַל־הָאַחֲרוֹנִים. דְּבָר
טוֹב וְקִיָּם. אָמֵת וְאַמוּנָה. חֶק־נִתֵּן וְלֹא יַעֲבוֹר: אָמֵת שְׁאֵתָה
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. מְלַכְנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל
אֶת־אֲבוֹתֵינוּ. צוּרֵנוּ צוּר יִשׁוּעָתֵנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמְצִילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא
שְׂמֶךְךָ. וְאִין אֱלֹהִים עוֹד זוֹלָתְךָ:

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֶתְּהָ הוּא מֵעוֹלָם. מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ (לָהֶם וְ) לְבְנֵיהֶם
 אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשֶׁבֶךְ.
 וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצַדִּיקְתְּךָ עַד־אֶפְסֵי־אָרֶץ: (אֶמֶת) אֲשֶׁרִי אִישׁ
 שִׁישְׁמַע אֶל־מִצְוֹתֶיךָ. וְתוֹרַתְךָ וּדְבָרְךָ יִשִּׁים עַל־לְבוֹ. אֶמֶת
 אֶתְּהָ הוּא אֲדוֹן לְעַמְּךָ. וּמֶלֶךְ גָּדוֹל וְגִבּוֹר לְרִיב אֶת־רִיבֶם.
 אֶמֶת אֶתְּהָ הוּא רֹאשׁוֹן וְאֶתְּהָ הוּא אַחֲרוֹן. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין־לָנוּ
 מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ. (אֶמֶת) בְּמִצְרַיִם נִגְלִיתָ. כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם
 הִרְגַתָּ. בְּכוֹרְךָ (יִשְׂרָאֵל) גָּאֵלְתָּ. יַם־סוּף בְּקַעַתָּ. וְדִים טַבַּעַתָּ.
 יָם לַיַּבְשָׁה שָׁמַתָּ. וַיְדִידִים עָבְרוּ. וַיִּכְסּוּ־מִים צָרִיחֶם. אֶחָד
 מֵהֶם לֹא נוֹתַר: וְעַל־זוֹאת שִׁבְחוּ אֱהוּבִים לְאֵל. וְנִתְּנוּ יְדִידִים
 וְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת (נ"א: וְתִשְׁבָּחוֹת). בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת.
 לְמֶלֶךְ אֵל רֵם וְנִשְׂאָ. חַי וְקַיִם. גָּדוֹל וְנוֹרָא. מִשְׁפִּיל גְּאִים.
 מִגְּבִיָּה שְׁפָלִים. מוֹצִיא אֲסִירִים. וּפּוֹדֶה עֲנּוּיִם. וְעוֹזֵר דְּלִים.
 וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַת שׁוּעָם אֱלֹיוּ. תְּהַלֵּה (נ"א: תְּהַלֵּלוֹת)
 לְאֵל עֲלִיוֹן בְּרוּךְ הוּא. מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנּוּ שִׁירָה
 בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־ם. מִי־כִמְכָה בְּאֵלֶם יְהוָה. מִי כִמְכָה
 נְאֻדָּר בְּקִדְשׁ. נוֹרָא תְּהַלֵּת עֲשֵׂה פְּלֵא. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ
 גְּאוּלִים לְשִׁמְךָ (הַגְּדוֹל) עַל־שִׁפְתַי הֵי־ם. יַחַד כָּל־ם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ
 וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּגִלְלֵ אֲבוֹת תּוֹשִׁיעַ בְּנִים.
 וְתִבִּיא גְּאֵלָה לְבְנֵי בְנֵיהֶם. כִּי־מֵעוֹלָם אֶתְּהָ גּוֹאֵל. בְּרוּךְ אֶתְּהָ
 יְהוָה. גְּאֵל יִשְׂרָאֵל:

עמידה לשחרית של פסח

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:
אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.

בא' של פסח: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.

בו' של פסח: מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹד בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ מְמִית וּמְחַיֶּה
וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כְּתוּר יִתְּנוּ לָךְ הַמוֹנִי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מַטֵּה. יַחַד כָּלָם קִדְּשָׁה
לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וּקְרָא זֶה אֵל-
זֶה וְאָמַר. קו"ח: קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל-

מקורות ומקבילות

עמידה לשחרית של פסח. סרע"ג ח"ב, ס' עז.

הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חוּן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה
מִמְקוֹמוֹ: חוּן: וּבְדַבְרֵי קִדְשׁוֹ כְּתוּב לֵאמֹר קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה
לְעוֹלָם אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר וָדָר הַלְלוּהָ:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ וְשִׁבְחָךְ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
וְקָדוֹשׁ אַתָּה בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת
קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָה
(ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן אֶת־יוֹם (בשבת:
הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חֵג הַמִּצְוֹת הַזֶּה וְזִמְן חֲרוּתָנוּ מִקְרָא קִדְשׁ
זָכַר לִיציאת מִצְרַיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא יִגְיַע יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוֹרָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ
וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְזִכְרוֹן מֹשֶׁיַח בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ וְזִכְרוֹן
כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה לְחַן וְלַחֲסֵד
וְלְרַחֲמִים וְלְרִצּוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשְּׁבֻת הַזֶּה וּבְיוֹם) חֵג הַמִּצְוֹת
הַזֶּה זְכוֹרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחוּס וְחַנּוּן
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֱלֹהֵינוּ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
וְרַחֵם אַתָּה:

וְהַשִּׂיָּאֲנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה
 וּלְשָׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ
 סֵלָה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ. שְׂפָעֵנוּ מִטּוֹבְךָ.
 שִׂמְחֵנוּ בִּישׁוּעָתְךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן (בשבת: שְׂפָתוֹת
 וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשְּׂפָת
 וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׂעָה. וְהַשֵּׁב
 הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלְתֶם מְהֵרָה
 בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
 כְּמָאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּחַזֵּיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
 לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִּים
 אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵי כָּל־בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
 בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
 לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־
 שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תַּחֲזִינָנוּ
 וְתַחַנְּנֵנוּ וְתַאֲסֹף גְּלוּנוֹתֵינוּ
 מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
 לְשִׁמּוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
 בְּאֵמֶת וּבְלִבֵּב שָׁלֵם. עַל־
 שֶׁאֲנֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
 הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
 אֲבוֹרְנֵינוּ. עַל־חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים
 בְּיָדְךָ וְעַל־נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ. וְעַל־נַסִּיךָ שְׂבָכְלִיּוֹם וַיּוֹם
 עִמָּנוּ וְעַל־נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
 שְׂבָכְל־עַת. עָרַב וּבָקַר וְצֹהָרִים.
 הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
 הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסֵדֶיךָ
 וּמַעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־
 הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כָּל־כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְכָּנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהַלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתִּי. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֶךָ נְאֻה לְהוֹדוֹת:

בחזרה הכהנים נושאים כפיהם. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי
 כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה
 הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן
 וּבְנָיו כַּהֲנִים עִם קְדוֹשִׁיךָ. כְּאֲמֹר־י. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ:
 יֵאָר יְהוָהוּ פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ: יִשָּׂא יְהוָהוּ פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם
 לְךָ שָׁלוֹם:

שֵׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
 פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
 אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרַכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.
 וטוב יהיה בְּעֵינֶיךָ (לְבִרְכָנוּ) לְבָרַךְ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
 תְּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמָרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְלִמְצוֹתֶיךָ
 תִּרְדֶּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֶפֶר לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְתָּם וְתִמְקַלְקַל מִחֻשְׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ

יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֻמְמָה. שְׁעָרֵי בִּינָה. שְׁעָרֵי דַעַה. שְׁעָרֵי
פְּרִנְסָה וְכִלְכֵּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי-פִי. וְהִגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

סדר הלל

ביו"ט ראשון של פסח אומרים:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַנְנוּ לְגִמּוֹר אֶת־הַהֵלֵל:**

בשבת חוה"מ וביו"ט האחרון של פסח אומרים:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַנְנוּ לְקִרְאָה אֶת־הַהֵלֵל:**

**הֵלְלוּ עֲבָדֵי יְהוָה. הֵלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ.
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֶרְח־שָׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵו. מֵהֵלֵל שֵׁם יְהוָה:**

מקורות ומקבילות

הלל. צבלי תענית, דף כח ע"ב, וערכין דף י ע"א וע"ב; סה"ק ענין הלל; ראו שבה"ל, ענין ר"ח, ס' קעב צבס הגאונים. ציו"ט א' של פסח. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' פח; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע וסדר עלרת, ס' רלט; סת"ר ס' מט, ענין סדר ימים ראשונים וס' נד, ד"ה ובשני; סה"ת סוף ס' כג; כ"י כ"ה, דף 55א; מח' רומניא, דף קכג ע"ב. ראו מס"ו פ"ב, כ, ה"ז. קודם קריאת ההלל מצדד. ראו צבלי סוכה, דף לט ע"א; פסקי רי"ד; מס"ו פ"ב, כ, ה"ז; ר"ח עמ"ס מגילה, דף כח ע"ב; סה"א"ק ענין הלל; מש"ט (צובר), צ"ב פ"ב לך לך, פ"ז ס' יד; שבה"ל, ענין ר"ח, ס' קעד; רע"ב עמ"ס סוכה, פ"ג, מ"א, ד"ה לצדק אחריו. אמירת נרכת לגמור. צבלי סוכה, דף לט ע"א; סת"ר ס' מט, ענין סדר ימים ראשונים של פסח; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סה"ת סוף ס' כג, ראו מס"ו פ"ב, כ, ה"ז. נוסח נרכת לגמור את ההלל. סרע"ג ח"ב, ס' סא, ס' פח וס' קלד; סדו' רס"ג עמ' קנג; רמב"ם, ה' ברכות, פ"א, ה"ב; ס' הכוזב, מאמר ג, אות לט; פסקי רי"ד; פסחים פ"א, ה"א, אות כד; שבה"ל, ענין ר"ח, ס' קעד; מח' פרס, דף סט ע"ב. חוה"מ וכו'. שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע וסדר עלרת, ס' רלט; כ"י כ"ה, דף 55א. ציו"ט האחרון של פסח. ראו שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מט, ענין סדר ימים ראשונים של פסח; סה"ת סוף ס' כג, אקב"ו לקרוא את ההלל. סרע"ג ח"ב, ס' מה; ע"פ סדו' רס"ג עמ' קנג; חוס' רי"ד ופסקי רי"ד סוכה דף מד ע"ב; שבה"ל, ענין ר"ח, ס' קעד, וסדר פסח, ס' ריע. אמירת הלל שלם. ירושלמי סוכה פ"ד, ה"ה; צבלי ערכין דף י ע"א; תענית, דף כח ע"ב; ר"ח; פסקי רי"ד; מס"ו פ"ב, כ, ה"ז; שדר"א, פ"ב וישלח, שאילתא כו, ד"ה דמיתייבין; סרע"ג ח"ב, ס' סא; שבה"ל, ענין ר"ח, ס' קעד; כ"י כ"ה, דף 55א. אמירת הלל צדילוג. צבלי תענית, דף כח ע"ב, ורש"י ד"ה דמדלגין; סרע"ג ח"ב, ס' מה; רמב"ם, ה' מגילה, פ"ג, ה"ז; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; ריב"ז עמ"ס שבת, דף כד ע"ב; פסקי רי"ד עמ"ס ברכות, דף יד ע"א, ד"ה צעא; כ"י כ"ה, דף 55א. ראו שבה"ל עמ"ס ברכות, דף ז ע"ב, אות ה; מח' רומניא, דף קלח ע"א. הללו יה הללו עבדי ה'. תהי ק"ג, ח"ט; מס"ו פ"ב, כ, ה"ז.

רַם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי בִיהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַמְגַבִּיהִי לְשִׁבְתָּ: הַמְשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת. בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי
מֵעֶפְרַיִם דָּל. מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עַם־נְדָוִיבִים.
עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת הַבַּיִת. אִם־הַבְּנִים שְׂמִיחָה.
הַלְלוּ־יָהּ:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹז: הֵיטָה יְהוּדָה
לְקַדְשׁוֹ. יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו: הֵים רָאָה וַיִּגַּס. הֵי־רִדֹן
יִסָּב לְאַחֹר: הֵהָרִים רָקְדוּ כְּאֵלִים. גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן: מֵה־לֶּךְ
הֵים כִּי תִגּוּס. הֵי־רִדֹן תִּסָּב לְאַחֹר: הֵהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵלִים.
גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן: מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ. מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
הַהֶפְכִי הַצּוֹר אֲגַס־מִים. חֲלַמִּישׁ לְמַעֲיָנו־מִים:

רק ביו"ט ראשון של פסח מוסיפים:

לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ. כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד. עַל־חֲסִדְךָ עַל־אֲמַתְךָ:
לְמָה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם. אֵי־הֲנָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם. כֹּל
אֲשֶׁר־חָפֵץ עָשָׂה: עֲצַבְיָהֶם כֶּסֶף וְזָהָב. מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם: פָּה־לָהֶם
וְלֹא יִדְבְּרוּ. עֵינֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אֲזִנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ. אֶף לָהֶם
וְלֹא יִרְיחוּן: יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן. רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ. לֹא־יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם:
כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם. כֹּל אֲשֶׁר־בָּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בָּטַח בִּיהוָה.
עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא: בֵּית אֱהֲרֹן בָּטְחוּ בִיהוָה. עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא: יִרְאִי
יְהוָה בָּטְחוּ בִיהוָה. עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא:

יְהוָה זְכַרְנוּ יְבָרְךָ. יְבָרְךָ אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל. יְבָרְךָ אֶת־בַּיִת
אֱהֲרֹן: יְבָרְךָ יִרְאִי יְהוָה. הַקְּטָנִים עַם־הַגְּדֹלִים: יִסַּף

מקורות ומקבילות

נצחת ישראל מנצרים. תהי קוד, ארת; מס"ו פרי' כ, ה"ו. רק צו"ט א' של פסח. ע"פ ילקו"ש תורה, רמז תרנ"ג שצ"ל, ענין
ר"ת, ס"י קע"ד; סה"ת ס"י כג. לא לנו ה'. תהי קטו, א"ית. ה' זכרנו יצרך. תהי קטו, יצ"ית.

יְהוָה עֲלֵיכֶם. עֲלֵיכֶם וְעַל-בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה. עֲשֵׂה
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי-אָדָם:
 לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּיָהּ וְלֹא כָל-יָרְדֵי דוּמָה: וְאַנְחָנוּ נִבְרַךְ יְהוָה.
 מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם. הִלְלוּיָהּ:

רק ביו"ט ראשון של פסח מוסיפים:

אֶהְבֶּתִּי כִּי-יִשְׁמְעוּ יְהוָה. אֶת-קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי-הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִימִי
 אֶקְרָא: אֶפְפוּנִי חֲבֵל־מָוֶת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצָּאוּנִי. צָרָה
 וַיִּגֹן אֶמְצָא: וּבִשְׁם-יְהוָה אֶקְרָא. אָנָּה יְהוָה מְלִטָּה נַפְשִׁי: חַנּוּן יְהוָה
 וְצַדִּיק. וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שִׁמְרֵ פִתְאִים יְהוָה. דַּלְתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:
 שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי. כִּי-יְהוָה גָּמַל עָלַיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת.
 אֶת-עֵינַי מִן-דַּמְעָה. אֶת-רַגְלִי מִדָּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה. בְּאַרְצוֹת
 הַחַיִּים: הֵאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר. אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחַפְזִי.
 כָּל-הָאָדָם כֹּזֵב:

מִה-אֲשִׁיב לַיהוָה. כָּל-תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי: כּוֹס-יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא
 וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: גִּדְרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם. נִגְדַה-נָּא
 לְכָל-עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינֵי יְהוָה. הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְהוָה כִּי-אֲנִי
 עֲבָדְךָ. אֲנִי-עַבְדְּךָ בֶן-אֲמָתְךָ. פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי: לֶךְ-אֲזַבַּח זֶבַח
 תּוֹדָה וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: גִּדְרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם. נִגְדַה-נָּא
 לְכָל-עַמּוֹ: בְּחִצְרוֹתוֹ בֵּית יְהוָה. בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם. הִלְלוּיָהּ:
 הִלְלוּ אֶת-יְהוָה כָּל-גּוֹיִם. שִׁבְחוּהוּ כָּל-הָאֲמִים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ
 חֲסִדּוֹ וְאַמַּת-יְהוָה לְעוֹלָם. הִלְלוּיָהּ:

מקורות ומקבילות

רק ביו"ט א' של פסח. ע"פ ילקוט ש תורה, רמז תרנד; שבה"ל, ענין ר"ת, ס' קטז; סה"ת ס' כג. אהבתי כי ישמע ה'. תה' קטז,
 חי'א; מס"ו פ"ו כ, ה"ז. מה אשיב לך. תה' קטז, חי"ט. הללו את ה'. תה' קח, ח"ב; מס"ו פ"ו כ, ה"ז.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב.
 יֹאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל.
 יֹאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהֲרֹן.
 יֹאמְרוּ־נָא יְרֵאֵי יְהוָה.
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

מִן־הַמָּצַר קָרָאתִי יְהוָה. עֲנֵנִי בְמִרְחַב יְהוָה: יְהוָה לִי לֹא אִירָא.
 מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה לִי בְעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְשִׁנְאֵי.
 טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה. מְבַטֵּחַ בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה. מְבַטֵּחַ
 בְּגִדְיָבִים: כָּל־גּוֹיִם סִבְבוּנִי. בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֶם: סִבּוּנִי
 גַּם־סִבְבוּנִי. בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֶם: סִבּוּנִי כְדַבּוּרִים דַּעְכוּ כְּאֵשׁ
 קוֹצִים. בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֶם: דַּחַה דַּחִיתַנִּי לְנֶפֶל וַיהוָה עֲזָרְנִי:
 עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: קוֹלוֹ רָנָה וַיִּשׁוּעָה בְּאֱהֲלֵי
 צַדִּיקִים. יְמִין יְהוָה עָשָׂה חֵיל: יְמִין יְהוָה רֹמְמָה. יְמִין יְהוָה
 עָשָׂה חֵיל: לֹא־אָמוֹת כִּי־אָחִיָּה וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יֶסֶר יִסְרֵנִי
 יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעַר־צַדִּיק. אֲבֹאֲבֶם אוֹרְהָ
 יְהוָה: זֶה־הַשַּׁעַר לַיהוָה. צַדִּיקִים יִבְאוּ בּוֹ:

אוֹרְךָ כִּי עֲגִירֵנִי.
 אֲבֵן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים.
 מֵאֵת יְהוָה הִתְּהַזְּאת.
 זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה.
 וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: (אודד)
 הִתְּהַזְּאת לְרֹאשׁ פְּנֵה: (אבן)
 הִיא גְּפִלְאֵת בְּעֵינֵינוּ: (מאת)
 נִגְיָלָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ: (זה)

מקורות ומקבילות

הודו לה' כי טוב. תה' קות, חרד; מס"ו פר' ב, ה"ז. מן המלה תה' קות, ה"כ. אודך כי עניתני. תה' קות, כח"כט. לכפול הפסוקים. משני סוכה פ"ג, מ"א ורלו רע"ב; בבלי סוכה, דף לג ע"א; סרע"ג ח"ב, ס"ו מה; סה"א"ק ענין הלל; מרדכי סוכה, רמז תשנה; טור אור"ח, ס"ו תכב.

ח"ג והערות

במרחב יה. כתב המגיש, תהלים קית, ה: 'בספרי דידן, תרתין מליק, והה"א במפיקי, וכדבריו, כן הוא בכארצ"ו. ואף בילקו"ש תה', רמז תתעה, מוכח שבא בשתי תיבות, עיי"ש.

אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא • אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא •
 אָנָּא יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא • אָנָּא יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא •

בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יְהוָה • בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: (ברוך):
 אֱלֹהֵי יְהוָה וַיֵּאָר לָנוּ • אֶסְרוּחַג בַּעֲבַתִּים •

עַד־מִקְרָנֹת דַּהֲמֻזְבַּח: (אל):

אֱלֹהֵי אֲתָה וְאוֹדֶךָ • אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: (אלי):
 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב • כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד־ו: (הודו):

יְהַלְלוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ • וְחִסְדֵיךָ יְבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ • כִּי
 לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וְנַעֲמִים לְשִׁמְךָ לְזַמְר • כִּי
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה אֵל • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • מֶלֶךְ מְהֻלָּל
 בַּתְּשׁוּבָחוֹת (נ"א: בַּתְּשׁוּבָחוֹת) • אָמֵן:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא • בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ • וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב • וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ • לְעֵלָם וּלְעַלְמֵי עָלְמַיָּא •

מקורות ומקבילות

הציור ענינס אנא ה' סרע"ג ח"ב, ס' מה'. זרכה לאחר הלל. משני סוכה פ"ג, מו"א; בצלי פסחים, דף ק"ח ע"א. טוסה יהללך ה' ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' מה, וס' פה; סדו' רס"ג עמ' קמח; רמב"ם, הל' מגילה, פ"ג, ה"י. ראו סרע"ג ח"ב ס' פד; מוזכר במש"ט (בזכר), שמ' פה' זא, פ' יב. גלוי מלך מהולל בתושבות. סרע"ג ח"ב, ס' מה; מש"ט (בזכר), שמ' פה' זא, פ' יב; רש"ם פסחים דף ק"ח ע"א ד"ה יהללך ע"פ הגמ'; בסדו' רס"ג עמ' קנד נוסח החתימה שונה. קדיש. סרע"ג ח"ב, ס' פח.

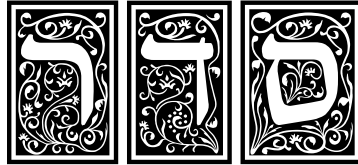
ח"ג והערות

גא. נון דגושה עפ"י הכתר וכתבי היד המדוייקים. יהללך ה'. כן מובא בפסקי ריא"ז פסחים, פ"י, ה"ג, אות טו; רע"ב פסחים פ"י, מ"ז, ד"ה ברכת השיר. כל־מעשיך. יש סדו' הנוסף בהם על כל מעשיך, ואין זה מנהגנו. וכך הוא גם בסרע"ג ח"ב, ס' מה; סדו' רס"ג עמ' קמח; מש"ט (בזכר), שמ' פה' זא, פ' יב; רמב"ם, הל' מגילה, פ"ג, ה"י.

וְיִתְבַּרְךָ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְאֲמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאֲמָרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אַבוּהוֹן
 דְבִשְׁמַיָּא. וְאֲמָרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל. וְאֲמָרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

סדר
הוצאת ס"ת
וקריאת התורה

הוצאת ספר תורה

בשביעי של פסח לפני פתיחת ארון הקודש אומרים:

אֵין־כְּמוֹךְ בָּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה
מֶלֶךְ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ
אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: שְׁמֵנוּ יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ.
גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ. רַחוּם אֲדוֹנֵינוּ.
קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אַב הַרְחָמִים הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן.
תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם: כִּי בָךְ בִּטְחָנוּ מֶלֶךְ עוֹלָמִים: וְעַתָּה קוֹמָה
יְהוָה אֱלֹהִים לְנוֹחֵךְ. אַתָּה וְאַרְזוֹן עֲוֹד. כַּהֲנִיף יְהוָה אֱלֹהִים
יִלְבְּשׁוּ תְּשׁוּעָה וַחֲסִידֶיךָ יִשְׁמְחוּ בְּטוֹב: בְּעֶבֶר דָּוָד עֲבָדְךָ.
אֶל־תִּשָׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־תִּשָׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. זְכָרָה
לְחֲסִדֵי דָוִד עֲבָדְךָ:

מקורות ומקבילות

פסוקי תשנחות שנה"ל, ענין שנת, סי' עז צסס אציו ראה"ע,
ע"פ מס"ו פ"י יד, ה"ד; וסדר פסח, סי' ריט; הזכר צסת"ר
סי' פח, ענין יו"ט האחרון. אֵין כְּמוֹךְ בָּאֱלֹהִים. תה"י פ"י, ה';
מס"ו פ"י יד, ה"ד. מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים. תה"י קמ"ה, יג;
ה"ד; תה"י פ"י יד, ה"ד. ה' מֶלֶךְ וְכו' לַעֲלֹם וְעַד. מס"ו פ"י יד,
שנה"ל, ענין שנת, סי' עז; סת"ר סי' עז, ענין שחרית של שנת.
ה' מֶלֶךְ. תה"י י, טז. ה' מֶלֶךְ. תה"י ל"ג, א'. ה' יִמְלֹךְ. שמי'
טז, יח. ה' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. תה"י כ"ט, יא; מס"ו פ"י יד, ה"ד.
שְׁמֵנוּ יִשְׂרָאֵל. דב"י, ד. ראו מס"ו פ"י יד, ה"ה. אֶחָד אֱלֹהִינוּ
וכו'. מס"ו פ"י יד, ה"ה. קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. תה"י ק"א, ט; ע"פ תה"י ל"ט, ג.
גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. תה"י קמ"ז, ה. ראו מס"ו פ"י יד,
ה"ז. הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן. תה"י נ"א, כ. וְעַתָּה קוֹמָה. ה"י דה"ב, ג. מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים אֶת־צִיּוֹן. תה"י קל"ב, י. ה' אֱלֹהִים אֶת־צִיּוֹן. תה"י קל"ב, י.

ח"נ והערות

פסוקים להוצאת ס"ת. בכ"י כ"ה, דף 58א, מופיע
בסדר שבחות שאומרים אותם בשלש רגלים על קריאת
התורה. במח' רמ"ו ובולגריא פסוקים אלו מופיעים ביום
השמיני של פסח ובשחרית של שבת. במח' שד"ל רק
ביום השמיני של פסח. יי וכו' פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. בכ"י כ"ה
משפט זה בא פעמיים. דָּוִד עֲבָדְךָ. בכ"י כ"ה, מח'
רמ"ו, בולגריא ושד"ל: דָּוִד עֲבָדְךָ. לפי כ"י כ"ה, מח'
רמ"ו, בולגריא ושד"ל לאחר הפסוקים הנ"ל ממשיכים
בזיהי בנסוע הארון וכו'.

וכו'. מס"ו פ"י יד, ה"ה. קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. תה"י ק"א, ט; ע"פ תה"י ל"ט, ג.
גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. תה"י קמ"ז, ה. ראו מס"ו פ"י יד,
ה"ז. הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן. תה"י נ"א, כ. וְעַתָּה קוֹמָה. ה"י דה"ב, ג. מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים אֶת־צִיּוֹן. תה"י קל"ב, י. ה' אֱלֹהִים אֶת־צִיּוֹן. תה"י קל"ב, י.

פותחים את ארון הקודש. וביו"ט אומרים:

**אֶפְתַּח נָא שְׁפָרְתִּי וְאֶעֱנֶה בְּרֹאן.
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

**מִהֲלַל אֶקְרָא אֵל. עֵת יִשְׁעֵנוּ יוֹאֵל. וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל. נִקְרָא
אֲז בְּגֵרוֹן:
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

**תִּפְתַּח אֶרֶץ יִשְׁע. לְתַפְלַת דָּךְ תִּשְׁע. וַיִּשְׂרָאֵל נוֹשְׁע. וְלִשׁוֹן
אֵלִם תִּרְוֶן:
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

**תָּשִׁיב שְׁבוּתֵנוּ. אֵל חַי גּוֹאֲלֵנוּ. וּנְשַׁלֵּם נְדָרֵינוּ. וְכִפֵּר אֶהְרֶן:
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

**יִפְּצוּ אֵל אוֹיְבֶיךָ. יִרְנוּ תְּאֲבִיךָ. יוֹם תִּרְיֵב אֶת־רִיבְךָ. יִשׁוּבוּ
לְבַצְרוֹן:
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

**הֵן נַעֲבוֹר גְּאוּלִּים. וְלָנוּ אֵל אֱלִים. מְעוֹז וַחֲלִילִים. יִגְבֵּר וַיִּתְרֶן:
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

**חֲזַקִּי נָא אֵל תְּהִי. וְנָס יִגּוֹן וְהִי. נִשְׁיֵר כְּנָאֵם וַיְהִי בְּנִסְעֵ
הָאָרֶץ:
לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

ח"ג והערות

ביו"ט אומרים אפתח נא. במח' הקדומים נמצא רק בשחרית של יו"ט ראשון. אפתח נא שפתי. לרבי מתתיה ב"ר יצחק מבולגריא. מוסד על שם המחבר רבי 'מתתיה חזק'. תריב את-ריבך. כ"ה ע"פ מח' שד"ל. במח' רמ"ז ובולגריא תיבת 'את' איננה. נשיר כנאם. במח' רמ"ז ובולגריא: נשיר קנאם.

ג. י. הן נעצור. ע"פ ישע' נא, י. ו. חיליס. ע"פ קה' י. י. ונס. ע"פ ישע' לה, י. ויהי. ע"פ צמ' י. לה.

מקורות ומקבילות

תש. דה"צ ו. מנ. אפתח נא שפתי ואענה. אוי' לז, כ. לאל חיי. ע"פ יוה' ג. י. תה' פד, ג. כנסוע. צמ' י. לה. מהולל אקרא. ע"פ ש"צ כז, ד. ונא. ישע' נט, כ. נקרא. ע"פ ישע' נח, א. תפתח. ע"פ ישע' מה, ח. וישראל. ע"פ ישע' מה, ח. ולשון אלס. ע"פ ישע' לה, ו. תשיב. ע"פ תה' קכז, ד. וכפר. שמי' ל, י. יפולו. ע"פ צמ' י. לה. תריב. ע"פ תה' עד, כז. ישונו לנצרון. ע"פ זכר' ע, י.

ביו"ט ראשון של פסח ושבת חוה"מ אומרים (לשביעי של פסח ראה להלן עמ' 127):

**וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצוּ אֵיבֵיךָ
וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאיֶךָ מִפְּנֵיךָ:**

וי"א כנוסח ק"ק רומה:

קוּמְהוּ יְהוָה לְמַנוּחֲתֶיךָ אֲתָה וְאֶרֶץ
עֲזָרְךָ: כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֶיךָ
יִרְנְנוּ: בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבָדֶיךָ אֶל־תִּשָׁב
פְּנֵי מִשְׁיַחֶיךָ: וּמוֹצִיאִין סֵפֶר הַתּוֹרָה,
וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנֶּתַן תּוֹרָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא: אֲשֶׁר־
הָעַם שִׁפְכָה לּוֹ אֲשֶׁר־הָעַם שִׁיְהוּהוּ

קוּמְהוּ עֲזָרְתָה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חֲסִדֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
וְדַבַּר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ
לְדַרְוֹדֶר: יְהוָה חֲפֵץ לְמַעַן
צֶדֶקְךָ יִגְדִיל תּוֹרָה וַיֹּאדְיִר:

אֱלֹהֵינוּ: אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תִּמְיד תְּהִלְתּוֹ בְּפִי: בִּיהוָה תִּתְהַלַּל
נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמְחוּ: גִּדְלוּ לִיהוָה אֲתִי וְגִרּוּמָמָה שְׁמוֹ יַחְדּוֹ:

ביו"ט ראשון של פסח אומרים:

הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתַי: שִׁירוּ־לוֹ
זְמֵרוּ־לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל־נִפְלְאוֹתַי: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ
יִשְׁמַח לְבוֹ מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִקְשׁוּ פְּנֵי תִמְיֵד:
זְכְרוּ נִפְלְאוֹתַי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי מִפְּתֵי וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: זֶרַע אֲבָרְהָם
עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ
מִשְׁפְּטָיו: זְכָר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר אֶזְרָה לְאַלְף דּוֹר: אֲשֶׁר בְּרַת
אֶת־אֲבָרְהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק: וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת־אֶרֶץ־כְּנָעַן חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

ביו"ט ראשון של פסח אומרים. ראו מס"ז
פ"י י"ג ס"ג. סודו לה' קראו בשמו וכו'.
ת"כ ק"ה ס"מ.

בכ"י כ"ה, דף 58, מח' רמ"ז ובולוניה פסוקים
אלו באו בסדר שונה ומורחב. הודו לוי קראו בשמו. נמצא גם
במח' רומניא, דף קט ע"א, אמנם כ"א מזמור זה לפני ערבית של פסח.

בְּהִיּוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר. כַּמְעוֹט וְגָרִים בָּהֶ: וַיִּתְהַלְכוּ מִגֹּי אֶל־גֹּי.
 מִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר: לֹא־הִנִּיחַ אָדָם לְעִשְׂקָם וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם
 מְלָכִים: אֶל־תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי וְלִגְבִיאי אֶל־תִּרְעוּ: וַיִּקְרָא רַעֲב
 עַל־הָאָרֶץ. כָּל־מִטְה־לֶּחֶם שָׁבַר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ. לְעֹבֵד
 נִמְכָּר יוֹסֵף: עָנּוּ בְּכַבֵּל רַגְלוֹ. בְּרוּל בָּאָה נִפְשׁוֹ: עַד־עַתָּה
 בְּאֶדְבָרוֹ. אָמַרְתָּ יְהוָה צִרְפָּתָהּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ. מִשָּׁל
 עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ: לְאִסֹּר
 שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יַחֲכֵם: וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ־חָם: וַיִּפֹּר אֶת־עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצֵמְהוּ מִצְרָיו: הִפְךָ לֶבֶם
 לְשֹׂנְאֵי עַמּוֹ. לְהַתְנַחֵל בְּעַבְדָּיו: שָׁלַח מִשָּׁה עַבְדּוֹ. אֶהְרֹן אֲשֶׁר
 בָּחַר־בּוֹ: שָׁמוּבָם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתֵּי־בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח
 חֲשָׁד וַיַּחֲשֹׁד וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ: הִפְךָ אֶת־מִימֵיהֶם לְדָם וַיִּזְמַת
 אֶת־דָּגְתָם: שָׂרֵץ אֲרָצָם צָפְרָדַיִם. בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר
 וַיָּבֵא עָרֵב. כְּנִים בְּכָל־גְּבוּלָם: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרֵד. אִשׁ לְהַבּוֹת
 בְּאֲרָצָם: וַיֵּךְ גִּפְנִים וַתֵּאֲנַתֶּם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֵא
 אַרְבֶּה. וַיִּלְקַח וַאֲיִן מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם. וַיֹּאכַל פְּרִי
 אֲדָמָתָם: וַיֵּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאֲרָצָם. רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם: וַיּוֹצִיאֵם
 בְּכֶסֶף וְזָהָב. וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: שָׁמַח מִצְרַיִם בְּצִאתָם.
 כִּי־נָפַל פַּחַדֶּם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עָנָן לְמִסְדּוֹ וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה:
 שָׁאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹ. וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֶם: פָּתַח אֲצוּר וַיִּזְוּבוּ מַיִם.
 הִלְכּוּ בַּצִּיּוֹת נִהָר: כִּי־זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ. אֶת־אַבְרָהָם עַבְדּוֹ:
 וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן. בְּרִנָּה אֶת־בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם
 וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: בְּעַבְרוֹ יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וַתּוֹרַתּוֹ יִנְצְרוּ.
 הִלְלוּ־יְיָ:

בשבת חול המועד אומרים:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו: הַיּוֹם רָאָה וַיִּגָּס הַיְרֵדָן יֹסֵב לְאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבִנְיָצָאן: מֵהַלֶּלֶךְ הַיּוֹם כִּי תִגָּס הַיְרֵדָן תִּסָּב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבִנְיָצָאן: מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַהֶפְכִי הַצּוֹר אֲגַם־מַיִם חֲלַמֵּישׁ לְמַעֲיָנו־מַיִם:

בשביעי של פסח פותחים את ארון הקודש ואומרים:

וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה יְהוָה וַיִּפְצֹל אֶיְבֹיךָ וַיִּגָּסוּ מִשְׁנֵאִיךָ מִפְּנֵיךָ: קוֹמָה עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדִינוּ לְמַעַן חֲסִדְךָ: קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם: קוֹמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבָה זְכַר חֲרַפְתְּךָ מִנִּי־נִבֵּל כָּל־הַיּוֹם: קוֹמָה יְהוָה קִדְמָה פָּנָיו הִכְרִיעָהוּ פִלְטָה נִפְשֵׁי מִרְשַׁע חֲרַבְךָ: קוֹמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִי־הִפִּיתָ אֶת־כָּל־אֵיבֵי לִחֵי שְׁנֵי רְשָׁעִים שִׁבְרָתָ: קוֹמָה יְהוָה אֵל נִשְׂא יָדְךָ אֶל־תִּשְׁכַּח עֲנוּיִם: קוֹמָה יְהוָה אֶל־יַעֲזוּ אֲנוּשֵׁי יִשְׁפֹטוּ גּוֹיִם עַל־פְּנֵיךָ: קוֹמָה יְהוָה לְמַנוּחַתְךָ אֵאתָה וְאֶרְוֹן עֲזָךְ: כַּהֲגִיד יִלְבָּשׁוּ־צַדִּיק וְחֲסִידֶיךָ יִרְגְּנוּ בַעֲבוּר דָּוִד עַבְדְּךָ אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זְכָרָה לְחֲסִדֵי דָוִד עַבְדְּךָ: הַכֹּל הָבּו גְּדֹל לְאֱלֹהֵינוּ וְתִנּוּ כְבוֹד לְתוֹרָה: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדַבַּר יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדַרְזוֹדֶר: יְהוָה חֲפֹץ לְמַעַן צַדִּיקוֹ יִגְדִיל תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

ח"ג והערות

מרשע חרבך. בכ"י ביה: מרשע חרבך. למנוחתך. נלאת ישראל ממלרים. תה' קיד, אית. ויהי בנסוע הארון. בנ"י לה; ס' הממחים, ד"ה ושני כלבו ס' ל. קומה עזרתה בכ"י ביה: למנוחתך. לנו. תה' מד, כו. קומה אלהים שפטה הארץ. תה' פג, ח. קומה אלהים ריבה ריבך. תה' עד, כג. קומה ה' קדמה פניו. תה' ח, יג. קומה ה' הושיעני אלהי. תה' ג, ח. קומה ה' אל נשא ידך. תה' י, יג. קומה ה' אל ישו אנוש. תה' ט, כ. קומה ה' למנוחתך. תה' קלג, חדט. ה' אלהים אל משג. דה"צ ו, מז. הכו גדל לאלהינו. דב' לג, ג. כי מציון תלא תורה. יש' ב, ג. ה' שמך לעולם. תה' קלה, יג. ה' חפץ למען צדקו.

מקורות ומקבילות

בשביעי של פסח אומרים:

הֲדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: יֹאמְרוּ גְאוּלַי יִהְיֶה־
 אֲשֶׁר גָּאֵלְס מִיַּד־צָר: וּמֵאַרְצוֹת קִבְּצָם. מִמְּזוּרַח וּמִמְּעָרֵב.
 מִצָּפוֹן וּמִמִּיָּם: תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דֶּרֶךְ־ עִיר מוֹשֶׁב לֹא מִצָּאוּ:
 רַעֲבִים גַּם־צִמְאִים. נִפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף: וַיִּצְעְקוּ אֶל־יְהוָה בְּצָר
 לָהֶם. מִמְּצוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם: וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל. לָלֶכֶת
 אֶל־עִיר מוֹשֶׁב: יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם:
 כִּי־הִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁמֵר וְנֶפֶשׁ רַעֲבָה מִלֹּא־טוֹב: יִשְׁבִּי חֲשָׁד
 וְצִלְמוֹת. אֲסִירִי עָנִי וּבְרוּל: כִּי־הִמְרוּ אֶמְרֵי־אֵל וַעֲצַת עֲלוּן
 נֶאֱצוּ: וַיִּכְנַע בְּעַמַל לִבָּם. כָּשְׁלוּ וְאִין עֲזָר: וַיִּזְעְקוּ אֶל־יְהוָה
 בְּצָר לָהֶם. מִמְּצוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יוֹצִיאֵם מִחֲשָׁד וְצִלְמוֹת.
 וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתֵּק: יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם:
 כִּי־שָׁבַר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בְרוּל גִּדְעוּ: אֲוִלִים מִדֶּרֶךְ פְּשָׁעִם
 וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל־אֶכֶל תִּתְעַב נֶפֶשָׁם וַיִּזְעְקוּ עַד־שַׁעֲרֵי
 מוֹת: וַיִּזְעְקוּ אֶל־יְהוָה בְּצָר לָהֶם. מִמְּצוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח
 דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם. וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתֵם: יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
 לִבְנֵי אָדָם: וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹרָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי
 הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת. עֹשֵׂי מְלֹאכָה בְּמַיִם רַבִּים: הִמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה
 וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמִצְוֹלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה. וַתְּרוֹמֵם גְּלוּיוֹ:
 יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדוּ תְּהוֹמוֹת. נִפְשָׁם בְּרַעַה תִּתְמוּגַג: יַחֲזוּ וַיִּנְעוּ

מקורות ומקבילות

ישע' מז, כח. הוּדוּ לֵה' כִּי טוֹב וכו' יֹאמְרוּ גְאוּלַי ה' וכו'. בשביעי של פסח אומרים. למרות שהמזמור של היום
 חס' ק, ח'מג.

הינו מזמור קו כפי שמופיע בפרסום של 'אין כמוך' לזכרו

של ר' משה הכהן פיראני ז"ל, ירושלים תשל"ו. (עוד טעמים לומר דווקא מו' קו, ראו: בנספח לחוברת של הרב
 מ"ע הרטום, בתוך 'סדר תפלות כמנהג בני רומה כפי הנהוג בירושלים עיה"ק' תשע"ד, ע"ע תע-תעא). נמצא גם
 במח' רומניא, דף קט ע"ב, אמנם לפני ערבית של פסח.

ח"צ והערות

כַּשְׁפוֹר וְכָל־חֲכָמָתָם תִּתְבַּלֵּעַ: וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם
 וּמִמְצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם: יָקָם סֵעֶרָה לְדַמְמָה וַיַּחֲשׂוּ גְלִיָּהֶם:
 וַיִּשְׁמְחוּ כִּי־יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחַם אֶל־מְחוּז חֲפָצָם: יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדּוֹ
 וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם: וַיְרוּמְמוּהוּ בְּקֹהֲלֵעַם וּבְמוֹשֵׁב זְקֵנִים
 יִהְלְלוּהוּ: יִשֶׁם נְהַרּוֹת לְמַדְבָּר וּמִצְאֵי מַיִם לְצַמְאוֹן: אֶרֶץ
 פְּרִי לְמַלְחָה. מְרֻעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ: יִשֶׁם מְדָבָר לְאַגְס־מַיִם וְאֶרֶץ
 אֲצִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם: וַיּוֹשֵׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכַוְּנוּ עֵיר מוֹשָׁב:
 וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְרָמִים. וַיַּעֲשׂוּ פְרִי תְבוּאָה: וַיְבָרְכֶם
 וַיִּרְבּוּ מְאֹד. וּבְהִמָּתֵם לֹא יִמְעִיט: וַיִּמְעֲטוּ וַיִּשְׁחֻוּ. מַעֲצָר רָעָה
 וַיִּגְוּ: שִׁפְךָ גִּזּוֹ עַל־גְּדִיבִים וַיִּתְעַם בְּתַהוֹ לֹא־דָרְךָ: וַיִּשְׁגַּב
 אֲבִיוֹן מַעֲוֵנִי וַיִּשֶׁם כְּצֶאֱן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְחוּ.
 וְכָל־עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ: מִי־חֲכָם וַיִּשְׁמַר־אֱלֹהֵי. וַיִּתְבוּנְנוּ חֶסֶדּוֹ
 יְהוָה:

מוצאים שני ספרי תורה ואומרים:

גְּדוּלוֹ לַיהוָה אֶתִּי וְנִרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
 רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קְדָשׁוֹ. כִּי־קְדוֹשׁ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קְדוֹשׁ כִּי־הוּא כִּי אֵין בְּלִתְדָּ וְאֵין צוּר כִּי־אֱלֹהֵינוּ:
 (כִּי מִי אֱלֹהֵי מִבְּלַעְדֵּי יְהוָה וּמִי צוּר זֹלְתֵי אֱלֹהֵינוּ) אֶחָד
 אֱלֹהֵינוּ. גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

ח"ג והערות

אין קדוש כיו וכו'. לפי כ"י ב"ה, מחי רמ"ג, בולוניה ושר"ל מדלגים על פסוקים אלו וממשיכים
 ביתאיר נונה.

לפי מנהג ק"ק רומה אומרים:

תְּאִיר נְגִיהַ • תְּאִיר נְגִיהַ • תְּאִיר נְגִיהַ • נְגִיהַ תְּאִיר וְתִגְיֶיהַ •
 תְּבֵא חֲכָמָה • תְּבֵא חֲכָמָה • תְּבֵא חֲכָמָה • חֲכָמָה תְּבֵא וּמְחַכְמָה •
 תִּגְיֶיהַ נְהוֹרָא • תִּגְיֶיהַ נְהוֹרָא • תִּגְיֶיהַ נְהוֹרָא • נְהוֹרָא תִּגְיֶיהַ וְתִשְׁגִּיחַ •
 תְּדַלָּה יְפִיפָה • תְּדַלָּה יְפִיפָה • תְּדַלָּה יְפִיפָה • יְפִיפָה תְּדַלָּה וְתִדְלַג •
 תְּהַנֶּה אֱהוּבָה • תְּהַנֶּה אֱהוּבָה • תְּהַנֶּה אֱהוּבָה • אֱהוּבָה תְּהַנֶּה
 בְּכָל־מִינֵי •

תּוֹפִיעַ מְרֹאךְ • תּוֹפִיעַ מְרֹאךְ • תּוֹפִיעַ מְרֹאךְ • מְרֹאךְ תּוֹפִיעַ וְתוֹדִיעַ •
 תְּזַרַח כְּלָה • תְּזַרַח כְּלָה • תְּזַרַח כְּלָה • כְּלָה תְּזַרַח וְתוֹרִיחַ •
 תְּחַשֶּׁה יְקָרָה • תְּחַשֶּׁה יְקָרָה • תְּחַשֶּׁה יְקָרָה • יְקָרָה תְּחַשֶּׁה
 בְּעַל יְדֵי מִשָּׁה •

תְּטַפְּנָה נְפֹת • תְּטַפְּנָה נְפֹת • תְּטַפְּנָה נְפֹת • נְפֹת תְּטַפְּנָה בְּמִנָּה •
 מִיְקָרָה מִיִּשְׂרָה • מְכַתְּרָה מְטַהֲרָה •
 מְלַמְּדַת מְעַטְרַת • מְכַתְּרַת מְאַפְּדַת •
 לְמַתַּן תּוֹרָה מְסִינֵי נְתוּנָה • עַל־יְדֵי עֵנּוּ נְכוּנָה •
 לְגַנֵּן לְהַלֵּל וּלְזַמֵּר • לְאֵל יִשׁוּרוֹן שׁוֹמֵר •
 לְסוֹקֵר נְמוּכִים תְּכַכֵּים • עִם שְׂמוֹ מְבָרְכִים •
 לְעוֹנָה עֲשׂוּקִים מִמַּעַמְקִים • לִירְאָתוֹ דְּבָקִים •

מקורות ומקבילות

תְּאִיר נְגִיהַ. ש"צ כז, יג; ישע' ט, א; יח' י, ד; חזק' ג, ד; תה' יח, כט; כ"ו כ"ה, דף 358. טוּגָה - תורה. ע"פ מד"ש פ"ד, ס"ו ג; מד"א שמו' פ"ו כז, ס"ו ז. תְּבֵא חֲכָמָה. ע"פ מש' ז, י; סח"ש ו, כג. חֲכָמָה - תורה. ע"פ אד"ג הוספה ז לנוסח א, פ"ו, ה' 'התורה גנחה זגמוי החכמה'; דרכ"א פ"ז, ה"ה. נְהוֹרָא - תורה. ע"פ מש' ו, כג; זצלי תענית, דף ז ע"ב, 'ואין אור אלא תורה'. תִּגְיֶיהַ. ע"פ יהו' א, ה; תה' א, ז; זצלי שבת, דף לג ע"א, ע"פ ירמ' לג, כה. וְתִשְׁגִּיחַ. ע"פ מש' ד, ו; מדת"ה מז' קוט, ס"ו ז. כְּלָה. ע"פ פדר"א פ"ו מ, 'זהכלה זו התורה'. יְקָרָה. תוספתא הוריות (נוקרמאנדל), פ"ב, ה"ז, 'יקר זו תורה', ע"פ מש' ג, טו; ספרי דברים, פ"ו עקב, פ"ו מ. תְּחַשֶּׁה נְפֹת. ע"פ מש' ה, ג; ש"ש ד, יא. מְכַתְּרַת. ע"פ מש' אבות פ"ו, מ"ד" וכתרך גדול מכתרס'; מד"א שמו' פ"ו כה, ס"ו יא.

ה"נ והערות

תְּאִיר נְגִיהַ. פיוט אנונימי מן המאה השישית מארץ ישראל, המדבר על כבוד התורה ומיוסד ע"ס א"ב. מִיְקָרָה מִיִּשְׂרָה. בכ"י כ"ה: 'מיקורה מישרה'. מְלַמְּדַת מְעַטְרַת מְכַתְּרַת מְאַפְּדַת. כ"ה במח' רמ"ו ושד"ל. בכ"י כ"ה: 'מכותרת מעושרת מלומדת מאופדת'. במח' בולוניה: 'מעשרת מכתרת מלמדת מאפדת'. עוד כאן אומרים לפי מנהג ק"ק רומה ומדלגים ל"אב הרחמים'. לְהַלֵּל וּלְזַמֵּר. בכ"י כ"ה: 'להלל לזמר'. לְאֵל יִשׁוּרוֹן. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו: 'לאל ישורון'. לְסוֹקֵר נְמוּכִים. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה. במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל: 'לסוקר נמוכים'.

פְּלִיאָה בְּכָל־מְרֵאִיתִי • צוֹרְתָהּ כְּטָהֵר מְרַגְלִיתִי •
 קוֹרַחַת בְּטָהֵר וּבְזָהֵר • רְאוּיָהּ לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר מִיָּהֵר •
 שְׂרוּיָהּ עַל־הָרֵאשׁ כְּצִיץ וְנֹזֵר • תְּרֻנָּה פְּרָה־סִיא כְּגִבְרִיהַ
 בַּת־מֶלֶךְ • תְּפוּיץ פְּרַפְרִיּוֹתֶיהָ כְּמַעֲיֵן הַמִּתְגַּבֵּר:

אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁלוּ כִכָּה • מְנַיֵן וְאוֹמְרֵלוּ מִי־כְמוֹךָ • לְמִשְׁפִּיל
 גְּבוּהִים עַד־דְּכָא • וּמְרִים שְׁפָלִים עַד־הַמְּלוּכָה • מְנַגְנִים
 מְנַצְחִים וְאוֹמְרִים־לוֹ • כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ •
 לְהוֹדִיעוּ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתִי וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתִי • מַלְכוּתְךָ
 מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָרִי • יְהוֹה מֶלֶךְ • יְהוֹה
 מֶלֶךְ • יְהוֹהוּ יִמְלֹךְ לְעֵלְם וְעַד־יִי • יְהוֹה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן • יְהוֹהוּ יִבְרַךְ
 אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם • יִמְלֹךְ יְהוֹהוּ לְעוֹלָם • אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וְדָר •
 הַלְלוּיָהּ • אֶת־הָהוּא יְהוֹה לְבִרְךָ • אֶתֶּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמִי
 הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם • הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ • הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר
 בָּהֶם וְאֶתֶּה מְחִיָּה אֶת־כָּלָם • וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

אָנָּה יְהוֹה הוֹשִׁיעָה נָּא • אָנָּה יְהוֹה הַצְּלִיחָה נָּא:

אָנָּה יְהוֹה • עֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ:

אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים הוֹשִׁיעָה נָּא • בּוֹחֵן לְבָבוֹת הַצְּלִיחָה נָּא • גּוֹאֵל
 וּמוֹשִׁיעַ עֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ • דּוֹרֵךְ פּוֹרֵה הוֹשִׁיעָה נָּא •
 הַדּוֹר בְּלָבוֹשׁ הַצְּלִיחָה נָּא • וְזוֹכֵר הַנְּשַׁכַּחֹת עֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ:

ח"ג והערות

כְּטוֹהֵר מְרַגְלִיתִי • בכ"י ב"ה: 'כצוהר מרגלית'. יותר
 מִיָּהֵר • כ"ה בכ"י ב"ה, מח' רמ"ז ובולונויא. במח' שד"ל:
 יוֹתֵר מִיָּהֵר • ומרים שפלים. בכ"י ב"ה: 'למרים
 שפלים'. שְׂמִי הַשָּׁמַיִם • במח' רמ"ז: 'שמי השמים'.
 אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וכו'. ע"פ א"ב עד האות ט.

כט, י. ימלך ה' לעולם וכו'. תה' קמו, י. אמה הוא ה' לנדך וכו'. נחמ' ע, ו. אגל ה' הושיעה וכו'. תה' קית, כה. עננו
 ביום קראנו. ע"פ תה' כ, י. אלהי האלהים. דב' י, ח; תה' קלו, ג. הושיעה נא. תה' קית, כה. בוחן לבבות. ע"פ ירמ' יא, כ;
 תה' ז, י; מש' ח, ג; צ"ם לה, כא. הַלְלוּיָהּ נא. תה' קית, כה; נחמ' א, יא. גואל ומושיע. ע"פ ישע' מט, כו; ס, טז; ספ"ה
 ע, יא. דורך פורה. ע"פ ישע' סג, ג. הדור נצטו. ע"פ ישע' סג, א. וזוכר הנשכחות. ע"פ ירושלמי פאה פ"א, סוף ה"א

מקורות ומקבילות

כטוהר מרגלית. ע"פ משר"א פ"ז, ז, עמ' 132, 'התורה דומה
 ללכוד של מרגלית'. אשרי העם שלו ככה. ע"פ תה' קמד, טו.
 למשפיל גבוהים. ע"פ תה' קמו, ו; אגל"ס א, רסג. עד זכא.
 ע"פ תה' א, ג. ומרים שפלים. ע"פ חו"ה, יא; אגל"ס
 א, רסג. כבוד מלכותך יאמרו וכו'. תה' קמה, יא; יא; יא.
 ימלך לעולם ועד. שמי' טו, יח. ה' עז לעמו יתן וכו'. תה'
 אגל ה' הושיעה וכו'. תה' קית, כה. עננו
 בוחן לבבות. ע"פ ירמ' יא, כ;
 גואל ומושיע. ע"פ ישע' מט, כו; ס, טז; ספ"ה
 וזוכר הנשכחות. ע"פ ירושלמי פאה פ"א, סוף ה"א

זוֹכֵר הַבְּרִית הַשְּׂעִיָּה נָא. חֲנֹנִן וְרַחוּם הַצְּלִיחָה נָא. טוֹב וּמִיטִיב
 לְכֹל עֲגָנוּ בְּיוֹם-קָרְאָנוּ:
וְצַדִּיקְתָּךְ אֱלֹהִים עַד-מָרוֹם.
אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ גְדֻלוֹת. אֱלֹהִים מִי כְמוֹךָ:
מִי-כְמֹכָה בְּאֵלִם יְהוָה. מִי כְמֹכָה נֹאדָר בְּקֹדֶשׁ. נוֹרָא תְהִלָּתְךָ
עָשִׂיהַ פִּלְאָא. הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׂמֹךְ: מִי-כְמֹכָה אוֹמֵר
וּמְקִיָּם. וּמִי-כְמֹכָה בְּחֹר בְּשִׁחָקִים. וּמִי-כְמֹכָה גְדֻלָּךְ בְּפִי יוֹנְקִים.
הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׂמֹךְ: מִי-כְמֹכָה דָּר בְּעֲרֵבוֹת. וּמִי-כְמֹכָה הָדוּר
בְּרַבֵּי רַבּוֹת. וּמִי-כְמֹכָה וְזוֹכֵר בְּרִית אָבוֹת. הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן
שְׂמֹךְ: מִי-כְמֹכָה זוֹכֵר וּפּוֹקֵד כָּל. וּמִי-כְמֹכָה חַי וְקַיִם יְכוּל.
וּמִי-כְמֹכָה טוֹב וּמִיטִיב לְכֹל. הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׂמֹךְ: מִי-כְמֹכָה
יודֵעַ מַעֲשִׂים. וּמִי-כְמֹכָה כּוֹבֵשׁ כְּעֵסִים. וּמִי-כְמֹכָה לְהַצְדִּיק
עַמוּסִים. הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׂמֹךְ: כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. הָרוֹכֵב
בְּשָׁמַי שְׁמֵי-קָדְשׁ. הֵן יִתֵּן בְּקוּלוֹ קוֹל עוֹ:

מקורות ומקבילות

[דף ה' ע"ג]; איכ"ר פ' ה, ס' א, 'אין שכה מלויה בך' וכו'.
 זוכר הברית. ע"פ ש"מ' 3, כד; ויק' כו, מז; יחז' טו, ס; סח"ש
 יח, כא. חנון ורחום. ע"פ ש"מ' לד, ו; ווא' 3, יג; תה' פו, טו;
 ב"ס 3, יא. טוב ומיטיב לכל. ע"פ תה' קיט, סח וקמה, ט;
 אג"ס א, רי. ולדקתך אלהים וכו'. תה' עא, יט; ויק"ר
 פ' לא, ס' א. מי כמכה נאלס וכו'. ש"מ' טו, יא. הושיענו
 למען שמך. ע"פ מ"ב יט, יט; ספ"ב 3, יד. אומר ומקיס. ע"פ ישע' מד, כר"כ. נחור - הקב"ה. ע"פ פדר"ך פ' יב, סוף
 ס' כד, 'נראה להם בחור'; מדה"ג פ' יתרו, ס' טו. נשחקים. ע"פ דב' לג, כו; תה' סח, לה. גדלך כפי יונקים. ע"פ תה'
 ת, ג; מנדר"י בשלח, מס' דשירה, פ' א; במדב"ר פ' ט, ס' ז, 'ואני מתהדר בהם'. דר בערבות. ע"פ תה' 3, ד; צבלי חגיגה,
 דף יב ע"ב; אה"מ, חנוכה, עמ' 192, ד"ה ישחבת. בערבות - אחד משבעה שמות של רקיע. צבלי חגיגה, דף יב ע"ב; ויק"ר
 פ' כט, ס' יא. הדור. ע"פ תה' לו, ו; קד, א; שמו"ר פ' נא, ס' ת, 'מזו הדור'. צרני רצנות. ע"פ אד"ג נוסח ב, פ' כז,
 ד"ה דאן צה, ע"פ או"י כה, ג; במדב"ר פ' טו, ס' כד. וזוכר ברית אבות. ע"פ ש"מ' 3, כד; ויק' כו, מז; יחז' טו, ס; סח"ש
 יח, כא. זוכר. ע"פ ירושלמי פאה פ"א, סוף ה"א [דף ה' ע"ג]; איכ"ר פ' ה, ס' א, 'אין שכה מלויה בך' וכו'. חיי. ע"פ
 יחז' ג, ו; ירמ' י, י. טוב ומיטיב לכל. ע"פ תה' קיט, סח וקמה, ט; אג"ס א, רי. יודע מעשים. ע"פ קה' יב, יד. כובש
 כעסים. ע"פ צבלי צרכות, דף ז ע"א; צ"ר פ' מט, ס' ת, 'הקב"ה כובש את החימה'. להצדיק עמוסים. ע"פ שמו"ר פ' טו,
 ס' א, 'תפק להצדיק צרוותיו', ע"פ ישע' מז, כא; אה"מ, משה, עמ' 394, ד"ה יחברך. עמוסים - ישראל. ע"פ ישע' מז, ג.
 כי ה' הוא האלהים. דב' ד, לה. הרוכב בשמי וכו'. ע"פ תה' סח, לד.

ח"ג והערות

ומיטיב לכל. בכ"י ב"ה: זמיטיב לקויו, ע"פ איכ" ג, כה.
 מי כמוך. בכ"י ב"ה: 'מי כמוכה'. מי-כמכה וכו'.
 מיוסר ע"ס איב עד אות ל. ברב"י רבבות. בכ"י ב"ה:
 'באלפי רבבות'. ופוקד כל. ב"ה במח' רמ"ו ובולוניא.
 במח' שד"ל: 'פוקד כל'.

בשביעי של פסח מעלים את ספרי התורה על התיבה ואומרים:

אב הַרְחֵמֵם אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם הוּא יְחוּס וַיִּגַן וַיַּחְמַל וַיִּרְחַם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּכָל-מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְאָמְרוּ
אָמֵן. וְעַל-מְרֵי רַבּוֹתֵינוּ וּמְנַהֲגֵי דוֹרְנוּ. אוֹרֵם יְאִיר כְּאוֹר
שִׁבְעַתַּיִם. בְּנֵיהֶם יִרְבוּן כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. גַּם תִּלְמִידֵיהֶם כְּזֹהַר
הַרְקִיעַ. דָּתָם תִּעֲמֹד וְלֹא-תִמּוּט. הֵם מְתוּקִים מְדַבְּשׁ וְלֹא
יִמְעָטוּ. וְגַם חֲכָמָתָם לֹא תִשְׁכַּח. זְכָרָם לְנִצְחָה לֹא יִמְנָעוּ. וְגַר
יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְבֶּה מִלְּפָנָיו לְעוֹלָם וָעֶד וְאָמְרוּ כָּל-הָעָם אָמֵן:

אֵהְבֶתוּ יוֹדִיעַ לָכֶם. בְּרַכְתּוּ יְשִׁים עֲלֵיכֶם. גּוֹאֵל יְחִישׁ לָכֶם.
דָּגוּל יַגְדִּיל אֶתְכֶם. הַדּוֹר בְּלָבוּשׁ יֵאָדָר מִכֶּם. וּמּוֹת
אֶל-יִמְשׁוּל בְּכֶם. זַעַף הַשָּׁטָן יִסִּיר מֵעֲלֵיכֶם. חֲמֵלָתוֹ יַחְמוֹל
עֲלֵיכֶם. טוֹב עֵינַי יִיטִיב לָכֶם. יֵצֵר הָרַע יִסִּיר מֵעֲלֵיכֶם.
כָּל-הַבְּרָכוֹת יִסּוּבּוּ אֶתְכֶם. לוֹיֵת חֵן יַחֲוֹן עֲלֵיכֶם. מִשְׁאֵלוֹתֵיכֶם
יִמְלֵא לָכֶם. גּוֹעֵם נוֹצֵרְכֶם יִתֵּן לָכֶם. שִׁיחַ שִׁפְתוֹתֵיכֶם יִשְׁעָה
מִכֶּם. עֹז וַיִּשׁוּעָה יִצְמִיחַ לָכֶם. פְּדוּת וּגְאֻלָּה יִשְׁלַח לָכֶם. צְדָקָה
תִּרְוַם אֶתְכֶם. קוֹמְמִיּוֹת יוֹלִיכְכֶם. רֵאשִׁית חֲכָמָה יִלְוֶה לָכֶם.
שְׂאֵנָן וּבִטָּח יוֹשִׁיבְכֶם. תּוֹרָה תְּמַיְמָה יַחֲיִיכֶם וַיִּשְׁיַעְכֶם. וְאָמְרוּ
כָּל-הָעָם אָמֵן:

מקורות ומקבילות

אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם. ע"פ ישע' מה, ז; אוי' כה, ב. כְּאוֹר שִׁבְעַתַּיִם. ע"פ ישע' ל, כו. כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. צ"ל כב, ח. כּוֹזֵהר הַרְקִיעַ. דני' יב, ג. מְתוּקִים מְדַבְּשׁ. ע"פ תה' יט, יא. וְגַר יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְבֶּה. ע"פ ש"צ כה, ח. וְאָמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן. ע"פ דה"א טז, לו. הַדּוֹר בְּלָבוּשׁ. ע"פ ישע' סג, א. חֲמֵלָתוֹ יַחְמוֹל עֲלֵיהֶם. ע"פ מלא' ג, ח. טוֹב עֵינַי. מש' כב, ט. לוֹיֵת חֵן. ע"פ מש' ד, ט. פְּדוּת וּגְאֻלָּה יִשְׁלַח. ע"פ תה' קיא, ט. קוֹמְמִיּוֹת יוֹלִיכְכֶם. ע"פ ויק' כו, יג. רֵאשִׁית חֲכָמָה. תה' קיא, י. שְׂאֵנָן וּבִטָּח יוֹשִׁיבְכֶם. ע"פ ירמ' ל, י. תּוֹרָה תְּמַיְמָה. ע"פ תה' יט, ח. וְאָמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן. ע"פ דה"א טז, לו.

ח"ג והערות

מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְאָמְרוּ אָמֵן. בכ"י ב"ה ללא תיבות וְאָמְרוּ אָמֵן. בְּנֵיהֶם יִרְבוּן. בכ"י ב"ה: עֲבֵייהֶם יִרְבוּ. וְגַם חֲכָמָתָם. בכ"י ב"ה: גַּם חֲכָמָתָם. זְכָרָם לְנִצְחָה. בכ"י ב"ה: זְכוּרָם לְנִצְחָה. כָּל-הָעָם אָמֵן. בכ"י ב"ה ללא תיבות כָּל-הָעָם. אֵהְבֶתוּ יוֹדִיעַ לָכֶם. מיוסד ע"ס א"ב.

ע"פ ירמ' ל, י. תּוֹרָה תְּמַיְמָה. ע"פ תה' יט, ח.

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא. הָבֹה גִדְּל לְאַלְהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְהוָה
 מְבָרָךְ. מִעֵתָה וְעַד-עוֹלָם: מִמְּזֶרֶח-שֶׁמֶשׁ עַד-מְבֹאוֹ.
 מְהֵלֵל שֵׁם יְהוָה: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאִבֵי אוֹשַׁע: וַיֹּאמֶר
 מִסוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. וּמְלִכּוֹתָו
 בְּכָל מְשָׁלָה:

בשבת חול המועד אומרים:

וְתִגְּלָה (וְתִרְאֶה) מְלִכּוֹתָו עֲלֵינוּ מְהֵרָה. וַיַּחֲזֵן וַיִּרְחַם
 פְּלִיטָתָנוּ וּפְלִיטַת כָּל-עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְּנֵנוּ
 (תְּמִיד) לְחַן וְלַחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן וְאָמְרוּ כָל-הָעַם אָמֵן.
 הַכֹּל הָבֹה גִדְּל לְאַלְהֵינוּ. וְתֵנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

מגביהים את ספר התורה ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁר-שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּגִי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
 צְוֵה-לָנוּ מֹשֶׁה. מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

כֹּהֵן קָרֵב. יַעֲמֹד הַכֹּהֵן (או: אִין כֹּהֵן כֹּהֵן יַעֲמֹד הַלְוִי או:
 יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ שֶׁנִּתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ.
 תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֲדוֹת יְהוָה נֶאֱמָנָה מְחַכֵּמַת
 פֶּתִי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשִׁמְחֵי-לֵב. מִצְוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת
 עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מִשְׁפָּטֵי-יְהוָה אֱמֶת.
 צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמִים דָּרְכוּ. אִמְרַת-יְהוָה צְרוּפָה. מִגֵּן הָאֵל

ח"ג והערות

כי שם יי אקרא וכו'. לפי
 כ"י ב"ה ממשכמים יחבל הבו
 גודל.

מקורות ומקבילות

כי שם ה' אקרא. ד' ל' ג. יהי שם ה' מבורך. תה' קיג, דג. מהולל אקרא ה'. ש"ג
 כג, ד. ה' אלהי ישראל שמו' ה, א; יהו' ז, יג; תה' מלא, יד. ה' וכו' מלך. ע"פ ישעי'
 מד, ו; תה' טז, א; דה"א עז, לא. ומלכותו בכל משלה. תה' קג, יט.

לְכֹל הַחַסִּים בּוֹ: דְּרַכֵּיהָ דְּרַכֵּי־גַעַם וְכַל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם:
 עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיהָ מֵאֲשֶׁר: כִּי־בִי יִרְבוּ יַמֵּיהָ
 וַיִּוֹסִפוּ לָךְ שָׁנֹת חַיִּים: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָהוּ יְבָרֶךְ
 אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה את האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם • (הקהל עונה: יְבָרֶכֶךָ יְהוָה):

בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

(הקהל עונה: בָּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: בָּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
 מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ • בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה •
 נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ
 תּוֹרַת אֱמֶת • וַחַיֵּי עוֹלָם נִשְׁע בְּתוֹכֵנוּ • בָּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה • נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח: וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֹזֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסֶּף וְהַגַּעְתֶּם אֶל־הַמִּשְׁקָף וְאֶל־שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסֶּף. וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר: וְעָבַר יְהוָה לַגָּף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּשְׁקָף וְעַל שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת. וּפָסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחָת לָבֹא אֶל־בְּתִיכֶם לַגָּף: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה. לְחֻק־לָךְ וּלְבְנֶיךָ עַד־עוֹלָם: לֹא יִבָּטֵן תָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַעֲבֹדָה הַזֹּאת: וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם. מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וְאָמַרְתֶּם זָבַח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בְּתֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתֵינוּ הִצִּיל. וַיִּקְרָא

מקורות ומקבילות

קריאת התורה ליו"ט. משני מגילה פ"ד, מ"ב; מס"ו פר' ח, ה"ה. ראו מש"ט (בוצה), בראשית, פ' וילא, פ"ל, ס' יג. קריאה ליו"ט א' של פסח. צבלי מגילה, דף לא ע"א; פסקי רי"ד. ציו"ט קורין ה' גברי. ע"פ משני מגילה פ"ד, מ"ב; רע"ב; מס"ו פר' ו, ה"ה; פסקי רי"ד עמ"ס מגילה, דף כח ע"ב; פסקי רי"ז עמ"ס מגילה פ"ג, ה"ב, אות ב; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מט, ד"ה בשני; כ"י כ"ה, דף 55א; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה כמה. כשתל יורט בשנת קורין ז' גברי. ע"פ שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מט, ד"ה בשני; כ"י כ"ה, דף 355. ויקרא משה וכו' משטו וכו'. ש"י, כד"נא; צבלי מגילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה בפסח גלגל; סד' רס"ג עמ' שסט; פסקי רי"ז מגילה פ"ד, ה"ד, אות א; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מט; סת"ת ס' כד; רע"ב עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות; כ"י כ"ה, דף 355; מח' רומניא, דף קכד ע"א ודף קכה ע"א.

הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: ס שלישי
 בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהוֹה הַכָּהֵן כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פְּרֹעֶה
 הַיֹּשֵׁב עַל־כֶּסֶף עַד בְּכוֹר הַשְּׂבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. וְכָל בְּכוֹר
 בַּהֶמְדָּה: וַיִּקַּם פְּרֹעֶה לַיְלָה, הוּא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם
 וַתְּהִי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם. כִּי־אִין בַּיִת אֲשֶׁר אִין־שָׁם מֵת:
 וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וְלֶאֱהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי
 גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה כְּדַבְּרֹכֶם:
 גַּם־צֵאוּנְכֶם גַּם־בְּמִקְרַכֶּם קַחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וְלָכוּ. וּבִרְכַתֶּם
 גַּם־אֹתִי: בַּשַּׁבָּת רְבִיעִי וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעַם לְמַהֵר לְשַׁלַּחֶם
 מִן־הָאָרֶץ. כִּי אָמְרוּ כָלֵנוּ מֵתִים: וַיִּשָּׂא הָעַם אֶת־בְּצֻקוֹ טָרִם
 יַחְמִץ. מִשְׁאֲרֹתֶם צָרְרֹת בְּשִׂמְלֹתֶם עַל־שִׁכְמֹם: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
 עָשׂוּ כַּדְּבַר מֹשֶׁה. וַיִּשְׁאַלּוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב
 וּשְׂמֹלֹת: וַיְהוֹה נָתַן אֶת־חֵן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאֲלוּם. וַיִּנְצְלוּ
 אֶת־מִצְרַיִם: פ רביעי ובשבת חמישי

וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶס סִכְתָּה. כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי
 הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף: וְגַם־עֶרְב רַב עָלָה אִתָּם. וַצֹּאן וּבָקָר
 מִקִּנְיָה כְּבֹד מְאֹד: וַיֹּאפּוּ אֶת־הַבְּצֹק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם
 עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. כִּי־גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֶה
 וְגַם־צִדָּה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם: וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֹשְׁבוּ
 בְּמִצְרַיִם. שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים
 שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ
 כָּל־צְבָאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: לַיִל שְׁמֵרִים הוּא לִיהוָה
 לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. הוּא־הַלַּיְלָה הַזֶּה לִיהוָה שְׁמֵרִים
 לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם: פ חמישי ובשבת ששי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח. כָּל־בֶּן־נֹכַח
 לֹא־יֹאכַל בּוֹ: וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְּנַת־כֶּסֶף וּמִלְתָּה אֹתוֹ אִזּוֹ יֹאכַל
 בּוֹ: תוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא־יֹאכַל בּוֹ: בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל לֹא־תוֹצִיא
 מִן־הַבַּיִת מִן־הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ־בּוֹ: כָּל־עֶרְת
 יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: בַּשַּׁבָּת שְׁבִיעִי וְכִי־יִגְזֹר אֶתְךָ גֹּר וְעָשָׂה פֶסַח
 לַיהוָה הַמּוֹלֵל לּוֹ כָּל־זָכָר וְאִזּוֹ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאֶזְרַח
 הָאָרֶץ וְכָל־עֶרְל לֹא־יֹאכַל בּוֹ: תוֹרָה אַחַת יְהִיָּה לָאֶזְרַח וְלַגֵּר
 הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כִּן עָשׂוּ: ׀
 בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה. הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 עַל־צְבֹאתָם: ׀

מניחים את ספר התורה השני על התיבה לצד בעל הקורא, דהיינו בצד שמאל והקורא או העולה האחרון אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ
 מְלִכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יְתַבְּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
 דְּאִמִּירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מקורות ומקבילות

מִאֲרָץ מִצְרַיִם עַל צְבֹאתָם. סרע"ג ח"ב, ס' פח; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מע, חכו סדר הקריאות; סה"ת ס' כד;
 ספה"ש, ה' תפילה, שער ו, ד"ה מפסוק. צמח' רומניא, דף קכד ע"א, ממשיך בקריאתו עד 'מימים ומימה'. לַעֲלֵה הַקּוֹרֵא
 דְּהֵינּוּ צַד שְׂמֹאל. דברי קהלת עמ' 73, עמ' 360 ועמ' 361; שו"ת משנה הלכות, חלק יג, ס' כג. אומר קדיש. ספה"ש, ה' תפילה,
 שער ו.

אחר כך אומרים:

**אֱלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו
וְהָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו.
הָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה:**

פרשת מוספין של פסח

**וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ. פֶּסַח לִיהוָה:
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חֹג. שִׁבְעַת יָמִים
מִצֹּאת יֵאָכֵל: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ. כָּל־מִלֶּאכֶת עֲבֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם
וְאֵיל אֶחָד. וְשִׁבְעָה כִבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחַתֶּם
סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָיִם לֶפֶר וּשְׁנַיִ עֶשְׂרִינָיִם לְאֵיל
תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד. לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים:
וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֹלֹת הַבָּקָר אֲשֶׁר
לְעֹלֹת הַתָּמִיד. תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כְּאֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת
יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רִיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל־עֹלֹת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה
וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. כָּל־מִלֶּאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:**

ואומרים "אב הרחמן" לקמן עמ' 151.

ח"ג והערות

אח"כ אומרים 'אלקים השיבנו וכו'. בסחב"ר, עמ' 114, 'שרם שיקרא המפטר פותח שליח ציבור ואומר' וראו משי"ב שם עוד. במח' רומניא, דף קכד ע"ב, נאמר: 'זאמר אלה הפסוקים בין ספר לספר וכו' ואם חל שבת ביו"ט אין אומרים' ולאחר ג' הפסוקים נוסף פסוק (דב' לג, כו): 'אין כאל' ישראל רכב שמים בעורף ובנאותו שתקים'.

מקורות ומקבילות

אלהים השיבנו והאר פניך. תה"פ, ד; מח' רומניא, דף קכד ע"ב. אלהים צבאות השיבנו. תה"פ, ה; מח' רומניא, דף קכד ע"ב. ה' אלהים צבאות. תה"פ, כ; מח' רומניא, דף קכד ע"ב. פרשת מוספין. ע"פ תוספות עמ"ס מגילה, דף ל ע"ב, ד"ה ושא"ר; רא"ש עמ"ס מגילה, פ"ד, סי' י, ד"ה מתני' צפסח; ריב"ז עמ"ס מגילה, דף כט ע"ב; תוספות רי"ד עמ"ס מגילה, דף ל ע"ב, ד"ה פיסקא; שה"ג עמ"ס מגילה, דף י ע"ב, אות א ודף יג ע"א, אות ג. ונחדש הראשון נארכעה עשר וכו'. במו

כה, עז"כה; סרע"ג ח"ב, סי' פח; סד' רס"ג עמ' שט; שצ"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' מט, חכו סדר הקריאות; סה"ת סי' כד; כ"ו כ"ה, דף 355; מח' רומניא, דף קכד ע"ב; ספר"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה מפסיקין. עבודה לא תעשו. ע"פ שצ"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' מט, חכו סדר הקריאות.

קריאה לשבת חול המועד

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה. רְאֵה אֶתְּהָ אָמַר אֵלַי הֲעַל אֶת־הָעַם הַזֶּה וְאֶתְּהָ לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֶת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמָּי. וְאֶתְּהָ אֲמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְּשֵׁם וְגַם־מִצָּאת חַן בְּעֵינָי. וְעַתָּה אֲסַנֵּא מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ. הוֹדַעְנִי נָא אֶת־דְּרָכְךָ וְאֶדְעֶךָ לְמַעַן אֲמַצֵּא־חַן בְּעֵינֶיךָ. וְרְאֵה כִּי עִמָּךָ הִגּוּי הַזֶּה: וַיֹּאמֶר. פְּנִי יִלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֲסַאֵן פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וּבַמָּהוּ יוֹדַע אֲפֹא כִי־מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעִמָּךָ הֲלוֹא בְּלַכְתְּךָ עִמָּנוּ. וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעִמָּךָ מִכָּל־דְּהוֹעַם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: פ לוי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה גַם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה. כִּי־מִצָּאת חַן בְּעֵינֶי וְאֶדְעֶךָ בְּשֵׁם: וַיֹּאמֶר. הֲרֵאֵנִי נָא אֶת־כְּבוֹדְךָ: וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל־טוֹבִי עַל־פְּנֶיךָ וּמִרְאֵתִי בְּשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ. וְחִנַּתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֶחָן וְרַחֲמֵתִי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם: שְׁלִישִׁי וַיֹּאמֶר לֹא רְתוּכָל לְרֵאת אֶת־פְּנֵי כִּי לֹא־יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה הִגֵּה מְקוֹם אֶתִּי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר: וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר. וְשִׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד־עֶבְרִי: וְהִסְרַתִּי אֶת־כַּפִּי וְרֵאתִי אֶת־אַחֲרַי. וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ: פ רביעי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לָךְ שְׁנֵי־לַחַת אַבְנִים כְּרֵאשֻׁנִים. וְכַתְּבַתִּי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלַּחַת

מקורות ומקבילות

קריאה לשבת וחול המועד. ע"פ צבלי מגילה, דף לא ע"א; מנהג מרשלייאה, פסח, עמ' 161; כ"י כ"ה, דף 355; רע"ב עמ"ס מגילה, פ"ג, מ"ה; שה"ג עמ"ס מגילה, דף י ע"ב, אות א. ויאמר משה אל ה' ראה אתה אומר אלי וכו'. שמ' לג, יב"כג; צבלי מגילה, דף לא ע"א; סרע"ג ח"ב, סי' א; סדו' רס"ג עמ' שט; פסקי ריא"ז מגילה פ"ד, ה"ד, אות ב; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; כ"י כ"ה, דף 355; מנח' רומניא, דף קכה ע"א; רע"ב עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה צפרשת מועדות; שה"ג עמ"ס מגילה, דף י ע"ב, אות ב. ויאמר ה' אל משה, שמ' לד, ח"כו.

הָרֵאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבְרֵת: וְהָיָה נִכּוֹן לְבַקֵּר. וְעָלִית בְּבַקֵּר
אֶל־הַר סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל־רֹאשׁ הַהָר: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה
עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יָרֵא בְּכָל־הָהָר. גַּם־הֵצֵאן וְהַבְּקָר אֶל־יָרְעוּ
אֶל־מֹול הַהָר הַהוּא: חֲמִישִׁי וַיִּפְסַל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרֵאשִׁימִים
וַיִּשְׁכֵּם מִשָּׁה בְּבַקֵּר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ.
וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: וַיִּרֶד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ
שָׁם. וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה
יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְבֵּי אַפִּים וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצֵּר חֶסֶד
לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְמָה לֹא יִנְקָה פִּקְדוֹ עֵן
אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רַבְעִים: וַיִּמְהַר
מִשָּׁה. וַיִּקַּד אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמֶר אִם־נָא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אֲדֹנָי יְיָ־נָא אֲדֹנָי בְּקַרְבְּנוֹ. כִּי עַם־קָשָׁה־עֲרַף הוּא וְסִלַּחַת
לְעֹנְוָנוֹ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי כִרְתַּת בְּרִית נִגְדֵה
כָּל־עַמֶּךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־
הַגּוֹיִם. וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אֵתָהּ בְּקַרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה
כִּי־נִזְרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: שִׁשִּׁי שָׁמַר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר
אֲנִכִּי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם. הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפְּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנִיעֵנִי
וְהַחֲתִי וְהַפְרִזִי וְהַחֲוִי וְהִיבֹסִי: הַשְּׁמַר לְךָ פְּנֵי־תַכְרֵת בְּרִית
לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָהּ בָּא עֲלֶיהָ. פְּנֵי־יְהוָה לְמוֹקֵשׁ בְּקַרְבֶּךָ:
כִּי אֶת־מִזְבְּחָתֶם תִּתְצֹוּן וְאֶת־מִצְבֹּתֶם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־אֲשֶׁרִיו
תַכְרִתוּן: כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר. כִּי יְהוָה קִנְיָ שְׁמוֹ
אֵל קִנְיָ הוּא: פְּנֵי־תַכְרֵת בְּרִית לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְזָנוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזְבְּחוֹ: וְלִקְחַת

מקורות ומקבילות

לל. טו' רצתי ע"פ המסורה. אחר. ריש רצתי ע"פ המסורה. ראו מנ"ש עה"פ.

מִבְּנֵיךָ לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְּנֵתֵי אַחֲרֵי אֱלֹהֵיךָ וְהִזְנוּ אֶת־בְּנֵיךָ אַחֲרֵי
 אֱלֹהֵיךָ: אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ: שְׂבִיעֵי אֶת־חֹג הַמִּצְוֹת
 תִּשְׁמַר. שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּאת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
 הָאָבִיב. כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יֵצְאֶת מִמִּצְרָיִם: כָּל־פֶּטֶר רָחַם לִי.
 וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר שׁוֹר וְשֶׂה: וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְּשֶׁה
 וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעַרְפָּתוֹ. כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תִפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ פְּנֵי
 רִיקָם: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת. בְּחָרִישׁ
 וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת: וְחֹג שְׁבַעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בְּכוֹרֵי קֶצֶר חֲטִים
 וְחֹג הָאֲסִיף תִּקְוֹפֶת הַשָּׁנָה: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה. יִרְאֶה
 כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאֲדֹנָי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי־אוֹרִישׁ
 גּוֹיִם מִפְּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמַּד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ
 בְּעִלְתְּךָ לִירְאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:
 לֹא־תִשְׁחַט עַל־חַמֶּץ דֶּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלִּין לְבַקֵּר זִבַּח חֹג הַפֶּסַח:
 רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. לֹא־תִבְשַׁל
 גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ: פ

מניחים את ספר התורה השני על התיבה לצד בעל הקורא, דהיינו בצד שמאל והקורא או
 העולה האחרון אומר חצי קדיש, עמ' 139.

אחר כך אומרים:

**אֱלֹהִים הַשִּׁיבְנוּ וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבְנוּ
 וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבְנוּ.
 הָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:**

מקורות ומקבילות

גדי צחלב אמו. מנהג מרשליאה, פסח, עמ' 162; שצ"ל, סדר פסח, סי' ריע; סח"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; מנח' רומניא, דף
 קכב ע"א.

קוראים למפטיר בספר שני 'והקרבתם':

**וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ
לָכֶם: וּמִנְחָתְכֶם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר וּשְׁנֵי
עֶשְׂרִים לְאַיִל תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד.
לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלִּבְד
עֹלֹת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתָּמִיד. תַּעֲשׂוּ אֶת-אֱלֹהֵי: כְּאֵלֶּה
תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל-עֹלֹת
הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם.
כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:**

ואומרים "אב הרחמן" לקמן עמ' 151.

קריאה ליום שביעי של פסח

**וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעֲהַ אֶת-הָעַם וְלֹא-נָחַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ
פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא. כִּי אָמַר אֱלֹהִים פְּוִי-נָחַם הָעַם
בְּרֹאֲתָם מִלַּחֲמָה וְשָׁבוּ מִצְרַיִם: וַיֹּסֵב אֱלֹהִים אֶת-הָעַם דֶּרֶךְ
הַמִּדְבָּר יַם-סוּף וַחֲמֹשִׁים עָלוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקַּח
מֹשֶׁה אֶת-עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. כִּי הִשְׁבַּע הַשְּׁבִיעַ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהִעֲלִיתֶם אֶת-עֲצָמֹתַי מִזֶּה
אֶתְכֶם: בַּשַּׁבָּת לוי וַיִּסְעוּ מִסְכַּת וַיַּחֲנוּ בְּאֶתֶם בְּקִצֵּה הַמִּדְבָּר:
וַיְהִי הַלַּיִל לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה**

מקורות ומקבילות

קוראים למפטיר והקרבתם. סרע"ג ח"ב, ס' 5; סדו' רס"ג עמ' ש; שצ"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' נג, ענין קריאת חולו של מועד; סה"ת ס' כד; כ"י כ"ה, דף 355. ויהי בשלח פרעה את העם וכו'. שמי' יג, ירדב; צנלי מגילה, דף לא ע"א ורש"י ד"ה ויהי בשלח; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' 5א; סדו' רס"ג עמ' ש; פסקי ריא"ז מגילה פ"ד, ה"ד, אות 3; שצ"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' נג; סה"ת ס' כד; כ"י כ"ה, דף 355; מח' רומניא, דף קכ"ה ע"א ודף קמ ע"ב.

בְּעֹמֹד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם. לְלַכֵּת יוֹמָם וּלְלַיְלָה: לֹא־יִמִּישׁ עֹמֹד
הָעֵנָן יוֹמָם וְעֹמֹד הָאֵשׁ לַיְלָה. לִפְנֵי הָעָם: פ לוי ובשבת שלישי
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ
וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירָת בֵּין מִגְדַּל וּבֵין הַיָּם. לִפְנֵי בַּעַל צִפְּן
נָכְחוּ תַחְנוּ עַל־הַיָּם: וְאָמַר פְּרַעֲהַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִים הֵם
בְּאֶרֶץ־סֹגֵר עָלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: וַחֲזַקְתִּי אֶת־לִב־פְּרַעֲהַ וְרַדְף
אַחֲרֵיהֶם וְאֶכְבְּדָהּ בְּפְרַעֲהַ וּבְכָל־חִילוֹ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי
יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן: בשבת רביעי וַיִּגְדַּל לְמַלְךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם.
וַיְהִי־פֶדֶד לְלִבַּב פְּרַעֲהַ וַעֲבָדוּ אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עֲשִׂינוּ
כִּי־שָׁלַחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעֲבָדֵנוּ: וַיֹּאסֶר אֶת־רֶכְבּוֹ. וְאֶת־עֹמוֹ
לְקַח עִמּוֹ: וַיִּקַּח שֵׁש־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם.
וְשָׁלֹשׁ עַל־כָּלוֹ: וַיַּחֲזֵק יְהוָה אֶת־לִב פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רָמָה:
שלישי ובשבת חמישי וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיִגּוּ אוֹתָם חֲנָיִם
עַל־הַיָּם כָּל־סוֹס רֶכֶב פְּרַעֲהַ וּפָרָשָׁיו וַחִילוֹ. עַל־פִּי הַחִירָת
לִפְנֵי בַּעַל צִפְּן: וּפְרַעֲהַ הִקְרִיב. וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם
וַהֲגִידוּ מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶל־יְהוָה: וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הַמְבֹלִי אִינִי־קִבְרִים בְּמִצְרַיִם
לְקַחְתָּנוּ לָמוֹת בַּמִּדְבָּר. מַה־זֹּאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרַיִם: הֲלֹא־זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר.
חַדֵּל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם. כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֶת־מִצְרַיִם
מִמָּתְנוּ בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אֶל־תִּירְאוּ. הַתִּיַצְבוּ
וִירְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם. כִּי אֲשֶׁר

רֹאיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לְרֹאיתֶם עוֹד עַד־עוֹלָם:
 יְהוּה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן: פ רביעי ובשבת ששי
 וַיֹּאמֶר יְהוּה אֶל־מֹשֶׁה מֵה־תַּצַּעַק אֵלַי. דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 וַיִּסְעוּ: וְאַתָּה הָרִם אֶת־מִטְוֶה וְנָטָה אֶת־יָדְךָ עַל־הֵימָּוֶה וּבִקַּעְתָּהּ
 וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה: וְאֲנִי הִנְנִי מְחֹזֵק אֶת־
 לֵב מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם. וְאֶכְבְּדָהּ בַּפְּרָעָה וּבְכָל־חִילוֹ
 בָּרָכְבוּ וּבַפְּרָשָׁיו: וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוּה. בְּהַכְּבִדִי בַּפְּרָעָה
 בָּרָכְבוּ וּבַפְּרָשָׁיו: וַיִּסַּע מֶלֶאךָ הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לִפְנֵי מַחְנֵה
 יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע עֲמוּד הָעֲנַן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד
 מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי
 הָעֲנַן וְהַחֲשָׁךְ וַיֹּאֲר אֶת־הַלַּיְלָה. וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־
 הַלַּיְלָה: וַיִּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם. וַיִּזְלַךְ יְהוּהוּ אֶת־הַיָּם
 בְּרוּחַ קָדִים עֹזֵה כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת־הַיָּם לַחֲרָבָה. וַיִּבְקְעוּ
 הַיָּם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה. וְהַיָּם לָהֶם
 חוֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל־
 סוּס פְּרָעָה רָכְבוּ וּפְרָשָׁיו. אֶל־תוֹךְ הַיָּם: וַיְהִי בְּאֲשַׁמֶּרֶת הַבֹּקֶר
 וַיִּשְׁקֹף יְהוּה אֶל־מַחְנֵה מִצְרַיִם בְּעֲמוּד אֵשׁ וְעָנָן. וַיָּהֶם אֶת
 מַחְנֵה מִצְרַיִם: וַיִּסַּר אֶת אֶפְנַי מִרְכַּבְתָּיו וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדָּתָם.
 וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסֶדֶל מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוּה גָּלַחַם לָהֶם
 בְּמִצְרַיִם: פ חמישי ובשבת שביעי
 וַיֹּאמֶר יְהוּה אֶל־מֹשֶׁה נָטָה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם. וַיִּשְׁבוּ
 הַיָּם עַל־מִצְרַיִם עַל־רָכְבוּ וְעַל־פְּרָשָׁיו: וַיִּט מֹשֶׁה אֶת־
 יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנֹתַי בְּקֶרֶ לְאִיתָנוּ וּמִצְרַיִם
 נָסִים לְקִרְאָתוֹ. וַיִּנְעַר יְהוּה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיִּשְׁבוּ
 הַיָּם וַיִּכְסּוּ אֶת־הָרָכָב וְאֶת־הַפְּרָשִׁים לְכָל חֵיל פְּרָעָה

הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בָּיָם. לֹא־נִשְׁאָר בָּהֶם עַד־אֶחָד: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ
 בַּיָּבֶשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם חֲמָה מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם: וַיֹּשַׁע
 יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם
 מֵת עַל־שִׁפְתַי הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
 בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בִּיהוָה וּבַמָּשָׁה עַבְדּוֹ:

שיטה פנויה

אִז יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
 לֵאמֹר. אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה. סוֹס
 וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם: עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי
 לַיְשׁוּעָה. זֹה אֱלֹהֵי וְאֲנֹנִי. אֱלֹהֵי
 אָבִי וְאֶרְמָנָיו: יְהוָה אִישׁ מְלַחֵמָה. יְהוָה
 שְׂמוֹ: מִרְכַּבַת פְּרָעָה וְחִילוֹ יְרָה בָּיָם. וּמִבְּחַר
 שְׁלֹשׁוֹ טָבְעוּ בָּיָם־סוּף: תְּהַמֵּת יְכַסִּימוּ. יִרְדּוּ בְּמַצּוֹלַת כְּמוֹ־
 אָבִן: יְמִינֶךָ יְהוָה נֶאֱדָרִי בַכַּח. יְמִינֶךָ
 יְהוָה תִּרְעֵץ אוֹיְבֵי: וּבְרַב גְּאוֹנֶךָ תִּהְרַם
 קַמִּיד. תִּשְׁלַח חֲרָנֶךָ יֶאֱכְלֵמוּ פֶקֶשׁ: וּבְרוּחַ
 אֲפִיד גְּעָרָמוּ מִיָּם גְּצָבוֹ כְּמוֹ־גֹד־
 גְּזָלִים. קַפְאוּ תְּהַמֵּרַת בְּלִבֵּיָם: אָמַר
 אוֹיְבֵי אֶרְדֵּף אֲשִׁיג אֲחַלֵּק שָׁלָל. תִּמְלֹאמוּ
 גַּפְשֵׁי אָרִיק חֲרָבִי תֹרִישְׁמוּ יָדַי: גַּשְׁפַּת
 בְּרוּחֶךָ כִּסְמוּ יָם. צָלְלוּ כְּעוֹפֹרֶת בְּמַיִם
 אֲדִירִים: מִי־כַמְכָּה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
 כְּמַכָּה גְּאֹדֶר בְּקַדְשׁ. נוֹרָא תִּהְלֵת עֲשֵׂה
 פְּלֵא: גַּשְׁיֵת יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ: גַּחֲתֵת

מקורות ומקבילות

אז יסיר משה ובניו וכו'. שמו' טו', אדכו' שבה"ל, סדר פסח, סו' ריט; סת"ר סו' נג, ענין קריאת; רש"ב עמו"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות.

בְּחֶסֶדְךָ עֲסִיזוּ גְּאֻלַּתְּ • נְהַלֵּת בְּעֵינֶיךָ אֶל־גְּוִה
 קִדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יְיָ— גְּזֹזוּן • חֵיל
 אֲחוֹז יִשְׁבִי פְּלִאֲשֶׁת: אִזּוּ נִבְדְּהוּ לֹו אֱלוֹפֵי
 אֲדוּם אֵילֵי מוֹאָב יֵאֲחֻזְמו רַעַד • נִמְגֹו
 כָּל־ יִשְׁבִי כְּנַעַן: תִּפְּל עֲלֵיהֶם אֵימַתְהָ
 וּפְחַד • בְּגִדְל זְרוּעֶיךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן • עַד־
 יַעֲבֹר עִמָּךְ יְהוָה עַד־ יַעֲבֹר עֲסִיזוּ
 קִנִּיתְּ: תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר גִּחְלַתְךָ מִכֹּזֵן
 לְשִׁבְתְּךָ פְּעֵלֶת יְהוָה • מִקְרָשׁ אֲדֹנָי כֹּזְנֵנוּ
 יִדְיָךְ: יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד: כִּי
 בְּאִ סוּס פְּרָעָה בְּרִכְבּוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיִם וַיִּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם
 אֶת־מֵי הַיָּם • וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:

שיטה פנויה

וְתִקַּח מְרִים הַנְּבִיאָה אֲחוֹזת אֲהַרֹן אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ וְתִצְאֵן כָּל־הַנְּשִׁים
 אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבִמְחֻלַּת: וְתַעַן לָהֶם מְרִים • שִׁירוּ לַיהוָה כִּי־גָאָה גָּאָה •
 סוּס וּרְכִבּוֹ רָמָה בָּיִם: ׀ וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף
 וַיִּצְאוּ אֶל־מִדְּבַר־שׁוּר • וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־מָצְאוּ מַיִם:
 וַיָּבֵאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מַיִם מִמֶּרְהָ כִּי מְרִים הֵם • עַל־כֵּן קָרָא־
 שְׁמָהּ מִרְהָ: וַיִּלְנוּ הָעַם עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נַּשְׁתָּהּ: וַיִּצְעַק
 אֶל־יְהוָה וַיִּזְרְהוּ יְהוָה עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם • שֵׁם
 שֵׁם לֹו חֵק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם גִּסְהוּ: וַיֹּאמְרוּ • אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמָע
 לְקוֹלוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיִּשָּׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזִינָה לְמִצְוֹתָיו
 וְשָׁמְרָת כָּל־חֻקָּיו • כָּל־הַמְּחַלָּה אֲשֶׁר־שָׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא־אֲשִׁים
 עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְּאֶיךָ: ׀

מקורות ומקבילות

כי אני ה' רפאך. סרע"ג ח"ב, סי' נא; פסקי ריא"ז מנגילה פ"ד, ה"ד, אות ב; שנה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג; סה"ת
 סי' כד; מנח' רומניא, דף קכה ע"א ודף קמ ע"ב.

מניחים את ספר התורה השני על התיבה לצד בעל הקורא, דהיינו בצד שמאל והקורא או העולה האחרון אומר חצי קדיש, עמ' 139.

אחר כך אומרים:

**אֱלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנוֹשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבֹאוֹת הַשִּׁיבֵנו
וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנוֹשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים צְבֹאוֹת הַשִּׁיבֵנו.
הָאֵר פְּנֵיךָ וְנוֹשְׁעָה:**

וקוראים פרשת המוספין 'והקרבתם':

**וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל
אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ
לָכֶם: וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר וּשְׁנַיִ
עֶשְׂרִים לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד.
לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלִּבְד
עֲלֵת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד. תַּעֲשׂוּ אֶת-אֵלֶּה: כְּאֵלֶּה
תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רֵיחַ-נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל-עוֹלֹת
הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם.
כָּל-מִלְאֲכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:**

ברכת הגומל

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לַחַיִּבִים
טוֹבוֹת. שְׂגַמְלָנִי כָּל-טוֹב:**

לאחר עניית 'אמן' הקהל עונה:

**מִי שְׂגַמְלָךְ כָּל-טוֹב. הוּא יִגְמְלָךְ כָּל-טוֹב לְעַד סְלָה. יוֹדוּ
לַיהוָה חֲסִדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם:**

מקורות ומקבילות

קדיש. רמז"ס, סד"ת, נוסח ברכות התפילה; סת"ר סו' עז. קוראים פרשת המוספין. סרע"ג ח"ב, סו' נח; סדו' רס"ג עמ' שט;

מי שברך לעולה לתורה:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את כבוד רבי...
 שמתנדב... למנוחת נפש... ולמנוחת נפש כל-קרוביו שמתו
 וכל-שאר שכבי עמו ישראל. לחיי... ולחיי כל-בני ביתו ולחיי
 כל-קרוביו ואוהביו ולחיי כל-הקהל הקדוש הזה. ובשכר זה הקדוש
 ברוך הוא ישמרהו ויציילהו מכל-צרה וצוקה. וישלח ברכה רוחה
 והצלחה בכל-מעשי ידיו. ויברכהו ויזכהו לעלות לרגל עם-כל-ישראל
 אחיו. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

מי שברך להולדת הבת

יונתי בחגני הסלע בסתר המדרגה הראיני את-מראיך השמיעני
 את-קולך. כיקולך ערב ומראיך נאווה: (לכת ראשונה מוסיפים:
 אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה. ראוה
 בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה:.) ויברכו את-רבקה ויאמרו
 לה אחתנו את היי לאלפי רבבה וירש זרעך את שער שנאיו:
 ברכך יהוה וישמרך: יאר יהוה פגיו אליך ויחנך: ישא יהוה פגיו
 אליך וישם לך שלום:

מי שברך אמותינו שרה ורבקה רחל ולאה ומרים הנביאה ואביגיל
 ואסתר המלכה בת-אביחיל. הוא יברך את-הילדה הנעימה
 הזאת ויקרא שמה בישראל... במזל-טוב ובשעת ברכה. ויגדלה
 בבריאות שלום ומנוחה. ויזכה לאביה ולאמה לראות בשמחתה
 ובחפתה. בבגים זכרים. עשר וכבוד. דשנים ורעננים יגובון בשובה.
 וכן יהי רצון ונאמר אמן:

מקורות ומקבילות

שנה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סה"ר סי' נג, ענין קריאת; סה"ת
 סי' כז; כ"י כ"ה, ק"ף 355.
 ח"ג והערות
 מי שברך. במח' רמ"ז, בולוניה ושר"ל, מכאן עד יאתה
 ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור; איננו.

מי שברך לבנים ערב גיוסם (בנוסח הקבוץ הדתי)

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את הבחור...
 היוצא להגן על ארצנו וערי אלהינו בעבור שעלה לכבוד
 המקום. לכבוד התורה ולכבוד השבת. הקדוש ברוך הוא יחזקהו
 ויאמצהו וישמרהו מכל רע. מכל צרה וצוקה. יוציאהו לשלום
 וישיבהו לשלום וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו. עם
 כל אחיו חילי צבא ההגנה לישראל ונאמר אמן:

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר,

אומרים אחד משני הפזמונים הבאים או שניהם:

משכיל מכתם שירו רעים. לכבוד איש תם ותמים דעים:
 גם אמרו מה טוב ומה נעים. ילד הנמול לשמונה:
 אשיר היום לברית מילה. זמרה שגיון ותהלה:
 תודות אקריב כדמות עולה. וכמו תורים ובני יונה:

יהי שלום בחילנו ושלום בישראל.

בסמן טוב בן בא לנו. בימיו יבוא גואל:
 היילד יהי רענן. בצל שדי יתלונן:
 ובתורה יתבונן. יאלף דת לכל שואל: בסמן וכו'

לפני קריאת המפטיר, בזמן שמלבישים את ספר התורה אומרים:

אב הרחמן ישיב את שבות עמו ישראל. ויוציאנו מצרה
 לרוחה ומאפלה לאורה בקרוב. ונאמר אמן:
 אתה יהוה לעולם תשב כסאך לדור ודור: למה לנצח
 תשכחנו תעזבנו לארץ ימים: השיבנו יהוה אליך ונשובה
 חדש ימינו כקדם: הושיענו מושיענו. כי לך עינינו ולכה
 לישועתנו: הושיעהו את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם
 עדה עולם:

ברכת ההפטרה

המפטיר, לאחר שיגמור הגולל לגלול את סה"ת, קודם קריאת ההפטרה יברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנַבְיָאִים
טוֹבִים. וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם. הַנְּאֻמִּים בְּאֵמַת. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה. בְּמִשָּׁה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ.
וּבְנַבְיָאֵי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק:

הפטרה ליו"ט ראשון של פסח

בְּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־הוֹשֵׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צָרִים
וְשׁוּב מִלֹּא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁנִית: וַיַּעֲשִׂלוּ יְהוֹשֻׁעַ
חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמְלֹךְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־גְּבַעַת הָעֵרְלוֹת: וְזֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר־מַל יְהוֹשֻׁעַ. כָּל־הָעָם הֵיצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים
כֻּלּוֹ אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַּמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:
כִּי־מָלִים הָיוּ כָל־הָעָם הַיִּצְאָיִם וְכָל־הָעָם הַיִּלְדִּים בַּמִּדְבָּר
בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ: כִּי אַרְבַּעַיִם שָׁנָה הָלְכוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תָּם כָּל־הַגּוֹי אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיִּצְאָיִם
מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה. אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם
לְבַלְתִּי הָרְאוֹתְכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבוֹתְכֶם
לָתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ: וְאַת־בְּנֵיהֶם הַקִּים תַּחְתָּם
אֲתֶם מִלֹּא יְהוֹשֻׁעַ. כִּי־עֲרָלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתְכֶם בְּדֶרֶךְ:
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תָּמוּ כָל־הַגּוֹי לְהַמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם בַּמַּחְנֶה
עַד חַיּוֹתְכֶם: פ

מקורות ומקבילות

הפטרה ביהושע. צבלי מגילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה בפסח גלגל; פסקי רי"ד; ריבצ"ן; סרע"ג ח"ב, ס' פח; סדו' רס"ג עמ' שע;
פסקי רי"ז מגילה, פ"ד ה"ד, אות א; שצה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מע, וצנספחים ס' ה; סה"ת ס' כד; כ"ו כ"ה,
דף 355. צעת הסיל אמר ס' וכו'. יהו"ה, ב' ציעו; מח' רומניא, דף קכד ע"ב; ספר"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה מפסיקין.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי הוֹשֵׁעַ הַיּוֹם גְּלוֹתִי אֶת־חַרְפֹּת מִצְרַיִם מֵעַלְיֵיכֶם
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גְּלָגָל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיַּחֲנוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּגְלָגָל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב
בְּעָרְבוֹת יְרִיחוֹ: וַיֹּאכְלוּ מֵעֵבֹר הָאָרֶץ מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח מִצּוֹת
וּקְלוּיִי בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמַּחֲרַת בְּאֶכְלֵם מֵעֵבֹר
הָאָרֶץ וְלֹא־הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֶן־וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוֹאֹת אֶרֶץ
כְּנָעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא: ׀
וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אִישׁ עֹמֵד לְגִגְדּוֹ וַחֲרָבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדּוֹ.
וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ. הֲלָנוּ אִתָּה אִם־לְצָרֵינוּ: וַיֹּאמְרוּ
לֹא. כִּי אֲנִי שׂוֹרֵץ־בָּאֵי־יְהוָה עֲתָה בָאתִי. וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל־פְּנֵי
אֲרָצָהּ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדַנִּי מִדְּבַר אֶל־עַבְדְּךָ: וַיֹּאמֶר
שׂוֹרֵץ־בָּא יְהוָה אֱלֹהֵי הוֹשֵׁעַ. שַׁלְּנֵעֲלֶךָ מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אִתָּה עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא. וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן: וַיְרִיחוֹ
סִגְרָת וּמִסְגְּרָת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא: ׀

וממשיכים 'גואלנו' וכו' עמ' 157.

הפטרה לשבת חוה"מ של פסח

הִיִּתָּה עָלַי יְדֵי־יְהוָה וַיּוֹצֵאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנַיְחֵנִי בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה
וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת: וְהַעֲבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב

מקורות ומקבילות

ויאמר ה' אל יהושע. ראו סדו' רס"ג עמ' שע; רע"ב עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה צפרשת מועדות. ויריחו סגרת ומסגרת. יח"ו ו, א. א"ן יולא ואין צל. מנהג מרשלייאה, פסח, עמ' 159, ד"ה ומוזיאין; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סת"ר סי' מט, וצנספחים סי' ה; מח' רומניא, דף קקה ע"א; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה מפסיוקן. היתה עלי יד ה' וכו'. יח"ו לו, ארדי; סרע"ג ח"ב, סי' ז; סדו' רס"ג עמ' שע; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סת"ר סי' נג, וסה"ת סי' כד, צשס רב האיי; כ"ו כ"ה, דף 355; מח' רומניא, דף קלו ע"א. הפטרת העלמות היצנות. ע"פ צבלי מגילה, דף לא ע"א; פסקי רי"ד; פסקי ריא"ז עמ"ס מגילה, פ"ד ה"ד, אות ח; סת"ר סי' פ, ד"ה ושבת; רע"ב עמ"ס מגילה, פ"ג, מ"ה.

ח"ג והערות

אין יוצא ואין בא. במח' רמ"ו ובולוניא וכן בספר שבה"ל, פסח, סי' ריש, ובתניא רבתי סי' מט, כאן מסיימים את ההפטרה. ויש הנוהגים להוסיף פסוק צ"ה יְהוָה אֱלֹהֵי הוֹשֵׁעַ וְהִי שָׁמְעוּ בְּכָל־הָאָרֶץ: הנמצא במח' שד"ל ע"פ השפעת הספרדים.

וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל-פְּנֵי הַבְּקֻעָה וְהִנֵּה יִבְשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמֶר
 אֵלַי בֶּן-אָדָם הִתְחַיֵּינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה
 יִדְעֶתָ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבֵא עַל-הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 הָעֲצָמוֹת הַיְבֻשׁוֹת שִׁמְעוּ דְבַר-יְהוָה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
 לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה- הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בְכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנָתַתִּי
 עֲלֵיכֶם גְּדִידִים וְהִעַלְתִּי עֲלֵיכֶם בֶּשֶׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי
 בְּכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וַיִּדְעֶתֶם כִּי-אֲנִי יְהוָה: וְנִבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי
 וַיְהִי-קוֹל כֶּהֱנַבְּאִי וְהִנֵּה-רָעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל-עֶצְמוֹ:
 וְרָאִיתִי וְהִנֵּה-עֲלִיהֶם גְּדִידִים וּבֶשֶׂר עָלָה וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר
 מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבֵא אֶל-הָרוּחַ- הַנְּבֵא
 בֶּן-אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל-הָרוּחַ ׀ כֹּה-אָמְרוּ אֲדֹנָי יְהוִה
 מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ וּפְחֵי בַהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וַיַּחֲיוּ: וְהַנְּבֵאתִי
 כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתִּבּוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיַּחֲיוּ וַיַּעֲמְדוּ עַל-רַגְלֵיהֶם חֵיל
 גָּדוֹל מְאֹד-מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן-אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל-בֵּית
 יִשְׂרָאֵל הֵמָּה- הִנֵּה אֹמְרִים יִבְשׂוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאַבְדָּה תִּקְוַתֵּנוּ
 נִגְזַרְנוּ לָנוּ: לָכֵן הַנְּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
 הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת-קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהִעַלְתִּי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם
 עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל-אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל: וַיִּדְעֶתֶם כִּי-אֲנִי יְהוָה-
 בְּפִתְחֵי אֶת-קְבֻרוֹתֵיכֶם וּבִהְעֵלוֹתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי:
 וְנָתַתִּי רוּחִי בְכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל-אֲדַמַּתְכֶם וַיִּדְעֶתֶם
 כִּי-אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי נְאֻם-יְהוָה: פ

וממשיכים "גואלנו" וכו' עמ' 157.

מקורות ומקבילות

סוף הפסקה. סרע"ג ח"ב, ב, ס' 5; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר נספחים ס' ה; מח' רומניא, דף קלו ע"א.

הפטרה ליו"ט יום שביעי של פסח

וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה	אֶת־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת־
בַּיּוֹם הַצֵּיל יְהוָה אֶתֹּךָ מִכָּף כָּל־אֹיְבָיו	וּמִכָּף שָׂאוֹל:
וַיֹּאמֶר־	יְהוָה סִלְעֵי וּמִצְדָּתֵי וּמִפְּלִטֵי־לִי:
אֱלֹהֵי צוּרֵי אַחֲסֵה־בּוֹ	מִגְּנֵי וּקְרוֹן יִשְׁעֵי־
מִשָּׁגְבֵי וּמְנוּסֵי־	מִשְׁעֵי מַחֲמַס תִּשְׁעֵנִי:
מִהֲלֵל אֶקְרָא יְהוָה	וּמֵאֹיְבֵי אֲשַׁע:
כִּי אֶפְגְּנֵי מִשְׁבְּרֵי־מוֹת־	נַחֲלֵי בְּלִיעַל יִבְעֵתְנִי:
חֲבָלֵי שָׂאוֹל סִבְנֵי־	קִדְמָנִי מִקְשֵׁי מוֹת־
בְּצֶר־לִי אֶקְרָא יְהוָה	וְאֶל־אֱלֹהֵי אֶקְרָא־
וַיִּשְׁמַע מֵהִיכָלוֹ קוֹלִי	וַיִּשְׁוַעֲתֵי בְּאֲזָנָיו:
וַיִּתְגַּעַשׂ וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ	מִסִּדְּרוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגְּזוּ־
וַיִּתְגַּעַשׂוּ כִּי־חָרָה לּוֹ:	עָלָה עֵשָׂן בְּאֵפוֹ
וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכַל־	גְּחָלִים בְּעֵרוּ מִמֶּנּוּ:
וַיִּט שָׁמַיִם וַיִּרֶד־	וַעֲרַפֵּל תַּחַת רַגְלָיו:
וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוֹב וַיַּעֲף־	וַיֵּרָא עַל־כַּנְּפֵי־רוּחַ:
וַיִּשֶׁת חֶשֶׁד סְבִיבֹתָיו סְכוֹת־	חֲשֵׁר־תִּמָּים עָבִי שְׁחָקִים:
מִנְּגֵה נִגְדּוֹ־	בְּעֵרוּ גְּחָלֵי־אֵשׁ:
יִרְעַם מִן־שָׁמַיִם יְהוָה	וַעֲלִיזוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ:
וַיִּשְׁלַח חֲצִיִּים וַיְפִיצֵם־	בְּרַק וַיִּהֵם:
וַיִּרְאוּ אֶפְקֵי יָם־	יִגְלוּ מִסִּדְּרוֹת תִּבְּל־

מקורות ומקבילות

הפטרה נשמאל. סרע"ג ח"ב, סי' לא; סדו' רס"ג עמ' טע; פסקי רי"ז עמ"ס מנגילה, פ"ד, ה"ד, אות ב; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג, ובנספחים סי' ה; סה"ת סי' כד; כ"ו כ"ה, דף 355. וידבר דוד לה' וכו'. ש"ב כב, ח"ג; צבני מנגילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה בפסח גלגל; פסקי רי"ד; כ"ו כ"ה, דף 355; מוח' רומניא, דף קמ"א ע"ב; רע"ב עמ"ס מנגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות.

ח"ג והערות

ויתגעש. זהו הקרי, והכתיב ויתגעש. ויהם. זהו הקרי, והכתיב זיהמם.

ח"ג והערות

בַּגְעַרְתַּי יְהוָה •
 יִשְׁלַח מִמְרוֹם יִקְחֵנִי •
 יִצִּילֵנִי מֵאִיְבֵי עוֹ •
 יִקְדַּמְנִי בְיוֹם אֵיִדִי •
 וַיֵּצֵא לְמִרְחֵב אֶתִי •
 יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצַדִּיקְתִּי •
 כִּי שָׁמַרְתִּי דְרָכֵי יְהוָה •
 כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו לִנְגֹדִי •
 וְאֵהְיֶה תָמִים לוֹ •
 וַיֵּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצַדִּיקְתִּי •
 עַם־חֹסֵיד תִּתְחַסֵּד •
 עַם־נָבֵר תִּתְבַּר •
 וְאֶת־עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ •
 כִּי־אֲתֶה גִירִי יְהוָה •
 כִּי בָכָה אַרְוֹץ גְּדוּד •
 הָאֵל תָּמִים דְּרָכָו •
 מִגֵּן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ •
 וּמִי צוֹר מִבְּלַעַדִי אֱלֹהֵינוּ •
 וַיִּתֵּר תָּמִים דְּרָכֵי •
 וְעַל בְּמַתִּי יַעֲמִדֵנִי •
 וְנַחַת קִשְׁת־נְחוּשָׁה זְרַעְתִּי •
 וְעִנְתָּךְ תִּרְבֵּנִי •
 וְלֹא מַעֲדוֹ קִרְסְלִי •
 מִנְשַׁמַּת רוּחַ אָפוֹ •
 יִמְשְׁנֵי מַמִּים רַבִּים •
 מִשְׁנָאִי כִּי אֶמְצֹ מִמֶּנִּי •
 וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעַן לִי •
 יַחֲלִצֵנִי כִּי־חַפֵּץ בִּי •
 כָּבֵר יְדֵי יֹשִׁיב לִי •
 וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהֵי •
 וַחֲקֹתָיו לֹא־אָסוּר מִמֶּנָּה •
 וְאֶשְׁתַּמְרָה מֵעוֹנֵי •
 כָּבֵרִי לִנְגֹד עֵינָיו •
 עַם־גְּבוּר תָּמִים תִּתְמַם •
 וְעַם־עַקֵּשׁ תִּתְפַּל •
 וְעֵינֶיךָ עַל־רַמִּים תִּשְׁפִּיל •
 וַיְהוָה יִגִּיהַ חֲשָׁבֵי •
 בְּאֱלֹהֵי אֲדֹלְגַשְׁוֹר •
 אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה •
 כִּי מִי־אֵל מִבְּלַעַדִי יְהוָה •
 הָאֵל מֵעוֹז חֵיל •
 מִשׁוּה רַגְלֵי כְּאֵילוֹת •
 מִלְּמַד יְדֵי לְמַלְחָמָה •
 וַתִּתֵּן־לִי מִגֵּן יִשְׁעֶךָ •
 תִּרְחִיב צַעְדֵי תַחְתָּנִי •
 אֲרַדְפָּה אִיְבֵי וְאֶשְׁמִידֵם •

ח"ג והערות

משפטיו. זהו הקרי, והכתיב 'משפטיו'. דרכי. זהו הקרי, והכתיב 'דרכי'. רגלי. זהו הקרי, והכתיב 'רגליו'.

וְלֹא אָשׁוּב עַד־כְּלוֹתֶם: וְאֹכְלִים וְאַמְחָצִים וְלֹא יְקוּמוּן.
 וַיִּפְּלוּ תַחַת רַגְלִי: וַתִּזְרְנֵי חֵיל לַמְּלַחְמָה.
 תִּכְרִיעַ קָמִי תַחְתָּנִי: וְאַיִבֵי תַתָּה לִי עֲרָף.
 מִשְׁנָאֵי וְאַצְמִיתֶם: יִשְׁעוּ וְאִין מִשְׁיַע.
 אֶל־יְהוָה וְלֹא עֲנִים: וְאַשְׁחַקֶם בְּעַפְר־אֶרֶץ.
 כְּטִיט־חֹצוֹת אֲדָקֶם אֶרְקַעֶם: וַתִּפְּלֹטְנֵי מְרִיבֵי עַמִּי.
 תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא־יִדְעֵתִי יַעֲבֹדְנִי:
 בְּנֵי נֶכֶר יִתְכַחֲשׁוּ־לִי. לְשִׁמוֹעַ אֲזִן יִשְׁמְעוּ לִי:
 בְּנֵי נֶכֶר יִבְּלוּ וַיַּחֲגְרוּ מִמֶּסְגְּרוֹתֶם:
 חִי־יְהוָה וּבְרוּךְ צוּרֵי וַיִּרְם אֱלֹהֵי צוּר יִשְׁעֵי:
 הָאֵל הַנִּתֵּן נְקָמַת לִי וּמְרִיד עַמִּים תַּחְתָּנִי:
 וּמוֹצִיאֵי מֵאִיבֵי וּמִקָּמִי תִרְוֹמְנֵי.
 מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילְנִי: עַל־כֵּן אֲוַדְּךָ יְהוָה בְּגוֹיִם
 וְלִשְׁמֹךְ אֲזַמְּרָ: מִגְּדוּל יִשׁוּעוֹת מַלְכוּ.
 וַעֲשֵׂה־חֶסֶד לְמִשִּׁיחוֹ. לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד־עוֹלָם:

אחרי קריאת ההפטרה המפטיר אומר:

גְּאֻלָּנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים
 צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת. הָאֵל הַנְּאֻמֵּן הַאֹמֵר וְעוֹשֶׂה.
 הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. כִּי כָל־דְּבָרָיו אֱמֶת וְצַדִּיק. נְאֻמֵּן אַתָּה הוּא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנְאֻמָּנִים דְּבָרֶיךָ. וְדַבֵּר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָיִךְ
 לֹא־יִשׁוּב רִיקָם. כִּי אֵל (מֶלֶךְ) נְאֻמֵּן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַנְּאֻמֵּן בְּכָל־דְּבָרָיו:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

סוף השירה. סרע"ג ח"ב, סי' נ"א; סת"ר נספחים סי' ה; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"ב. מגדול. זהו הקרי, והכתיב 'מגדיל'.

רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ. וְלַעֲלוּבֵת נַפֶּשׁ תּוֹשִׁיעַ
בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְשַׁמַּח צִיּוֹן בְּבִגְיָהּ:

שְׂמַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְהֵינוּ הַנְּבִיא עֲבָדְךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית
דָּוִד מְשִׁיחְךָ. בְּמַהֲרָה יָבֹא וַיַּגֵּל לַבָּנוּ. עַל־כֶּסֶּא
לֹא־יֵשֵׁב זָר וְלֹא־יִנְחָלוּ עוֹד אַחֲרֵים אֶת־כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קֹדֶשְׁךָ
נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ. שְׁלֵא יִכְבֶּה גֵרוֹ לְעוֹלָם וְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מִגֵּן דָּוִד:

ליו"ט:

עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הָעֲבוּדָה וְעַל־
הַנְּבִיאִים וְעַל־יּוֹם (בשבת):
הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְעַל־יּוֹם חַג הַמִּצּוֹת
הַזֶּה שֶׁנִּתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
(בשבת: לְקֹדֶשׁה וְלַמְּנוּחָה) לְשִׁשּׁוֹן
וְלִשְׂמֹחָה לְחַיִּים וְלְכָבוֹד
וְלִתְפָאֶרֶת. עַל־הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ.
יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חֵי תְּמִיד
לְעוֹלָם וְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְ)יִשְׂרָאֵל
וְהַזְּמַנִּים:

לשבת חוה"מ:

עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־
הָעֲבוּדָה וְעַל־
הַנְּבִיאִים וְעַל־יּוֹם הַשַּׁבָּת
הַזֶּה. שֶׁנִּתְּתָ לָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְקֹדֶשׁה וְלַמְּנוּחָה
לְכָבוֹד וְלִתְפָאֶרֶת. עַל־
הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אָנוּ
מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ.
יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־
חֵי תְּמִיד לְעוֹלָם וְעַד.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ
הַשַּׁבָּת:

מקורות ומקבילות

על התורה ועל העבודה. מס"ו פ"ו יג, הל' יג"ד; בסדור רס"ג עמ' שסח, מוצא נוסח שונה ודומה במקלטה; סד"ר ס"ו לז; מחו"ו ס"ו קסו; רמב"ם, סד"ת, המפטור בגזירה. חג המצות הזה. ע"פ שמו' כג, טו; ויק' כג, ו; מס"ו פ"ו יג, הל' יג; ספי"ו מט, לז. מקדש ישראל והזמנים, והוספה לשבת. ראו בצלי פסחים, דף ק"ז ע"ב; שדר"א פ"ו יתרו, שאילתא נד, ד"ה דמחוייביק; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות האמנעויות; סת"ר ס"ו מט, וס"ו נד. מקדש ישראל. ע"פ יחו' לז, כח.

תפילה לשלום המדינה

אֲבֵינוּ שְׁבַשְׁמִים • צור יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ • בְּרַךְ אֶת־מְדִינַת
יִשְׂרָאֵל • ראשית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ • הַגֵּן
עָלֶיךָ בְּאֶבְרַת חֶסֶדְךָ וּפְרוּשׁ עָלֶיךָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ • וּשְׁלַח אוֹרְךָ
וְאַמְתֵּךְ לְרֵאשִׁיית שְׂרִיית וְיוֹעֲצִיית וְתַקְנֵם בְּעֵצָה טוֹבָה מְלַפְנֶיךָ •
חִזַּק אֶת־יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדְשֵׁנוּ • וְהַנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה
וְעֻטְרַת נֶצְחוֹן תְּעַטְרֵם • וְנַתַּת שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׂמְחַת עוֹלָם
לְיוֹשְׁבֵיהָ • וְאֶת־אֲחֵינוּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל • פְּקֹד־נָא בְּכָל־אֲרָצוֹת
פְּזוּרֵיהֶם • וְתוֹלִיכֵם מִהֲרָה קוֹמְמִיּוֹת לְצִיּוֹן עִירְךָ וְלִירוּשָׁלַיִם
מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ • כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ • אִם־יִהְיֶה גְדַחֲךָ
בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם • מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ:
וְהִבִּיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשֶׁתָּהּ •
וְהִיטִבֶךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ: וְיַחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה
אֶת־שְׁמֶךָ וְלִשְׁמוֹר אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ • הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גְּאוֹן
עוֹד עַל־כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרֻצֶּךָ • וַיֹּאמֶר כָּל אִשָּׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֶךְ (נ"א: מְלֶךְ) וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה •
אָמֵן סְלָה:

מי שברך לחיילי צה"ל:

מִי שִׁבְרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב • הוּא יְבָרַךְ
אֶת־חֵילֵי צָבָא הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל • הָעוֹמְדִים
עַל־מִשְׁמַר אֲרָצֵנוּ וְעָרֵי אֱלֹהֵינוּ • מִגְּבוּל הַלְּבָנוֹן וְעַד־מִדְּבַר
מִצְרַיִם וּמִן־הַיָּם הַגְּדוֹל עַד־לְבָא הָעֵרְבָה • בִּיבֹשָׁה בְּאוֹר
וּבַיִם • יִתֵּן יְהוָה אֶת־אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ גִּפְּיִם לְפָנֵיהֶם •
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵם וְיִצִּילֵם מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל־נֶגַע

ומחלה. וישלח ברכה והצלחה בכל-מעשה ידיהם. ידבר
 שונאינו תחתייהם ויעטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
 ויקים בהם הכתוב. כי יהיה אליהיכם ההלך עמכם. להלחם
 לכם עם-איביכם להושיע אתכם. ונאמר אמן:

מי שברך לקהל:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך
 את-כל-הקהל הקדוש הזה. ואת-כל-קהלות
 הקדש. הם ונשיהם ובניהם (ובנותיהם) וכל-אשר להם. ומי
 שתקנו בתי כנסיות לתפלה והבאים בתוכם להתפלל.
 והנותנים שמן למאור ויין לקדוש ולהבדלה ומזונות לאורחים
 וצדקה לעניים. והעוסקים בתורה ובמצוות. והעוסקים בצרכי
 צבורם לשם שמים ובאמונה. הקדוש ברוך הוא ישלם
 שכרם. וישלח לכל-עונם וירפא לכל-גופותם וישלח ברכה.
 רוחה והצלחה בכל-מעשה ידיהם. עם כל-ישראל אחיהם.
 ונאמר אמן:

מי שברך (אמותינו) שרה רבקה רחל ולאה. הוא יברך
 את-כל-בת ישראל שעושה מעיל או מטפחת
 לכבוד התורה. והמתקנת גר לכבוד התורה. הקדוש ברוך
 הוא ישלם שכרה. ויתן לה גמולה הטוב. ונאמר אמן:

תפילה לחולה נוסח מילאנו:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך וירפא
 את-החולה... בעבור (שהצבור מתפלל לרפואתו השלמה)
 ונודר... בשכר זה הקדוש ברוך הוא ירחם עליו. ויברכהו. וירפאהו.
 ויחקהו. ויחיהו ויצילהו מכל-צרה וצוקה. וישלח רפואה שלמה

לְכָל-אֲבָרָיו וְגִידָיו. וְלְכָל-גּוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ. וְיִגְוָחוּ עָלָיו כָּל-הַבְּרִכוֹת. וְיִבְטַל
מֵעָלָיו כָּל-גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת וְרַעוֹת. וַיִּמְלֵא כָּל-מְשָׁלוֹת לְבָבוֹ לְטוֹבָה.
וַיִּצְמִיחַ לוֹ וְלְכָל-יִשְׂרָאֵל יְשׁוּעָה בְּקִרְוֹב. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת-נַפְשׁוֹ...

לאיש (לאנשים)

שְׁהֵלֶךְ (שְׁהֵלְכוּ) לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא. עַם-נַפְשׁ אֲבָרָהֶם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב. אֲשֶׁר הֵם חַיִּים בְּגֶן-
עֵדֶן. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
יִכֵּן לוֹ (לָהֶם) מְנוּחָה אֲשֶׁר
יִיטֵב לוֹ (לָהֶם). וְתִהְיֶה נַפְשׁוֹ
צְרוּרָה (וְתִהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם
צְרוּרוֹת) בְּצִרּוֹר הַחַיִּים
הַנְּצַחִיִּים תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲיֵת הַמַּתִּים יִקִּיץ וִירְגֵן
(יִקִּיצוּ וִירְגֵנוּ)

לאשה (לנשים)

שְׁהֵלְכָה (שְׁהֵלְכוּ) לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא. עַם-נַפְשׁ שָׂרָה רַבְּקָה
רַחֵל וְלֵאָה. אֲשֶׁר הֵן חַיִּוֹת
בְּגֶן-עֵדֶן. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
יִכֵּן לָהּ (לָהֶן) מְנוּחָה אֲשֶׁר
יִיטֵב לָהּ (לָהֶן). וְתִהְיֶה נַפְשָׁהּ
צְרוּרָה (וְתִהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶן
צְרוּרוֹת) בְּצִרּוֹר הַחַיִּים
הַנְּצַחִיִּים תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲיֵת הַמַּתִּים תִּקְיֵץ
וְתִרְגֵּן (תִּקְצְנָה וְתִרְגְּנָה)

עַם-יִתֵּר שְׂכַנֵּי עֵפֶר. כְּדַכְתִּיב יַחֲיוּ מִתִּיךְ נִבְלָתִי יְקוּמוּן. הַקִּיצוּ
וְרַגְנוּ שְׂכַנֵּי עֵפֶר. וְלִכְלְנוּ יִתֵּן יְהוָה שְׂכָר טוֹב וְחַיִּים טוֹבִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וַיִּמְלֵא מְשָׁלוֹת לְבָבוֹ לְטוֹבָה.
וַיִּצְמִיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקִרְוֹב וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

ח"ג והערות

הזכרת נשמות. במח' רמ"ז ובולוניה מופיע רק הנוסח הכללי. בשביעי של פסח החזן אומר בקול רם יִזְכּוֹר אֱלֹהִים
לְטוֹבָה אֶת-נַפְשׁוֹ וְכֵן אֶחָד מוֹזֵר בְּלִחַשׁ אֶת נִשְׁמוֹת קְרוֹבָיו שְׁנַפְטוּרוֹ, וְלֵאחֵר מִכֵּן הַחֲזָן מִמְשִׁיךְ בְּקוֹל רֵם: שְׁהֵלְכוּ
לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְכו'.

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת־נַפְשׁ כָּל־שִׁכְבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. עִם
נַפְשׁ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֲבוֹתֵינוּ. (וְעַס־נַפְשׁ שָׂרָה.
רַבְקָה. רַחֵל וְלָאָה). וְאֲשֶׁר הִנִּיחוּ לְנַפְשׁוֹתֵם זְכִירָה בְּהַקְדָּשׁ.
יְנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתֵם בְּגֵן־עֵדֶן. וְנֹאמֵר אָמֵן:

אַחִינוּ יִשְׂרָאֵל וְאַנוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאַסִּירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנְּתוּנִים
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוּם (בְּרַחֲמָיו) יְרַחֵמֵם
וְיַחֲזִן אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ) בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיוֹשִׁיעֵם וְיוֹשִׁיעֵנוּ.
וְיוֹצִיאֵם וְיוֹצִיאֵנוּ מִצָּרָה לְרוּחָהּ. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב).
וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי־חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִּי.
אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ יְדִידֶךָ. הוֹשִׁיעָה
יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: (מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים זְהִיבֵט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: לֹא־אֲמוֹת
כִּי־אֲחִיָּה וְאִסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ:

יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ. אֲשֶׁרֵי
הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו:

ח"ג והערות

אשרי. במנהג הקדמון נהגו לפסוק 'מתנת יד' שלש פעמים, הכוונה לתת נדבה ע"ש הפסוק 'שלש פעמים בשנה' וכו' (דב' טז, יח). מוזכר בשבחה"ל, סדר עצרת, סי' רלט, בסת"ר סי' נח, בסה"ת סי' כט וכן בכ"י כ"ה, דף 69ב, אולם לא מופיע במח' רמו ובולוניה. וכך מבואר בס' מדב"מ, מנהגים בין פסח לשבועות, 'קודם אשרי הגדול שבעיר לוקח חפץ חפץ ונספר בידו והולך מזה לזה ומבורך כל העם אחד ואחד בפני עצמו בעבור שיתן נדר לכבוד המקום ולכבוד הרגל. היום נוהגים לתת נדבה בעלייה לתורה ובק"ק רומה ברי"ח אלול.

תְּהִלָּה לְדָוִד. אַרְוַמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֵךְ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכָל־יּוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
 גְּדוֹל יְהוָה וּמְהִלֵּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח
 מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הֲדָר כְּבוֹד הַדָּךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: וַעֲזוּז נִרְאִיתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרָנָה: זְכַר רַב־
 טוֹבֶךָ יִבְיְעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְגְּנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־יְרַחֲמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוִד וְדָר: סוּמָךְ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָּיו וְחֹסֵד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קְרָאִיו. לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאִיו
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבֹּר פִּי־
 וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאַנְחֵנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הִלְלוּ־יְהוָה:

מחזירים את ספר תורה לארון הקודש ואומר החזן והציבור יחד עמו:

בַּחֲוָרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת. זְקֵנִים עַם־נְעָרִים: יְהִלְלוּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה. כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ. הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
 וַיֵּרָם קָרוֹן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חִסְדֵיךָ. לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ.
 הִלְלוּ־יְהוָה: מְהִלֵּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאִיְבֵי אוֹשַׁע: וּבְנַחָה יֹאמְרוּ.

מקורות ומקבילות

תפלה לדוד. מח' רומניא, דף קכה ע"א. מחזירים את ס"ת. סת"ר ס' מע; מח' רומניא, דף קכה ע"א.

שׁוֹבָה יְהוָה רַבּוֹת אֵלַי יִשְׂרָאֵל: בְּעָבוֹר דָּוִד עֲבָדָךְ.
אֶל־תֵּשֵׁב פָּנַי מִשִּׁיחָךְ: כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם. תּוֹרַתִּי
אֶל־תֵּעֲזֹבוּ: עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶינָה מֵאֲשֶׁר:
דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי־נְעָם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הִשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְנָשׁוּבָה חֲדָשׁ יָמֵינוּ בְּקָדְם: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכַלְנֹו חַיִּים.
כִּי־עַמּוּךָ מְקוֹר חַיִּים:

סדר
תפילת מוסף
של פסח

סדר מוסף של פסח

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתֵיהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמֵּיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.
יְתְבָרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא
דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה למוסף של פסח

ביום ראשון של פסח מכריזים: 'מוריד הטל'.

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדִנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

מקורות ומקבילות

עמידה למוסף. מוזכר במס"ו פר' יט, ה"ה; סרע"ג ח"ג, ס' פט; ס' החינוך, מלכה תלג; סת"ר ס' מט; מח' רומניא, דף קכה ע"ג. ציוס א' של פסח מכריזים 'מוריד הטל'. ע"פ ירושלמי תענית, פ"א, ה"א [דף א' ע"ג], 'אסור ליחיד להזכיר עד שחזיר ש"ך; אצורהס, תפלות הפסח, סוף ד"ה שחרית נכנסין; לנזש אר"ח, ס' קיד, ס"ג; פרמ"ג אר"ח, משצנות זכב, ס' קיד, ס"ק ג.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אֶתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.

בחזרה של יום טוב ראשון של פסח החזן אומר:

שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַטַּל. לְבָרְכָה
וְלֹא לְקַלְלָהּ. לְשֹׁבֵעַ וְלֹא לְרַעֵב. לְרִצּוֹן וְלֹא לְרִזּוֹן.
לְחַיִּים וְלֹא לְמָוֶת:

והחזן ממשיך 'מכלכל חיים' וכו'.

מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מְלַךְ מַמְיֵת וּמְחִיָּה
וּמְצַמֵּחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמָן אֶתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

ח"ג והערות

וּמוֹרִיד הַטַּל. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה ורומניא. בכ"י כ"ה:
וּמְפָרִיחַ הַטַּל וְרֹא וּבְלִי תַעֲנִית, דף ג ע"ב. במח' רמ"ו,
בולוניה ושד"ל: וּמוֹרִיד הַטַּל. לְשֹׁבֵעַ. כ"ה במח' בולוניה
ושד"ל. בכ"י כ"ה: לְשׁוֹבֵעַ. במח' רמ"ו: לְשֹׁבֵעַ. במח'
רס"ד-רס"ה ורומניא: לְשֹׁבֵעַ. לְחַיִּים וְלֹא לְמָוֶת. כ"ה
במח' שד"ל. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ורומניא תיבות
אלו מופיעות לאחר 'לְבָרְכָה וְלֹא לְקַלְלָהּ' וכן הנוסח
בשבה"ל, סדר חג הסוכות, ס' שעב ובספר התדיר, סוף
ס' כד. וְלֹא לְמָוֶת. כ"ה הוא בנוב"ר ומח' רומניא, אבל
הנכון לומר 'לְמָוֶת' וכמו חבריו שלפניו. והחזן ממשיך
'מכלכל חיים' וכו'. לפי כ"י כ"ה, סה"ת ומח' בולוניה
ביום טוב ראשון של פסח החזן מדרג על 'מכלכל חיים'
וכו', וחזתם 'ממית ומחיה' בולוניה וסה"ת: וּמְצַמֵּחַ
יְשׁוּעָה וְאֵין דוֹמָה לָךְ. בא"י מְחִיָּה הַמֵּתִים וּבְדוּמָה לֹא
במח' רומניא, דף קל ע"ב. לפי שבה"ל ומח' רמ"ו ג"כ החזן
מדרג על 'מכלכל חיים' וכו', אבל חזתם 'ממית ומחיה' וְאֵין
דוֹמָה לָךְ. בא"י מְחִיָּה הַמֵּתִים. לפי מח' שד"ל, דף קי ע"א,
החזן ממשיך 'מכלכל חיים' בחסד' וכו' וחזתם 'ממית ומחיה'
וּמְצַמֵּחַ יְשׁוּעָה וְאֵין דוֹמָה לָךְ. בא"י מְחִיָּה הַמֵּתִים. היום
נהוג לומר 'מכלכל חיים' וכו' ולחזתם בתחומה הרגילה,
קהילות באש"ל.

מקורות ומקבילות

חזרה של א' וכו'. סה"ת ס' כד; כ"י כ"ה, דף 357; מח'
רומניא, דף קכה ע"ג. **שֵׂאֵתָה הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ**. ע"פ ירמ'
יד, כג; תה' קה, ז. במח' רומניא, דף קכה ע"ג, אומרים
ניסח קלר ולפני תפילת מוסף, אבל חזת הש"ץ משולבת עם
פיוטים וניסח ארוך. **הַטַּל**. ע"פ שבה"ל, סדר חג הסוכות,
ס' שעב; סה"ת סוף ס' כד; ס' המנהגים (קלויזנר),
ס' קע; כ"י כ"ה, דף 357; מח' רומניא, דף קל ע"ג.
וּמוֹרִיד הַטַּל. ירושלמי ברכות, פ"ה, ה"ג [דף לה ע"ג] ותענית
פ"א, ה"א [דף ז ע"א], 'שעצתי לו שאני מח טל מצניו
לעולם'. **לְבָרְכָה וְלֹא לְקַלְלָהּ**. ע"פ ספי"ו א, טו. ראו משנ'
סוטה, פ"ט, מ"ג, 'מיום שחרב צהמ"ק... ולא ירד הטל'
וכו'; צבלי סוטה, דף לו ע"ג, 'להקדים ברכה לקללה'. **לְשֹׁבֵעַ**
ע"פ ויק' כו, ה; צבלי ברכות, דף נה ע"א, 'ג' דברים מכרח
עליהם הקב"ה בעלמו, ע"פ יחז' לו, כט. **לְשֹׁבֵעַ וְלֹא לְרַעֵב**.
ע"פ צ"ר מא, לו; יחז' לו, כט; מש' יג, כה. **לְרִצּוֹן**. ע"פ
דב' לג, כג; מש' יב, ג. **לְרִצּוֹן**. ע"פ ישע' י, טז; תה' קו, טו.
לְחַיִּים. ע"פ ישע' ד, ג. **לְחַיִּים וְלֹא לְמָוֶת**. ע"פ מש' י, טז;
יח, יט.

ביו"ט ובשבת חוה"מ, אומרים בחזרה:

כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ (יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלְאָכִים) הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עִם- (עֲמֹד
 יִשְׂרָאֵל) קְבוּצֵי מַטֵּה. יַחַד כָּלֶם קָדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה
 שֶׁנֶּאֱמַר עַל-יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר. קו"ח: קְדוֹשׁוּ
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזון: כְּבוֹדוֹ
 מְלֵא עוֹלָם. מְשַׁרְתֵּי שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אִיִּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. לְעַמְתָּם
 בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מְמַקְוֵמוֹ: חזון: מְמַקְוֵמוֹ (הוא)
 יִפֶּן (בְּרַחֲמָיו) לְעַמּוֹ. הַמִּיַּחֲדִים אֶת-שְׁמוֹ עֶרֶב וּבִקְרַת תָּמִיד
 בְּכָל-יוֹם. פְּעָמִים בְּאַהֲבָה וְאוֹמְרִים. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא אֲבִינוּ. הוּא
 מְלַכְנוּ. הוּא מוֹשִׁיעֵנו. הוּא יִשְׁמִיעֵנו בְּרַחֲמָיו שְׂגִית לְעֵינֵי כָל-חַי.
 לְהִזִּית לָכֶם לֵאלֹהִים: קו"ח: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ביו"ט יש מוסיפים:
 אֱלֹהִים אֵל עֲלִיּוֹן הַשּׁוֹכֵן בְּרוֹם חֲבִיּוֹן. הַשֵּׁב שְׁכִינְתְּךָ בְּמַהֲרָה
 לְצִיּוֹן:) חזון: וּבְדַבְרֵי קְדֻשָּׁךְ פְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּ-יָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי-הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקְדוֹשׁ. וְשִׁבְחֶךָ
 אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל מְלִיךְ גָּדוֹל
 וְקְדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

ח"ג והערות

יְי אֱלֹהֵינוּ מִלְאָכִים. עֲמֹד יִשְׂרָאֵל. תִּיבוֹת אֵלוֹ אֵינֶן
 בְּכִי כִּיָּה וּבְמַח' הַקְּדוּמִים (אך נמצאות במח' רומניא
 וּשְׂד"ל) וְהוֹכְנֵסוּ בַּהֲשַׁפְעַת מְנַהֵג הַסַּפְרָדִים, עַל מִנַּת
 לְהִתְאִים אֶת הַנּוֹסֵחַ עֲבוּר הַחֲזוֹנִים הַנּוֹהֲגִים לֹאמַר אֶת
 הַקְּדוּשָׁה כַּמְנַהֵג קִ"ק פִּירְנֶצָּה. עִם-קְבוּצֵי מַטֵּה. בְּכִי
 כִּיָּה: יִקְבּוּצֵי מַטֵּה. מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶּן בְּרַחֲמָיו. תִּיבוֹת
 יְהוּא, בְּרַחֲמָיו, אֵינֶן בְּכִי כִּיָּה, אֶךְ נִמְצְאוֹת בְּמַח' שְׂד"ל
 בְּמַח' שְׂד"ל וְהוֹכְנֵסוּ בַּהֲשַׁפְעַת מְנַהֵג הַסַּפְרָדִים. לְעַמּוֹ הַמִּיַּחֲדִים. בְּכִי כִּיָּה: יִבְעֵמוּ הַמִּיַּחֲדִים. אֶחָד הוּא
 אֱלֹהֵינוּ. כִּיָּה בְּמַח' רִמ"ו וּשְׂד"ל. בְּכִי כִּיָּה וּמַח' בּוֹלוֹנִיא: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ וְלֹא תִיבַת יְהוּא. בִּיּוֹט יש מוסיפים
 יְיָ אֱלֹהִים אֵל עֲלִיּוֹן וְכוּ' לְצִיּוֹן. תּוֹסַפַּת שְׁאוֹמְרִים לְפִי מְנַהֵג רוֹמָה עַל פִּי מַח' שְׂד"ל וְרַק בִּיּוֹט. לֹא מוֹפִיעַ בְּכִי כִּיָּה,
 מַח' רִמ"ו וּבּוֹלוֹנִיא. בְּמַח' שְׂד"ל הַהוֹסַפָּה מוֹפִיעָה, אֲבָל לֹא הַהוֹרָאָה.

מקורות ומקבילות

כְּתָר. סרע"ג ח"א, סי' נו; מח' רומניא, דף קכה ע"ב ודף קל
 ע"ב. אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. צמ"ט טו, מח'. אֱלֹהִים אֵל עֲלִיּוֹן. ע"פ
 חס"מ, ג. הַשּׁוֹכֵן בְּרוֹם. ע"פ ישע"ל, ה. חֲבִיּוֹן. חזק
 ג, ד. הַשֵּׁב שְׁכִינְתְּךָ נִמְהָרָה לְצִיּוֹן. ראו מד' שמואל (צובר),
 פרי' לא, סי' ד; מד' שו"ט (צובר), מח' ח, ד; ילקוט"ש ש"ב, רמז
 קסה, ד"ה ויתן ה'.

**אַתָּה בַּחֲרַתְנוּ מִכָּל־הָעַמִּים • אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת •
קִדְשִׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ • וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:**

**וְהַתָּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה • (בשבת: שְׁפָתוֹת לְמִנוּחָה
(מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה • חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן • אֶת־יוֹם) (בשבת:
הַשְּׁבֵת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חַג הַמִּצְוֹת הַזֶּה • זְמַן חֲרוּתָנוּ מִקְרָא קִדְשׁ •
זָכַר לִיציאת מִצְרָיִם:**

**וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלֵינוּ מֵאַרְצֵנוּ • וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ •
וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲלוֹת וְלָרְאוֹת
וְלַהֲשִׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ • בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו • מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ:**

מקורות ומקבילות

נוסח הנרכה. מוזכר בצבלי יומא, דף פז ע"ג; פסקי ר"ד; סרע"ג ח"ג, ס' א; סד' רס"ג עמ' קן; סח"ז, כ"ו שכטר, עמ' 215; רמב"ם, סד"ת, נוסח זרכות האמלעיות; מוזכר בשב"ל, סדר פסח, ס' ריע; כ"י כ"ה, דף 355 ודף 356; מח' רומניא, דף קכו ע"א. **וּתְתַן לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ**. מוזכר בצבלי זרכות, דף לג ע"ג; פסקי ר"ד; סרע"ג ח"ג, ס' קלא; רש"י זילא, דף יז ע"א, ד"ה ולומר קדושת. **וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ וכו' ע"פ יח' לט, כג; סרע"ג ח"ג, ס' פט; סד' רס"ג עמ' קלא; מח' רומניא, ס' קד; רמב"ם, סד"ת, נוסח זרכות האמלעיות; מח' רומניא, דף קכו ע"א. **וּנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ**. ע"פ דני' ט, ז. **לַעֲלוֹת וְלָרְאוֹת**. ע"פ שמי' לד, כד. **וְלַהֲשִׁתַּחֲוֹת**. ע"פ ש"א ח' א, ג. **בְּבֵית בְּחִירָתְךָ**. ע"פ דה"ז ז, טז. **בְּבֵית הַגָּדוֹל**. ע"פ חג' ג, ט. **בְּבֵית... וְהַקְדוֹשׁ**. ע"פ ישע' סד, י; דה"א כח, י. **שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו**. ע"פ דני' ט, יח. **בְּסִדְרוֹ רַס"ג**: אֲשֶׁר אָתָּה שֶׁמֶךְ נִקְרָא עָלָיו. **מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ**. ע"פ תה' עד, ז.**

ח"ג והערות

וְרוֹמַמְתָּנוּ. בכ"י כ"ה, דף 355 תיבה זו איננה, אבל במוסף כשחל החג בשבת ובשאר החגים כבפנים. במח' רומניא על אתר: וְרוֹמַמְתָּנוּ, אבל בשאר החגים כבפנים. קִדְשִׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. בסחב"ר: זִקְדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו, נירנברג ורומניא ר"ה: וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, אבל במח' רומניא בשאר החגים כבפנים. חֲגִים וְזִמְנִים. כן הוא במח' רומניא ורומניא, וכך נוהגים. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: וְחֲגִים וְזִמְנִים. **וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ**. בסרע"ג, סד' רס"ג ומח' נירנברג: **מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ**. אנו יְכוּלִין. כ"ה בסד' רס"ג, סחב"ר, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, נירנברג, בולוניה ושר"ל. בסרע"ג: אנו יְכוּלִים. במח' רמ"ו: אנו יְכוּלִין וכ"ה במח' רומניא שבועות, ר"ה ויה"כ. במח' רומניא על אתר וסוכות: אנו יְכוּלִים. וְלַהֲשִׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ. כה"ג בסרע"ג, סחב"ר, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה, נירנברג ושר"ל. בסד' רס"ג: וְלַהֲשִׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ. בסחב"ר נוסף: זִלְעִשׁוֹת חוֹבוֹתֵינוּ. במח' רומניא ללא תיבות וְלַהֲשִׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ. **מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה**. כ"י שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' יט, שהוא מבנין נתפעלי השגור בלשון חכמים, ויש לו גם שלשה עדים בתנ"ך, ונכפר להם הדם, דבי, כא, ה, ונוסרו כל הנשים, יחז' כג, מה, ואשת מדינים נשתוה, משל' כו, טו.

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱב הָרַחֲמָן מֶלֶךְ יַעֲקֹב שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְתִבְגְּהוּ מְהֵרָה וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ גְּלִיהַ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנַפְּוֹצוֹתֵינוּ כְּגַם מִיִּרְכְּתֵי אֶרֶץ וְהַבִּיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסֻדְרָן וּמוֹסְפִין כְּהִלְכֹתֶךָ (בשבת: וּמוֹסֵף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) וּמוֹסֵף יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רָצוֹנְךָ כְּמָה שֶׁכְּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדְךָ כְּפָאֵמֹר:

מקורות ומקבילות

אז הרחמן מלך יעקב. ע"פ סדר' רס"ג עמ' קנא; מח' פרס, דף עב ע"א. מלך יעקב. ישע' מא, כא. שתשוב ותרחם עלינו. ע"פ מיכ' ז, יט. ותגהו מהרה. ע"פ משנ' העניח פ"ד, מ"ה; חוספתא ר"ה, פ"ב, ה"ט. ותגל כבודו. ע"פ חג' ב, ט. כבודו בימינו. כ"ה גם צמח' רומניא, דף קבו ע"א; ס' מועד לכל חי, ס' יג, אות מה. בסרע"ג, סדר' רס"ג ונוסחאות השכמים ללא יצמיני. אבינו מלכנו. לשון חכמים הוא זה, כמו: צצלי הענית, דף כה ע"ב. לוא גלה כבוד מלכותך. ע"פ ישע' מ, ה; יחז' לח, כג; תה' קמה, יב; מס"ו פ"י, יט, ה"ה; מח' רומניא. כבוד מלכותך. ע"פ תה' קמה, יא. ומלך עלינו. ע"פ יחז' כ, לג; כ"ה גם צמח' רומניא. בסדר' רס"ג ונוסחאות השכמים ללא תיבת 'ומלך'. והופע. ע"פ תה' ג, ב; פ, ב; חז' י, ג. והנשא. ע"פ תה' לד, ב. לעיני כל חי. ע"פ ישע' נב, י. וקרב פזוירנו מבין הגוים. ע"פ יחז' לו, כא. פזוירנו. ע"פ ירמ' ג, ח. ונפוצתינו כנס. ע"פ ישע' יא, יב. מירכתי ארץ. ע"פ ירמ' לא, ז; סרע"ג, סדר' רס"ג; מח' נירנברג. צמח' רומניא: מירכתי קרךך. לציון עירך צרנה. ע"פ ישע' לה, י. ולירושלים בית מקדשך. ע"פ ישע' נב, א. בשמחת עולם. ע"פ ישע' לה, י. נעשה לפניך וכו' תמידין וכו' ומוסף. ראו ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ו. תמידין כסדרן. ע"פ משנ' תמיד פ"ו, מ"ג; צצלי סנהדרין, דף מט ע"ב. צצלי רס"ג, מכלן ועד 'כמה שכתבת' נשמט. חג המצות הזה. ע"פ שמ' כג, טו; ויק' כג, ו; ספ"ו מט, לב. משה עבדך. מ"ח ת, נג.

ח"ג והערות

ובכן יהי רצון. כ"ה גם במח' רומניא. בסרע"ג, סדר' רס"ג ומח' נירנברג ללא תיבת 'ובכן'. אב הרחמן. תיבות אלו אינן מופיעות בסחב"ר. מלך יעקב. תיבות אלו אינן בכ"י כ"ה, דף 566 ומח' רומניא. בסרע"ג וסחב"ר: 'מלך רחמן. בסדר' רס"ג, כ"י כ"ה, דף 566, בשאר החגים ובמח' הקדומים כבפנים. ותרחם עלינו. בסחב"ר: יתרחם עליו ועלינו. ועל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. במח' רומניא ללא תיבות אלו, אבל ישנן במח' רמ"ו, בולוניא, נירנברג ושד"ל. בסחב"ר רק תיבות יעל־מִקְדָּשְׁךָ אינן. כבודו בימינו. בסחב"ר ללא תיבת 'בימינו'. כבוד מלכותך. בסדר' רס"ג ללא תיבת 'כבוד'. במח' נירנברג ורומניא: כבוד מלכותך. ומלך עלינו. בסחב"ר ללא תיבת 'ומלך'. כל־חַי. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, נירנברג ושד"ל, והשוו לעיל קדושה של מוסף ונפוצותינו כנס. בכ"י כ"ה, דף 566 נשמטה תיבת 'כנס', כנראה בטעות, אבל לעיל בדף 566 ובשאר החגים כבפנים. לציון עירך. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניא. במח' נירנברג, שד"ל ורומניא בשבועות: 'לציון עירך', אבל במח' רומניא על אתר ובשאר החגים: 'לציון עירך'. בסדר' רס"ג ללא תיבת 'עירך'. תמידין כסדרן ומוסףין כהילכתך. בסחב"ר: 'תמידים כסדרם ומוספים כהילכתם'. ומוסף יום השבת. בסחב"ר: 'מוסף יום המנוח'. כמה שכתבת. בסרע"ג, סדר' רס"ג, מח' נירנברג ורומניא: 'כמו שכתבת'.

בשבת מוסיפים:

**וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת. שְׁנֵי-כִבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ. עַל-עֹלֹת
הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:**

ביום ראשון של פסח:

**וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן. בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ. פֶּסַח לִיהוָה:
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חֹג. שִׁבְעַת יָמִים
מִצּוֹת יֵאָכְלֶי: בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא-קֹדֶשׁ. כָּל-מִלְאָכָת עֲבֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ:**

בכל ימי הפסח:

**וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלֹל לִיהוָה. פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם
וְאֵיל אֶחָד. וּשְׁבַעָה כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה. תְּמִימִם
יְהִיו לָכֶם:**

**וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּדְבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לָפָר. וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל. וְעֶשְׂרוֹן לִכְבֶּשׂ. וַיֵּין כְּנִסְכּוֹ. וְשָׁעִיר
לְכֹפֵר. וּשְׁנֵי תְּמִידִין כֹּהֲלִכְתָּן:**

ה"ג והערות

התמיד ונסכה. בסדו' רס"ג עמ' קגב נוסף:
זה קרבן שבת קרבן היום נאמר' וברומה לזה
במחוי' סי' רלג. בסחב"ר וכ"י כ"ה נוסף: זה
קרבן שבת וקרבן יום חג המצות הזה נאמר.
ביום הראשון וכו' לא תעשו. כל זה נשמט
מסחב"ר. מקרא קדש. בכ"י כ"ה, דף 56ב
וברף 568 ובמח' רמ"ז נוסף: יהיה לכם,
מהפסוק בויק' כג, ז.

מקורות ומקבילות

וביום השבת וכו'. צמ' כח, ט"ו; סדו' רס"ג עמ' קגב; שבה"ל, ענין
שבת, סי' פג; סח"ר סי' י; מח' רומניא, דף קכו ע"א. ונחודש
הראשון וכו'. צמ' כח, טז"ח; סדו' רס"ג עמ' קגא; מח' רומניא, דף
קכו ע"א; מח' פרס, דף עב ע"ב. והקרבתם אשה לה' וכו'. צמ'
כח, יט; סרע"ג ח"ב, סי' ז; סדו' רס"ג עמ' קגב ועמ' קנג; סה"ת
סי' כד; מח' רומניא, דף קכו ע"א; מח' פרס, דף עב ע"ב. ומנחתם
ונסכיהם כמדובר. סרע"ג ח"ב, סי' ז; סדו' רס"ג עמ' קגב. צמח'
רומניא, דף קכו ע"א, ניסח דומה ונשינויים.

בשבת מוסיפים:

**יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנֹגָה. עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעֵי
כָּלֶם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטוֹבְךָ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיתְךָ בּוֹ וְקַדְּשָׁתוֹ.
חֲמֹדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:**

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ. טוֹב וּמֵיטִיב
הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוֹבָה עָלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלְגַּל
אֲבוֹתֵינוּ שְׁעָשׂוֹ רְצוֹנְךָ. בְּנֵה בֵּיתְךָ כְּבֵת־חֶלֶה. וְכוּנֵן בֵּית
מְקַדְּשֶׁךָ עַל-מְכוֹנוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִגְדֵינוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנוֹ. וְהִשָּׁב
שְׂכִינָה לְתוֹכוֹ. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְגִוְיָהֶם. וְהִשָּׁב כְּהַנִּים לְעַבְדֹתֶם
וְלוֹיִם לְשִׁירָה וְלוֹמְרָה. וְשֵׁם נְעֵלָה וְנִרְאָה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ
בְּשִׁלְשׁ פְּעָמֵי רְגְלֵינוּ. כְּכָתוּב בְּתוֹרָתְךָ. שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה
יִרְאֶה כָּל-זְכוּרְךָ אֶת-פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר.
בַּחֲג הַמִּצְוֹת וּבַחֲג הַשְּׁבֻעוֹת וּבַחֲג הַסִּכּוֹת. וְלֹא יִרְאֶה אֶת-פָּנָיו**

ח"ג והערות

בשבת מוסיפים: 'ישמחו במלכותך' וכו'. כל ההוספה אינה מופיעה בסחב"ר. וה'שב שכינה. בסחב"ר: יזהור שכינה. וה'שב כהנים לעבודתם. בסחב"ר: זכהנים לעבודתם. ב'שלוש פעמי. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. בסחב"ר, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, נירנברג ורומניא: 'שלוש פעמי' וראו אבודרהם, תפילות הפסח, ד"ה או"א מלך. בסד"ר רס"ג: 'שלוש פעמים. פעמי רגלינו. כ"ה במח' נירנברג וכן נראה נכון. בסד"ר רס"ג: 'פעמים בשנה. בסחב"ר: 'פעמי רגלים. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה, רומניא ושר"ל: 'פעמי רגלינו. 'שלוש פעמים. כן הוא בפסוק שלפנינו, במסורה קטנה, במ' כב, לב ובמח' רס"ד רס"ה בחג השבועות. בכ"י כ"ה, מח' הקדומים, רומניא ושר"ל: 'שלוש פעמים.

מקורות ומקבילות

ישמחו במלכותך וכו'. ע"פ תה"ק קמט, ב. שומרי שבת. ע"פ שמי' לא, טז. וקוראיו עונג. ע"פ ישע' נח, יג. מקדשי שביעי. ע"פ ירמ' ח, כב; נחמ' יג, כב. כולם ישבעו ויתענגו מטובך. ע"פ נחמ' ט, כה. וכשביעי רצית צו. סרע"ג ח"ב, ס' לג; סד"ר ס' לג; מח"ו ס' קג; שבה"ל, ענין שבת, ס' עו. וקדשמו. ע"פ צ"ר ב, ג. חמדת ימים. ס' כלבו ס' לו ואבודרהם, בשם ת"ר, צ"ר, ב, ב. (לפנינו ליתא). זכר למעשה בראשית. שמו"ר פ"י יט, ס' ז, ע"פ שמי' כ, ח. אור"א מלך רחמן רחם עלינו וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' ז, בסד"ר רס"ג, עמ' קנב ובמח' רומניא, דף קבו ע"א, הקטע מתחיל ב'מלך רחמן' וכו' והנוסח צא בשו"ת. טוב ומיטיב. ע"פ תה"ק קיט, סח. הדרש לנו. ע"פ ישע' סה, א. שובה עלינו. ע"פ ישע' ל, טו. בהמון רחמך. ע"פ סג, טו. בגלל אבותינו. סד"ר רס"ג עמ' קנב; מח' רומניא. וכוון בית מקדשך על מכונו. ע"פ שמי' טו, ח. בסרע"ג ללא תיבת 'בית'. בסד"ר רס"ג: 'כוון מקדשך על מכונו'. צמח' נירנברג: 'וכון את מקדשך על מכונו. צמח' רומניא: 'שכלל היכלך כבראשונה'. והרא"ו. ע"פ מ"ב ח, יג. והשג שכינה לתוכו. ע"פ שמי' כה, ח. בסד"ר רס"ג: 'זהור שכינה לתוכו'. והשג ישראל לגוייהם. ע"פ ירמ' כג, ג. ולוים לשירה ולזמורה. כ"ה גס בסרע"ג וסד"ר רס"ג. צמח' נירנברג: 'ולוים לשירן וזמורן'. בשלוש פעמי רגלינו. ע"פ שמי' כג, ח; שה"ש ז, ב; ירושלמי ברכות, פ"ע ה"ה [דף סח ע"א]; שה"ר פ"י א, ס' ב. שלוש פעמים בשנה. דב' טו, טזית.

יְהוָה רִיקָם: אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ. כְּבִרְכַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
גִּתְּנוֹ לָךְ:

וְהַשִּׂיאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה
וּלְשָׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֵלָה.
קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ.
שִׂמְחָנוּ בִישׁוּעַתְךָ. וְטַהַר לְבָנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שְׂבֻתוֹת
(ו)מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ. וְתִרְצֶה לְפָנֶיךָ אֶת־תְּפִלַּת עַמּוּסִיךָ. כְּתַמִּידֵי
יוֹם וּכְקָרְבָן מוֹסֵף (בשבת: וּכְקָרְבָנוֹת מוֹסְפִין). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשְּׂבֵת וְ)יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רִצֶה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתָם שְׁעָה. וְהַשִּׁב
הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתָם מְהֵרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
כְּמֵאֶז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מקורות ומקבילות

והשיאנו ה' אלהינו וכו'. מוזכר בירושלמי ברכות פ"ט,
ה"ג; מס"ו פ"י וט, ה"ה; סע"ג ח"ג, ס"י פט"ז; סד"ו
רס"ג ע"א קנז; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות האמלעיות;
מח' רומניא, דף קכו ע"א. וְלִשְׂמִינָה וּלְשָׁלוֹם. בסד"ו
רס"ג ע"א ומח' נירנברג: וְלִשְׂמִינָה וּלְשָׁלוֹם. במח' רומניא ללא
חיבה וְלִשְׂמִינָה'. ותראה לפניך וכו' וקרבן מוסף.
מח"ו ס"י רלג. עמוסין - ישראל. ע"פ ישע' מו, ג;
מדת"ג פ"י במדבר, ס"י כג; ויקו"ש תו', פ"י ראה, רמז
תח. מקדש ישראל והזמנים, והוספה לשבת. צבלי
פסחים, דף ק"ז ע"ב; שדר"א פ"י יתרו, שאלתא ד',
ד"ה דמחייבין; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות האמלעיות;
סח"ר ס"י מט, וס"י ד'. במס"ו פ"י וט, ה"ה, החתימה
דומה וללא הוספה לשבת.

ח"ג והערות

וְלִשְׂמִינָה וּלְשָׁלוֹם. בסחב"ר: זולשום לשמחה ולששון.
אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ. בסחב"ר: רצית ואמרת. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֵלָה.
תיבות אלו נשמטו בסחב"ר. קִדְשָׁנוּ... שִׁבְעֵנוּ... שִׂמְחָנוּ.
בסחב"ר: יוקדשנו... ושבוענו... ושמחנו. חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ.
במח' רומניא: חלקנו בתורתך וכן נראה מכ"י כ"ה, אבל רק
מדף 566. לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת. תיבות אלו אינן מופיעות בסחב"ר.
שְׂבֻתוֹת וּמוֹעֲדֵי. בסחב"ר: שבת ומועדי. וְתִרְצֶה לְפָנֶיךָ
וכו'. מכאן ועד החתימה לא מופיע בסחב"ר. במח' רומניא,
דף קעט ע"א, נמצא לפני מלך רחמן רחם עלינו. אֶת־תְּפִלַּת
עַמּוּסִיךָ. במח' רומניא ללא תיבת אֶת. יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.
בסחב"ר נראה שמוסיף לאחר החתימה: שְׁעֵרֵי צִיּוֹן מְהֵרָה
יפתחו לנו לא יסגרו יומם וליילה \ חדשה כימי עולם וכשנים
קדמוניות \ ותשכון מלך אל חי וקיים לנצח.

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל-בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
שִׁהַחֲיִיתֵנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיִינוּ
וְתַחַנְנוּ וְתִאֶסֶף גְּלוּיֵנוּ
מֵאֲרָבַע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּאֵמֶת וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל-
שָׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדְךָ וְעַל-נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-נְסִיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיּוֹם
עָמְנוּ וְעַל-נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שֶׁבְּכָל-עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
הַטּוֹב כִּי לֹא-כָּלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסֵדֶיךָ
וּמַעֲוֹלָם קוִיֵּנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-
הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כֵּלָם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ תָמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִדְוֹךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נִאֶה לְהוֹדוֹת:

הכהנים נושאים כפיהם בחזרה. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחריו כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן
וּבְנָיו כַּהֲנִים עִם קְדוֹשֵׁיךָ. כְּאֲמֹר-יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יֵאָר
יְהוָה פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיַּחַנְךָ: יֵשָׂא יְהוָה פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם:

שִׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנֵיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.

אַהֲבָה וְחֶסֶד • צְדָקָה • בְּרָכָה • יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם •
 וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמּוֹד יִשְׂרָאֵל
 תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ • בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה •
 הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם • (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי • וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ • יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי • נְצוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ • וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה • וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי • וְנַפְשִׁי בְּעַפְרֵ לְכָל תַּהֲיֶה • יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי •
 שְׂכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה • תִּפְרַעְצָתָם וְתִמְקַלְקַל מַחְשָׁבוֹתָם • וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי • שֶׁתִּפְתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה • שַׁעֲרֵי חֶכְמָה • שַׁעֲרֵי בִינָה • שַׁעֲרֵי דַעָה • שַׁעֲרֵי
 פְּרָגְסָה וְכִלְכֵּלָה • שַׁעֲרֵי חַיִּים • חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי • וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ • יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו • הוּא בְּרַחֲמָיו • יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל • (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ • יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ •

שֶׁתִּבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ • וְתַן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:)

שְׁלוֹם לַיּוֹ"ט רֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח

יְהוָה יִשְׁפֹּט לָנוּ שְׁלוֹם.

יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: ה' ישפת

אִישׁ מִלְאֲכֵי חֲפְצָתִי בּוֹ. אֲשֶׁר בְּבִשׁוּרָה טוֹבָה יָבֵא. בְּרִית
לְנֶצַח מֵאֵת רַבּוֹ. הִיְתָה אֵתוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם. ה' יברך

גּוֹלַת שְׁבֻטִי בְּמֵאֶסֶר שְׁבִיתָהּ. נִכְסָפָה לִיחַל כָּמָה וּכְלָתָהּ.
דְּבָרְךָ אֱלֹהֵי רֵוִץ-נָא לְקִרְאתָהּ. וְאָמַר-לָהּ הַשָּׁלוֹם לְךָ
שְׁלוֹם. ה' יברך

הֵן בִּיהוָה תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל. יְפִי תוֹחַלְתִּי לְבָבִי שׂוֹאֵל. וְאֲשַׁמְעָה
מֵהַיְדָבָר הָאֵלֹהִים. יְהוָה כִּי יְדַבֵּר שְׁלוֹם. ה' יברך

זָדִים יִכְלוּ וַיְחִי רְאוּבֵן. בְּשׁוּרָה יִשְׁמַע שְׁמֵעוֹן וַיִּבֶן. חֲסִידְךָ
בְּהַתְּבַשְׂרוֹתָיו לְךָ בֶן-דָּוִד וְעַמְּךָ בֶן-יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם. ה' יברך

טָפִי כְּהִנֵּה וּלְוִיָּהּ יַחֲדָיו. נְכוּנִים אִישׁ בְּמִשְׁמְרוֹת מַעֲמָדָיו.
יְהוּדָה לְחַג חֲגִיו וּמוֹעֲדָיו. עַל-מִקְמוֹ יָבֵא בְּשָׁלוֹם. ה' יברך

ח"ג והערות
י' ישפת לנו שלום וכו'. לא מופיע בכ"י ב"ה, כמו שהרבה פיוטים חסרים שם. איש מלאכי חפצתי בו. שם המחבר רבי בנימין ומיוסד ע"ס א"ב. וכי שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' יז, שכל חרוזיו הם בעלי ד' תיבות ועיו"ש.
מקורות ומקבילות
ה' ישפות לנו שלום. ע"פ ישע' כו, יג. ה' יברך את עמו בשלום. תה' כט, יא. אשר נבשורה טובה יבוא. ע"פ ש"פ יח, כז. היתה איתו. מלא' ב, ה. נכספה ליחל כמה וכלתה. ע"פ תה' פד, ג. ריץ נא לקראתה. מ"צ ד, כו. הן זה' תשועת ישראל. ע"פ ירמ' ג, כג. יפי תוחלתי לבני שואל. ע"פ תה' לט, ת. ואשמעה מה ידבר. ע"פ תה' פה, ט. זדים יכלו. ע"פ מלא' ג, יט. ויחי ראובן. ע"פ דב' לג, ו. דויד ועמך בן ישי. דה"א יב, יט. על מקומו יבוא בשלום. שמי' יח, כג.

כְּאַחַד יָדִין דְּנִי וַיִּפְדֶּהּ. יַחֲלֶף כָּלִיל אֵלִיל הַרְוֹדָה. לְהוֹשִׁיב
נִפְתְּלֵי. עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה. וַיֵּשֶׁב עַמִּי בְּגִוְהַ שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ
מִרְחִיב סְבִיב נַחֲלַת גְּדִי. מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר לְאִשְׁרַי בְּהוֹדִי. גִּשָׂא
וְנִעְלָה מִגֵּן בְּעֵדֵי. דִּרְשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וּדְבַר שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ
סְמוּכִים בְּצוּרִים בְּנֵי־יִשְׁשׁוּכָר. נֶאֱמָן יָבֵא וְאֵתוֹ שָׂכָר. עוֹלֵלֵי
זְבוּלוֹן בְּזָבוּל לְבַקָּר. יַחֲזֹק בְּמַעֲוֹזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ
פְּלִיטֵי יוֹסֵף מִשְׁמֵאֵל וַיִּמִּין. חֲבֵרִים עַל־יְהוּדָה וּבְנֵי־מִין. צִיּוֹן
יַעֲלֶה לְקֶץ הַיָּמִין. יִשְׁאַלּוּ אִישׁ־לְרֵעֵהוּ לְשְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ
קִרְאוּ וְדַרְשׁוּ לְשְׁלוֹם שְׁלָם. זְבָחִים וְעוֹלוֹת וְתוֹדוֹת לְשְׁלָם.
רָגַשׁ מְחוֹגְגִים יִשִּׁישׁ וְעֵלָם. לְמַעַד־יָם טוֹבִים וְהֶאֱמַת
וְהַשְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ

שְׁלֹשׁ פְּעָמֵי רִגְלֵי שְׁבָחֵי. קְרוּאִים לַעֲלוֹת לְבֵית גִּיחוּחֵי. תֹּאמְרוּ
כֹּה לַחֵי אַחֵי וְרַעֲי. אַדְבָּר־הֲנָא שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ

פְּכַתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשָׁךְ

לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי. אַדְבָּר־הֲנָא שְׁלוֹם בְּךָ: וְנֹאמַר שְׁאַלּוּ שְׁלוֹם
יְרוּשָׁלַם. יִשְׁלִיּוּ אֶהְבִּיךָ: וְנֹאמַר יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה
יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

מקורות ומקבילות

כאחד ידִין דְּנִי. ע"פ צ"ח מט, טז. יחלף כליל אליל. ע"פ ישע' 3, יח. נפתלי על מרומי שדה. ע"פ שופ' ה, יח. וישב עמי בטוב שלום. ישע' לב, יח. מרחיב סביב נחלת גדי. ע"פ דב' לג, כ. אשר לאשר בהודי. ע"פ צ"ח ל, יג. מגן צעדי חס' ג, ד. דורש טוב לעמו. חס' י, ג. יחזק במעוזי יעשה שלום. ישע' כז, ה. ציון יעלה. ע"פ טוב' א, כא. לקץ הימין. ע"פ דני' יב, יג. ישאלו איש לרעהו שלום. ע"פ שמו' יח, ז. ודרשו לשלום שלם. ע"פ ירמ' כט, ז. זבחים ועולות ותודות לשלם. ע"פ דה"צ כט, לא. למועדים טובים. זכר' ח, יט. שלש פעמי רגלי. ע"פ שמו' כג, ח. תאמרו כה לחי. ע"פ ש"א כה, ו. ורעי אדברה נא שלום. חס' קכב, ת. למען אחי ורעי. חס' קכב, ת. שאלו שלום ירושלים. חס' קכב, ו. ה' עז לעמו יתן. חס' כט, יא.

ח"ג והערות

שְׁלֹשׁ פְּעָמֵי. במחז' רמ"ז: 'שלוש פעמי'. ובכ"ז המאה הטי"ו: 'שלוש פעמי'.

שְׁלוֹם לְזֵי שֶׁל פֶּסַח

וְכָתוּב כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֵּיךָ וְיִוָּסְפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: וְכָתוּב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

הַיּוֹם תֵּאֱמָצְנוּ. הַיּוֹם תִּבְרָכְנוּ. הַיּוֹם תִּגְדְּלוּ. הַיּוֹם תִּדְרָשְׁנוּ לְטוֹבָה. הַיּוֹם תִּהְדָּרְנוּ. הַיּוֹם תִּתְעַדְנוּ. הַיּוֹם תִּזְכְּרוּ בְּרַחֲמֵיךָ. הַיּוֹם תִּחְסְנוּ. הַיּוֹם תִּשְׁכְּנוּ. הַיּוֹם תִּשְׁרְנוּ לְפָנֶיךָ. הַיּוֹם תִּכְבְּדְנוּ. הַיּוֹם תִּלְבַּבְנוּ. הַיּוֹם תִּמְלִטְנוּ מִכָּל־רָע. הַיּוֹם תִּנְצְרוּ. הַיּוֹם תִּשְׁמַחְנוּ. הַיּוֹם תִּעֲטְרוּ. הַיּוֹם תִּפְאַרְנוּ. הַיּוֹם תִּצְהַלְנוּ.

מקורות ומקבילות

כי צי ירנו ימך. מש' ט, יא. ואתם הדנקים זה. דב' ד, ד. היום תאמלנו. ע"פ ישע' מא, ה; סרע"ג ח"ב, ס"י קה. תזכרונו. ע"פ צמ"ו, כז; כד, א; דב' כו, טו. היום תגדלונו. ע"פ דה"א כט, יב. תדרשנו לטובה. ע"פ איכ"ג, כה. תהדרנו. ע"פ ויק' יט, לב. תזכרונו. ע"פ תה"ה, ה. תזכרונו ברחמיך. ע"פ ירמ' לא, יט; תה"ה, כה; רז; קמה, ט. היום תחסנונו. ע"פ מרח"ו ס"ו שפז. תחסנונו. ע"פ מש' טו, ו. ראו שמו"ר פ"ה ל, ס"א א, ויהסכן שלי. תישרטנו. ע"פ ישע' מה, יג; ירמ' לא, ה; תה"ה, ט. תכנדנו. ע"פ ישע' ד, ב; ס, יג; סב, ב; ספ"ה טו, ט. תלכנונו. ע"פ שה"ש ד, ט. תמלטנו מכל רע. ע"פ תה"ה, מא, ב; צמ"ס כז, יט. תנלרנו. ע"פ ישע' כז, ג; תה"ה קמ, ב. תשמחנונו. ע"פ ירמ' לא, יב; צפ"ג, וד. תעטרנו. ע"פ תה"ה, יג; ו, ה; שמו"ר פ"ה כה, ס"ד, ד; הקצ"ה מתעטר בתפלתן של ישראל, ע"פ יחז' טז, יב. תפארנו. ע"פ דב' כו, יט; ישע' ד, ב; ספ"ה ה, ח. תצהלנונו. ע"פ ישע' יב, ו; ירמ' לא, ו.

ח"ג והערות

עושה שלום לזי של פסח. כך קבע הרב מ"ע הרטום ז"ל לומר בכדי למנוע שניות שהרי הוא לא נאמר ביום השני בא"י. בכ"י כ"ה, דף 67ב: זכשמגיע במוסף ביום טוב בשים שלום עד וכו' וכו' בכל עת ובכל שעה אומר, נראה מדבריו שבכל יום אמרוהו ולא רק בו של פסח. גם לפי סחב"ר, כ"י שכטר, עמ' 222 וכו' כ"ה המנהג לאמרו בסוף חזרת הש"ץ ולא לאחריה. במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל: עושה השלום ליום שני של פסח. לפי מח' שד"ל ביום השביעי בא עושה שלום: יי' יִשְׁפַת לְנו שְׁלוֹם וכו' אֲתוּי אֲמוּנִים גְּזַעֵי שְׁלִשָּׁה... וְכָתוּב כִּי־בִי יִרְבּוּ וכו' שָׁנֹת חַיִּים. איננו בכ"י כ"ה, אבל ישנו בסחב"ר. שָׁנֹת חַיִּים. בסחב"ר נוסף: לחיים טובים תכתבינו עם כל הכתוב לחיים \ אלקים חיים כותבינו בספר החיים. וְכָתוּב וְאַתֶּם. בסחב"ר וכו' כ"ה: יככתוב ואתם. היום תאמצנו. מיוסד ע"ס א"ב. תזכרונו בְּרַחֲמֵיךָ. בסחב"ר: יזכרונו בזכרון טוב מלפניך. היום תִּשְׁרְנוּ. בסחב"ר: היום תשרינו מכל חט. תִּשְׁרְנוּ לְפָנֶיךָ. בסחב"ר: יתיישר אורחותינו מלפניך. היום תִּנְצְרוּ. כה"ג בכ"י כ"ה ומח' רמ"ו. בסחב"ר ומח' גולד' ר"ה: היום תִּנְצְרוּ מִכָּל רָע וכן הוא במח' רמ"ו שם, היום תִּנְצְרוּ, ובגליון כ"י הוסיף: מִכָּל רָע. היום תִּעֲטְרוּנו. בסחב"ר ומח' גולד': היום תִּעֲטְרוּנו. היום תִּפְאַרְנוּ. בסחב"ר: היום תפקדינו בפקודת ישועה ורחמים. בכ"י כ"ה: היום תפקדינו לחיים ולברכה. היום תִּצְהַלְנוּ. בסחב"ר: היום תצדקינו \ היום תענה עתירתינו.

הַיּוֹם תִּקְוֹמְמֵנוּ. הַיּוֹם תִּרְוֹמְמֵנוּ. הַיּוֹם תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ.
הַיּוֹם תִּתְמַכְנוּ:

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תִּבְיָאֵנוּ שְׁשִׁים וּשְׁמֹנִים בְּבִגְדֵי שָׁלֵם. כְּכַתּוּב
עַל־יַד נְבִיאָךְ. וַהֲבִיאוּתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי וּשְׁמַחְתִּים
בְּבֵית תְּפִלְתִּי. עוֹלֹתֵיהֶם וּזְבִחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל־מִזְבְּחִי. כִּי בֵּיתִי
בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים: וְכַתּוּב. וַיִּצְוֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת
אֶת־כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. לְטוֹב לָנוּ
כָּל־הַיָּמִים לְחַיֵּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וַצְּדָקָה וּבְרָכָה וַחַיִּים וְשָׁלוֹם
יְהִי־לָנוּ:

הַחֲזֹן אוֹמֵר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מְלִכּוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

מקורות ומקבילות

תְּקוּמַמְנוּ. ע"פ ויק' כו, יג; צ"ר פרי' יב, ס"ו, ה' קומוה זקופה
ולא ירחם מכל צריה'. תְּרוּמַמְנוּ. ע"פ ישע' לג, י ורש"י:
צמדצ"ר פרי' כב, ס"ו, ה', ירומוס את ישראל; מדת"ה מ' קמו,
ס"ו א'. תְּשַׁמַּע שׁוֹעֲתֵנוּ. ע"פ תה" לט, יג; קב, ב; איכ' ג, נו.
הַיּוֹם תִּתְמַכְנוּ. ע"פ ישע' מ"א, י. והנבואות אל הר קדשי.
ישע' נו, ז. וַיִּצְוֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת וכו'. דב' ו, כד. קדיש. סת"ר
סוף ס"ו מע; כ"י כ"ה, דף 58א; מנח' רומניא, דף קל ע"ב.

ח"צ והערות

הַיּוֹם תִּרְוֹמְמֵנוּ הַיּוֹם תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ. אינו מופיע
בסחב"ר. עַל־יַד נְבִיאָךְ. תיבות אלו אינן בכ"י כ"ה.
במח' רס"ד-רס"ה: עַל יַד נְבִיאָךְ. וַיִּצְוֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת.
כִּן הוּא בְּכַ"י כ"ה, מח' שד"ל ובפסוק שלפנינו. בסחב"ר,
מח' רמ"ז, קד"א וכ"י: וַיִּצְוֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת וְהַשׁוּן:
מל"ה פרי' ואתחנן, ד"ה ואמר ביעוד; ס' החינוך פרי' כד,
תצא, מצוה תקמה; ס' מעשי ה', מעשי מצרים, פרי' כד,
ד"ה ולפיכך. לַחַיֵּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה. בכ"י כ"ה: לַחַיֵּתֵנוּ
כיום הזה; והשוו מתע"ד פרי' ואתחנן, ו, ט; ס' מעשי ה',
מעשי מצרים, פרי' כד, ד"ה בכל דור; מל"ה פרי' ואתחנן,
ד"ה ואמר ביעוד. וְשָׁלוֹם יְהִי־לָנוּ. בסחב"ר וכ"י מסיים: 'בא"י המברך את עמו ישראל בשלום, מפני שמוסיפים
עושה שלום' לפני חתימת הברכה.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן כָּל-בְּרִכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
 דְּבִשְׁמַיָּא. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אֵין כְּאַלְהֵינוּ. אֵין כְּאֲדוֹנֵינוּ. אֵין כְּמַלְכֵנוּ. אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי
 כְּאַלְהֵינוּ. מִי כְּאֲדוֹנֵינוּ. מִי כְּמַלְכֵנוּ. מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדָה
 לְאַלְהֵינוּ. נוֹדָה לְאֲדוֹנֵינוּ. נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ. נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ:
 בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ. בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ:
 אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ. אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ. אַתָּה
 הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: (אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תִּקְוֵנוּ תְּרַחֵם צִיּוֹן. כִּי-עַתָּה
 לְחַנּוּנָה כִּי-בָא מוֹעֵד:)
 אַתָּה הוּא שְׁהַקְטִירוּ אָבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אַתָּה) קְטַרְתָּ הַסָּמִים.
 פְּטוּם הַקְטַרְתָּ. הַצָּרִי וְהַצַּפְרוֹן. הַחֲלִבָּנָה וְהַלְבוּנָה.
 מִשְׁקַל שְׁבַעִים שְׁבַעִים מְנָה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֻלַת גֶּרֶד וְכַרְכָּם.
 מִשְׁקַל שְׁשָׁה עָשָׂר שְׁשָׁה עָשָׂר מְנָה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עָשָׂר
 וְקִלוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תְּשַׁעַה. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תְּשַׁעַה קִבִּין.
 יֵין קַפְרִיסִין סָאִין תְּלַת וְקִבִּין תְּלַתָּא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין

מקורות ומקבילות

אֵין כְּאַלְהֵינוּ וכו'. סח"ר סי' ח ענין תפילת מוסף, סי' לד ענין שבת ור"ת, וסוף סי' מט; כ"י כ"ה, דף 58; מח' רומניא, דף קל
 ע"ג.

מביא חמר חורין עתיק. מלח סדומית רבע. מעלה עשן
 כל-שהוא. רבי נתן אומר אף כפת הירדן כל-שהיא. אם נתן
 בה דבש פסלה. אם חסר אחת מכל-סממניה חיב מיתה:

רבן שמעון בן-גמליאל אומר. הצרי אינו אלא שרף הנוטף
 מעצי הקטף. בורית כרשינה ששפין בה את-הצפרן
 כדי שתהא נאה. יין קפריסין ששורין בו את-הצפרן כדי
 שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה. אלא שאין מכניסין
 מי רגלים במקדש מפני הכבוד:

השיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש:

בראשון בשבת היו אומרים:

לדוד מזמור. ליהוה הארץ ומלוואה. תבל וישבי בה: כיהוא
 עלימים יסדה ועל-נהרות יכוננה: מייעלה בהר-
 יהוה ומיילקום במקום קדשו: נקי כפים ובר-לבב. אשרו
 לא-נשא לשוא נפשי ולא גשבע למרמה: ישא ברכה מאת
 יהוה וצדקה מאלהי ישעו: זה דור דרשו. מבקשי פניך יעקב
 סלה: שאו שעריו ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך
 הכבוד: מי זה מלך הכבוד. יהוה עוזו וגבור. יהוה גבור
 מלחמה: שאו שעריו ראשיכם ושאו פתחי עולם. ויבא מלך
 הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד. יהוה צבאות. הוא מלך
 הכבוד סלה:

בשני בשבת היו אומרים:

שיר מזמור לבני-קרח: גדול יהוה ומהלל מאד. בעיר
 אלהינו הר-קדשו: יפה נוף משוש כל-הארץ. הר-ציון

יִרְכְּתֵי צְפוֹן. קְרִית מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע
 לְמִשְׁגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ. עָבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה רָאוּ כֵן
 תָּמָהוּ. נִבְהָלוּ נִחְפְּזוּ: רַעְדָה אַחֲזַתֶם שָׁם. חֵיל כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ
 קָדִים. תִּשְׁבֵּר אָנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵן רָאִינוּ
 בְּעִיר־יְהוָה צָבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד־עוֹלָם
 סֵלָה: דַּמִּינוּ אֱלֹהִים חֲסִידָךְ. בְּקָרֵב הֵיכַלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן
 תִּהְלֶתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ. אֲצַדֵּק מִלְּאֵה יְמִינְךָ: יִשְׁמַחוּ הַר־צִיּוֹן
 תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה. לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקִּיפוּהָ. סִפְרוּ
 מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָה פִּסְגוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ. לְמַעַן תִּסְפְּרוּ
 לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶהוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעַד. הוּא יְנַהַגְנוּ
 עַל־מוֹת:

בְּשִׁלְיִשִּׁי בְּשַׁבַּת הַיּוֹ אוֹמְרִים:

מִזְמוֹר לְאַסָּף. אֱלֹהִים נֶצַב בְּעַד־תְּאֵל. בְּקָרֵב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט:
 עַד־מָתִי תִשְׁפֹּטוּ־עוֹל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֵלָה:
 שְׁפֹטוּ־דָל וְיִתּוֹם. עָנִי וְרֹשׁ הַצְּדִיקוֹ: פִּלְטוּ־דָל וְאַבְיוֹן. מִיַּד
 רְשָׁעִים הַצִּילוֹ: לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ בַּחֲשֻׁכָה יִתְהַלְכוּ. יִמּוּטוּ
 כָּל־מוֹסְדֵי אֶרֶץ: אֲנִי־אֹמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כָּלְכֶם:
 אֲכֵן כְּאָדָם תְּמוֹתוֹן וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ: קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה
 הָאָרֶץ. כִּי־אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם:

בְּרַב־יַעִי בְּשַׁבַּת הַיּוֹ אוֹמְרִים:

אֵל־נִקְמוֹת יְהוָה. אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא שְׁפֹט הָאָרֶץ.
 הָשֵׁב גְּמוּלָה עַל־גֹּאֲוִים: עַד־מָתִי רְשָׁעִים יְהוּהוּ. עַד־מָתִי
 רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יִבְיֵעוּ יִדְבְּרוּ עֵתְקוֹ. יִתְאַמְרוּ כָּל־פְּעֻלֵי אֹן:
 עִמָּךְ יְהוּהוּ יִדְכָּאוּ וְנִחַלְתֶּךָ יַעֲנוּ: אֶל־מִנְהָ וְגַר יִהְרְגוּ וְיִתּוּמִים

יִרְצָחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יְיָ וְלֹא־יִזְכֵּן אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בֵּינוּ
 בְּעֵרִים בְּעַם וְכִסְלִים מִתִּי תִשְׁכִּילוּ: הַנִּטֵּעַ אֲזֵן הֲלֹא יִשְׁמַע־
 אֶסְיָצֵר עֵינַי הֲלֹא יִבִּיט: הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יֹכִיחַ־הַמְּלַמֵּד
 אָדָם דַּעַת: יְהוֹה יִדַּע מַחְשְׁבוֹת אָדָם־כִּי־הֵמָּה הִבֵּל: אֲשֶׁר־יִ
 הִגִּיר אֲשֶׁר־תִּסְרְנוּ יְיָ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמַדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לוֹ מִימֵי
 רַע־עַד יִכְרֶה לְרַשָּׁע שַׁחַת: כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוֹה עַמּוֹ וְנִחַלְתּוּ
 לֹא יַעֲזֹב: כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב מִשִּׁפְטֵי וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:
 מִי־יִקּוּם לִי עַם־מְרַעִים־מִי־תִצַּב לִי עַם־פְּעֵלֵי אֹן: לוֹלֵי
 יְהוֹה עֲזַרְתָּה לִי־כַמְעָטוּ שָׁכְנָה דוּמָה נִפְשֵׁי: אֶסְאֲמַרְתִּי
 מָטָה רַגְלִי־חֲסִדְךָ יְהוֹה יִסְעֲדֵנִי: בְּרַב שְׂרַעְפֵי בְּקַרְבִּי־
 תִּנְחַוְמִיךָ יִשְׁעִשְׂעוּ נִפְשֵׁי: הִיחַבְּרָךְ כִּסָּא הוֹוֹת־יִצָּר עֲמַל
 עַל־יַחֲקִ: יִגּוּדוּ עַל־נַפְשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוֹה
 לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצֹר מַחְסִי: וַיֵּשֶׁב עָלֵיהֶם אֶת־אוֹנָם
 וּבִרְעַתְם יִצְמִיתֶם־יִצְמִיתֶם יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ:

בַּחֲמִישִׁי בְּשַׁבַּת הַיּוֹם אֹמְרִים:

לְמִנְצִיחוֹ עַל־הַגְּתִית לְאַסְף: הַרְגִּינוּ לְאֱלֹהִים עוֹזְנוֹ־הָרִיעוּ
 לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ־זַמְרָה וּתְנוּ־תָף־כְּנֹר נְעִים
 עַם־נָבֵל: תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר־בְּכֹסֶה לְיוֹם חֲגִנוּ: כִּי חֲקִ
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא־מִשִּׁפְטֵי לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: עֲדוּתוֹ בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ
 בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם־שָׁפַת לֹא־יִדְעֵתִי אֲשַׁמַּע: הַסִּירוּתִי
 מִסִּבְלֵי שְׂכָמוֹ־כַפִּי מִדוֹד תַּעֲבֹרְנָה: בְּצִרְיָה קָרָאתִי וְאַחֲלִצְךָ־
 אֶעֱנֶךָ בְּסִתְרֵי רַעַם־אֶבְחָנְךָ עַל־מִי מְרִיבָה סְלָה: שְׁמַע עַמִּי
 וְאַעֲדָה בְּךָ־יִשְׂרָאֵל אֶסְתַּשְׁמַע־לִי: לֹא־יְהִי־בְךָ אֵל זָר־וְלֹא
 תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכָר: אֲנִכִּי יְהוֹה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם־

הִרְחַב־פִּיךָ וְאַמְלֵאֲהוּ: וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה לִי: וְאֲשַׁלַּחֵהוּ בְּשָׂרִירוֹת לִבָּם. יִלְכּוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי שָׁמַע לִי. יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ: כַּמַּעֵט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדַי: מִשָּׁנְאֵי יְהוָה יִכְחָשׁוּ־לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם: וַיֹּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֶטְאָה. וּמִצֹּר דָּבַשׁ אֲשַׁבִּיעֵךָ:

בְּשִׁשִּׁי בַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

יְהוָה מֶלֶךְ גָּאוֹת לָבַשׁ. לָבַשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאֵזֶר. אֶף־תִּכּוֹן תִּבְל בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כֶּסֶף מֵאֵז. מֵעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹתָ יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מֵיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבָּרִיִּים. אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדִיתִךָ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד. לְבֵיתֶךָ גְּאוֹה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהַדּוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִדֶךָ וְאַמּוֹנַתְךָ בַּלַּיְלוֹת: עַל־יַעֲשׂוֹר וְעַל־נֶבֶל. עָלִי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׁמַּחְתַּנִּי יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ. בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּן: מִה־גִּדְלוֹ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה. מֵאֵד עָמְקוֹ מִחֻשְׁבֹּתֶיךָ: אִישׁ־בָּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא־יִבִּין אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶח רְשָׁעִים כִּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֹן. לְהַשְׁמֵדֵם עַד־יַעַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֵלָם יְהוָה: כִּי הִגָּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִגָּה אֵיבֶיךָ יֵאבְדוּ. יִתְפָּרְדּוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֹן: וְתָרַם כְּרָאִים קִרְגֵי־בִלְתֵי בְּשִׁמֵן רַעְנָן: וְתִבַּט עֵינַי בְּשׁוֹרֵי. בְּקָמִים עָלִי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אֲזִנִּי: צְדִיק כְּתִמָּר יִפְרַח. כְּאֵרֶז בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה. בְּחֻצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוֹן

בְּשִׁיבָהּ דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יְהִיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יִשְׂרָאֵל יְהוָה. אֲצוּרֵי
וְלֹא־עוֹלָתָהּ בּוֹ:

ויש אומרים וכן המנהג המקורי לומר את הפסוק 'מזמור שיר ליום השבת' ואח"כ:

מְזֻמָּר שִׁיר לְעֵתִיד לְבֹא לְעוֹלָם שְׁפִלוֹ שַׁבָּת
שֶׁהִיא מְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְאֵי. תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר. וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֶל־תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֵלָּא בְּנֵיךָ: יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ.
שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי. אֲדַבְּרָה־נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ: וְרֵאֵה־בְּנִים לְבְנֵיךָ.
שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין־לָמוּ מְכֻשׁוֹל:
יְהוָה עֲזוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם):

קדיש דרבנן:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא דְאַמִּירָן
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־רַבָּנָן. וְעַל־תְּלַמִּידֵיהוֹן וְעַל־כָּל־תְּלַמִּידֵי תְּלַמִּידֵיהוֹן
(דִּי־תַבִּין) דְּעַסְקִין בְּאוֹרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל־

ח"ג והערות

קדיש. לאחר יאין כאלהינו מבואר בכ"י כ"ה, דף 858, שיש לומר קדיש בלא תתקבל.

אֶתֶר וְאַתֶּר־יְהוָה (לָנָא וְלְהוֹן וְלִכּוֹן שְׁלָמָא וְחִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמִין וְחַיִּי
אֲרִיכִי) וּמְזוּגֵי רְוִיחִין מִן־קָדָם מְרַה שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהוָה שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמִיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל־
וְאִמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו־ הוּא בְּרַחֲמָיו־ יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל־ אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

עָלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל־ לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית־
שְׁלֹא עֲשֵׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ־ וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
הָאָרְצוֹת־ שְׁלֹא שָׁם חָלְקֵנוּ כְּהֵם־ וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל־הַמוֹנִם־ שֶׁהֵם
מִשְׁתַּחֲוִים לְהֵבֶל וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאָנוּ
כוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא־ (שֶׁהוּא) נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ־ וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם
מִמַּעַל וְשֹׁכֵנֵת עִזּוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים־ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵין
עוֹד מְלַבְּדוֹ־ אֵמֶת מְלַכְנוּ וְאֵין זוֹלָתוֹ־ כְּכַתוּב בְּתוֹרַתְךָ־ וַיִּדְעַת
הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לְבַבְךָ־ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים־ בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת־ אֵין עוֹד:

עַל־כֵּן נִמְנָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֲרַת עֲזֻךְ־
לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאָרֶץ־ וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִכְרַתוּן־
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי־ וְכָל־בְּנֵי בֶשֶׁר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ־
לְהַפְּנוֹת אֱלֹהֵיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אֶרֶץ־ יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל־יּוֹשְׁבֵי תֵבֵל־
כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל־בְּרִיךְ־ תִּשָּׁבַע כָּל־לְשׁוֹן־ לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ־ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקְרִי יִתְּנוּ־ וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם עַל מַלְכוּתְךָ־
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד־ כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא־

וְלַעֲוֵלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד. כְּפָתוּב בְּתוֹרַתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ
לְעֵלָם וָעַד: וְכָתוּב. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וְלַעֲוֵלָמִי עַלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמְרִין
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

פיוט לר' דניאל בן יהודה דיין:

יְגַדֵּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח.	נִמְצָא וְאִין-עַת אֶל-מְצִיאוֹתוֹ:
אֶחָד וְאִין יְחִיד כְּיַחֲדוֹ.	נְעֵלָם וְגַם אִין-סוּף לְאַחַדוֹתוֹ:
אִין לוֹ דְמֹת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף.	לֹא-נִעְרוֹךְ אֵלָיו קִדְשָׁתוֹ:
קִדְמוֹן לְכָל-דְּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא.	רֵאשׁוֹן וְאִין-רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אַדּוֹן עוֹלָם לְכָל-נוֹצָר.	יִוְרָה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שִׁפְעַ נְבוֹאָתוֹ נָתַנוּ אֵל-	אֲנָשִׁי סִגְלָתוֹ וְתַפְאָרְתוֹ:
לֹא-קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד.	נְבִיא וּמְבִיט אֶת-תְּמוֹנָתוֹ:
תּוֹרַת אֲמֵת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל.	עַל-יַד נְבִיאָו נֶאֱמַן בֵּיתוֹ:
לֹא-יִחַלֵּיף הָאֵל וְלֹא-יִמִּיר	דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָּתוֹ:

צוּפָה וַיִּזְדַּע סְתְרֵינוּ • מְבִיט לְסוֹף דְּבַר בְּקַדְמוֹתוֹ:
 גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעָלוֹ • נוֹתֵן לְרִשְׁעֵי רַע כְּרִשְׁעָתוֹ:
 יִשְׁלַח לְקִץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ • לְפִדּוֹת מַחְבֵּי קִץ יְשׁוּעָתוֹ:
 מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרוּב חֶסְדּוֹ • בְּרוּךְ עַד־עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
 (אֱלֹהֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים • יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וְנִבְוָאָתוֹ):

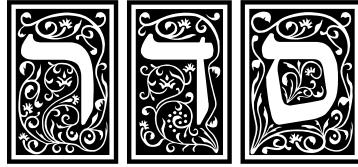
אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ • בְּטָרִם כָּל־יִצִּיר נִבְרָא:
 לַעֲת נַעֲשֶׂה כְּחַפְצוֹ כָּל־ • אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
 וְאַחֲרֵי כְּכֹלֹת הַכֹּל • לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נִזְרָא:
 וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹיָה • וְהוּא יְהִיָּה בְּתַפְאָרָה:
 וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי • לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה:
 בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלִית • וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:
 וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי • וְצוֹר חֲבֵלֵי בְּעַת צָרָה:
 וְהוּא גָּסִי וּמְנוּסִי • מְנַת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא:
 בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי • בְּעַת אִישָׁן וְאַעִירָה:
 וְעַס־רוּחֵי גְּוִיתֵי • יְהוֹה לִי וְלֹא אֵירָא:
 יְהוֹה לִי וְלֹא אֵירָא:

ואומרים בנחת:

בְּרוּךְ יְהוֹה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר •
 לֹא־נִפְלַד דְּבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרָיו הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד
 מֹשֶׁה עַבְדּוֹ: יְהִי יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ •
 אֵל־יַעֲזֵבֵנוּ וְאֵל־יִשְׁשָׁנוּ:

מקורות ומקבילות

ברוך ה' אשר נתן מנוחה וכו'. מ"א ת. ט"ז.

קידוש לשחרית של פסח

בשבת אומרים:

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדַרְתֶּם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעֹלָם. כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָּשׁ: זְכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שָׁמֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ:

אם חל יום טוב בחול מתחילים מכאן:

**אֱלֹהֵינוּ מוֹעֲדֵינוּ יְהוָה מְקַרְאֵי קִדְּשׁוֹ
אֲשֶׁר־תְּקַרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:**

סְבְרֵי מְרֻנָּה (הקהל עונה: לְחַיִּים):

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

שותים את היין.

ח"ג והערות

קידוש לשחרית של פסח. איננו במח' הקדומים ומדינא דגמ' פסחים, דף קו ע"א, מברך 'בפה"ג' ודיו ורק המנהג להקדים לברכה פסוקים מן התורה המדברים בקדושת היום.

מקורות ומקבילות

שבת אומרים. ס' כלבו, ס' לט; ס' המנהגים (טירנא), הגהות מנהגים, מנהג של שבת, אות ל. ושמרו בני את השבת. שמי לא, נחיה; סמנטי"ו ס' לט. זכור את יום. שמי כ, ת. שמור את יום. דב' ה, יב. עליכן ברכ. שמי כ, יא. אלה מועדי ה'. ויק' כג, ד. סברי מרנן. ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"ו פקודי,

ס' ג; ע"פ שבה"ל, סדר ברכות, ס' קמ; סת"ר ס' כד; רמ"א א"ח, ס' קעד, ס"ח; צ"ח א"ח, ס' קעד, סק"ע. הקהל עונה. דע"ז ויק' י, ט, ע"פ צבלי שבת, דף סז ע"ב; שבה"ל, סדר ברכות, ס' קמ; סת"ר ס' כד. ברכת קידוש. צה"ג ס' ג, הל' קידוש, עמ' נב, ד"ה ומוחייצוק; שדר"א פ"ו כי תשא, שאילתא סה; סת"ר ס' א, ענין מאה ברכות. צפה"ג. צבלי פסחים, דף קו ע"א; ר"ח; פסקי רי"ד; סמנטי"ו ס' לט; שבה"ל, ענין שבת, ס' פד; סת"ר ס' יח, ענין סעודת שבת; סה"ת ס' יג.

תפילת מנחה
ליום טוב
של פסח

בשבת אומרים:

אִסְתַּשִּׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלִי עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקִרְאתָ
לְשַׁבַּת עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבֵּדְתוֹ מִעֲשׂוֹת
דְּרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֲפָצֶיךָ וְדַבֵּר דְּבַר: אֹז תִּתְעַנֵּג עַל־יְהוָה
וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל־בִּמְתִי אֶרֶץ. וְהֵאכְלִיתִיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. כִּי
פִי יְהוָה דַּבֵּר:

מֵה־נָּאוּוּ עַל־הַהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר
טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה. אִמֵּר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ:
גִּילִי מְאֹד בַּת־צִיּוֹן הִרְיעֵי בַת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלִּפְנֵי יָבוֹא לָךְ
צִדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. עָנִי וְרַכֵּב עַל־חֲמֹר וְעַל־עִיר בְּדַאֲתָנוֹת:
הִנְנִי שִׁלַּח מִלְּאֲכִי וּפְנֵה־דַרְךְךָ לְפָנָי. וּפְתָאֵם יָבוֹא אֶל־הֵיכָלֹ
הָאֲדוֹן אֲשֶׁר־אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמִלְּאֲךָ הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם חֹפְצִים
הִנֵּה־בָא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנִכִּי שִׁלַּח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי

מקורות ומקבילות

מנחה של פסח. מנח' רומניא, דף קל ע"ב. אס תשיב משנת רגלך וכו'. מנח' רומניא, דף קל ע"ב.

הַנְּבִיאָה לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהַשִּׁיב לִב־אֲבוֹת
עַל־בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם: הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה
וְהַקְּמֵתִי לְדוֹר צָמַח צְדִיקִי וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ וְהַשְׁפִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וְצַדִּיקָה בָּאָרֶץ: בְּיָמָיו תּוֹשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵּן לְבֶטַח
וְזֶה־שְׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרָאוּ יְהוָהוּ צְדִיקָנוּ: וַיָּשְׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַתִּי לְעַבְדֵי לְיַעֲקֹב אֲשֶׁר יֹשְׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיָּשְׁבוּ עָלֶיהָ
הִמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם וְדוֹר עַבְדֵי נְשִׂיא לָהֶם
לְעוֹלָם: וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם
וְנָתַתִּים וְהִרְבִּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכְם לְעוֹלָם:
וְהָיָה מִשְׁכְּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהִמָּה יִהְיוּ־לִי לְעַם:
וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי
בְּתוֹכְם לְעוֹלָם:

לְמַנְצֵחַ עַל־הַגְּתִיתִי לְבְנֵי־קִרַח מִזְמוֹר: מִה־יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה
צָבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָהּוּ נַפְשִׁי לַחֲצָרוֹת יְהוָה לְבִי וּבְשָׂרֵי
יְרֵנְנוּ אֵל אֱלֹהֵי: גַם־צִפּוֹר מִצָּאָה בֵּית וְדָרוֹרוּ קִן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָה
אֶפְרָתִיָּה אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צָבָאוֹת מִלְפֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ
עוֹד יִהְלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י אָדָם עוֹזֵלוּ בְךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם: עֲבָרִי
בְּעַמֻּק הַבְּכָא מַעֵן יִשְׁתַּוְּהוּ גַם־בְּרִכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: יִלְכוּ מַחִיל אֶל־חִיל
יִרְאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צָבָאוֹת שָׁמְעָה תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פָּנָי מִשִּׁיחָךְ: כִּי טוֹב־יוֹם
בַּחֲצִיךָ מֵאֶלֶף בְּחֶרְתִּי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוֹר בְּאֶהֱלִי־רִשְׁעֵ: כִּי
שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים חֵן וְכְבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהַלְכִים
בְּתַמִּים: יְהוָה צָבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בִּטַּח בְּךָ:

בק"ק רומה מוסיפים:

וּנְשִׁלְמָה פָּרִים שְׁפָתֵינוּ בְּמָקוֹם קָרְבָן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. אֶת־קֶרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה. כְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תְּמִימִם שָׁנִים לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים: וְעִשְׂרִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה. בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבִיעֵת הַהֵיזֶן: עֹלֹת תְּמִיד. הָעֲשִׂיָה בְּהַר סִינִי לְרִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֶן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד. בַּקֹּדֶשׁ הַסֹּדֵף נִסְדֹּף שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים. כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר וְכַנְסוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

אֵתָּה הוּא שֶׁהַקְטִירוֹ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אֶת־)קִטְרֹת הַסַּמִּים. פְּטוּם הַקִּטְרֹת. הַצָּרִי וְהַצֶּפֶרֶן. הַחֲלֻבָּנָה וְהַלְּבוֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֻלַת גֶּרֶד וְכַרְכֶּם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עֶשֶׂר שִׁשָּׁה עֶשֶׂר מָנֶה. הַקֶּשֶׁט שָׁנִים עֶשֶׂר וְקְלוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תִשְׁעָה קִבִּין. יֵין קִפְרִיסִין סְאִין תֵּלֶת וְקִבִּין תֵּלֶת־א. וְאִם אִין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין מִבֵּיא חֶמֶר חוֹרִין עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעֲלָה עֶשֶׂן כָּל־שָׁהוּא. רִבִּי נִתֵן אֹמֵר אֵף כֶּפֶת הַיֶּרֶדן כָּל־שָׁהִיא. אִם נִתֵן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָה. אִם חֶסֶר אַחַת מִכָּל־סִמְמָנֶיהָ חֵיב מִיתָה:

רִבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אֹמֵר. הַצָּרִי אִינוּ אֵלָא שָׂרָף הַנוֹטָף מֵעֵצֵי הַקֶּשֶׁף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שְׁשָׁפִין בָּהּ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי שְׁתֵּהָא נְאָה. יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׂוֹרִין בּוֹ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי שְׁתֵּהָא עֵזָה. וְהֵלֵא מִי רִגְלִים יִפִּין לָהּ. אֵלָא שְׁאִין מִכְּנִיסִין מִי רִגְלִים בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

וְעֶרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קֹדְמִנִית:

יֹושְבֵי בֵיתְךָ • עוֹד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְנָה לוֹ • אֲשֶׁרִי
הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד • אַרְוַמְמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וָעֵד: בְּכָל־יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִילָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֵד:
גָּדוֹל יְהוָה וּמַהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח
מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְרֵי גִפְלֹאתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעִזּוֹז גּוֹרֵאתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרָנָה: זְכַר רַב־
טוֹבֶךָ יִבִּיעוּ וְצִדְקֹתֶךָ יִרְגְּנוּ: חֲנּוּן וְרַחוּם יְהוָה • אֶרֶךְ אַפַּיִם
וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ
יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיַי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוֹמֵךְ
יְהוָה לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינַי־כָּל־אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ
וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֹסֵד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קִרְאָיו • לְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֱמֶת: רִצּוֹן־יִרְאִי
יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
אֲהָבָיו • וְאֶת־כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֵּר פִּי •
וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֵד:
וְאַנְחֵנוּ נְבָרֶךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם • הִלְלוּ־יָהּ:

מקורות ומקבילות

תהלים לד. מח' רומניא, דף קל ע"ב.

עומד החזן ואומר:

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב. נְאֻם יְהוָה: וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה. רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי
 אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּפִיךָ. לֹא־יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ וּמִפִּי זִרְע
 זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה. מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: וְאַתָּה קְדוֹשׁ. יוֹשֵׁב
 תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֱלֹהֵי וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ
 יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: בלחש: וּמִקְבְּלֵיךָ מִן דָּן
 וְאֶמְרִין. קְדִישׁ בְּשָׁמַי מְרוֹמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קְדִישׁ
 עַל־אֲרֵעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ. קְדִישׁ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יְהוָה
 צְבָאוֹת מְלֵיא כָּל־אֲרֵעָא זִיו יְקָרָה ע"כ: וּתְשַׁאֲנֵי רוּחַ וְאֲשַׁמַּע
 אֲחֵרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: בלחש: וּנְטַלְתָּנִי
 רוּחָא. וּשְׁמַעִית בְּתֵרַאי קָל זִיע שְׁגִיא. דְּמִשְׁבַּחִין וְאֶמְרִין.
 בְּרִיךְ יְקָרָא דִּיהוָה מְאַתֵּר בֵּית שְׁכִינְתָּהּ ע"כ: יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֵלְמָא
 וְעַד: בלחש: יְהוָה מְלִכּוּתָהּ (קָאִים) לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא: יְהוָה
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֶרֶה־זֹאת לְעוֹלָם
 לְיַצֵּר מַחְשְׁבוֹת לִבָּב עֲמֹךָ וְהִכֵּן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם
 יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיב אִפּוֹ וְלֹא־יַעִיר כָּל־
 חַמְתּוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קָרְאִיךָ:
 צְדָקְתֶךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתֶךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִיְמֵי קֹדֶם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי
 יוֹסֵם יוֹסֵם. יַעֲמֵס־לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ.
 מִשְׁגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח
 בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַפְּלֹךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאֵנוּ) ע"כ בלחש:

מקורות ומקבילות

ובא לציון. מנח' רומניל, דף קל ע"ב.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. וְנָתַן
 לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הִרְחַמְנוּ יִפְתַּח
 לִבֵּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ בְּלִבֵּנוּ. וְיִשִּׂים בְּלִבֵּנוּ
 לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלִעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבָּב
 שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חַפְצָה. לְמַעַן לֹא נִיָּגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבַהֲלָה.
 וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַל־הִי אָבוֹתֵינוּ. שֶׁנִּשְׁמַר
 חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲמֶיךָ וְנִרְאֶה וְנִירָשׁ יְשׁוּעַת שְׁנֵי
 הַמַּשִּׁיחַ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. לְזִכּוֹת וְלִמַּעֲשִׂים טוֹבִים וְלַחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיַמֵּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וְלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.
 יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמְתָּא
 דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יום טוב החל בחול ממשיכים לקמן עמ' 207.

בשבת מוסיפים ואומרים:

וְאֲנִי תַפְלִיתִּי־לָךְו יְהוָה עַת רְצוֹן. אֱלֹהִים בְּרַב־חֶסֶדְךָ. עֲנֵנִי
 בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ: כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת־ אֵתְּה אֱלֹהִים
 לְבַדְּךָ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

סדר הוצאת ספר תורה

וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצֹל אֵיבִיךָ
וַיִּגָּסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ: קוּמְהוּ עֲזַרְתָּה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חֲסִדֶיךָ: כִּי מֵצִיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם. יְהוָה זְכָרְךָ לְדֶרֶךְ־נֹדֶד: יְהוָה חֲפִץ לְמַעַן צְדָקוֹ. יַגְדִּיל
תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

הַלְלוּ יְהוָה

בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה:	אוֹרְהוּ יְהוָה בְּכָל־לֵבב־.
דְּרוֹשִׁים לְכָל־חַפְצֵיהֶם:	גְּדִלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה.
וְצִדְקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד:	הוֹדוּ־הַדָּר פִּעְלֹו.
חֲנוּן וְרַחֻם יְהוָה:	זְכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתֶיךָ.
זְכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ:	טָרַף נֶתַן לִירְאָו.
לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם:	כַּח מַעֲשֵׂיךָ הַגִּיד לְעַמּוֹ.
נְאֻמִּים כָּל־פְּקוּדֵיךָ:	מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֱמֶת וּמִשְׁפָּט.
עֲשׂוּיִם בְּאֵמֶת וַיִּשְׂר:	סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם.
צְוֵה־לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.	פְּדוּתוֹ שָׁלַח לְעַמּוֹ
רִאשִׁית חֲכָמָהוּ יִרְאֵת יְהוָה.	קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:
תְּהַלְלוּ עֲמֶדֶת לְעַד:	שִׁכַל טוֹב לְכָל־עֲשִׂיהֶם.

גְּדִלוֹ לִיהוָה אֱתֵי וְנִרְוֹמָמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַרְסֵם רַגְלֵיךָ קְדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוֹ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קְדָשׁוֹ. כִּי־קְדוֹשׁ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קְדוֹשׁ כִּיהוָה כִּי אֵין בְּלִתְּךָ וְאֵין צוֹר כֹּאֱלֹהֵינוּ:

(כִּי מִי אֱלֹהֵי מִבְּלַעַדֵי יְהוָה וּמִי אֲצֹר וּזְלוֹתֵי אֱלֹהֵינוּ) אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שָׁמוֹ:

וְתִגְלָה (וְתִרְאָה) מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ מְהֵרָה. וַיַּחֲזֶן וַיִּרְחַם פְּלִיטָתוֹ
וּפְלִיטַת כָּל-עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְּנֵנוּ (תְּמִיד) לְחַן
וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן וְאָמְרוּ כָּל-הָעַם אָמֵן. הַכֹּל הָבֹו גָדֹל
לְאֱלֹהֵינוּ. וְתֵנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

מגביהים את ספר התורה ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁר-שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה צְוֵה-לָנוּ
מֹשֶׁה. מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

כִּהֵן קָרַב. יַעֲמַד הַכֵּהֵן (או: אֵין כֵּאֵן כִּהֵן יַעֲמוֹד הַלּוֹי או:
יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ שֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּקִדְשָׁתוֹ. תּוֹרַת יְהוָה תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת גִּפְשׁ. עֲדוּת יְהוָה נְאֻמָּנָה
מַחְכֵּימַת פְּתִי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי-לֵב. מִצְוֹת יְהוָה
בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד.
מְשֻׁפְּטֵי-יְהוָה אָמַת. צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמַיִם דְּרָכּוֹ. אִמְרַת-יְהוָה
צְרוּפָה. מִגֵּן הוּא לְכֹל הַחַסִּים בּוֹ: דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי-נֶגַע וְכֹל-
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: עֵין-חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיהָ מְאֹשֶׁר:
כִּי-בִי יִרְבּוּ יַמֵּיךָ וַיִּסִּיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן.
יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה את האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם. (הקהל עונה: בְּרָכֶךָ יְהוָה):

בְּרָכּוֹ אֶת-יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
מִכָּל-הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת-תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ
תּוֹרַת אֱמֶת. וַחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

קריאות לשבת של פסח

קוראין אחת מן הפרשות דלהלן לפי סדר של פרשיות השנה.

פרשת שמייני

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-לֶךָ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחֹטְאֵת וְאֵיל לְעֹלָה
תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי יְהוָה: וְאֶל-בָּנָי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר. קַחוּ
שְׂעִיר-עִזִּים לְחֹטְאֵת וְעֵגֶל וְכִבְשׂ בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה: וְשׂוֹר
וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבְחַ לְפָנַי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. כִּי הַיּוֹם
יְהוָה נִרְאָה אֵלֵיכֶם: וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל-פְּנֵי אֱהֹל
מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָל-הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיִּרְא אֵלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: לוי וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קָרַב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת-חֹטְאֵתְךָ וְאֶת-עֹלֹתְךָ
וְכִפֵּר בְּעֵדֶךָ וּבְעֵד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת-קָרְבַּן הָעָם וְכִפֵּר בְּעֵדָם
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת-עֵגֶל

מקורות ומקבילות

קריאת התורה למנחה. ע"פ מס'ו פ"א, י"א, ה"ג, ה"ד. ויחי ציוס השמיני. ויק' ט, ה"ט.

החטאת אשר-לו: ויקרבו בני אהרן את-הדם אליו ויטבל אצבעו
 בדם ויתן על-קרנות המזבח ואת-הדם יצק אל-יסוד המזבח:
 ואת-החלב ואת-הקלית ואת-היתרת מן-הכבד מן-החטאת
 הקטיר המזבחה. באשר צוה יהוה את-משה: ישראל ואת-הבשר
 ואת-העור. שרף באש מחוץ למחנה: וישחט את-העלה וימצאו
 בני אהרן אליו את-הדם ויזרקו על-המזבח סביב: ואת-העלה
 המצאו אליו לנתחיה ואת-הראש. ויקטר על-המזבח: וירחץ
 את-הקרב ואת-הכרעים. ויקטר על-העלה המזבחה: ויקרב
 את קרבן העם. ויקח את-שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו
 ויחטאהו בראשון: ויקרב את-העלה. ויעשה כמשפט:

פרשת אחרי מות

וידבר יהוה אל-משה אחרי מות שני בני אהרן. בקרבנתם
 לפני-יהוה וימתו: ויאמר יהוה אל-משה דבר אל-
 אהרן אחיך ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש מבית לפרכת.
 אל-פני הכפרת אשר על-הארץ ולא ימות כי בענן אראה
 על-הכפרת: בזאת יבא אהרן אל-הקדש. בפר בן-בקר לחטאת
 ואיל לעלה: כתנת-בד קדש ילבש ומכנס-בד יהיו על-בשרו
 ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצגף. בגדי-קדש הם ורחץ
 במים את-בשרו ולבשם: ומאת עדת בני ישראל יקח שני-
 שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעלה: והקריב אהרן את-פר
 החטאת אשר-לו וכפר בעדו ובעד ביתו: לוי ולקח את-שני
 השעירים והעמיד אתם לפני יהוה פתח אהל מועד: ונתן אהרן
 על-שני השעירים גרלות. גורל אחד ליהוה וגורל אחד לעזאזל:

מקורות ומקבילות

וידבר וכו' אחרי מות. ויק' טז, א-ח.

והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל ליהוה ועשהו חטאת: והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמדחי לפני יהוה לכפר עליו. לשלח אתו לעזאזל המדברה: והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פר החטאת אשר לו: ישראל ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה. והביא מבית הפרכת: ונתן את הקטרת על האש לפני יהוה וכסהו ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם באצבעו: ושחט את שעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית הפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת: וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: וכל אדם לא יהיהו באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל:

פרשת קדושים

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו. כי קדוש אני יהוה אלהיכם: איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו. אני יהוה אלהיכם: אל תפגנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. אני יהוה אלהיכם: לוי וכי תזבחו זבח שלמים ליהוה. לרצונכם תזבחהו: ביום זבחכם יאכל וממחרת והגותר עד יום

מקורות ומקבילות

וידבר וכו' דבר אל כל עדת בני ישראל ויק' יט, ה"ה.

הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשְׂרָף: וְאִם הָאָכַל יֵאָכַל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. פְּגוּל
הוּא לֹא יִרְצֶה: וְאִכְלוּ עֹנֵוּ יִשָּׂא כִּי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חָלַל וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ: וּבִקְצִרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה
פָּאֵת שַׂדֶּךָ לְקָצֵר וְלִקַּט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקַט: וּכְרֵמְךָ לֹא תַעֲוִלֵּל
וּפְרֹט כְּרֵמְךָ לֹא תִלְקַט. לַעֲנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: יִשְׂרָאֵל לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא־תִכְחֲשׂוּ וְלֹא־תִשְׁקְרוּ אִישׁ
בְּעַמִּיתוֹ: וְלֹא־תִשְׁבְּעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקַר וְחָלַלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי
יְהוָה: לֹא־תַעֲשֶׂק אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל. לֹא־תִלְוֶין פְּעֻלַּת שְׂכִיר
אֶתְךָ עַד־בִּקְרָה: לֹא־תִקַּלֵּל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל
וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:

ברכת הגומל

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים טוֹבוֹת.
שְׂגַמְלֵנִי כָּל־טוֹב:**

לאחר עניית 'אמן' הקהל עונה:

**מִי שְׂגַמְלֶךָ כָּל־טוֹב. הוּא יִגְמְלֶךָ כָּל־טוֹב לְעַד סֵלָה. יוֹדוּ
לְיְהוָה חֶסֶדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם:**

מי שברך לעולה לתורה:

**מִי שִׁבְּרָךְ אַבּוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרְךָ אֶת־כְּבוֹד
רַבִּי... שְׂמַתְנַדְּב... לְמַנּוּחַת נַפְשׁ... וְלְמַנּוּחַת נַפְשׁ כָּל־קְרוֹבֵיו
שְׂמַתּוֹ וְכָל־שָׂאֵר שְׂכֵבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּי... וְלְחַיִּי כָּל־בְּנֵי בֵיתוֹ
וְלְחַיִּי כָּל־קְרוֹבָיו וְאוֹהָבָיו וְלְחַיִּי כָּל־הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וּבִשְׂכַר זֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֶהוּ וְיִצְלִיֵּהוּ מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה. וְיִשְׁלַח בְּרָכָה
רוּחָה וְהִצְלִיחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂי יָדָיו. וּיְבָרְכֶהוּ וְיִזְכְּהוּ לְעֹלוֹת לְרַגְלֵךָ
עַם־כָּל־יִשְׂרָאֵל אָחָיו. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:**

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְכוּנֵן אֶת־בֵּית חַיִּינוּ. וְלִהְשִׁיב
שְׂכִינָתוֹ בְּתוֹכוֹ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְרַחֵם עַל־פְּלִיטָתֵנוּ. וְלַעְצֹר
אֶת־הַמַּגָּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעַלֵּינוּ וּמֵעַל בְּתֵינוּ. וּמֵעַל
כָּל־עֵדֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְקַיֵּם לָנוּ אֶת־כָּל־חַכְמֵי
יִשְׂרָאֵל. הֵם וּבְנֵיהֶם (וְנִשְׂיָהֶם) וְתַלְמִידֵיהֶם וְכָל־
אֲשֶׁר לָהֶם. שֶׁבְּכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁנֹשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת
טוֹבוֹת (יְשׁוּעוֹת) וְנִחְמוֹת. מְהֵרָה מֵאֲרָבַע בְּנִפּוֹת
הָאָרֶץ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

אַחֲיֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְאַנּוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאַסִּירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנְּתוּנִים
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוּם (בְּרַחֲמָיו) יְרַחֵם וְיַחֲזִן אוֹתָם
(וְאוֹתָנוּ) בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיִוְשִׁיעֵם וְיִוְשִׁיעֵנוּ. וְיִוְצִיאֵם וְיִוְצִיאֵנוּ
מִצָּרָה לְרוּחָהּ. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָהּ (בְּקִרְוֹב). וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי־חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִּי.
אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה
יְמִינֶךָ וְעֲנֵנִי: (מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פָּנָיו מִשִּׁיחָךְ: לֹא־אָמַת
כִּי־אָחִיָּה וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַפְּלֵךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם־קִרְאָנוּ:

מחזירים את ספר התורה ואומרים:

בְּחֹרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת. וְזִמְנִים עַם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה.
כִּי־נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ. הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: וְיָרֵם

קָרְנוּ לְעַמּוֹ תְהִלָּה לְכָל־חַסִּידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הַלְלוּ־יָהּ:
 מִהֲלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֵיבֵי אוֹשָׁעַ: וּבִנְחָה יֹאמֶר־ שׁוֹבֵה יְהוָה
 רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעֵבֹר דְּוָד עֲבָדָךְ־ אֶל־תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:
 כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם־ תּוֹרַתִּי אֶל־תַּעֲזוּבוּ: עֵץ־חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיחַ מְאֹד: דְּרַכִּיָּה דְרַכִּי־גַעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ
 שְׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקִדְשׁ: תּוֹרָה
 הִיא עֵץ חַיִּים־ לְכַלְנו חַיִּים־ כִּי־עֲמֹךְ מְקוֹר חַיִּים:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא־ בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְרַעוּתָהּ־ וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב־ וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ־ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא־

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא־ שִׁירְתָּא־ תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
 דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא־ וְאִמְרוּ אָמֵן:

ביו"ט ממושיכים בעמ' הבא. בשבת וחוה"מ עוברים לעמ' 344.

עמידה למנחה של פסח

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַגֵּי שִׁפְתֵי תַפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוּ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךְ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ. מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמַן אַתָּה
לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

החזן והקהל אומרים בחזרה:

בְּקֶדֶר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנִי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כָּלָם קִדְּשָׁה
לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה
וְאָמַר. קו"ח: קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֹא כָל־הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:
חזן: וּבְדַבְּרֵי קִדְּשָׁךְ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יְמִלֶךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

מקורות ומקבילות

עמידה למנחה של פסח. סרע"ג ח"ב, ס' עז; מח' רומניא, דף קל ע"ב.

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. וְשַׁבְּחָךְ
 אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
 וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדְּתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה
 וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה. חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם) (בשבת:
 הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חַג הַמִּצְוֹת הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתָנוּ מִקְרָא קִדְשׁ.
 זָכַר לִיציאת מצרים:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוֹרָנוּ וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּדָוִד עַבְדְּךָ. וְזָכְרוֹן
 כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וְלַחֲסֵד
 וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) חַג הַמִּצְוֹת
 הַזֶּה. זָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה.
 וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן
 וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
 וְרַחוּם אַתָּה:

וְהַשִּׂיאוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים וְלִשְׂמֻחָה
 וְלִשְׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבָרְכָנוּ. כֵּן תְּבָרְכָנוּ
 סְלָה. קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקָנוּ בְּתוֹרַתֶךָ. שִׁבְעָנוּ מִטוֹבֶךָ.
 שִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתֶךָ. וְטַהַר לְבָבָנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילָנוּ יְהוָה

אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן (בשבת: שְׂפָתוֹת וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמָנִים:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׁעָה. וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלְתֶם מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתִהִי לְרָצוֹן תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כַּמָּאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְחַזֵּיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל־בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־
שְׁהַחֲיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיִינוּ
וְתַחַנְנוּ וְתִאֶסְפוּ גְּלוּיֵנוּ
מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּאַמֶּת וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל־
שָׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אֲבוֹרְנֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדְךָ וְעַל־נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל־נַסִּיךָ שְׂבָכְל־יוֹם וַיּוֹם
עִמָּנוּ וְעַל־נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׂבָכְל־עַתָּה. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
וְהַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
וּמַעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־
הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל־כָּל־כֵּן יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שִׁמְךָ מִלְּכֵנוּ תְּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
יִוְדוּךָ סְלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאֵה לְהוֹדוֹת:

**שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֹךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנֵיךְ. כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךְ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֲהָבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת-כָּל-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):**

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:
יְהִי לְרִצּוֹן אֱמֹרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

**אֱלֹהֵי. נְצוּר לְטוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מַדְבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תַּהֲיֶה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שְׁכַל-הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַ עֲצָתָם וְתִמְלַקְלַק מִחֲשָׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שֶׁתִּפְתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֲכָמָה. שַׁעֲרֵי בִינָה. שַׁעֲרֵי דַעָה. שַׁעֲרֵי
פְּרָגְסָה וְכַלְכָּלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:**

כולם אומרים:

יְהִי לְרִצּוֹן אֱמֹרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:
**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):**

**(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שֶׁתִּבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ):**

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בִּרְכָתָא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אַבוּהוֹן
דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

ואומרים בנחת:

בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר.
לֹא-נִפְּלָ דְבַר אֶחָד מִכֹּל דְּדִבְרוּ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד
מֹשֶׁה עַבְדּוֹ: יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם-אֲבֹתֵינוּ.
אֵל-יַעֲזֹבֵנוּ וְאֵל-יִשְׁשָׁנוּ:

אם יש בניה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים מזמור של יום (לעיל עמ' 182 ואילך)
וקדיש יתום:

יְתַגְדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קְרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא דְאִמֵּרִין
בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

מגילת
שיר השירים

לפני מנחה של שביעי של פסח אומרים שיר השירים ללא ברכה:

א
 יר השירים אשר לשלמה: ישקני מנשיקות פיהו
 פיטובים דדיך מיין: לריח שמניך טובים שמן
 תורק שמך על-כן עלמות אהבוך: משכני
 אחרך נרוצה. הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך
 נזכרה דדיך מיין מישרים אהבוך: פ
 שחורה אני ונאווה בנות ירושלם. כאהלי קדר פיריעות שלמה:
 אל-תראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש. בני אמי
 נחרו-בי שמני נטרה את-הפרמים פרמי שלי לא נטרתי:
 הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצחקים.
 שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך: אסלא תדעי לך

מקורות ומקבילות

לפני מנחה של שביעי של פסח. ע"פ סה"ת סוף סי' כד; מח' רומניא,
 דף קל ע"ב. ראו ספר השם עמ' קנד, ד"ה הרי י"ב. שיר
 השירים נפסת. ע"פ מס"ו פ"ו יד, הל' עז; המנהיג, הל' סוכה,
 עמ' תח, ד"ה ושי; מחו"ו הל' פסח, סי' קג, ד"ה ומגילת;
 סי' המנהגים (חילדיק), מנהגי חוה"מ פסח, ד"ה שבת דחול
 המועד; סי' המנהיג, הל' סוכה, עמ' תח, ד"ה ושי; מח' רומניא, דף קל ע"ב,
 דף קלד ע"ב, דף קמז ע"א ודף קמז ע"א; דמש"ה
 או"ת, סי' תל, שם אבודרהם; שכה"ג, הגהות טור, או"ת סי' תל, ס"ת. ללא ברכה. ע"פ רמ"א או"ת סי' תל, ס"ט. ראו מס"ו
 פ"ו יד, ה"ה. שיר השירים. מגילת שיר השירים. ש"ן רבתי, ע"פ המסורה.

ח"ג והערות

לפני מנחה של שביעי של פסח וכו'. במח' רומניא,
 דף קל ע"ב, כתב יש קהלות וכו' ויש קורין הכל ביום
 אחרון, הכל במנהג הקהלה. וראו מש"כ עוד על מנהגי
 הקהלות בענין קריאתו.

הַיְפֵּה בְנֵשִׁים. צְאֵי־לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן וְרַעֲלֵ אֶת־גְּדִיתֶיךָ עַל
מִשְׁכְּנוֹת הָרְעִים: פ

לְסִסְתִּי בְּרִכְבֵּי פְרֵעוֹה דְּמִיתֶיךָ רַעֲיָתִי: גָּאוֹן לְחִינְךָ
בְּתָרִים צְוֹאֲרֶךְ בְּחֵרוֹזִים: תּוֹרֵי זֶהָב גַּעֲשֵׂה־לָךְ עִם נְקֻדּוֹת
הַכֶּסֶף: עַד־שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נְרָדִי גִתֵּן רִיחוֹ: צְרוֹר הַמָּרו
דוּדֵי לֵי בֵּין שְׂדֵי יְלִיז: אֲשַׁלֵּל הַכֹּפְרוֹ דוּדֵי לֵי בְּכַרְמֵי עֵין
גְּדִי: ס הַנֶּךְ יִפֶּה רַעֲיָתִי הַנֶּךְ יִפֶּה עֵינֶיךָ יוֹנִים:

הַנֶּךְ יִפֶּה דוּדֵי אָף נְעִים אָף־עַרְשָׁנוֹ רַעֲנָנָה: קָרוֹת בְּתֵינוֹ
אַרְזִים רַהֲיִטְנוֹ בְּרוֹתִים: כ אֲנִי חִבְצֵלַת הַשְּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעַמְּקִים:
כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי
הַיַּעַר כֵּן דוּדֵי בֵּין הַבְּנִים. בְּצִלוֹ חֲמַדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִיז מִתּוֹק
לְחֻכִּי: הִבִּיאֲנִי אֶל־בֵּית הַיִּין וְדָגְלוּ עָלַי אֲהַבָּה: סִמְכּוֹנִי
בְּאִשִּׁישׁוֹת רַפְדוֹנִי בְּתַפּוּחִים. כִּי־חֹלַת אֲהַבָּה אָנִי: שְׁמֵאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמֵּינוּ תַּחֲבַקְנִי: הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם
בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה. אִם־תַּעֲיִרוּ וְאִם־תַּעוֹרְרוּ אֶת־
הָאֲהַבָּה עַד שְׁתַּחֲפֹץ: ס קוֹל דוּדֵי הַנְּהִיזָה בָּא.

מְדַלֵּג עַל־הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל־הַגְּבָעוֹת: דוֹמָה דוּדֵי לְצִבִּי אוֹ
לְעַפְרַת הָאֵילִים. הַנְּהִיזָה עוֹמֵד אַחַר כְּתִלְנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן־הַחֲלָנוֹת
מִצִּיץ מִן־הַחֲרָכִים: עָנָה דוּדֵי וְאָמַר לֵי. קוֹמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי
וּלְכִי־לָךְ: כִּי־הִנֵּה הַסֶּתֶר עָבַר. הַגִּשְׁם חָלַף הַלֶּךְ לוֹ: הַנְּצַנִּים
נִרְאוּ בְּאַרְץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ:
הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פִּגְיָה וְהַגְּפָנִים סְמָדָר גִּתְנוּ רִיחַ. קוֹמִי לָךְ
רַעֲיָתִי יִפְתִּי וּלְכִי־לָךְ: ס יוֹנָתִי בְּחַגְוִי

ח"ג והערות

רהיטנו. זהו הקרי, והכתיב ירחיטנו. לך. זהו הקרי, והכתיב ולכי.

הִפְלַע בְּסִתְרֵי הַמְדַרְגָּה הִרְאִינִי אֶת־מְרָאֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת־
קוֹלְךָ. כִּי־קוֹלְךָ עָרַב וּמְרָאֶיךָ נְאוּהָ: ׀ אַחֲזוּ־לִנְוֹ
שְׁעָלִים שְׁעָלִים קִטְנִים מְחַבְּלִים בְּרַמִּים וּכְרַמִּינוּ סְמֵדֵר:
דוּרֵי לִי וְאֲנִי לֹא הִרְעָה בְּשׁוֹשָׁנִים: עַד שְׁיִפְוַח הַיּוֹם וְנָסוּ
הַצִּלְלִים. סָבַב דְּמַה־לְּךָ דוּרֵי לְצַבִּי אֹו לְעַפְרֵי הָאֵילִים עַל־הַרִי
בְּתֵר: ׀ גַּעַל־מִשְׁכְּבִי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתִּי
אֶת שְׂאֵהֶבָה נִפְשִׁי. בְּקִשְׁתִּיו וְלֹא מְצֵאתִיו: אֲקוּמָה נָא וְאֶסֶבְבָּה
בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת אֲבַקֶּשֶׁה אֶת שְׂאֵהֶבָה נִפְשִׁי. בְּקִשְׁתִּיו
וְלֹא מְצֵאתִיו: מְצֵאוּנִי הַשְּׂמֵרִים הַסְּבָבִים בְּעִיר. אֶת שְׂאֵהֶבָה
נִפְשִׁי רְאִיתֶם: כַּמַּעֲטֵי שְׁעֵבְרֹתֵי מֵהֶם עַד שִׁמְצֵאתִי אֶת שְׂאֵהֶבָה
נִפְשִׁי. אַחֲזוּתִיו וְלֹא אֲרַפְּנוּ עַד־שֶׁהִבִּיאתִיו אֶל־בֵּית אִמִּי
וְאֶל־חֲדַר הַזֹּרְתִי: הַשְּׁבַעֲתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אֹו
בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה. אִם־תַּעֲרִוּוּ וְאִם־תַּעֲזֹרְרוּ אֶת־הָאֵהָבָה עַד
שֶׁתַּחֲפִץ: ׀ מִי זֹאת עָלָה מִן־הַמְדַבֵּר
כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. מְקַטְרֵת מֵרֹ וּלְבוֹנָה מְכַל אֲבָקָת רוֹכַל: הִנֵּה
מִשְׁתּוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ. מִגְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל:
כָּלֶם אַחֲזִי חֶרֶב מְלֻמְדֵי מְלַחְמָה. אִישׁ חֶרְבוֹ עַל־יְרֻכּוֹ מִפְּחַד
בְּלִילוֹת: ׀ אֲפָרְיוֹן עֹשֶׂה לֹו
הַמְּלֹךְ שְׁלֹמָה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן: עַמּוּדָיו עֹשֶׂה כֶּסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב
מְרַכְּבוֹ אֲרָגְמָן. תּוֹכוֹ רְצוּף אֵהָבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם: צְאֵנָהוּ
וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמְּלֹךְ שְׁלֹמָה. בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה־לֹו אִמּוֹ
בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ: ׀ דַּ הַנֶּךְ יִפָּה
רַעֲיִתִי הַנֶּךְ יִפָּה עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבְּעַד לְצַמְתֶּךָ. שְׁעָרֶךָ כְּעֶדֶר
הַעֲוִים שְׁגָלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד: שְׁנִיךָ כְּעֶדֶר הַקְּצוּבוֹת שְׁעָלוּ
מִן־הַרְחֻצָּה. שְׁכָלֶם מִתְּאִימוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם: כַּחוֹט הַשְּׁנִי

שְׁפֹתוֹתֶיךָ וּמִדְבָרְךָ נְאוּהָ. כְּפֹלַח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ:
 כְּמַגְדֵּל דְּוִיד צְוֹאֲרֶךְ בְּנוֹי לְתִלְפִיּוֹת. אֵלֶּף הַמְּגוֹן תְּלוֹי עָלָיו
 כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבָרִים: שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה.
 הַרוּעִים בְּשׁוֹשְׁנֵים: עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים. אֵלֶּךְ לִי
 אֶל־הַר הַמּוֹר וְאֶל־גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה: כְּלָךְ יִפְּהַר רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין
 בְּךָ: ׀ אֲתִי מִלְּבָנוֹן כְּלָה אֲתִי מִלְּבָנוֹן תְּבוֹאֵי.
 תְּשׁוּרִיו מִרְאֵשׁ אֲמָנָה מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעַנּוֹת אֲרִיֹת
 מִהַרְרֵי נְמָרִים: לְבַבְתָּנִי אֲחֹתִי כְלָה. לְבַבְתָּנִי בְּאֲחַת מְעִינֶיךָ
 בְּאֲחַד עֲנָק מִצְוֹרְגֶיךָ: מַה־יָּפּוּ דְדִיךָ אֲחֹתִי כְלָה. מַה־טָּבוּ
 דְדִיךָ מִיֵּן וְרִיחַ שְׁמֶנֶךָ מִכָּל־בְּשָׂמִים: נִפְתַּת תִּטְּפְנָה שְׁפֹתוֹתֶיךָ
 כְּלָה. דְּבֶשׂ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ וְרִיחַ שְׁלֹמְתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן:
 גִּזוֹן נֶעוֹל אֲחֹתִי כְלָה. גִּל נֶעוֹל מִעֵץ חֲתוּם: שְׁלַחֲךָ פְּרָדָס
 רְמוֹנִים עִם פְּרֵי מְגָדִים. כְּפָרִים עִם־נֶרְדִים: גֶּרְדוֹ וְכַרְכֶּם קִנְיָה
 וְקַנְמוֹן עִם כָּל־עֵצֵי לְבוֹנָה. מֵר וְאֶהְלוֹת עִם כָּל־רְאֵשֵׁי בְּשָׂמִים:
 מִעֵץ גִּזְיִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן־לְבָנוֹן: עוֹרֵי צִפּוֹן וּבּוֹאֵי
 תִימָן הַפִּיחֵי גַנִּי יִזְלוּ בְּשִׁמּוֹ. יְבֵא דוֹדִי לְגִנּוֹ וַיֹּאכַל פְּרֵי מְגָדָיו:
 הַ בָּאתִי לְגִנִּי אֲחֹתִי כְלָה אֲרִיֹתִי מוֹרֵי עִם־בְּשָׂמֵי אֲכַלְתִּי יַעֲרִי
 עִם־דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם־חֶלְבֵי. אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ
 דוֹרִים: ׀ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָרָה.
 קוּלוֹ דוֹדִי דוֹפֵק פְּתַח־לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תִמְתִּי שְׂרָאֲשִׁי
 נִמְלֵא־טָל קוֹצוֹתִי רְסִיסֵי לִילָה: פִּשְׁטָתִי אֶת־כְּתָנְתִּי אֵיכְכָה
 אֶלְבָּשְׁנָה. רַחֲצֵתִי אֶת־רַגְלִי אֵיכְכָה אֶטְנַפֶּם: דוֹדִי שְׁלַח יָדוֹ
 מִן־הַחֵר וּמַעֵי הָמוּ עָלָיו: קִמְתִּי אֲנִי לִפְתַּח לְדוֹדִי וַיְדִי נִטְפוֹר

ח"ג והערות

באחת. זהו הקרי, והכתיב 'באחד'.

מֹזֵר וְאַצְבְּעֵתִי מִזֶּרַע עַל כַּפּוֹת הַמִּנְעוּל: פִּתַּחְתִּי אֲנִי
לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֶמֶק עָבְרוּ. נִפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבְּרוֹ בְּקִשְׁתִּיהוּ
וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קִרְאָתִיו וְלֹא עָנְנִי: מִצְאָנִי הַשְּׂמֵרִים הַסְּבָבִים
בְּעִיר הַכּוֹנֵי פְּצָעוֹנֵי. נִשְׂאוּ אֶת־רִדֵּי מֵעָלַי שְׂמֵרֵי הַחֲמוֹת:
הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם. אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דוּדֵי מֵה־
תִּגְדוּ לוֹ שְׂחֹלֶת אֶהְבֶּה אֲנִי: מֵה־דוֹךְ מְדוּד הַיָּפֶה בְּנָשִׁים.
מֵה־דוֹךְ מְדוּד שְׂכָכָה הַשְּׂבַעְתֶּנּוּ: דוּדֵי צֶחַ וְאָדוּם דָּגוּל
מְרַבֶּבָה: רֹאשׁוֹ כְּתָם פָּז. קוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים שְׂחָרוֹת כְּעוֹרֵב:
עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל־אֶפְיָקֵי מַיִם. רַחְצוֹת בְּחֶלֶב יִשְׁבּוֹת עַל־מִלְאָת:
לְחִיו כְּעָרוֹגַת הַבֶּשֶׂם מִגְדָּלוֹת מְרַקְחִים. שִׁפְתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים
נִטְפּוֹת מִזֶּרַע עָבְרוּ: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מִמְּלָאִים בִּתְרַשִׁישׁ. מַעֲיוֹ
עָשֶׂת שֶׁן מְעֻלָּפֶת סַפִּירִים: שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ מִיִּסְדִּים
עַל־אֲדָנֵי־פָז. מְרֹאָהוּ כְּלָבָנוֹן בְּחֹר כְּאֲרָזִים: חֲכוֹ מִמְּתַקִּים
וְכָלוֹ מִחֲמָדִים. זֶה דוּדֵי וְזֶה רַעֵי בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם: וְאַנְהָ הֵלֶךְ
דוֹךְ הַיָּפֶה בְּנָשִׁים. אָנְהָ פָּנָה דוֹךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דוּדֵי
יָרֵד לְגַנּוֹ לְעֶרְגוֹת הַבֶּשֶׂם. לְרַעוֹת בְּגָנִים וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים: אֲנִי
לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הִרְעֵה בְּשׁוֹשְׁנִים: ׀
אֶת רַעֲיָתִי כְּתַרְצָה נְאוּהָ כִירוּשָׁלַם. אֵימָה כְּגִדְלוֹת: הַסְּבִי
עֵינֶיךָ מִנְּגִדֵי שָׁהִם הִרְהִיבֵנִי. שְׁעָרֶךָ כְּעֶדֶר הָעֵזִים שֶׁגִּלְשׁוּ
מִן־הַגְּלֵעָד: שְׁנִיךָ כְּעֶדֶר הָרְחִלִים שֶׁעָלוּ מִן־הַרְחֻצָה. שְׂכָלְסִ
מִתְאַיְמוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם: כְּפֹלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ מִבְּעַד
לְצַמְתָּךְ: שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשִׁמְנִים פִּילְגָשִׁים וְעֵלְמוֹת
אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה בְּרָה
הִיא לְיֹלְדָתָהּ. רְאוּהָ בְנוֹת וַיֵּאֱשְׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילְגָשִׁים
וַיְהַלְלוּהָ: ׀ מִיִּזְאוֹת הַנְּשֻׁקָפָה כְּמו־שְׂחָר.

יִפֶּה כְּלַבְנָה בְּרַחֵם כַּחֲמַה אֵימָה כַּנְדָּגְלוֹת: ׀ אֶל-
 גַּנְתִּי אֲגִזּוּ יִרְדְּתִי לְרֹאוֹת בְּאֲבֵי הַנְּחָל. לְרֹאוֹת הַפְּרֻחָה הַגֶּפֶן
 הַנְּצוּ הָרְמוֹנִים: לֹא יִדְעֵתִי נִפְשֵׁי שְׁמַתְנִי מִרְכָּבוֹת עַמִּי נְדִיב:
 ז שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי הַשְּׁוֹלְמִית שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי וְנַחֲזֶה-בָּךְ. מַה-תַּחֲזוּ
 בַּשְּׁוֹלְמִית כַּמְחֻלֵּת הַמַּחֲנִים: מַה-יָּפּוּ פְעַמְיֶךָ בְּנַעֲלִים בַּת-
 נְדִיב. חֲמוּקֵי יִרְכִיךָ כִּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֶׂה יְדֵי אָמֶן: שְׂרָרְךָ אֲנִי
 הַסֵּהר אֶל-יַחֲסֵר הַמְּזוּג. בְּטַנְךָ עֲרַמַת חֲטָיִם סוּגָה בַּשּׁוֹשְׁנִים:
 שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאָמִי צְבִיָּה: צֹאֲרֶךְ כַּמְגִדֵּל הַשָּׁן.
 עֵינֶיךָ בְּרֻכּוֹת בְּחֻשְׁבּוֹן עַל-שַׁעַר בַּת-רַבִּים אַפְּךָ כַּמְגִדֵּל
 הַלְּבָנוֹן צוּפָה פְּנֵי דַמְשֶׁק: רֹאשְׁךָ עַלֶיךָ כַּכְּרָמֶל וְדִלַת רֹאשְׁךָ
 כַּאֲרֻגְמָן. מִלֶּךְ אָסוּר בְּרַחֲטָיִם: מַה-יָּפִיתִי וּמַה-נַּעֲמַת אֲהַבָּה
 בַּת־עֲנוּגִים: זֹאת קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתַמָּר וְשְׂדֵיךָ לְאֶשְׁכְּלוֹת:
 אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר אַחֲזֶה בְּסַנְסֻנִּי וַיְהִי-נָא שְׂדֵיךָ
 כַּאֲשַׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרִיחַ אַפְּךָ כַּתְּפוּחִים: וְחַכְךָ כְּגִין הַטּוֹב הוֹלֵךְ
 לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים. דוֹבֵב שַׁפְתֵי יִשְׁנִים: אֲנִי לְדוּדֵי וְעָלִי
 תְּשׁוּקָתוֹ: ׀ לָכֵה דוּדֵי נִצָּא הַשְּׂדֵה
 נְלִינָה בְּכַפְרִים: נִשְׁפִּימָה לְכַרְמִים נִרְאָה אֶס-פְּרֻחָה הַגֶּפֶן
 פֶּתַח הַסְּמִדָּר הַנְּצוּ הָרְמוֹנִים. שֵׁם אֶתֵּן אֶת-דְּדֵי לֶךָ: הַדּוּדֵי אִים
 נִתְנוּ-רִיחַ וְעַל-פְּתַחֲחִינוּ כָּל-מְגִדִים חֲדָשִׁים גַּם-יִשְׁנִים. דוּדֵי
 צְפַנְתִּי לֶךָ: ׀ מִי יִתְנֶךָ כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי. אֲמַצְאֶךָ בַּחוּץ
 אֲשַׁקֶּךָ גַּם לֹא-יָבוּז לִי: אֲנַהֲגֶךָ אֲבִיאֶךָ אֶל-בֵּית אִמִּי תִלְמִדְנִי.
 אֲשַׁקֶּךָ מִיַּן הַרְקַח מַעֲסִים רַמְנִי: שְׁמֵאלוֹ תַחַת רֹאשִׁי וַיִּמְנוּ
 תַּחֲבַקְנִי: הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם. מַה-תַּעֲרִוּוּ וּמַה-
 תַּעֲרִרוּ אֶת-הָאֲהָבָה עַד שְׂתַחֲפִץ: ׀ מִי זֹאת
 עָלָה מִן-הַמְּדַבֵּר מִתְרַפֶּקֶת עַל-דוּדָה. תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרֶרְתִּיךָ

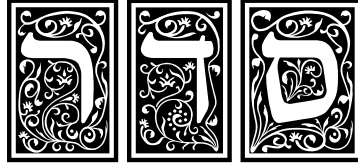
שָׁמָּה חִבַּלְתָּךְ אִמְךָ שָׁמָּה חִבַּלָה יְלֻדְתָּךְ: שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם
 עַל-לֶבֶךְ כַּחֲוֹתֶם עַל-זְרוּעֶךָ כִּי-עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה קִשָּׁה כַּשְּׂאוֹל
 קִנְיָהּ. רִשְׁפֵיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שֶׁלֶהֲבַתְיָהּ: מִיָּם רַבִּים לֹא יִכְלוּ
 לְכַבּוֹת אֶת-הָאֶהְבָּה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ. אִם-יִתֵּן אִישׁ אֶת-
 כָּל-הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֶהְבָּה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ: ׀ אַחֲוֹת לְנוֹ
 קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ. מִהֲנַעֲשֶׂה לְאַחֲתָנוּ בַיּוֹם שִׁידְבַר-בָּה:
 אִם-חֹמָה הִיא נִבְנָה עָלֶיהָ טִירַת כֶּסֶף וְאִם-דָּלַת הִיא נָצוּר
 עָלֶיהָ לֹחַ אֲרוֹז: אֲנִי חֹמָה וְשָׂדֵי כַּמְגֹדְלוֹת. אֲזִי הֵייתִי בְּעֵינָיו
 כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם: ׀ כָּרֶם
 הִיָּה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמּוֹן נָתַן אֶת-הַכָּרֶם לְנֹטְרִים. אִישׁ יָבֵא
 בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף: כְּרָמִי שָׁלִי לְפָנָי. הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמָה וּמֵאתִים
 לְנֹטְרִים אֶת-פְּרִיו: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלְךָ
 הַשְּׁמִיעֵנִי: בְּרַחוּ דוֹדֵי וְדָמָה-לְךָ לְצַבִּי אוֹ לְעֶפְרַיִם הָאֵילִים
 עַל הָרֵי בְּשָׂמִים: ׀

ח"ג והערות

כָּרֶם הִיָּה לְשִׁלְמָה וכו'. כ"ה בברויואר. במקראות גדולות מהדורות הכתר בא כאן פרשה פתוחה ובכתב יד
 כארצ'יו' לפנינו חסר.

תפילת ערבית
למוצאי יום טוב
ולימי חול המועד

ערבית למוצ"ש ויו"ט ולימי חוה"מ

במוצאי שבת אומרים:

יְהוָה מִלֶּךְ גָּאוֹת לָבַשׁ. לָבַשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאוּזָר. אֶף-תִּכּוֹן תִּבְל
בַּל-תִּמּוֹט: נִכּוֹן כַּסְאֶךָ מֵאֵז. מֵעוֹלָם אַתָּה: נִשְׂאוּ נְהַרְוֹתוֹ
יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת דְּכֵיִם: מִקְלוֹתוֹ מִים
רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי-יָם. אֲדִיר בַּמַּרוֹם יְהוָה: עֲדַתִּיךָ נֶאֱמְנוּ
מְאֹד. לְבֵיתְךָ נִאֻוֶּה-קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

תִּפְלְתִי קִטְרַת לְפָנֶיךָ. מִשָּׂאת כְּפִי מִנְחַת-עֶרֶב: עֶרֶב
וּבִקְרָ וְצִהָרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה וְיִשְׁמַע קוֹלִי: בְּרוּךְ
אֱלֹהִים. אֲשֶׁר לֹא-הִסִּיר תִּפְלְתִי וְחִסְדּוֹ מֵאֵתִי:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת. אֲשָׁא עֵינֵי אֱלֹהֵהֶרִים. מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי
מֵעַם יְהוָה. עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֲלֵ-יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ.
אֲלֵ-יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא-יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה
שְׁמֶרְךָ. יְהוָה צִלְּךָ עַל-יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יִפְכֵּךָ וְיָרַח
בַּלַּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל-רָע. יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשֶׁךָ: יְהוָה
יִשְׁמֶר-צִאתְךָ וּבואֶךָ. מִעֲתָה וְעַד-עוֹלָם:

לְדָוִד וְיְהוָה יְהוָה צוּרֵי הַמְּלִמָּד יָדֵי לְקָרֵב. אֲצַבְעוֹתַי
לְמַלְחָמָה: חֲסֹדַי וּמְצוּדוֹתַי מִשׁוֹבָבִי וּמִפְלִטֵי לִי. מִגְּנֵי
וּבֹ חֲסִיתִי. הָרוּדְד עִמִּי תַחְתֵּי: יְהוָה מִה-אָדָם וּתְדַעְהוּ. בֶּן-אֲנוּשׁ

מקורות ומקבילות

ערבית לימי חוה"מ, שבת"ל, ה'ל' חוה"מ, ס' קד.

וְתַחֲשֹׁבֶהוּ: אֲדָם לַהֲבֵל דָּמָה. יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה הִטְשָׁמִיד
וְתַרְדּוּ. גַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: בְּרוּק בָּרוּק וְתַפִּיצֶם. שְׁלַח חֲצִיד
וְתַהַמֶּם: שְׁלַח יְדִיד מִמְרוֹם. פְּצַנִי וְהֲצִילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים. מִיַּד בְּנֵי
נֹכַר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׂוֹא וַיִּמְיֵנֶם יָמִין שָׁקֵר: אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ
אֲשִׁירָה לָךְ. בְּנִבֵּל עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה־לָךְ: הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים.
הַפּוֹצֵה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מִחֶרֶב רָעָה: פְּצַנִי וְהֲצִילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֹכַר.
אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׂוֹא וַיִּמְיֵנֶם יָמִין שָׁקֵר: אֲשֶׁר בְּנִינוּ כְּנֻטְעִים
מִגְדָּלִים בְּנְעוּרֵיהֶם. בְּנוֹתֵינוּ כְּזוּיֹת. מְחַטְבוֹת תְּבַנִּית הֵיכַל: מְזוּיְנוּ
מְלֵאִים מִפִּיקִים מִזֶּן אֶל־זֶן. צֹאוּנוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרַבְבוֹת בְּחוֹצוֹתֵינוּ:
אֱלוֹפֵינוּ מְסַבְּלִים. אֵין־פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת. וְאֵין צְוָחָה בְּרַחֲבֵתֵנוּ:
אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁכְכָה לּוֹ. אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו:

לְמַנְצַח בְּנִינֵת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ. יָאֵר פָּנָיו
אֶתְנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרַכָּךְ. בְּכָל־גּוֹיִם יִשׁוּעַתְךָ:
יִדְוֹךְ עַמִּים אֱלֹהִים. יִדְוֹךְ עַמִּים כָּלֶם: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים.
כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סֵלָה: יִדְוֹךְ עַמִּים
אֱלֹהִים. יִדְוֹךְ עַמִּים כָּלֶם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:

בימי חול המועד ובמוצאי יו"ט מתחילים מכאן:

(אם מוצאי יו"ט חל בליל שבת, מתפללים קבלת שבת וערבית של ליל שבת, עמ' 21).

וְהוּא רַחוּם וְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוּ
וְלֹא־יַעִיר כָּל־חַמַּתּוֹ: יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמְּלֹךְ
יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאָנוּ:

החזן אומר: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל אומר ואחריו החזן: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּדַבְרוֹ מַעְרִיב
 עַרְבִים. וּבְחֻכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים. וּבְתַבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים.
 וּמַחְלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים. וּמְסַדֵּר אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם
 בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ. בּוֹרָא יוֹמָם וְלַיְלָה. גּוֹלָל אֹרֶן מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ
 וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־אֹרֶן. הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמַבְיֵא לַיְלָה. הַמְבַדִּיל בֵּין־יוֹם
 וּבֵין־לַיְלָה. יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. וְשִׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יְמִלֵךְ
 עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּעְרִיב עַרְבִים:

אֶהְבֶּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אֲהַבֶּת. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים
 וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לַמִּדָּת. עַל־כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 בְּשִׂכְבְּנוּ וּבְקוּמָנוּ תִּתֵּן־לָנוּ לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רִצּוֹנְךָ. וְנִשְׂמַח וְנַעֲלֹז
 בְּדַבְרֵי (תְּלַמּוּד) תּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ (וְחֻקּוֹתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד.
 כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יְמֵינוּ וּבָהֶם נִהְגֶּה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֶהְבֶּתְךָ
 אֶל־תִּסַּר מִמֶּנּוּ עַד־נִצָּח נִצָּחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב
 אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הקורא ק"ש כיוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכונה. אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד. צריך להאריך בדל"ת של יאחד, וצריך להתניו בזיון של יזכרו ושל יזכרתם. אין השי"ן צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

המתפלל יחיד אומר: אל מֶלֶךְ נְאֻמָּן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאֶהְבֶּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
 מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
 עַל־לְבָבְךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִגְדֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ

וּבְלַכְתֶּם בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבֵיךָ וּבְקוֹמֵיךָ: וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל־יְדֵיךָ
וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם. לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־לִבְבְּכֶם
וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר־אֶרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ.
וְאִסַּפְתִּי דַגְנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׁדְךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ.
וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסִרְתֶּם
וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה
בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת־יְבוּלָהּ. וְאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶּם אֶת־דְּבַרִי אֱלֹהֵי עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם.
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם. בְּשַׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ
בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבֵיךָ וּבְקוֹמֵיךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם. כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם.
וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכַּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וְעָשִׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא־תָתְּוֹרוּ
אֲחֵרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי. וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם:
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיוֹת
לָכֶם לְאֱלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיבוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

החזן חוזר ואומר: יהוה אלהיכם אמת:

וְאִמּוּנָה כָּל־זֹאת וּמִיָּס עָלֵינוּ. כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין
 זולָתוֹ. וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמוֹ. הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים.
 הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְּכֵנוּ מִכַּף כָּל־עָרִיצִים. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ.
 הַמְּשַׁלֵּם גְּמוּלָ לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשֵׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא־נִתֵּן
 לְמוֹט רַגְלֵנוּ: הַמְּדַרְיֵכֵנוּ עַל־בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיֵּרֶם קִרְגָּנוּ
 עַל־כָּל־שׁוֹנְאֵינוּ. (הָאֵל) הָעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וּנְקָמָה בְּפָרְעָה.
 אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֲדַמַּת בְּנֵי־חָם. הַמַּכָּה בְּעֵבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי
 מִצְרָיִם. וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל עַמוֹ מִתּוֹכָם לְחֵרוֹת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר
 בְּנֵיו בֵּין־גִּזְרֵי יַם־סוּף. אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוֹמוֹת
 טַבַּע. וְרָאוּ בְּנִים אֶת־גְּבוּרָתוֹ. שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. וּמְלִכּוֹתוֹ
 בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה
 רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־ם. מִי־כַמְכָה בְּאֵלִים יְהוָה. מִי כַמְכָה נֶאֱדָר
 בְּקִדְשׁ. נוֹרָא תְהִלָּת עֲשֵׂה פְלֹא. מְלִכּוֹתֶיךָ רָאוּ בְּנֵיךָ. בּוֹקֵעַ
 יָם לִפְנֵי מִשָּׁה. זֶה אֵלֵי עָנוּ וְאָמְרוּ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 וְנֶאֱמַר. כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. גְּאֹל יִשְׂרָאֵל:

הַשְּׂכִיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכֵנוּ לְחַיִּים
 (טוֹבִים) וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמֶיךָ.
 וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ. וְתִקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ (מִהֲרָה)
 לְמַעַן שְׂמֶיךָ. וְהִסַּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב. דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן
 וְאַנְחָה. וְשִׁבֵר (וְהִסַּר) שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וְשָׁמַר צִאתֵנוּ
 וּבּוֹאֵנוּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹמֵר עַמוֹ יִשְׂרָאֵל
 לְעַד. אָמֵן:

אומרים בלחש:

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אָמֵן
וְאָמֵן: בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּ-יָהּ: בְּרוּךְ
יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבִדּוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם. וְיִמְלֹא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל הָאָרֶץ. אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי
כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: כִּי לֹא-יִטַּשׁ יְהוָה
אֶת-עַמּוֹ בְּעֶבֶר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוֹאִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם
לוֹ לְעַם: וַיֵּרָא כָּל-הָעַם וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא
הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: וְהִיא יְהוָה לְמַלְךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ.
בַּיּוֹם הַזֶּה יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי-חֲסִדְךָ יְהוָה
עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּמְבַצְעֵנוּ
מִן-הַגּוֹיִם. לְהַדּוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ. לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֱלִתְךָ: כָּל-גּוֹיִם
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ:
כִּי-גָדוֹל אַתָּה וְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת. אַתָּה אֱלֹהִים לְבִדְךָ: וְאַנְחֵנוּ
עִמָּךְ וְצֹאן מִרְעִיתְךָ גֹּדֵה לָךְ לְעוֹלָם. לְדוֹר וָדָר. נְסַפֵּר
תְּהִלָּתְךָ: בְּרוּךְ יְהוָה בַּיּוֹם. בְּרוּךְ יְהוָה בְּלֵילָהּ. בְּרוּךְ יְהוָה
בְּשִׁכְבּוֹ. בְּרוּךְ יְהוָה בְּקוּמָנוּ: כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים:
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נַפֵּשׁ כָּל-חַי וְרוּחַ כָּל-בְּשֵׁר-אִישׁ: בְּיָדְךָ אֶפְקִיד
רוּחֵי. פְּדִיתָ אוֹתִי יְהוָה. אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים. יְחִיד
שִׁמְךָ וּמְקִים זְכָרְךָ וּמְלִכּוֹתְךָ תְּמִיד. הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד: ע"כ בלחש: תְּהִלָּה נִבְיַע לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת. לְאֵל הַמְּפֹאָר
בְּמִקְהֵלוֹת קְדוֹשִׁים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ אֵל חַי לְעֶד
וּמְקִים לְנִצְחָה:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמֵּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא.
יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה של ערבית למועצ"ש,

למועצאי יו"ט ולימי חוה"מ

בלילה הראשון של חוה"מ החזן מכריז:
"אתה הבדלת"; "ותן טל לברכה"; "יעלה ויבוא".

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות,
ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַגֵּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיהָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:
אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לַיְשָׁנִי
עֹפֵר. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה
וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנַאֲמָן אֶתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. וְשִׁבְחָךָ
אֵלֵהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאָנוּשׁ בִּינָה:

במוצ"ש ובמוצאי יו"ט אומרים:

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ בֵּין־קֹדֶשׁ לְחוֹל. בֵּין־אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין־יִשְׂרָאֵל
לְגוֹיִם. בֵּין־יוֹם הַשַּׁבָּעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. וְכַשֵּׁם
שֶׁהִבְדַּלְתָּנוּ מִגֹּוֵי הָאָרְצוֹת וּמִמַּשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה. כֵּן תִּטְהַרְנוּ
וְתִנְקְנוּ מִכָּל־חַטָּא וְעוֹן.

וְחַגְּנוּ מֵאַתָּךְ דַּעַרָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבָנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וּקְרַבְנוּ מִלְּכָנוּ
לְעַבְדוֹתֶיךָ. וְהַחְזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

מקורות ומקבילות

צמול"ש וצמולאי יו"ט אומרים. מש"ט שמו', פי יב, סי' כ, ד"ה מזנו; שצה"ג, סדר פסח, סוף סי' ריט; ריא"ז צרכות, פ"ה, ה"ג, אות ה. הצדלה צמולאי יו"ט. סרע"ג ח"ב, סי' לו וסי' נד; סת"ר סוף סי' נג, ענין קריאת חוש"מ; סה"ת סוף סי' כה.

סִלַח־לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטֵאנוּ. מְחַל־לָנוּ מַלְכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.
כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אֶתְרוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חַנוּן
הַמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

רֵאָה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ. וּגְאֹלָנוּ מַלְכֵנוּ מִהֲרָה לְמַעַן
שְׂמֹךְ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֲזֹק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רַפְּאֵנוּ יְהוָה (אֱלֹהֵינוּ) וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה. כִּי תִהְיֶה לָנוּ
אַתָּה. וְהֵעֵלָה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מְכוּתֵינוּ (וּלְכָל־
תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֹאֲמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת־כָּל־
מִינֵי תְבוּאָתָה. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה וְשִׁבְעַת
אֶת־הָעוֹלָם מִבְּרֻכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה. רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־
מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבְרַךְ אֶת־שָׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרָכוֹת.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ. וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ. (וּמְבַצְּנוּ
יַחַד מֵאֲרָבַע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ לְאֲרָצֵנוּ). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְקַבֵּץ גְּדוּחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה וְיִזְעַצְּנוּ כְּבִתְחִלָּה. וְתִמְלֹךְ
עֲלֵינוּ אַתָּה (מִהֲרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים).
בְּצִדֵק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט:

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

וּלְמַלְשֵׁינִים בְּלִ-תְּהִי

תְּקוּהָ וְכָל-

הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ-

וְכָל-אוֹיְבֵיךָ מְהֵרָה יִכְרְתוּ-

וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעָקַר

וּתְשַׁבֵּר וְרַחֲנֵנִיעַ אוֹתָם

בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה

יְהוָה שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיֵעַ

זָדִים:

נוסח בלתי מצוננר:

וּלְמַשְׁמָרִים בְּלִ-תְּהִי

תְּקוּהָ וְכָל-

הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ-

וְכָל-אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה יִכְרְתוּ-

וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעָקַר

וּתְשַׁבֵּר וְרַחֲנֵנִיעַ אוֹתָם

בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה

יְהוָה שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיֵעַ

זָדִים:

עַל-הַחֲסִידִים וְעַל-הַצַּדִּיקִים וְעַל-גְּרֵי הַצַּדִּיק וְעַל-פְּלִיטַת

עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֵיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְתַן

שָׂכָר טוֹב לְכָל-הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתִּי וְשִׁים חֲלָקֵנוּ

עִמָּהֶם לְעוֹלָם לֹא גְבוּשׁ כִּי-כֵךְ בְּטַחְנוּ מִלְּךָ עוֹלָמִים בְּרוּךְ

אַתָּה יְהוָה מִשְׁעַן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וּבָנָה אוֹתָהּ בְּנֵן עוֹלָם

בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה

ירוּשָׁלַיִם:

אֶת-צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ בְּמְהֵרָה תִצְמַיֵחַ וּמְרָנוּ תְרוּם בִּישׁוּעַתְךָ

כִּי לִישׁוּעַתְךָ קָוִינוּ כָּל-הַיּוֹם בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִצְמַיֵחַ

קֶרֶן יִשׁוּעָה:

שִׁמְעוּ קוֹלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וּקְבֵל

בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת-תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת-תְּחִנָּתֵנוּ כִּי אֵב

מִלֵּא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְלֹא נָשׁוּב רִיקָם

מִלְפָּנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אֶתְּךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתְךָ שְׂעָדָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתְךָ
מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת
יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

בחול המועד אומרים:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו. יעלה ויבא. יגיע. יראה (נ"א: ויראה)
וירצה. וישמע. ויפקד. ויזכר וזכרוננו וזכרון אבותינו.
וזכרון ירושלים עירך. וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון כל-עמך
בית ישראל לפניך (לפליטה) לטובה. לחן ולחסד ולרחמים ולרצון
ביום חג המצות הזה. וזכרנו יהוה אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו
לברכה. והושיענו בו לחיים טובים. בדבר ישועה ורחמים. וחוס
ותחנו ורחם עלינו והושיענו. כי אליך עינינו. כי אל מלך חנון
ורחום אתה:

וְתַחֲנוּנָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו.
עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-גְּשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-גְּסִיךָ שֶׁבְּכָל-יּוֹם וְיּוֹם עִמָּנוּ וְעַל-נַפְּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ

מקורות ומקבילות

נחום"מ אומרים אורח יעלה. בבלי שבת, דף כד ע"א; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' קלו; רי"ף עמ"ס שבת, דף יא ע"א; שבה"ל,
סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' נג, ענין הקריאות. אמירתו בברכת העבודה. ע"פ תוספתא ברכות (ליברמן), פ"ג, ה"י; בבלי
שבת, דף כד ע"א, רש"י ד"ה ואומר ותוספות ד"ה צנוה; פסקי רי"ד; תשובה"ג החדשות, עמנואל (אופק), ס' קעג; פסקי רי"ז
עמ"ס ביצה, פ"ב ה"א, אות כג; שבה"ל, סדר עלרת, ס' רלה, ד"ה וציוס; סת"ר ס' לד. ציוס חג המנוחות הזה. ראו מס"ז
פ"י יט, ה"ח.

שְׁבָכֶל-עַת. עָרַב וּבִקֵּר וַצְהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּכֶנּוּ תָמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִזְדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאֶמְתָּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ. כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֲהָבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרַךְ אֶת-כָּל-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל-עַת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם. (אָמֵן):

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְלִמְצוֹתֶיךָ
תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְתָּם וּתְקַלְקַל מַחֲשָׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעָה. שְׁעָרֵי
פְרָגְסָה וְכִלְכֵּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי-פִּי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחזור לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ.)

במוצאי יו"ט שלא חל בשבת אומרים כאן קדיש שלם (עמ' 239), ועלינו (עמ' 244) וספירת העומר.

במוצאי יו"ט שהוא גם מוצ"ש וכן במוצ"ש חול המועד אומרים כאן קדיש שלם, ו"ויתן לך" לקמן עמ' 240 והלאה.

במוצאי שביעי של פסח שהוא גם מוצאי שבת, אומרים כאן חצי קדיש, וממשיכים "ויהי נועם" וכו'.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר
וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרִכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

וַיְהִינן גַּעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ.
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִינוּ. בְּצֵל אֲשֵׁרֵי יִתְלוֹנֵן: אִמְר לַיהוָה מַחְסֵי
וּמְצוֹדֹתַי. אֱלֹהֵי אֲבֹטְחֵבוּ: כִּי הוּא יִצְיִלְךָ מִפַּח יָקוּשׁ
מִדְּבַר הַזֹּאת: בְּאֲבָרְתוֹ יִסֹּךְ לְךָ וְתַחַת-כַּנְפָיו תַּחֲסֶה. צַנְה וְסַחֲרָה
אִמְתוֹ: לֹא-תִירָא מִפַּחַד לַיְלָה. מִחֵץ יַעוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְלֵ
יְהִלְךָ. מִקְטֵב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצְדָּךָ אֱלֹף וּרְבֵבָה מִימִינְךָ.
אֲלִיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תְּבִיט וְשַׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה:
כִּי-אַתָּה יְהוָה מַחְסֵי עֲלִינוּ שְׁמַת מְעוֹנָה: לֹא-תֵאָנֶה אֲלֶיךָ רָעָה

וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֵהָלָךְ: כִּי מִלֵּאכְוִי יִצְוֶה לָךְ. לְשִׁמְרֹךְ בְּכָל־
 דְּרָכֶיךָ: עַל־כַּפֵּי־יְשׂאוֹנֶךָ. פֶּן־תִּגָּף בְּאֵבֶן רִגְלֶךָ: עַל־שַׁחַל וּפְתָן
 תִּדְרֹךְ. תִּרְמָס כְּפִיר וְתִנְיִן: כִּי בִי חֶשֶׁק וְאִפְלָטָהוּ. אֲשַׁנְּבֶהוּ
 כִּי־יִדַע שָׁמַי: יִקְרְאֵנוּ וְאֶעֱנֶהוּ עֲמוּ־אֲנֹכִי בְּצָרָה. אֲחַלְצֶהוּ
 וְאֶכְבְּדֶהוּ: אַרְךְ יָמִים אֲשַׁבֵּיעֶהוּ וְאֶרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: אַרְךְ יָמִים וכו'.

וְאַתָּה קְדוֹשׁ. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר
 קְדוֹשׁוּ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: בלחש: וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין וְאָמְרִין. קְדִישׁ בְּשָׁמַי מְרוֹמָא
 עֲלֵאָה בֵּית שְׁכִינְתָּה. קְדִישׁ עַל־אֲרַעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּה. קְדִישׁ
 לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָל־אֲרַעָא זִיו יִקְרָה
 ע"כ: וְתִשְׁאַנְי רִיחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה
 מִמְּקוֹמוֹ: בלחש: וְנִטְלַתְנֵי רוּחָא. וְשִׁמְעֵית בְּתֵרַאי קַל זִיעַ שְׁגִיָּא.
 דְּמִשְׁבַּחִין וְאָמְרִין. בְּרִיךְ יִקְרָא דִּיהוָה מֵאַתֵּר בֵּית שְׁכִינְתָּה ע"כ:
 יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֵלְמָא וְעַד: בלחש: יְהוָה מַלְכוּתָהּ (קָאִים) לְעֵלְמָא
 וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא: יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ
 שְׁמֵרָה־זֹאת לְעוֹלָם לִיַּצֵּר מַחְשָׁבוֹת לְבָב עַמְּךָ וְהִכֵּן לְבָבְסָא
 אֱלִיךָ: וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ
 וְלֹא־יַעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב־חֶסֶד
 לְכָל־קְרָאִיךָ: צַדִּיקְתֶּךָ צַדִּיק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת: תַּתֵּן אֱמֶת
 לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִיַּמי קֶדֶם:
 בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹסֵף יוֹסֵף. יַעֲמֹס־לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סִלָּה: יְהוָה
 צְבָאוֹת עֲמָנוּ. מִשְׁגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת.
 אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמְּלֹךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קְרָאֵנוּ):

ע"כ בלחש:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכַבוֹדוֹ. וְהַבְּדִילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. וְנָתַן
 לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הִרְחַמָּן יִפְתַּח
 לִבֵּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֶתוּ בְּלִבֵּנוּ. וְיִשִּׂים בְּלִבֵּנוּ לְאַהֲבָה
 אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבֵּי שָׁלוֹם וּבְנֶפֶשׁ
 חַפְצָה. לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְדֵּ לְבַהֲלָהּ. וְכֵן יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁנֶּשְׁמַר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲיָה וְנִרְאָה וְנִירָשׁ יְשׁוּעַת שְׁנֵי הַמְּשִׁיחַ לְטוֹבָה
 וְלִבְרָכָה. לְזִכּוֹת וְלִמְעֻשִׁים טוֹבִים וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיָמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא
 דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תְּתַקַּבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם אַבוּהוֹן
 דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחְמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

וַיִּתֵּן-לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. וְרַב
דָּגָן וְתִירֹשׁ: יַעֲבֹדוךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ
לָךְ לְאֲמִים הַיְהוּה גְּבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ בְּגִי אִמָּה. אֲרִיךְ
אֲרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ: וְאֵל שְׂדֵי יְבָרַךְ אֶתְךָ וַיַּפְרֶךְ וַיִּרְבֶּךָ.
וְהָיִיתָ לְקָהֵל עַמִּים: וַיִּתֵּן-לָךְ אֶת-בְּרַכַּת אַבְרָהָם לָךְ וּלְזָרְעֶךָ
אֶתְךָ. לְרִשְׁתְּךָ אֶת-אֶרֶץ מִגְרִיד אֲשֶׁר-נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם:
הַמִּלְאָךְ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל-רָע. יְבָרַךְ אֶת-הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא
בְּהֵם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתִי אַבְרָהָם וַיִּצְחָקוּ. וַיְדַגּוּ לָרַב בְּקִרְבֵּי
הָאָרֶץ: מֵאֵל אֲבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי וַיְבָרְכֶךָ בְּרַכַּת שָׁמַיִם
מֵעַל בְּרַכַּת תְּהוֹם רַבְּצַת תַּחַת. בְּרַכַּת שָׁדִים וְרַחֵם: בְּרַכַּת
אֲבִיךָ גָּבְרוּ עַל-בְּרַכַּת הַזֵּרִי עַד-תְּאֹת גְּבַעַת עוֹלָם. תְּהִיִּין
לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקַדְקֹד גְּזִיר אַחִיו: יְהוּה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֶתְכֶם
וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרַב: יְהוּה אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יֹסֵף
עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֵלֶיךָ פְּעַמִּים וַיְבָרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם:
בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ
וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ: יִתֵּן יְהוּה אֶת-אֲבִיךָ הַקָּמִים עֲלֶיךָ
נִגְפִים לְפָנֶיךָ. בְּדֶרֶךְ אַחֵד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים
יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ: יֵצֵאוּ יְהוּה אֶתְךָ אֶת-הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיךָ וּבְכָל
מִשְׁלַח יָדְךָ וּבְרַכְךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר-יְהוּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: יִפְתַּח
יְהוּה לָךְ אֶת-אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת-הַשָּׁמַיִם לְתֵת מִטַּר-אֲרָצְךָ
בְּעֵתוֹ וּלְבָרַךְ אֶת כָּל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ. וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה
לֹא תִלוּהָ: אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ עַם נוֹשָׁע בַּיהוּה מִגֵּן
עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר-חָרַב גְּאוּתְךָ. וַיִּכְחָשׁוּ אֲבִיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל-
בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ:

וּפְדוּלֵי יְהוָה יִשְׁבּוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל-רֹאשֵׁם.
 שְׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂיִגּוּ וְנָסוּ יַגּוֹן וְאַנְחָה: וְאָמַר בַּיּוֹם
 הַהוּא. הֲנֵה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִנְיֵנוּ לוֹ וְיִוָּשִׁיעֵנוּ. זֶה יְהוָה קִנְיֵנוּ לוֹ
 נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ: הֲנֵה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד.
 כִּי-עָזַי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי-לִי לִישׁוּעָה: וְשִׂאבְתֶּם-מִים בְּשִׂשׂוֹן.
 מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא. הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ
 בְּשִׁמּוֹ. הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתֵינוּ. הִזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ: זָמְרוּ
 יְהוָה כִּי גָאוֹת עָשָׂה. מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל-הָאָרֶץ: צַהֲלֵי וְרַנֵּי
 יוֹשְׁבֵת צִיּוֹן. כִּי-גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע
 בִּיהוָה תִּשׁוּעַת עוֹלָמִים. לֹא-תִבְשׂוּ וְלֹא-תִכְלְמוּ עַד-עוֹלָמֵי
 עַד: כִּי כָל-הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְאַנְחָנוּ נִלְדָּה
 בְּשֵׁם-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעַד: בַּיּוֹם הַהוּא יִבְרָכְךָ וְנִלְכָה בְּאוֹר
 יְהוָה: וַיְהִי דוֹד לְכָל-דָּרְכֶךָ מִשְׁכִּיל וַיְהוּה עִמּוֹ: וְאָמַרְתֶּם כֹּה
 לַחַי. וְאַתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר-לְךָ שְׁלוֹם: הִנְנִי
 שֹׁלַח מַלְאָכֵי וּפְנֵה-דַרְךְךָ לְפָנָי. וּפְתָאֵם יָבוֹא אֶל-הֵיכָלוֹ הָאֲדוֹנָן
 אֲשֶׁר-אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלְאָךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר-אַתֶּם חֹפְצִים
 הַנְּהַבָּא. אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: הֲנֵה אֲנִכִּי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי
 הַנְּבִיא. לְפָנָי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: אַחֲרַי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 תִּלְכוּ וְאֶתוֹ תִּירְאוּ. וְאֶת-מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ: וְאֶתוֹ
 תַעֲבְדוּ וְכוּ תִדְבְּקוּן: וְאַתֶּם הַדְּבֻקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים
 כְּלַכֶּם הַיּוֹם: כִּי-בִשְׂמִיחָה תֵצְאוּ וּבְשְׁלוֹם תִּנְבְּלוּן. הַהֲרִים
 וְהַגְּבְעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֵיכֶם רִנָּה וְכָל-עֵצֵי הַשָּׁדָה יִמְחֲאוּ-כֶף:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת. אֲשָׁא עֵינֵי אֶל-הַהֲרִים. מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי: עֲזָרִי
 מֵעַם יְהוָה. עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֵל-יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ.

אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה
 שְׁמֶרְךָ. יְהוָה אֶלְיָי עַל־יַד יְמִינְךָ: יוֹמָם הַשָּׁמֶשׁ לֹא־יִכְבֶּה וַיִּרְחַח
 בַּלַּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע. יִשְׁמֵר אֶת־נַפְשְׁךָ: יְהוָה
 יִשְׁמֵר־צִאֲתְךָ וּבֹאֲךָ. מִמַּעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: תּוֹרַת
 יְהוָה תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֵדוּת יְהוָה נְאֻמָּנָה
 מַחְכִּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׁרִים מְשֻׁמְחֵי־לֵב. מִצֹּת יְהוָה
 בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמְדַת לְעַד.
 מִשְׁפָּטֵי־יְהוָה אֱמַת. צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מוֹהֵב וּמְפֹז רַב
 וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנֹפֶת צוֹפִים: גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהָר בְּהֵם. בְּשִׁמְרֹם
 עֲקֹב רַב: שְׂגִיאוֹת מִי־יָבִין. מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי: גַּם מִזִּדִּים חֲשׂוֹךְ
 עַבְדְּךָ אֶל־יִמְשָׁלוּ־בִי אֲזוֹ אֵיתָם וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רַב: יֵהִיוּ לְרִצּוֹן
 אִמְרֵי־פִי. וְהִגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: צוּרִי בְּעוֹלָם
 הַזֶּה. וְגֹאֲלִי בְּעוֹלָם הַבָּא: וְאֲנִי אֲגִיד לְעַלְמֵי־אֱזוּמָרָה לְאַלְהֵי
 יַעֲקֹב: וְכָל־קִרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ. תְּרוֹמְמָנָה קִרְנוֹת צַדִּיק:
 טוֹב־לִי כִי־עָנִיתִי. לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ: טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ.
 מֵאֲלֹפִי זָהָב וְכֶסֶף: בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱמֹן וְאֱמֹן: יִמְלֹךְ
 יְהוָה לְעוֹלָם. אֱמֹן וְאֱמֹן: בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שְׁכֵן יְרוּשָׁלַם.
 הַלְלוּ־יְהוָה:

הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ־אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֵזוֹ: הַלְלוּהוּ
 בַּגְּבוּרָתוֹ. הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בַּנְּבִל וּכְבוֹד: הַלְלוּהוּ בְּתֵן וּמַחֲוֹל. הַלְלוּהוּ
 בְּמַגִּים וְעַגְבִּי: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעַ. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
 כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְהוָה. הַלְלוּ־יְהוָה:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא: תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים
 שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר: וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
 שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֶל-תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֶלָּא בְּנֵיךָ: יְהִי-שְׁלוֹם בְּחִילְךָ.
 שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי. אֲדַבְּרָה-נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
 לְמַעַן בֵּית-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ: וְרֵא-הַבָּנִים לְבְנֵיךָ.
 שְׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין-לְמוֹ מִכְּשׁוֹל:
 יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם):

קדיש דרבנן:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
 בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי עֵלְמֵי.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא דְאִמְרִין
 בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבָּנָן. וְעַל-תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל-(כָּל)-תַּלְמִידֵי תַּלְמִידֵיהוֹן
 (דִּיתְבִּין) דְעַסְקִין בְּאוֹרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל-
 אַתְרָא וְאַתְרָא. יְהֵא (לָנָא ו) לְהוֹן וְלָכוּן שְׁלָמָא וְחֲנָא וְחֲסָדָא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי
 אֲרִיכִי) וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן-קַדְשֵׁי מְרָה שְׁמֵי אֲרַעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵי וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

עלינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר בראשית.
שלא עשנו כגויי הארץ. ולא שמנו כמשפחות
הארצות. שלא שם חלקנו בהם. וגורלנו ככל-המונם. שהם
משתחיים להבל וריק ומתפללים אל-אל לא יושיע: ואנו
כורעים ומשתחיים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך
הוא. (שהוא) נוטה שמים ויסד ארץ. וכסא כבודו בשמים
ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא יהוה אלהינו אין
עוד מלבדו. אמת מלכנו ואין זולתו. כפתוב בתורתך. וידעת
היום והשבת אל-לבבך. כי יהוה הוא האלהים. בשמים ממעל
ועל-הארץ מתחת. אין עוד:

על-כן נקווה לך יהוה אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך.
להעביר גלולים מן-הארץ. והאלילים פרות יברתון.
לתקן עולם במלכות שדי. וכל-בני בשר יקראו בשמך.
להפנות אליך כל-רשעי ארץ. יכירו וידעו כל-יושבי תבל.
כי לך תכרע כל-ברך. תשבע כל-לשון. לפניה יהוה אלהינו
יכרעו ויפלו. ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם על מלכותך.
ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא.
ולעולמי עד תמלך בכבוד. כפתוב בתורתך. יהוהו ימלך
לעולם ועד: וכתוב. שמע ישראל. יהוה אלהינו יהוה אחד:

קדיש יתום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דברא כרעותה. וימליך מלכותה
בחיכון וביומיון ובחיי דכל-בית-ישראל בעגלא ובזמן קריב.
ואמרו אמן:

יהא שמה רבא מברך. לעלם ולעלמי עלמיא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמָה דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּאֵי שִׁירְתָּאֵי תְשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
בְּעֵלְמָאֵי וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵלֵי
וְאִמְרוּ אָמֵן:

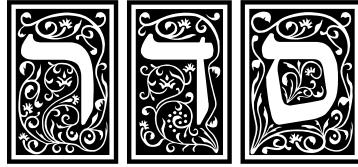
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיוֹ הוּא בְרַחֲמָיוֹ יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵלֵי אָמֵן:

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל עונה ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ספירת העומר

מליל שני של פסח לאחר שהתפללו ואמרו קדיש גמור, עומדים ומברכין על ספירת העומר וסופרים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַוֵנוּ עַל־סְפִירַת הָעוֹמֵר:

היום לעומר

1	יום אֶחָד:	5	חֲמִשָּׁה יָמִים:
2	שְׁנֵי יָמִים:	6	שֵׁשֶׁת יָמִים:
3	שְׁלֹשָׁה יָמִים:	7	שִׁבְעָה יָמִים שָׁהם:
4	אַרְבָּעָה יָמִים:		שְׁבֹעַ אֶחָד:

מקורות ומקבילות

ספירת העומר. ירושלמי מגילה פ"ז, ה"ז; בבלי מנחות, דף סה ע"ב, ודף סו ע"א; טור או"ח, סי' תפ"ט; רמב"ם, הל' תמידין, פ"ז, הכ"ב; שנה"ל, סדר פסח, סי' רלד, וסדר עלרות, סי' רלו; סת"ר סי' ג; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"ב. צמח' פרס, דף עג ע"ב, נמלא רק הכרכה, הרחמן, ואמירת הימים וללא תוספת מח'. **מליל שני.** סדו' רס"ג עמ' קנד; שנה"ל, סדר פסח, סי' רלד; סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר; סה"ת סי' כה. ספה"ח סי' מד.

ח"ג והערות

היום לעומר יום אֶחָד. נוסח מיוחד זה שונה משאר המנהגים, אמנם נמצא כבר בשב"ל, הל' חוש"מ, סי' רלד; סת"ר סי' ג, ד"ה כל הלילה; סה"ת סי' כה; כ"י ב"ה, דף 58א; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"א. בסחב"ר: שיש בעומר יום אחד.

לֵאחַר שֶׁהִתְפַּלְלוּ. סדו' רס"ג עמ' קנד; ראו סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר, ד"ה ומאחר שיעקר; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"א. **עומדים.** מתע"ד טז, ט, ע"פ דב' טז, ט; מד"א דב' טז, ט; תש"ה"ג, שעת, סי' פט; רא"ש עמ"ס פסחים פ"י, סוף סי' מא; רמב"ם, הל' תמידין, פ"ז, הכ"ג; שנה"ל סי' קלח וסי' רלד; סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר; סה"ת סי' כה; סי' החינוך פר' אומר, מלה שו, ד"ה ומלצה מן המוצחק; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"א; גאה"ל או"ח, סי' תפ"ט, ס"ק 3. **מברכין.** מתע"ד פט"ז, פ"ט; מד"א דב' טז, ט; סדו' רס"ג עמ' קנד; חוקוני ויק' כג, טז; רא"ש עמ"ס פסחים פ"י, סוף סי' מא; פסקי ריא"ז פסחים פ"א ה"א אות כד; שנה"ל, סדר פסח, סי' רלד; סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר; סה"ת סי' כה. **על ספירת העומר.** סדו' רס"ג עמ' קנד; ספר האורה ח"א סי' א; רמב"ם, הל' תמידין, פ"ז, הכ"ה; פסקי ריא"ז פסחים, פ"א ה"א, אות כד; שנה"ל, סדר פסח, סי' רלד; סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר; סה"ת סי' כה; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"א. **אין מברכים זמן.** שנה"ל, הל' חוש"מ, סי' רלה; סת"ר סי' ג, ד"ה כל הלילה; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"א. **מונה ימים.** ע"פ בבלי מנחות, דף סו ע"א; פסקי ריא"ז, סדו' רס"ג עמ' קנד; צה"ג, סי' יב, הל' עלרות, עמ' קפה; ילק"ש תורה רמח תהפ; סחב"ר, כ"י שכטר, עמ' 228; רא"ש עמ"ס פסחים פ"י, ריש סי' מ; רמב"ם, הל' תמידין, פ"ז, הכ"ב; שנה"ל, סדר פסח, סי' רלד; סת"ר סי' ג; סה"ת סי' כה; מל"ה, ליום מתן תורה, ד"ה ורבותיו. **לעומר.** בלמ"ד ולא צב"ת. ראו או"ח, ח"א הל' ספירת העומר, אות 3; ריעב"א עמ"ס מגילה, דף כ"א ע"א; שנה"ל, סדר פסח, סי' רלד; ר' ירוחם, תולדות אדם וחיה, ח"ד, דף מה; משנ"צ סי' רפט, סק"ח, 388 רוב הפוסקים; מח' רומניא, דף קמ"ג ע"א. **עד י' אומר ימים.** סה"ת סי' כה. **מונה ג"כ שבעות.** ע"פ בבלי ר"ה, דף ה ע"א; סדו' רס"ג עמ' קנד; צה"ג, סי' יב, הל' עלרות, עמ' קפה;

יְהוָה רִצּוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּשֵּׁב
 עֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְמִקְוָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן
 חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:

לְמַנְצַח בְּנִגְיַת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ. יֵאָר פָּנָיו
 אֶתָּנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָבָךָ. בְּכָל־גְּזוֹלִים יִשְׁוּעַתְךָ:
 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים.
 כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים
 אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
 אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֲפִסֵּי־אֶרֶץ:

ח"ג והערות

יה"ר מלפניך וכו'. הנוסח כאן שונה הוא במקצת ממה שמופיע בסוף העמידה. ושינוי זה נמצא ג"כ בכ"י כ"ה, דף 68א, שבה"ל, סדר פסח, סי' רלד וסת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר. שְׁתַּשֵּׁב עֲבוֹדַת. בסחב"ר: שְׁתַּשֵּׁב עֲבוֹדַת. וְתַן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. בסחב"ר וכו' כ"ה תיבות אלו אינן מופיעות וכאן מסתיים סדר ספירת העומר. לְמַנְצַח בְּנִגְיַת מְזֻמֹּר שִׁיר. מו' זה נמצא במח' רמ"ז ובולוניא ומזכר בשד"ל, אבל איננו בכ"י כ"ה. במח' רומניא, דף קמח ע"א, פסוק זה איננו ושאר המו' נמצא.

מקורות ומקבילות

ילק"ש תורה רמז תתפ; סחב"ר, כ"י שכטר, עמ' 228; רל"ש עמ"ס פסחים פ"ו, סי' מ; פסקי רי"ד מנחות דף סו ע"א; רמב"ם, הל' תמידין, פ"ז, הכ"ב; שבה"ל, הל' חוש"מ, סי' רלד; סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר; מח' רומניא, דף קמח ע"ב. יה"ר מלפניך ה'. ע"פ מש"ח, לה; סחב"ר; פש"ט סי' כ; ע"פ תוס' מגילה, דף כ ע"ב, ד"ה כל; שבה"ל, הל' חוש"מ, סי' רלד; סת"ר סי' ג, ענין ספירת העומר; סה"ת סי' כה. צמחה צימיתו ותן חלקנו בתורתך. מח' רומניא, דף קמח ע"א. לְמַנְצַח בְּנִגְיַת מְזֻמֹּר וכו'. תה"ס, סו, א"ה; מ' בשו"א גח ע"פ כהר"ל; אבודרהם שיר של יוס, ד"ה ויש מקומות; עקידת יצחק ויק, שער סו, פ"ד; שעה"כ, דרושי פסח, דרוש יא; פרע"ח, שער ספירת העומר, פ"ו. ופ"ז; משנת חסידים, דפ' אמשטרדם, ש' תקכד, דף קפח ע"א, ודף קלא ע"א. אלהים יחננו ויברכנו וכו'. מח' רומניא, דף קמח ע"א ועיו"ש עוד. ורלו אבודרהם שיר של יוס, ד"ה ויש מקומות.

הבדלה על הכוס

במוצ"ש יש אומרים:

זְכוּר לְטוֹב. שְׁבוּעַ טוֹב. בְּסֶמֶן טוֹב:

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל. אִישׁ בְּשֵׁר שְׁלוֹם עַל־יַד יְקוּתִיאֵל.
אִישׁ גָּשׁ וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנַיִם־עָשָׂר רָאוּ עֵינָיו. אִישׁ הִנְקָרָא בְּעַל שַׁעַר בְּסֶמְנָיו.
אִישׁ וְאָזוֹר עוֹר אָזוֹר בְּמַתְנָיו:**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אִישׁ תְּשַׁבֵּי עַל־שְׁמוֹ נִקְרָא. תִּצְלִיחֵנוּ עַל־יָדוֹ בַּתּוֹרָה. תִּשְׁמִיעֵנוּ מִפּוֹ
בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בְּמַהֲרָה. תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֶפְלָה לְאֹרְחָה:**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אֲשָׁרֵי מִי שְׂרָאָה פָּנָיו בְּחֵלוֹם. אֲשָׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שְׁלוֹם. וְהַחֲזִיר
לוֹ שְׁלוֹם. יְהוָהוּ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**כְּכַתּוּב: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא. לְפָנָי בּוֹא יוֹם
יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהַשִּׁיב לִב־אֲבוֹת עַל־בְּנֵים וְלִב בְּנֵים
עַל־אֲבוֹתָם:**

במוצ"ש הכל אומרים:

**לְיִהוּדִים הֵיְתָה אֹרְחָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשָּׁן וְיִקָּר. (כֵּן תְּהִי־הַלְּנוּ).
בְּשִׁמְחָה נוֹעַדְנוּ בְּבֵית (בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַקְּדוֹשׁ)
הַזֶּה. וּבְכָל־מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה שֵׁם. יְהִי־אֲדִיר בְּעֶזְרָנוּ. סֶמֶן טוֹב
בְּבֵיתָנוּ. מְזֹל טוֹב בְּגוֹרְלָנוּ. יְבָרְכֵנוּ יוֹצְרָנוּ יוֹצֵר כָּל. בְּפָרְיָה**

מקורות ומקבילות

הגדה על הסוס. סה"ת סי' כה; מח' רומניא, דף קמז ע"ב.

וְרַבִּיּהּ בְּעוֹשֶׁר־בְּבְרִיאוֹת־בְּנִכְסִים וּבְרוֹב כָּל־כָּל יִשְׁמַחְנוּ
אֲדוֹן מְעֻזָּנוּ וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל יִדְרִיכֵנוּ:

במוצאי החג שלא חל בשבת מתחילים כאן:

כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה
נָא אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא: אֲנִי יְהוָה עֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאָנוּ:
הוּא יִשְׁלַח (לָנוּ) בְּרָכָה רְחוּמָה וְהַצְּלִחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ.
וְנֹאמֵר אָמֵן:

סְבְרֵי מְרַנְּנֵי (הקהל עונה: לְחַיִּים):

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

במוצ"ש אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא עֵצִי (עֲשׂוֹבִי
או: מִיָּנִי) בְּשָׂמִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ
לְחוֹל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם בֵּין יוֹם
הַשַּׁבָּעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה בְרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְבַדִּיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְחוֹל: שותים את היין.

ובמוצ"ש יש מוסיפים:

וְנַח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה: כֵּן נִמְצָא חֵן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים
וְאָדָם: וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְצָה הַזֹּאת וַיִּמְצָא בְשָׁנָה הַהִוא מֵאָה

שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה:

אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא בְמַהְרָה יָבֵא אֱלֵינוּ
עַם־מְשִׁיחַ בְּיָדָיו:

תפילת שחרית
של
חול המועד

זמירות

לאחר קדיש דרבנן של סוף ברכות השחר (לעיל עמ' 59) אומרים:

יְהֵא אָדָם יִרְא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּמוֹדָה עַל־הָאֵמֶת וְדַבֵּר אֲמֶת
בְּלִבּוֹ: וַיִּשְׁכֵּם וַיֹּאמֶר. רַבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים. לֹא עַל־צַדִּיקֵינוּ
אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הֶרְבִּים. מָה
אָנוּ. מָה חַיֵּינוּ. מָה חֲסָדֵנוּ. מָה־כַּחֲנוּ. מָה־גְּבוּרַתֵנוּ. מָה־נְאֻמֵּךְ
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הֲלֹא כָל־הַגְּבוּרִים כְּאִן
נִגְדָּךְ וְאֲנָשֵׁי הַשָּׁם כָּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כְּבִלִי מַדַּע וְנְבוֹנִים כְּבִלִי
הַשִּׁכֵּל. הֲלֹא כָל־מַעֲשֵׂינוּ תָהוּ וּבָהוּ וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ.
שָׁכַן כְּתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ. וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אִין כִּי
הֶבֶל הֶבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמּוּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּנֵי אַבְרָהָם אֱהָבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ
לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. זָרַע יִצְחָק יַחֲדָךְ שֶׁנֶּעְקַד עַל־גִּבֵּי
מִזְבְּחֶךָ. עַד־תֵּי עַקֵּב בְּנֶךָ בְּכוֹרְךָ. שְׂמֵאֱהָבְתָךְ שְׂאֵהֶבֶת אֹתוֹ
וּמִשְׂמַחֲתָךְ שְׂשִׂמְחֵתְבוּ. קִרְאת אֹתוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁוֹוֶן. לְפִיכָךְ
אָנוּ חַיִּבִים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבַּחְךָ וּלְפָאֲרְךָ וּלְתַנּוּ שְׁבַח וְהוֹדָאָה
לְשִׁמְךָ. וְחַיִּבִים אָנוּ לֹאמֹר לְפָנֶיךָ תְּמִיד שָׁמַע בְּכָל־יוֹם. אֲשֶׁרֵינוּ
מִה־שׁוֹב חֲלַקְנוּ. מִה־נָּעִים גּוֹרְלָנוּ. מִה־יָפָה מָאֵד יִרְשָׁתֵנוּ.
אֲשֶׁרֵינוּ שְׂאָנוּ מִשְׁפִּימִים וּמַעֲרִיבִים עָרֵב וּבָקֵר תְּמִיד בְּכָל־יוֹם
וּמִיַּחַדִּים אֶת־שִׁמְךָ פְּעַמִּים בְּאֵהֶבָה וְאוֹמְרִים:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אַתָּה הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם וְאַתָּה הוּא מְשַׁנְבְּרָא
הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לְעוֹלָם
הַבָּא. קִדַּשׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מְקוֹדֵי־שִׁמְךָ. קִדַּשׁ אֶת־שִׁמְךָ
בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעָתְךָ. תָּרִים וְתִגְבֶּיֶה קַרְנֵינוּ. בְּרוּךְ מְקַדֵּשׁ
שְׁמוֹ בְּרַבִּים:

אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
הָעֲלִיוֹנִים. אַתָּה הוּא רֹאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן
וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קִבֵּץ קוּיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ.
יִבְרִו וַיִּדְעוּ כָּל־בְּאֵי הָעוֹלָם כִּי אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדְךָ
לְכֹל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאַתָּה־הָאָרֶץ:
וּמִי בְּכֹל־מַעֲשֵׂי יְדֶיךָ בְּעֲלִיוֹנִים אוֹ בַתְּחַתּוֹנִים שִׁיאֲמַר לְךָ
מִה־תַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֶׂה עִמָּנוּ בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. וְקִיָּם עֲלֵינוּ מְהֵרָה מִה־שְׂאֲמַרְתָּ
עַל־יְדֵי צַפְנִיָּה נְבִיאֶךָ. בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קִבְּצֵי
אֶתְכֶם. כִּי־אֲתֹן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל־עַמֵי הָאָרֶץ. בְּשׁוּבֵי
אֶת־שְׁבוֹתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה:

עומדים ונוהגים לומר פעמיים:

יְהוָה מַלְךְ. יְהוָה מַלְךְ. יְהוָה מַלְךְ. יְהוָה מַלְךְ לְעַלְמֵ וְעַד: ע"כ עומדים.
יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל
בְּעֲשָׂיו. בְּגִי־צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הִלְלוּ־יָהּ: בְּרוּךְו יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל. עֲשֶׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְו שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם.
וַיִּמְלֹא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל הָאָרֶץ. אָמֵן וְאָמֵן:

יְהוָה מְלֹךְ גִּאֲוֹת לְבַשׁ. לְבַשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאֹזֵר. אֶף־תִּכּוֹן תִּבְל
 בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז. מֵעוֹלָם אֲתָה: נִשְׂאוּ נְהַרְוֹתוֹ
 יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת דְּכֵיִם: מִקְלוֹתוֹ מֵיָם
 רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבָּרִיִּים. אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדִתִּיךָ נֶאֱמְנוּ
 מְאֹד. לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ.	הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילַתְיוֹ:
שִׁירוּ לוֹ זִמְרוּ־לוֹ.	שִׁיחוּ בְּכָל־נִפְלְאוֹתְיוֹ:
הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קֹדֶשׁוֹ.	יִשְׂמַח לֵב מִבִּקְשֵׁי יְהוָה:
דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ.	בִּקְשׁוּ פְנֵיו תָּמִיד:
זְכְרוּ נִפְלְאוֹתֵינוּ אֲשֶׁר עָשָׂה.	מִפְתֵּינוּ וּמִשְׁפִּטֵי־פִיהוּ:
זַרְע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ.	בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירֵינוּ:
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.	בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטֵינוּ:
זְכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.	דְּבַר צְוָה לְאַלְף דּוֹר:
אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹתֵינוּ.	וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק:
וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק.	לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
לֵאמֹר. לָךְ אֶתֵּן אֶרֶץ־כְּנָעַן.	חֻבֵּל גַּחֲלַתְכֶם:
בְּהִיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר.	כַּמְעַט וְגָרִים בָּה:
וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי.	וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר:
לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעַשְׂקֶם.	וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
אֶל־תִּגְעוּ בְּמִשְׁיָחִי.	וּבַגְּבִיאי אֶל־תִּרְעוּ:
שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ.	בְּשִׁירוֹ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם יִשׁוּעָתוֹ:
סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ.	בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאוֹתֵינוּ:
כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד.	וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים.	וַיְהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה:

הָוֹד וְהִדְרָ לְפָנָיו. עֵז וְחִדּוּהַ בְּמִקְמוֹ:
 הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים. הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
 הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ. שָׂאוּ מִנְחָהּ וּבְאוּ לְפָנָיו.
 הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרַת־קִדְשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ.
 אֶף־תִּכּוֹן תִּבְלַ בַּל־תִּמּוֹט: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ
 וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יִרְעֶם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ.
 יַעֲלֶץ הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בוֹ: אִזּוּ יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיַּעַר.
 מִלְּפָנָיו יְהוָה. כִּי־בָא לְשִׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיהוָה
 כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: וְאָמְרוּ. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 וּמִבְּצִנּוֹ וְהִצִּילֵנו מִן־הַגּוֹיִם. לַהֲדוֹת לְשֵׁם קִדְשֶׁךָ.
 לְהִשְׁתַּבַּח בְּתֵהֱלִיתֶךָ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעֵלָם. וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעַם אֲמֵן
 וְהִלֵּל לַיהוָה:

לַמִּנְצָח מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּמַעֲשֵׂה
 יָדָיו מִגִּיד הַרְקִיעַ: יוֹם לַיּוֹם יִבְיַע אָמַר וּלְיֵלָה לְלַיְלָה
 יְחַוְּדֶדֶת: אֵין־אָמַר וְאֵין דְּבָרִים. בְּלֵי גִשְׁמֵעַ קוֹלָם: בְּכָל־
 הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִבְלַ מְלִיָּהֶם. לְשִׁמְשׁ שָׁם־אֶהֱל בָּהֶם:
 וְהוּא בְּחַתָּן יֵצֵא מִחֻפָּתוֹ. יִשְׂיֵשׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶח: מִקְצֵה
 הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וְתִקּוּפָתוֹ עַל־קִצּוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מִחֻפָּתוֹ: תּוֹרַת
 יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת גִּפְשׁ. עֲדוֹת יְהוָה נֶאֱמָנָה מִחֻכְמַת פְּתִי:
 פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרִים מְשִׁמְחֵי־לֵב. מַצּוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת
 עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מִשְׁפִּטֵי־יְהוָה אֲמַת.
 צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנִגְפַת
 צוּפִים: גָּם־עֲבָדֶיךָ נִזְהָר בָּהֶם. בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב: שְׂגִיאוֹת

מִי־יֵבִין. מִנְסַתְרוֹת נִקְנִי: גַם מִזֵּדִים חֲשֵׁךְ עֲבָדְךָ אֶל־יִמְשְׁלוּ־בִי
 אִזְ אֵיתֶם וְנִקִּיתִי מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי. וְהִגִּיוֹן לִבִּי
 לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

יְהוָה מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים. יֵשֶׁב כְּרוּבִים תִּנּוּט הָאָרֶץ: יְהוָה
 בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרַם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל
 וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא: וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב. אַתָּה כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָאֵל.
 מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בִּיעֲקֹבוּ אַתָּה עֲשִׂיתִי: רוּמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵרֵם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא: מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו
 וְשִׁמְוֶאל בְּקִרְאֵי שִׁמּוֹ. קִרְאִים אֶל־יְהוָה וְהוּא יַעֲנֶם: בְּעַמּוּד
 עָנַן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם. שִׁמְרוּ עֲדוֹתַי וְחֹק גִּתְנִלְמוּ: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אַתָּה עֲנִיתֶם. אֵל גֹּשֵׁא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקַּם עַל־עֲלִילוֹתֶם: רוּמְמוֹ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵר קְדָשׁוֹ. כִּי־קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

וְהוּא רַחוּם וְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ
 וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחִסְדֶּיךָ. כִּי
 מֵעוֹלָם הִמָּה: אַתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמְּנִי. חִסְדֶּךָ
 וְאַמְתָּךְ תָּמִיד יִצְרוּנִי: תִּנּוּ עוֹ לֵאלֹהִים. עַל־יִשְׂרָאֵל גְּאוּתוֹ
 וְעוֹזוֹ בְּשִׁחְקִים: גִּוְרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ. אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא
 נִתְּזוּ עוֹ וְתַעֲצָמוֹת לְעַם. בְּרוּךְ אֱלֹהִים: יְהוָה אֲדַנִּינוּ מִה־אֲדִיר
 שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ. יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ. מִשְׁגַּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
 סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁר־יִאֲדָם בְּטַח בְּךָ: יְהוָה הַפִּיר
 עֲצַת־גּוֹיִם. הִנִּיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד.
 מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדָר וְדָר: קִוָּה אֶל־יְהוָה. חֹזֵק וַיֵּאֱמֶן לְבָבְךָ.
 וְקִוָּה אֶל־יְהוָה: אֶל־נִקְמוֹת יְהוָה. אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא
 שִׁפְט הָאָרֶץ. הָשִׁב גְּמוֹל עַל־גְּאוּסִים: עוֹרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ

עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ. וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן
 שְׁמֶךָ: וַיֵּרָם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְהִלָּה לְכָל־חַסִּידָיו. לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קָרְבוֹ. הַלְלוּ־יָהּ: מְגִד־לַעֲזוֹ שֵׁם יְהוָה. בּוֹיָרוֹץ צַדִּיק
 וְנִשְׁגָּב: עָשָׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה. וַיֵּרָאוּ שְׁנָאֵי וַיִּבְשׂוּ. כִּי־אַתָּה
 יְהוָה עֲזַרְתָּנִי וְנַחַמְתָּנִי: וַיֵּרָא בַצָּר לָהֶם. בְּשָׁמְעוֹ אֶת־רִנָּתָם:
 וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרַב חֲסִדוֹ: וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים.
 לְפָנָי כָּל־שׁוֹבֵי־הֶם: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּמְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם.
 לַהֲדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ. לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֲלֹתֶיךָ: אַתָּה תִקּוּם תִּרְחַם
 צִיּוֹן. כִּי־עַתָּה לְחַנּוּנָהּ כִּי־בָא מוֹעֵד: וַחֲפָרָה הַלְבָנָה וּבֹשֶׁת
 הַחֲמָה. כִּי־מֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדָה וְקָנְיוֹ
 כְּבוֹד: וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא. הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִנְיֵנוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ.
 זֶה יְהוָה קִנְיֵנוּ לוֹ נִגְיֵלָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ: בְּרוּךְ יְהוָה
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ אֱדֹנָי יְיָ אֱלֹהֵינוּ הָאֵל
 יִשׁוּעָתֵנוּ סֵלָה: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל־הָעַם אָמֵן. הַלְלוּ־יָהּ:

בימי חול המועד, חוץ משבת חוה"מ, אומרים כאן קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
 בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחַמְתָּא דְאִמְרִין
 בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

עומדים ואומרים:

בְּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בְּרוּךְ גּוֹזֵר
 וּמְקַיֵּם. בְּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וּמְקִים לְנִצְחָה. בְּרוּךְ עוֹשֶׂה
 בְּרֵאשִׁית. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הָאָרֶץ. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הַבְּרִיּוֹת.
 בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו. בְּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל. בְּרוּךְ
 הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל
 הַמֶּלֶךְ הַמְּהַלֵּל. הַמְּשַׁבַּח וְהַמְּפָאֵר בְּפִי עַמּוֹ וּבְלִשׁוֹן כָּל־חַסִּידָיו
 וְעַבְדָּיו. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדְּךָ נְהַלֵּלְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁבַּחְךָ
 וְנִרְוֹמְמְךָ וְנִגְדֹלְךָ וְנִמְלִיכְךָ. וְנִזְכִּיר אֶת־שִׁמְךָ מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ
 יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר עַד־יַעַד שִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ מְהַלֵּל בְּתַשְׁבְּחוֹת (נ"א: בְּתַשְׁבְּחוֹת):

ע"כ עומדים.

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְהוָה
 מְבֹרָךְ. מְעֵתָהּ וְעַד־עוֹלָם: מִמְּזִרְח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאָו.
 מְהַלֵּל שֵׁם יְהוָה: רַם עַל־כָּל־גּוֹיִם וְיְהוָה. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
 יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם. יְהוָה זְכָרְךָ לְדֹר־וְדֹר: יְהוָה בְּשָׁמַיִם הַכִּיָּן
 כְּסֵאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ
 וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה
 לְעוֹלָם וָעֶד: יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד. אֲבָדוּ גּוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְהוָה
 הִפִּיר עֲצַת־גּוֹיִם. הִנִּיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֵצָה וְתַפְּרוּ.
 דְּבַרוּ דְבַר וְלֹא יִקּוּם כִּי עֲמַנּוּ אֵל: רַבּוֹת מַחְשְׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ

וְעֵצַת יְהוָה הִיא תְּקוּם: עֵצַת יְהוָה לְעוֹלָם תִּעֲמֹד. מַחְשְׁבוֹת
 לָבוֹ לְדָר וָדָר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי. הוּא אֲצִוֶה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר
 יְהוָה בְּצִיּוֹן. אֲזוּה לְמוֹשֵׁב לוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. יִשְׂרָאֵל
 לְסִגְלָתוֹ: כִּי־בָו יִשְׁמַח לְבָנָו. כִּי בְשֵׁם קֹדְשׁוֹ בִּטְחָנוּ: כִּי לֹא־
 יִטָּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם וְיִכְפָּר עוֹן
 וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא־יַעֲיֵר כָּל־חַמְתּוֹ: (יְהוָה
 הוֹשִׁיעָה. הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאֵנוּ: אֲשֶׁר־י תְּמִימֵי־דַרְךְ.
 הַהֲלָכִים בְּתוֹרַת יְהוָה:

אֲשֶׁר־י יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהִלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁפְכָה
 לוֹ. אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוֹה אֱלֹהָיו:

תִּהְיֶה לְדָוִד. אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמְּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
 גָּדוֹל יְהוָה וּמְהִלָּל מְאֹד וְלֹגְדָלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח
 מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: וְעוֹזוֹ נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדְלֹתֶיךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זְכַר רַב־
 שׁוֹבְךָ יִבְעוּ וְצִדְקֹתֶיךָ יִרְנְנוּ: חֲנּוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֲרָךְ אֲפִים
 וְגִדְל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־זְרָחוֹמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶיךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל־דָּוִד וָדָר: סוֹמֵךְ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל־אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָיו וְחִסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו. לְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת: רִצּוֹן־יִרְאוּ

יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתֶם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִהְיֶה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּהְיֶה יְהוָה יִדְבָּר פִּי־
 וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וַיִּנְחַנוּ נְבֻרָה יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ־יָהּ הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה: אֶהְלֵלָה יְהוָה בְּחַיֵּי אֲזַמְרָה
 לְאֱלֹהֵי בְעוֹדֵי: אֶל־תִּבְטְחוּ בְּגִדֵיבַיִם בְּבֶן־אָדָם
 שָׂאִין לוֹ תְשׁוּעָה: תִּצַּא רוּחוֹ יֵשֶׁב לְאֲדָמְתּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ
 עֲשִׂתְנָתֵיו: אֲשֶׁר־י שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֵזְרוֹ לִשְׁבְּרוֹ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵיו:
 עֲשֶׂהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשָּׁמַיִם אָמַת
 לְעוֹלָם: עֲשֶׂה מִשְׁפָּטוֹ לְעֹשׂוֹקִים נָתַן לֶחֶם לְרַעֲבִים יְהוָה
 מִתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה פָּקַח עֵינָיו יְהוָה זָקַף כַּפּוֹפִים יְהוָה
 אָהַב צְדִיקִים: יְהוָה שָׁמַר אֶת־גְּרָמֵי יְתוֹם וְאֶלְמָנָה יַעֲזֹד
 וְדָרַךְ רְשָׁעִים יַעֲוֶה: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר
 וָדָר הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ יְהוָה כִּי־טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נַעֲמִים נֶאֱוָה תִּהְיֶה: בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֶס: הֲרַפָּא לְשִׁבּוּרֵי
 לֵב וּמַחֲבֵשׁ לְעֵצְבוֹתֶם: מוֹנֵה מִסְפָּר לְכוֹכְבִים לְכָל־שָׁמַיִם
 יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
 עֲנוּיִם יְהוָה מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עַד־אָרֶץ: עֲנוּ לִיהוָה בְּתוֹדָה
 זָמְרוּ לְאֱלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכֹּסֶה שָׁמַיִם בְּעַבִּים הַמְכִין לְאָרֶץ
 מִטָּר הַמְצַמִּיחַ הַרִים חֲצִיר: נוֹתֵן לְבֵהמָה לַחֲמָה לְבִנְי עֹרֵב
 אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בְּגִבּוֹרֵת הַסּוֹס יִחַפֵּן לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ
 יִרְצֶה: רוֹצֶה יְהוָה אֶת־יְרֵאָיו אֶת־הַמִּיחָלִים לְחִסְדּוֹ: שִׁבְחֵי
 יְרוּשָׁלַם אֶת־יְהוָה הַלְלֵי אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן: כִּי־חֲזַק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיו:

בְּרַךְ בְּגִידְךָ בְּקִרְבֶּךָ: הַשָּׁם־גְּבוּלְךָ שָׁלוֹם. חֵלֶב חַטִּים יִשְׁבִּיעֶךָ:
הַשִּׁלַּח אִמְרָתוֹ אֶרֶץ. עַד־מְהֵרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ: הַנִּתֵּן שֶׁלֵּג כַּצֶּמֶר.
כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפּוֹר: מִשְׁלִיךְ קִרְחוֹ כְּפִתִּים. לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי
יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֶם. יִשָּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ־מִים: מִגִּיד דְּבָרוֹ
לִיעֲקֹב. חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל־גּוֹי
וּמִשְׁפָּטִים בְּלִידְעוֹם. הִלְלוּ־יְיָ:

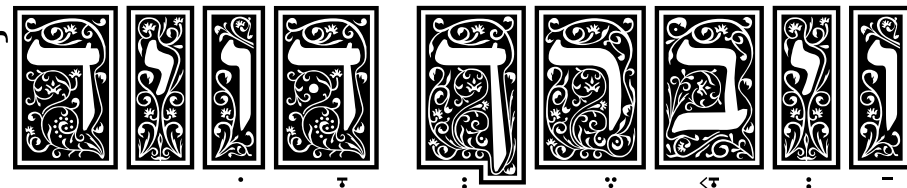
הִלְלוּ יְיָ הִלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם. הִלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים:
הִלְלוּהוּ כָּל־מַלְאָכָיו. הִלְלוּהוּ כָּל־צְבָאוֹ: הִלְלוּהוּ
שֵׁמֶשׁ וַיְרַח. הִלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכָבֵי אוֹר: הִלְלוּהוּ שָׁמַי הַשָּׁמַיִם
וְהַיָּם אֲשֶׁרוֹ מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יְהִלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. כִּי הוּא צְנוּה
וְגִבְרָאוֹ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם. חֲקִצְתָן וְלֹא יַעֲבוֹר: הִלְלוּ
אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ. תְּגַיְנִים וְכָל־תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֵּג
וְקִיטוֹר. רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְּבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל־גְּבְעוֹת. עֵץ פְּרִי
וְכָל־אֲרוֹזִים: הַחִיָּה וְכָל־בְּהֵמָה. רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי־אֶרֶץ
וְכָל־לְאֻמִּים. שָׁרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אֶרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת.
זְמַנִּים עַם־נְעָרִים: יְהִלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. כִּי־נִשְׁגָּב שָׁמוֹ לְבָדוֹ.
הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: וַיִּרֶם קִרְוֹן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חַסִּידָיו.
לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ. הִלְלוּ־יְיָ:

הִלְלוּ יְיָ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ. תְּהַלְתוּ בְּקֹהֶל חַסִּידִים:
יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹ. בְּגִי־צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם:
יְהִלְלוּ שָׁמוֹ בְּמַחּוֹל. בְּתַף וְכִנּוֹר יִזְמְרוּ־לוֹ: כִּי־רוּצָה יְהוָה בְּעַמּוֹ.
יִפְאֵר עֲנֻוִים בִּישׁוּעָה: יַעֲלוּ חַסִּידִים בְּכַבּוֹד. יִרְנְנוּ עַל־
מִשְׁכְּבוֹתָם: רוּמָמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם וְחָרַב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת
נְקָמָה בַּגּוֹיִם. תּוֹכַחוֹת בְּלְאֻמִּים: לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם בְּזַקִּים

וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוּל: לַעֲשׂוֹת בְּהֵסוּ מִשְׁפָּט כְּתוּב. הַדָּר
הוא לְכָל-חֲסִידָיו. הַלְלוּ-יָיָה:

הַלְלוּ יְיָ הַלְלוּ-אל בְּקֹדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ: הַלְלוּהוּ
בְּגִבּוֹרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֵב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַמְקַע
שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמְחֹל. הַלְלוּהוּ
בְּמִנִּים וְעִגְב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְעַ. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְיָ. הַלְלוּ-יָיָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְיָ. הַלְלוּ-יָיָה:
בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמֵלֵךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
אָמֵן וְאָמֵן:

עומדים (עד סוף שירת הים) ואומרים:

אֶת-יְהוָה לְעֵינֵי כָל-הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד-עוֹלָם: לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה
וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד וְכִי-כָל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לְךָ יְהוָה
הַמַּמְלָכָה וְהַמְּתַנְשָׂא לְכָל. לְרֹאשׁ: וְהַעֲשֶׂר וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ
וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבִידֶךָ כַּח וּגְבוּרָה וּבִידֶךָ לְגִדְל וּלְחֹזֶק לְכָל:
וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ וּמְהֻלָּלִים לְשֵׁם תְּפָאֶרְתֶּךָ:
וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמֶם עַל-כָּל-בְּרָכָה וְתַהֲלָה: אַתָּה-הוּא
יְהוָה לְבִדְךָ אַתָּה עֹשֵׂית אֶת-הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל-צְבָאָם
הָאָרֶץ וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל-אֲשֶׁר בְּהֵם וְאַתָּה מְחַיֶּה
אֶת-כָּלם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֹשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם חֲמָה
 מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם: וַיֹּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
 מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שֹׁפֶת הַיָּם: וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ
 הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בֵּיהוָה וּבַמַּשָּׁה עַבְדּוֹ:

אֲזַי יִשִּׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
 לֵאמֹר־ אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה־ סוֹס
 וּרְכָבוֹ רָמָה בַיָּם: עֲזִי וּזְמַרְתִּי יְהוָה וַיְהִי־לִי
 לִישׁוּעָה־ זָוָה אֱלֹהֵי וַאֲנֹנִי־וֹ־ אֱלֹהֵי
 אָבִי וְאֶרְמָנֹה־וֹ: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה־ יְהוָה
 שָׁמוֹ: מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וַחֲיִלוֹ יֵרָה בַיָּם־ וּמִבְּחַר
 שְׁלֹשִׁי טָבָעוּ בַיָּם־סוּף: תַּהֲמַת יִכְסִּימוּ־ יִרְדּוּ בַמַּצּוֹלֹת כָּמוֹ־
 אָבוֹן: יְמִינֶךָ יְהוָה נֶאֱדָרִי בַכַּח־ יְמִינֶךָ
 יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבִרְב־ גָּאוֹנֶךָ תַּהַרְס
 קַמִּיד־ תִּשְׁלַח חֲרָנֶךָ יֹאכְלֵמוּ כֶּקֶשׁ: וּבְרוּחַ
 אֲפִידֶךָ גִּעְרָמוּ מַיִם גִּעְרָמוּ כָמוֹ־גֹו־
 גְּזֹלִים־ קִפְאוּ תְדַמְרַת בְּלָבַיִם: אָמַר
 אוֹיֵב אֶרְדֶּף אֲשִׁיג אֲחַלֵּק שְׁלָל־ תִּמְלֹאמוּ
 נַפְשִׁי אֶרְיֵק חֲרָבִי תֹורִישְׁמוּ יָדַי־ נִשְׁפָּת
 בְּרוּחֶךָ כֶּסֶם יָם־ צָלְלוּ כְּעוֹפֹרֶת בְּמַיִם
 אֲדִירִים: מִי־כַמְכָרָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
 כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקַדְשׁ־ נוֹרָא תַהֲלֵת עֲשֵׂה
 פְּלֹא־ נְשִׁיתִי יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרְץ: נַחֲתִית
 בְּחִסְדֶּךָ עֲסִזוּ גְאֹלֹת־ נַהֲלֵת בְּעֵזֶךָ אֶל־גְּוָה

קְדֹשֶׁךָ: שִׁמְעוּ עַמִּים יְיָ-גִזְוֹן. חֵיל
 אַחֲזוּ יִשְׁבִי פְלִאֲשֶׁת: אִזְ גְּבוּה־זִלְוֹ אֱלוֹפֵי
 אֱדוּם אֵילֵי מוֹאָב יֵאֲחֲזֻמוּ רַעַד. נִמְגֹו
 כָּל-יִשְׁבִי כְנַעַן: תִּפְּלַ עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
 וּפְחָד. בְּגִדְל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאַבְן. עַד-
 יַעֲבֹר עִמָּךָ יְהוָה עַד-יַעֲבֹר עִם-זֶו
 קִנְיָת: תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר גִּחְלָתְךָ מְכוֹן
 לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת יְהוָה. מִקִּנְיָ שׁ אֲדֹנָי כֹּונְנוּ
 יְדִיךָ: יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעַד:

יְהוָה מְלֹךְ. יְהוָה מְלֹךְ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעַד:

כִּי לִיהוָה הַמְּלוּכָה וּמִשָּׁל בְּגוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת-הַר עֵשׂוּ וְהִיתָה לִיהוָה הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְהוָה
 לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

כָּל-בְּרוּאֵי מַעְלָה וּמְטוּה.

יְעִידוֹן יְגִידוֹן כָּלֶם כְּאַחַד. יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת שְׁבִילְךָ. וְכָל-מִבִּין יְסוּדֶם יְסַפְּרוּ
 אֶת-גְּדֻלָּךְ. וּמֵהֶם יִכִּירוּ כִּי הַכֹּל שִׁלְךָ. וְאַתָּה הָאֵל (הַמֶּלֶךְ)
 הַמִּיָּחָד. יְעִידוֹן יְגִידוֹן כָּלֶם כְּאַחַד. יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

לְבָבוֹת בְּחֻשְׁבֶם עוֹלָם בְּגוֹי. יִמְצְאוּ כָל-יֵשׁ בְּלִתְךָ שְׁנוּי.
 בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקַל הַכֹּל מְנוּי. כָּלֶם נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד.
 יְעִידוֹן יְגִידוֹן כָּלֶם כְּאַחַד. יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

מִרְאֵשׁ וְעַד-סוֹף יִשְׁ-לְךָ סֶמֶן. מִזְרַח וּמִעֶרֶב צְפוֹן וְתִמְנָן.
 שַׁחַק וְתִבְל לְךָ עַד נְאֻמָּן. מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד.
 יְעִידוֹן יְגִידוֹן כָּלֶם כְּאַחַד. יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

הכל מִמֶּךָ נִזְבַּד זְבוּד. אֶתָּה תַעֲמִד וְהֵם יֵאָבְדוּ אָבוּד.
 לִכֵּן כָּל־יִצוּר לָךְ יִתֵּן כְּבוֹד. כִּי מֵרֹאשׁ וְעַד־סוֹף הֲלוֹא אָב
 אֶחָד.
 יְעִידוּן יִגִּידוּן כָּל־סֵם כְּאֶחָד. יְהוּה אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

וּבִתְוֹרֶתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוּה אֱלֹהֵינוּ
 יְהוּהוּ אֶחָד:

יְהִי־חֲסִדְךָ יְהוּה עָלֵינוּ. כְּפֶאֱשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: מַלְכוּתְךָ יְהוּה
 אֱלֹהֵינוּ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים. וּמִמְשַׁלְתֶּךָ מַלְכֵנוּ
 בְּכָל־דּוֹר וָדֹר. שְׁאֵתָה הוּא אֲדִיר בְּקִדְשָׁה וְלָךְ נֶאֱדָה הַמְּלוּכָה.
 הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

עומדים ואומרים:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מַלְכֵנוּ. הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
 בְּשָׂמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נֶאֱדָה יְהוּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. שִׁיר וְשִׁבְחָה. הַלֵּל וְזִמְרָה. עֲזֵ וּמִמְשַׁלָּה. נֶצַח.
 גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה. תְּהִלָּה וְתִפְאֳרָת. קִדְשָׁה וּמַלְכוּת. בְּרִכּוֹת
 וְהוֹדָאוֹת מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוּה. מֶלֶךְ גָּדוֹל
 וּמְהֻלָּל בְּתִשְׁבָּחוֹת (וי"א: בְּתִשְׁבָּחוֹת). אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן
 הַנִּפְלְאוֹת. הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה. מֶלֶךְ. אֵל. חֵי הָעוֹלָמִים.
 אָמֵן:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבְרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיִמִיכוּן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלָמֵי וּלְעֵלְמֵי
 עֲלָמֵי אֵתְבָרַךְ שְׁמֵהּ דְּקִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא לְעֵלָּא
 מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל אומר והחזן אחריו:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ואומר החזן והצבור לוחשין עמו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא
 חֹשֶׁךְ. עֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל. הַמַּאִיר לְאֶרֶץ
 וְלַדָּרִים עָלֶיהָ. הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד. מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
 מִה־רַבּוֹ מַעֲשִׂיָּהּ יְהוָה בְּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ. מְלֵאָה הָאָרֶץ
 קַנְיָנָךְ: הַמֶּלֶךְ הַמְּרוֹמֵם לְבָדוֹ מְאֹד. הַמְּהַלֵּל. הַמְּשַׁבַּח וְהַמְּפָאֵר
 וְהַמְּתַנַּשֵּׂא מִימֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם
 עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֲזָנוּ. צוֹר מְשֻׁבְּנֵנוּ. מְגִן יִשְׁעָנוּ. מְשֻׁבַּב בְּעֲדָנוּ.
 אֵל בְּרוּךְ גָּדוֹל דַּעַה. הַכִּין וּפָעַל זְהָרֵי חֲמָה. טוֹב יוֹצֵר כְּבוֹד
 לְשֵׁמוֹ. מְאֹרוֹת גָּתֵן סְבִיבוֹת עֲזוֹ. פְּנוֹת צְבָאוֹת קְדוּשִׁים
 רוֹמְמֵי שְׂדֵי תָמִיד יִסְפְּרוּ כְבוֹד־אֵל וּקְדוּשָׁתוֹ:

יְתַבְרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת.
 וְעַל־כָּל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂי יְדִיךָ. וְהַמְּאֹרוֹת אֲשֶׁר יִצְרָתָּ.
 הִמָּה יִפְאָרוּךְ סְלָה:

תְּתַבְרַךְ (לְגִצַּח) צוֹרְנוּ מְלַכְנוּ וְגַאֲלָנוּ. בּוֹרֵא קְדוּשִׁים. יִשְׁתַּבַּח
 וְיִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ (לְעֵד) מְלַכְנוּ. יוֹצֵר מְשֻׁרְתִּים. וְאֲשֶׁר

מְשַׁרְתִּיו כָּלֶם עוֹמְדִים בְּרוֹם עוֹלָם וּמְשַׁמֵּיעִים בְּיִרְאָה יַחַד
 בְּקוֹל. דְּבַר־י אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם. כָּלֶם אֲהוּבִים. כָּלֶם
 בְּרוּרִים. כָּלֶם גְּבוּרִים. כָּלֶם עוֹשִׂים בְּאִימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן
 קוֹנֵיהֶם. וְכָלֶם פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה. (בְּשִׁירָה
 וּבְזִמְרָה) וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפַאֲרִים וּמְקַדִּישִׁים (וּמְעַרְיָצִים
 וּמְמַלִּיכִים) אֶת־שֵׁם הָאֵל. הַמְּלַךְ הַגָּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. קְדוֹשׁ
 הוּא. וְכָלֶם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים
 בְּאֵהָבָה רְשׁוּת זֶה לָזֶה. לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרֵם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשִׁפְהָ
 בְּרוּרָה בְּנִעִימָה וּבְקִדְשָׁה. כָּלֶם כְּאַחַד עוֹנִים בְּאִימָה וְאוֹמְרִים
 בְּיִרְאָה. קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ. קְדוֹשׁ. יְהוָה יְצָבְאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: וְהָאוֹפָנִים וְחַיּוֹת הַקִּדְשׁ כָּלֶם בְּרַעַשׁ גָּדוֹל. מִתְנַשְּׂאִים
 לְעַמְתָּם. מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

לֵאל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנוּ. לְמַלְךְ אֵל חַי וְקַיִם לְעַד זְמִירוֹת
 יֹאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוּת (נ"א: וְתִשְׁבְּחוּת) יִשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבָדוֹ
 (מְרוֹם וְקְדוֹשׁ). פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בְּעַל מְלַחְמוֹת.
 זוֹרַע יְצֻדְקוֹת. נוֹרָא תְהִלָּתוֹ. בּוֹרָא רְפוּאוֹת. מְצַמִּיחַ יְשׁוּעוֹת.
 אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת. הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.
 כְּאָמֹר. לְעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: וּבְחֲסִדּוֹ נִתְּנָם
 לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֲמֵלָה גְּדוֹלָה וַיִּתְּרָה
 חֲמֵלָתָ עָלֵינוּ. אָבִינוּ מְלַכְנוּ. בְּעֵבוֹר אָבוֹתֵינוּ שְׁבֻטְחוּ
 בָךְ. וְתִלְמָדֵם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי חַיִּים. כֵּן תְּחַנְּנוּ וְתִלְמָדְנוּ.
 אָבִינוּ אָב הַרְחֵמֵן. הַמְּרַחֵם. רַחֵם נָא עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלַבְנוּ (בִּינָה)
 לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיבֵל וְלִשְׁמוֹעַ. לְלַמּוֹד וְלִלְמַד. לְשָׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת

וּלְקַיִם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהֶאֱיָרָה עֵינֵינוּ
 בְּתוֹרַתְךָ. וְדַבֵּק לִבְנוֹ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְיַחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה
 אֶת־שְׁמֶךָ. כִּי־שֵׁם קְדוֹשְׁךָ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת נִקְרָא עָלֵינוּ. עֲשֵׂה
 עִמָּנוּ (חֶסֶד) בְּעִבּוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הָאֵל הַגָּדוֹל. הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא.
 מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קַרְנֵנוּ וְתַמְלִיךְ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן
 שְׁמֶךָ. כִּי־כֵךְ בְּטַחְנוּ לֹא נִבּוֹשׁ. וּבְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל חֲסִינוּ. לֹא־נִפְלֵם
 וְלֹא־נִפְשָׁל לְעַד וְלִעְוֹלָמִי עַד. כִּי־אָבִינוּ וְאֱלֹהֵינוּ אַתָּה. וְרַחֲמֶיךָ
 וְחֶסְדֶיךָ הַרְבִּים אֵל־יַעֲזֹבוּנוּ נִצַּח סָלָה וְעַד. וְנִגְיִלָה וְנִשְׁמַחָה
 בִּישׁוּעַתְךָ. (מְהֵרָה) וְהִבֵּא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה מֵאַרְבַּע
 כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ. כִּי־אֵל פּוֹעֵל
 יְשׁוּעוֹת אַתָּה. וּבְנוּ בְּחֶרֶת מְכַל־עַם וְלִשׁוֹן. וְקַרְבָּתְנוּ (מִלְכָנוּ)
 לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סָלָה בְּאַמֶּת. לְהוֹדוֹת לְךָ וְלִיחְדָּךְ בְּאַמֶּת
 וּבְאַהֲבָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

הקורא ק"ש כיוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה: צריך לפרש
 האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם, וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא
 מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה. אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד: צריך להאריך בדליית
 של יאחד, וצריך להתין בוין של יזכרו ושל יזכרתם: אין השי"ן צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה:

המתפלל יחיד אומר: אל מִלְךָ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעַד:

וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
 מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
 עַל־לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ וְדַבַּרְתָּ בָּם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרְתָם לְאוֹת עַל־יָדְךָ
 וְהָיוּ לְטַטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכַתַּבְתָּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּמָעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם. לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעִבְדוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם
וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ.
וְאֶסְפַּת דְּגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶךָ.
וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׂמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסִרְתֶּם
וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְהוָה
בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מְטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת-יְבוּלָהּ. וְאָבַדְתֶּם מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶּם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם.
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וְלִמְדֹתֶם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדָבָר בָּסֵם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלַכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל-מְזוֹזוֹת
בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבֹתֵיכֶם לֵאמֹר: כִּימֵי הַשָּׁמַיִם
עַל-הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם.
וְנָתַנּוּ עַל-צִיצִית הַכַּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא-תִתּוּרוּ
אֲחֵרֵי לִבְבְּכֶם וְאֲחֵרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי. וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם:
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיוֹת
לָכֶם לְאֱלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיבּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

החזן חוזר ואומר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

וַיִּצְיִבּוּ וְנִכְוֹןוּ וְקִיְמוּ וַיִּשְׁרֻ וְנֶאֱמְנוּ וְאֶהוּבּוּ וְחֻבִּיבּוּ וְנַחֲמְדּוּ וְנַעֲמִים וְנִרְאֻ וְאִדִּירּוּ וּמְתַקְּנוּ וּמְקַבְּלִי וּטוֹב וַיִּפְּהוּ הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד אֲמַת הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ לְדוֹר וָדוֹר הוּא קִיְמוּ וּשְׂמוּ קִיְמוּ וְכִסְאוֹ נִכְוֹן וּמְלִכוּתוֹ וְאֶמוּנָתוֹ לְעֵד קִיְמַת (נ"א: קִיְמַת) וּדְבָרָיו חַיִּים וְקִיְמִים וְנֶאֱמָנִים וְנַחֲמָדִים לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים עַל-אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל-בְּנֵינוּ וְעַל-דוֹרוֹתֵינוּ וְעַל-כָּל-דוֹרוֹת זְרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ עַל-הָרָאשׁוֹנִים וְעַל-הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקִיְמוּ אֲמַת וְאֶמוּנָה חֻק־נִתֵּן וְלֹא יַעֲבוֹר אֲמַת שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלַכְנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֲלֵ אֶת-אֲבוֹתֵינוּ צוּרֵנוּ צוּר יִשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמְצִילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׂמֵךְ וְאִין אֱלֹהִים עוֹד וּזְלַתְךָ:

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֲתָה הוּא מֵעוֹלָם מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ (לָהֶם וְ) לְבִנְיָהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל-דוֹר וָדוֹר בְּרוּם עוֹלָם מוֹשֶׁבֶךָ וּמְשַׁפְּטֶיךָ וְצִדְקַתְךָ עַד-אֶפְסֵי-אָרֶץ: (אֲמַת) אֲשֶׁרִי אִישׁ שִׁישְׁמַע אֶל-מִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרַתְךָ וּדְבָרְךָ יִשִּׁים עַל-לִבּוֹ אֲמַת אֲתָה הוּא אֲדוֹן לְעַמְּךָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל וְגִבּוֹר לָרִיב אֶת-רִיבֶם אֲמַת אֲתָה הוּא רֹאשׁוֹן וְאֲתָה הוּא אַחֲרוֹן וּמְבַלְעֶדְךָ אִין-לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ (אֲמַת) בְּמִצְרִים נְגִלִיתָ כָּל-בְּכוֹרֵיהֶם הֲרַגְתָּ בְּכוֹרְךָ (יִשְׂרָאֵל) גְּאֻלְתָּ יַם-סוּף בְּקַעַת זָדִים טַבַּעַת יַם לִיבְשָׁה שְׂמַת וַיִּדִּידִים עֲבְרוּ וַיְכַסּוּ-מִים צָרִיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתַר וְעַל-זֹאת שִׁבְחוּ אֶהוּבִים לְאֵל וְנִתְּנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת (נ"א: וְתִשְׁבָּחוֹת) בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל רֵם וְנִשְׂאָ חַי וְקִיְמוּ גָדוֹל וְנִרְאֻ מְשַׁפִּיל גְּאִים

מִגְבִּיָּה שְׁפָלִים. מוֹצֵיא אֲסִירִים. וּפּוֹדֶה עֲנּוּיִם. וְעוֹזֵר דָּלִים.
 וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שׁוֹעֵם אֱלֹהֵינוּ. תְּהִלָּה (נ"א: תְּהִלּוֹת)
 לְאֵל עֲלִיּוֹן בְּרוּךְ הוּא. מִשֶּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנּוּ שִׁירָה
 בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־ם. מִי־כִמְכָה בְּאֵלֶם יְהוָה. מִי כִמְכָה
 נְאֻדָּר בְּקִדְשׁ. נוֹרָא תְהִלָּת עֲשֵׂה פְּלֵא. שִׁירָה חֲדָשָׁה שְׁבַחוּ
 גְּאוּלָּים לְשִׁמְךָ (הַגְּדוֹל) עַל־שִׁפְתַי הֵי־ם. יַחַד כָּל־ם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ
 וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: בְּגִלְל אָבוֹת תּוֹשִׁיעַ בְּנִים.
 וְתִבֵּיא גְּאוּלָּה לְבְנֵי בְנֵיהֶם. כִּי־מַעוֹלָם אֶתָּה גּוֹאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. גְּאוּלָּ יִשְׂרָאֵל:

עמידה לשחרית חוה"מ של פסח

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
 אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֶה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
 אָבוֹת. וּמִבֵּיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלֹךְ
 גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מַגֵּן אַבְרָהָם:
 אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מְתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
 מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מְתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
 עֶפְרַי. מִי־כִמּוֹךְ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מְלֹךְ מְמִית וּמְחִיָּה

וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָהּ. וְנֶאֱמַן אֶתְּהָ לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מַחְיֵה הַמֵּתִים:

בחזרה אומרים:

כְּתוּב יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עַם-קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כָּלֶם קְדוּשָׁה לָךְ
יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל-יַד נְבִיאֶיךָ. וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר.
קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֹא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
חזון: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מִמְקוֹמוֹ: חזון: וּבְדַבְּרֵי
קְדוּשָׁה כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִוּוֹן לְדָר
וְדָר. הַלְלוּיָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי-הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקְדוּשָׁה. וְשִׁבְחֶךָ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל מְלִיךְ גָּדוֹל
וְקְדוּשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקְּדוּשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאִגּוּשׁ בִּינָה: וְחֲנִנּוּ מֵאַתָּה
דַּעַת וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבָנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקַרְבָּנוּ מִלְּכָנוּ
לְעַבֹדְתְּךָ. וְהַחֲזִירָנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סִלַּח-לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטְאָנוּ. מְחַל-לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי
אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חֲנוּן הַמֵּרַבֶּה
לְסִלּוּחַ:

רֵאָה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבָנוּ. וּגְאֹלָנוּ מִלְּכָנוּ מִהֲרָה לְמַעַן
שְׂמֹךְ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֲזַק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רַפְּאֵנוּ יְהוָה (אֱלֹהֵינוּ) וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנו וְנוֹשְׁעָה. כִּי תִהְיֶה לָּנוּ אֶתָּה. וְהָעֵלָה רַפּוּאָה שְׁלָמָה לְכָל־מִכּוֹתֵינוּ (וְלְכָל־תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רּוּפֵא רַחֲמָן וְנֹאמָן אֶתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. רּוּפֵא חוּלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה וְשִׁבַע אֶת־הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה. רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבְרַךְ אֶת־שָׁנוֹתֵינוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרָכוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרַךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ. וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ. (וּמְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה וְיִוָּעֲצֵנוּ כְּבִתְחִלָּה. וְתַמְלִךְ עֲלֵינוּ אֶתָּה (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים). בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְלִךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצונזר:

וְלַמְּלָשִׁינִים בְּלִתְהִי
תְקוּנָה. וְכָל־
הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ.
וְכָל־אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרְתוּ.
וּמְלָכוֹת זָדוֹן מְהֵרָה תַעֲקֹר
וּתְשַׁבֵּר וְתִכְנֶיעַ אוֹתָם בְּמְהֵרָה
בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְּיעַ זָדִים:

וְלַמְּשֻׁמְרִים בְּלִתְהִי
תְקוּנָה. וְכָל־
הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ.
וְכָל־אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה יִכָּרְתוּ.
וּמְלָכוֹת זָדוֹן מְהֵרָה תַעֲקֹר
וּתְשַׁבֵּר וְתִכְנֶיעַ אוֹתָם בְּמְהֵרָה
בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר
אוֹיְבִים וּמְכַנְּיעַ זָדִים:

עַל־הַחֲסִידִים וְעַל־הַצַּדִּיקִים וְעַל־גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַל־פְּלִיטַת
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְתַן
 שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתּוֹ. וְשִׂים חֶלְקֵנוּ
 עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גִבוּשׁ כִּי־כֵךְ בְּטַחְנוּ מֶלֶךְ עוֹלָמִים. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. מְשַׁעַן וּמְבַטֵּחַ לְצַדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּנֵן עוֹלָם
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַיִם:

אֶת־צִמְח דָּוִד עַבְדְּךָ בְּמַהֲרָה תִצְמַיֵחַ. וּמְרַנֵּנוּ תְרוּם בִּישׁוּעָתְךָ.
 כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִצְמִיחַ
 קָרְן יְשׁוּעָה:

שִׁמְע קוֹלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ. וּקְבֵל
 בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת־תַּחֲנֻנֵינוּ. כִּי אֵב
 מְלֹא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מְעוֹלָם. וְלֹא נָשׁוּב רִיקָם
 מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתֵם שְׁעֲדֵה.
 וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתֵם
 מְהֲרָה בְּאַהֲבָה תִקְבֵּל בְּרָצוֹן. וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תְּמִיד עֲבוּדַת
 יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֵּר וּזְכָרוֹנֵנוּ וְזְכָרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.

מקורות ומקבילות

לוח יעלה ויבוא, שנה"ל, סדר פסח, סי' ריע.

וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּיָדְךָ עֲבָדְךָ. וְזָכְרוֹן
 כָּל-עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקָדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.
 בְּדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחַוֶּס וְחָנָנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו. כִּי
 אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתַחֲזִיגָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
 לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים פּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים
 אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵי כָל-בָּשָׂר. יוֹצְרָנוּ יוֹצֵר
 בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
 לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
 שֶׁחַיֵּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיֵינוּ
 וְתַחַנְנוּ וְתִאֶסְפוּ גְּלוּרֵינוּ
 מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
 לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
 בְּאַמֶּת וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל
 שֶׁאַנּוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אֵל
 הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
 אֲבוֹרְנֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
 בְּיָדְךָ וְעַל-נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ. וְעַל-נַסִּיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיּוֹם
 עִמָּנוּ וְעַל-נַפְּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
 שֶׁבְּכָל-עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
 וְהַטוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
 הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חַסְדֶיךָ
 וּמַעֲוֹלָם קוֹיָנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-
 הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמָּנוּ:

עַל-כָּלֵם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוּמַם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלּוּ לְשִׁמְךָ הַטוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

בשחרית בחזרה הכהנים נושאים כפיהם. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאֲמִוְרָה מִפִּי אֱהָרֹן
וּבְנָיו כַּהֲנִים עִם קְדוֹשֶׁיךָ. כְּאֲמִוְרָה. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ:
יָאֵר יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֶיךָ וְיַחַנְךָ: יִשְׂאָ יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשְׂעֵם
לְךָ שָׁלוֹם:

שֵׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנֵיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבְרַכְנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמַרֵּי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נְצוּר לְטוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמֵה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוֹם וּלְמַצּוֹתֶיךָ
תִּרְדֶּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שָׁכַל-הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְצָתֶם וּתְמַלְקַל מַחְשָׁבוֹתֶם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תּוֹרָה. שְׁעָרֵי חֻכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעָה. שְׁעָרֵי
פְּרָנְסָה וְכָל-כְּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמַרֵּי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחזור לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):**

**(יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:)**

במקום שכלו ג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע החזן לקדושה: בחזרת הש"ץ הקהל צריך לעמוד ולכוין לכל הברכות ולענות "ברוך הוא וברוך שמו" אחרי "ברוך אתה ה'", "ואמן" אחר כל ברכה:

סדר הלל

בחול המועד של פסח אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַוֵּנוּ לְקַרְאֵךְ אֶת־הַהֵלֵל:

הֵלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הֵלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ.
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֶרֶח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵא. מְהֵלֵל שֵׁם
יְהוָה: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כִּיהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיהֵי לַשָּׁבַת: הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת. בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
מִקִּימֵי מַעַפֵּר דָּל. מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן: לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים.
עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֵת הַבַּיִת. אֲסֵ־הַבְּנִיִּים שְׂמֹחָה.
הֵלְלוּ־יְהוָה:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹ: הֵיטָה יְהוּדָה
לְקַדְּשׁוֹ. יִשְׂרָאֵל מִמְּשָׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיִּגַּם. הַיַּרְדֵּן
יָסַב לְאַחֲזֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים. גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֶאֱן: מֵהַלֵּךְ
הַיָּם כִּי תִגּוֹם. הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֲזֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים.
גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֶאֱן: מִלְּפָנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ. מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
הַהַפְּכֵי הַצֹּר אֲגַם־מִיָּם. חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנו־מִיָּם:

מקורות ומקבילות

נחום"ג של פסח אומרים. ראו סת"ר סי' נט, ענין סדר ימים ראשונים של פסח; שנה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סה"ת סוף סי' כג.

יְהוָה זָכְרֵנוּ יְבָרְךָ. יְבָרְךָ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְבָרְךָ אֶת־בֵּית
 אֱהֲרֹן: יְבָרְךָ יִרְאֵי יְהוָה. הַקְּטָנִים עִם־הַגְּדֹלִים: יִסְף
 יְהוָה עֲלֵיכֶם. עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה. עֲשֵׂה
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי־אָדָם:
 לֹא הִמְתִּים יְהַלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָל־יִרְדֵי דוּמָה: וְאַנְחֵנוּ נְבָרְךָ יְהוָה.
 מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יָהּ:

מִה־אָשִׁיב לַיהוָה. כָּל־תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי: כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֲשֶׁר
 וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: נְדָרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם. נִגְדַה־נָּא
 לְכָל־עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינֵי יְהוָה. הַפְּוֹתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי
 עֲבָדְךָ. אֲנִי־עַבְדְּךָ בֶן־אֲמָתְךָ. פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי: לֹד־אֲזַבַּח זֶבַח
 תּוֹדָה וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: נְדָרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם. נִגְדַה־נָּא
 לְכָל־עַמּוֹ: בְּחֻצְרוֹתַי בֵּית יְהוָה בְּתוֹכִי יְרוּשָׁלַם. הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם. שִׁבְחוּהוּ כָּל־הָאֱמִים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ
 חֲסִדּוֹ וְאַמֶּת־יְהוָה לְעוֹלָם. הַלְלוּ־יָהּ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב.	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל.	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהֲרֹן.	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא יִרְאֵי יְהוָה.	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

מִן־הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה. עֲנֵנִי בַמְּרַחֵב יָהּ: יְהוָה לִי לֹא אִירָא.
 מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה לִי בְעֵזְרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי:
 טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה. מְבַטֵּחַ בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה. מְבַטֵּחַ
 בְּנְדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סָבְבוּנִי. בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם: סְבוּנִי
 גַם־סָבְבוּנִי. בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם: סְבוּנִי כְדַבּוּרִים דַּעְכוּ כְּאֵשׁ

קוֹצִים. בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִלֶּם: דְּחַה דְּחִיתַנִּי לְנַפְל וִיהוּה עֲזָרַנִּי:
 עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: קוּלוּ רְנָה וִישׁוּעָה בְּאֵהְלִי
 צְדִיקִים. יְמִין יְהוָה עֲשֶׂה חֵיל: יְמִין יְהוָה רֹמְמָה. יְמִין יְהוָה
 עֲשֶׂה חֵיל: לֹא־אָמוֹת כִּי־אֲחִיָּה וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יֶסֶר יִסְרַנִּי
 יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי: פְּתַחוּ־לִי שַׁעַר־צְדָק. אֲבֹא־בָם אוֹרְהָ
 יְהוָה: זֶה־הַשַּׁעַר לַיהוָה. צְדִיקִים יִבְאוּ בּוֹ:

אֲוֹרְהָ כִּי עֲנִירַנִּי.	וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: (אודד):
אֲבֵן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים.	הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנָה: (אבן):
מֵאֵת יְהוָה הִיתָה זֹאת.	הִיא נִפְלְאֹת בְּעֵינֵינוּ: (מאת):
זֶה־הַיּוֹם עֲשֶׂה יְהוָה.	נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ: (זה):

אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא.	אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא.
אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא:	אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא:

בְּרוּךְ הַבֹּא בְּשֵׁם יְהוָה.	בְּרַכְנוּכֶם מִבַּיִת יְהוָה: (ברוך):
אֵלֹהֵי יְהוָה וַיֵּאָר לָנוּ.	אֲסֵרוּ־חַג בְּעֵבְתֵימֶם.
עַד־מְקֻרְנוֹת דַּהַמְזַבַּח:	(אל):
אֵלֵי אֲתָה וְאוֹרְךָ.	אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: (אלי):
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב.	כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ: (הודו):

יְהִלְלוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ. וַחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ. כִּי
 לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וְנָעִים לְשִׁמְךָ לְזַמְרָה. כִּי מַעֲלָם
 וְעַד עוֹלָם אֲתָה אֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתְּשׁוּבָה
 (נ"א: בַּתְּשׁוּבָה). אָמֵן:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא.
יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

סדר
הוצאת ס"ת
וקריאת התורה

סדר הוצאת ספר תורה

פותחים את ארון הקודש.

וַיְהִי בְּנִסְעַת הָאָרֶן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצֹל אֵיבֹיךָ
וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ:

וי"א כנוסח ק"ק רומה:

קוּמְהוּ יְהוָה לִמְנוּחֶיךָ אֲתָה וְאֶרְוֹן
עִוְךָ: כַּהֲנִיף יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֶיךָ
יִרְנְנוּ: בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבָדֶךָ אֶל־תִּשָׁב
פְּנֵי מִשִּׁיחֶךָ: וּמוֹצִיאִין סֵפֶר הַתּוֹרָה,
וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שָׁנְתָן תּוֹרָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא: אֲשֶׁר־י
הָעַם שִׁכְּכָה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוּנָה
אֱלֹהֵינוּ: אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תִּמְיֵד תִּהְיֶה לָנוּ בְּפִי: בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל
נַפְשֵׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמַחוּ: גִּדְלוּ לִיהוָה אֲתֵי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

קוּמְהוּ עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חֲסִדֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה
וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ
לְדַרְוֹדֶר: יְהוָה חֲפֵץ לְמַעַן
צֶדֶקוֹ יִגְדִיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹ: הֵיטָה יְהוּדָה
לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשָׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיִּגָּס הַיַּרְדֵּן
יִסָּב לְאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֶאֱן: מַה־לָּךְ
הַיָּם כִּי תִגּוֹס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים
גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֶאֱן: מַלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מַלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
הַהֶפְכִי הַצּוֹר אֲגַס־מִים חֲלַמִּישׁ לְמַעַיְנו־מִים:

מוצאים שני ספרי תורה ואומרים:

גִּדְלוּ לִיהוָה אֲתֵי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדָּם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קְדְשׁוֹ כִּי־קְדוֹשׁ

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין קְדוֹשׁ כִּיהוָה כִּי אֵין בְּלִתְדָּ וְאֵין צוֹר כְּאֱלֹהֵינוּ:
 (כִּי מִי אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוֹר זִוְלָתֵי אֱלֹהֵינוּ) אֶחָד
 אֱלֹהֵינוּ. גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

וְתִגְלָה (וְתִרְאֶה) מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ מְהֵרָה. וְיַחֲזִין וְיִרְחַם פְּלִיטָתוֹ
 וּפְלִיטַת כָּל־עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וְיִתְגַּנֵּנוּ (תְּמִיד) לְחַן
 וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן וְאִמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן. הַכֹּל הֵבִי גִדְלָה
 לְאֱלֹהֵינוּ. וְתִגְלָה כְבוֹד לְתוֹרָה:

מגביהים את ספר התורה ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּגִי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
 צִוְּה־לָנוּ מֹשֶׁה. מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבִקִּים
 בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

כִּהֵן קָרַב. יַעֲמֹד הַכֵּהן (א: אֵין כַּאֲן כִּהֵן יַעֲמֹד הַלּוֹי א: יִשְׂרָאֵל)
 בְּרוּךְ שָׁנָתָן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ. תּוֹרַת יְהוָה
 תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. יַעֲדוּת יְהוָה נְאֻמָּנָה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי
 יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי־לֵב. מִצְוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם:
 יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מִשְׁפִּטֵי־יְהוָה אֲמַת. צְדָקוֹ
 יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמִים דְּרָכּוֹ. אֲמַרְתִּי־יְהוָה צְרוּפָה. מִגֵּן הוּא לְכֹל
 הַחַסִּים בּוֹ: דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי־נֶעַם וְכֹל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: עֵץ־חַיִּים
 הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיהָ מְאֹשֶׁר: כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֶּיךָ וְיִוָּסְפוּ
 לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה את האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם. (הקהל עונה: יְבָרְכֶךָ יְהוָה):

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
נֹתֵן הַתּוֹרָה:

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ
תּוֹרַת אֱמֶת. וְחַיֵּי עוֹלָם נִשְׁע בְּתוֹכֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. נֹתֵן הַתּוֹרָה:

קריאה ליום א' של חוה"מ פסח

וידבר יהוה אל-משה לאמר: שור או-כשב או-עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: ושור או-שה. אתו ואת-בנו לא תשחטו ביום אחד: וכי-תזבחון זבח-תודה ליהוה. לרצונכם תזבחו: ביום ההוא יאכל לא-תותרו ממנו עד-בקר. אני יהוה: ושמרתם מצותי ועשיתם אתם. אני יהוה: ולא תחללו את-שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל. אני יהוה מקדשכם: המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים. אני יהוה: פ

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם מועדי יהוה אשר-תקראו אתם מקראי קדש. אלה

מקורות ומקבילות

קריאות לשאר ימי הפסח. צבלי מגילה, דף לא ע"א; רש"י ד"ה ושאר כל ימות; חוס' ד"ה והאידנא; פסקי רי"ד; מח' רומניא, דף קלה ע"א. בחוה"מ קורין ד' גברי. ע"פ משנ' מגילה פ"ד, מ"ג; מס"ו פ"י, ה"ד; מש"ט שמי, פ"ר, טו, ס"ו; פסקי רי"ד עמ"ס מגילה, דף כא ע"ג; פסקי רי"ז עמ"ס מגילה פ"ד, ה"ד, אות ט; כ"י כ"ה, דף 355; ספה"ש, הל' הפילה, שער ו, ד"ה כמה. וידבר ה' וכו' שור או כשב וכו'. ויק' כג, כ"ד; כ"ד, אות ט; כ"י כ"ה, דף 355; ספה"ש, הל' הפילה, שער ו, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה צפסח גלגל; מס"ו פ"י, ח, ה"ה; סדו' רס"ג עמ' שע; פסקי רי"ז מגילה פ"ד, ה"ד, אות א; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריע; סת"ר ס' מע; סה"ת ס' כד; כ"י כ"ה, דף 355; מח' רומניא, דף קכה ע"א ודף קלג ע"ג. וידבר ה' וכו' דבר אל

הֵם מוֹעֲדֵי: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת
שַׁבְּתוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ. שַׁבַּת הוּא לַיהוָה
בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם: פ

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:
בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים. פֶּסַח
לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לַיהוָה.
שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם. כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה
שִׁבְעַת יָמִים. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ: פ לוי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת־
קְצִירָהּ וְהִבֵּאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל־הַכֹּהֵן: וְהִנִּיף
אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לְרִצְוֹנְכֶם. מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת יִנִּיפְנוּ הַכֹּהֵן:
וְעִשִּׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת־הָעֹמֶר. כִּבֵּשׂ תָּמִים בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה
לַיהוָה: וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן אִשָּׁה לַיהוָה
רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יֵין רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא
תֹאכְלוּ עַד־עֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הִבֵּאתֶם אֶת־קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם.
חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם: ס שלישי וּסְפַרְתֶּם
לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הִבֵּאתֶם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה. שִׁבְעַת
שַׁבָּתוֹת תְּמִימַת תִּהְיֶינָה: עַד מַמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ
חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה: מִמוֹשְׁבֵיכֶם
תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חֲמֵץ

מקורות ומקבילות

בני וכו'. ויק' כג, א' וכו'. תבילתו. א' דגושה ע"פ המסורה.

תִּאֲפִינָהּ. בְּכוֹרִים לַיהוָה: וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים
 תְּמִימִם בְּגִי שָׁנָה וּפָר בֶּן־בְּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנַיִם. יִהְיוּ עֲלֵה
 לַיהוָה וּמִנְחַתֶּם וְנִסְכֵיהֶם אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה: וְעִשִׂיתֶם
 שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֹטָאת וּשְׁנֵי כְּבָשִׂים בְּגִי שָׁנָה לְזֹבַח שְׁלָמִים:
 וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבְּכָרִים תְּנוּפֶה לְפָנַי יְהוָה עַל־שְׁנֵי
 כְּבָשִׂים. קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לִכְהֹן: וּקְרַאתֶם בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה
 מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. חֻקַּת
 עוֹלָם בְּכָל־מוֹשְׁבֵי־בְתִיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם
 לֹא־תִכְלֶה פֶּאת שֹׁדֶךְ בְּקִצְרְךָ וְלִקַּט קִצְרְךָ לֹא תִלְקֹט. לְעִנִּי
 וְלִגְרִי תַעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר.
 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן וְכָרוֹן תְּרוּעָה
 מִקְרֵא־קֹדֶשׁ: כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה
 לַיהוָה: ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

אַךְ בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַבְּכָרִים הוּא מִקְרֵא־קֹדֶשׁ
 יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה:
 וְכָל־מְלֹאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה. כִּי יוֹם כְּפָרִים הוּא
 לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־
 תַעֲנֶה בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה וּנְכַרְתָּה מֵעַמִּיהָ: וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
 תַעֲשֶׂה כָל־מְלֹאכֶה בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת־הַנֶּפֶשׁ
 הַהוּא מִקְרַב עַמִּיהָ: כָּל־מְלֹאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ. חֻקַּת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבֵי־בְתִיכֶם: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הוּא לָכֶם וְעִנִּיתֶם
 אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם. בַּתְּשׁוּרָה לַחֹדֶשׁ בְּעֶרְב מֵעֶרֶב עַד־עֶרֶב
 תַּשְׁבִּתוּ שַׁבָּתֵיכֶם: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר־
 בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסְּכּוֹת שִׁבְעַת
 יָמִים לַיהוָה: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
 לֹא תַעֲשׂוּ: שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרְיבוּ אֵשֶׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אֵשֶׁה לַיהוָה עֲצֶרֶת הוּא
 כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ
 אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהִקְרִיב אֵשֶׁה לַיהוָה עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח
 וּנְסֻכִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: מִלֶּבֶד שַׁבָּתַת יְהוָה וּמִלֶּבֶד מִתְּנוּתֵיכֶם
 וּמִלֶּבֶד כָּל־נִדְרֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל־נִדְבַתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה:
 אֵד בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם אֶת־תְּבוּאֹת
 הָאָרֶץ תַּחֲגוּ אֶת־חַג־יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שַׁבָּתוֹן
 וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן: וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ
 הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֶגְפָּה עֵץ־עֵבֶת וְעַרְבֵי־נַחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: וְחַגַּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה שִׁבְעַת
 יָמִים בַּשָּׂנֶה חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחֲגוּ אֹתוֹ:
 בַּסֵּכֶת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־הָאֲזֹרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֵּכֶת:
 לְמַעַן יִדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַּסְּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהוֹצֵאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר
 מֹשֶׁה אֶת־מֹעֲדֵי יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ רביעי

ספר שני

**וְהִקְרַבְתֶּם אֵשֶׁה עֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
 אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ**

מקורות ומקבילות

וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל. שנה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סת"ר סי' מט, חוה סדר הקריאות; סה"ת סי' כד; מח' רומניא, דף קכה ע"א ודף קלד ע"א. והקרבנות אשה עולה לה. צמ"ח, יערכה; סרע"ג ח"ב, סי' ה; פסקי ריב"ז מגילה פ"ד, ה"ד.

לָכֶם: וּמִנְחָתְכֶם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינִים לֶפֶר וּשְׁנֵי
 עֶשְׂרִינִים לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד.
 לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: וּשְׁעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלִּבְד
 עֲלֵת הַבֶּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתִּמְדִּי. תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כַּאֲלֵה
 תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לַחֵם אֲשֶׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל־עוֹלֹת
 הַתִּמְדִּי יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם.
 כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

אומר חצי קדיש וממשיכים לקמן עמ' 300 'הי רצון'.

קריאה ליום ב' של חוה"מ פסח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קֹדֶשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־
 רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבַבְּהֵמָה. לִי הוּא: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זְכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם
 מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל
 חֶמֶץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים. בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: לֹא יִהְיֶה כִּי־יִבְיֹאֵץ
 יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לָךְ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ. וְעֲבַדְתָּ אֶת־
 הָעֲבָדָה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֶּת וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה: מִצוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים. וְלֹא־יִרְאֶה
 לָךְ חֶמֶץ וְלֹא־יִרְאֶה לָךְ שְׂאֵר בְּכָל־גִּבְלֶךָ: וְהַגְדַּת לְבַנְךָ בַּיּוֹם
 הַהוּא לֵאמֹר. בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם:
 וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת

מקורות ומקבילות

אות א; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד. ראו כ"י כ"ה, דף 355. וידבר וכו' קדש לי כל בכור וכו'.
 שמי' יג, ח"ט; צבלי מנגילה, דף לא ע"א; סרע"ג ח"ב, סי' נ; סדו' רס"ג עמ' שט; פסקי ריא"ז מנגילה פ"ד, ה"ד, אות א; שבה"ל,
 סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; רע"ב עמ"ס מנגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות; כ"י כ"ה, דף 355; מח'
 רומניא, דף קכה ע"א ודף קל"ה ע"א.

יְהוָה בְּפִיךָ. כִּי בְיַד חֲזֹקָה הוֹצֵאתָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְשָׁמַרְתָּ
 אֶת־הַחֲקֵה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ. מִיָּמִים יָמִימָה: פ ישראל
 וְהָיָה כִּי־יִבְאֵר יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ
 וְלֹא־בָתִּיד. וּנְתַנָּה לְךָ: וְהֵעֵבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר־רַחֵם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר
 שֶׁנֶּר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזִּכְרִים לַיהוָה: וְכָל־פֶּטֶר חֶמֶר
 תִּפְדֶּה בְשֵׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפָתוֹ וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָךָ
 תִּפְדֶּה: וְהָיָה כִּי־יִשְׁאַלְךָ בְנֶךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת. וְאָמַרְתָּ
 אֵלָיו. בְּחֹזֶק יָד הוֹצֵאתָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבְּיַת עֲבָדִים: וַיְהִי כִּי־
 הִקְשָׁה פְרַעֲהַ לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהַרְג יְהוָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 מִבְּכֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה. עַל־כֵּן אֲנִי זֹבַח לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר
 רַחֵם הַזִּכְרִים וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה: וְהָיָה לְאוֹת עַל־יְדְכָה
 וְלְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצֵאתָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: ס

רביעי:

וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
 אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ
 לָכֶם: וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָיִם לֶפֶר וּשְׁנַיִ
 עֶשְׂרִינָיִם לְאֵיל תִּעֲשׂוּ: עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תִּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד.
 לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: וּשְׁעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלִּבְד
 עֹלֹת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתָּמִיד. תִּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כַּאֲלֵה
 תִּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל־עוֹלֹת
 הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם.
כָּל־מִלְאֲכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

אומר חצי קדיש וממשיכים לקמן עמ' 300 'יהי רצון'.

מקורות ומקבילות

סוף הפרשה. שנה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; מנח' רומניא, דף קכה ע"א ודף קלה ע"א. רביעי
 קוראים והקריעת. סרע"ג ח"ב, סי' 5; סדו' רס"ג עמ' שט; סת"ר סי' נג, ענין קריאת חולו של מועד.

קריאה ליום ג' של חוה"מ פסח

אִם-כִּפְסָף תִּלְוָה אֶת-עַמִּי אֶת-הָעַנִּי עִמָּךְ לֹא-תִהְיֶה לוֹ כְּנִשְׂאָה.
 לֹא-תִשְׁיָמוֹן עָלָיו נָשֶׁךְ: אִם-חָבַל תַּחְבֵּל תַּחְבֵּל שְׁלֵמַת רַעְךָ.
 עַד-בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ: כִּי הוּא כְּסוּתָה לְבִדָּה הוּא
 שִׁמְלָתוֹ לְעָרוֹ. בַּמָּה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי-יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי-חֲנוּן
 אָנִי: ׀ לֹא אֱלֹהִים לֹא תִקַּל וְנִשְׂיָא בְעַמָּךְ לֹא תֵאָר:
 מְלֹאֲתֶךָ וְדַמְעָךְ לֹא תֵאָחֵר. בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִתֵּן-לִי: כִּן-תַּעֲשֶׂה
 לְשָׂרְךָ לְצֹאֲנֶךָ. שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם-אִמּוֹ בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
 תִתֵּן-לִי: וְאֲנִשִּׁי-קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבִשָּׂר בְּשׂוּדָה טְרֵפָה לֹא
 תֹאכְלוּ לִכְלָב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ: ׀ לֹא תִשָּׂא שְׁמַע
 שְׂוֹא. אֶל-תִּשֶׁת יָדְךָ עִם-רַשָּׁע לְהִיֵּת עַד חֲמִס: לֹא-תִהְיֶה אַחֲרֵי-
 רַבִּים לְרַעַת וְלֹא-תַעֲנֶה עַל-רַב לְנֹטֵת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטִּי:
 וְדָל לֹא תִהַדֵּר בְּרִיבוֹ: ׀ כִּי תִפְגַּע שׂוֹר אֵיבֶךָ
 אוֹ חֲמָרוֹ תַעֲהֶה. הָשִׁב תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ: ׀ כִּי-תִרְאֶה
 חֲמֹר שֶׁנֶּאֱדָר רִבִּין תַּחַת מִשְׂאוֹ וְחִדְלָתָ מֵעֲזוֹב לוֹ. עֲזוֹב תַּעֲזוֹב
 עִמּוֹ: ׀ שְׁלִישִׁי לֹא תִטֶּה מִשְׁפָּט אֲבִינֶךָ בְּרִיבוֹ:
 מִדְּבַר-שֹׁקֶר תִּרְחֹק. וְנָקִי וְצַדִּיק אֶל-תִּהְרֹג כִּי לֹא-אֲצַדִּיק
 רַשָּׁע: וְשֹׁחַד לֹא תִקַּח. כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲנֵר פְּקֻחִים וַיִּסְלַף דְּבָרֵי
 צַדִּיקִים: וְגַר לֹא תִלַּחֵץ וְאַתֶּם יַדְעֵתֶם אֶת-נַפְשׁ הַגֵּר כִּי-גֵרִים
 הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת-אֲרָצְךָ וְאַסְפָּתָ
 אֶת-תְּבוּאָתָהּ: וְהִשְׁבִּיעַתָּ תִשְׁמְטָנָה וְנִטְשָׁתָה וְאָכְלוּ אֲבִינֵי

מקורות ומקבילות

אם כסף תלווה וכו'. שמי' כג, כד'ל; צבלי מנילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה צפסח גלגל; סרע"ג ח"ב, סי' נ; סדו' רס"ג עמ' שע; פסקי רי"ז מנילה פ"ד, ה"ד, אות א; שצח"ל, סדר פסח, סי' רינו; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; מח' רומניא, דף קכה ע"א ודף קלו ע"ב; רע"ב עמ"ס מנילה פ"ג, מ"ה, ד"ה צפרשת מועדות. לא תשא שמע שוא. שמי' כג, ח"י.

עֲמֹךָ וַיִּתְּרֵם תֹּאכַל חֵיִת הַשָּׂדֶה. כִּן־תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְיוֹתֶךָ:
 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת. לְמַעַן יִנּוּחַ
 שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ וַיִּנְפֹּשׂ בֶּן־אֲמֹתֶךָ וְהַגֵּר: וּבְכָל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי
 אֵלֶיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיכֶם לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע
 עַל־פִּיךָ: שְׁלֹשׁ רִגְלִים תַּחַג לִי בַשָּׁנָה: אֶת־חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר.
 שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָזִיב.
 כִּי־בֹ יֵצְאָת מִמִּצְרַיִם וְלֹא־יֵרְאוּ פָנַי רִיקִם: וְחַג הַקִּצִּיר בְּכוּרֵי
 מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפֶּךָ
 אֶת־מַעֲשֵׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה. יִרְאֶה כָּל־זְכוּרְךָ
 אֶל־פָּנַי הָאֵדָנָן יִהְיֶה: לֹא־תִזְבַּח עַל־חֶמֶץ דָּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלֵּן
 חֵלֶב־חַגִּי עַד־בִּקְרִי: רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ. לֹא־תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ: פ

רביעי:

וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
 אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ
 לָכֶם: וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָיִם לֶפֶר וּשְׁנַיִ
 עֶשְׂרִינָיִם לְאַיִל תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תַּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד.
 לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: וְשָׁעִיר חֲטָאֹת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלִּבְד
 עֲלֵת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד. תַּעֲשׂוּ אֶת־אֱלֹהֵי: כֹּאֲלֹה
 תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשָּׁה רֵיח־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל־עוֹלֹת
 הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם.
כָּל־מִלְאֲכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

אומר חצי קדיש וממשיכים לקמן עמ' 300 'יהי רצון'.

מקורות ומקבילות

גדי בחלב אמו. שנה"ג, סדר פסח, ס"י ריע; סה"ר ס"י נג; סה"ת ס"י כד; מח' רומניא, דף קכה ע"א ודף קלו ע"ב.

קריאה ליום ד' של חוה"מ פסח

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסַח־לָךְ שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי־
 וּכְתַבְתִּי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלַּחַת
 הַר־אֲשֵׁרִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וְהָיָה נֶכּוֹן לְבַקֵּר וְעֹלִית בְּבֹקֶר
 אֶל־הָהָר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה
 עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יִרְא בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבְּקָר אֶל־יָרְעוּ
 אֶל־מֹול הָהָר הַהוּא: לֹא וַיִּפְסַל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי־
 וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בְּבֹקֶר וַיַּעַל אֶל־הָהָר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ.
 וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: וַיִּרַד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ
 שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל־פְּנֵיו וַיִּקְרָא יְהוָה
 יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפַּיִם וְרַב־חַסֵּד וְאֱמֶת: נִצַּר חֻסְדְּךָ
 לְאַלְפִים נֶשֶׁא עֲנֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה פְקֹדוֹ עֲנֹן
 אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלְשִׁים וְעַל־רַבְעִים: וַיִּמְהַר
 מֹשֶׁה וַיִּקְדֵּ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמֶר אֲסִנָּא מִצְּאֵתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ
 אֲדָנִי יִלְדֶנָּה אֲדָנִי בְּקִרְבְּנוֹ כִּי עַם־קָשֶׁה־עֲרֹף הוּא וְסַלַּחְתָּ
 לְעֹנְוֵנוֹ וּלְחַטָּאתֵנוֹ וְנַחֲלֶתֵנוֹ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי כֹרֶת בְּרִית
 נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ
 וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְּקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה
 יְהוָה כִּי־נִזְרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: שְׁלִישִׁי שְׁמֹר־לָךְ
 אֶת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם הַנִּנְי גֵרֶשׁ מִפְּנֵיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי
 וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: הַשְּׁמֹר לָךְ פְּזִתְכֶרֶת

מקורות ומקבילות

פסל לך. צבלי מנגילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה בפסח גלגל; סרע"ג ח"ב, סי' נ; סדו' רס"ג עמ' שט; פסקי ריב"ז מנגילה פ"ד, ה"ד, אות א; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; כ"י כ"ה, דף 355; מח' רומניא, דף קכה ע"א; רע"ב עמ"ם מנגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות. ויאמר ה' אל משה וכו'. שמי' לר, ארכו.

בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא עֲלֶיהָ. פְּנִיָּהּ לְמוֹקֵשׁ
בְּקִרְבָּךְ: כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתֶם תִּתְּצוּן וְאֶת־מִצְבְּתֵם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־
אֲשֵׁרֵי תְכַרְתּוּן: כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר. כִּי יְהוָה קִנְיָא
שְׁמוֹ אֵל קִנְיָא הוּא: פֶּן־תִּכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנּוּ
אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְקִרְא לָהֶם וְאָכְלֹת מִזְבְּחֹהֶם:
וְלִקְחֹת מִבְּנֵיךָ וְזָנּוּ בְּנֵיךָ אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־
בְּנֵיךָ אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן: אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ: אֶת־חֵג
הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד
חֹדֶשׁ הָאָבִיב. כִּי בַחֹדֶשׁ הָאָבִיב יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם: כָּל־פֶּטֶר
רְחֹם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר שׂוֹר וְשֵׂה: וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה
בְּשֵׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעֵרַפְתּוּ. כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תִפְדֶּה וְלֹא־
יָרְאוּ פָנַי רִיקִם: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת.
בַּחֲרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת: וְחֵג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בַּכּוֹרֵי קֶצֶר
חֲטִים וְחֵג הָאֶסְיֵף תִּקּוּפֵת הַשָּׁנָה: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה. יִרְאֶה
כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פָּנָי הָאֵדֶן וְיִהְיֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי־אוֹרִישׁ
גּוֹיִם מִפְּנֵיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמַּד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ
בְּעֵלְתְּךָ לִרְאוֹת אֶת־פָּנָי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:
לֹא־תִשְׁחַט עַל־חֶמֶץ דָּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלִּין לְבָקָר זָבַח חֵג הַפֶּסַח:
רֵאשִׁית בַּכּוֹרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. לֹא־תִבְשַׁל
גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ: פ

רביעי:

**וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
אֶחָד וְשִׁבְעָה כִבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ**

מקורות ומקבילות

גדי בחלב אמו. שנה"ל, סדר פסח, סי' ריע; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; מנח' רומניא, דף קכה ע"א.

לְכֶם: וּמִנְחָתְכֶם סֹלֶת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינִים לֶפֶר וּשְׁנַיִ
 עֶשְׂרִינִים לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תַּעֲשֶׂה לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד.
 לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: וּשְׁעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְּבַד
 עֲלֵת הַבֶּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתָּמִיד. תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כְּאֵלֶּה
 תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל־עוֹלֹת
 הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לְכֶם.
 כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

אומר חצי קדיש וממשיכים לקמן עמ' 300 'יהי רצון'.

קריאה ליום ה' של חוה"מ פסח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: בְּאַרְבַּעַה עֶשְׂרִי־יּוֹם בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה
 בֵּין הָעֲרָבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמַעֲדוֹ. כְּכֹל־חֻקֹּתָיו וְכֹכֵל־מִשְׁפָּטָיו
 תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח: וַיַּעֲשׂוּ
 אֶת־הַפֶּסַח בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עֶשְׂרִי יוֹם לְחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרָבִים
 בְּמִדְבַר סִינַי. כָּל־אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּן עֶשְׂרֵי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל: לֹוי וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנַפֵּשׁ אָדָם וְלֹא־
 יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת־הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפְנֵי אֹהֶרֶן
 בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הֲהִמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים
 לְנַפֵּשׁ אָדָם. לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת־קֶרְבֵּן יְהוָה בְּמַעֲדוֹ

מקורות ומקבילות

וידבר ה' וכו' במדבר סיני וכו'. צמ"ט, אר"ה; בצלי מגילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה בפסח גלגלו; סרע"ג ח"ב, ס' א; סדו' רס"ג
 עמ"ט; פסקי ריב"ז מגילה פ"ד, ה"ד, אות א; שבה"ל, סדר פסח, ס' ריט; סת"ר ס' נג; סה"ת ס' כד; כ"ו כ"ה, דף 355;
 מח' רומניא, דף קכה ע"א; רש"י עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות; מח' רומניא, דף קלו ע"ב.

בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֹשֶׁה. עֲמְדוּ וְאַשְׁמְעוּהָ
 מִה־יִּצְוֶה יְהוָה לָכֶם: פ' שלישי
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר.
 אִישׁ אִישׁ כִּי־יְהִי־טָמֵא לְנַפְשׁ אֹ אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחֻקָה לָכֶם אוֹ
 לְדַרְתֵיכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה: בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר
 יוֹם בֵּין הָעֲרֵבִים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ. עַל־מִצּוֹת וּמְרִירִים יֹאכְלֻהוּ:
 לֹא־יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְעַצֵּם לֹא יִשְׁבְּרוּ־בּוֹ. כְּכַל־חֻקַּת
 הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא־הָיָה
 וַחֲדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וַנִּכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ. כִּי קָרַב
 יְהוָה לֹא הִקְרִיב בְּמַעְדּוֹ חֲטָאוֹ יִשָּׂא הָאִישׁ הַהוּא: וְכִי־יִגֹּר
 אֶתְכֶם גֹּר וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה כְּחֻקַּת הַפֶּסַח וְכַמְשַׁפְטוֹ כִּן
 יַעֲשֵׂה. חֻקָּה אַחַת יְהִי לָכֶם וְלִגֵּר וְלִאֲזַרְח הָאָרֶץ:

רביעי:

וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
 אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יְהִיו
 לָכֶם: וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינִים לְפָר וּשְׁנַיִ
 עֶשְׂרִינִים לְאַיִל תַּעֲשׂוּ: עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תַּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד.
 לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: וּשְׁעִיר חַטָּאת אֶחָד. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלִּבְד
 עֹלֹת הַבָּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד. תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כַּאֲלֵה
 תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשָּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה. עַל־עוֹלֹת
 הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם.
כָּל־מִלְּאֲכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

אומר חצי קדיש וממשיכים 'יהי רצון'.

מקורות ומקבילות

חוקה. נקוד על אות ה', ע"פ המסורה. ולגר ולזרח הארץ. שבה"ל, סדר פסח, סי' ריט; סת"ר סי' נג; סה"ת סי' כד; מנח' רומניא, דף קכה ע"ה ודף קלו ע"ה.

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְכוּנֵן אֶת־בֵּית חַיִּינוּ. וְלִהְשִׁיב
שְׂכִינָתוֹ בְּתוֹכוֹ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְרַחֵם עַל־פְּלִיטָתָנוּ. וְלַעְצֹר
אֶת־הַמַּגָּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעַלֵּינוּ וּמֵעַל בְּתֵינוּ. וּמֵעַל
כָּל־עֵדֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְקַיֵּם לָנוּ אֶת־כָּל־חֻמְיֵי יִשְׂרָאֵל.
הֵם וּבְגִייהֶם (וּנְשִׂיהֶם) וְתַלְמִידֵיהֶם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם.
שְׂבָכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנַי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת
טוֹבוֹת (יְשׁוּעוֹת) וְנִחְמוֹת. מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת
הָאָרֶץ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

אַחֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְאַנּוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאַסִּירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנְּתוּנִים בְּצָרָה
וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוּם (בְּרַחֲמָיו) יְרַחֵם וְיַחֲזִן אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ)
בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיוֹשִׁיעַם וְיוֹשִׁיעֵנוּ. וְיוֹצִיאֵם וְיוֹצִיאֵנוּ מִצָּרָה
לְרוּחָהּ. וּמֵאַפְלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב). וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי־חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יַחְלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִּי.
אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחְלִצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
וְעַנֵּנִי: (מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחָךְ: לֹא־אֲמוֹת כִּי־אַחִיָּה
וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמְלִיךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קִרְאָנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־יֵהָעֵם שִׁכְכָה
לוֹ. אֲשֶׁר־יֵהָעֵם שִׁיְהוֹה אֱלֹהֵיו:

תְּהִלָּה לְדוֹר. אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמְּלִיךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד:
גָּדוֹל יְהוָה וּמְהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח

מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: וְעֲזוּז גְּוֹרָאתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרָנָה: זְכַר רַב־
 טוֹבֶךָ יִבְיַעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְגְּנוּ: תִּנְנוּ וּרְחוּם יְהוָה אֶרְךָ אֲפִים
 וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב יְהוָה לְכָל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוּמְךָ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכַּפּוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֹסֶד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן יִרְאִיו
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה יִדְבֵּר פִּי
 וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאִנְחָנוּ נְבָרֶךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

מחזירים את ספר התורה ואומרים:

בַּחֲוָרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת־ זִמְנִים עַם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
 וַיֵּרָם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חִסְדֵּיךָ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ
 הַלְלוּיָהּ: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֵיבֵי אוֹשַׁע: וּבְנַחָה יֹאמְרוּ
 שׁוֹבָה יְהוָה רַבְּבוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעַבּוֹר דָּוָד עַבְדְּךָ אֵל־
 תָּשׁוּב פָּנָי מִשִּׁיחָךְ: כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֵל־
 תַּעֲזוּבוּ: עֵץ־חַיִּים הֵיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָּה מֵאֲשֶׁר: דְּרָכֶיךָ
 דְּרָכֵי־נֶגַעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְנִשְׁוֹבָה

חֲדָשׁ יְמֵינוּ בְּקָדָם: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכַלְנוּ חַיִּים. כִּי־עַמְדָּה
מִקּוֹר חַיִּים:

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבְי פֹשַׁע בְּיַעֲקֹב. נֶאֱמַר יְהוָה: וְאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר יְהוָה רֹחַל אֲשֶׁר עָלְיָהּ וּדְבָרֵי
אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּפִיָּהּ. לֹא־יִמְוָשׁוּ מִפִּיָּהּ וּמִפִּי זִרְעָהּ וּמִפִּי זֶרַע
זִרְעָהּ אֲמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: וְאַתָּה קְדוֹשׁ. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת
יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ וְקְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה
צְבָאוֹת. מְלֹא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: בִּלְחַשׁ: וּמִקְבְּלֵיךָ דָן מִן דָּן
וְאֶמְרִין. קְדִישׁ בְּשָׁמַי מְרוֹמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קְדִישׁ
עַל־אֲרַעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ. קְדִישׁ לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יְהוָה
צְבָאוֹת מְלִיא כָּל־אֲרַעָא זִיו יְקָרָה ע"כ: וְתַשְׁאֲנֵי רוּחַ וְאֲשַׁמַּע
אֲחֵרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: בִּלְחַשׁ: וּנְטַלְתָּנִי
רוּחָא. וּשְׁמַעִית בְּתַרְאֵי קַל זִיעַ שְׁגִיא. דְּמִשְׁבַּחִין וְאֶמְרִין.
בְּרִיךְ יְקָרָא דִּיהוָה מֵאַתֵּר בֵּית שְׁכִינְתָּהּ ע"כ: יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֵלַם
וְעַד: בִּלְחַשׁ: יְהוָה מְלֻכּוֹתָהּ (קָאִים) לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא: יְהוָה
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה־זֹאת לְעוֹלָם
לְיַצֵּר מַחֲשָׁבוֹת לְבָב עַמְּךָ וְהִכֵּן לְבָבְךָ אֱלֹהֵיךָ: וְהוּא רַחוּם
יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיב אִפּוֹ וְלֹא־יַעִיר כָּל־
חַמְתּוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסֻלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קָרְאֵיךָ:
צְדֻקְתֶּךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתֶּךָ אֱמֶת: תַּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִיְמֵי קָדָם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי
יְיָסוּ יְיָסוּ. יַעֲמֵס־לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ.
מִשְׁגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח
בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָהּ. הַפְּלֹךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאָנוּ:) ע"כ בִּלְחַשׁ:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהַבְּדִילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. וְנָתַן
 לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נִטְעַ בְּתוֹכֵנוּ. הִרְחַמְן יִפְתַּח
 לִבֵּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַע אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ בְּלִבֵּנוּ. וְיִשִּׁים בְּלִבֵּנוּ
 לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבֵנוּ
 שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפִצָּה. לְמַעַן לֹא נִיָּגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבַהֲלָה.
 וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁנֶּשְׁמַר
 חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲמֶה וְנִרְאֶה וְנִירָשׁ יְשׁוּעַת שְׁנֵי
 הַמְּשִׁיחַ לְטוֹבָה וְלְבִרְכָה. לְזִכּוֹת וְלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְלַחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא:

תפילת מוסף
לחול המועד
של פסח

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דִּבְרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מְלֻכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמִּיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה למוסף לחוה"מ של פסח

יבון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מִלֶּךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:
אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מִזְרִיד הַטָּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֲסֵד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי

עֲפֹר־מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ־מֶלֶךְ מִמִּית וּמַחֲיָה
וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה־וְנִצְּמָן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים־בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה־מַּחֲיָה הַמֵּתִים:

בחזרה אומרים:

כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמוֹנִי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מִטָּה־יַחַד כָּלָם קִדְשָׁה
לָךְ יִשְׁלְשׁוּ־כָּמָה שָׁנָאֵמַר עַל־יַד גְּבִיּאָךְ־וְקִרְאָ זֶה אֶל־זֶה
וְאָמְרוּ־קו"ח: קִדְשׁוּ קִדְשׁ קִדְשׁ יְהוָה צְבָאוֹת־מִלֵּא כָּל־הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: חזון: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ־קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:
חזון: וּבְדַבְּרֵי קִדְשְׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר־קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם־
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר־הַלְלוּיָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל־כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקִדְשׁ־וְשִׁבְחָךְ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד־כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
וְקִדְשׁ אַתָּה־בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־הָאֵל הַקִּדְּוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים־אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת־
קִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לְעַבְדְּתֶךָ־וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקִּדְּוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאָתָּ:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה־חַגִּים
וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן־אֶת־יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה־זְמַן חֲרוּתָנוּ
מִקְרָא קִדְשׁ־זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלֵינוּ מֵאַרְצֵנוּ־וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ־
וְאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְעֲלוֹת וְלִרְאוֹת וְלַהֲשִׁיחֹת בְּבֵית

מקורות ומקבילות

מחזורי אומרים בחזרה. סרש"ג ח"ב, סי' 5.

בְּחִירְתָּךְ. בְּבֵית הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי
הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ:

וּבִכֵּן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָב הַרְחֵמֵנוּ. מֶלֶךְ יַעֲקֹב: שֶׁתִּשׁוּב
וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל-מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. וְתִבְגְּהוּ
מִהֶרָה וְתִגְדֹּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ. אָבִינוּ מִלְּפָנֶינוּ. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. גְּלָה כְבוֹד מַלְכוּתְךָ וּמֶלֶךְ עָלֵינוּ מִהֶרָה. וְהוֹפֵעַ
וְהַנְּשֹׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל-חַי. וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם.
וְנַפְוֹצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִיִּרְכַּתִּי אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן
עִירְךָ בְּרָגָה. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם
נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת-קָרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תִּמְיִדִין כְּסִדְרָן וּמוֹסָפִין
כְּהַלְכָתָן. וּמוֹסֵף יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ
בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ כְּמָה שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ. עַל-יְדֵי
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. מִפִּי כְבוֹדְךָ כְּאָמֹר:

וְהִקְרַבְתֶּם אֶשְׁרָה עֲלֵהוּ לַיהוָה פְּרִים בְּגִי-בְקָר שְׁנָיִם
וְאֵיל אֶחָד. וְשִׁבְעָה כִבְשִׂים בְּגִי שְׁנָה תְּמִימִם
יְהִיו לָכֶם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם כְּמִדְבַר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לְפָר. וּשְׁנֵי
עֶשְׂרִים לְאֵיל. וְעֶשְׂרֵן לְכֶבֶשׂ. וַיֵּן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׁעִיר
לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְּמִיִדִין כְּהַלְכָתָן:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ. טוֹב וּמִיטִיב
הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה עָלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלְגַּל
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ. בְּגַה בֵּיתְךָ כְּבַתְחִלָּה. וְכוּנֵן בֵּית
מִקְדָּשְׁךָ עַל-מְכוּנוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִגְדֵינוּ וְשִׂמְחָנוּ בְּתַקּוּנוֹ. וְהַשֵּׁב
שְׂכִינָה לְתוֹכוֹ. וְהַשֵּׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וְהַשֵּׁב כְּהָנִים לְעַבְדוֹתֶם

וְלוֹיִם לְשִׁירָה וּלְזִמְרָה. וְשֵׁם נִעְלָה וְנִרְאָה וְנִשְׁתַּחֲוּה לְפָנֶיךָ
 בְּשֵׁלֶשׁ פְּעָמֵי רְגְלֵינוּ. כְּכַתּוּב בְּתוֹרָתְךָ. שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים
 בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל-זְכוּרְךָ אֶת-פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר
 יִבְחָר. בְּחֹג הַמִּצּוֹת וּבְחֹג הַשְּׁבֻעוֹת וּבְחֹג הַסֻּכּוֹת. וְלֹא יִרְאֶה
 אֶת-פָּנָיו יְהוָה רִיקָם: אִישׁ כְּמִתְנֵת יָדוֹ. כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֲשֶׁר נִתַּן-לָךְ:

וְהַשִּׁיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת-בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה
 וּלְשָׁלוֹם. כְּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וּרְצִיתָ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ
 סְלָה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטוֹבְךָ.
 שִׂמְחֵנוּ בִישׁוּעָתְךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשְׁךָ. וְתִרְצֵה לְפָנֶיךָ
 אֶת-תְּפִלַּת עַמּוּסֶיךָ. כְּתַמִּידֵי יוֹם וּכְקָרְבַן מוֹסֵף. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים:

רִצֵּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל-תִּפְלֹתֵם שְׁעָה. וְהַשֵּׁב
 הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלֹתֵם מְהֵרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תַּמִּיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
 כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
 לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
 אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵי כָּל-בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
 בְּרֵאשִׁית. בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי
 אֲבוֹרְנוּנוּ. עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
 בְּיָדְךָ וְעַל-נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ. וְעַל-נַסִּיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיּוֹם

המשך מודים הרבנן:

לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
שֶׁחֲחִייתָנוּ וְקִמַּתָּנוּ. כֵּן תַּחֲיִינוּ
וְתַחַנְנוּ וְתִאֶסֶף גְּלוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע
כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר
חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ בְּאַמַּת
וּבְלִבֵּב שָׁלֵם. עַל שְׁאֵנוּ מוֹדִים
לְךָ. (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

עֲמָנוּ וְעַל-גַּפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שֶׁבְּכָל-עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֻסְדֶיךָ
וּמַעֲוֹלָם קוִינּוּ לְךָ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-
הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כָּלֶם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מְלַכְנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִוְדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלְךָ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

בחזרה הכהנים נושאים כפיהם. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחריו
כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן
וּבְנָיו כַּהֲנִים עִם קְדוֹשִׁיךָ. כְּאֲמֹרָה. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ:
יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם
לְךָ שָׁלוֹם:

שִׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ. כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרַךְ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תְּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:
יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי. וְהִגִּיז לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

**אֱלֹהֵי. נְצוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וּלְמַצּוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי בְּעַפְרֵ לְכָל תַּהֲוִיהָ. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׂכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעְיָה. תִּפְרַע עֲצָתְם וּתְמַלְקֵל מַחֲשָׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֻכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעַת. שְׁעָרֵי
 פְּרָגְסָה וְכֻלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:**

כולם אומרים:

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי. וְהִגִּיז לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):**

(יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו ואלהי אבותינו.
 שתבנה בית המקדש במהרה בימינו. ותן חלקנו בתורתך.)

החזן אומר:

**יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִמְכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

**יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:**

**לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
דְּבִשְׁמִיא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמִיא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אֵין כְּאַלְהֵינוּ. אֵין כְּאַדוֹנֵינוּ. אֵין כְּמַלְכֵנוּ. אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי
כְּאַלְהֵינוּ. מִי כְּאַדוֹנֵינוּ. מִי כְּמַלְכֵנוּ. מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדָה
לְאַלְהֵינוּ. נוֹדָה לְאַדוֹנֵינוּ. נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ. נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ:
בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ. בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ:
אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ. אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ. אַתָּה
הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: (אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תִּקְוֶם תְּרַחֵם צִיּוֹן. כִּי-עַתָּה
לְחַנּוּנָה כִּי-בָא מוֹעֵד:)

אַתָּה הוּא שְׁהַקְטִירוּ אָבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אַתָּה) קְטָרֵת הַסַּמִּים.
פְּטוּם הַקְטָרֵת. הַצָּרִי וְהַצָּפְרוֹן. הַחֲלִבָּנָה וְהַלְבוֹנָה.
מִשְׁקַל שְׁבַעִים שְׁבַעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֻלַת גֶּרֶד וְכַרְכָּם.
מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עֶשְׂרִי שִׁשָּׁה עֶשְׂרִי מָנֶה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עֶשְׂרִי
וְקַלּוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקַנְמוֹן תְּשַׁעָה. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תְּשַׁעָה קַבִּין.
יֵין קַפְרִיסִין סָאִין תְּלַת וְקַבִּין תְּלַתָּא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין
מִבֵּיא חֲמַר חוֹרִין עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעְלָה עֶשְׂרִין
כָּל-שָׁהוּא. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר אֵף כַּפַת הַיַּרְדֵּן כָּל-שָׁהוּא. אִם נִתָּן
בָּה דְּבִשׁ פְּסָלָה. אִם חֲסַר אַחַת מִכָּל-סַמְמָנִיהָ חֵיב מִיתָה:

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן-גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוּ אֵלָּא שְׂרָף הַנוֹטָף
מֵעֵצֵי הַקֶּטֶף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שְׁשָׁפִין בָּה אֶת-הַצָּפְרוֹן

כְּדִי שְׁתֵּהא נָאָהּ. יִין קַפְרִיסִין שְׁשׁוּרִין בּוּ אֶת־הַצֶּפְרָן כְּדִי
שְׁתֵּהא עֵזָה. וְהֵלֵא מִי רִגְלִים יָפִין לָהּ. אֵלֵא שְׁאִין מַכְנִיסִין
מִי רִגְלִים בְּמַקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

בְּרֵאשׁוֹן בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

לְדוֹד מְזֻמּוֹר. לִיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. תִּבְלֹ וְיִשְׁבִּי בָּהּ: כִּי־הוּא
עַל־יַמִּים יְסֻדָּה וְעַל־נְהָרוֹת יְכוּנְנָה: מִי־עֲלָה בְּהַר־יְהוָה
וּמִי־יָקוּם בְּמִקְוֹם קִדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבֶרֶךְ לִבִּי. אֲשֶׁרוּ לֹא־נִשְׂאָ
לְשׂוֹא נִפְשֵׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְרֻכָּה מֵאֵת יְהוָה וְצִדְקָהּ
מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: זֶה דוֹר דְּרָשׁוּ. מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שְׂאוּ
שְׁעָרֵינוּ רְאשֵׁיכֶם וְהַנִּשְׂאָו פִּתְחֵי עוֹלָם. וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד:
מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. יְהוָה עֲזוֹז וְגִבּוֹר. יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ
שְׁעָרֵינוּ רְאשֵׁיכֶם וְשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם. וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי
הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. יְהוָה צְבָאוֹת. הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה:

בְּשֵׁנִי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

שִׁיר מְזֻמּוֹר לְבְנֵי־קֶרַח: גְּדוֹל יְהוָה וּמְהִלָּל מְאֹד. בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
הִרְקִדְשׁוֹ: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל־הָאָרֶץ. הִרְצִיִן יִרְפָּתִי
צָפוֹן. קְרִית מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ גוֹדַע לְמִשְׁגָּב:
כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ. עָבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה רָאוּ כֵן תִּמְהוּ. גְּבַהֲלוּ
נַחְפְּזוּ: רַעְדָּה אַחֲזַתֶּם שֵׁם. אֲחִיל כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ קִדְּיִם. תִּשְׁפֹּר
אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ כֵן רָאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה צְבָאוֹת
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. אֱלֹהִים יְכוּנְנָה עַד־עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים
חֲסִדָּךְ. בְּקֶרֶב הִיכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל־קִצְוֵי־
אָרֶץ. אֲצַדֵּק מִלְּאָה יְמִינְךָ: יִשְׁמַחוּ הִרְצִיִן תִּגְלֵנָה בְּנוֹת יְהוּדָה.

לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ. סִפְרוּ מַגְדְּלֶיהָ: שִׁיתוּ
 לְבַבְכֶם לְחִילָה פָּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ. לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן:
 כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד. הוּא יִגְהַגְנוּ עַל-מוֹת:

בְּשִׁלְיֵשִׁי בַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

מִזְמוֹר לְאַסָּף. אֱלֹהִים נִצַּב בְּעֶדְת־אֵל. בְּקָרֵב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט:
 עַד-מָתִי תִשְׁפֹּטוּ-עוֹל וּפְגַי רְשָׁעִים תִּשְׁאוּ-סִלָּה:
 שְׁפֹטוּ-דָל וְיִתּוֹם. עָנִי וְרֵשַׁע הַצְּדִיקוֹ: פִּלְטוּ-דָל וְאַבְיוֹן. מִיַּד
 רְשָׁעִים הִצִּילוֹ: לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ בְּחִשְׁכָּה יִתְהַלְכוּ. יִמּוּטוּ
 כָּל-מוֹסְדֵי אֶרֶץ: אֲנִי-אִמַּרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כָּלְכֶם:
 אֲכֹן כְּאָדָם תָּמוּתוֹן וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ: קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה
 הָאָרֶץ. כִּי-אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם:

בְּרַבִּיעִי בַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

אֵל-נִקְמוֹת יְהוָה. אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא שִׁפְטֵי הָאָרֶץ. הַשֵּׁב
 גְּמוּלָה עַל-גְּאֵאִים: עַד-מָתִי רְשָׁעִים יְהוָה. עַד-מָתִי רְשָׁעִים
 יַעֲלוּ: יִבְיֵעוּ יִדְבְּרוּ עִתְקוֹ. יִתְאַמְרוּ כָל-פְּעֵלֵי אֹן: עַמּוֹ יְהוָה
 יִדְכָּאוּ וְנִחַלְתֶּךָ יַעֲנוּ: אֲלִמְנָה וְגַר יִהְרְגוּ. וְיִתּוּמִים יִרְצְחוּ: וַיֹּאמְרוּ
 לֹא יִרְאֶה-יְיָ וְלֹא-יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בֵּינוּ בְּעָרִים בְּעַם וּכְסִילִים
 מָתִי תִשְׁכִּילוּ: הַנְּטַע אֹזֶן הֵלֵא יִשְׁמַע. אִם-יִצַּר עֵינַי הֵלֵא יִבְיֵט:
 הַיִּסֵּר גּוֹיִם הֵלֵא יוֹכִיחַ. הַמְּלַמֵּד אָדָם דַּעַת: יְהוָה יִדְעַ מַחְשְׁבוֹת
 אָדָם. כִּי-הִמָּה הַבֵּל: אֲשֶׁרֵינוּ הַגִּבֹּר אֲשֶׁר-תִּיֶסְרֵנוּ יְיָ וּמִתּוֹרַתְךָ
 תִּלְמָדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לּוֹ מִיְמֵי רַע. עַד יִכְרֶה לְרַשָּׁע שַׁחַת: כִּי
 לֹא-יִטֵּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִחַלְתּוּ לֹא יַעֲזֹב: כִּי-עַד-צָדֵק יִשׁוּב מִשְׁפָּט
 וְאַחֲרָיו כָּל-יִשְׂרָאֵל: מִי-יִקוּם לִי עַם-מְרַעִים. מִי-יִתִּיצֵב לִי
 עַם-פְּעֵלֵי אֹן: לוֹלֵי יְהוָה עֲזַרְתָּה לִי. כַּמְעַט שָׁכְנָה דוֹמָה נַפְשִׁי:

אִם־אֶמְרָתִי מָטָה רַגְלֵי חֶסְדְּךָ יְהוָה יִסְעֲדֵנִי בְּרַב שְׂרָעֵפִי
 בְּקִרְבֵי תַנְחוּמֶיךָ יִשְׁעִשְׂעוּ נַפְשִׁי הִיחַבְרְךָ כִּסָּא הוֹוֹת יִצְר
 עֵמֶל עָלַי־חֶק: יְגוּדוּ עַל־נַפְשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי
 יְהוָה לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצֹר מַחְסִי: וַיֵּשֶׁב עָלַיְהֶם אֶת־אוֹנָם
 וּבְרַעְתֶּם יִצְמִיתֶם־ יִצְמִיתֶם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

בְּחַמִּישֵׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

לְמַנְצִיחוֹ עַל־הַגְּתִית לְאַסְף: הֲרַגִּינוּ לְאֱלֹהִים עוֹזְנוּ הֲרִיעוּ
 לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוֹזְמָרָה וּתְנוּ־תָף־ בְּנֹר נְעִים
 עַם־נָבֵל: תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר־ בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוּ: כִּי חֶק
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא־ מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: עֲדוּתוֹ בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ
 בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם־ שִׁפְתַי לֹא־יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעֵ: הַסִּירוֹתִי
 מִסֶּבֶל שְׂכָמוֹ־ כִּפְיוֹ מִדוֹד תַעֲבֹרְנָה: בְּצִרְחָה קָרָאת וְאַחֲלִצְךָ־
 אֲעַנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם־ אֲבַחֲנֶךָ עַל־מִי מְרִיבָה סִלָּה: שָׁמַע עַמִּי
 וְאַעֲיֶדָה בְּךָ־ יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי: לֹא־יְהִי בְךָ אֵל זָר וְלֹא
 תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכֹר: אֲנַכְיוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם־
 הֲרַחֲב־פִּיךָ וְאַמְלֵאֵהוּ: וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה
 לִי: וְאַשְׁלַחְהוּ בְּשִׂרֵירוֹת לִבָּם־ יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי
 שָׁמַע לִי־ יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ: כַּמַּעֲט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל
 צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדַי: מִשְׁנֵאֵי יְהוָה יִכְחָשׁוּ־לוֹ וַיְהִי עַתָּה לְעוֹלָם:
 וַיִּאֲכִלְהוּ מִחֶלֶב חֹטָה־ וּמִצֹּר דְּבַשׁ אֲשַׁבִּיעֶךָ:

בְּשִׁישֵׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

יְהוָה מֶלֶךְ גָּאוֹת לְבִשׁ־ לְבִשׁ יְהוָה עַז הַתְּאוֹזֵר־ אֶף־תִּכּוֹן תִּבְל
 בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז־ מֵעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהַרוֹתוֹ
 יְהוָה־ נִשְׂאוּ נְהַרוֹת קוֹלָם־ יִשְׂאוּ נְהַרוֹת דְּכֵיִם: מִקְלוֹתוֹ מִים

רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי־יָם. אֲדִיר בַּמְרוֹם יְהוָה: עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמָנוּ
מְאֹד. לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא. תְּלַמִּיּוֹתֵי חֲכָמִים מְרַבִּים
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנֵאמַר. וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֶל־תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֶלָּא בְּנֵיךָ: יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילְךָ.
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי. אֲדַבְּרָה־נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ: וְרֵאֵה־בְנֵים לְבְנֵיךָ.
שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין־לָמוּ מִכְּשׁוֹל:
יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:)

קדיש דרבנן:

יְתַגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־רַבְּנָן. וְעַל־תְּלַמִּיּוֹתֵיהוֹן וְעַל־כָּל־תְּלַמִּיּוֹתֵיהוֹן
(דִּי־תַבִּין) דְּעַסְקִין בְּאוֹרֵיתָא (קֹדֶשׁתָּא) דִּי בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל־
אַתְרָא וְאַתְרָא. יְהֵא (לְנָא ו) לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא וְחֻנָּא וְחֻסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי
אַרְיִכִי) וּמְזוּנֵי רִוְחִין מִן־קֹדֶם מְרַה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמֵינוּ. הוּא בְּרַחֲמֵינוּ. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.
שָׁלֹא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
הָאָרְצוֹת. שָׁלֹא שָׁם חִלְקֵנוּ בָּהֶם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכֹל-הַמוֹנִם. שֶׁהֵם
מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאָנוּ
כוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. (שֶׁהוּא) נוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם
מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֹזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵין
עוֹד מְלַבְדּוֹ. אֲמַת מְלַכְנוּ וְאֵין זוֹלָתוֹ. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. וַיַּדְעַת
הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לְבַבְךָ. כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת. אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִמְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֲרַת עֲזֶךָ.
לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן-הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כָּרוֹת יִכְרַתוּן.
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכֹל-בְּנֵי בֶשֶׁר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ.
לְהַפְּנוֹת אֱלֹהֶיךָ כָּל-רְשָׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיַּדְעוּ כָּל-יוֹשְׁבֵי תֵבֵל.
כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל-בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְּנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם עַל מַלְכוּתְךָ.
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא.
וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכְבוֹד. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: וְכָתוּב. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

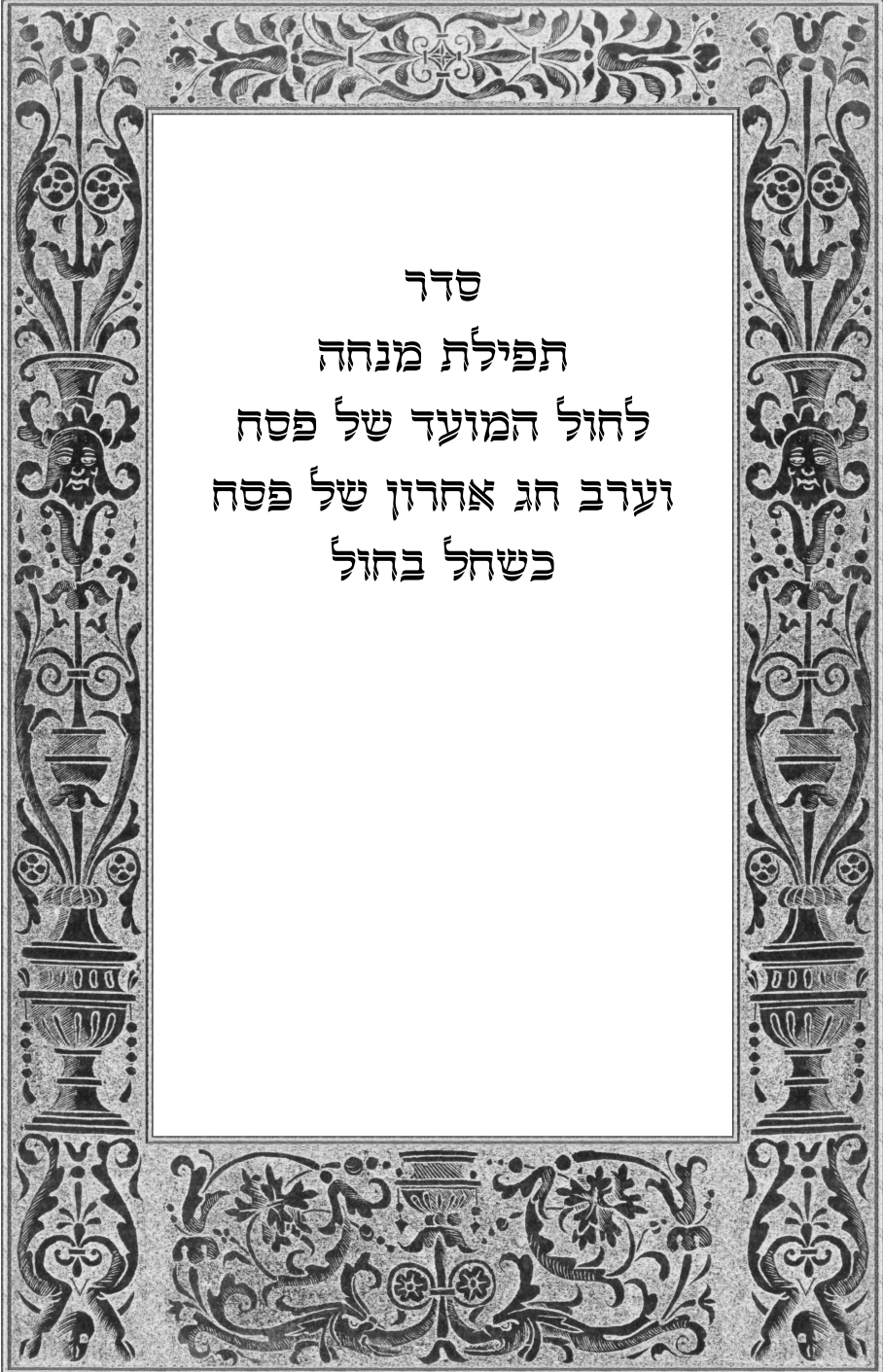
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
 בְּעֵלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
 וְאִמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

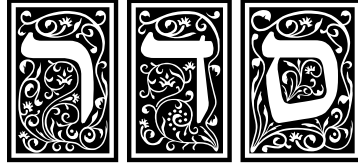
יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל: לְהַטּוֹת לְבַבְנוּ אֵלָיו. לְלַכֵּת בְּכָל־דְּרָכָיו
 וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ
 דְּבָרֵי אֱלֹהֵי אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרִבִּים אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יוֹמָם וּלְיָלֵה. לַעֲשׂוֹתוֹ מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 דְּבָרֵינוּ בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ. כִּי יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים. אֵין עוֹד:

והולכים לבתיהם לשלום ואומרים ביציאתם מבית הכנסת:

יְהוָהוּ נִחַנִּי בְּצִדְקָתְךָ לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיִּשָּׁר לִפְנֵי דְרַבְּךָ: אָדָּו
 טוֹב וְחֶסֶד יְרַדְפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיִּי וְשַׁבְּתִי בְּבֵית־יְהוָה
 לְאַרְךָ יָמִים:

סדר
תפילת מנחה
לחול המועד של פסח
וערב חג אחרון של פסח
כשחל בחול

מנחה לחול המועד של פסח

לפנות ערב הולכים לבית הכנסת ומתפללים מנחה.

לְמַנְצַח עַל־הַגִּיתִי לְבַגְי־קִרַח מִזְמוֹר: מַה־יִּדְרוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָהּוּ נַפְשִׁי לְחִצְרוֹת יְהוָה לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְגְּנוּ אֵל אֱלֹהֵי: גַם־צִפּוֹר מִצְּאָה בַּיִת וּדְרוּרוֹ קִן לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרַחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מִלְּפִי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלֹךְ סֵלָה: אֲשֶׁר־י אָדָם עוֹזֵלוֹ בְּךָ מְסִלוֹת בְּלִבְכֶם: עֲבְרוּ בְעַמֶּק הַבְּכָא מַעַן יִשִּׁיתוּהוּ גַם־בְּרָכוֹת יַעֲטֶה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחֵיל אֱלֹהֵי־חֵיל יִרְאֶה אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחָד: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצִיֵּיךָ מֵאֶלֶף בַּחֲרֹתֵי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוֹר בְּאֶהֱלִי־רִשְׁעֵי: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים חַן וְכְבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהִלְכִים בְּתַמִּים: יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בִּטַח בְּךָ:

בק"ק רומה מוסיפים:

וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שׁוֹפְתֵינוּ בְּמָקוֹם קָרְבָן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקָר וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנַיִ תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִיב רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד הָעֵשִׂיָה בְּהַר סִינַי לְרִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֶּף גֶּסֶף

שָׂכָר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׂנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים. כַּמְנַחַת הַבֶּקָר
וּכְנֹסְבוֹ תַעֲשֶׂה. אֲשֶׁה רִיחַ גִּיחַח לַיהוָה:

אֵתָהּ הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אֵת) קִטְרֵת הַסַּמִּים. פֶּטוּם
הַקְטִרֵת. הַצָּרִי וְהַצֶּפֶרֶן. הַחֲלִבָּנָה וְהַלְּבֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים
שִׁבְעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה. שִׁבְלֵת גֶּרֶד וְכַרְכֶּם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר
שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עָשָׂר וְקַלּוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תִּשְׁעָה.
בוֹרִית כְּרִשִׁינָה תִשְׁעָה קִבִּין. יֵין קִפְרִיסִין סְאִין תֵּלֵת וְקִבִּין תֵּלֵת־א. וְאִם
אִין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין מִבֵּיא חֶמֶר חוֹרִין עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעֲלָה
עָשׂוֹן כָּל־שֶׁהוּא. רִבִּי גֵתָן אֹמֵר אֵף כַּפַּת הַיֶּרֶדֶן כָּל־שֶׁהִיא. אִם גֵּתָן בָּהּ
דִּבֶּשׂ פְּסָלָה. אִם חֶסֶר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ חַיֵּב מִיָּתָהּ:

רִבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֵלָּא שָׂרָף הַנוֹטֵף מֵעֵצֵי
הַקֶּשֶׁט. בוֹרִית כְּרִשִׁינָה שִׁשְׁפִּין בָּהּ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי שֶׁתֵּהָא גָּאָה.
יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׁוּרִין בּוֹ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי שֶׁתֵּהָא עֲזוּה. וְהֵלֵא מִי רִגְלִים
יִפִּין לָהּ. אֵלָּא שְׂאִין מִכְּנִיסִין מִי רִגְלִים בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

וְעֶרְבָה לַיהוָה מְנַחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. כִּימֵי עוֹלָם וּכְשֵׁנִים קְדַמְנִית:

יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ. אֲשֶׁרִי
הָעַם שִׁיְהוֹה אֱלֹהֵיו:

תִּהְיֶה לְדוֹד. אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֶהְלֶלְךָ שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד:
גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אִין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח
מֵעַשְׂיֶךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרֵי גַפְלֵאתֶיךָ

אֲשִׁיחָהּ: וְעִזּוּ גִּוְרָאֲתֵיךָ יֹאמְרוּ וּגְדַלְתֶּךָ אֲסַפְרָנָה: זָכַר
 רַב־טוֹבְךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקֹתֶךָ יִרְגְּנוּ: חֲנּוּן וְרַחוּם יְהוָה. אַרְךְ אַפְּיִים
 וּגְדַל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל יְרַחֲמֵי עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְיֹיךָ יִבְרְכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתֶךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוּמְךָ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפָלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רֵצוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֹסֵיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו. לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רֵצוֹן יִרְאִי
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תַּהֲלֵת יְהוָה יִדְבֵּר פִּי.
 וּיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאִנְחָנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הִלְלוּ־יָהּ:

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֲלָמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהוָה שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלָמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמִּירָן בְּעֲלָמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה למנחה לחול המועד של פסח כשחל בחול

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָיו בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מִלֶּךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ. מִלֶּךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמַן אַתָּה
לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

בחזרה אומרים:

כִּתְּרֵנוּ לְךָ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כָּלָם קִדְּשָׁה לְךָ
יִשְׂרָאֵל. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר.
קו"ח: קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
חזן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יְאֹמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְּרֵי
קִדְּשֶׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יְמִלֶּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר
וְדָר. הִלְלוּיָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. וְשִׁבְחֶךָ
 אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
 וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאִגּוּשׁ בִּינָה. וְחֹנֵנוּ מֵאַתָּה
 דַּעַת וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבֵנו אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ. וּדְבַקְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וּקְרַבְנוּ מִלְּכֵנוּ
 לְעִבּוֹדֶתֶךָ. וְהַחֲזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה:

סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל־לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי
 אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חֲנוּן הַמְרַבֵּה
 לְסִלּוּחַ:

רֵאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבְנוּ. וּגְאֹלְנוּ מִלְּכֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן
 שְׂמֶךָ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֹזֵק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רַפְּאֵנוּ יְהוָה (אֱלֹהֵינוּ) וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנו וְנוֹשְׁעָה. כִּי תִהְלַתְנוּ
 אַתָּה. וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מִכּוֹתֵינוּ (וּלְכָל־
 תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנִצְמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרִיךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת־כָּל־
 מִיַּי תְּבוֹאֶתָהּ. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה וְשִׁבַּע
 אֶת־הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרִכָּה. רוּחָהּ וְהַצְלִיחָה בְּכָל־
 מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבְרִיךְ אֶת־שְׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרָכוֹת.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ. וְשֵׁא נִס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ. (וּמִבְּצֵנוּ
יַחַד מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מִקְבֵּץ גְּדַחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה וְיִוַעֲצֵנוּ כְּבַתְּחִלָּה. וְתַמְלִךְ
עָלֵינוּ אֶתָּה (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים).
בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצוננר:

<p>וְלַמְשֻׁמְרִים בְּלִיתְהוּי תְקוּנָה. וְכָל־ הַמִּינִים כָּלֵם כָּרְגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֵיךָ מְהֵרָה יִכְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְרוֹן מְהֵרָה תַעֲקֹר וּתְשַׁבֵּר וְתִכְנֶיעַ אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמִכְנִיעַ זָדִים:</p>	<p>וְלַמְלֻשִׁינִים בְּלִיתְהוּי תְקוּנָה. וְכָל־ הַמִּינִים כָּלֵם כָּרְגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֵיךָ מְהֵרָה יִכְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְרוֹן מְהֵרָה תַעֲקֹר וּתְשַׁבֵּר וְתִכְנֶיעַ אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמִכְנִיעַ זָדִים:</p>
---	--

עַל־הַחֲסִידִים וְעַל־הַצְּדִיקִים וְעַל־גְּרֵי הַצְּדָק וְעַל־פְּלִיטַת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְתַן
שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתּוֹ. וְשִׁים חֶלְקֵנוּ
עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גְבוּשׁ כִּי־בָךְ בִּטְחָנוּ מֶלֶךְ עוֹלָמִים. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לְצְדִיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּנֵן עוֹלָם
בְּמְהֵרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה
ירוּשָׁלַיִם:

אֶת־צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ בְּמַהֲרָה תִצְמַיֵחַ. וְקִרְנֵנו תְּרוֹם בִּישׁוּעָתְךָ.
 כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִצְמַיֵחַ
 קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שִׁמְע קוֹלְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל
 בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת־תְּחִנָּתֵנוּ. כִּי אֵב
 מְלֵא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מְעוֹלָם. וְלֹא נָשׁוּב רִיקָם
 מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רִצֵּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתֵם שְׁעוּה.
 וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתֵם
 מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת
 יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֵּר וְיִזְכְּרוּנוּ וְיִזְכְּרוּנוּ אֲבוֹתֵינוּ.
 וְיִזְכְּרוּנוּ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְיִזְכְּרוּנוּ מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבַדְךָ. וְיִזְכְּרוּנוּ
 כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וְלַחֲסֵד
 וְלְרַחֲמִים וְלְרָצוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.
 בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי
 אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְחֲזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל-בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ. עַל-
שִׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיִינוּ
וּתְחַנְּנֵנוּ וְתַאֲסֹף גְּלוּיֵנוּ
מֵאֲרָבַע כְּנָפֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּאַמֶּת וּבְלִבֵּב שָׁלֵם. עַל
שִׂאֲנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדְךָ וְעַל-נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-נַסִּיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיּוֹם
עָמְנוּ וְעַל-נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שֶׁבְּכָל-עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
הַטּוֹב כִּי לֹא-כָּלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חַסְדֶיךָ
וּמַעֲוֹלָם קוִיֵּנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-
הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כָּלֶם יִתְבַּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִדְוֹךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱהָ לְהוֹדוֹת:

שִׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנֵיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבְּרַכְנוּ וּלְבָרַךְ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תְּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי נִצּוּר לְשׁוּנֵי מַרְעֵי וּשְׁפָתֵי מַדְבַּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּסִים וְלִמְצוֹתֶיךָ
תַרְדֵּף נַפְשֵׁי וְנַפְשֵׁי כְּעַפְרָ לְכָל תַּהֲיֶיהָ יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
שָׂבְלֵי־הַקָּמִים עָלַי לְרַעְיָה תִפְרַע עֲצָתְם וְתִקְלַקְלַ מַחְשְׁבוֹתֵם וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה שְׁעָרֵי חֶכְמָה שְׁעָרֵי בִינָה שְׁעָרֵי דַעַת שְׁעָרֵי
פְרָנְסָה וְכֻלְּכֶלָה שְׁעָרֵי חַיִּים חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל (אָמֵן):

(יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו

שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך)

במקום שכלו ג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע החזן לקדושה. בחזרת הש"ץ הקהל צריך לעמוד ולכוין לכל הברכות ולענות 'ברוך הוא וברוך שמו אחרי 'ברוך אתה יי' ו'אמן' אחר כל ברכה.

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִמְיֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁיר־תָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן
דְּבִשְׁמַיָּא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לאחר מנחה גדולה יש אומרים 'עלינו לשבח' (לעיל עמ' 318) ולאחריו קדיש יתום. לאחר
מנחה קטנה אם יש בבה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים כאן מזמור של יום (לעיל
עמ' 317-314) או מזמור ס"ז (כמנהג ק"ק רומה) כדלקמן ואחריו קדיש יתום.

לְמַנְצֵחַ בְּנִגְיַת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ. יֵאָר פְּנֵינוּ
אֲתָנוּ סְלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרַבְרָךְ. בְּכָל־גְּזוּיִם יְשׁוּעָתֶךָ:
יִזְרְוּ עַמִּים אֱלֹהִים. יִזְרְוּ עַמִּים כָּלֵם: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים.
כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאַרְץ תִּנְחַם סְלָה: יִזְרְוּ עַמִּים
אֱלֹהִים. יִזְרְוּ עַמִּים כָּלֵם: אֲרֵץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֲפִסֵי־אֲרֵץ:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבְרָא כְרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

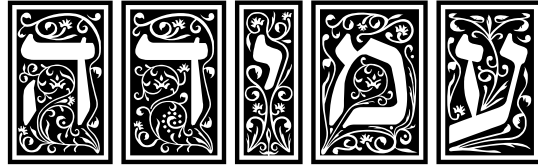
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְּאִמְרֵין
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

תפילות
לשבת
חול המועד

לְלַיֵּל שַׁבַּת חוּה"מ

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם: אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ. מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹד בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. וְשַׁבְּחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

מקורות ומקבילות

עמידה לליל שבת חוה"מ. ע"פ צבלי צינה, דף ח ע"א; ר"ח; פסקי רי"ד; פסקי רי"ז עמ"ס צינה, פ"ב ה"א, אות כג; שבה"ל,

וּמֵאֵהֶבְתָּךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שְׂאֵהֶבֶת אֶת־
 יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וּמַחְמַלְתָּךְ
 מִלְכָּנוּ שְׂחַמְלַת עַל־בְּנֵי־
 בְּרִיתְךָ. נָתַתְּ לָנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
 הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.
 לַגְּדֻלָּה וְלַגְּבוּרָה
 וְלַקְדוּשָׁה וְלַמְנוּחָה
 וְלַעֲבוּדָה וְלַהוֹדָאָה.
 וְלָתַת לָנוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם
 מֵאֵתְךָ:

יש נוהגים לומר במקום "ומאהבתך", אתה קדשת:
 אֶתְּךָ קִדְשְׁתָּ אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ. תְּכַלִּית
 מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וּבִרְכַתּוֹ מִכָּל־
 הַיָּמִים. וּקְדַשְׁתּוֹ מִכָּל־הַזְּמַנִּים. וְכֵן כְּתוּב
 בְּתוֹרָתְךָ:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל
 אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
 עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
 עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ
 אֹתוֹ. כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכָל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא
 אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

יְשַׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת וְקוֹרְאֵי עֲנִי.
 עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ
 וַיִּתְעַנְּנוּ מִטּוֹבְךָ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַתְּ בּוֹ וּקְדַשְׁתּוֹ.
 חֲמֻדַּת יָמִים אוֹתוֹ קְרֵאת. זָכַר לְמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רְצֵה בְּמְנוּחַתְנוּ. קְדַשְׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שְׂבַעְנוּ מִטּוֹבְךָ. שְׁמַחְנוּ
 בִּישׁוּעַתְךָ. וְטַהַר לְבָבֵנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קְדֻשְׁךָ. וַיִּשְׁמְחוּ בְךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי
 שִׁמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבַּת:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׁעֵדֵה.
 וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלְתֶם
 מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תְּמִיד עֲבוּדַת
 יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ.

מקורות ומקבילות

סדר פסח, סו"ר ריט; סת"ר סו"ר גג. ומאֲהֶבֶתְךָ הִיא וכו'. סדו' הסי"ג עמ' רנד; שצ"ג, סדר פסח סו"ר ריט.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוּרֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזִכְרוֹן מִשִּׁיחַ בְּיַדְדוֹד עַבְדְּךָ. וְזִכְרוֹן
 כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְכָרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.
 בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחַוֶּס וְחָנַן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו. כִּי
 אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-גְּשׁוֹמֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ. וְעַל-גְּסִיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל-נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
 שֶׁבְּכָל-עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. הַטוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
 הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסֵדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קוִינֵנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כֵּן יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ תָמִיד. כָּל-הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת:

מקורות ומקבילות

יע"ז בערבות של שבת חוה"מ. צ"ה, דף ח ע"א; ר"ת; פסקי רי"ד; סדו' הס"ג עמ' רנד; פסקי ריא"ז עמ"ס צ"ה, פ"ב ה"א, אות כג; שבה"ל, סדר פסח, סי' ריט. אמירתו בערכה עבודה. ע"פ צבלי עירובין, דף מ ע"ב; צ"ה, דף ח ע"א; ר"ת, ד"ה ת"ר שבת; פסקי רי"ד; פסקי ריא"ז עמ"ס צ"ה, פ"ב ה"א, אות כג. ראו תוספתא ברכות פ"ג, הל' יא. לא מזכירים שבת ציעלה וצוא'. ע"פ תשובה"ג החדשות, עמנואל (אופק), סי' קעג; סרש"י סי' תקלו בשם הגאונים; שבה"ל, ענין ר"ת, סי' קעח; סת"ר סי' נה, ד"ה ר"ת. חג המנוחות. ע"פ ר"ת עמ"ס צ"ה, דף ח ע"א, ד"ה ת"ר שבת.

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֹךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
 פְּנֵיךְ. כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךְ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
 אֱהָבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
 וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת-כָּל-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
 תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נְצוֹר לְשׁוֹנֵי מְרֵעַ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֶפֶר לְכָל תְּהִיָּה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכַל-הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְתֶּם וּתְמַלְקַלְמֵי מַחְשָׁבוֹתַם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעַה. שְׁעָרֵי
 פְּרָגְסָה וְכֻלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

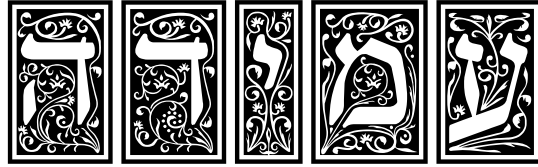
פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

וממשיכים לעיל עמו' 36.

לשחרית של שבת חוה"מ

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל
וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ
בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מֶגֶן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מְתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מְתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל
עֹפֵר. מִי־כְמוֹד בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ מְמִית וּמְחַיֶּה
וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מְתִים. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מְחִיָּה הַמְתִים:

מקורות ומקבילות

עמידה לשחרית של שבת חוה"מ. ע"פ צבלי צילה, דף ח ע"א; ר"ת; פסקי רי"ד; פסקי ריא"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"א, אות כג; שנה"ל, סדר פסח, ס"ו ריט; סת"ר ס"ו ג.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כְּתוּב יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מֵעַלְהָ עִם־קְבוּצֵי מִטָּהּ. יַחַד כָּלֶם קְדוּשָׁה
 לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כָּמָה שְׁנָאֵמַר עַל־יַד גְּבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה
 וְאָמַר. קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ יְהוָה יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְקוֹמוֹ:
 חזן: וּבְדַבְרֵי קְדוּשָׁךְ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יְמִלֶךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֶרֶךְ וָדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר גְּמִלֶיךָ לֵאלֹ. כִּי־הוּא לְבָדוֹ מְרוֹם וְקְדוּשׁוֹ. וְשִׁבְחֶךָ
 אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
 וְקְדוּשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

יְשַׁמַּח מִשֶּׁה בְּמִתְּנַת חֶלְקוֹ. כִּי עֶבֶד נֶאֱמַן קָרָאתָ לוֹ. אֱלֹהֵינוּ.
 כְּלִיל תְּפִאָרֶת בְּרֵאשׁוֹ נָתַתָּ בְּעַמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל־הַר
 סִינַי. שְׁנֵי לִוְחֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ. וְכְתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת
 שַׁבָּת. וְכֵן כְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֶרֶתְכֶם
 בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעוֹלָם.
 כִּי־שִׁשַּׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֵשׁ:

וְלֹא נָתַתוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת. וְלֹא הִנְחִלְתוּ
 מִלְּכֵנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים. וְגַם בְּמִנוּחְתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ
 עַרְלִים. כִּי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נָתַתוּ בְּאַהֲבָה. לְזֵרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר

מקורות ומקבילות

ישמח משפ. ע"פ סדו' רס"ג עמ' רנד.

בָּם בְּחֶרֶת. עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעֵי. כָּלֶם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבָךְ.
וּבְשִׁבְעֵי רְצִיתָ בּוֹ וְקִדְּשָׁתוּ. חֲמֶדֶת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זָכַר
לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רְצָה בְּמִנוּחַתְנוּ. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שְׁבַעְנוּ מִטּוֹבָךְ. שִׁמְחֵנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ. וְטָהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שֶׁבֶת קִדְּשָׁךְ. וַיִּשְׁמָחוּ בְּךָ כָּל-יִשְׂרָאֵל מִקְּדָשֵׁי
שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתָם שְׁעֵדָה.
וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתָם
מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וַיְבֹא. יִגִּיעַ. יִרְאֶה (נ"א: וַיִּרְאֶה)
וַיִּרְצֶה. וַיִּשְׁמַע. וַיִּפְקֹד. וַיִּזְכֹּר וְזָכְרוּנָנוּ וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי דָוִד עֲבָדֶךָ. וְזָכְרוֹן
כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זָכְרוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדֵנוּ בוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.
בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי
אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתַחֲזִיגָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כַּמָּאז.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְחֲזִיר בְּרַחֲמָיו שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מקורות ומקבילות

יעזו נשחרית של שנת חוה"מ. צ"ה, דף ח ע"א; ר"ח; פסקי ר"ד; סדו' רס"ג ענ"י רנ"ד; פסקי ריא"ז עמ"ס צ"ה, פ"ב ה"ח, אות כג; שנה"ל, סדר פסח, ס"ו ריט; סת"ר ס"ו נג.

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אַנְחֵנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל-בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיִינוּ
וּתְחַנְּנוּ וּתְאַסּוּף גְּלוּיֵנוּ
מֵאֲרֻבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּאֵמֶת וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל
שָׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אַנְחֵנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדְךָ וְעַל-נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-נְסִיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיּוֹם
עִמָּנוּ וְעַל-נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שֶׁבְּכָל-עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
הַטּוֹב כִּי לֹא-כָּלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסֵדֶיךָ
וּמַעֲוֹלָם קוִיֵּנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-
הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוּמֶם שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִוְדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

הכהנים נושאים כפיהם בחזרה. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְּנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן
וּבְנָיו כֹּהֲנִים עִם קְדוֹשֵׁיךָ. כְּאֲמוּרָה. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יֵאָר
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יֵשָׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם:

שִׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְּנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ. כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.

אֱהָבָה וְחֶסֶד • צְדָקָה • בְּרָכָה • יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם •
 וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמּוֹד יִשְׂרָאֵל
 תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ • בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה •
 הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם • (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהוָה לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי • וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ • יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי • נְצוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ • וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה • וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
 תִּרְדֵּף נַפְשִׁי • וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה • יְהוָה רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי •
 שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה • תִּפְרַעְתֶּם וּתְמַלְקַל מִחֲשָׁבוֹתֵם • וְכֵן יְהוָה רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי • שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה • שְׁעָרֵי חֶכְמָה • שְׁעָרֵי בִינָה • שְׁעָרֵי דַעָה • שְׁעָרֵי
 פְּרָגְסָה וְכִלְכָּלָה • שְׁעָרֵי חַיִּים • חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהוָה לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי • וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ • יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו • הוּא בְּרַחֲמָיו • יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל • (אָמֵן):

(יְהוָה רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ • יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ •

שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ • וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ •)

וממשיכים בהלל לעיל עמ' 114.

למנחה של שבת חוה"מ

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מְתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.

מוריד הטל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מְתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמּוֹנָתוֹ לִישָׁנָי עֹפֵר. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ מְמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מְתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמְתִּים:

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כִּתְּרֵנוּ לָךְ הַמוֹנֵי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כָּלָם קִדְּשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה

מקורות ומקבילות

עמידה למנחה של שבת חוה"מ. ע"פ צבלי צילה, דף ח ע"א; ר"ת; פסקי ר"ד; פסקי ריא"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"ה, אות כג; שבה"ל, סדר פסח, סי' רט; סת"ר סי' נג.

וְאָמַר. קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל-הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: חזו": לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מִמְקוֹמוֹ:
 חזו": וּבְדַבְרֵי קְדֻשָּׁךְ פְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יִמְלֶךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּ-יָהּ:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי-הוּא לְבוֹדוֹ מְרוֹם וְקְדוּשׁוֹ. וְשִׁבְחֶךָ
 אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
 וְקְדוּשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקְּדוּשׁ:

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד. וּמִי כְעֵמֶךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ:
 תִּפְאַרְתְּ גְּדֻלָּה וְעֶטְרַת יְשׁוּעָה. מְנוּחָה וְקִדְשָׁה לְעַמְּךָ
 נִתְּתָה. אֲבָרְהֶם יִגַּל. יִצְחָק יִרְנֶן. יַעֲקֹב וּבְנָיו יִגְוֹחוּ בּוֹ. מְנוּחַת
 אֶהְבֶּה וּנְדָבָה. מְנוּחַת אֱמֶת וְאַמוּנָה. מְנוּחַת שְׁלוֹם הַשְּׁקֵט
 וּבְטָח. מְנוּחָה שְׁלֵמָה שְׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ. יִכִּירוּ בְּנֶיךָ וַיִּדְעוּ.
 כִּי מֵאַתָּךְ הִיא מְנוּחָתָם. וְלִמְשָׁה עֲבָדְךָ מִסִּינֵי אֲמַרְתָּ. פְּנִי
 יֵלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רִצָּה בְּמְנוּחָתָנוּ. קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שְׂבַעְנוּ מִטוֹבְךָ. שִׁמְחֵנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ. וְטַהַר לְבָבוֹ לְעֲבָדְךָ בְּאֱמֶת. וְהִנַּחֲלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שִׁבְתְּ קְדֻשָּׁךְ. וַיִּשְׁמְחוּ בְךָ כָּל-יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי
 שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקְדָּשׁ הַשַּׁבָּת:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תִּפְלֹתֶם שְׁעֵדוּ.
 וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּר בִּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלֹתֶם
 מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת
 יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וִירְאֶה)
 וִירְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר. וְזָכְרוּנוּ וְזָכְרוּנוּ אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזָכְרוּנוּ יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזָכְרוּנוּ מְשִׁיחַ בְּדָוִד עַבְדְּךָ. וְזָכְרוּנוּ
 כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.
 בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחַס וְחֶסֶד וְרַחֲמֵינוּ וְרַחֲמֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי
 אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּתְחַיֶּנָּה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
 לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
 אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵי כָּל-בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
 בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
 לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
 שִׁחֲחֵיתָנוּ וְקִמַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיֵינוּ
 וּתְחַנְּנוּ וּתְאַסּוּף גְּלוּיֵינוּ
 מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
 לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
 בְּאֵמֶת וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל-
 שִׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אֵל
 הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
 בְּיָדְךָ וְעַל-נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ. וְעַל-נַסִּיךָ שְׂבָכְלִיּוֹם וַיּוֹם
 עִמָּנוּ וְעַל-נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
 שְׂבָכְלִיעַת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
 הַטּוֹב כִּי לֹא-כָּלוּ רַחֲמֶיךָ.
 הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסֵדֶיךָ
 וּמַעֲוֹלָם קוִינּוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-
 הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

מקורות ומקבילות

יעזו בנחמה של שנת חובתנו. צילה, דף יז ע"א; ר"ח; פסקי רי"ד; סדו' רס"ג עמ' נד; פסקי רי"ז עמ"ס צילה, פ"ב ה"ח, אות כג; סת"ר ס"ו נג.

עַל-כָּל־כֶּלֶם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְכָּנוּ תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֵךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
 פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
 אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרַכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
 וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבִרְכָנוּ וּלְבִרְךָ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
 תְּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֶפֶר לְכֹל תִּהְיֶה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכֵל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְתֶּם וּתְקַלְקַל מִחֲשָׁבוֹתַם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שִׁתְּפַתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֶכְמָה. שַׁעֲרֵי בִינָה. שַׁעֲרֵי דַעָה. שַׁעֲרֵי
 פְּרִנְסָה וְכֻלְכָּלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

שִׁתְּבִנֶּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ):

וממשיכים לעיל עמ' 211.

מסכת אבות

קַבֵּל תּוֹרָה מְסִינֵי. וּמִסְרָה לַיהוֹשֻׁעַ. וַיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים. וְזִקְנִים לְנָבִיאִים. וְנָבִיאִים מִסְרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוּלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים: הָיוּ מְתוּנִים בְּדִין. וְהֶעֱמִידוּ תַלְמִידִים הֶרְבֵּה. וְעָשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה: [ב] שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוּלָה.

מקורות ומקבילות

פרקי אבות. תש"ו רמ"ג, או"ח, סי' פ; סרע"ג ח"ב, סי' לה; סד"ו רס"ג עמ' קנ; תש"ה"ג, שערי תשובה, סי' רכ; סחצ"ר, כ"י שכתר, עמ' 244; שנה"ל, עין שבת, סוף סי' קנ, גשס רבינו שלום גלון, וס' קנ; סה"ח סי' כה; כ"י כ"ה, דף 60א; מנח' רומניא, דף קנב ע"ב. משה קבל תורה מסיני. צצלי צרכות, דף ה' ע"א, ע"פ שמו' כד, יב; צצלי מגילה, דף יט ע"ב, ע"פ דף 37 ע"א, ומסרה ליהושע. ראו צצלי תמורה דף עז ע"א, ע"פ שמו' לג, יא. וזקנים. ע"פ סה' קיט, ק. לאנשי כנסת הגדולה. ראו ירושלמי צרכות, פ"ב, ה"ד [דף ח' ע"א]; מגילה פ"א, ה"ה [דף ו' ע"ב]; צצלי מגילה, דף ח' ע"ב. הוּו ממונים

ח"נ והערות

פרקי אבות. בניגוד לשקסטים אחרים בסידור ובמחז, כאן הוכנס ניקוד מודרני (כולל סימני שאלה וסימני קריאה), להקל על הקורא. באשכנז מקדימים לומר לפני כל פרק, 'כל ישראל וכו' להתפאר, ואחריו רבי חנניא, וקדיש דרבנן. במח' רמ"ו וקד"א, אין שום תוספת לפני הפרקים ולא לאחריהם. אמנם, בסוף פרק ו' נוסף רבי חנניא בן עקשיא וכו' יגדיל תורה ויאדיר. והעירו ע"ז: רבי חנניא אינו מן הברייתא, אלא סיוס נאה הוא. ונהגו העם לאמרו בסיוס הפרקים לפי שאין אומרים קדיש על המשנה, אלא על האגדה, שאמר מר (בבלי סוטה, דף מט ע"א), ויהא שמיה רבא דאגדתא. גם כתבו בסוף הפרקים 'קדיש דרבנן'. משמע מזה שנהגו לומר רבי חנניא בן עקשיא וקדיש דרבנן בסוף כל פרק. במח' כ"י כתב יזכר נהגו כל הימים שבין פסח לעצרת בכל שבת ושבת, לשנות מסכת אבות תיכף למנחה, ומעתיק בראש כל משנת כל ישראל יש להם חלק, עד יאף ההוגה את השם באותיותיו. במח' שד"ל מקדים לפרק הראשון 'כל ישראל וכו' להתפאר, ובסוף כל פרק רבי חנניא וכו'. במח' רומניא לפני המסכת בא: 'כל ישראל וכו' להתפאר, הקטן יהיה לאלף וכו' אחישנה, ובסוף המסכת רבי חנניא, וללא הוראה לומר קדיש. הוּו מְתוּנִים. בכ"י כ"ה: 'הוּו מתונים. בכ"י קאופמן: 'הוּו מְתוּנִין. במח' רמ"ו, בולגיא וכ"י קאופמן: 'מְשִׁירֵי.

הוא הִיָּה אֹמֵר: **עַל־שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הַעֲבוּדָה וְעַל־גְּמִילוּת חַסְדִּים:** [ג] אֲנִטְיִגְנוֹס אִישׁ סוֹכּוֹ קִבֵּל מִשְׁמַעוֹן הַצְּדִיק. הוא הִיָּה אֹמֵר: **אֶל־תְּהִיוּ כַּעֲבָדִים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת־הָרֵב עַל־מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס. אֶל־א הוּוּ כַּעֲבָדִים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת־הָרֵב שְׁלֹא עַל־מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס. וַיְהִי מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם:** [ד] יוֹסֵף בְּן־יֹעֶזֶר אִישׁ צָרְדָּה. וַיֹּסֵף בְּן־יֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ מֵהֶם. יוֹסֵף בְּן־יֹעֶזֶר אֹמֵר: **יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וְעַד לַחֲכָמִים. וְהָיוּ מִתְאַבֵּק בַּעֲפֹר רִגְלֵיהֶם. וְהָיוּ שׁוֹתֵה בַצֵּמָא אֶת־דְּבָרֵיהֶם:** [ה] יוֹסֵף בְּן־יֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אֹמֵר: **יְהִי בֵיתְךָ פְּתוּחַ לְרוּחָה. וַיְהִיו עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתְךָ. וְאֶל־תִּרְבֶּה שִׂיחָה עַם־הָאֲשָׁה. בְּאִשְׁתּוֹ אֲמְרוּ. קַל וְחָמֵר בְּאִשְׁתְּ חֲבֵרוֹ! מִכָּאן אֲמְרוּ חֲכָמִים: כָּל־זְמַן שְׁאָדָם מִרְבֶּה שִׂיחָה עַם־הָאֲשָׁה. גֹּרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ וּבֹטֵל מִדְּבָרֵי תוֹרָה. וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גִּיהֲנָם:**

מקורות ומקבילות

גדין. צבלי סנהדרין, דף ז ע"ב, ע"פ ש"י כ, כג - כה, א; ספרי פ"ה דברים פ' טז, ע"פ ד"ה טז. על הסורה. ירושלמי מגילה פ"ג, ה"ו, ע"פ ישעי' נח, טז; צבלי פסחים, דף סח ע"ב, ע"פ ירמ' לג, כה. סוכו. יהו' טו, לה. **שלא ע"מ לקבל פרס.** צבלי מדרים, דף סז ע"א, ע"פ ד"ה ל, כ. **ויהי מורא שמים עליכם.** ע"פ ד"ה יג, ה; ראו צבלי שבת, דף לא ע"א. **לרדה.** מ"א יא, כו. **יהי ביתך בית ועד לחכמים.** ספרי פ"ה עקב פ' מט, ע"פ ד"ה יא, כב.

ח"ו והערות

אֲנִטְיִגְנוֹס. במח' רמ"ו ורומניא דפי' ויניציאה: אֲנִטְיִגְנוֹס. בכ"י קאופמן: אֲנִטְיִגְנוֹס' וברומה לוח' במח' רומניא דפי' קושטא. הַמְּשַׁמְשִׁין. במח' בולוניה: הַמְּשַׁמְשִׁין. בכ"י קאופמן: הַמְּשַׁמְשִׁים. הוּוּ כַּעֲבָדִים. בכ"י קאופמן: יְהִיו כַּעֲבָדִים. **שְׁלֹא עַל־מְנַת.** בכ"י וקאופמן: **עַל־מְנַת שְׁלֹא.** מְנַת לְקַבֵּל. כן נראה. במח' רמ"ו, בולוניה ורומניא: מְנַת לְקַבֵּל. וַיְהִי מוֹרָא. בכ"י קאופמן: **יְהִיא מוֹרָא.** יוֹסֵף בְּן־יֹעֶזֶר. כ"ה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו ובולוניה. בכ"י ומח' שד"ל: יוֹסֵי בְּנֵי־יֹעֶזֶר, וכן בכולם. בכ"י קאופמן: יוֹסֵה בְּנֵי־יֹעֶזֶר. צָרְדָּה. כן הוא במקרא שלפנינו. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ורומניא: **יְרוּשָׁלַיִם.** בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ורומניא: **יְרוּשָׁלַיִם' וכן בסמוך.** קִבְּלוּ מֵהֶם. כ"ה במח' רמ"ו ושד"ל. בכ"י כ"ה, בולוניה וכ"י קאופמן: קִבְּלוּ מִפְּנֵי. בְּנֵי־יֹעֶזֶר אֹמֵר. בכ"י קאופמן: **בְּנֵי־יֹעֶזֶר אִישׁ צָרְדָּה אֹמֵר,** במח' שד"ל בא בסוגריים. **וְהָיוּ מִתְאַבֵּק.** כן הוא במח' רמ"ו ורומניא. במח' רס"ד-רס"ה ובולוניה: **יְהִיוּ מִתְאַבֵּק** וכן בסמוך. **וְהָיוּ שׁוֹתֵה בַצֵּמָא.** בכ"י קאופמן: **יְשׁוֹתֵה בַצֵּמָא.** שׁוֹתֵה בַצֵּמָא. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל. בכ"י שׁוֹתֵה בַצֵּמָא. יוֹסֵף בְּנֵי־יֹחָנָן אִישׁ. במח' רמ"ו ללא תיבות יוֹסֵף בְּן, אולי בטעות, אבל נמצא לעיל משנה ד. לְרוּחָה. בכ"י קאופמן ומח' שד"ל: לְרוּחָה. בְּנֵי בֵיתְךָ. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י קאופמן: **בְּנֵי בֵיתְךָ.** **בֵּית וְעַד לַחֲכָמִים.** כן הוא במח' רומניא. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י קאופמן: **בֵּית וְעַד לַחֲכָמִים.** **מִכָּאן אֲמְרוּ.** בח' בולוניה ורומניא: **מִכָּאן אֲמְרוּ.** בכ"י קאופמן: **מִכָּן אֲמְרוּ.** **כָּל־זְמַן שְׁאָדָם מִרְבֶּה.** בכ"י קאופמן: **כָּל־הַפְּרָדָה.** **עַם־הָאֲשָׁה.** בכ"י קאופמן: **עַם־הָאֲשָׁה כְּשֶׁהָיָה נְדָה.** רָעָה לְעַצְמוֹ וּבֹטֵל. בכ"י קאופמן: **רָעָה לְעַצְמוֹ וּבֹטֵל.** יוֹרֵשׁ גִּיהֲנָם. בכ"י קאופמן: **יֹרֵשׁ לְגִיהֲנָם.**

[א] יהושע בן־פרחיה ונתאי הארבל קבלו מהם. יהושע בן־פרחיה אומר: עשה לך רב. וקנה לך חבר. והוי דן את־כל־האדם לכהן זכות: [ב] נתאי הארבל אומר: הרחק משכן רע. ואל־תתחבר לרשע. ואל־תתיאש מן־הפרענות: [ג] יהודה בן־טבאי ושמעון בן־שטח קבלו מהם. יהודה בן־טבאי אומר: אל־תעש עצמך כעורכי הדיינים. וכשיהיו בעלי הדין עומדין לפניך. יהיו בעיניך כרשעים. וכשנפטרין מלפניך. יהיו בעיניך כזכאין. כשקבלו עליהם את־הדין: [ד] שמעון בן־שטח אומר: הוי מרבה לחקור את־העדים. והוי זהיר בדבריך. שפא מתוכם ילמדו לשקר: [ה] שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר: אהוב את־המלאכה. ושנא את־הרבנות. ואל־תתודע לרשות: [ו] אבטליון אומר:

מקורות ומקבילות

לקף זכות. צבלי שבועות דף ל ע"א, ע"פ ויק' יט, טו. הארכלי הוסיף יד. הרחק משכן רע. משני נגעים פ"ג, מ"ו, ע"פ ויק' יד, מ. ואל תתחבר לרשע. ע"פ דה"צ כ, לו. כעורכי הדיינים. צבלי שבת, דף קלט ע"א, ע"פ ישע"נ, ג. הוי מרבה לחקור את העדים. ע"פ דב' יג, טו. אהוב את המלאכה. ראו צבלי קידושין דף ל ע"ב מקהלת ט, ט; צבלי צ"מ, דף ל ע"ב, ע"פ שני יח, כ, ורש"י ד"ה זה בית חיהם. ושנא את הרבנות. ראו צבלי פסחים, דף פז ע"ב ראו לרבנות שמקברת את צבליהו וכי.

ח"ג והערות

ונתאי הארבל קבלו מהם. בכ"י קאופמן: זמתי הארבל קבלו מהן. עשה לך. כ"ה במח' רס"ד־רס"ה ובוולוניא. במח' רמ"ו, רומניא וכ"י קאופמן: עשה לך. וקנה לך. במח' רומניא וכ"י קאופמן: זקנה לך. והוי דן. בכ"י קאופמן: זמתי דן. כל־האדם. בכ"י קאופמן: כל־האדם. נתאי הארבל. כן הוא במח' רס"ד־רס"ה ובוולוניא. בכ"י כ"ה: ונתאי הארבל. במח' רמ"ו: נתאי הארבל. במח' רומניא: נתאי הארבל. בכ"י קאופמן: ימתי הארבל. ואל־תתחבר. בכ"י כ"ה: זאל תהי חבר. ואל־תתיאש. בכ"י קאופמן: זאל־תתיאש.

בן־טבאי. במח' רמ"ו ובוולוניא: בן־טבאי. במח' רס"ד־רס"ה: בן־טבאי. בכ"י קאופמן: יבן טבאי וכן בסמוך. בן־שטח. במח' בולוניא: בן־שטח וכן בסמוך. קבלו מהם. בכ"י קאופמן: קבלו מהן. אל־תעש. בכ"י קאופמן: אל־תעש. כעורכי הדיינים. בכ"י רמ"ו, קד"א ושד"ל. ודלא כהנוסח: בעלי דיינים עומדין. עומדין... וכשנפטרין. שניהם בנזין סופית, כ"ה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו ורומניא. בכ"י קאופמן רק הראשון בנזין סופית. וכשנפטרין. במח' בולוניא: וכשנפטריים. יהיו בעיניך כזכאין. כשקבלו עליהם. בכ"י קאופמן: יהוא בעיניך כצדיקים \ שקבלו עליהן. כשקבלו עליהם. בכ"י כ"ה: שקיבלו עליהן. שמעון בן־שטח. כ"ה במח' רמ"ו, כ"י, רש"ם, עבוי ועין אבות. במח' שד"ל וברמ"ו במ"ט: שמעון בן־שטח. הוי. במח' רמ"ו תתת"ם ויניציאה, המ"ם רפה. ולפי' ילמדו. כן ניקודו במח' רמ"ו, כ"י, קד"א ושד"ל ובוניציאה ספרד. במח' רמ"ו תתת"ם ויניציאה, המ"ם רפה. ולפי' הוא מלעיל. בקד"א וכ"י המ"ם דגושה. בכ"י קאופמן: שפא מתוכן ילמדו. הרבנות. במח' רמ"ו: הרבנות. ואל־תתודע. במח' רמ"ו ורומניא דפי קושטא: זאל־תתודע. לרשות. כן הניקוד במח' רמ"ו, כ"י וקד"א. אמנם בוניציאה ושד"ל: זאל־תתודע לרשות. ועיין לוי"א סי' צו ולח"ג על אחר. אבטליון אומר. בכ"י כ"ה: זאל־תתודע לרשות. אומר.

חֲכָמִים. הִזְהִירוּ בְּדַבְרֵיכֶם! שְׁמַא תְּחֻבוּ חֻבַּת גְּלוֹת וְתִגְלוּ
 לְמָקוֹם מַיִם הָרְעִים. וַיִּשְׁתּוּ הַתְּלַמִּידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וַיָּמוּתוּ.
 וְנִמְצָא שָׁם שָׁמַיִם מִתְחַלְלִים: ^[יב] הֵלֵל וְשָׁמַי קָבְלוּ מֵהֶם.
 הֵלֵל אָמַר: הֵיוּ מִתְּלַמִּידָיו שְׁלֵ-אֶהֱרֹן. אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף
 שְׁלוֹם. אוֹהֵב אֶת-הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה: ^[יג] הוּא הִיָּה
 אָמַר: נִגְדַּ שְׁמָא. אֲבָד שְׁמָה. וְדָלָא מוֹסִיף. יִסְיף. וְדָלָא יְלִיף.
 קָטְלָא חֵיב. וְדָא שְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא. חֵלְף: ^[יד] הוּא הִיָּה אָמַר:
 אִם אֵין אָנִי לִי. מִי לִי? וּכְשָׁאֲנִי לְעַצְמִי. מָה אָנִי? וְאִם לֹא
 עֲבָשִׁיו. אֵימְתִי? ^[טו] שְׁמַאי אָמַר: עֲשֵׂה תוֹרְתְךָ קְבַע. אָמַר
 מְעַט וְעֲשֵׂה הַרְבֵּה. וְהֵיוּ מְקַבְּלִים אֶת-כָּל-הָאָדָם בְּסֶבֶר פְּגִים
 יְפוֹת: ^[טז] רַבֵּן גְּמְלִיאֵל אָמַר: עֲשֵׂה לְךָ רַב. וְהִסְתַּלַּק
 מִן-הַסֵּפֶק. וְאֶל-תְּרַבֵּה לְעֶשֶׂר אוֹמְדוֹת: ^[יז] שְׁמַעוֹן בֶּנוֹ אָמַר:

מקורות ומקבילות

אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם. ע"פ תה"ל, לו, טו; צבלי סנהדרין, דף קי ע"א, ע"פ צמ"ט, כה. אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת. צ"ר פ"י כד, ס"ז, ע"פ ויק"י, יח. וְדָא שְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא חֵלְף. צבלי מריס, דף סג ע"א, ע"פ דני"ה, ל. עֲשֵׂה תוֹרְתְךָ קְבַע. צבלי יומא, דף יט ע"ב, ע"פ דב"ה, ז. אָמַר מְעַט וְעֲשֵׂה הַרְבֵּה. צבלי צ"מ, דף פו ע"א, ע"פ צ"י, יח, ה - יח, ז. וְהִסְתַּלַּק מִן-הַסֵּפֶק יְפוֹת. צבלי כחוצות דף קי"ג, ע"פ צ"י, מט, יב.

ח"ג והערות

שְׁמַא תְּחֻבוּ. כ"ה במח' רמ"ז, כ"י, קד"א ושד"ל וכן העיד רש"י בשם כל הסידור. בכ"י קאופמן: שְׁמַא תְּחֻבוּ. מַיִם הָרְעִים. בכ"י קאופמן: יְהַמִּים הָרְעִים. הֵלֵל. בכ"י קאופמן: הֵלֵל, וכן בסמוך. וְשָׁמַי. במח' רמ"ז: יְשָׁמַי. הֵיוּ מִתְּלַמִּידָיו שְׁלֵ-אֶהֱרֹן. בכ"י קאופמן: יְהֵיוּ תְלַמִּידוֹ שְׁלֵ-אֶהֱרֹן. שְׁלֵ-אֶהֱרֹן. בכ"י כ"ה: שְׁלֵ-אֶהֱרֹן. אוֹהֵב אֶת-הַבְּרִיּוֹת. כן הניקוד במח' רמ"ז, קד"א, שד"ל וכ"י, וכן הוא סגנון מח' בני רומי בשאר מקומות. בכ"י קאופמן: אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת. וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה. הקו"ף בקמץ גדול ולכך הרי"ש בשווא נע. נגד שְׁמַא. כן הוא בקד"א, בכ"י ובשד"ל. במח' רמ"ז הנוסח הוא: נגד שְׁמָה, וכך נמצא גם בעוד כמה נוסחאות, ע"י בלח"ג על אתר. אֲבָד שְׁמָה. במח' רס"ד-רס"ה, ובולוניא: אֲבָד שְׁמָה. בכ"י קאופמן: אֲבָד שְׁמָא. וְדָלָא מוֹסִיף יִסְיף. כן הניקוד במח' רס"ד-רס"ה, קד"א, שד"ל, סידור רש"י וכ"כ בלח"ג שהויד בשווא. בכ"י כ"ה: וְדָלָא מוֹסִיף יִסְיף. במח' רמ"ז: וְדָלָא מוֹסִיף יִסְיף. במח' רומניא: וְדָלָא מוֹסִיף יִסְיף. בכ"י קאופמן: וְדָלָא מוֹסִיף יִסְיף. וְדָלָא יְלִיף קָטְלָא. בכ"י קאופמן: וְדָלָא יְלִיף קָטְלָא \ לָא יְעַבְד קָטְלָא קָטְלָא. קָטְלָא. במח' רמ"ז: קָטְלָא. וְדָא שְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא ורומניא וכן נראה נכון. בכ"י כ"ה: וְדָא שְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא. במח' רמ"ז ושד"ל: וְדָא שְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא. בכ"י קאופמן: וְדָא שְׁתַּמְשׁ בְּתַגָּא. אִם אֵין אָנִי לִי. בכ"י קאופמן ללא תיבות אִם, לִי. וְאִם לֹא עֲבָשִׁיו. בכ"י כ"ה וקאופמן: אִם לֹא עֲבָשִׁיו. אֵימְתִי. בכ"י קאופמן: אֵימְתִי. במח' רמ"ז: אֵימְתִי. שְׁמַאי אָמַר. בכ"י כ"ה: וְשָׁמַי אָמַר. בכ"י קאופמן: שְׁמִי אָמַר. תוֹרְתְךָ קְבַע. מלרע. במח' בולוניא וכ"י קאופמן: תוֹרְתְךָ קְבַע. עֲשֵׂה לְךָ. כ"ה במח' רמ"ז. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא ושד"ל: עֲשֵׂה לְךָ. לְעֶשֶׂר אוֹמְדוֹת. כן הניקוד בספרים ישנים. ועיין ל"א ס"ו. בטקסט משני קאופמן: לְעֶשֶׂר עֲמָדוֹת. ובכ"י: לְעֶשֶׂר עוֹמְדוֹת.

כְּלֵי־יָמִי גְדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים. וְלֹא מַצָּאתִי לְגוֹף יָפֵה מְשִׁיתִיקָה. וְלֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר. אֶלֶּא הַמַּעֲשֵׂה. וְכֹל־הַמְרַבֶּה דְבָרִים מִבֵּיא חֵטָא: [יח] רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אָמַר: עַל־שִׁלְשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם קָיָם: עַל־הַדִּין וְעַל־הָאֱמֶת וְעַל־הַשְּׁלוֹם. שְׁנָאֵמַר: "אֱמֶת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שִׁפְטוֹ בְּשַׁעְרֵיכֶם":

פֶּרֶק שֵׁנִי

[8]

רַבִּי אֱמַר: אִי זוּ הִיא דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׂיָבוֹר לוֹ הָאָדָם? כֹּל־שֶׁהִיא תַּפְאֶרֶת לְעוֹשֶׂה וְתַפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם. וְהוּי זְהִיר בְּמַצְוָה קְלָה כְּבַחְמוּרָה. שְׂאִין אֶתָּה יוֹדֵעַ מִתֵּן שְׂכָרְךָ שֶׁל־מִצְוֹת וְעִנְשָׁן שֶׁל־עֲבֵרוֹת. וְהוּי מַחֲשֵׁב הַפְּסֵד מַצְוָה כְּנֹגֵד שְׂכָרָהּ. וְשִׁכָר עֲבָרָה כְּנֹגֵד הַפְּסֻדָּה. וְהִסְתַּכַּל

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

לגוף יפה משתיקה. ראו בגלי פסחים, דף טז ע"א, ממשלי יח, כח. המרבה דברים מניח חטא. ע"פ מש"י, יט, וכלו גם בפירוש"י. אמת ומשפט שלום. זכריה ח, טו. והוי זהיר כנחמורה. ספרי פ"ה ראה פ' עט, ע"פ דב' יב כה; ראו ירושלמי פ"ה פ"א, ה"א ממשלי ה, ו. מחשב הפסד מלוא כנגד שכרה. ויק"ר פ"ה לה, ס"ו א, ע"פ תהי קוט, נט; בגלי ד"ב, דף עח ע"ב, ע"פ דמ' כה, כז.

לגוף יפה משתיקה. כן הוא במח' רמ"ו. בכ"י כ"ה, מח' בולוניה, רומניא, כ"י קאופמן, כ"י וויניציאה ספרד: 'לגוף טוב אלא שתיקה'. עיקר הנוסח במח' שד"ל: 'לגוף טוב משתיקה'. ולא המדרש. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה (ונראה שכן במח' רמ"ו), שד"ל ובוניציאה ספרד. במח' בולוניה וכ"י: 'ולא המדרש' וכ"ה בכ"י קאופמן. ועי' השגות רמ"ד שבסוף לוי"א ס"י יב. הוא העקר. במח' בולוניה: 'הוא עקר'. מביא חטא. בכ"י כ"ה: 'מביא

חט'. העולם קיים. כ"ה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה וכ"י וכן הנוסח ברש"י, ריעב"ץ ועב"י. במח' שד"ל, רומניא ובוניציאה ספרד: 'העולם עומד'. ועל-השלוש שְׁנָאֵמַר אֱמֶת. בכ"י כ"ה: 'ועל-השלוש של אמת' וללא תיבות 'שְׁנָאֵמַר אֱמֶת'. ומשפט שלום. במח' רמ"ו ורומניא דפ' וויניציאה: 'משפט ושלום', השוו בה"ג ס"ו נ, עמ' תקסא ופסקי ר"י עמ"ס סנהדרין, דף ו ע"ב, ד"ה ר' יהושע. וראו מש"כ המגיש עה"פ. רבי אומר. נקוד בחיריק, כ"ה במח' שד"ל. בכ"י קאופמן, מח' רמ"ו ורומניא ניקד כאן ר'ב"י, והשוו לניקוד שבר"ה. במח' כ"י נראה שמנקד: ר'ב"י. במח' בולוניה: ר'ב"י, וכן בכלם. וראו לוי"א ח"א, ס"ו נ. א"י זו היא. כן הוא בכ"י כ"ה ומח' רומניא. במח' רמ"ו ובוניציאה: 'איוז זהיר'. איוז היא. שְׂיָבוֹר לוֹ. כ"ה במח' רמ"ו. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה, רומניא ושד"ל: 'שְׂיָבוֹר לוֹ'. וְהוּי זְהִיר. בכ"י כ"ה: 'הווי זהיר'. כְּבַחְמוּרָה. בכ"י כ"ה וקאופמן: 'כְּמַצְוָה חֲמוּרָה'. שֶׁל־מִצְוֹת. בכ"י קאופמן: 'שֶׁל־מִצְוֹת' וכן הוא בכ"י כ"ה אבל ללא ניקוד. וְעִנְשָׁן שֶׁל־עֲבֵרוֹת. אינו מופיע במח' בולוניה ורומניא. נוסף בכ"י ובגליון מח' רמ"ו. וראו רמב"ם, פ"ה רשב"ץ ורבינו יונה, שלדעתם אין לגרוס כן וכן איננו בכ"י קאופמן. בכ"י כ"ה: 'זעונשן שלעבירות'. וְהִסְתַּכַּל בשלשה. כ"ה במח' רמ"ו ובוניציאה. בכ"י כ"ה, מח' רומניא ושד"ל: 'הסתכל בשלשה'. בכ"י קאופמן: 'זהשתכל'.

בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים. וְאֵי אַתָּה בָּא לְיַדִּי עֲבֵרָה. דַּע מַה־לְמַעַלָּה מִמֶּךָ: עֵין רוֹאָה. וְאֵזֶן שׁוֹמֵעַת. וְכָל־מַעֲשֵׂיךָ בְּסִפְרֵי נִכְתָּבִים: [ב] רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּנֵי שַׁלְרֵבִי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אֹמֵר: יָפָה תִּלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ. שִׁיגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּח עוֹן. וְכִלְתוּרָה שְׂאִין עִמָּה מְלֹאכָה. סוּפָה בְּטִלָּה וְגוֹרֶרֶת עוֹן. וְכִלְהֵעוֹסְקִים עִם־הַצְּבוּר. יֵהִיו עוֹסְקִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם. שְׁזֹכוֹת אָבוֹתֶם מְסִיעֶתֶן וְצִדְקָתֶן עוֹמֶדֶת לְעַד. וְאַתֶּם. מַעַלָּה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכַר. כְּאֵלֹהֵי עֲשִׂיתֶם: [ג] הוּוּ זְהִירִין בְּרִשׁוֹת. שְׂאִין מְקַרְבִּין לוֹ לְאָדָם אֶלָּא לְצִרְךָ עֲצָמָן. נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָן. וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת דְּחִקוֹ: [ד] הוּוּ הִיָּה אֹמֵר: עֲשֵׂה רְצוֹנִי כְּרְצוֹנְךָ. כְּדִי שִׁיעֲשֵׂה רְצוֹנְךָ כְּרְצוֹנִי. בְּטַל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנִי. כְּדִי שִׁיבְטַל רְצוֹן אַחֲרֵים מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ. הִלֵּל

מקורות ומקבילות

עין רואה. ע"פ ירמ' לג, יט; חו"י לד כח. ואוזן שומעת. ע"פ חו"י זד, ט. וכל מעשיך בספר נכתבים. ע"פ ש"י לג, לג; מל"א ג, טז; תה"י סט, כט; חו"י לו, ז ורש"י; תוספות עמ"ס ברכות, דף ו ע"א, ד"ה תד. יפה תיב עם ד"א. ולק"ש קה' רמז תתקט"ה, ע"פ קה' ז, יא. וכל תורה וכו' סופה בטלה. בבלי ברכות, דף לה ע"ב ובפירש"י ד"ה מנהג ד"א, ע"פ דב' יא, יד.

ח"ג והערות

וְאֵי אַתָּה בָּא. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. בכ"י כ"ה, מח' רומניא ושד"ל: וְאֵין אַתָּה בָּא. בְּסִפְרֵי נִכְתָּבִים. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: בְּסִפְרֵי נִכְתָּבִין. בכ"י קאופמן: בְּסִפְרֵי נִכְתָּבִים. שַׁלְרֵבִי יְהוּדָה. בכ"י כ"ה: שַׁלְרֵי יְהוּדָה. בכ"י קאופמן: שַׁלְרֵבִי יְהוּדָה. וְגוֹרֶרֶת עוֹן. בכ"י קאופמן: וְגִרְרַת עוֹן. וְכִלְהֵעוֹסְקִים. במח' רמ"ו: כִּלְהֵעוֹסְקִים. במח' רס"ד רס"ה ובולוניה: כִּלְהֵעוֹסְקִים. וְכִלְהֵעוֹסְקִים עִם־הַצְּבוּר יֵהִיו עוֹסְקִים. כ"ה במח'

רמ"ו, קד"א, שד"ל, כ"י וכ"ה בהרבה נוסחאות אשכנזיות. ועי' לוי"א סי' לד. בכ"י כ"ה כאן מתחיל משנה חדשה והנוסח הוא: כִּלְהֵעוֹסְקִין עִם הַצְּבוּר יֵהִיו עוֹסְקִין. יש נוסחאות: וְכִלְהֵעֲמֵלִים עִם־הַצְּבוּר יֵהִיו עֲמֵלִים. בכ"י קאופמן: וְכִלְהֵעֲמֵלִים עִם הַצְּבוּר \ יְהוּוּ עֲמֵלִין. עֲמֵהֶם. בכ"י כ"ה וקאופמן: עֲמֵהֶן. לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׁזֹכוֹת אָבוֹתֶם. בכ"י כ"ה: לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׁזֹכוֹת אָבוֹתֶם. מְסִיעֶתֶן וְצִדְקָתֶן עוֹמֶדֶת לְעַד. בכ"י קאופמן: מְסִיעֶתֶם וְצִדְקָתֶם עוֹמֶדֶת לְעַד. מַעַלָּה אֲנִי. בכ"י קאופמן: מַעַלִּים. אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכַר. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א וכ"י, ללא תיבת 'הרבה', וכ"ה ברש"י וברבינו יונה. במח' שד"ל: אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכַר הִרְבֵּה. בכ"י קאופמן: עֲלֵיָהֶם שָׂכַר הִרְבֵּה. כֵּאלֹהֵי עֲשִׂיתֶם. בכ"י כ"ה: כֵּאלֹהֵי עֲשִׂיתֶן. הוּוּ זְהִירִין. בכ"י קאופמן: הוּוּן זְהִירִים. במח' רס"ד רס"ה ובולוניה: הוּוּ זְהִירִין. זְהִירִין בְּרִשׁוֹת. ראו לעיל פ"א מ"י, בהערה על זאליתתודע לרש"י. לוֹ לְאָדָם. בכ"י קאופמן: לְאָדָם וְלֹא תִיבֵת לֹא. במח' רמ"ו, בולוניה ורומניא: לוֹ לְאָדָם. בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָן. בכ"י כ"ה וקאופמן: בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָן. וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם. בכ"י קאופמן: אֵין עוֹמְדִין לְאָדָם וְלֹא תִיבֵת לֹא. דְּחִקוֹ. כן נראה במח' בולוניה. בכ"י קאופמן, מח' רס"ד רס"ה ורומניא: דְּחִקוֹ. במח' רמ"ו: דְּחִקוֹ. הוּוּ הִיָּה אֹמֵר עֲשֵׂה רְצוֹנִי כְּרְצוֹנְךָ וכו'. מתחילת משנה ד ועד 'אַחֲרֵים מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ' איננו בכ"י כ"ה על אחר ונמצא לקמן בפ"ד, לפני משנה יד וכך גורס: 'רבי אומר עשה רצונו כרצונך וכו'. כְּדִי שִׁיעֲשֵׂה. בכ"י קאופמן ללא תיבת 'כְּדִי' וכן בסמוך. הִלֵּל אֹמֵר. בכ"י כ"ה: ירי הִלֵּל אֹמֵר.

אומר: אלתפרש מן הצבור ואלתאמן בעצמך עד יום מותך ואלתדין את חברך עד שתגיע למקומו ואלתאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ואלתאמר: "לכשאפנה אשנה" שמה לא תפנה: [ה] הוא היה אומר: אין בור ירא חטא ולא עסהארץ חסיד ולא הבישן למד ולא הקפדן למד ולא כל המרבה בסחורה מחכים ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש: [ו] אף הוא ראה גלגלת אחת שצפה על פני המים אמר לה: "על דאטפת אטפוך וסוף מטיפוך יטופון": [ז] הוא היה אומר: מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה דאגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה עצה מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

אל תפרש מן הצבור. ראו בבלי תענית, דף יא ע"א, משמות יו, יג. ואל תאמן בעצמך עד יום מותך. ראו בבלי ברכות, דף כט ע"א בדבר יוחנן כ"ג. ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו. ראו ילקוט ש"פ בראשית רמז מד בדבר 'שמחאי ועזאלי' ולידת דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע בבלי ב"ב, דף ד ע"א, ע"פ קה"י, כ. ולא הקפדן מלמד. בבלי ברכות, דף סג ע"ב, ע"פ שמו"ל, יא. ולא כל המרבה בסחורה מחכים. בבלי עירובין, דף נה ע"א, ע"פ דב' ל, יב. על דאטפת אטפוך. ע"פ שמו"ל, יג; ש"א כד, יג ובפירוש"י. וסוף מטיפוך יטופון. ראו בבלי מכות דף י ע"ב, ע"פ ש"א כד, יג. מרבה נשים מרבה כשפים. ע"פ שמו"ל, ח ובפירוש"י. מרבה תורה מרבה חיים. ע"פ שמו"ל, ג. מרבה עצה מרבה תבונה. ע"פ ישע"י, מ, יד.

ואלתאמן. בכ"י קאופמן: ואלתאמן. שאי אפשר. בכ"י קאופמן: אפשר לוי. במח' רמ"ז ורומניא דפ' קושטא: שאי אפשר לשמוע. בכ"י קאופמן: להשמע. לכשאפנה. בכ"י קאופמן: כשאפנה. משנה ה. איננה בכ"י ב"ה. ירא חטא. בכ"י קאופמן: ירא חטא. במח' רמ"ז ובולוניא: ירא חטא. ולא הבישן למד. במח' קדיא ניקוד הבי"ת בחטף קמץ, כוונתו להורות על ניקוד של קמץ קטן. במח' רמ"ז, כ"י קאופמן, כ"י וויניצאה ספרד, ניקודו בחולם, והיינו ג"כ שיש לקרותו בק"ק וכמו שכתב הרש"ם בעמ' 572. ולא הקפדן. בכ"י קאופמן: זלא הקופדן. משנה ו. איננה בכ"י ב"ה. אחת שצפה. בכ"י קאופמן: אחת צפה. אמר לה. בכ"י קאופמן: וזמר לה. על דאטפת. הנקודות של שורש

שפה, מנוקדות כאן ע"פ מח' קדיא, וויניצאה ספרד, וכעין זה במח' רמ"ז, אלא שלא הבחין בין קמץ לפתח. וכן הניקוד במח' שד"ל, אלא שהפ"א בא בדגש. ועי' סד"י רש"ם. בכ"י קאופמן: על דאטיפת. אטפוך וסוף מטיפוך. בכ"י קאופמן: אטיפוך וסוף מטיפוך. מרבה דאגה. בכ"י קאופמן: מרבה דיון. מרבה נשים וכו' מרבה גזל. בכ"י קאופמן: מרבה שפחות מרבה זמה; מרבה עבדים מרבה גזל; מרבה נשים מרבה כשפים. מרבה גזל. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ז ובולוניא: מרבה גזל. מרבה ישיבה מרבה חכמה. בכ"י ב"ה: מרבה חכמה מרבה ישיבה.

וְאַלְיַעֲזַר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס אֶף עִמָּהֶם. וְאַלְעִזָּר בֶּן־עֶרְדָּךְ בְּכַף שְׁנִיָּה.
 מִכְרִיעַ הוּא אֶת־כָּלָם: [טז] אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ אִי זוֹ הִיא
 דְרָךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּדְבַק בָּהּ הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: עֵין טוֹבָה.
 רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: חֵבֵר טוֹב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: שָׁכֵן טוֹב. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר: הַרוּאָה אֶת־הַנּוֹלָד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: לֵב
 טוֹב. אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת־דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־עֶרְדָּךְ
 מִדְּבָרֵיכֶם. שֶׁבְכָל־ל דְּבָרָיו אֶת־דְּבָרֵיכֶם. אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ
 אִי זוֹ הִיא דְרָךְ רְעָה שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אָמַר: עֵין רְעָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: חֵבֵר רַע. רַבִּי יוֹסִי אָמַר:
 שָׁכֵן רַע. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: הַלּוּהָ וְאִינוּ מְשַׁלֵּם. אֶחָד לֹוּהָ
 מִן־הָאָדָם. כְּלוּהָ מִן־הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא. שְׁנֵאמַר: "לֹוהָ רָשָׁע
 וְלֹא יִשְׁלַם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן": רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: לֵב רַע.
 אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת־דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־עֶרְדָּךְ. מִדְּבָרֵיכֶם
 שֶׁבְכָל־ל דְּבָרָיו אֶת־דְּבָרֵיכֶם: [יז] הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: יְהִי כְבוֹד חֵבֶרְךָ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ.
 וְאַל־תְּהִי גֹחַח לְכַעֲוִס. שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיתְתֶּךָ. וְהוּי מִתְחַמֵּם

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

אף עמיהם. כ"ה במח' רומניא ושד"ל. בכ"י כ"ה ללא תיבת אף. במח' רמ"ז ובולוניא: אף עמיהן. אי זו היא. כ"ה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז, בולוניא ורומניא. במח' שד"ל: איזו היא. והשוו לעיל משנה א, ולקמן פ"ד, מ"א. דרך ישרה. בכ"י כ"ה, קאופמן ומח' רומניא: דרך טובה. שידבק בה. במח' רמ"ז: שידבק בה. רבי יוסי. בכ"י קאופמן: רבי יוסה. שבכלל דבריו. במח' רמ"ז: שבכלל דבריו. את דבריהם. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. בכ"י כ"ה, קאופמן מח' רס"ד-רס"ה, רומניא ושד"ל ללא תיבת אתי. רבי יוסי. בכ"י קאופמן: רבי יוסף. כלוה מן המקום. כ"ה במח' רמ"ז, קד"א וכ"י. במח' שד"ל: כלוה לוה מן המקום, וכ"ה בוויניציאה ספרד. ברוך הוא. כן הוא בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז ובולוניא. במח' רס"ד-רס"ה, שד"ל וכ"י קאופמן ללא תיבות אלו. וְלֹא יִשְׁלַם. במח' רמ"ז: לֹא יִשְׁלַם. אֶת־דְּבָרֵיכֶם. כ"ה במח' בולוניא ובמח' רמ"ז תוקן בגליון. בכ"י כ"ה, מח' רס"ד-רס"ה, רומניא ושד"ל ללא תיבת אתי. אמרו שלשה דברים. נוסח הרמב"ם: אמרו שלושה שלשה דברים. עליך כשליך. בכ"י קאופמן: עליך כנפשיך. שוב יום אחד. ללא פתיחה בויו, כן הוא בכ"י כ"ה, קאופמן, מח' רמ"ז ובולוניא. במח' רומניא ושד"ל: ישוב יום אחד.

עין טובה. ע"פ מס' כז, ט. לוח רשע ולא ישלם. תה' לו, כח. ואל תהי טח לכעוס. ע"פ קה' ז, ט. שוב יום אחד לפני מיתתך. 33גו שנת, דף קנ"ט ע"ה, ע"פ קה' ט, ח.

בְּנֶגֶד אֹרֶן שְׁלֹחַכְמִים. וְהוּי זְהִיר בְּגַחְלָתָן שְׂמָא תְכוּה. שְׁנִשְׁיַכְתָּן נְשִׁיכְתָּ שׁוּעֵל. וְעִקִּיצְתָּן עִקִּיצַת עֶקְרָב. וְלַחִישְׁתָּן לַחִישַׁת שָׂרָף. וְאַף כָּל־דְּבָרֵיהֶם בְּגַחְלֵי אֵשׁ: [יא] רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: עֵינֵי הָרַע. וַיִּצֶר הָרַע. וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת. מוֹצִיאִין אֶת־הָאָדָם מִן־הָעוֹלָם: [יב] רַבִּי יוֹסִי אָמַר: יְהִי מָמוֹן חֶבְרָךְ חָבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלֶךְ. וְהִתְקַן עֲצָמְךָ לְלָמוֹד תּוֹרָה. שְׂאִינָה יִרְשָׁה לְךָ. וְכֹל־מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם: [יג] רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: הוּי זְהִיר בְּקִרְיַת שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה. וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל. אֶל־תַּעַשׂ תְּפִלְתְּךָ קִבְעָה. אֲלֵא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לְפָנֵי הַמָּקוֹם. שְׁנֵאמַר: "כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֲרָךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנָחֵם עַל־הָרַעָה": וְאֶל־תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמְךָ: [יד] רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: הוּי

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

וכל מעשיך יהיו לשם. ע"פ מש"ג, ג. ו. כי חנון ורחום הוא. שְׁלֹחַכְמִים. בכ"י כ"ה וקאופמן: שְׁלֹחַכְמִים. והוּי זְהִיר בְּגַחְלָתָן. כ"ה במח' רמ"ו וכ"י. במח' קד"א ושד"ל: והוּי זְהִיר בְּגַחְלָתָן. בכ"י קאופמן: זְהוּי זְהִיר בְּגַחְלָתָן. שְׂמָא תְכוּה. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א וכ"י. במח' שד"ל וכ"י קאופמן: שְׂלֵא תְכוּה. וְאַף כָּל־דְּבָרֵיהֶם. כ"ה בנוב"ה. בכ"י קאופמן ומח' רומניא: וְכָל־דְּבָרֵיהֶם וְלֵא תִיבַת וְאַף. עֵינֵי הָרַע. בכ"י קאופמן: עֵינֵי רָעָה. וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת. כ"ה הניקוד במח' קד"א, שד"ל וכ"י, וכ"ה הרגיל ברמ"ו. אך כאן במח' רמ"ו הניקוד הוא: וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת וְכִיָּה בכ"י קאופמן. בכ"י כ"ה: וְשִׁנְאָת אֵת הַבְּרִיּוֹת. רַבִּי יוֹסִי. בכ"י קאופמן: רַבִּי יוֹסֵף. יְהִי מָמוֹן חֶבְרָךְ. מ"ם ראשונה בקמץ. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א, וויניציאה ספרד, סדו' רש"ס, עץ אבות ליעב"ץ וסדו' עבו"י. רק צ"ב מדוע, שהרי הוא בסמיכות, ובלח"נ כתב, 'ממון, הוא על משקל אמון. והנה, במשקל פֵּעוּל, נאמר בספר מכלול, דף קנב ע"א, כאשר תבוא בסמיכות, אות הראשונה בשוא. ואכן, הניקוד במח' רומניא: מָמוֹן, וכן ניקוד המתורגמן בשורש ממן, ראש מערכת מ"ם, כאשר בא בסמיכות. וכ"ה בתכלאל עץ חיים, כ"י קאופמן, עבו"י, תרגום שה"ש ח. ז. וראו מסורת הלשון העברית המשתקפת בניקוד הבללי, עמ' 915, ובהערה שם, שהביא כ"י בקמץ ויש בשוא. שְׂאִינָה יִרְשָׁה. במח' רמ"ו, קד"א, שד"ל וכ"י, ללא מפיץ בה"א. וכ"ה במח' רמ"ו, קד"א וכ"י, במשנת 'במה מדליקין, וכ"ה דעת יעב"ץ בלוי"א, ח"ב, ס"י קס"ו. במח' שד"ל במשנת 'במה מדליקין' הה"א במפיץ, וכ"ה כאן בוויניציאה ספרד, סדו' רש"ס והשגת רמ"ד ס"י קח וקסב. בְּקִרְיַת שְׁמַע. כן הניקוד בנוב"ה, כ"י קאופמן, מח' רומניא וויניציאה ספרד. וראו לוי"א, ח"א, ס"י רח"צ, ועבותים חדשים ס"י ר, לענין ניקוד 'בירה' – וקריה' הוא דומה. שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה. בכ"י קאופמן ללא תיבת זִבְתְּפִלָּה. תְּפִלְתְּךָ קִבְעָה. כן הניקוד במח' רמ"ו, קד"א, כ"י, וויניציאה ספרד וסדו' רש"ס. במח' שד"ל וסדו' עבו"י: תְּפִלְתְּךָ קִבְעָה, כדעת היעב"ץ בלח"ש ברכות פ"ב, מ"ג, וראו לוי"א, ח"א, ס"י קכב. בכ"י קאופמן: תְּפִלְתְּךָ קִבְעָה. רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. בכ"י קאופמן ומח' רומניא: תַּחֲנוּנִים וְלֵא תִיבַת רַחֲמִים. לְפָנֵי הַמָּקוֹם. כ"ה במח' רמ"ו, שד"ל וויניציאה ספרד. במח' בולוניא, רומניא, כ"י וכ"י קאופמן: לְפָנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא. כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא. כ"ה נוסח הפסוק שלפנינו, וכ"ה נוסח כ"י קאופמן, הרמב"ם, הרשב"ץ ומח' רומניא, ללא תיבת 'אלי. בכל נוב"ה כתוב: כִּי־אֵל חַנּוּן וְרַחוּם הוּא, בתוספת תיבת 'אלי, וכ"ה בפראג רע"ט, וויניציאה ספרד, וכך מעתיקי הרע"ב. וְאֶל־תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמְךָ. משפט זה איננו בכ"י כ"ה ומח' שד"ל. רַבִּי אֶלְעָזָר. בכ"י קאופמן: רַבִּי אֶלְעָזָר. הוּי שְׂקוּד. בכ"י קאופמן: הוּי שְׂקוּד.

שְׁקוּד לְלַמּוּד תּוֹרָה מֵה־שֹׁתֵשִׁיב לְאַפִּיקוֹרוֹס. וְדַע לִפְנֵי מִי
 אַתָּה עֹמֵל. וְנֶאֱמָן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ. שִׁישְׁלֶם-לְךָ שְׂכָר
 פְּעֻלְתְּךָ: [טו] רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: הַיּוֹם קָצָר. וְהַמְּלָאכָה מְרַבָּה.
 וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים. וְהַשְּׂכָר הַרְבֵּה. וּבְעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק: [טז] הוּא
 הָיָה אוֹמֵר: לֹא עֲלִיךְ הַמְּלָאכָה לְגִמּוּר. וְלֹא-אַתָּה בְּיַחְזוּרִין
 לְבַטֵּל מִמֶּנָּה. אִם לְמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה. נוֹתְנִים לְךָ שְׂכָר
 הַרְבֵּה. וְנֶאֱמָן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ. שִׁישְׁלֶם-לְךָ שְׂכָר פְּעֻלְתְּךָ.
 וְדַע: מִתֵּן שְׂכָרְךָ שֶׁל-צְדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא:

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

[א]

עֲקָבִיא בֶן-מֵהֶלְלָאֵל אוֹמֵר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים
 וְאֵי אַתָּה בָּא לְיַדֵּי עֲבָרָה:
 דַּע מֵאֵין בְּאֵת. וְלֹאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֹתִיד לִתֵּן
 דִּין וְחֶשְׁבוֹן. מֵאֵין בְּאֵת? מִטְּפָה סְרוּחָה. וְלֹאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ?
 לְמָקוֹם עֶפֶר רַמָּה וְתוֹלְעָה. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֹתִיד לִתֵּן דִּין

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

שְׁקוּד לְלַמּוּד תּוֹרָה. ע"פ מש"ח, ט. לד. שישלם לך שכר פעולתך.
 ספרא פרי אחרי מות פרי, ט. ע"פ ויק' ח, ג; צבלי מנחות, דף
 מד ע"א, ע"פ צמ"ט טו מ"א. יוס קצר. ע"פ או"י ח, ט. צעה"צ
 דוחק. ע"פ יהו"ח, ח. מתן שכרם של צדיקים לעתיד. ראו דב'
 ז, יא וצפירש"י; צבלי חולין, דף קמז ע"א, ע"פ דב' ה, טח.
 הסתכל בשלשה דברים וכו'. ע"פ קה"י, יא, א וצפירש"י ד"ה חכור.
 ליתן דרית. ראו או"י לו, ז וצפירש"י; קה"י יא, ט; קה"י יב, יד.
 מאין זאת. ע"פ קה"י נא, ז. מטיפה סרוחה. ראו או"י יד, ד.
 ולאן אתה הולך. ע"פ צר"ג, ג; יט; קה"י יב, ז. רמה ותלעה.
 ע"פ או"י כה, ו.

ללמוד תורה מהשתשיב. כ"ה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו,
 בולוניה ורומניא ללא תיבת וְדַע, וכ"ה נוסח הרמב"ם
 ובפראג רע"ט וכ"י קאופמן. ראו תוס' יו"ט על אתר.
 במח' שד"ל: ללמוד תורה וְדַע מהשתשיב. אתה
 עמל. בכ"י כ"ה נוסף: זמי הוא בעל בריתך. וְנֶאֱמָן
 הוא בעל. בכ"י קאופמן ומח' רומניא: זמי הוא בעל.
 היום קצר. בצירי. כ"ה בנוב"ר, וכ"כ בלו"א, ח"ב,
 סי' סח. בכ"י קאופמן ומח' רומניא: היום קצר. וּבְעַל
 הַבַּיִת דּוֹחֵק וכו' שִׁישְׁלֶם-לְךָ שְׂכָר פְּעֻלְתְּךָ. כל זה
 אינו בכ"י כ"ה. לא עליך המלאכה. בכ"י קאופמן;
 לא עליך מלאכה. בן-יחזרין לבטל ממנה. בכ"י
 קאופמן; בן חורים לבטל וללא תיבת מִמֶּנָּה. נוֹתְנִים לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה. תיבות אלו אינן בכ"י קאופמן. וְנֶאֱמָן
 הוא. בכ"י קאופמן; וְנֶאֱמָן וְלֹא תיבת 'הוא'. שִׁישְׁלֶם-לְךָ. בכ"י קאופמן; וְשִׁישְׁלֶם לְךָ. מתן שְׂכָרְךָ. במח'
 בולוניה: ימתן שְׂכָרְךָ. שֶׁל-צְדִיקִים. בכ"י כ"ה וקאופמן; שֶׁל-צְדִיקִים. עֲקָבִיא. בכ"י כ"ה וקאופמן; עֲקָבִיא.
 וְאֵי אַתָּה. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. בכ"י כ"ה, קאופמן, מח' רס"ד-רס"ה, רומניא ושד"ל: וְאֵין אַתָּה. וְלֹאֵן אַתָּה.
 בכ"י כ"ה וקאופמן; וְלֹאֵן אַתָּה וכן בסמוך. מֵאֵין בְּאֵת? מִטְּפָה. בכ"י קאופמן; וְדַע מֵיָן בְּאֵת \ מִלְחָה. לְמָקוֹם

מִזְבְּחֵי מֵתִים. שְׁנֵאֲמַר: "כִּי כָל־שְׁלֵחֲנוֹת מְלָאוּ קִיא צֹאֵה. בְּלִי מְקוֹם": אָבֵל שְׁלֹשָׁה שָׁאֲכָלוּ עַל־שֵׁלְחָן אֶחָד. וְאָמְרוּ עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה. כָּאֵלוּ אָכְלוּ מִשְׁלַחֲנוּ שַׁל־מְקוֹם. שְׁנֵאֲמַר: "וַיִּדְבֵּר אֵלָיו. זֶה הַשְּׁלֵחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה": [ד] רַבִּי חֲנַנְיָה בֶן־חַכְנִינְאִי אוֹמֵר: הַנְּעוּר בְּלִילָה. וְהַמְהִלָּךְ בַּדֶּרֶךְ יְחִידִי. וְהַמְפַנֵּה לְבוֹ לְבַטְלָה. הֵרִי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ: [ה] רַבִּי נְחוֹנְיָא בֶן־הֶקְנָה אוֹמֵר: כָּל־הַמְקַבֵּל עָלָיו עוֹל תוֹרָה. מֵעֲבִירִין מִמֶּנּוּ עוֹל מַלְכוּת וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ. וְכָל־הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עוֹל תוֹרָה. עוֹתְנִין עָלָיו עוֹל מַלְכוּת וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ: [ו] רַבִּי חֵלְפָתָא בֶן־דּוֹסָא אִישׁ כֶּפֶר חֲנַנְיָה אוֹמֵר: עֲשֶׂרָה שְׂיֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בְּדַבְרֵי תוֹרָה. שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם. שְׁנֵאֲמַר: "אֱלֹהִים נֹצֵב בַּעֲדַת־אֱלִ". וּמִנֵּין אֶפְלוּ חֲמֻשָּׁה? שְׁנֵאֲמַר: "וְאֶגְדְּתוּ עַל־אֶרֶץ יְסֻדָּה". וּמִנֵּין אֶפְלוּ שְׁלֹשָׁה? שְׁנֵאֲמַר: "בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט": וּמִנֵּין אֶפְלוּ שְׁנַיִם? שְׁנֵאֲמַר: "אִזְ נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיִּקְשָׁב יְהוָה וַיִּשְׁמָע" וְגוֹמֵר. וּמִנֵּין אֶפְלוּ אֶחָד? שְׁנֵאֲמַר: "בְּכָל־הַמְקוֹם

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

שֶׁל־מְקוֹם שְׁנֵאֲמַר. כ"ה בנוב"ר וויניציאה ספרד. בכ"י כ"ה: שלמקום שנאמר. בכ"י קאופמן: שְׁלֵחֲנוֹת שְׁלֵחֲנוֹת בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֵאֲמַר. רבי חנניה. כ"ה במח' שד"ל, כ"י וכ"י קאופמן. במח' רמ"ו ורומניא: רבי חנניא. במח' בולוניא: רבי חנניא. בן חכניאי. בכ"י כ"ה: יבן חכניאי. בכ"י קאופמן: יבן חכניאי. יחידים והמפנה. בכ"י כ"ה ללא תיבת יחידים. בכ"י קאופמן: זמפנה וללא תיבת יחידים. רבי נחוניא. בכ"י קאופמן: רבי נחוניא. מעבירין.

בכ"י קאופמן ומח' שד"ל: מעבירין. דרך ארץ. בכ"י קאופמן: דרך הארץ וכן בסמוך. נותנין עליו. כ"ה במח' רמ"ו ורומניא. בכ"י כ"ה, מח' בולוניא ושד"ל: גוררין עליו, וכ"ה במח' רשב"ץ וויניציאה ספרד. בכ"י קאופמן: נותנים עליו. משנה ו. אינה בכ"י כ"ה. רבי חלפתא. בכ"י קאופמן: רבי חלפתא. בן דוסא. תיבת הללו נוספו ע"פ מח' רמ"ו וקד"א, אבל אינן בכ"י קאופמן. איש כפר חנניה. בכ"י: איש כפר תפלתא, אך לא נמצא חבר לנוסח זה. ויש עוד הרבה שינויים במשנה זו בכ"י ועוד ספרים. ועוסקין בדברי תורה. בכ"י: ויש ביניהם דברי תורה. בכ"י קאופמן: ועוסקין בדברי תורה. שרוייה ביניהם. בכ"י קאופמן ללא תיבת שרוייה. ומנין. בכ"י קאופמן: ימנין וכ"ה בכל המשנה. ואגדתו על-ארץ יסודה וכו' בקרב אלהים ישפט. בכ"י קאופמן הפסוק ואגדתו על-ארץ יסודה, בא ללמד על שלשה והפסוק בקרב אלהים ישפט, בא ללמד על חמשה. וישמע וגומר. בכ"י קאופמן: וישמע, ויקתב ספר וקרן לפניו ליראי יי' ולחשבי שמו. במח' רמ"ו: וישמע וגומר.

כי כל שולחנות מלאו. ישע' כח, ט. וידבר אלי זה השלחן. יח' מא, כג. ועל ד"ל. צצלי צרכות, דף לה ע"ג, ע"פ ישע' סא, ה. הסורק ממנו על תורה. צצלי צרכות, דף לה ע"ג, ע"פ ד' יא, יד. אלהים נצב בעדת. תה' פג, ח. ואגדתו על ארץ. עמ' ט, ו. נקרב אלהים ישפט. תה' פג, ח. אז נדברו יראי ה' מלא' ג, טז. בכל המקום אשר אזכיר. שמו כ, כ.

אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוֹא אֵלָיךָ וּבִרְכָתֶיךָ׃ [ח] רַבִּי אֶלְעָזָר
 אִישׁ בְּרִתּוֹתָא אָמַר: תַּנְלוּ מִשְׁלוֹ. שְׁאַתָּה וְשִׁלְךָ שְׁלוֹ. וְכֵן
 בְּדוֹד הוּא אָמַר: ״כִּי־מִמֶּנּוּ הִכָּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ״. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר: הִמְהִילְךָ בְּדַרְךָ וְשׁוֹנָה וּמִפְּסִיק מִמְּשַׁנְתּוֹ. וְאָמַר:
 ״מִה־נָּאָה אֵילָן זֶה! מִה־נָּאָה גֵיר זֶה!״. מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב
 כָּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ: [ח] רַבִּי דוֹסְתַאי בְּרַי יֵנְאִי מְשׁוּם רַבִּי
 מְאִיר אָמַר: כָּל־הַשּׁוֹכֵחַ דְּבַר אֶחָד מִמְּשַׁנְתּוֹ. מַעֲלָה עָלָיו
 הַכְּתוּב כָּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ. שְׁנֵאֲמַר: ״רַק הַשְּׁמֵר לָךְ וְשֹׁמֵר
 נִפְשֶׁךָ מְאֹד פְּנֵי־תִשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ״. יְכוּל
 אֶפְלוֹ תִקְפָּה עָלָיו מְשַׁנְתּוֹ? תִלְמוּד לֹאֲמַר: ״וּפְנֵי־יְסוּרוֹ מְלַבְּבֶךָ
 כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ״. הָאֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ עַד־שֵׁי־שָׁב וְיִסִּירֵם
 מִלְּבוֹ: [ט] רַבִּי חֲנִינְא בְּן־דוֹסָא אָמַר: כָּל שִׁירָאת חֲטָאוֹ
 קוֹדֶמֶת לְחֻקְמָתוֹ. חֻקְמָתוֹ מִתְקַיְמָת. וְכָל שְׁחֻקְמָתוֹ קוֹדֶמֶת
 לְיִרְאֵת חֲטָאוֹ. אֵין חֻקְמָתוֹ מִתְקַיְמָת. הוּא הִיָּה אָמַר: כָּל
 שְׁמַעְשׂוֹ מְרַבֵּין מִחֻקְמָתוֹ. חֻקְמָתוֹ מִתְקַיְמָת. וְכָל שְׁחֻקְמָתוֹ

מקורות ומקבילות

כי ממך הכל. ד"ה כ"ט, יד. ושונה ומפסיק ממשנתו. ראו
 צבלי חגיגה דף יב ע"ב מא"ו ל, ד. רק השמר לך. ד"ב ד, ט.
 ופן יסורו מלגנך. ד"ב ד, ט. שיראת חטאו קודמת לחכמתו.
 ע"פ ת"י ק"א, י. שמעשו מרובין מחכמתו. צבלי שבת, דף
 לא ע"א, ע"פ יט"ו ל, ו.
 ח"ג והערות
 משנה ז. איננה בכ"י ב"ה. איש ברתותא. בכ"י
 קאופמן: יבן יהודה איש ברתותא. שאתה ושלך.
 בכ"י קאופמן: שאת ושלך. בן דוד הוא אומר. בכ"י
 קאופמן: הוא אומר בן דוד. רבי שמעון. בכ"י קאופמן:
 רבי יעקב. ומפסיק ממשנתו. בכ"י קאופמן: ומפסיק
 משנתו. מהנאה. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א, מחו"ו
 ורש"ס, וללא ו"ו. בכ"י: 'או מהנאה. בכ"י קאופמן: 'זמהנאה. מעלה עליו הכתוב. בכ"י קאופמן: מעלין עליו
 וללא תיבת 'הכתוב' וכן בסמוך משנה ח. משנה ח. איננה בכ"י ב"ה. רבי דוסתאי. בכ"י קאופמן: רבי דוסתאי.
 בר ינאי. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א, שד"ל, עב"ו וויניציאה ספרד. בכ"י: 'בר ינאי, וראו רשב"ץ. בכ"י קאופמן: 'ברבי
 ינאי. משום רבי מאיר אומר. בכ"י קאופמן: 'אומר משם רבי מאיר. כל-השוכח דבר. במח' בולוניה: 'תלמיד
 חכם שישב ושונה ושוכח דבר, וכ"ה במח"ו, אלא ששם הנוסח 'שוכח'. בכ"י קאופמן: 'כל-השוכח דבר. דבר
 אחד ממשנתו. בכ"י: 'דבר אחד מתלמודו. השמר לך. בכ"י קאופמן: 'השמר לך. כל ימי חייך. במח'
 רמ"ו, בולוניה ורומניא: 'כל-ימי חייך. הא אינו מתחייב בנפשו. בכ"י קאופמן ללא תיבת 'בנפשו'. רבי חנינא
 בן-דוסא. בכ"י קאופמן: 'רבי חנינה בן דוסה. כל שיראת. במח' רמ"ו, בולוניה ורומניא: 'כל-שיראת' וכן בסמוך.
 וכל שחכמתו. בכ"י קאופמן: 'חכמתו' וללא תיבת 'וכל'. במח' רמ"ו, בולוניה ורומניא: 'וכל-שחכמתו' וכן בסמוך.
 מרבין מחכמתו. בכ"י קאופמן: 'מרבין מחכמתו'. וכל שחכמתו. בכ"י קאופמן: 'חכמתו' וללא תיבת 'וכל'.

מְרַבֵּה מִמַּעֲשָׂיו. אֵין חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְמָת: [א] הוּא הָיָה אוֹמֵר: כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיָּמֵנוּ. רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הַיָּמֵנוּ. וְכָל שְׂאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיָּמֵנוּ. אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הַיָּמֵנוּ. רַבִּי דוּסָא בֶן-הֶרְכִּינֵס אוֹמֵר: שָׁנָה שֶׁל-שְׁחָרִית. וַיֵּין שֶׁל-צְהָרִים. וְשִׁיחַת הַיְלָדִים. וַיִּשְׁיבַת כְּנִסְיוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ. מוֹצִיאֵין אֶת-הָאָדָם מִן-הָעוֹלָם: [א״א] רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדְעִי אוֹמֵר: הַמְּחַלֵּל אֶת-הַקִּדְּשִׁים. וְהַמְּבֹזֵה אֶת-הַמּוֹעֲדוֹת. וְהַמְּלַבֵּין פְּנֵי-חֲבָרֵי בְרָבִים. וְהַמְּפָר בְּרִיתוֹ שֶׁל-אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְהַמְּגַלֵּה פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כְּהִלְכָה. אֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא: [א״ב] רַבִּי יִשְׁמַעְיָל אוֹמֵר: הָיוּ קָל לְרֹאשׁ. וְנוֹחַ לְתַשְׁחָרֵת. וְהָיוּ מְקַבְּלִים אֶת-כָּל-הָאָדָם בְּשִׂמְחָה: [א״ג] רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: שְׂחֹק וְקָלוּת רֹאשׁ מְרַגְּלִין אֶת-הָאָדָם לְעֶרְוָה. מְסוּרוֹת. סִיג לְתּוֹרָה. מַעֲשָׂרוֹת.

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

משנה י. מתחילת משנה זו ועד רבי דוסא בן הרקינס. אינו מופיע בכ"י כ"ה. במח' שד"ל היא משנה בפני עצמה. שרוח הבריות נוחה הימנו. בכ"י קאופמן: שרוח הבריות נוחה ממנו וכן בסמוך. רבי דוסא בן הרקינס. בכ"י כ"ה: רבי דוסא בן הרקינס. בכ"י קאופמן: רבי דוסא בן הרקינס. שנה של-שחרית ויין של צהרים. בכ"י כ"ה: שינה שלשחרית ויין שלצהרים. בכ"י קאופמן: ישנת שחרית, ויין צהרים. קד"א, כ"י, רמב"ם, מחז"ל וכ"י קאופמן. של עמי. בכ"י כ"ה וקאופמן: של עמי. רבי אלעזר. במח' רמ"ז: רבי אלעזר, אולי בטעות. המחלל... והמבזה... והמגלה... והמלביין פני-חברו ברבים. והמפר בריתו של-אברהם אבינו. והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה. בכ"י כ"ה ללא יתמלכין פני-חברו ברבים. בכ"י קאופמן: והמגלה פנים בתורה, והמפר בריתו של-אברהם אבינו והמאדים את פני חברו וללא תיבת 'ברבים'. של-אברהם אבינו. בכ"י כ"ה: של-אברהם אבינו. ללא תיבות 'עליו השלום', כ"ה בנוב"ר ורמב"ם. פנים בתורה שלא כהלכה. כ"ה במח' רמ"ז, קד"א, רומניא ושד"ל. בכ"י ורמב"ם, תיבות 'שלא כהלכה', אינם. וראו שינויי נוסחאות שבמשניות. תורה ומעשים טובים. בכ"י קאופמן: מעשים טובים וללא תיבת 'תורה'. לעולם הבא. למיד הראשונה בשוא, כ"ה בנוב"ר. בכ"י קאופמן: לעולם הבא. הוי קל לראש. הלמיד בשוא, כ"ה במח' קד"א, שד"ל וכ"י. במח' רמ"ז: הוי קל לראש. קל לראש ונוח לתשחרת. בכ"י קאופמן: קל ראש, ונוח תשחרת. רבי עקיבא. בכ"י כ"ה וקאופמן, מח' רמ"ז ובולוניה: רבי עקיבא. מרגילין את-האדם. כן הוא בכ"י כ"ה, מח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ז ורומניא ללא תיבות 'את-האדם'. בכ"י קאופמן: מרגילים את-האדם. לערוה. בכ"י קאופמן: לערוה. מסורות. כ"ה במח' בולוניה וכ"י, וכ"כ בעבוז בשם הערוך, ערך סג, ומח' רומי. ניקוד המים בקמץ, ע"פ יחו"כ, לו, וכפי המפרשים שהוא לשון מסירה. וראו לח"ג. בכ"י קאופמן: מעשרותי מח' רמ"ז ורומניא: מסורת. מעשרות סיג לעשר. תיבות אלו אינן בכ"י קאופמן.

ויין של להרים. ר"ח וזפירש"י. המלל את הקדשים. ע"פ יחו"כ, כ"ה. ת. המנוח את המועדות. צבלי פסחים, דף ק"ח ע"א, ע"פ שמי' לד, חרות. המלכין פני חנינו ברבים. צבלי צרכות, דף מג ע"ב, ע"פ צ"ל, כה. המפר בריתו של א"א וכו'. צבלי סנהדרין, דף ט"ז ע"א, ע"פ צ"ל, טו, לו. מסורות. צבלי מגילה, דף ג ע"א, ע"פ נחמ' ח, ט. מעשרות סיג

סִיג לְעֶשֶׂר. נְדָרִים. סִיג לְפְרִישוֹת. סִיג לְחֻכְמָה. שְׁתִּיקָה:
 [יד] הוא הָיָה אוֹמֵר: חָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְצַלְם. חֶבֶה יִתְרָה
 נוֹדַעַת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְצַלְם. שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה
 אֶת־הָאָדָם": חָבִיבִין יִשְׂרָאֵל. שֶׁנִּקְרְאוּ בְּנִים לְמָקוֹם. חֶבֶה
 יִתְרָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּקְרְאוּ בְּנִים לְמָקוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּנִים
 אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם". חָבִיבִין יִשְׂרָאֵל. שֶׁנִּתֵּן לָהֶם כָּלִי חֻמְדָּה.
 חֶבֶה יִתְרָה נוֹדַעַת לָהֶם. שֶׁנִּתֵּן לָהֶם כָּלִי חֻמְדָּה שֶׁבוּ נִבְרָא
 הָעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם. תְּנֹרְתִי אֶל־תְּעֹזְבוּ:
 [טו] הַכֹּל צְפוּי. וְהַרְשוֹת נְתוּנָה. וּבְטוֹב הָעוֹלָם נְדוּן. וְהַכֹּל לְפִי
 רַב הַמַּעֲשֵׂה: [טז] הוא הָיָה אוֹמֵר: הַכֹּל נְתוּן בְּעֶרְבוֹן. וּמְצוּדָה
 פְּרוּסָה עַל־כָּל־הַחַיִּים. הַחֲנוּת פְּתוּחָה. וְהַחֲנוּנִי מְקִיף. וְהַפְּנִקִּס
 פְּתוּחָה. וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת. וְכָל־הַרוּצָה לְלוֹת. יָבֵא וְיִלְוֶה. וְהַגְּבָאִים
 מְחֻזְרִין תְּדִיר בְּכָל־יוֹם. וְנִפְרָעִין מִן־הָאָדָם מְדַעְתוֹ וְשִׁלָּא

מקורות ומקבילות

לעשר. צצלו תענית. דף ט ע"א, ע"פ דב' יד, כג. סייג לחכמה
 שתיקה. מש' ח, סז; ראו מש' י, יט. צלם אלהים עשה. זכר'
 ט, ו. נים אדם לה. דב' יד, א. כי לקח טוב נתתי. מש'
 ד, ב. הכל צפוי. ע"פ ירמ' ח, י; תה' קלט, א. והרשות
 נתונה. ע"פ דב' ל, יט. ונטוב העולם נדון. ע"פ תה' קמה, ט.
 והכל לפי רוב המעשה. ע"פ תה' סג, יג. ומאודה פרוסה על
 כל החיים. ע"פ אי' ית, ת. והיד כותבת. ראו אי' ל, ז.
 והגבאים מחזרין תדיר. ע"פ אי' ז, ית. ונפרעין מן האדם.
 ע"פ אי' לד, לג.

ח"ג והערות

סיג לעשר. במח' רמ"ו ורומניא: סיג לעשר.
 לפרישות. בכ"י קאופמן: לפרישות. בצלם שנאמר.
 בכ"י כ"ה ומח' שד"ל: 'בצלם \ שנאמר כ"י. בכ"י קאופמן:
 'בצלם אלהים, שנאמר כ"י. חביבין. בכ"י כ"ה וקאופמן,
 מח' רמ"ו, בולוניא ורומניא: 'חביבים' וכן בסמוך. בנים
 למקום. בכ"י קאופמן ללא תיבת 'למקום'. כלי חמד.
 בכ"י כ"ה: 'כלי חמדה שבו נברא העולם. בכ"י קאופמן:
 'כלי שבו נברא העולם' וכ"ה בסמוך. ובטוב העולם.
 כן הוא במח' רמ"ו. בכ"י קאופמן, מח' רס"ד-רס"ה
 ורומניא דפ' ויניציאה: 'בטוב העולם. במח' בולוניא:
 'בטוב העולם'. נתון בערבון. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, קד"א, שד"ל, רומניא ונוסחאות האשכנזים. וכן הוא
 ברמב"ם, מחז"ו ורשב"ץ. במח' רמ"ו וכ"י: 'נתון בערבון. ואולי הוא מלשון רבים של 'ערב'. בכ"י קאופמן: 'נתון
 בערבין'. פרוסה. בכ"י כ"ה וקאופמן: 'פרושה'. והפניקס פתוח. כן הוא במח' רמ"ו, רומניא, שד"ל ונוסחאות
 האשכנזיות. בכ"י כ"ה: 'הפניקס פתוחה. במח' בולוניא וכ"י: 'זהפניקס פתוחה, וכ"ה ברמב"ם, מחז"ו, רשב"ץ ויניציאה
 ספרד. בכ"י קאופמן: 'הפניקס פתוחה'. וכל-הרוצה ללוות. תיבות אלו אינן בכ"י כ"ה וקאופמן. במח' רמ"ו
 ורומניא: 'וכל-הרוצה ללוות'. יבא וילוה. תיבות אלו אינן בכ"י כ"ה וקאופמן. והגבאים. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו,
 בולוניא ורומניא דפ' קושטא: 'הגבאים'. מחז"רין. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא, רומניא דפ' ויניציאה ורמב"ם. במח'
 שד"ל, כ"י, מחז"ו ורשב"ץ: 'מחזרין'. בכ"י קאופמן: 'מחזרין'. תדיר בכל-יום. בכ"י קאופמן: 'תמיד בכל יום'.
 במח' רומניא דפ' קושטא: 'תמיד' וללא תיבות 'בכל-יום'. מדעתו ושללא מדעתו ויש להם על-מה-שיסמכו.
 בכ"י קאופמן: 'לדעתו ושללא לדעתו' וללא תיבות ויש להם על-מה-שיסמכו.

מִדַּעְתּוֹ וַיֵּשׁ לָהֶם עַל־מַה־שִּׁיִּסְמְכוּ וְהַדִּין דִּין אֱמֶת וְהַכֹּל
 מִתְקַן לְסֵעוּדָה: [יח] רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אִם אֵין
 תּוֹרָה אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ אֵין תּוֹרָה אִם אֵין
 יִרְאָה אֵין חֲכָמָה אִם אֵין חֲכָמָה אֵין יִרְאָה אִם אֵין בִּינָה
 אֵין דַּעַת אִם אֵין דַּעַת אֵין בִּינָה אִם אֵין קָמַח אֵין תּוֹרָה
 אִם אֵין תּוֹרָה אֵין קָמַח הוּא הֵיךָ אוֹמֵר: כֹּל שֶׁחֲכַמְתּוּ מִרְבֵּה
 מִמַּעֲשָׂיו לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מִרְבִּין וְשָׂרְשָׁיו
 מְעֻטִּין וְהָרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל־פָּנָיו שֶׁנֶּאֱמַר:
 "וְהִיָּה כְּעֶרְעֵר בְּעֶרְבָה וְלֹא יִרְאָה כִּי־יָבֹא טוֹב וְשָׂכֵן חֲרָרִים
 בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלַחָה וְלֹא תִשָּׁב": אֲבָל כֹּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מִרְבִּין
 מִחֲכָמְתּוֹ לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מְעֻטִּין וְשָׂרְשָׁיו
 מִרְבִּין וְאֶפְלוּ כָּל־הָרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין
 מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִיָּה כְּעֵץ שֶׁתּוֹל עַל־מַיִם
 וְעַל־יּוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו וְלֹא יִרְאָה כִּי־יָבֹא חֹם וְהִיָּה עֲלֵהוּ
 רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בַּצָּרֶת לֹא יִדָּאָג וְלֹא יִמָּישׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי: [יח] רַבִּי

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

והכל מתוקן לסעודה. בבלי ז"ב, דף ע"ב ע"א, ע"פ חז"ל, מ. ל.
 אס אין חכמה וכו'. ר"ל מ"ב, ג. גיה. אס אין בינה אין דעת.
 ע"פ מ"ב, טו, יד. אס אין קמח וכו'. בבלי ברכות, דף לה ע"ב
 וצפירש"י ד"ה מנהג ד"א. והיה כערער נערצה. יומ"י, ח, ו.
 והיה כעץ שתול. יומ"י, ח, ט.

על-מה-שייסימכו. כן מנוקד במח' רמ"ז, רומניא
 וויניציאה ספרד. במח' שד"ל: 'על-מה-שייסימכו'. במח'
 בולוניה וכ"י: 'על-מה-שייסימכו', בנפעל. ברמב"ם, מחז"ק,
 ורשב"ץ: 'על-מה-שייסימכו', בנין קל בהפסק. אס אין
 יִרְאָה וכו'. כ"ה בנוב"ר. ברמב"ם, מחז"ק, רשב"ץ, כ"י
 כ"ה וקאופמן: אס אין חכמה בא לפני אס אין יראה.

אס אין בינה וכו'. כ"י כ"ה וקאופמן: אס אין דעת בא לפני אס אין בינה. כל שחכמתו. כ"ה בהשגות
 רמ"ד ס"י קסו ועב"י וכן נראה נכון. בנוב"ר: 'כל-שחכמתו'. לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מִרְבִּין. כ"י קאופמן: 'לְאֵילָן שֶׁנֶּפֶסוּ
 מְרָבָה'. ושרשיו מְעֻטִּין. כ"ה בסד"ו עב"י. במח' רמ"ז ורומניא: ושרשיו מוֹעֲטִין. במח' בולוניה ושרד"ל: ושרשיו
 מְעֻטִּין. כ"י: ושרשיו מְעֻטִּין. וְהָרוּחַ בָּאָה. כ"י כ"ה: וְהָרוּחַ בָּאָה. כ"י קאופמן: וְהָרוּחַ בָּאָה. וְעוֹקְרָתוֹ
 וְהוֹפְכָתוֹ. כ"י קאופמן: וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ. וְלֹא תִשָּׁב. כ"ה בפסוק שלפנינו, מח' בולוניה ושרד"ל. כ"י כ"ה, מח'
 רמ"ז, מחז"ק ס"י תכו ורומניא: 'לא תשב' והשוו מליה, פ"י בהר, ד"ה ראוי לכל. אֲבָל כֹּל שֶׁמַּעֲשָׂיו. בנוב"ר
 ומח' רומניא: 'אבל כל-שמעשיו'. כ"י קאופמן: 'וכל שמעשיו'. שֶׁעֲנָפָיו מְעֻטִּין. כ"י קאופמן: 'שֶׁנֶּפֶסוּ מְעֻטִּין'. וכאן
 במח' רמ"ז שֶׁעֲנָפָיו מְעֻטִּין, וכאן כ"י: 'שֶׁעֲנָפָיו מוֹעֲטִין'. כ"י קאופמן: 'שֶׁנֶּפֶסוּ מְעֻטִּין'. וְאֶפְלוּ כָּל־הָרוּחוֹת. כ"ה
 בנוב"ר, סד"ו רש"ס וויניציאה ספרד. במחז"ק, רומניא, יעב"ץ ועב"י: 'שֶׁאֶפְלוּ כָּל־הָרוּחוֹת'. כ"י קאופמן, רמב"ם
 ורשב"ץ: 'אֶפְלוּ כָּל־הָרוּחוֹת, וללא את השימוש. שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ. כ"י קאופמן: 'בָּאוֹת עֲלָיו'. אֵין
 מְזִיזִין. במח' ויטרי וכ"י כ"ה: 'אֵין מְזִיזוֹת'. רבי אלעזר בן. כן הוא במח' רמ"ז, בולוניה, שד"ל, סד"ו רש"ס

שְׁמִצּוֹה גוֹרֶרֶת מִצּוֹה וְעִבְרָה גוֹרֶרֶת עִבְרָה. שְׁשֹׁכֵר מִצּוֹה
 מִצּוֹה וְשֹׁכֵר עִבְרָה עִבְרָה: [ג] הוּא הִיָּה אוֹמֵר: אֶל־תְּהִי בֹז
 לְכָל־אָדָם. וְאֶל־תְּהִי מִפְּלִיג לְכָל־דְּבָר. שְׂאִין לֶךְ אָדָם שְׂאִין
 לוֹ שְׁעָה. וְאִין לֶךְ דְּבָר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם: [ד] רַבִּי לְוִיטָס אִישׁ
 יִבְנֶה אוֹמֵר: מְאֹד מְאֹד הָיִי שְׂפַל רוּחַ. שְׁתַּקְנוֹת אֲנוּשׁ רַמָּה:
 רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־בְּרוּקָא אוֹמֵר: כָּל־הַמְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם בְּסִתְרֵי־
 נִפְרָעִין מְמַנּוּ בְּגִלּוּי. אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מִזִּיד בְּחֻלּוֹל הַשֵּׁם:
 [ה] רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: הַלּוֹמֵד עַל־מְנַת לְלַמֵּד. מִסְפִּיקִין בְּיָדוֹ
 לְלַמּוֹד וְלִלְמֹד. וְהַלּוֹמֵד עַל־מְנַת לַעֲשׂוֹת. מִסְפִּיקִין בְּיָדוֹ
 לְלַמּוֹד וְלִלְמֹד. לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת: רַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: אֶל־תַּעֲשֵׂם
 עֲטָרָה לְהַתְגַּדֵּל בְּהֵם. וְלֹא קָרְדִים לְחַפֵּר בְּהֵם. וְכֵךְ הִיָּה הַלֵּל
 אוֹמֵר: וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. הָא לְמַדְתָּ: כָּל־הַנְּהַנְּהָ מִדְּבָרֵי
 תּוֹרָה. נוֹטֵל חַיִּיו מִן־הָעוֹלָם: [ו] רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל־הַמְכַבֵּד
 אֶת־הַתּוֹרָה. גּוֹפוֹ מְכַבֵּד עַל־הַבְּרִיּוֹת. וְכָל־הַמְחַלֵּל אֶת־

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

ועברה גוררת עברה. ספרי ד' פ' שופטים פ' קפו, ע"פ ד' יט, יא. ששכר מלאה. ראו צבלי צ"ב, ד' ט' ע"ב מהכתוב מש' כ"א, כ"א. הוי שפל רוח. ע"פ ירמ' יג, טו. ולשמור ולעשות. ע"פ יס"ו ח' ת. אל תעשם עטרה להתגדל בהם. צבלי נדריס ד' סב ע"א, ע"פ ד' ל, כ.

בן־ברוקא. בכ"י קאופמן: בן־ברוקא. המחלל. במח' בולוניא: יהמחלל. גפרעין. בכ"י קאופמן: גפרעיס. רבי ישמעאל אומר. ברמב"ם ורשב"ץ: רבי ישמעאל בנו אומר, ועיי' מלאכת שלמה. הלומד על. כ"ה במח' רמ"ו ושר"ל. במח' בולוניא וכ"י: יהלמד על, כן הוא בסמוך וכך נראה גם מכ"י כ"ה. והשוו לעיל משנה א.

על־מנת ללמד. בפתח. כן הניקוד אצל בני רומי. ואף בפ"ו, מ"ו, ובפיוט 'אדון עולם, אך במקרא הוא במקום, אלא שהוא ענין אחר. בכ"י קאופמן: על מנת ללמד. והלומד על־מנת. בכ"י קאופמן: יהלמד על מנת. רבי צדוק אומר וכו'. מכאן ועד סוף המשנה איננו בכ"י כ"ה. במח' שר"ל משנה בפני עצמה היא. להתגדל בהם. בכ"י קאופמן: להתגדל בהן. ולא קרדום. בכ"י מנוקד: ולא קרדום, בחטף קמץ שהוא במקום קמץ קטן. במח' רמ"ו, קד"א ושר"ל, בחולם. ומסתבר שלא הקפידו בין חולם לקיץ. ונראה נכון בקיץ לפני שוא נח. לחפר בהם. בכ"י קאופמן: לאכל מקן. ודאשתמש בתגא חלף. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א, שר"ל ומח"ו, אמנם במח' רמ"ו המ"ס בפתח. בכ"י: ודאשתמש בתגא חלף. ברמב"ם, רשב"ץ ומש' שבמשניות: ודאשתמש בתגא חלף. בכ"י קאופמן: ודי ישתמש בתגא חלף. הא למדת. אינן בכ"י, ואף לא ברמב"ם וברשב"ץ. בכ"י קאופמן ללא תיבת למדת. הנהנה מדברי. בכ"י: הנאות מדברי, וכ"ה במח"ו, רשב"ץ ואחרים. ראו שינויי נוסחאות על המשניות. בכ"י קאופמן: הנאות מדברי. נוטל חייו. במח' בולוניא וכ"י: נוטל חייו, וכן ג"י הרמב"ם וכ"י קאופמן. על־הבריית. בכ"י קאופמן: מן הבריית' וכן בסמוך.

התורה. גופו מחלל על-הבריות: [ח] רבי ישמעאל אומר: החושך עצמו מן-הדין. פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שוא. והגם לבו בהוראה. שוטה רשע וגם רוח: [ח] הוא היה אומר: אל-תהי דן יחידי. שאין דן יחידי אלא אחד. ואל-תאמר: "קבלו דעתי!" שהן רשאים ולא אתה: [ט] רבי יונתן אומר: כל-המקיס את-התורה מעני. סופו לקימה מעשר. וכל-המבטל את-התורה מעשר. סופו לבטלה מעני: [י] רבי מאיר אומר: הוי ממעט בעסק. ועסק בתורה. והוי שפל-רוח בפני כל-אדם. ואם-בטלת מן-התורה. יש-לך בטלים הרבה כנגדך. ואם-עמלת בתורה. יש שכר הרבה לתן-לך: [יא] רבי אליעזר בן-יעקב אומר: העושה מצוה אחת. קונה לו פרקליט אחד. והעובר עברה אחת. קונה לו קטיגור אחד. תשובה ומעשים טובים. כתרים בפני הפרענות. רבי יוחנן הסנדלר אומר: כל-כנסיה שהיא לשם שמים.

מקורות ומקבילות

ש"ס דן יחידי אלא אחד. ראו או"י כג. יג. ועסקו בתורה. רבי ישמעאל אומר. כ"ה במח' רמ"ז, קד"א, שד"ל, רומניא וסדו"י רב ש"ן הירץ. בכ"י כ"ה: רבי ישמעאל ביר' יוסי אומר. בכ"י: רבי ישמעאל בנו אומר, וכן ג"י הרמב"ם, מחו"י. ברשב"ץ, רש"ם ומלאכת שלמה: רבי ישמעאל ביר' יוסי אומר. לפי ג"י מחו"י רמ"ז וקד"א, כאן ומשנה ה', שאינם גורסים 'בנו', משמע ששניהם מדובר בר' ישמעאל סתם. וא"כ קשה שהפריד מאמריו לשתי משניות שאינן סמוכות. כותבי התולדות מצביעים, שסתם רבי ישמעאל, הוא רבי ישמעאל ביר' אלישע. החושך. בכ"י קאופמן: 'החושך'. לבו בהוראה. בכ"י קאופמן: 'לבו בהוראה'. שאין דן יחידי. תיבות אלו נחסרו מהפנים של מחו"י רמ"ז, אמנם נמצא כבר במח' רס"ד-רס"ה. בכ"י כ"ה וקאופמן: 'שאין דן יחידי'. שד"ל רש"אין. בכ"י קאופמן: 'שהן רש"אין'. בכ"י קאופמן: 'שהן רש"אין'. משנה ט. איננה בכ"י כ"ה. ממעט בעסק. הבי"ת בשוא, כ"ה בנוב"ר. בכ"י כ"ה וקאופמן: 'מעט עסק'. והוי שפל. בכ"י קאופמן: 'ושפל' וללא תיבת 'והוי'. כל-אדם. בכ"י כ"ה וקאופמן: 'כל-האדם'. ואם-בטלת. כ"ה בנוב"ר ובדומה לזה בכ"י קאופמן. ראו ל"א, ח"ב, סי' צט. יש-לך בטלים. בכ"י קאופמן: 'יש לו בטלים'. הרבה כנגדך. במח' בולוניה: 'הרבה כנגדך'. יש שכר הרבה. כ"ה במח' רמ"ז, קד"א ורש"ם. במח' שד"ל, רמב"ם, בכ"י קאופמן ורשב"ץ: 'יש לו שכר הרבה'. בכ"י: 'יש לי שכר הרבה'. במח' רמ"ז: 'יש לך שכר הרבה'. מצוה אחת. בכ"י כ"ה: 'מצוה אחת'. קונה לו. בכ"י קאופמן: 'קנה לו' וכן בסמוך. פרקליט. בכ"י קאופמן: 'פרקליט'. קטיגור אחד. כן הניקוד במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י. בערוך השלם ניקד 'קטיגור'. ניקוד זה נמצא גם בכ"י בניקוד הבלוי (מסורת הלשון העברית, עמ' 1875). במח' שד"ל, וויניציאה ספרד, רב הירץ ש"ן, רש"ם, ויעב"ץ: 'קטיגור אחד'. בכ"י קאופמן: 'קטיגור אחד'. בפני הפרענות. בכ"י כ"ה וקאופמן: 'לפני הפרענות'. הסנדלר. במח' בולוניה וכ"י: 'הסנדלר'. בכ"י קאופמן: 'הסנדלר'. כל-כנסיה. בכ"י קאופמן ומח' רמ"ז: 'כל כנסיה'. לשם שמים. בכ"י כ"ה: 'לשום שמים' וכן בסמוך.

ח"ג והערות

סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. וְשְׂאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם. אֵין סוּפָה לְהִתְקַיֵּם:
 רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שָׁמוּעַ אָמַר: יְהִי כְבוֹד תַּלְמִידָךְ חָבִיב
 עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ. וְכְבוֹד חֲבֵרְךָ. כְּמוֹרָא רַבָּךְ. וּמוֹרָא רַבָּךְ. כְּמוֹרָא
 שָׁמַיִם: רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הָיוּ זְהִיר בְּתַלְמוּד. שְׂשֻׁגְגַת
 תַּלְמוּד עוֹלָה זְדוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: שְׂלֵשָׁה כְּתָרִים הֵם:
 כְּתָר תּוֹרָה. וְכְתָר כְּהֵנָה. וְכְתָר מַלְכוּת. וְכְתָר שֵׁם טוֹב עוֹלָה
 עַל־גְּבִיהֶן: רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר: הָיוּ גוֹלָה לְמָקוֹם תּוֹרָה.
 וְאַל־תֵּאמַר שֶׁהִיא תְּבוּא אַחֲרֶיךָ. שְׂחֲבָרֶיךָ יִקְיָמוּהָ בְּיָדְךָ.
 וְאַל־בִּינְתָךְ אַל־תִּשְׁעֶן: רַבִּי יִנְאִי אָמַר: אֵין בְּיַדֵּינוּ לֹא
 מִשְׁלוֹת הֶרְשָׁעִים וְאֵף לֹא מִיִּסוּרֵי הַצְּדִיקִים: רַבִּי מִתְנָא
 בֶּן־חֶרֶשׁ אָמַר: הָיוּ מְקַדִּים בְּשָׁלוֹם כָּל־אָדָם. וְהָיוּ זָנְבֵי לְאֲרִיזוֹת.
 וְאַל־תְּהִי רֹאשׁ לְשׁוֹעֲלִים: רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר: הָעוֹלָם הַזֶּה
 דוֹמָה לְפְרוּזְדוֹר בְּפָנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. הַתְּקַן עֲצָמְךָ בְּפְרוּזְדוֹר.

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

כבוד תלמידך חביב עליך כשליך. מדה"ג (וורשא), פ"ד בשלה,
 ס"ו כו, ע"פ שמי"ח, ט. כבוד חנך כמורה רבך. מדר"י
 מס' עמלק, פ"ד א, ע"פ צמ"י, יא. ומורה רבך כמורה
 שמים. מדר"י מס' עמלק, פ"ד א, ע"פ צמ"י, יא. כהן, צבלי
 פסחים, דף כ"ג ע"ב, ע"פ דב"י, כ. וכתר שם טוב וכו'. ע"פ
 קה"ז, א. ואל בנימך. מש"ג, ה. מקדים בשלוש. ע"פ ח"י
 לד, טו. וכו' זנב לאריות. ראו ש"צ ג, ת.

וְשְׂאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם. כדלעיל פ"ב, מ"ב. בן־שמוע.
 תיבות אלו אינן בכ"י קאופמן. במח' רמ"ז: בן־שמוע.
 עליך כְּשֶׁלְּךָ. בכ"י קאופמן: עליך ככבוד חֲבֵרְךָ.
 זהיר בְּתַלְמוּד. כן הוא במח' רמ"ז ורומניא דפ' ויניציאה.
 במח' בולוניא, שד"ל, רומניא דפ' קושטא וכ"י קאופמן:
 זהיר בְּתַלְמוּד. בכ"י כ"ה: זהיר בתלמוד תורה.
 ששגגת תלמוד. בכ"י קאופמן: ששגגת התלמוד.
 כתרים הֵם. בכ"י קאופמן: כתרים הן. עוֹלָה

עַל־גְּבִיהֶן. בכ"י כ"ה: עַל־גְּבִיהֶם. במח' בולוניא וכ"י קאופמן ללא תיבת 'עוֹלָה'. משנה יד. לפני משנה זו בא
 בכ"י כ"ה רבי אומר עשה רצוני וכו', הנמצא לעיל פרק ב, תחילת משנה ד. רבי נְהוֹרָאִי. בכ"י כ"ה: רבי
 נהוראי. בכ"י קאופמן: רבי נְהוֹרָאִי. שְׂהִיא תְּבוּא אַחֲרֶיךָ. בכ"י כ"ה: שְׂהִיא תְּבוּא אַחֲרֵי. בכ"י קאופמן: הִיא
 תְּבוּא אַחֲרֵי. מִשְׁלוֹת הֶרְשָׁעִים. בכ"י כ"ה: מִשְׁלוֹת רְשָׁעִים. וְאֵף לֹא מִיִּסוּרֵי הַצְּדִיקִים. בכ"י קאופמן: וְלֹא
 מִיִּסוּרֵי הַצְּדִיקִים. רַבִּי מִתְנָא בֶּן־חֶרֶשׁ. מכאן ועד סוף המשנה איננו בכ"י כ"ה. בכ"י קאופמן: רבי מִתְנָא
 בֶּן־חֶרֶשׁ. מְקַדִּים בְּשָׁלוֹם. בכ"י קאופמן ומח' בולוניא: מְקַדִּים לְשָׁלוֹם. במח' רומניא דפ' קושטא: מְקַדִּים שָׁלוֹם.
 כָּל־אָדָם. בכ"י קאופמן: כָּל הָאָדָם. וְאַל־תְּהִי רֹאשׁ. כ"ה בכל הנוסחאות. בכ"י: וְלֹא רֹאשׁ, וכ"ה ברע"ב.
 רַבִּי יַעֲקֹב. בכ"י קאופמן: רַבִּי יַעֲקֹבָה. לְפְרוּזְדוֹר. בכ"י כ"ה, מח' בולוניא ורמב"ם: לְפְרוּזְדוֹר, בדלית וכן
 כתב במח"ז, ס"י תכו: 'פרוזודר בדלית'. והשוו תוספות עמ"ס נדה, דף יז ע"ב, ד"ה פרוזודר; פסקי רי"ד עמ"ס
 בבב, דף כד ע"א, ד"ה תני פסקי רי"ז עמ"ס נדה, פ"א, ה"א, אות יח; אגרות הרמ"ה, ס"י מו, ד"ה ועוד שהרי;
 מלאכת שלמה עמ"ס נדה, פ"ב, מ"ה. בְּפָנֵי הָעוֹלָם. בכ"י קאופמן: לְפָנֵי הָעוֹלָם. בְּפְרוּזְדוֹר... לְטְרַקְלִין.
 כ"ה במח' רמ"ז, בולוניא, שד"ל, יעב"ץ ורש"י. בכ"י כ"ה: לְפְרוּזְדוֹר... לְטְרַקְלִין. בכ"י קאופמן: לְפְרוּזְדוֹר...
 לְטְרַקְלִין.

בְּדֵי שְׂתַכְנִס לְטָרְקְלִין: [מ] הוא הָיָה אֹמֵר: יָפָה שְׁעָה אַחַת
 בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. מְכַלְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא.
 וַיָּפָה שְׁעָה אַחַת שְׁלֹשֶׁת רֹחוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. מְכַלְחֵי הָעוֹלָם
 הַזֶּה: [מא] רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־אֶלְעָזָר אֹמֵר: אֶל־תִּרְצֶה אֶת־חֲבֵרְךָ
 בְּשַׁעַת כְּעֶסוֹ. וְאֶל־תִּנְחַמְנוּ בְּשַׁעַת שְׁמִתוֹ מִטָּל לְפָנָיו. וְאֶל־
 תִּשְׁאֵל לוֹ בְּשַׁעַת נְדָרוֹ. וְאֶל־תִּשְׁתַּדֵּל לְרֹאוֹתוֹ בְּשַׁעַת קַלְקָלָתוֹ:
 [מב] שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אֹמֵר: "בְּנִפְלֵ אֹיְבֶיךָ אֶל־תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ
 אֶל־יִגַּל לְבָבְךָ: פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו. וְהִשִּׁיב מֵעַלְיוֹ אָפוֹ":
 [מג] אֱלִישָׁע בֶּן־אֲבוּיָה אֹמֵר: הַלּוֹמֵד יֵלֵד. לָמָּה הוּא דוֹמָה?
 לְדָיו כְּתוּבָה עַל־גֵּיר חֲדָשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָקֵן. לָמָּה הוּא דוֹמָה?
 לְדָיו כְּתוּבָה עַל־גֵּיר מְחוּק. רַבִּי יוֹסִי בֶרֶךְ יְהוּדָה אִישׁ כָּפָר
 הַבְּבֵלִי אֹמֵר: הַלּוֹמֵד מִן־הַקְּטָנִים. לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְאוֹכֵל
 עֲנָבִים קָהוֹת וְשׁוֹתָה יַיִן מְגֵתוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן־הַזְּקֵנִים. לָמָּה הוּא
 דוֹמָה? לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוֹלוֹת וְשׁוֹתָה יַיִן יָשָׁן. רַבִּי אֹמֵר:
 אֶל־תִּסְתַּכֵּל בְּקִנְיָן. אֶלָּא בְּמָה שִׁישְׁבוּ. יֵשׁ קִנְיָן חֲדָשׁ מִלֵּא

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

יפה שעה אחת וכו'. צבלי שבת, דף ל' ע"א, ט"פ קה' ט, ד.
 אל תרצה את חברך בשעת כעסו. צבלי ברכות, דף ז' ע"ב, ט"פ
 שמי' ג, יד. בנפול אויבך אל תשמח. מש' כד, ח"ת. והלומד
 מן הוקטים וכו'. ספרי דב' פ"ה עקב פ' מה, ט"פ או"י, יב, יג.
 נדרו וכו' בסמוך. משנה יט. איננה בכ"ה על אחר אלא אחרי ילעשות רצון אביך שבשמים, לקמן פ"ה, מ"ב
 ובאה כמשנה בפני עצמה. במח' רמ"ז משנה זו נמצאת על אחר ובאה גם בסיום משנת הנ"ל. בנפול אויבך.
 במח' רמ"ז: בנפול אויבך, אבל לקמן פ"ה, מ"ב, כבפנים. ובכשלו. כן הוא בפסוק שלפנינו ובמח' בולוניה וראו
 מנ"ש עה"פ. בכ"ה כ"ה, מח' רמ"ז, רומניא ושד"ל: זבדכשלו. והשוו פסקי ריא"ז עמ"ס ברכות, פ"ט ה"א, אות י.
 פן יראה וכו' מעליו אפ"ו. תיבות אלו אינן בכ"ה קאופמן. והשיב מעליו אפ"ו. במח' רמ"ז: זבדכשלו מעליו אפ"ו.
 משנה כ. איננה בכ"ה כ"ה. בן אבויה. במח' רמ"ז ובולוניה: בן אבויה. הלומד ילד. כ"ה במח' רמ"ז ושד"ל.
 במח' בולוניה וכ"ה: הלומד ילד. וכן בסמוך. ראו לעיל משנה א. רבי יוסי בר. בכ"ה קאופמן: רבי יוסי בר.
 בר יהודה. במח' בולוניה: ברבי יהודה וכן נראה ממח' רומניא דפ' קושטא. ענבים בשולות. בכ"ה קאופמן:
 ענבים בשולות. רבי אומר. בכ"ה קאופמן: רבי מאיר אומר. אל תסתכל בקנין. כן הוא במח' רמ"ז קד"א
 וכ"ה. במח' רס"ד רס"ה, שד"ל, רומניא, רש"ס ויעב"ץ: אל תסתכל בקנין. במסורת הלשון העברית המסתקפת
 בניקוד הבללי, עמ' 978, מביא ניקודים עתיקים שלפיהם היחיד הוא: קנין, או קנין, או קנין. מלא ישן. בכ"ה
 קאופמן: מלא יין ישן.

יִשָּׁן וַיִּשָּׂן שְׂאֵפְלוּ חֹדֶשׁ אֵין בּוֹ: [כא] רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקַּפָּר
 אָמַר: הַקְּנָאָה וְהַתְּנָאוּהָ וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת־הָאָדָם מִן־
 הָעוֹלָם: [כב] הוּא הָיָה אֹמֵר: הַיְלֻדִים לָמוֹת וְהַמְתִּים לְהַחְיֹת
 וְהַחַיִּים לְדוֹן לִידַע לְהוֹדִיעַ וְלְהוֹדִיעַ שְׂהוּא אֵל הוּא הַיּוֹצֵר
 הוּא הַבּוֹרֵא הוּא הַמְּבִין הוּא הַדִּין הוּא עֵד הוּא בְּעַל דִּין
 הוּא עֵתִיד לְדוֹן בְּרוּךְ הוּא שְׂאִין לְפָנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא
 שְׂכָחָה וְלֹא מְשׂוּא פְּנִים וְלֹא מִקַּח שַׁחַד שְׂהַכֵּל שְׂלוֹ
 וְדַע שְׂהַכֵּל לְפִי הַחֲשָׁבוֹן וְאַל־יִבְטִיחֶךָ יִצְרָךְ שְׂהַשְׂאוֹל בֵּית
 מְנוּס לָךְ שְׂעַל כְּרַחֲךָ אֶתָּה נּוֹצֵר וְעַל־כְּרַחֲךָ אֶתָּה נּוֹלָד
 וְעַל־כְּרַחֲךָ אֶתָּה חַי וְעַל־כְּרַחֲךָ אֶתָּה מֵת וְעַל־כְּרַחֲךָ אֶתָּה
 עֵתִיד לְתַן דִּין וְחֲשָׁבוֹן לְפָנָי מִלָּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּרוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

והמתים להחיות. ע"פ ח"ג ע"ב, טו. הכולל, הכולל, וכו'. ע"פ
 עמו"ד, יג. הוא המניין. ע"פ ח"ג, לג. טו. הוא הדין. ע"פ
 או"י כ"א, כג. הוא עד. מלא' ג, ה. שאין לפניו לא עולה.
 ע"פ ד"ז, לג. ד; ח"ג, ע"ב. ולא שכחה. ראו ירמ"ח, ח, א.
 ולא משוא פנים. ע"פ ד"ז, י, ח. שהכל שלו. ע"פ ד"ה"א כ"ט, יד.
 הכל לפי החשבונו. ע"פ ק"ה, יג, יד. ועל כרחק אמה חי. ע"פ
 או"י ג, כ"כג. ועל כרחק אמה מת. ע"פ ק"ה, ח, ט. אמה
 עתיד לתן דין. ע"פ ק"ה, יג, יד.

רבי אליעזר הקפרי. כ"ה במח' רומניא דפי' ויניציאה.
 במח' רמ"ז: רבי אליעזר הקפרי. בכ"ה כ"ה, מח' בולוניא.
 רומניא דפי' קושטא ושד"ל: רבי אליעזר הקפרי. בכ"ה
 קאופמן: רבי אליעזר הקפרי. והמתים להחיות. בכ"ה
 קאופמן: והמתים להחיות. לידע ולהודיע. בכ"ה קאופמן,
 מח' רמ"ז, בולוניא ורומניא דפי' קושטא: לידע ולהודיע.
 שהוא אל הוא היוצר הוא הבורא. בכ"ה קאופמן:
 שהוא היוצר והוא הבורא. הוא הדין הוא עד. כ"ה
 במח' רמ"ז, בולוניא ורומניא דפי' ויניציאה. בכ"ה כ"ה:
 הוא עד הוא דיין. במח' רומניא דפי' קושטא ושד"ל:
 הוא הדין הוא העד. בכ"ה קאופמן: והוא הדין הוא

עד. הוא עתיד לדין. כ"ה במח' בולוניא. במח' רמ"ז: הוא עתיד לדין. בכ"ה קאופמן: והוא עתיד לדין. במח'
 שד"ל: והוא עתיד לדין. ברוך הוא. בכ"ה קאופמן ללא תיבות אלו. שאין לפניו לא עולה. במח' רמ"ז תיבת
 לא איננה, בשד"ל הוא בסוגריים, אבל נמצאת היא בכל הנוסחאות. ולא מקח שחד. כן מנוקד במח' בולוניא,
 שד"ל וכ"ה. במח' רמ"ז וכ"ה קאופמן: ולא מקח שחד. אמנם שניהם נכונים, ראו תו"ש ולח"ג. במח' רומניא: ולא
 מקח שחד. שהכל שלו. בכ"ה כ"ה ומח' רומניא דפי' קושטא: והכל שלו. לפי החשבונו. בכ"ה כ"ה: בא לפי
 חשבונו. בכ"ה קאופמן: בחשבונו. במח' רומניא דפי' קושטא: בא בחשבונו. ואל-יבטיחך. בכ"ה קאופמן: ואל
 יבטיחך. יצרך. במח' רס"ד-רס"ה: יצרך. שהשואל בית מנוס. בכ"ה: שיש בשואל בית מנוס, וכ"ה ברש"י,
 רבינו יונה, רשב"ץ, ספורנו ורש"ס. וראו מלאכת שלמה. מנוס לך. בכ"ה כ"ה, קאופמן ומח' רומניא דפי' קושטא
 ללא תיבת לך. ועל-כרחק אתה נולד. תיבות אלו אינן במח' רמ"ז ורומניא.

פרק המישי

[א]

בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמֵה־תְּלִמּוּד לֹא־מָרָא?
וְהֲלֹא בְּמֵאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבְרָאוֹת?
אֵלָּא לְהַפְרֵעַ מִן־הַרְשָׁעִים. שְׂמֵאֲבָדִין אֶת־הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא
בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת. וְלִתֵּן שָׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים. שְׂמִקְיָמִין
אֶת־הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת: [ב] עֲשָׂרָה דוֹרוֹת
מֵאֲדָם עַד־נֹחַ. לְהוֹדִיעַ כְּמָה אָרְךְ אַפְּיִים לְפָנָיו. שְׂכָל־הַדּוֹרוֹת
הָיוּ מְכַעֲסִין וּבְאִין. עַד שֶׁהִבִּיא עֲלֵיהֶם אֶת־מִי הַמַּבּוּל. עֲשָׂרָה
דוֹרוֹת מִנֹּחַ עַד אַבְרָהָם. לְהוֹדִיעַ כְּמָה אָרְךְ אַפְּיִים לְפָנָיו.
שְׂכָל־הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבְאִין. עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְקִבֵּל
שְׂכָר כָּלָם: [ג] עֲשָׂרָה נְסִיווֹת נִתְּנָסָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו
הַשָּׁלוֹם. וְעָמַד בְּכָלָם. לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אֲבִינוּ:
[ד] עֲשָׂרָה נְסִים נַעֲשׂוּ לְאַבּוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְעֲשָׂרָה עַל־הֵים.

מקורות ומקבילות

להפּרע מן הרשעים. ע"פ דב' ז, י. וליתן שכר טוב. ע"פ זכר' טו, א; צדלי צ"ק, דף לח ע"ב, א'ין הקצ"ה מקפח שכר כל צדיק; וכי; הענין, דף יא ע"א, ע"פ דב' לז, ד. אך לפיכך לפיניו. ע"פ שמי' לד, ה; נח"א, ג. היו מכעיסין ונאין. ע"פ זכר' ה, צ"ג; ו' יא"ג. את מי המבול. ע"פ זכר' ה, יז; ז, רטז. י' נסיונות מתנקה אברהם. צד"א פכ"ו, מנה כולם צפרטות.

ח"ג והערות

תלמוד לומר. בכ"י ב"ה וקאופמן ללא תיבת 'לומר'. בְּמֵאֲמָר אֶחָד. כן הוא במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניא ורומניא: 'במאמר אחד', כדן נסמך, השווו אסי' א, טו ועוד. בכ"י קאופמן: 'מאמר אחד'. יכול לְהִבְרָאוֹת. בכ"י קאופמן: 'היה יכול לְהִבְרָאוֹת'. במח' רומניא דפ' קושטא: 'היה יכול להבראות'. שְׂמֵאֲבָדִין. בכ"י קאופמן: 'שהן מאבדין'. שְׂמִקְיָמִין. בכ"י קאופמן: 'שהן מקימים'. עַד־נֹחַ. בכ"י ב"ה, קאופמן, מח' רומניא דפ' קושטא שד"ל: 'ועד נח'. מְכַעֲסִין וּבְאִין. בכ"י קאופמן: 'מכעיסים לְפָנָיו'. אֶת־מִי הַמַּבּוּל. בכ"י קאופמן ללא תיבת 'מי'. עַד אַבְרָהָם. בכ"י ב"ה, מח' רומניא דפ' קושטא ושד"ל: 'ועד אברהם'. בכ"י קאופמן: 'ועד אברהם אֲבִינוּ'. הָיוּ מְכַעֲסִין וּבְאִין. כן הוא בכ"י ב"ה, מח' רמ"ו, קד"א, שד"ל, רמב"ם ורשב"ץ. בכ"י י'ו בָּאִין וּמְכַעֲסִין לְפָנָיו. בכ"י קאופמן: 'היו מכעיסים לְפָנָיו'. שְׂבָא אַבְרָהָם. כ"ה במח' רומניא דפ' ויניציאה. בכ"י ב"ה, קאופמן, מח' רמ"ו, בולוניא, רומניא דפ' קושטא ושד"ל נוסף: 'אֲבִינוּ'. וְקִבֵּל שְׂכָר כָּלָם. כן הוא במח' רמ"ו, קד"א, רמב"ם, כ"י קאופמן, רשב"ץ ויעב"ץ. בכ"י ב"ה: זקבל עליהם שכר כולם. בכ"י ומח' רומניא דפ' קושטא: זקבל עליו שכר כלם. עֲשָׂרָה נְסִיווֹת. בכ"י ב"ה: 'עשרה ניסים, כנראה בטעות עם המשנה הבאה. אֲבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. בכ"י ב"ה, מח' רמ"ו, בולוניא ורומניא ללא תיבות 'עָלָיו הַשָּׁלוֹם'. כְּמָה חֲבָתוֹ. בכ"י קאופמן ומח' רומניא דפ' קושטא: 'כמה היא חבתו'. במח' רומניא דפ' ויניציאה ללא תיבת 'כמה'. שֶׁל־אַבְרָהָם. בכ"י ב"ה וקאופמן: 'שֶׁל־אַבְרָהָם'. נְסִים נַעֲשׂוּ. בכ"י קאופמן: 'נסים נעשו'.

עֶשֶׂר מִכּוֹת הַבַּיִת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל־הַמְצָרִים בְּמִצְרֵים.
 וְעֶשֶׂר עַל־הַיָּם. עֶשֶׂר נִסְיוֹנוֹת נִסּוּ אַבּוֹתֵינוּ אֶת־הַמָּקוֹם
 בְּמִדְבָּר. שָׁנְאָמַר: "וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ
 בְּקוֹלִי": [ה] עֶשְׂרֵה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאַבּוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:
 לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מֵרִיחַ בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ. וְלֹא הִסְרִיחַ בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ
 מֵעוֹלָם. וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים. וְלֹא אָרַע קָרִי
 לְכַהֵן גָּדוֹל בְּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. וְלֹא כָּבוּ גִשְׁמִים אֵשׁ שְׁלֵעֲצֵי
 הַמַּעֲרָכָה. וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת־עַמּוּד הָעֶשֶׂן. וְלֹא נִמְצָא
 פְּסוּל בְּעֶמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים. עוֹמְדִים צְפוּפִים
 וּמִשְׁתַּחֲוִים רְחוּסִים. וְלֹא הִזִּיק נֶחֶשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם.
 וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: "צִרְלִי הַמָּקוֹם שְׂאֵלֶיךָ בִּירוּשָׁלַיִם":
 [ו] עֶשְׂרֵה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְּעָרֵב שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְאַלּוֹ הֵן:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

עשר מכות הביא הקב"ה וכו' ועשר על-הים. כל זה איננו במח' רמ"ז, בולוניה, רמב"ם ומשנה שבתלמוד בבלי. וראו רש"ס. אבל נמצא במח' שד"ל, כ"ג, רש"י, רשב"ץ ורבינו יונה. אמנם בכ"י הגי': שהביא הקב"ה, וא"כ הוא פירוש לקטע הקודם. ועי' שינוי נוסח שבמשניות, והשגות רמב"ד, ס"י קעת. וְעֶשֶׂר עַל־הַיָּם. בכ"י כ"ה, מח' רומניא וסד"ל: וְעֶשְׂרֵה עַל־הַיָּם. עֶשֶׂר נִסְיוֹנוֹת. כ"ה בכ"י, מח' רמ"ז, רומניא, רש"י, משי' שבמשניות, מחו"ז, רע"ב ותו"ט, מלאכת שלמה, וכ"ה לפנינו בערכין, דף טו ע"א. ונראה דנסיין משמש לשון זכר ולשון נקבה, וכאן שבפסוק נזכר המספר 'עשר' (פעמים) בלשון נקבה, נקט גם נסיון בלשון נקבה, כדי שהלשון תפול יפה על לשון. וראו סדו' רש"ס. בכ"י כ"ה, קאופמן, מח' בולוניה וסד"ל: 'עֶשְׂרֵה נִסְיוֹנוֹת. אֶת־הַמָּקוֹם בְּמִדְבָּר. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה, רומניא דפ' ויניציאה וכ"י קאופמן, בכ"י כ"ה, מח' רומניא דפ' קושטא וסד"ל: 'הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִדְבָּר. בכ"י: אֶת־הַקָּבִי"ה בְּמִדְבָּר. נַעֲשׂוּ לְאַבּוֹתֵינוּ בְּבֵית. בכ"י כ"ה ללא תיבת 'לְאַבּוֹתֵינוּ. בכ"י קאופמן: נַעֲשׂוּ בְּבֵית וְלֹא תִיבֵת לְאַבּוֹתֵינוּ. בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ. בכ"י קאופמן: 'בֶּשֶׂר קֹדֶשׁ מֵעוֹלָם וְכ"ה בְּסִמּוּךְ. וְלֹא נִרְאָה זְבוּב וְכוּ'. בכ"י קאופמן משפט זה בא לאחר 'ז'לא אָרַע וכו' בְּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. וְלֹא אָרַע. במח' רמ"ז, בולוניה ורומניא: ז'לא אָרַע. וְלֹא כָּבוּ גִשְׁמִים וכו' אֶת־עַמּוּד הָעֶשֶׂן. כל הקטע הזה נמצא בנוב"ר, בבבלי, ברשב"ץ וברע"ב. אך ברמב"ם ובכ"י קאופמן נמצא אחרי 'זבלחם הפנים, וכ"ה במח"ז ורבינו יונה. אמנם הרש"י לא גרס לכל הקטע הזה. עי' תו"ט, מלאכת שלמה וסדו' רש"ס. אֵשׁ שְׁלֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. בכ"י כ"ה ומח' רומניא דפ' קושטא: אֵשׁ עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. בכ"י קאופמן: אֶת־הַמַּעֲרָכָה וְלֹא תִיבֵת אֵשׁ שְׁלֵעֲצֵי. וְלֹא נִצְחָה. בכ"י קאופמן: ז'לא נִצְחָה. וְלֹא נִמְצָא פְּסוּל. כן מנוקד במח' רמ"ז, קד"א וכ"י, הפ"א בשוא והסמ"ך רפה. במח' שד"ל: ז'לא נִמְצָא פְּסוּל. ועי' לוי"א, ח"ב, ס"י קלג. בְּעֶמֶר. במח' בולוניה: בְּעֶמֶר, צְפוּפִים. בכ"י קאופמן: צְפוּפִים. במח' רמ"ז: צְפוּפִים. ומשתחוים רְחוּסִים וְלֹא הִזִּיק. בכ"י קאופמן: ז'משתחוים רְחוּסִים \ לא הִזִּיק. בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם וְלֹא אָמַר. בכ"י קאופמן: 'בִּירוּשָׁלַיִם \ לא אָמַר וְלֹא תִיבֵת מֵעוֹלָם. שְׂאֵלֶיךָ בִּירוּשָׁלַיִם. כ"ה כמעט כל הנוסחאות. בכ"י: בְּשֵׁאֵלֶיךָ בִּירוּשָׁלַיִם, והרע"ב הזכיר נוסח זה בשם יש ספרים. בכ"י כ"ה וקד"א ברבינו יונה: בְּשֵׁאֵלֶיךָ בִּירוּשָׁלַיִם. במח' בולוניה: בְּשֵׁאֵלֶיךָ לִירוּשָׁלַיִם. משנה ו. איננה בכ"י כ"ה. בְּעָרֵב שֶׁבֶת. תיבות אלו אינן בכ"י קאופמן. וְאַלּוֹ הֵן. תיבות אלו אינן בכ"י קאופמן.

פִּי הָאָרֶץ וּפִי הַבְּאֵר וּפִי הָאֶתוֹן וְהִקְשֵׁת וְהַמָּן וְהַמָּטָה וְהַשְּׁמִיר וְהַכֶּתֵב וְהַמְּכַתֵּב וְהַלּוּחֹת וַיֵּשׂ אֲוֹמְרִים: אַף הַמְּזִיקִין וְקַבְרֹתוֹ שֶׁל־מִשָּׁה וְאֵילוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אֲבִינוֹ וַיֵּשׂ אֲוֹמְרִים: אַף צָבַת בְּצַבַּת עֲשׂוּיָה: [ח] שְׁבַעַה דְּבָרִים בְּגִלְס וְשְׁבַעַה בְּחֶכֶם הַחֶכֶם אֵינוֹ מְדַבֵּר בְּפָנָי מִי שֶׁהוּא גְדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֶכְמָה וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבָרֵי חֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ גִּבְהָל לְהַשִּׁיב שׂוֹאֵל כְּעֵנָן וּמְשִׁיב כְּהַלְכָה וְאוֹמֵר עַל־רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל־אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן וְעַל מַה־שָּׁלָא שְׁמַע אֲוֹמֵר: "לֹא שְׁמַעְתִּי" וּמוֹדָה עַל־הָאֻמַּת וְחִלּוּפֵיהֶם בְּגִלְס: [ח] שְׁבַעַה מִינֵי פְרַעְגִּיּוֹת בָּאִין לְעוֹלָם עַל־שְׁבַעַה גּוֹפֵי עֲבָרָה: מְקַצְתָּן מְעַשְׂרִין וּמְקַצְתָּן אֵינָן מְעַשְׂרִין רְעַב שֶׁל־בְּצָרֵת בָּא מְקַצְתָּן רְעֵבִים וּמְקַצְתָּן שְׁבַעִים גָּמְרוּ שָׁלָא לְעֵשֶׂר רְעַב שֶׁל־מְהוּמָה וְשֶׁל־בְּצָרֵת בָּא וְשָׁלָא לְטוֹל אֶת־הַחֲלָה רְעַב שֶׁל־כְּלָיָה בָּא: דְּבַר בָּא לְעוֹלָם עַל־מִיתוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה שָׁלָא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין וְעַל־פְּרוֹת שְׁבִיעִית חָרַב בָּא לְעוֹלָם עַל־עֲנוּי הַדִּין וְעַל־עוֹת

מקורות ומקבילות

קלט, טז. אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו. רלו ויק' י, יט וצפירש"י ד"ה וידבר אהרן; ספרי זוטא פל"א, פכ"ח; ילקו"ש תורה רמז תשפה ד"ה ויאמר אלעזר הכהן. על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון. ע"פ צ"ר כד, ורלו צפירש"י. ומודה על האמת. צצלי זכחיס דף ק"א ע"א, ע"פ ויק' י, כ. גמרו שלא לעשר. צצלי שצת, דף ל"ג ע"ב, ע"פ או"י כד, יט.

ח"ג והערות

וקבורתו של־משה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, כ"ה, רמב"ם, מחו"ו ורש"ם. במח' שד"ל: יקברו של־משה, וכ"ה ברשב"ץ. ועי' סדו' רש"ם. בכ"י קאופמן: יקבורתו שְׁלִמְשָׁה. הַחֶכֶם אֵינוֹ. כן הוא במח' רומניא דפ' קושטא. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא, רומניא דפ' ויניציאה ושד"ל: יחכם אינו. מדבר בפני. בכ"י כ"ה, קאופמן, מח' רומניא דפ' קושטא ושד"ל: מדבר לפני.

גדול ממנו בְּחֶכְמָה. במח' רמ"ו, רומניא דפ' ויניציאה ושד"ל נוסף: יבמנן, וכ"ה ברש"י, מחו"ו ומש' שבבל. ועי' תי"ט. אינו במח' בולוניא, רומניא דפ' קושטא, כ"י, רמב"ם ורשב"ץ. בכ"י קאופמן ללא תיבת 'בְּחֶכְמָה'. כְּעֵנָן וּמְשִׁיב כְּהַלְכָה. בכ"י קאופמן: יְהַלְכָה וּמְשִׁיב כְּעֵנָן. וְחִלּוּפֵיהֶם. בכ"י קאופמן: יְחִלּוּפֵיהֶן. בָּאִין לְעוֹלָם. בכ"י כ"ה ללא תיבת 'לְעוֹלָם'. בכ"י קאופמן: יָבֵאִים וְלֹא תִיבַת 'לְעוֹלָם'. במח' רומניא דפ' קושטא: יָבֵאוֹת. גּוֹפֵי עֲבָרָה. בכ"י קאופמן ומח' רומניא דפ' קושטא: יְגוֹפֵי עֲבָרוֹת. רְעַב וְכוּ' בָּאָה וְכוּ' שֵׁנִי בָּא הַסְמוּכִים. במח' שד"ל תיבות ורומניא דפ' קושטא. במח' רמ"ו ורומניא דפ' ויניציאה: יְרַעַב וְכוּ' בָּאָה וְכוּ' שֵׁנִי בָּא הַסְמוּכִים. במח' שד"ל תיבות אלו באו בסוגריים. שֶׁל־בְּצָרֵת. בכ"י כ"ה וקאופמן: שְׁלִבְצָרֵת. רְעֵבִים וּמְקַצְתָּן שְׁבַעִים. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא, רומניא ושד"ל: יְרַעַבִין וּמְקַצְתָּן שְׁבַעִין. שֶׁל־מְהוּמָה וְשֶׁל־בְּצָרֵת. בכ"י כ"ה וקאופמן: שְׁלִמְהוּמָה וְשֶׁל־בְּצָרֵת. וְשָׁלָא לְטוֹל אֶת־הַחֲלָה. בכ"י קאופמן: שָׁלָא לְטוֹל חֲלָה. שֶׁל־כְּלָיָה. בכ"י כ"ה וקאופמן: שְׁלִבְכְלָיָה. לְעוֹלָם עַל־מִיתוֹת. בכ"י קאופמן: לְעוֹלָם עַל הַמִּיתוֹת. חָרַב בָּא לְעוֹלָם. במח' רמ"ו וכ"י קאופמן: חָרַב בָּאָה

הַדִּין. וְעַל־הַמּוֹרִים בַּתּוֹרָה שְׁלֹא כִהְלָכָה: [טז] חִיָּה רָעָה בָּאָה לְעוֹלָם. עַל־שְׁבוּעַת שְׁוֹא. וְעַל־חִלּוּל הַשֵּׁם. גְּלוּת בָּא לְעוֹלָם. עַל־עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְעַל־גְּלוּי עֲרִיזוֹת. וְעַל־שְׁפִיכוֹת דָּמִים. וְעַל־שְׁמַטַּת הָאָרֶץ. בְּאַרְבַּעַּה פְּרָקִים הַדָּבָר מִתְרַבֵּה: בְּרַבִּיעִית וּבִשְׁבִיעִית. וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. וּבְמוֹצָאֵי הַחֹג שְׁבִכְל־שָׁנָה וּשְׁנָה. בְּרַבִּיעִית. מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עָנִי שְׁבִשְׁלִישִׁית. בְּשְׁבִיעִית. מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עָנִי שְׁבִשְׁשִׁית. וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. מִפְּנֵי פְרוֹת שְׁבִיעִית. וּבְמוֹצָאֵי הַחֹג שְׁבִכְל־שָׁנָה וּשְׁנָה. מִפְּנֵי גִזְל מִתְנֹת עֲנִיִּים: [יז] אַרְבַּע מְדוֹת בְּאָדָם: הָאוֹמֵר: "שְׁלִי שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלְךָ שְׁלְךָ". זו מִדָּה בִּינוּנִית. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים: זו מִדַּת סְדוּם. "שְׁלִי שְׁלְךָ וְשֶׁלְךָ שְׁלִי". עִם הָאָרֶץ. "שְׁלִי שְׁלְךָ וְשֶׁלְךָ שְׁלִי". חֲסִיד. "שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלְךָ שְׁלִי". רָשָׁע: [יח] אַרְבַּע מְדוֹת בִּידְעוֹת: נוּחַ לְכַעֵס וְנוּחַ לְרִצּוֹת. יֵצֵא שְׁכָרוֹ בְּהַפְסְדוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס וְקָשָׁה לְרִצּוֹת. יֵצֵא הַפְּסָדוֹ בְּשְׁכָרוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס וְנוּחַ לְרִצּוֹת. חֲסִיד. נוּחַ לְכַעֵס וְקָשָׁה לְרִצּוֹת. רָשָׁע: [יט] אַרְבַּע מְדוֹת בְּתַלְמִידִים: מְהֵר לְשִׁמוּעַ וּמְהֵר לְאַבְדוֹ. יֵצֵא

מקורות ומקבילות

ועל גלוי עריות. ע"פ ויקן ית, כת; ויקן כ, כג. ועל שפיכות דמים. ע"פ צמ' לה, לג. ועל שמטת הארץ. ע"פ ויקן כו, לד.

ח"ג והערות

לְעוֹלָם. גְּלוּת בָּא לְעוֹלָם. 'בא' לשון זכר, כ"ה בנוב"ר. וכ"ה ברשב"ץ, מחו"ו וסד"ו רש"ס. וע"י בלח"ג. ברמב"ם וכ"י קאופמן; גלות באה לעולם, לשון נקבה. על-עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. כ"ה בנוב"ר, במח"ו, רב הירץ ש"ץ ומש"י שבמשניות. ברמב"ם, כ"י קאופמן וסד"ו רש"ס: על-עוֹבְדֵי זָרָה, וכן נראה מהמשנה שבבבלי. במח"י שד"ל: על-עוֹבְדֵי אֱלֹהִים, בא מהצנורה. ועל-שְׁמַטַּת הָאָרֶץ. כ"ה במח"י רמ"ו, קד"א, שד"ל, רש"י, רמב"ם, רשב"ץ, מחו"ו, סד"ו רב הירץ ש"ץ ורש"ס. בכ"י: ועל-שְׁמַטַּת הָאָרֶץ, וכ"ה ברע"ב ובמש"י שבמשניות. בכ"י קאופמן; ועל השמטת הארץ. הדבר מתרבה. בכ"י קאופמן ומח"י רומניא דפ' קושטא: 'הדבר מרבה'. וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. תיבות אלו אינן במח"י בולוניא. מַעֲשֵׂר עָנִי. במח"י רמ"ו ורומניא: מַעֲשֵׂר עָנִי וכן הוא בסמוך. בְּשְׁבִיעִית. בכ"י כ"ה: זבשביעית. זו מדה בינונית. בכ"י קאופמן ללא תיבת 'זו'. שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלְךָ שְׁלִי. בכ"י כ"ה, קאופמן, מח"י רומניא דפ' קושטא ושד"ל: שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלְךָ שְׁלִי. לְרִצּוֹת. כן הניקוד במח"י רמ"ו, שד"ל ורב הירץ ש"ץ. במח"י בולוניא (וכן בסמוך) וכ"י קאופמן; לְרִצּוֹת. בכ"י: לְרִצּוֹת. וע"י במלאכת שלמה, סד"ו רש"ס, לוי"א, ח"ב, סי' קנו, והשנות רמ"ד, סי' קפד. יֵצֵא שְׁכָרוֹ בְּהַפְסְדוֹ. במח"י רמ"ו, בולוניא ורומניא דפ' קושטא: יֵצֵא הַפְּסָדוֹ בְּשְׁכָרוֹ. יֵצֵא הַפְּסָדוֹ בְּשְׁכָרוֹ. במח"י בולוניא ורומניא דפ' קושטא: יֵצֵא שְׁכָרוֹ בְּהַפְסְדוֹ. אַרְבַּע מְדוֹת בְּתַלְמִידִים. כ"ה במח"י רמ"ו, בולוניא, שד"ל, רמב"ם, רשב"ץ וסד"ו רש"ס. בכ"י: אַרְבַּע מְדוֹת בְּתַלְמִידִים, וכ"ה במח"ו ומלאכת שלמה. מְהֵר לְשִׁמוּעַ. כ"ה במח"י רמ"ו וכ"י. ונראה שניקוד

שָׁכְרוּ בְּהַפְסְדוֹ. קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאַבֵּד. יֵצֵא הַפְּסֹדוֹ
 בְּשִׁכְרוֹ. מָהָר לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאַבֵּד. חֶכֶם. קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וּמָהָר
 לְאַבֵּד. זֶה חֵלֶק רַע: ^[יג] אַרְבַּע מְדוֹת בְּנוֹתָנִי צְדָקָה: הַרוּצָה
 שְׂיִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אַחֲרֵי־סִי. עֵינֹו רָעָה בְּשִׁלְ אַחֲרֵי־סִי. יִתְּנוּ אַחֲרֵי־סִי
 וְהוּא לֹא יִתֵּן. עֵינֹו רָעָה בְּשִׁלְוֹ. יִתֵּן וְיִתְּנוּ אַחֲרֵי־סִי. חֶסֶד. לֹא
 יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אַחֲרֵי־סִי. רָשָׁע: ^[יד] אַרְבַּע מְדוֹת בְּהוֹלֵכֵי לְבֵית
 הַמְּדָרֶשׁ: הוֹלֵךְ וְאִינוֹ עוֹשֶׂה. שֹׁכֵר הַלֵּיכָה בְּיָדוֹ. עוֹשֶׂה וְאִינוֹ
 הוֹלֵךְ. שֹׁכֵר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ. הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה. חֶסֶד. לֹא הוֹלֵךְ
 וְלֹא עוֹשֶׂה. רָשָׁע: ^[טו] אַרְבַּע מְדוֹת בְּיוֹשְׁבֵי לְפָנֵי חֲכָמִים:
 סְפוּג. וּמְשַׁפֵּךְ. מְשַׁמֶּרֶת. וְנִפְהָ. סְפוּג. שְׂהוּא סוּפֵג אֶת־הַכֹּל.
 מְשַׁפֵּךְ. שְׂמֻכְנִים בָּזוּ וּמוֹצִיא בָּזוּ. מְשַׁמֶּרֶת. שְׂמוֹצִיאָה אֶת־הַיַּיִן
 וְקוֹלְטָת אֶת־הַשְּׂמֵרִים. נִפְהָ. שְׂמוֹצִיאָה אֶת־הַקֶּמַח וְקוֹלְטָת
 אֶת־הַסֵּלֶת: ^[טז] כָּל־אֶהְבָּה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּדָבָר. בְּטֵל דָּבָר.
 בְּטֵלָה אֶהְבָּה. וְשֶׁאִינָה תְלוּיָה בְּדָבָר. אִינָה בְּטֵלָה לְעוֹלָם.
 אִי זֶה הִיא אֶהְבָּה הַתְלוּיָה בְּדָבָר? זֶה אֶהְבֵּת אֲמִנּוֹן וְתִמְרָ.

מקורות ומקבילות

אהבת אמנון ותמר. ש"ב יג, א, ש"ג יג, טו.

ח"ג והערות

זה בא במקום מקורו שבעבורי. במח' בולוניה, שד"ל
 רומניא: מהר לשמוע, וכ"ה בסדו' רב הירץ ש"ן, ג'
 הרמב"ם וכ"י קאופמן: מהר לשמוע, וכ"ה בסדו' רש"ס, ר"ע ור"א ווילנא ויעב"ץ. ועי' לוי"א, ח"ב, סי' קנו, ומלאכת
 שלמה. זה חלק. בכ"י כ"ה: זו חלק. הרוצה שיתן ולא. בכ"י כ"ה ומח' רומניא דפי' קושטא: רוצה שיתן
 ולא. בכ"י קאופמן: רוצה שיתן ולא. בשל אחרים. בכ"י כ"ה וקאופמן: בשל אחרים. יתנו אחרים. בכ"י
 קאופמן: שיתנו אחרים. יתן ויתנו. בכ"י קאופמן: שיתן ויתנו. לא יתן ולא יתנו. בכ"י קאופמן: אל יתן ולא
 יתנו. בהולכי לבית המדרש. כ"ה בכל נוב"ר, מח' רומניא, מחו"ו ורש"ס. ועי' לוי"א, סי' קנט, שתבוא סמיכות
 על אות השימוש, והשגות רמ"ד סי' קפה. המדרש. בחירק. כן הניקוד במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י. במח' שד"ל,
 רומניא וויניציאה ספרד: המדרש, המ"ס בסגול, וכ"ה בסדו' רב הירץ ש"ן. ועי' השגות רמ"ד, סי' יב. והשוו
 לעיל פ"א, מ"ז. ביושבי לפני חכמים. כנ"ל אצל בהולכי לבית המדרש. ומשפך משמרת. בכ"י קאופמן:
 משפך ומשמרת. משמרת. כן הניקוד במח' רמ"ו בפעם השניה שתיבה זו מופיעה, אבל בפעם הראשונה
 משמרת, בחירק, ובמח' רס"ד רס"ה, כן הוא בשניהם. במח' בולוניה, שד"ל, רומניא וכ"י: משמרת, וכ"ה בסדו'
 רב הירץ ש"ן, רש"ס, עבו"י ולח"ג, ע"ש. ונפיה. כן הניקוד בב' קמצים והפ"א רפה בכל נוב"ר. וכ"ה במח' רומניא,
 וויניציאה ספרד, בסדו' רש"ס, ריעב"ץ ועבו"י, ושלא כמו בעברית החדשה. שמכניס ב"ז. הבי"ת בשוא. כ"ה
 במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל, רומניא, סדו' רש"ס, ריעב"ץ ועבו"י. בכ"י: שמכניס ב"ז. בכ"י קאופמן: שיהוא מכניס
 ב"ז. שמוציאה. בכ"י קאופמן: שהיא מוציאה וכן בסמוך. משנה טז. בכ"י כ"ה משנה זו באה לאחר משנה יז.
 בטלה אהבה ושאינה תלויה. בכ"י כ"ה וקאופמן: זכטלה אהבה \ ושאינה תלויה. אי זו היא. כן הוא בכ"י
 כ"ה, קאופמן ומח' רומניא דפי' קושטא. במח' רמ"ו, בולוניה, רומניא דפי' וויניציאה ושד"ל: איזו היא. התלויה

וְשֹׂאֵינָה תְלוּיָה בְּדַבָּר? זוֹ אֶהְבֵּת דְּדוֹד וְיִהְיוּנָתָן: [יז] כָּל־מַחְלָקֶת
 שְׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם. סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. וְשֹׂאֵינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם. אִין
 סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. אִי זוֹ הִיא מַחְלָקֶת שְׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹ
 מַחְלָקֶת הַלֵּל וְשִׁמְאִי. וְשֹׂאֵינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹ מַחְלָקֶת קֶרַח
 וְכָל־עֵדְתוֹ: [יח] כָּל־הַמְּזֻכָּה אֶת־הַרְבִּים. אִין חֲטָא בָּא עַל־יְדוֹ.
 וְכָל־הַמַּחְטִיא אֶת־הַרְבִּים. אִין־מְסַפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.
 מְשֵׁה זָכָה וְזָכָה אֶת־הַרְבִּים. זְכוּת הַרְבִּים תְּלוּי בּוֹ. שְׁנַאֲמַר:
 "צְדָקָת יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם־יִשְׂרָאֵל": יִרְבְּעֵם חֲטָא
 וְהַחְטִיא אֶת־הַרְבִּים. חֲטָא הַרְבִּים תְּלוּי בּוֹ. שְׁנַאֲמַר: "עַל־
 חֲטָאוֹת יִרְבְּעֵם בְּנִגְבֹּט. אֲשֶׁר חֲטָא וְאֲשֶׁר הַחְטִיא אֶת־
 יִשְׂרָאֵל": [יט] כָּל־מִי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הִלְלוּ.
 מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אַחֲרֵים.

ח"נ והערות

מקורות ומקבילות

אהבת דוד ויהונתן. ש"א יח, א; ש"א כ, ח; ש"א כו, כו. מחלוקת
 קורח וכל עדתו. ראו צמ"ט, א ואילך. המזכה את הרבים
 אין חטא כל ע"י. צבלי יומא, דף פז ע"א, ע"פ סה"ט, י.
 המחטיא את הרבים וכו'. צבלי יומא, דף פז ע"א, ע"פ מש'
 כח, ח. לדקת ס' עשה. דצ"ג, כח. על חטאות ירבעם. מ"א
 טו, ל.

בדבר. בכ"י כ"ה, קאופמן, מח' רומניא דפ' קושטא
 ושד"ל: שְׁהִיא תְלוּיָה בְּדַבָּר. כָּל־מַחְלָקֶת. במח'
 בולוניה: כָּל־מַחְלָקֶת וְכֵן בְּכּוֹלָם. לְשֵׁם שָׁמַיִם. בכ"י
 כ"ה: לְשֵׁם שָׁמַיִם וְכֵן בְּסִמּוּךְ. אִי זוֹ הִיא. כֵּן הוּא
 בכ"י כ"ה ומח' רומניא דפ' קושטא. במח' רמ"ז, בולוניה,
 רומניא דפ' ויניציאה ושד"ל: אִיזוּ הִיא. הַלֵּל וְשִׁמְאִי.
 בכ"י קאופמן: שְׁפִי וְהַלֵּל. מַחְלָקֶת קֶרַח. בכ"י קאופמן:
 'מַחְלָקֶתוֹ שְׁקֶרַח. וְכָל־עֵדְתוֹ. בכ"י כ"ה ומח' רומניא

דפ' קושטא: עֵדְתוֹ. בכ"י קאופמן תיבות אלו אינן. אִין חֲטָא. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז: אִין חֲטָא. זְכוּת הַרְבִּים.
 בכ"י כ"ה, קאופמן, מח' בולוניה ורומניא דפ' קושטא: זְכוּת הַרְבִּים. תְּלוּי בּוֹ. לְשׁוֹן זָכָר, ע"י לח"נ. כ"ה בנוב"ר,
 מח' רומניא וסדו' רש"ס. השוו ללשון גלות, לעיל משנה ט. וכ"ה במשניות ובבבלי, רשב"ן ורבינו בחיי. במחוז,
 רמב"ם וכ"י קאופמן: תְּלוּיָה בּוֹ. יִרְבְּעֵם. כֵּן הוּא בְּמִקְרָא שְׁלֹפְנִי, מח' בולוניה ושד"ל. במח' רומניא: יִרְבְּעֵם
 וְכֵן נִרְאֶה מִמֶּח' רמ"ז. חֲטָא הַרְבִּים. כ"ה במח' רמ"ז, רומניא דפ' ויניציאה ושד"ל. בכ"י כ"ה: זְחוּת הַרְבִּים. בכ"י
 קאופמן, מח' בולוניה ורומניא דפ' קושטא: יְחֻטָּא הַרְבִּים. בְּנִגְבֹּט. כ"ה בכל נוב"ר ומח' רומניא דפ' ויניציאה.
 והשוו ס"ז (הורוביץ), במ', פ"ב, ס"א; פדריא פ"ב, מא. בכ"י קאופמן, מח' רומניא דפ' קושטא ובפסוק שְׁלֹפְנִי
 לֵאלֹא תִיבֹת אֵלָיו. כָּל־מִי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ. בכ"י קאופמן: כָּל־שֵׁישׁ בּוֹ וְלֹא תִיבֹת יָמָיו. במח' רומניא דפ' קושטא:
 כָּל־מִי שֵׁישׁ לוֹ. במח' שד"ל: כָּל־מִי שֵׁישׁ בּוֹ. דְּבָרִים הִלְלוּ. בכ"י כ"ה: דְּבָרִים טוֹבִים הִלְלוּ. בכ"י קאופמן לֵאלֹא
 תִיבֹת הִלְלוּ. מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם. בכ"י כ"ה: מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם. בכ"י קאופמן: תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם.
 במח' רומניא דפ' קושטא: תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם. אָבִינוּ וְשְׁלֹשָׁה. בכ"י כ"ה לֵאלֹא תִיבֹת אָבִינוּ וְגוֹרָם: זְכָל מִי
 שֵׁישׁ בְּיָדוֹ שְׁלֹשָׁה. דְּבָרִים אַחֲרֵים מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־בְּלָעֵם. בכ"י כ"ה: דְּבָרִים הִלְלוּ מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־בְּלָעֵם. בכ"י
 קאופמן: דְּבָרִים, תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־בְּלָעֵם וְלֹא תִיבֹת אַחֲרֵים.

מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־בִּלְעָם הֶרְשָׁע. עֵין טוֹבָה. וְרוּחַ נְמוּכָה. וְנִפְשׁ שְׁפָלָה. מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ. עֵין רַעָה. וְרוּחַ גְּבוּהָה. וְנִפְשׁ רְחֻבָה. מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־בִּלְעָם הֶרְשָׁע. מֵה־בֵּין תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידוֹ שֶׁל־בִּלְעָם הֶרְשָׁע? תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ. אוֹכְלִין בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחֲלִין לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵאמַר: "לְהַנְחִיל אֶהְבִּיו יֵשׁ וְאַצְרַתִּיהֶם אִמְלֵא": אָבֵל תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־בִּלְעָם הֶרְשָׁע יוֹרְשֵׁין גִּיהֶנֶם וְיוֹרְדִין לְבָאֵר שַׁחַת. שְׁנֵאמַר: "וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדֶם לְבָאֵר שַׁחַת. אֲנָשֵׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא־יִחַצּוּ יְמֵיהֶם. וְאֲנִי אֶבְטַח־בְּךָ: וְכִי יְהוּדָה בְּן־תִּימָא אוֹמֵר: הָיוּ עוֹ בְּנֵמֵר. וְקַל בְּנִשְׁרֵי. רִץ כְּצַבִּי. וְגִבּוֹר כְּאַרְיֵי לַעֲשׂוֹת רִצּוֹן אָבִיד שְׁבַשְׁמִים. הוּא הִיָּה אוֹמֵר: עוֹ פְּנִים לְגִיהֶנֶם. וּבוֹשׁ פְּנִים לְגַן עֵדֶן. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

להנחיל אלהינו יש. מש' ח, כה. ואתה אלוהים. ח' ו, כד. הו' עו כנמר. ע"פ ח' קיט, מו. וקל כנמר. ע"פ ש"צ ח, כג. רן כנני. רלו ח' קיט, ס. רלון אצד ששמים. רלו ח' קג, כה. עו פנים לגיהנם. ע"פ יט' ג, ט. ונש פנים לגיע. רלו צנלי מדדים דף כ ע"א, מהכתוב ש' כ, ח. יסד מלפניך ה. ע"פ מש' ח, לה.

שְׁלֵאַבְרָהָם' ובשתי הכתבי ידות ללא תיבת 'אָבִינוּ'. במח' רומניא דפ' קושטא: תלמידו של אברהם אבינו. וְרוּחַ גְּבוּהָה וְנִפְשׁ רְחֻבָה. בכ"י קאופמן: וְנִפְשׁ רְחֻבָה, וְרוּחַ גְּבוּהָה. מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל־בִּלְעָם הֶרְשָׁע. בכ"י כ"ה: 'מתלמידו של בלעם'. בכ"י קאופמן: 'תלמידו של בלעם' ובשתי הכתבי ידות ללא תיבת 'הֶרְשָׁע'. במח' רומניא דפ' קושטא: 'תלמידו של בלעם הרשע'. שֶׁל־אַבְרָהָם וְכוּ' שֶׁל־בִּלְעָם. בכ"י כ"ה וקאופמן: שְׁלֵאַבְרָהָם וְכוּ' שֶׁל־בִּלְעָם' וכן בסמוך. תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ אוֹכְלִין וְכוּ' אָבֵל תְּלַמְּדוֹ שֶׁל־בִּלְעָם וְכוּ'. בכ"י קאופמן קודם בא הפירוט עבור תלמידו של בלעם ואח"כ עבור תלמידו של א"א. אוֹכְלִין בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחֲלִין לְעוֹלָם הַבָּא. בכ"י קאופמן: 'יורשים לגן עדן'. וְנוֹחֲלִין לְעוֹלָם הַבָּא. כ"ה בנוביר, מח' רומניא דפ' וניציאה, מחו' וסדו' רש"ס. בכ"י כ"ה ומח' רומניא דפ' קושטא: זנוחלין העולם הבא. במש' שבמשניות: זנוחלין בעולם הבא. ועי' רש"ס, והשגות רמ"ד, סי' קפו. 'יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת. בכ"י קאופמן: 'יורדים לגיהנם'. בְּן־תִּימָא. בכ"י קאופמן: 'בן תימא'. עו כנמר. במח' בולוניה ורומניא: 'עו כנמר'. רִץ כְּצַבִּי. כ"ה במח' רמ"ו, ללא וי"ו. בכ"י כ"ה, מח' בולוניה, רומניא וסד"ל: 'רץ כצבי'. לַעֲשׂוֹת רִצּוֹן אָבִיד שְׁבַשְׁמִים. בכ"י כ"ה ומח' שד"ל כאן מסיימת המשנה. בכ"י כ"ה שאר המשנה איננה ובאה כאן המשנה 'שמאל הקטן אומר בנפול אויבך' וכו' הנמצאת במהדורותינו לעיל פ"ד, מ"ט. ובוש פנים. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, רומניא וכ"י קאופמן. וכ"ה ברמב"ם, מס' כל"ר, וסדו' רש"ס, ע"ש. במח' שד"ל, כ"י, בבלי שלפנינו ורש"י זבשת פנים, וכ"ה ברבינו בחיי, תוי"ט ומס' כלה (לא רבת). וראו מלאכת שלמה וסדו' עבו"י. יי אלהינו. בכ"י קאופמן: יי אלהינו ואלהי אבותינו.

שְׁתַּבְּנָה עֵרֶךְ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ: [כא] הוּא
הָיָה אוֹמֵר: בְּן־חֲמֵשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא. בְּן־עֶשֶׂר לְמִשְׁנָה. בְּן־שָׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה לְמִצּוֹת. בְּן־חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְתַלְמוּד. בְּן־שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
לְחֶפֶה. בְּן־עֶשְׂרִים לְרֵדוּף. בְּן־שְׁלֹשִׁים לְכַח. בְּן־אַרְבָּעִים
לְבִינָה. בְּן־חֲמִשִּׁים לְעֶצֶה. בְּן־שִׁשִּׁים לְזִקְנָה. בְּן־שִׁבְעִים
לְשִׂיבָה. בְּן־שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה. בְּן־תְּשַׁעִים לְשׁוּחַ. בְּן־מֵאָה כְּאֵלוֹ
מֵת וְעֹבֵר וּבָטֵל מִן־הָעוֹלָם: [כב] בְּן־בֶּג בֶּג אוֹמֵר: הִפְדֵּי־בֵה
וְהִפְדֵּי־בֵה. סָמָא דְכֻלָּא בֵה. וּבֵה תַחְזִי. וְסִיב וּבִלָּה בֵה. וּמְנָה
לֹא תִזְוַע. שְׂאִין לָךְ מְדָה טוֹבָה הֵימְנָה: [כג] בְּנֵהָא הָא אוֹמֵר:
לְפוּם צַעְרָא אֲגָרָא:

מקורות ומקבילות

כן שמונים לגבורה. ע"פ תה"ו, י. הפוך כה. ע"פ מש"ד, ה; כג
כצלי עירובין, דף ג' ע"ב, ע"פ מש"ה, יט. וזה תחזי. ע"פ
מש"ו, ו, כג. סיב וכלה כה. כצלי שבת, דף פג ע"ב, ע"פ זנו
יט, יד. ומנייה לל תזוע. ע"פ מש"ג, כה. שאין לך מידה
טובה הימנה. כצלי קידושין, דף פג ע"ב, ע"פ ישע"מ, מ, לל ותהי

ח"ג והערות

שְׁתַּבְּנָה עֵרֶךְ בְּמַהֲרָה. כ"ה בנוב"ר ורשב"ץ. ברמב"ם
וכ"י קאופמן ללא תיבת 'במהרה'. במח' שד"ל: שְׁתַּבְּנָה
בית המקדש במהרה. בסדו' הרב הירץ שי"ן ועבו"י:
"שְׁתַּבְּנָה עֵרֶךְ בְּמַהֲרָה, וכ"ה בוויניציאה ספרד. וראו
סדו' רש"ם. וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ. בכ"י קאופמן: וְתַתֵּן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ. במח' רמ"ז וכ"י מופיעה כאן משנת

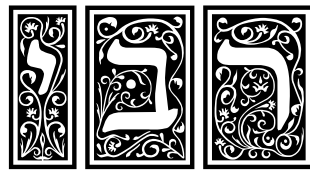
'שמואל הקטן' (פ"ד, מ"ט), שוב. אך איננה במח' בולוניה, שד"ל, רומניא, וויניציאה ספרד, רמב"ם ורשב"ץ. אמנם
בוויניציאה ספרד נשנה שוב אחרי משנת 'בן בג בג', ולפני הוא היה אומר. וכ"ה בסדו' רב הירץ שי"ן, מחו"י, רבינו
בחי, פ"י רבינו נתן אב הישיבה ובכ"י מינכן של תלמוד בבלי. וראו תיו"ט, מלאכת שלמה וסדו' רש"ם. משנה כא
הוא הָיָה אוֹמֵר. לפי כ"ה ומח' רמ"ז הם דברי 'שמואל הקטן' שהרי קודם למשנה זו באה משנת 'שמואל הקטן
אומר, לפי מח' בולוניה הם דברי יהודה בןתימא ולפי מח' רומניא ושד"ל הם דברי בןהא הא. בן־שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
לְמִצּוֹת. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה, רב הירץ שי"ן וויניציאה ספרד. במח' שד"ל, רומניא, כ"י וסדו' רש"ם: 'בן־שָׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה לְמִצּוֹת. בְּן־שְׁלֹשִׁים לְכַח. כ"ה במח' רמ"ז. בכ"י קאופמן, מח' רס"ד־רס"ה, בולוניה, רומניא ושד"ל:
'בן־שָׁלֹשִׁים לְכַח. בְּן־שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה. כ"ה במח' רמ"ז, רומניא, רב הירץ שי"ן וויניציאה ספרד. בכ"י ומח'
בולוניה: 'בן־שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה, וכן ג"י הרע"ב. וע"י שם במש' שבמשניות, בהערה בשולי פירושו. במח' שד"ל, כ"י
קאופמן וסדו' רש"ם: 'בן־שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה. לְשׁוּחַ. כ"ה במח' רס"ד־רס"ה, רומניא ושד"ל. במח' רמ"ז: 'לְשׁוּחַ וכן
נראה ממח' בולוניה. וְעֹבֵר וּבָטֵל. בכ"י כ"ה, מח' בולוניה ורומניא: 'עֹבֵר וּבָטֵל. בְּנֵהָא בֶּג אוֹמֵר וכו'. כן
הסדר בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז ובולוניה. במח' רומניא ושד"ל משניות אלו באות לפני משנת 'הוא היה אומר בן חמש
למקרא' וכו'. וראו משי"כ לעיל בהערה, ד"ה ותן חלקנו בתורתך. במח"ו משניות אלו באות בסוף פרק ו, וראו
שינויי נוסחאות. בְּג בְּג. בכ"י כ"ה: 'בגבג. במח' רמ"ז: 'בג בְּג. הִפְדֵּי־בֵה וְהִפְדֵּי־בֵה. בכ"י קאופמן: 'הִפְדֵּי בְה
וְהִפְדֵּי בְה. בְה. במח' רמ"ז, בולוניה ורומניא: 'בְה וכן בכל הסמוכים. סָמָא דְכֻלָּא בֵה. כן הוא בכ"י ובגליון
מח' רמ"ז. נוסח זה איננו מצוי, אבל נמצא הוא בספ"ר, הלי' חסידות, שורש התורה. בכ"י קאופמן: 'דְכֻלָּה בְה וְכֻלָּה
בְה. במח' בולוניה, רומניא ושד"ל ללא תיבת 'סָמָא. וּבֵה תַחְזִי וְסִיב וּבִלָּה בֵה. משפט זה איננו בכ"י כ"ה.
בכ"י קאופמן: 'זְבֵה תַחְזִי. במח' רמ"ז: 'זְבֵה תַחְזִי וְסִיב וּבִלָּה בֵה. במח' רומניא: 'זְבֵה וְכֻלָּה בְה וְכֻלָּה תַחְזִי. וּמְנָה
לֹא תִזְוַע. בכ"י קאופמן: 'זְמָנָה. במח' רמ"ז ושד"ל: 'זְמָנָה. במח' בולוניה ורומניא: 'זְמָנָה. לֹא תִזְוַע. במח' רמ"ז:
'לֹא תִזְוַע. במח' רומניא: 'לֹא תִזְוַע. שְׂאִין לָךְ מְדָה טוֹבָה הֵימְנָה. משפט זה איננו בכ"י כ"ה. טוֹבָה הֵימְנָה.
בכ"י קאופמן: 'טוֹבָה מְנָה. בְּנֵהָא הָא. בכ"י קאופמן: 'בְּנֵהָא. צַעְרָא אֲגָרָא. בכ"י קאופמן: 'צַעְרָה אֲגָרָה.

פרק שישי

שָׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה בְּרוּךְ שֶׁבָחָר בָּם וּבְמִשְׁנָתָם:

[81]

מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל־הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת־
לְשִׁמָּהּ זוֹכֶה לְדַבְרֵי הַרְבֵּה וְלֹא
עוֹד. אֲלֵא שְׁכַל־הָעוֹלָם כָּלוּ כְּדִי
הוּא לֹא נִקְרָא רַע. אָהוּב. אוֹהֵב

אֶת־הַמָּקוֹם. אוֹהֵב אֶת־הַבְּרִיּוֹת. מְשַׁמַּח אֶת־הַמָּקוֹם. מְשַׁמַּח
אֶת־הַבְּרִיּוֹת. מְלַבֵּשְׁתוֹ עֲנֹה וְיִרְאֶה. וּמְכַשְׂרֵתוֹ לְהִיּוֹת צַדִּיק
וְחֹסֵד יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱמָן. וּמְרַחֲקֵתוֹ מִן־הַחֲטָא. וּמְקַרְבֵתוֹ לְיַדֵי זְכוּת.
וְנִהְיֶין מִמֶּנּוּ עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה. בִּינָה וְגְבוּרָה. שְׁנֵאמַר: "לִי־עֲצָה
וְתוֹשִׁיָּה. אֲנִי בִּינָה לִי גְבוּרָה: וְנוֹתַנְתָּ לּוֹ מַלְכוּת וּמְשָׁלָה
וְחִקוֹר דִּין. וּמְגַלִּין לּוֹ מִן־הַשָּׁמַיִם רְזִי תוֹרָה. וְנַעֲשֶׂה כַּמַּעֲזָן

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

35. טו. פרק קטן תורה. סרע"ג ח"ב, סי' לה; סדו' רס"ג עמי' קכג; תשובה"ג שער תשובה סי' רכ; שנה"ל, ענין שנת, סוף סי' קטו, גמס רבינו שלום גאון. לי עלה ותושיה. מש' ח. יד.

ח"ג והערות
בסיום משנה זו בא בכ"י כ"ה: יחסלת פרקי אבות.
פרק שישי. בכ"י כ"ה נקרא 'פרק רבי מאיר'. פרק זה
נמצא גם בבבלה רבתי, פ"ח ותדא"ז, פי"ז, והוא מועתק
במשנה שבמשניות ובבבלי, אמנם שינויים רבים יש
ביניהם. בכתב יד קאופמן פרק ו' לא מופיע. שָׁנוּ
חֲכָמִים וכו'. פתיחה זו איננה בכ"י כ"ה והמשנה מתחילה רבי מאיר אומר. במח' רמ"ז ובולוניה מופיע ללא ניקוד
וכאן במח' שד"ל. בלשון המִשְׁנָה. במח' רומניא: בלשון מִשְׁנָה. שבחר בָּם. כ"ה במח' רמ"ז. במח' בולוניה,
רומניא ושד"ל: שבחר בָּהֶם. מְלַבֵּשְׁתוֹ עֲנֹה. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י. במח' רומניא ושד"ל: ימלבושתו
עננה, ובענין הניקוד, ראו לוי"א, ח"ב, סי' קצד. צדיק וְחֹסֵד. כן הוא במח' רמ"ז ובולוניה. בכ"י, מח'
רומניא ושד"ל: צדיק חֹסֵד, ללא וי"ו. וּמְרַחֲקֵתוֹ מִן־הַחֲטָא. בכ"י כ"ה: מרחקתו מן החטא. לְיַדֵי זְכוּת. בכ"י
כ"ה: לזכות. וְנִהְיֶין מִמֶּנּוּ. כן הוא במח' שד"ל. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: וְנִהְיֶין מִמֶּנּוּ. במח' רמ"ז ובולוניה:
וְנִהְיֶין מִמֶּנּוּ. לִי גְבוּרָה. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז: וְנִהְיֶין מִמֶּנּוּ. לִי גְבוּרָה. וְנוֹתַנְתָּ לּוֹ מַלְכוּת. בכ"י ומח' בולוניה: וְנוֹתַנְתָּ לּוֹ
מַלְכוּת, ללא וי"ו. וּמְגַלִּין לּוֹ מִן־הַשָּׁמַיִם. כן הוא בכ"י, מח' רומניא, מחו"מ, כל"ר פ"ח ותדא"ז פי"ז (איש שלום).
במח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל ללא תיבות מִן־הַשָּׁמַיִם. וְנַעֲשֶׂה כַּמַּעֲזָן. השי"ן קמוצה בכלום. ראו לוי"א סי' קצה.
בסדו' רש"ס ועבר"י: וְנַעֲשֶׂה כַּמַּעֲזָן, השי"ן בסגול, וע"ש. כַּמַּעֲזָן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׁאִינוּ פוֹסֵק וְהוֹלֵךְ. כן הוא
בכ"י כ"ה, מח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ז: כַּמַּעֲזָן שְׁאִינוּ פוֹסֵק וְכִנְהָר שְׁמִתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ. במח' רומניא: כַּמַּעֲזָן שְׁאִינוּ
פוֹסֵק אֶת־מִימֵי וְכִנְהָר שְׁמִתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ.

הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנֵהָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק וְהוֹלֵךְ. וְהוּי צְנוּעַ. וְאַרְךְ רוּחַ. וּמוֹחֵל עַל-עֲלֻבוֹנוֹ. וּמְגַדֵּלֵתוֹ וּמְרוֹמְמֵתוֹ עַל-כָּל-הַמַּעֲשִׂים כָּלָם: [ב] אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-לוֹי: בְּכָל-יוֹם וְיוֹם. בְּתַקוּל יוֹצֵאת מִהָר חוֹרֵב וּמִכְרֹזֹת וְאוֹמְרֵת: אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת מֵעֲלֻבוֹנָה שֶׁל-תּוֹרָה! שְׁכַל-מִי שְׁאִינוּ עוֹסֵק בְּתוֹרָה נִקְרָא נְזוּף. שְׁנֵאמַר: "נָזַם זֶהָב בְּאַף חוֹזֵר. אֲשֶׁה לְפָנָה וְסָרַת טַעַם": וְאוֹמַר: "וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה. וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא. חֲרוֹת עַל-הִלַּחַת": אֶל-תִּקְרִי "חֲרוֹת" אֶלָּא "חֲרוֹת". שְׁאִין לָךְ בֶּן-חוֹרִין אֶלָּא מִי שְׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. שְׁכַל-מִי שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה. הֵרִי זֶה מִתְעַלֶּה. שְׁנֵאמַר: "וּמִמִּתְנֶה נִחְלִיאֵל וּמִנְחָלִיאֵל בָּמוֹת: [ג] וְהַלּוֹמֵד מִחֲבֵרו פָּרַק אֶחָד. אוֹ הִלְכָה אֶחָת. אוֹ פָּסוּק אֶחָד. אוֹ דְבוּר אֶחָד. אוֹ אָפְלוֹ אוֹת אֶחָת. צָרִיךְ לְנַהוֹג בּוֹ כְּבוֹד. שְׁכֵן מְצִינוּ בְּדוּד מִלֶּךְ יִשְׂרָאֵל. שְׁלֵא לְמַד מֵאֲחִיתָפֵל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בְּלִבְד. עֲשָׂאוּ רַבּוּ. אֶלּוּפוּ

מקורות ומקבילות

נס זכב. מש' יא. כב. והלוחות מעשה אלוהים. שמי' לב, טז. וממתנה מחילאל. בני' כה, יט.

ח"ג והערות

וְאַרְךְ רוּחַ. בכ"י כ"ה: ירך רווח. במח' רומניא: וְאַרְךְ רוּחַ. עַל-כָּל-הַמַּעֲשִׂים כָּלָם. כ"ה בכ"י, מח' בולוניא ורומניא. במח' רמיו ושד"ל ללא תיבת וְאַרְךְ רוּחַ. וְאוֹמְרֵת. בכ"י כ"ה: 'מכרות ואומרת'. שֶׁל-תּוֹרָה. בכ"י כ"ה: 'של תורה'. עוֹסֵק בְּתוֹרָה. כ"ה במח' רמיו ובולוניא. בכ"י: 'עוסק בתורה ובתלמודה'. בכ"י כ"ה, סדו' רב הירץ ש"ן, מחו"ו, מח' רומניא ושד"ל: 'עוסק בתלמוד תורה, וכ"ה בוויניציאה ספרד'. נִקְרָא נְזוּף. בכ"י ומח' בולוניא: 'הרי זה נוזף'. וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב. בכ"י כ"ה ללא תיבת 'מכתב'. במח' רס"ד-רס"ה: 'המכתב מכתב'. בֶּן-חוֹרִין. בכ"י כ"ה נוסף: 'מדינה שלגהינס'. במח' בולוניא נוסף: 'מדינה שלגהינס'. אֶלָּא מִי שְׁעוֹסֵק. בכ"י כ"ה: 'אלא כל מי שהוא עוסק'. בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. במח' רומניא: 'בתורה'. שְׁכַל-מִי שְׁעוֹסֵק. כ"ה במח' רמיו. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: 'יכלהעוסק'. במח' בולוניא: 'יכלהעוסק'. במח' שד"ל: 'יכלמי שעוסק'. בְּתוֹרָה הֵרִי זֶה. כ"ה במח' רמיו ורומניא. בכ"י כ"ה, מח' בולוניא ושד"ל: 'בתלמוד תורה הרי זה'. בכל הנוסחאות ללא תיבת 'תדיר'. נ"א: 'בתורה תדיר הרי זה'. וְהַלּוֹמֵד מִחֲבֵרוּ. כ"ה במח' רמיו. בכ"י, מח' בולוניא ורומניא: 'הלמד מחברו'. במח' שד"ל: 'הלמד מחברו'. וְכֵן בְּהַמְשַׁךְ הַמְּשֻׁנָה. באו בשינוי נוסח אלו. אוֹ הִלְכָה... או... או... או אפלו. בכ"י כ"ה ללא 'או כלל וכן בסמוך'. או דְבוּר אֶחָד. כן הוא במח' רומניא ושד"ל, אבל אינו במח' רמיו ובולוניא. בכ"י כ"ה: 'דבר אחד'. בכ"י: 'או דבר אחד'. וְכֵן בְּהַמְשַׁךְ הַמְּשֻׁנָה, באו בשינוי נוסח אלו. אוֹ אָפְלוֹ אוֹת. כ"ה במח' רמיו, בולוניא, רומניא ושד"ל. נ"א ללא תיבת 'או'. וְכֵן בְּהַמְשַׁךְ הַמְּשֻׁנָה, באו בשינוי נוסח אלו. עֲשָׂאוּ רַבּוּ. כ"ה במח' רמיו וסדו' רש"ס. במח' רומניא: 'עשאו רבו'. בכ"י כ"ה ומח' בולוניא: 'יקראו רבו'. במח' שד"ל: 'יקראו רבו'. וְכֵן בְּהַמְשַׁךְ הַמְּשֻׁנָה, באו בשינוי נוסח אלו. רַבּוּ. במח' בולוניא נראו: 'רבו'. אֶלּוּפוּ וּמִיָּדְעוּ. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: 'יאלופו וללא תיבת ימידיעו'.

וּמִיָּדְעוּ. שְׁנֵאמַר: "וְאַתָּה אֲנוֹשׁ כְּעַרְכֵּי אֱלוֹפֵי וּמִיָּדְעִי": וְהֵלֵא
 דְּבָרִים קָל וְחֹמֶר: וּמֵהַדָּוֶד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. שְׁלֹא לָמַד
 מֵאַחִיתֹפֵל אֲלֵא שְׁנֵי דְבָרִים בְּלִבְדּוֹ. עֲשָׂאוּ רַבּוֹ אֱלוֹפוֹ וּמִיָּדְעוּ.
 הַלּוֹמֵד מִחֵבְרוֹ פָּרַק אֶחָד. אוֹ הֵלְכָה אַחַת. אוֹ פָּסוּק אֶחָד.
 אוֹ דְבוֹר אֶחָד. אוֹ אֶפְלוֹ אוֹת אַחַת. עַל־אַחַת בְּמָה וּכְמָה
 שְׁצָרִיךְ לְנִהוּג בּוֹ כְבוֹד! וְאִין כְּבוֹד אֲלֵא תוֹרָה. שְׁנֵאמַר:
 "כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְתַמִּימִים יִנְחָלוּ־טוֹב": וְאִין טוֹב אֲלֵא
 תוֹרָה. שְׁנֵאמַר: "כִּי לִקַּח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם. תּוֹרַתִּי אֶל־תַּעֲזוּבוּ":
 [ד] כֵּךְ הִיא דְרָכָה שְׁל־תוֹרָה: פֶּת בְּמַלְחָתָא כֻּל. וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה
 תִּשְׁתַּה. וְעַל־הָאָרֶץ תִּישָׁן. וְחַיִּי צַעַר תַּחֲיֶיהָ. וּבַתוֹרָה אַתָּה
 עֹמֵל. וְאַס־אַתָּה עֹשֶׂה כֵן. "אַשְׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ": "אַשְׁרִיךְ".
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וְטוֹב לָךְ". לְעוֹלָם הַבָּא: [ה] אֶל־תִּבְקַשׁ גְּדֻלָּה
 לְעַצְמְךָ. וְאַל־תַּחֲמֹד כְּבוֹד יוֹתֵר מִלְמוֹדךָ עֹשֶׂה. וְאַל־תִּתְאַוֶּה
 לְשִׁלְחָנִים שְׁל־מְלָכִים. שְׁשִׁלְחָנְךָ גְּדוֹל מִשִּׁלְחָנֶם. וּכְתַרְךָ גְּדוֹל
 מִכְתָּרֶם. וְנֶאמָן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ. שִׁישְׁלֵם לָךְ שְׂכָר פְּעֻלָּתְךָ:
 [ו] גְּדוֹלָה תוֹרָה מִן־הַכְּהֻנָּה וּמִן־הַמְּלָכוֹת. שְׁהַמְּלָכוֹת נִקְנִית

מקורות ומקבילות

ואתה אנוש כערכי. תה' נה, יד. כבוד חכמים ינחלו. מש' ג. לה. ותמימים ינחלו טוב. מש' כה, י. כי לקח טוב נתתי. מש' ד, ג. ומים נמשורה תשתה. יסו' ד, יא. אשריך וטוב לך. תה' קכח, ג.

ח"ג והערות

או דבור אחד. אינו מופיע במח' רמ"ו ובולוניה. כבוד אלא תורה. במד"ש, מח' רומניא וסדו' רש"ס: יכבוד אלא לחכמים, וראו לח"ש. ש"ל־תורה. בכ"י כ"ה: ש"לתורה. פת במלח. כ"ה במח' רס"ד־רס"ה, סדו' רב הירץ ש"ץ, בעבו"י וכן נראה נכון. במח' רמ"ו, בולוניה, רומניא וסד"ל: פת במלח. ומים במשורה. כ"ה במח' רומניא, וויניציאה ספרד, סדו' רש"ס ועבו"י. וכ"ה בלשון הפסוק ביחזקאל, ד, יא וטו. וכתב המג"ש על הפסוק, יבב"ת בחירק והמ"ם בשוא נח, לא כמו שכתוב בפתח הבי"ת וברגש במ"ם. וזה המסתבר לנקד ע"פ הג"ל, וכ"כ רש"ס ועבו"י. בכ"י, מח' רמ"ו ובולוניה: זמים במשורה, בכ"י כ"ה ללא תיבת 'במשורה'. וְאַס־אַתָּה עֹשֶׂה כֵן. תיבות אלו אינן בכ"י כ"ה. לְעוֹלָם הַבָּא. כמו לעיל פ"ד, מ"א, כן הוא כאן. גְּדוֹלָה לְעַצְמְךָ. כ"ה במח' רמ"ו, רומניא וסד"ל. בכ"י ומח' בולוניה ללא תיבת 'לְעַצְמְךָ'. יוֹתֵר מִלְמוֹדךָ עֹשֶׂה. כן הוא בכ"י, מח' בולוניה, רומניא וסד"ל, וכ"ה בתד"א, כ"ל"ר וויניציאה ספרד. במח' רמ"ו ללא תיבת 'עשה'. במח"ו: יוֹתֵר מִלְמוֹדךָ עֹשֶׂה. וראו מד"ש וסדו' רש"ס. לְשִׁלְחָנִים שְׁל־מְלָכִים. בכ"י כ"ה: לשלחן מלכים. במח' בולוניה: לְשִׁלְחָן שְׁל־מְלָכִים. גְּדוֹלָה תוֹרָה מִן־הַכְּהֻנָּה. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י, כ"ל"ר ותד"א, ללא תיבת 'יותר'. במש, בבבלי ומד"ש פ"ט: גְּדוֹלָה תוֹרָה יוֹתֵר מִן־הַכְּהֻנָּה. במח' סד"ל בסוגריים. שְׁהַמְּלָכוֹת נִקְנִית. כ"ה במח' סד"ל, מש' שבמשניות ומד"ש. במח' רמ"ו, בולוניה, רומניא וכ"י, ללא תיבת 'נִקְנִית'.

בְּשֵׁלְשִׁים מַעֲלוֹת. וְהִהְיֶהנָהּ. בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע. וְהַתּוֹרָה נִקְנִית
בְּאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה דְּבָרִים: ^(א) בְּתַלְמוּד. ^(ב) בְּשִׁמְיַעַת הָאָזֶן.
^(ג) בְּעֵרִיכַת שְׁפָתַיִם. ^(ד) בְּבִינַת הַלֵּב. ^(ה) בְּשִׁכְלוֹת הַלֵּב. ^(ו) בְּאִמָּה.
^(ז) בְּיִרְאָה. ^(ח) בְּעֵנְוָה. ^(ט) בְּשִׁמְחָה. ^(י) בְּשִׁמוּשׁ חֲכָמִים. ^(יא) בְּדִקְדוּק
חִבְרִים. ^(יב) וּבְפִלְפּוּל הַתְּלָמִידִים. ^(יג) בְּיִשׁוּב. ^(יד) בְּמִקְרָא.
^(טו) בְּמִשְׁנָה. ^(טז) בְּמַעוֹט סְחוּרָה. ^(יז) בְּמַעוֹט שְׁנָה. ^(יח) בְּמַעוֹט תַּעֲנוּג.
^(יט) בְּמַעוֹט שְׁחוּק. ^(כ) בְּמַעוֹט דֶּרֶךְ אֶרֶץ. ^(כא) בְּאֶרֶךְ אַפָּיִם. ^(כב) בְּלֵב
טוֹב. ^(כג) בְּאַמוּנַת חֲכָמִים. ^(כד) וּבְקִבְלַת הַיְסוּרִין: ^(כה) וְהַמְּכִיר
אֶת־מְקוֹמוֹ. ^(כו) וְהַשְׂמִיחַ בְּחֵלְקוֹ. ^(כז) וְעוֹשֶׂה סִיג לְדַבְּרָיו. ^(כח) וְאֵינוֹ
מְחִיזֵק טוֹבָה לְעַצְמוֹ. ^(כט) אֲהוּב. ^(ל) אֲהוּב אֶת־הַמְּקוֹם. ^(לא) אֲהוּב
אֶת־הַבְּרִיּוֹת. ^(לב) אֲהוּב אֶת־הַצְּדָקוֹת. ^(לג) אֲהוּב אֶת־הַתּוֹכְחוֹת.
^(לד) אֲהוּב אֶת־הַמִּישְׁרִים. ^(לה) מִתְרַחֵק מִן־הַכְּבוֹד. ^(לו) וְלֹא־מִגִּיס לְבוֹ

ח"ג והערות

בעשרים וְאַרְבַּע. כן הוא במח' שד"ל. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז ובולוניה: 'בעשרים וְאַרְבַּע'. במח' רומניא: 'בעשרים וְאַרְבַּע מַעֲלוֹת'. וְהַתּוֹרָה נִקְנִית. בכ"י כ"ה: וְהַתּוֹרָה נִקְנִית. מ"ח קניני התורה. בטקסט זה רבו מאוד הגירסאות. הם מופיעים במס' כל"ר, פ"ח; תדא"ז פ"ז; מדמ"ש פ"ט, יד. וכן מועתקים בסוף אבות, פרק ש"נו חכמים, שבבבלי, ובמשי' שבמשניות עם תפא"י וע"ש פירושים, וכן מופיעים במחז"ו. מפני ריבוי שינוי נוסחאות, מיעטנו לציין. ונקטנו נוסח מח' רמ"ז ובולוניה, שהוא כמעט זהה לנוסח הבבלי. נוסח מח' שד"ל כנראה הוגה ושונה מעט על סמך מקורות אחרים. נוסח כ"י שונה בהרבה, הן בסדרו והן בשינוי, ובאופן אחר במס' כל"ר, ושונה ביותר מכולם מדמ"ש פ"ט, ס"י יד. בארבעים וּשְׁמוֹנֶה דְּבָרִים. במח' רומניא ושד"ל נוסף: וְאֵלוֹ הֵן. מִסְפּוֹר הַקְּנִינִים. אינם בנוב"ר וציינו באותיות קטנות למעלה מימין לכל קנין. אכן, יש אי בהירות איך לספור. בְּתַלְמוּד. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: 'בישוב, במקרא, במשנה, בתלמוד'. בְּעֵרִיכַת שְׁפָתַיִם. בכ"י כ"ה: 'בעריכות שפתיים'. במח' רמ"ז: 'בעריכת שפתיים'. בְּשִׁמְחָה. בכ"י כ"ה: 'בחכמה'. בְּדִקְדוּק חִבְרִים. בכ"י כ"ה: 'ובדקדוק חברים'. בְּיִשׁוּב בְּמִשְׁנָה. בכ"י כ"ה ומח' רומניא נמצא בתחילת המ"ח קנינים. יד בְּמִקְרָא. טו בְּמִשְׁנָה. במד"ש, סדו' רש"ם, תפא"י ולח"ש, מנו אותם כאחד. אמנם, בנוב"ר מדוייק, שינושא בעול עם חברו ומכריעו לכף זכות, הוא אחד. וא"כ 'במקרא במשנה' הם שנים, ולכך מדוייק שאין ו"ו החיבור ביניהם, 'במקרא ובמשנה'. בְּמַעוֹט סְחוּרָה בְּמַעוֹט שְׁנָה וכו'. כ"ה במח' רמ"ז, קד"א, שד"ל ובמשי' שבבבלי. בכ"י: 'במעוט שיחה, במעוט שנה, במעוט סחורה, במעוט תענוג, במעוט דרך ארץ'. בכ"י כ"ה: 'במעוט שיחה, במיעוט סחורה, במיעוט תענוג, במעוט דרך ארץ'. בְּמַעוֹט שְׁנָה בְּמַעוֹט תַּעֲנוּג. כן הוא במח' רמ"ז, קד"א, שד"ל וכ"י: 'במעוט שנה, במעוט שיחה, במעוט תענוג'. וְהַשְׂמִיחַ בְּחֵלְקוֹ. בכ"י כ"ה: 'השמח בחלקו'. וְעוֹשֶׂה סִיג. כ"ה במח' רמ"ז ושד"ל. בכ"י כ"ה: 'העושה סייג'. במח' בולוניה ורומניא: 'העושה סייג'. מִתְרַחֵק מִן־הַכְּבוֹד. בכ"י כ"ה ומח' בולוניה נוסף: וְאֵינוֹ רוֹדֵף אַחַר הַכְּבוֹד, וכ"ה בסדו' רב הירץ ש"ן, כל"ר, תדא"ז ומחז"ו. במח' רומניא נוסף: וְלֹא רוֹדֵף אַחַר הַכְּבוֹד. וְלֹא־מִגִּיס. בכ"י כ"ה: 'לא מגיס'. במח' שד"ל: וְאֵינוֹ מִגִּיס. לְבוֹ בְּתַלְמוּדוֹ. במח' רמ"ז: 'לבו בתלמודו'. במח' בולוניה: 'לבו בתלמודו'.

בְּתַלְמוּדוֹ. ל^א וְאֵינוֹ שֹׁמֵחַ בְּהוֹרָאָה. ל^ח נוֹשֵׂא בְּעַל עֵסִיחֵבְרוֹ
 וּמְכַרְיֵעוֹ לְכַף זְכוּת. ל^ט מִמַּעְמִידוֹ עַל־הָאֲמַת. מ^ט מִמַּעְמִידוֹ עַל־
 הַשְּׁלוֹם. מ^א מִתְיָשָׁב בְּתַלְמוּדוֹ. מ^ב שׁוֹאֵל וּמְשִׁיב. מ^ג שׁוֹמֵעַ
 וּמוֹסִיף. מ^ד הֵלְמֵד עַל־מְנַת לְלַמֵּד. מ^ה וְהֵלְמֵד עַל־מְנַת לַעֲשׂוֹת.
 מ^ו הֶמְחִיב אֶת־רֵבּוֹ. מ^ז וְהֶמְכִּין אֶת־שְׂמוּעָתוֹ. מ^ח וְהֵאָמַר דְּבַר
 בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ. הָא לְמַדְתָּ. שְׁכַל־הָאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ.
 מְבִיא גְאֻלָּה לְעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר: "וְתֹאמַר אֲסִתֵּר לְמַלְךְ בְּשֵׁם
 מְרַדְּכִי". ה^א גְּדוּלָּה תוֹרָה! שְׁהִיא גוֹתְנַת חַיִּים לְעוֹשִׂיָהּ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנַאֲמַר: "כִּי־חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וְלִכְל־
 בְּשָׂרוֹ מְרַפָּא". וְאוֹמֵר: "רַפְּאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ וְשִׁקּוּי
 לְעִצְמוֹתֶיךָ". וְאוֹמֵר: "עֵץ־חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָהּ
 מְאֹשֶׁר". וְאוֹמֵר: "כִּי לֹוִית חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וְעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶךָ".
 וְאוֹמֵר: "תִּתֵּן לְרֹאשֶׁךָ לֹוִית־חֵן. עֲטַרֵת תַּפְאֲרֹת תִּמְגְּנֶךָ".
 וְאוֹמֵר: "אַרְךְ יָמִים בְּיַמִּינֶהָ. בְּשִׂמְאוּלָּהּ עֲשֶׂר וּכְבוֹד: וְאוֹמֵר:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

ותאמר אסתיר למלך. א"ס, ג, כג. כי חיים הם. מ"ש, ד, כג. וְאֵינוֹ שֹׁמֵחַ בְּהוֹרָאָה. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: וְלֹא
 רפאות תהי לשרך. מ"ש, ג, ט. עץ חיים הוה. מ"ש, ג, יח. כי שֹׁמֵחַ בְּהוֹרָאָה. בכ"י כ"ה ומח' בולוניה בזה מסתיימת
 לוית חן הם. מ"ש, א, ט. תקן לראשך לוית חן. מ"ש, ד, ט. נוֹשֵׂא בְּעַל. במח' רומניא ושד"ל: וְהַנוֹשֵׂא
 אורך ימים בימינה. מ"ש, ג, טז. בעל. ומכריעו לכף זכות. בכ"י כ"ה: ומכריעו לכף
 זכות והוא קנין בפני עצמו. שואל ומשיב. נוסחאות
 שבא בהם: שואל קענין ומשיב כהלקה, הן נראות כסירכא דלישנא של פ"ה, מ"ז, ע"ש. הֵלְמֵד... וְהֵלְמֵד. השוו
 לפ"ד, מ"א. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: וְהֵלְמֵד... וְהֵלְמֵד. עַל־מְנַת. השוו לפ"ד, מ"ה. הֶמְחִיב אֶת רֵבּוֹ. בכ"י
 כ"ה: וְהֶמְחִיב אֶת רֵבּוֹ. במח' רומניא: וְהֶמְחִיב אֶת רֵבּוֹ. במח' שד"ל: וְהֶמְחִיב אֶת רֵבּוֹ. גְאֻלָּה לְעוֹלָם. כ"ה
 במח' רמ"ז, רומניא ושד"ל, בקמ"ץ. בכ"י ומח' בולוניה: גְאֻלָּה לְעוֹלָם, בשווא. וּבְעוֹלָם הַבָּא. בכ"י כ"ה: וְחַיִּים
 לְעוֹלָם הַבָּא. בכ"י ובסד"ר רב הירץ ש"ץ: וְעוֹלָם הַבָּא, וכ"ה בוויניציאה ספרד. לְמַצְאֵיהֶם. במח' רמ"ז:
 לְמַצְאֵיהֶם. וְשִׁקּוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ. בכ"י נוסף פסוק ממשלי, ג, יז: וְשִׁקּוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ וְכָל־נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם, וכ"ה
 בסד"ר רב הירץ ש"ץ וויניציאה ספרד, אלא שהוסיפו לפני הפסוק וְאוֹמֵר, ואח"כ נוסף בכ"י פסוק ממשלי, ט, יא:
 כִּי־בִי יִרְבּוּ יְמֵיךָ וְיִסְיִפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים, אך בסד"ר רב הירץ ש"ץ וויניציאה ספרד, פסוק זה נוסף בסוף המשנה.
 בכ"י כ"ה פסוקים אלו באים לאחרי וְתִמְכִּיָהּ מְאֹשֶׁר. כי לוית חן וכו'. פסוק זה מופיע בכ"י ומח' שד"ל לעיל
 אחרי פסוק וְרַפְּאוֹת תְּהִי וכו', וכ"ה ברב הירץ ש"ץ וויניציאה ספרד. וְאוֹמֵר אַרְךְ יָמִים. בכ"י כ"ה ללא תיבת
 וְאוֹמֵר, וכן בסמוך לפני פסוק כי ארך ימים. בְּשִׂמְאוּלָּהּ עֲשֶׂר. בכ"י כ"ה ומח' שד"ל: וּבְשִׂמְאוּלָּהּ עֲשֶׂר. והשוו
 אה"מ, לעולם, עמ' 273, פרק י"א: רש"י דה"ב א, יב.

"כִּי אַרְךָ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים. וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ": [ח] רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן-מִנְסֵיאַ אֹמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן-יֹחָנָי: הַנּוּי וְהַכֹּחַ וְהָעֶשֶׂר וְהַכְּבוֹד וְהַחֲכָמָה וְהַזְקָנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַבְּנִים. נֶאֱמָר לְצַדִּיקִים וְנֶאֱמָר לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמָר: "עֲטַרְתַּת תַּפְאֶרֶת שִׁיבָה. בְּדַרְךְ אֲצַדִּיקָה תִמְצָא": וְאֹמֵר: "עֲטַרְתַּת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם": וְאֹמֵר: "תַּפְאֶרֶת בְּחוּרִים כְּחֵם וְהַדָּר זְקֵנִים שִׁיבָה": וְאֹמֵר: "וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה. כִּי-מִלֶּךְ יִהְיֶה צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם. וְנִגְדָה זְקֵנֵינוּ כְּבוֹד": רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן-מִנְסֵיאַ אֹמֵר: אֵלֹהֵי שִׁבְעַת מִדּוֹת. שֶׁמֶנּוּ חֲכָמִים לְצַדִּיקִים. כֹּלָם נִתְקַיְמוּ בְּרַבִּי וּבְנָיו: [ט] אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן-קִסְמָא: פָּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בְּדַרְךְ. וּפָגַע בִּי אָדָם אֶחָד. וְנִתְנָלִי שָׁלוֹם וְהַחֲזַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם. אָמַר לִי: "רַבִּי מֵאִיזָה מְקוֹם אַתָּה?" אָמַרְתִּי לוֹ: "מֵעִיר גְּדוּלָה שֶׁל-חֲכָמִים וְשֶׁל-סוֹפְרִים אֲנִי". אָמַר לִי: "רַבִּי רְצוֹנְךָ שֶׁתְּדוֹר עִמָּנוּ בְּמִקְוֵמָנוּ? וְאֲנִי אֶתֵּן לָךְ אֶלֶף אֶלְפִים דְּגָרִי זָהָב. וְאַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת". אָמַרְתִּי לוֹ: "בְּנֵי. אִם אַתָּה גּוֹתֵן לִי כָּל-כֶּסֶף וְזָהָב וּמְרַגְלִיּוֹת

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

רבי שמעון בן-מנסיא. בכ"י כ"ה: רבי שמעון בן יהודה. ולפי זה מובן מדוע לקמן אמר רבי שמעון בן-מנסיא... אלו שבע מדות וכו' ולא אמר יהוא היה אומר, כמו בכל המסכת. ומצאנו לר"ש בן-יהודה בבבלי

חולין, דף קטז ע"א, שאמר עוד מימרה בשמו וראו בגליון הש"ס עמ"ס קידושין, דף נו ע"ב. בן-יוחאי. בכ"י כ"ה: בן יוחאי. במח' רס"ד-רס"ה ובלונאי: בן יוחאי. וְהָעֶשֶׂר וְהַכְּבוֹד וְהַחֲכָמָה וְהַזְקָנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַבְּנִים. בכ"י כ"ה: וְהַחֲכָמָה וְהַזְקָנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַכְּבוֹד וְהַבְּנִים. נֶאֱמָר לְצַדִּיקִים. בכ"י כ"ה: ילצדיקים נאה להם. עֲטַרְתַּת זְקֵנִים וכו'. בכ"י כ"ה פסוק זה בא לאחר פסוק תפארת בחורים כוחם. וְהַדָּר זְקֵנִים. במח' רמ"ז: וְהַדָּר זְקֵנִים. כֹּלָם נִתְקַיְמוּ בְּרַבִּי וּבְנָיו. בכ"י: יכלם נמצאו ברי חייא ובניו. בכ"י כ"ה: זכולם נמצאו ברי חייא ובניו. אמנם לא מצאנו חבר לנוסח זה וגם קצת תמוה להזכיר ר' חייא בבבלי, וכן רחוק שהיה מדבר על ר"ת, שהיה כנראה צעיר ממנו. מֵאִיזָה מְקוֹם. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: מֵאִיזָה מְקוֹם. אמרתי לו. בכ"י כ"ה נוסף: בניו. שֶׁל-חֲכָמִים וְשֶׁל-סוֹפְרִים. בכ"י כ"ה: ישלחכמים ושלסופרים. וְשֶׁל-סוֹפְרִים אֲנִי. במח' רמ"ז ובלונאי: ושל סופרים אני. אֶתֵּן לָךְ. בכ"י כ"ה: ינותן לך. וּמְרַגְלִיּוֹת שִׁבְעוּלָם. כן הוא במח' רמ"ז. במח' בולוניה, שד"ל וכ"י, ללא תיבת וּמְרַגְלִיּוֹת. י"ג: וְאַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת שִׁבְעוּלָם, אבל אינם בכל נוב"ר.

שְׁבַע עוֹלָם. אֵינִי דָר אֶלָּא בְּמִקּוֹם תּוֹרָה. לְפִי שְׁבַע שָׁעַת פְּטִירְתּוֹ
 שֶׁל־אָדָם אֵין מְלוּיִן אוֹתוֹ. לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנִים טוֹבוֹת
 וּמְרַגְלִיּוֹת. אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבְד־. שְׁנַאֲמַר:
 "בְּהִתְהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ. בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ וְהִקְיָצוֹת הֵיא
 תְּשִׁיחֶךָ: "בְּהִתְהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ". בְּעוֹלָם הַזֶּה. "בְּשִׁכְבְּךָ
 תִּשְׁמַר עָלֶיךָ". בְּקִבְרֶךָ. "וְהִקְיָצוֹת הֵיא תְּשִׁיחֶךָ". לְעוֹלָם הַבָּא.
 וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּלִים עַל־יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: "טוֹב־לִי
 תּוֹרַת־פִּיךָ. מֵאֲלֵפֵי זָהָב וּכְסֶף". וְאוֹמֵר: "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב.
 נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת": וְחֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּעוֹלָמוֹ. וְאֵלוֹ הֵן: תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד. שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן
 אֶחָד. אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד. יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד. בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ
 קִנְיָן אֶחָד. תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד מִנֵּי? שְׁנַאֲמַר: "יְהוָה קִנְיָן רֵאשִׁית
 דְּרַבּוֹ. קָדָם מִפְּעֻלָּיו מֵאֲזוֹ": שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד מִנֵּי?
 שְׁנַאֲמַר: "כִּהֵּ אָמַר יְהוָה. הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הַדָּם רִגְלֵי."

מקורות ומקבילות

בהמהלך תנחם לותך. מש' ו, כג. טוב לי תורת פיך. תה' קוט, עג. לי הכסף ולי הסכב. תגי ג, ט. ה' קנני. מש' ה, כג. כה אמר ה'. ישע' סו, ג.

ח"ג והערות

של־אָדָם. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז: של־אָדָם. אין מְלוּיִן אוֹתוֹ. כ"ה במח' בולוּניא, כ"י ובבבלי. במח' רמ"ז: אין מְלוּיִן אוֹתוֹ. במחור', מח' רומניא ושד"ל: אין מְלוּיִן לֹא לְאָדָם, וכ"ה במש' שבמשניות. טובים בְּלִבְד־. במח' רומניא ושד"ל ללא תיבת בְּלִבְד־. בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר. במח' רמ"ז: יְבַשְׁבְּכָךָ תִּשְׁמַר וְכֵן בַּסְמוּךְ. והשוו כלי"ר, דב"ר (ליברמן), פ"ר ואתחנן, ד"ה וכתבתם, ותדא"ז (איש שלום), פ"ר יז, ד"ה אמר ר' שמעון. לְעוֹלָם הַבָּא. בכ"י כ"ה: לְעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן כָּתוּב. במח' שד"ל: שְׁכֵן כְּתוּב. וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּלִים עַל־יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. בכ"י כ"ה: וכן בדוד הוא אומר. בַּסֵּפֶר תְּלִים. במח' שד"ל: בַּסֵּפֶר תְּהִלִּים. נָאִם יי. בכל נוב"ר, מחור', רומניא וסידור רב הירץ ש"ן כתיב: אָמַר יי, וכ"ה במש' שבמשניות. אך בפסוק שלפנינו כתיב נָאִם יי, וכתב המנ"ש: "ראיתי מי שנסתפק בפסוק זה, אם כתיב נאם או אמר. כי בברייתא השנייה בששי מאבות, בפרק קנין תורה, קתני 'אמר, והכי איתא בשילהי פרק עשרה יוחסין ובסנהדרין פרק חלק ובילקוט. אך יש להתיר ספק זה ממה שראינו במסורה גדולה, כ"ז נאם ה' צבאות וזה אחד מהם, והואיל שבאה להעיד על ככה, ודאי דיפה כוונה ודקדקה בדבר אל נכון". יי צבאות (סוף משנה טו). בכ"י ומח' בולוּניא נוסף: יְאוֹמֵר: רַב־ךָ צְדָקָה וְחֶסֶד. יְמַצֵּא חַיִּים צְדָקָה וְקְבוֹד: (מש' כא, כא). חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים. בכ"י כ"ה: חֲמִשָּׁה קִנְיָנִין. מִנֵּי. בענין הניקוד, ראו לעיל פ"ג, מ"ב. שְׁנַאֲמַר. במח' רמ"ז, בולוּניא ונוסחאות אחרות, על מקצתם אומר שְׁנַאֲמַר' על מקצתם אומר יְדַבְּרֵיב. והדברים תמוהים, כמ"ש בלוי"א, סי' רך. ועוד, שהרי הברייתא עיקרה בלשון הקודש. אך בכ"י, בכלום הלשון שְׁנַאֲמַר', וכך הם בכלי"ר, מחור' ומכיל' (שמות טו, טז). אמנם, במח' רומניא וויניציאה ספרד, בכלום הלשון יְדַבְּרֵיב.

אֵיזָה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי: וְאוֹמֵר:
 "מִה־רָבוּ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה כֹּלֶם בְּחַכְמָה עָשִׂיתָ. מִלֵּאָה הָאָרֶץ
 קִנְיָנָךְ: אֲבָרְהֶם קִנְיָן אֶחָד מִנֵּינָן? שִׁנְאַמֵּר: וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר.
 בְּרוּךְ אֲבָרְסָ לְאֵל עֲלִיוֹן. קִנְיָ שָׁמַיִם וְאָרֶץ: יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד
 מִנֵּינָן? שִׁנְאַמֵּר: "עַד־יַעֲבֹר עִמָּךְ יְהוָה. עַד־יַעֲבֹר עִסְזוֹ קִנְיָתִי":
 וְאוֹמֵר: "לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בְּאָרֶץ הַמָּה וְאֲדִירֵי כָל־חִפְצֵי־בָם":
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד מִנֵּינָן? שִׁנְאַמֵּר: "מִקְדָּשׁ אֲדָנִי בּוֹנְנֵנו
 יְדִידִי": וְאוֹמֵר: "וַיְבִיאֵם אֶל־גְּבוּל קִדְשׁוֹ. הֲרִיזָה קִנְיָתָה יְמִינוֹ":
 [יא] וְכָל־מַה־שֶּׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ. לֹא בָרָא אֶלְא
 לְכַבּוּדוֹ. שִׁנְאַמֵּר: "כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלְכַבּוּדִי בְּרֵאתִיו. יִצְרַתִּיו
 אֶף־עֲשִׂיתִיו": וְאוֹמֵר: "יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד":

אָמַר רַבִּי חֲנִנְיָא בְּן־עֲקִישָׁי. רִצָּה הַמְּקוֹם לְזִכּוֹת אֶת־
 יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה
 וּמִצְוֹת. שִׁנְאַמֵּר. יְהוָה חֲפִיץ לְמַעַן צְדָקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר:

ואומר 'קדיש דרבנן' (עמ' 317).

מקורות ומקבילות

מה רבו מעשיך. תה' קד, כד. ויצרכסו וילאמר. כרל' יד, יט.
 עד יעבור עמך. שמי' טו, טז. לקדושים אשר בארץ. תה' טז, ג.
 מקדש ה' סגנו ידך. שמי' טו, יז. ויביאם אל גבול קדשו. תה'
 טח, נד. כל הנקרא בשמי. ישע' מג, ז. ה' ימלך לעולם ועד.
 שמי' טו, יח. ה' חפץ למען צדקו. ישע' מז, כה.

ח"ג והערות

אֵיזָה בית. כן הוא בפסוק שלפנינו ובכ"י כ"ה וכן
 בסמוך. במח' רמ"ז ושד"ל: אֵיזָה בית וכן בסמוך. במח'
 בולוניה: אֵיזָה בית, אבל בסמוך במח' רמ"ז. מְקוֹם
 מְנוּחָתִי. במח' רמ"ז: מְקוֹם מְנוּחָתִי. שִׁנְאַמֵּר מִקְדָּשׁ.
 בכ"י, מחו"מ, מח' שד"ל: שִׁנְאַמֵּר מְקוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת
 יְיָ מִקְדָּשׁ. אֶל־גְּבוּל קִדְשׁוֹ. במח' רמ"ז: אֶל־הַר
 קִדְשׁוֹ. והשוו תדא"ז (איש שלום), פרי' יז, ד"ה [חמשה]

קנינין. הריזתה קנתה. בכ"י כ"ה: יהי זה קנתה. וְכָל־מַה־שֶּׁבְרָא. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל, בו"מ, ג"א:
 צְדָקָתָה שֶׁבְרָא, ללא וי"ו. בכ"י: יְכַלֵּם שֶׁבְרָא. לֹא בָרָא אֶלֶּא לְכַבּוּדוֹ. בכ"י: לֹא בָרָא אֶלֶּא לְכַבּוּדוֹ וְלְתַפְאֲרָתוֹ.
 בכל"ר, תדא"ז ומח"ו: לֹא בָרָא אֶלֶּא לְכַבּוּדוֹ. כֹּל הַנִּקְרָא. במח' רמ"ז, בולוניה ורומניא: כֹּל־הַנִּקְרָא. וְלְכַבּוּדִי
 בְּרֵאתִיו. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז: לְכַבּוּדִי בְּרֵאתִיו. אָמַר רַבִּי חֲנִנְיָא בְּן־עֲקִישָׁי וכו'. בכ"י, מח' רמ"ז ובולוניה
 מופיעה משנה זו כאן. בכ"י כ"ה במקום משנה זו מופיע: אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא \ קדוש בלא תתקבל
 ובוה נשלם מס' אבות. בכ"י ומח' רומניא: רַבִּי חֲנִינְיָא בְּן־עֲקִישָׁי אָמַר. רִצָּה הַמְּקוֹם. כן הוא במח' רמ"ז
 ובולוניה. בכ"י שד"ל: רִצָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאוֹמֵר 'קדיש דרבנן'. כן הוא במח' רמ"ז, אבל אינו מופיע
 במח' בולוניה וראו משיב בפי' קד"א על אתר. בכ"י נוסף: אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא וכו', וְאוֹמֵר קדוש בלא
 תתקבל, וקודם שיאמר יהא שלמא, אומר על ישראל... בתדא"ז, אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא וכו', מופיע
 אחרי רבי חנניא בן עקשיא.

לוח ראשי תיבות

תנ"ך:

14	יחזקאל = יחו'.	1	בראשית = בר'.
15	הושע = הוש'.	2	שמות = שמ'.
16	יואל = יוא'.	3	ויקרא = ויק'.
17	עמוס = עמו'.	4	במדבר = במ'.
18	עובדיה = עוב'.	5	דברים = דב'.
19	יונה = יונ'.	6	יהושע = יהו'.
20	מיכה = מיכ'.	7	שופטים = שופ'.
21	נחום = נחו'.	8	שמואל א' = ש"א.
22	חבקוק = חבק'.	9	שמואל ב' = ש"ב.
23	צפניה = צפ'.	10	מלכים א' = מ"א.
24	חגי = חג'.	11	מלכים ב' = מ"ב.
25	זכריה = זכ'.	12	ישעיהו = ישע'.
26	מלאכי = מלא'.	13	ירמיהו = ירמ'.
27	דברי הימים א' = דה"א.		
28	דברי הימים ב' = דה"ב.		
29	תהלים = תה'.		
30	איוב = אי'.		
31	משלי = מש'.		
32	רות = רות'.		
33	שיר השירים = שה"ש.		
34	קהלת = קה'.		
35	איכה = איכ'.		
36	אסתר = אס'.		
37	דניאל = דני'.		
38	עזרא = עזר'.		
39	נחמיה = נחמ'.		

ספרות חז"ל, גאונים, ראשונים, אחרונים ושאר ראשי תיבות:

40	אא"א = אין אומרים אותו.	40	אא"א = אין אומרים אותו.
41	אב"ע = אבן עזרא.	41	אב"ע = אבן עזרא.
42	אבה"ע = אבן העזר.	42	אבה"ע = אבן העזר.
43	אגא"ס = אגרת אריסטואס.	43	אגא"ס = אגרת אריסטואס.
44	אגב"ר = אגדת בראשית (מהד' בובר).	44	אגב"ר = אגדת בראשית (מהד' בובר).
45	אג"י = אגרת ירמיהו.	45	אג"י = אגרת ירמיהו.
46	אד"נ = אבות דרבי נתן.	46	אד"נ = אבות דרבי נתן.
47	אה"מ = אוצר המדרשים (מהד' אייזנשטיין).	47	אה"מ = אוצר המדרשים (מהד' אייזנשטיין).
48	או"ה = אומות העולם.	48	או"ה = אומות העולם.
49	אוה"ג = אוצר הגאונים.	49	אוה"ג = אוצר הגאונים.
50	או"ז = אור זרוע.	50	או"ז = אור זרוע.
51	או"ח = אורח חיים.	51	או"ח = אורח חיים.
52	אוצה"ת = אוצר התפלות.	52	אוצה"ת = אוצר התפלות.
53	אוצ"ר = אוצר ראשונים.	53	אוצ"ר = אוצר ראשונים.
54	אור"ח = אורחות חיים.	54	אור"ח = אורחות חיים.
55	איכ"ר = איכה רבה (מהד' ווילנא).	55	איכ"ר = איכה רבה (מהד' ווילנא).
56	אנכה"ג = אנשי כנסת הגדולה.	56	אנכה"ג = אנשי כנסת הגדולה.
57	אסת"ר = אסתר רבה (מהד' ווילנא).	57	אסת"ר = אסתר רבה (מהד' ווילנא).
58	א"ר = אליה רבה.	58	א"ר = אליה רבה.
59	אר"ן = ארם צובה.	59	אר"ן = ארם צובה.
60	בבלי = תלמוד בבלי.	60	בבלי = תלמוד בבלי.
61	בה"ג = בעל הלכות גדולות.	61	בה"ג = בעל הלכות גדולות.
62	ב"ח = בית חדש על הטור.	62	ב"ח = בית חדש על הטור.
63	במדב"ר = במדבר רבה (מהד' ווילנא).	63	במדב"ר = במדבר רבה (מהד' ווילנא).
64	בנ"י = בני ישראל.	64	בנ"י = בני ישראל.
65	בנ"ס = בן סירא.	65	בנ"ס = בן סירא.
66	בעה"ט = בעל הטורים.	66	בעה"ט = בעל הטורים.
67	בעה"מ = בעל המאור.	67	בעה"מ = בעל המאור.
68	ב"ר = בראשית רבה (מהד' ווילנא).	68	ב"ר = בראשית רבה (מהד' ווילנא).
69	ברד"ה = ברייתא דמלאכת המשכן.	69	ברד"ה = ברייתא דמלאכת המשכן.
70	ברה"מ = ברכת המזון.	70	ברה"מ = ברכת המזון.
71	ברו"ש = בני רומה, ויניציאה שמ"ז.	71	ברו"ש = בני רומה, ויניציאה שמ"ז.
72	בתמ"ד = בתי מדרשות.	72	בתמ"ד = בתי מדרשות.
73	גאה"ל = גור אריה הלוי.	73	גאה"ל = גור אריה הלוי.
74	גולד' = דניאל גולדשמידט.	74	גולד' = דניאל גולדשמידט.
75	דב"ר = דברים רבה (מהד' ווילנא).	75	דב"ר = דברים רבה (מהד' ווילנא).
76	ד"ו = דפוס ויניציאה.	76	ד"ו = דפוס ויניציאה.
77	דמש"ה = דרכי משה הקצר.	77	דמש"ה = דרכי משה הקצר.
78	דע"ז = דעת זקנים מבעלי התוספות.	78	דע"ז = דעת זקנים מבעלי התוספות.
79	דפו"י = דפוסים ישן/ישנים.	79	דפו"י = דפוסים ישן/ישנים.
80	דפ"פ = דפוס פרנקפורט.	80	דפ"פ = דפוס פרנקפורט.
81	דרכ"א = דרך ארץ.	81	דרכ"א = דרך ארץ.

- (82) דרש"ה = דרך שיח השדה.
- (83) הגש"פ = הגדה של פסח.
- (84) הל' = הלכות.
- (85) הל"פ = הלכות פסוקות.
- (86) הלק"צ = ספר הלכות קצובות.
- (87) הר"א כ"ץ = הרב ר' אביגדור כהן צדק.
- (88) הרד"פ = הרב דוד פנצ'ירי.
- (89) הריצ"ג = הלכות רי"ץ גיאת.
- (90) הרמ"מ = הרב מרדכי מורטארה.
- (91) הר"ש כ"ץ = הרב ר' שניאור כהן צדק.
- (92) הרש"ר ומדק"א = הגהות ר' שלמה רוקקא ומנהגים דק"ק אורבינו.
- (93) ויק"ר = ויקרא רבה (מהד' ווילנא).
- (94) זכב"ל = זכרון ברית לראשונים, לר' יעקב הגור ובנו ר' גרשום, משי' תתקעה.
- (95) ח"א = חלק א'.
- (96) ח"ב = חלק ב'.
- (97) חזה"ל = חובות הלבבות.
- (98) חו"מ = חושן משפט.
- (99) חוש"מ = חולו של מועד.
- (100) חיי"א = חיי אדם.
- (101) חכ"צ = חכם צבי.
- (102) חמ"י = חמדת ימים.
- (103) ח"נ = חילופי נוסחאות.
- (104) טוש"ע = טור ושלחן ערוך.
- (105) ט"ז = טורי זהב.
- (106) יו"ד = יורה דעה.
- (107) ילקו"ש = ילקוט שמעוני.
- (108) יעב"ץ = ר' יעקב בן צבי מעמדין.
- (109) ירוש' = תלמוד ירושלמי (מהד' ווילנא).
- (110) יש"ש = ים של שלמה.
- (111) כארצ"ו = כתר ארם צובה, לר' אהרן בן-אשר.
- (112) כ"ה = כן הוא.
- (113) כה"נ = כה"כ הנוסח.
- (114) כ"י = כתבוי יד.
- (115) כ"י כ"ה = כתב יד משנת ה'כ"ה (1265).
- (116) כל"ר = כלה רבתי.
- (117) כנה"ג = כנסת הגדולה.
- (118) לב"א = לב אהרן.
- (119) לו"א = לוח ארש.
- (120) לח"נ = לחם ניקודים.
- (121) לח"ש = לחם שמים.
- (122) ליקה"פ = ליקוטי הפרדס.
- (123) לק"י = לקט יושר.
- (124) לש' = לשון.
- (125) לשה"כ = לשון הכתוב.
- (126) מא"ג = מדרש אבא גוריון (מהד' בובר).
- (127) מג"א = מגן אברהם.
- (128) מג"ת = מגילת תענית (מהד' ליכטנשטיין).
- (129) מד' = מדרש.
- (130) מד"א = מדרש אגדה.
- (131) מדא"ג = מדרש אבא גוריון (מהד' בובר).
- (132) מד"ז = מדרש זוטא.
- (133) מד"ר = מדרש רבה.
- (134) מד"ש = מדרש שמואל (מהד' בובר).
- (135) מדמ"ש = מדרש משלי (מהד' בובר).
- (136) מדת"ה = מדרש תהלים (מהד' בובר).
- (137) מדת"ג = מדרש תנחומא (מהד' בובר).
- (138) מה"ג = מדרש הגדול (מוסד הרב קוק).
- (139) מהדו"ב = מהדורה בתרא.
- (140) מהדו"ק = מהדורה קמא.
- (141) מו"ק = מור וקציעה.
- (142) מז' = מזמורים.
- (143) מח' = מחזוראים.
- (144) מחה"ק = מחזור הדרת קדש [ויניציאה שנט].
- (145) מחו"ו = מחזור וויטרי.
- (146) מחמ"נ = מחברת מנחם.
- (147) מט"מ = מטה משה.
- (148) מי"ל = מדרש ילמדנו.
- (149) מכב"ר = מחזור כמנהג בני רומא.
- (150) מכדר"י = מכילתא דרבי ישמעאל.
- (151) מל"ה = מלמד התלמידים.
- (152) מלה"י = מלחמות היהודים.
- (153) מדב"מ = מנהגים דבי מהרים.
- (154) מנ"ש = מנחת שי.
- (155) מס' = מסכתאות.
- (156) מס"ו = מסכת סופרים.
- (157) מסו"ג = מסורה גדולה.
- (158) מסו"ק = מסורה קטנה.
- (159) מפ"א = מדרש פנים אחרים (מהד' בובר).
- (160) מע"ה = מעשי ה'.
- (161) מע"צ = מעגלי צדק.
- (162) מצ"צ = מצודת ציון.
- (163) מק"ט = מסכתות קטנות.
- (164) מש"ט = מדרש שכל טוב (מהד' בובר).

- (165) מש"כ = מה שכתב.
 (166) משנ' = משניות.
 (167) משנ"ב = משנה ברורה.
 (168) משר"א = משנת רבי אליעזר.
 (169) מתע"ד = מדרש תנאים על דברים (מהד' הופמן).
 (170) נוב"ר = נוסחאות בני רומי.
 (171) נמוק"י = נמוקי יוסף (על הרי"ף).
 (172) סדה"י = סדר היום.
 (173) סדו' = סידורים.
 (174) סדו' רס"ג = סידור ר' סעדיה גאון.
 (175) סד"ט = סדר טרוייש.
 (176) סדע"א = ספרי דאגדתא על מגלת אסתר.
 (177) סד"ר = סידור רוקח.
 (178) סד"ש = ספר דרך שיח.
 (179) סד"ת = סדר תפילות.
 (180) סהא"ק = ספר הלכות איטלקי קדמון (מהד' י"מ תא"שמע).
 (181) סה"מ = ספר המנהגים.
 (182) סה"ע עשה"ד = ספר העיטור, עשרת הדברות.
 (183) סה"ש = ספר השרשים.
 (184) סה"ת = ספר התדיר.
 (185) ס"ז = ספרי זוטא.
 (186) ס"ח = ספר חסידים.
 (187) סחב"ר = סדור חיבור ברכות - מחזור טוריני.
 (188) סח"ש = ספר חכמת שלמה.
 (189) סי' = סימן.
 (190) סמ"ג = ספר מצוות גדול.
 (191) סמנט"ו = ספר מנהג טוב.
 (192) סמק"א = ספר מקבים א'.
 (193) סמק"ב = ספר מקבים ב'.
 (194) סמ"ש = ספר מצת שמורים.
 (195) סע"ר = סדר עולם רבה (מהד' לייגר).
 (196) ספ"ב = ספר ברוך.
 (197) ספ"ה = ספר השם.
 (198) ספ"ש = ספר שושנה.
 (199) ספה"ח = ספר החילוקים.
 (200) ספה"מ = ספר המכריע לר' ישעיה ב"ר מאלי מטראני.
 (201) ספה"ש = ספר השלחן.
 (202) ספ"ח = ספרים חיצונים.
 (203) ספ"ט = ספר טוביה.
 (204) ספ"י = ספר יוספוס.
 (205) ספ"ה = ספר יהודית.
 (206) ספ"ו = ספר יובלים.
 (207) ספ"י"ר = ספר יראים.
 (208) ספ"ר = ספר רוקח.
 (209) ס"ק = סעיף קטן.
 (210) סרע"ג = סדר ר' עמרם גאון.
 (211) סרש"י = סידור רש"י.
 (212) סת"ר = ספר תניא רבתי.
 (213) ע"א = עמוד א'.
 (214) ע"ב = עמוד ב'.
 (215) עבו"י = עבודת ישראל.
 (216) עה"ב = ערוגת הבושם.
 (217) עה"ז = עולם הזה.
 (218) עה"פ = על הפסוק.
 (219) עה"ת = על התורה.
 (220) ע"ח = עץ חיים.
 (221) עמ"ס = על מסכתאות.
 (222) עמ' = עמודים.
 (223) ע"ע = עיין עוד.
 (224) ע"פ = על פי.
 (225) ערה"ש = ערוך השלחן.
 (226) עש"מ = עמודי שמים.
 (227) עשה"כ = על שם הכתוב.
 (228) עת"פ = עיון תפילה.
 (229) פדר"א = פרקי דרבי אליעזר (מהד' היגר).
 (230) פדר"ך = פסיקתא רב כהנא (מהד' מנדלבוים).
 (231) פה"מ = פירוש המשניות.
 (232) פהר"ב = פרקי היכלות רבתי (מהד' ירו', תרמ"ט).
 (233) פירש"י = פירוש רש"י.
 (234) פסד"ז = פסוקי דזמרה.
 (235) פסז"ו = פסיקתא זוטרתא - לקח טוב.
 (236) פסו' = פסוקים.
 (237) פסקי רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי מטראני.
 (238) פסר"ב = פסיקתא רבתי (איש שלום).
 (239) פר' = פרשה.
 (240) פרה"י = פרקי הירידות.
 (241) פרמ"ג = פרי מגדים.
 (242) פרע"ח = פרי עץ חיים.
 (243) פש"ט = פסקי שכל טוב.
 (244) פת"ת = פתרון תורה.
 (245) צו"ג = צום גדליה.
 (246) צו"ה = צוואות השבטים.
 (247) קד"א = קמחא דאבישונא.
 (248) קדה"י = קדמוניות היהודים.
 (249) קדמ"א = קדמוני אשכנז.
 (250) קד"ץ = קדמוני צרפת.
 (251) קה"ר = קהלת רבה (מהד' וילנא).
 (252) קו"א = קונטרס אחרון.
 (253) קוש"ק = קובץ שיטות קמאי.

- (254) ק"ב = רבי אלעזר בירבי קליר פיוטים ליום הכיפורים (ראו ביבליוגרפיה).
- (255) ק"ק = קמץ קטן.
- (256) קשע"ה = קריאת שמע על המטה.
- (257) ר' בחיי = רבינו בחיי בן אשר.
- (258) ראב"ד = ר' אברהם בן דוד.
- (259) ראבי"ה = ר' אליעזר בן יואל הלוי.
- (260) ראה"ע = ר' אברהם הרופא מן העונים.
- (261) ראש"ך = ראשוני אשכנז.
- (262) רבב"א = ר' בנימין ב"ר אברהם (אח שבה"ל).
- (263) רב"ה = רות רבה (מהד' ווילנא).
- (264) ר"ג מאה"ג = רבינו גרשום מאור הגולה.
- (265) רוו"ה = ר' וולף היידענהיים.
- (266) ר"ח = רבינו חננאל גאון.
- (267) ריא"ז = ר' ישעיה ב"ר אליה מטראני.
- (268) ריבב"ן = ר' יהודה יעל"ה ב"ר בנימין.
- (269) ריבמ"ן = ר' יצחק בן מלכי צדק מסיפונטו.
- (270) ריה"ח = רבי יהודה החסיד.
- (271) רי"ף = ר' יצחק אלפסי.
- (272) רמב"ם = ר' משה בן מימון.
- (273) רמד"ד = ר' מרדכי דיסלדארף.
- (274) רס"ג = רבי סעדיה גאון.
- (275) רע"ב = ר' עובדיה מברטנורה.
- (276) רעק"א = ר' עקיבא איגר.
- (277) רשב"א = ר' שלמה בן אדרת.
- (278) רשב"ג = ר' שלמה ברבי נתן הסיגילמסי.
- (279) רשב"ש = רבינו שלמה ב"ר שמשון.
- (280) רש"ס = ר' שבתאי סופר מפרעמישלא.
- (281) שבב"י = שד"ל, בתולת בת יהודה.
- (282) שבה"ל = שבלי הקט.
- (283) שד"ל = שמואל דוד לוצאטו.
- (284) שדר"א = שאילתות דרב אחאי גאון.
- (285) שה"ג = שלטי הגבורים לר' יהושע בועז לבית ברוך.
- (286) שה"ר = שיר השירים רבה (מהד' ווילנא).
- (287) שו' = שורה\שורות.
- (288) שו"ט = שוחר טוב.
- (289) ש"י = שאילת יעב"ץ.
- (290) שיטמ"ק = שיטה מקובצת.
- (291) שכה"ג = שיירי כנסת הגדולה.
- (292) שמו"ע = שמונה עשרה.
- (293) שמו"ר = שמות רבה (מהד' ווילנא).
- (294) ש"ס = ששה סדרים.
- (295) שעה"כ = שער הכוונות.
- (296) שע"ת = שערי תשובה.
- (297) ש"ת = שערי תפלה.
- (298) שת"י = שתי ידות (למהר"ם די לונזאנו).
- (299) תא"ו = תולדות אדם וחווה.
- (300) תד"א = תנא דבי אליהו.
- (301) תדא"ז = תנא דבי אליהו, אליהו זוטא.
- (302) תדא"ר = תנא דבי אליהו, אליהו רבא.
- (303) תה"ד = תרומת הדשן.
- (304) תו' = תורה\תורת.
- (305) תו"י = תוספות ישנים.
- (306) תו"ט = תוספות יום טוב.
- (307) תו"כ = תורת כהנים.
- (308) תוס' = בעלי התוספות.
- (309) תוס' רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי מטראני.
- (310) תוספ' = תוספתא.
- (311) תי"ז = תרגום יונתן בן עוזיאל.
- (312) תי"ר = תרגום ירושלמי.
- (313) ת"מ = תפילת מנשה.
- (314) תפא"י = תפארת ישראל.
- (315) תר"א = תרגום אונקלוס.
- (316) תר"י = פ"י תלמידי רבינו יונה גירונדי (על הרי"ף).
- (317) תרמ"א = תרגום ראשון מגילת אסתר.
- (318) תשב"ץ = תשובות ר' שמעון בן צמח.
- (319) תשב"ץ קטן = ר' שמשון בן צדוק תלמיד מהר"ם.
- (320) תשוה"ג = תשובות הגאונים.
- (321) תשו' הרי"ד = תשובות ר' ישעיה ב"ר מאלי מטראני.
- (322) תשו' רנ"ג = תשובות ר' נטרונאי גאון.
- (323) תשמ"א = תרגום שני מגילת אסתר.
- (324) תתת"ס = תמונות תחנות תפלות ספרד.

מפתח הפיוטים והתפילות

<p>170 ומפני חטאינו גלינו</p> <p>31 ותודיענו משפטי צדקך</p> <p>101 ותען להם מרים</p> <p>248 זכור לטוב שבוע טוב</p> <p>81 יה שמך ארוממך</p> <p>205 יה"ר לפני אבינו שבשמים</p> <p>24 יהי שלום בחילנו</p> <p>150 יונתי בחגוי הסלע</p> <p>85 יוצר ליו"ט ראשון של פסח</p> <p>98 יוצר ליו"ט שביעי של פסח</p> <p>93 יוצר לשבת וחזה"מ של פסח</p> <p>177 יי ישפת לנו שלום</p> <p>340 ישמח משה במתנת חלקו</p> <p>180 כהיום הזה תביאנו ששים</p> <p>74 כל ברואי מעלה ומטה</p> <p>2 כל חמירא דאכא ברשותי</p> <p>21 לכה דודי</p> <p>253 לעולם יהא אדם</p> <p>37 מגן אבות בדברו</p> <p>132 מי כמכה באלם יי</p> <p>150 מי שברך אבותינו</p> <p>150 מי שברך אמותינו</p> <p>160 מי שברך לקהל</p> <p>24 משכיל מכתם שירו רעים</p> <p>79 נשמת כל חי</p>	<p>134 אב הרחמים ארון השלום</p> <p>151 אב הרחמן ישיב את שבות</p> <p>159 אבינו שבשמים</p> <p>134 אהבתו יודיע לכם</p> <p>173 או"א מלך רחמן</p> <p>101 אופן לז' של פסח</p> <p>93 אור ישע מאשרים</p> <p>162 אחינו ישראל ואנוסי ישראל</p> <p>123 אין כמוך באלהים</p> <p>169 אהים א עליון</p> <p>248 אליהו הנביא</p> <p>85 אנעים חרושי שירים</p> <p>98 אפל המוני נגלה לעיני</p> <p>124 אפתח נא שפתי ואענה ברן</p> <p>24 אשר כלה מעשיו</p> <p>131 אשרי העם שלו ככה</p> <p>345 אתה אחד ושמך אחד</p> <p>31 אתה בחרתנו מכל העמים</p> <p>3 ברוך יהא שרא לנא</p> <p>76 בקר אעיר אקראך</p> <p>42 ברוך יי אשר נתן מנוחה</p> <p>161 הזכרת נשמות</p> <p>179 היום תאמצנו</p> <p>27 ואמונה בשביעי קימת</p> <p>179 וכתוב כי בי ירבו ימך</p> <p>336 ומאהבתך ה"א שאהבת</p>
---	---

81	רשות לקדיש	91	סילוק ליו"ט א' של פסח
168	שאתה הוא ה"א משיב הרוח	177.....	עושה שלום לא' של פסח
74	שלשים ושתים נתיבות	179.....	עושה שלום לז' של פסח
130	תאיר נגה	133.....	על הכל יתגדל
160	תפילה לחולה נוסח מילאנו	91	צאנה וראינה שמחת
159	תפילה לשלום המדינה	76	רשות לנשמת של פסח